JOHANNIS HARTMANNI

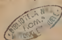
OPERA OMNIA MEDICO-CHYMICA.

EDITA ET AUCTA

à

CONRADO JOHRENIO
Doct. Med. & P. P.

IN PARTES
VII.
DIVISA.

D. JOHANNIS HARTMAÑI

p. m.

Consiliarii & Archiatri Hassiaci,

Professoris in Academia Marpurgensi, dum viveret celeberrimi, Philosophi & Chymici sui Temporis præstantissimi;

OPERA OMNIA MEDICO-CHYMICA.

In quibus

PRAXIS EJVS CHYMIATRICA, Notæ in Basilicam Crollii & Beguinii tyrocinium, Disputationes chymico medicæ, Tractatus de opio, Miscellanea medico chymica & Introductio in Vitalem Philosophiam continentur.

Partim antehac seorsim impressa; partim vero jam ex Authoris MSS. non dum antea editis collecta, & in unum Volumen congesta atque pluribus aucta

à

CONRADO JOHRENIO,

Philosoph. & Medic. Doct. & Professore quondam Rinthelienfi, nunc Illustrissimi Comitis Regentis Lippiaci Consiliario & Archiatro.

FRANCOFURTI AD MOENUM,

Impensis VIDUÆ SEYLERIANÆ,

Typis BALTHAS. CHRISTOPHORI WUSTII, Junioris.

ANNO M. DC. LXXXIV.

Illustrissimum & Celsissimum Dominum,

DN.

SIMONEM HENRICUM

Comitem Regentem & Nobiliorem Dominum in LIPPIA,

humillimâ hujus operis inscriptione veneratur

Conrad Johrenius D.

Eteres Dulgibinorum oras & Varianâ clade nobilem in tuis ditionibus, *Illustrissime Domine*, situm campum quando ad antiquitatem defixus contueor, illicò subit animum gens illa bello olim indomita & nunquam satis Romanorum victricibus aquilis subacta. Atqui isti majores nostri ætate Arminii omnem gloriam in solo membrorum robore, tractandis haud ignaviter armis, artium cæterarum plus nimio incuriosi, collocatam habebant. Quo fiebat, ut Græci & horum vestigiis insistentes Itali, qui se literaturæ vindices ambitiosè jactabant, istos ob inconditum agresteque vitæ genus despicatui expositos vix alio quàm probroso Barbarorum nomine traducerent. At verò propitiâ fati benignitate posteriorum seculorum inquilini pristinas eluctati sordes, occupatam Insolenti Romæ ingeniorum & eruditionis adoream multo specimine sibi conquisiverunt. Neque autem, dum mentes ad prælia impavidas artium bonarum elegantiâ perpoliebant, mucrones interim rubigo erosit testibus tropæis, sed arma Mavortia cum Pallade reciproco beneficio coëuntia Orbi latè ostentârunt Teutoburgenses Dynastæ non procul Alisone Taciti annalibus memorato imperitantes. Minimè operosæ foret hic diligentiæ horum Heroum panegyria contexere & præcipue in te, *Illustrissime Domine*, non modò bellicæ fortitudinis decus sed & augustum erga literas earundemq; cultores favorem demirari, nisi inferiorem me avitis illustrissimæ Domus virtutibus recensendis agnoscerem. Quare nec diu anceps hæsi, quin hoc literarium monumentum tuo, *Domine Clementissime*, patrocinio consecratum ad pedes humiliter sisterem, quoniam cognitum habeo, non minus Palladem quàm Martem professis ad tuam gratiam aditum patere. Quandoquidẽ ergò, Illustrissimæ tuæ Celsitudini visum est me à Professione Academicâ ad Cõsiliarii & Archiatri munus gratiosissimè evocare, eò magis me obstrictũ sentio, ut officia mea Celsitudini tuæ Illustrissimæ approbem & publicâ hâc inscriptione venerationem meam attestarer. Tu patriæ pater optime, neque chartas hasce neque animum clientis aversare tuo ministerio mancipatum, dum vita superstita verit. Detmoldiæ Calend. Martii 1674.

Introductio Lectoris.

PErmittas, Amice Lector, ut te in vestibulo quasi manu prehensum brevibus moret & de nonnullis præmonitum in rem præsentem introducam. Prodeunt hic meâ curâ Hartmanni opera omnia, quorum genuinus splendor hactenus nondum satis emicurat, cum multa ex istis aut sub aranearum telis latitaverint aut alieno nomine fuerint obsignata. Additamentis, quæ in libri frontispicio promitto, occasionem dedêre quidam Studiosi in Academiâ Rinthelensi, ubi Professoris munus paucos ante annos sustinebam, Quod saxum dum volvo, nihil antiqvius habui, quàm ut Auditoribus meis prodesse possim. Sub manibus ergò nata mihi sunt hæc, de quibus nihil minus cogitabam, quàm ea aliquando luci destinare. Non enim adeò seculi hujus incuriosus vivo, ut me lateat variis obnoxios esse censuris, qui publico omnium judicio sua exponunt experimenta. Quare satis habui meæ spartæ invigilare & procul omni livore ponè libros & literas delitescere. At Bibliopola Francofurtensis illiœ quæstu, quod Praxin meam Chymiatricam suis excusam expensis, benevolo multorum excipi favore diceret, crebris institit interpellationibus, ut & hæc in Hartmanni Praxin additamenta, de quibus homini aliunde constabat, prælo committerem. Equidem etsi libello isti gratularer Eruditorum approbari calculo, non ideò tutum satis arbitrari scaphulam ad littus utcunq; subductam Oceano & fluctibus credere. Tandem mihi nihilominus extorqueri passus sum, quæ chartis in studiosorum usum consignaveram procul omni verborum ornatu & pigmentis, prout omnes facilè deprehendent, quotqvot ea suâ curâ dignabuntur. Festinatæ editioni intercessit triste Bibliopolæ fatum, qvo abituriens ædium concidentium ruinâ oppressus miserè periit. Eisdem ruderibus involutas credebam meas ad Hartmannum annotationes ac eodem sepulchro contumulatas, quoniam non rediêre ad Authoris manum, cui postmodum in votis unicè erat acriorem adhibere limam, ut eò curatius prodirent. Atqui demum præter omnem spem prodeunt nativo suo, ut erant, villo indutæ, quæ tamen benevolentiam sibi aliquam ab Lectore pollicentur. Quid in isto opere præstiterim, supervacaneum foret anxiè præfari, ne venales extrudere merces existimer, candidus enim multa experimenta arcana impertior, qvo nomine omnibus fermè & singulis commendatus optimè audit operis Princeps. Nunquam mihi mens fuit aliorum opinionibus detrahere vel alieno capiti insistere, ut grandior appaream aut famam aucupari ex alienæ dispendio, prout Caligula statuis Deorum capita auferebat, suum illorum loco inserturus. Utilitati studiosorum privatæ olim prodesse conabar hoc labore, quem si publico plurium commodo inservire contingat, ingens fortunæ beneficium debebo. Brevitati lubens studui, ut fastidium quod delicatulis nonnullorum ingeniis obrepere solet, levarem, sed & aliqua occurrenti auctius declaranda, quod sanè non omisissem adjicere, nisi loci & temporis ratio opportunitatem invidissent, alioquin odi vitiosam abundantiam. Porrò autem idago ut & Institutiones meæ medicæ neotericorum fundamentis accommodatæ & multis figuris æneis curiosæ, quas pro modulo temporis, quantum per functionem aulicam lucrari datur, nunc expolio, cupido lectori aliquando se spectandas exhibeant. Vale Amice lector & fave

Tuo Officiosissimo

Johrenio.

Ad

AD VIRUM EXCELLENTISSIMUM ET EXPERIENTISSIMUM

DN. CONRADUM JOHRENIUM,

M.U.D. & Illustr. Comit. Lipp. Archiatrum, Fautorem atque Amicum suum honoratissimum.

Urat adhuc fervor, quem *Rintheliis* alma videbat;
Uti dum potuit dexteritate tua.
Credideram tales aulam non ferre labores,
Nec tua tot curas tempora posse pati.
Attamen has vincit remoras industria solers,
Ac magnum medicæ perficit artis opus.
Quicquid in *Hartmanni* praxi desiderat Orbis,
Id tua, *Johreni*, cura manusque notant.
Quod latet implicitum, Tu clara luce serenas,
Et facto insigni grande metere decus.
Vivet in *Hartmanno* JOHRENIUS; atque resurget
Hartman in ILLIUS nomine, eruntque *Pares*.

Hisce lineolis animum gratulabundum Amico suo explicat.

Scrib. Rintheli die 12. Januar. 1682.

Johannes Kahler, Mathemat. & Metaphys. Profess. ord. p. t. Acad. Rector.

Hispanus, Gallus, Germanus & Italus, omnes
Hartmanni cupide practica scripta legunt.
Mirè mirantur mirabile acumen in illis,
Implexisque optant lumen adesse Locis.
Dumque nec inventus de tot sit millibus unus,
Cujus Apollinea luce micaret *Opus*,
Non absumta salus! *Iohreni* dextera tandem
Emicat ars, Hartman, qua radiante micat,
Sic opus Hartmanni miro fulgore refulget
Iohreni, radiis splendet uterque suis.
Ortaque Marpurgo lux, tecta diuque tenebris
Iohreni radiis lucida jamque redit.
Lux tua, *Iohreni*, Detmold exivit ab Aulæ,
Splendeat ut Magnis hac Medicina Viris,
Splendeat ergo Tuum, *Iohreni*, Nomen in orbe,
Splendeat & *Detmold* ! quo radiante nite,

Viro Nobilissimo DN. CONRADO IOHRENIO, Med. & Phil. Doctori, Consiliario & Archiatro Lippiaco, Fautori ac Amico suo certo hocce levisculum sincerâ & votivâ mente IOHANNES ERNESTUS KESTNER, Cancellariæ Lippiacæ ut & Feudalium Secretarius.

JOHAN-

JOHANNIS HARTMANNI,
MEDICINÆ DOCTORIS,
ET
QUONDAM CHYMIATRIÆ IN ACADEMIA MARBURGENSI PROFESSORIS CELEBERRIMI, PRINCIPUMQUE HASSIÆ ARCHIATRI

PRAXIS CHYMIATRICA,

Edita à

JOHANNE MICHAELIS,
PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORE,
ET PROFESSORE IBIDEM EXTRAORDINARIO:
ET
GEORGIO EVERHARDO HARTMANNO,
AUTHORIS FILIO.

Cui adjecti sunt propter affinitatem materiæ,
TRES TRACTATUS.

I. De Oleis variis Chymicè distillatis.
II. Basilica Antimonii Hameri Poppii Thallini.
III. Marci Cornachini D.M. Methodus, quâ omnes Humani Corporis affectiones ab humoribus copiâ, vel qualitate peccantibus, Chymicè & Galenicè curantur.

Tomus I.

JOHANNIS HARTMANNI,
Doct. Medic.
CÓNSIL. AC ARCHIATRI HASS.

PRAXIS CHYMIATRICA,

Cum Annotationibus

CONRADI JOHRENII,
Doct. Medic. & P.P.

PROŒMIVM.

Eliciter in praxi Chymiatrica processuro ad duo respiciendum. 1. Ut bene cognoscat morbum. 2. Ut remedia convenientia & selectiora in promptu habeat. Prius cognoscitur ex Pathologia; Alterum ex Therapeusi; quæ tamen præcipuè est Chymica. In Pathologicis doctissimus Fernelius est consulendus: In Therapeusi, quæ inprimis Pharmaciam spectat, hoc loco præstant chymica, scilicet specifica & quidem ἐκκριτικά, *in quibus duobus tota ratio medendi chymica consistit. Antequam igitur ad singularum partium morbos & symptomata perveniamus, non erit inutile præmittere universalia medicamenta in certas classes redacta, ex quibus universales curationes particularium morborum petendæ. Cùm autem in Medica Praxi frequentissima intentio fit Evacuatio: Medicum eandem per medicamenta cita, tuta & jucunda ritè administrare callentem principalem Praxeos nervum callere meritò arbitramur. Igitur de morborum principalium curâ tractaturi, operæ pretium erit, universalia illa evacuantia, quæ in singulis quasi morbis offerenda, præmittere.*

Cùm autem natura per 4. vias ordinariè morbi mineram expellere soleat. 1. per superiora. 2. per inferiora. 3. per vesicam urinariam, & 4. per ambitum corporis, Medicus naturæ minister eam in his meritò imitatur, & propterea 4. evacuantium medicamentorum classes constituit, scilicet Vomitoriorum, Purgantium, Diureticorum & Diaphoreticorum, atque hæc pro diversitate subjecti & morbi scilicet ex vegetabilibus, nunc ex mineralibus depromit.

Quemadmodum autem in singulis morbis hæc in usum veniunt, ità sæpius ob virium imbecillitatem, aut doloris vehementiam nunc æger confortandus, nunc dolor mitigandus, nunc confortantia & anodyna adhibet, quæ particularibus curis præmittenda.

DIGESTIVA.

INter Digestiva familiaria præter cætera in dogmatica Medicina usitata, interdum etiam ab ipsis ægrotis requisita maximè in usu sunt, Tartarus vitriolatus in primis à Crollio descriptus, ex quo est digestivum ibid. Istud eo modo in vino scil. dissolutum, cum passulis & cinnamomo coctum, quem docet Crollius, paratum, etiam ostensum unicum est, quod debito modo exhibitum, in morbis contumacibus & chronicis digestione & mitigatione egentibus plurimum potest.

Tartari Crystall. II. Est Crystallus Tartari à Quercet. sæpè laudatus, & hactenùs usu quoquè confirmatus, vulgò vocant Cremorem Tartari. Ejus usus quoquè valde conveniens morbis multis, digestione opus habentibus: in primis verò ad calculum renum vel vesicæ, de quo infrà maximè est accommodatus. Dosis hujus est à ʒß ad ʒj. In melancholia summum est deopilativum tam alvi, quàm Tartari, in venis Mesaraicis stabulantis. Datur in jusculo carnium vel vino sæpiùs dosin reiterando.

(DIGESTIVA.

Digestio est materiæ ex propriis naturæ viribus ad motum, quô purum ab impuro secernitur, dispositio; Hanc *naturalem* voco. Quod si autem materia ista naturæ debilitate aut per complicationem alióve à motu præpedita & sibi & suæ regioni, quam incolit, molesta evadat, *artis est*, illam ad motum seu fermentationem suscipiendam, quâ partes à se invicem separentur, aptis habilem reddere remediis: *Digestiva* hæc vocantur à dis i.e. διὰ & gero, διὰ divisionē significat, unde digerere est dissolvere, digeri autē & coire contraria: Hinc si strictè sumas pituitam viscidā saltem respiciunt, quæ sui dissolutionem, ut fluidior fiat, ante purgationem requirit, i.e. incidi & attenuari debet, secundùm Hippocrat. qui Sect. 1. Aphorism. 22. *concocta non cruda esse purganda*, & Sect. 2. Aph. 19. item Sect. 7. aph. 66. *Si quis corpora purgare velit fluida ut faciat*, monet. Reliqui humores ùt magis mobiles non item, & si hi aliquam concretionem patiantur, non ex ipsis est, licèt causent, sed ex pituita, cui immersi sunt, quamque ùt domicilium inhabitant, in dispositione aut defectu proximè dependet. Dico, licèt causent, quapropter humores isti non digestionem sed alterationem postulant; attamen maximè istorum habenda est ratio, quæ pituitam pro varia sua admixtione glutinosam efficiunt. Fit autem ea glutinosior & viscíditatem contrahit, si vel spiritus volatiles deficiunt, aut in eam oleum vel sal lixiviosum exuperet, & hoc quò terrestrius, eò magìs superveniente acido coagulabitur. Quoque spiritus volatilis copiosior, aut quò major olei salisque lixiviosi defectus eò fluidiorem fieri pituitatem constat. Pituitam coagulatam solvunt Medicamenta incidentia & attenuantia dicta, salia fixa & volatilia, oleosa aromatica, acida, spirituosa, mixta.

Salia fixa plerumque per incinerationem ex plantis elixatione fiunt, ut sunt absinthii, cardui benedicti, centaurii minoris, scordii, Juniperi, Tartari, & quæ vulgò febrifuga & diuretica dicuntur.

Salia fixa plerumque per incinerationem ex plantis elixatione fiunt, ut sunt, absynthii, cardui benedicti, centaurii minoris, scordii, Juniperi, Tartari, & quæ vulgò febrifuga & diuretica dicuntur.

Salia volatilia abundantiùs præbent animalia E. g. Urinæ, Corn. Cerv. Cran. hum. sal armoniac. &c. vegetabilia pauciora sunt, ex quibus sinè difficultate sal volatile elicies, & cochlearia principatum obtinet: quòd si autem coagulatorem separare nôris salia quæcunque fixa, imò & Tartari, in quo tot desudârunt ingenia alterius volatilis ope ad volatilitatem facilè perduces. Nec tacendum hîc erit sal succini volatile, excellentes cujus vires experientiâ sæpiùs comprobatas satìs prædicare nequeo. Salia volatilia oleosa sunt omnia olea stillatitia & imprimis ex aromatibus, seminibus, baccis, lignis, radicibus & similibus parata.

Acida, qualia sunt sp. Salis vulg. Nitri, Sulphuris, vitrioli, Acetum crudum & destillatum, &c. æquè ac aromatica & volatilia pituitam incidunt potenter, quod comperimur, quando solà imaginatione saporis acidi saliva in ore nostro diffluit; verum non promiscuè in quibusvis ægris, ac nisi cum cautela adhibenda, si enim cum pituita simul peccet Melancholicus, sive acidus succus abstinendum iis, quibus irritaretur magis; Contrà aromaticis, salibus volatil. & oleosis utendum, quæ in hoc præstantiora sunt, dum bilem in statu naturali conservant, quam acida infringunt, ast in eo nocerent, si bilis vel quantitate vel acrimoniâ excederet. Quapropter blandiora acida & ex his salis vulg. aliique cum spiritu vini tertiâ vel quartâ destillatione dulcificati spiritus acidi tutiore nomine sese commendant. Inter spirituosa numerabis præcipuum spiritum vini cui succedaneus est ille, aut ex frumento aliisque vegetabilibus per fermentationem paratus simplex, aut aromatizatus, hinc variæ Aquæ vitæ compositæ, quibus passim dispensatoria referta sunt.

Ad mixta pertinent omnes aquæ Thericales, oxymel squilliticum, Sal armoniacum ejusque spiritus, ♄. Crystalli tartari & Tartarus vitriolatus, de quibus Auth. vid. ultrò citroque clar. Sylvium.

SENNERTUS Digestiva latiùs, nec solùm ad crassorum resolutionem sed & tenuium incrassationem, extendit, cùm in Instit. lib. 5. part. 1. Sect. 1. cap. V. *Quod sint talia, quæ omnia, quæ naturam in coquendo impediant, tollant, qualitatesq́, quæ caloris nativi actioni resistant, mutent, calida sc. nimis refrigerent, frigida calefaciant, sicca humectent, humida siccent, crassa attenuent, & tenuia incrassent*, malè definiat, quæ generali Alterantium nomine luculentiùs venirent. Præter illud enim, quod caliditas motum, frigiditas humoris quietem immediatè præse ferat, quomodo digestio de incrassantibus dici poterit, ante purgationem non adhibendis, quià materia purganda, mobilis, quando turget, ubi inconveniens esset & sibi ipsi contrarium incrassare & iterum dissolvere sive fermentare, imò è diametro repugnat, cùm digestiva hîc purgationem insequentem præsupponant. Communis hinc est istorum Medicorum error, qui præcipitatos humores feliciùs purgatione ejici putant, unde ex simplicitate suâ de medicamentis suis gloriantur. materiam purgandam istis præcipitari, quæ me satìs assequi non posse, fateor, quin credam, materiam deturbatam, corpori magìs impactam difficiliusque mobilem reddi: Experientia loquitur; Quis unquam vini aut cerevisiæ feces sale aliisvé deturbat, ut postea iterum fermentet, quò deturbatæ particulæ crassiores & fæculentæ ejiciantur, cum illa ipsa fermentatione subtiliores à crassorum compedibus sese explicent particulæ & majus spatium concitato motu exigentes, has aut per vasorum orificia exturbent, aut quæ eò pertingere nequeunt, ad fundum dimittant. Sic etiam illâ ipsâ purgatione absque præviis aliis præcipitantibus humor vitiosus, modò purgans sit aptum & appropriatum, expellitur; Quod si autem hoc impropriè præcipitationem dicere velis, per me quidem licet, sed, quô nomine à fermentatione ipsaque purgatione distinguere velis, dicas.

Initium

Initium itaque facit de Digestivis, quem præ manibus habemus, HARTMANNUS, iisque *strictè* ita dictis, quæ nempe pro dissolvenda pituita, antequam materia purgetur, præmittenda sint. Horum autem numerum duobus tantùm includit medicamentis iisque hermaphroditicis, i. e. naturæ mixtæ pro ratione admixti humoris, qualis etiam sit conducibilibus & sufficientibus.

Pertinent aliàs ad Digestiva omnia Cephalica, Thoracica, Stomachica, maximè autem Splenetica, uterina, diuretica, quæ calefacientium vulgari nomine prostant.

Tartarus vitriolatus). Saporis est non admodum delicati propter oleum Tartari, qui corrigitur, si ab eo aqua benè sapida vel aqua cinnamomi abstrahitur aut addantur aliquot guttæ ol. cinnamomi vid. not. ad Crollium de Digestivis.

Cremorem Tartari) malè confunditur à Pharmacopæis aliisque quæstus causâ cremor cum chrystallis, cùm cremor propriè ex superficie post evaporationem instar cuticulæ colligatur, indeque volatilioris naturæ sit, contra chrystalli in fundo fixiores resident.

Spiritus Tartari egregium quoq; præbet digestivum & in morbis chronicis vires suas pituitam resolvendo à ℈j. ad ʒß. datus validè exerit. vide Croll.

Præ omnibus verò excellit tinctura Tartari vera, non illa vulgaris, quæ tantùm per reactionẽ in sp. vini fit, ex Sale Tartari autẽ aut parum aut nihil ad tincturam emittitur, quod ex eo, quòd pondus Salis Tart. non imminuatur, videre licet. Præparationem author noster tradit in not. ad Croll. ubi rectè monet, quòd debeat fieri per sp. homogeneum, encheiresin autem hic necessariam tacet, quâ aliàs affuso spir. homogeneo Tartarus totaliter solvitur, solvens ad partem abstrahitur, quod reliquum in digestione positum varia colorum phænomena monstrat, tandemq; sex circiter mensium spatium in tincturam desideratam abit, illam autem encheiresin si nescias, nihil efficies;

Nec imum meretur locum spiritus Salis Armoniaci ejusque flores; illum sequenti modo destillabis: ℞. Salis Armoniaci, Salis Tartari ana. q. v. exactè misce in mortario calido, mixturam indè retortæ & adaptato recipiente majori, igne per gradus aucto ex arena destilla; prodibit brevi Spiritus volatilis instar liquoris & sal volatile sublimabitur pellucidum instar Camphoræ, quod in spiritu volatili solve & ad usum serva in vase bene obturato. Dosis à gt. xv. ad xxx. Ex remanentiis post destillationem spiritus in fundo cucurbitæ, aquâ communi sal fixum eluere poteris non contemnendum, cujus Dos. à ℈j. ad ʒß. Sal armoniacum ex sale communi fixiori & urinæ volatiliori compositum esse constat, neutrius tamen, sed tertii quasi penitusque diversi, ex interna reactione acquisiti saporis; Quod si nunc exindè & talis spiritus absque admixtione alterius cujusdam destillari posset, qui & Salis communis & urinæ volatilis vires conjunctim & hermaphroditicè obtineat, efficacissimum fore medicamentum, facilè quis colligere potest. Sed cùm spiritus volatilis absque admixtione alterius, quod corpus salis acidi detineat, & spiritus acidus absque separatione spiritus volatilis destillare nequeat, eò usque nondum pertigit, quapropter, donec viam monstraverit felicior manus, floribus, quos alii ex sale fuso, alii ex scoriis ferri in sublime agunt, nos contentos esse oportet, quorum Dos. à ℈ß ad ℈j.

Addo decantatum adeò Liquorem Clarissimi Sylvii, cujus variæ traduntur descriptiones, quæ mihi ad manus, hæc est:

℞. Aq. Rorismajal. ℥viij,
ⴱ C. C. volat. ℥j,
Spir. C. C. ℥ij,
✱iaci ℥ß,
M. F. Liquor.

Ego pro meo usu sic parare soleo: Rorem majalem affundo seminibus aromaticis aut radicibus, quæ vel felicius ... gere placet, pono per aliquot dies circiter 14. in digestione hinc destillo

℞. Aq. destillat. ℥viij,
ⴱ C. C. volat. ℥j.
Succini volat. ʒij.
Spir. C. C. ℥ij.
✱iaci ℥j.
M. F. Liquor per digest. Dosis à gt. xx. ad xxx.

VOMITORIA.

Inter Vomitoria primum tenet locum *aqua Benedicta* à Martin. Rulando propriè ità dicta.

(Cujus usus insignis est in Febri Ungaricâ: it. pleuritide, potissimùm in initio viribus firmis, urgente necessitate, etiam quarto vel quinto die nullo bonæ criseos signo apparente. vid. infrà præparationem.)

II. Est *Syrupus ex aqua Benedicta* de quo in notis ad Crollium.

III. *Sal album*: hujus autem usus rarior; à ʒß ad ʒj. in aqua menthæ aut hordei dissoluta vomitum movet *Vitriolum album*, si purius desideras, dissolve illud in aqua cent. min. solutum filtra, coagula, iterum solve, filtra & coagula idque tertiâ vice. Ultimò dissolve in aq. rosf. solutum filtra; & in cineribus calidis per 6. dies digere, fæces fundum petentes separa, quod clarum evapora ad siccitatem. Dosis ℈ij, cum conf. Rosf. vino, hydromel. vel ptisana addito ad libitum Syr. acetos. vel oxymel. *Sal. alb.*

IV. *Gilla Paracelsi*, ut extat apud Croll.

V. *Vomitorium Plateri ex nucibus viridibus*, Raphano & acet. vini. *Vomitorium Plateri.*

♃ *nuc. jugland. circa fest. Joh. collectar.*
rad. Raphan. an. part. ij.
aceti vini destillat. part. iij.

Conquassatis nucibus & Raphano fiat digestio leni calore per dies 5. vel 6. postea destilla per Alemb. ex B. Dos. ʒiij. ℈ß. fortificatur cum aq. bened. dimidiâ dosi, vel etiam 3. aut 4. parte.

VI. *Vomitivum Conradinum*, de quo ad Croll. *Vomitiv. Conrad.*

VII. *Ramenta unguium*, in vino vel alio liquore. (Item cornu bubulum ustum (vel alterius animalis) & in aqua extinctum.) *Ramenta unguium.*

NB. In hydrope si segmenta unguium digitorum & pedum umbilico ægri imponantur, miraculosè dicunt aquam expellere, D. C. H. Basil.

VIII. *Coagulum Asari*, ex asaro toto. h. e. rad. & fol. cum sp. vini extrahitur tinctura, quæ cum Sale purificato ejusdem conjungitur facta in MB. lento igne digestione sp. vini in B. abstrahitur ad consistentiam vel coagulum. *Coagulũ Asari.*

CLARIUS: Mense Majo ♃ rad. asar. q. s. cum foliis, quæ in umbra diligenter exsiccentur & earum pars 4. conquassetur, posteà & ipsi in phiola affundatur sp. vini rectificatus, ut 4. dig. emineat: Phiola optimè obturata in loco calido ponatur, ut sp. vini colore è viridi flavo tingatur. Spiritus tinctus decantatur à fæcibus & in vase clauso servatur. Ex partibus residuis tribus in cinerem combustis, aqua calida Salem extrahe, hic siccatus in Crucibulo ad ignem patentem funditur. Remotus fluens ab igne solvitur in aq. calida & digeritur, iterumque exsiccatur. Huic sali tinctura supra (pag. præc.) parata priùs per chartam bibulam filtrata, superfunditur, & in cucurbita sp. vini igni lento abstrahitur ad consistentiam mellis. Hujus ℈j ad ℈ij vel ʒj, in ptisanæ jusculo exhibetur, hydromel) hydreleo in morbis, ubi vomitivis opus est. Alii tantùm folia Asari num. iij. in vino per horas 6. aut 8. macerant, vinumque leniter expressis foliis exhibent sine molestia vomunt. *Alia præparatio.* *fol. Asari.*

IX. ♃ Antim. ℔j. succi berber. ℔vj. stent in sole aut loco calido per mensem unum postea succũ effunde, extrahe aq. ad consistentiam syrupi, quem reserva ad exsiccanda ulcera. Olei residui gut. 20. ad summum novent vomitum, absque violentia: frequens est VVertembergero Basileæ. *Oleum Antimonii cum Berber.*

Aq. Vomitoria præstantissima.

X. Aqua Vomitoria præstantissima: ℞ Vitri Antim. hyacinthin. more Matthiol. præparati & in pulverem subtilem redacti, Salis Cardui ben. an. gr. xl. aq. Veron. ℥v. aq. Cinam. gt. xxx. infundantur. in B. tepido per hor. 24. postea colentur per chartam & serventur. De quo patienti 3. 4. 5. vel 6. ʒ, secundùm quod repletus, robustus, facilis, vel difficilis fuerit ad purgandum, detur.

Vitrioli vomitivum.

XI. Vitriolum vomitum simul & purgans in febribus laudatissimum remedium, & purgans frigidum Angelii Salæ. vid. notas ad Croll.

Aqua Bened. Ruland. præparatio.

XII. Aqua Benedicta Rulandi etiam insigne Vomitorium est, quod ità paratur. ℞ hepar. antimon. exant. & Vitriolo part. æq. facti per hor. 5. in aq. ebulliat, hinc residcat & aqua clara à fæcibus separata per pannum laneum trajiciatur, & relinquatur per noctem, ut resideat rubedo in fundo, aut inspergantur gutt. aliquot aceti, ut rubedo ad fundum præcipitetur. Aqua Vitriolo imprægnata separetur, aliaque affusa lavetur, ut omnem salsedinem Corpus deponat, aqua decantata exsiccetur crocus. Ejus ℈j, maceratur in ℥iiij. vel v. vini albi, alteriusvè liquoris convenientis in loco calido per noctem, aut, si statim opus habeat, bulliat in eodem liquore; Colatura propinetur calida vel frigida. Vires & usum, cautelasque hujus vide in notis ad Crollium.

Extract.

XIII. Extractum Ellebori.

℞ Rad. cyclam. bryoniæ. an. ℥ij.
Ellebori albi ℥j.

probè mundatas, lotas, vicissimque exsiccatas comminúe in pulverem, cui affunde spir. V. ad eminent. 4. digit. digerantur in loco calido per 3. dies, dein lentissimo igne sp. V. destilla, & cave, ne ignis vehementiâ materia comburatur. Quare præstat eam, cùm ad mellis consistentiam destillata est, eximere, & in scutella vitrea leni calore exsiccare. Materiam exsiccatam vicissim comminue, & spiritum V. antea abstractum reaffunde, relinque in calido per 2. noctes, postea filtra liquorem filtratum usui reserva. Ejus gutt. 6. vel 8. in haustu aquæ tepidæ, vini, aut, si fortius desideres vomitorium, decocti sem. Raphani cum syr. acetosæ simpl. ad libitum exhibentur, ad excitandum sinè animi molestia vomitum.

Electuar. Antim.

XIV. Electuarium Antimonij.

℞ Vitri antimonij per se sinè borrace fusi in tenuissimum pulverem redacti ℥ij, instilla sp. vitrioli ʒij, ac misce diligenter in mortario vel super porphyrium & postea pulverem in scutella ad lentum ignem exsicca. Hunc pulverem misce cum speciebus enumeratis à Crollio in Electuario Anti.

flor. Antimonii & Vitri.

XV. Non dissimili virtute præditi sunt fl. antimonii & vitrum ejusdem, si per noctem infundantur in vino vel alio liquore convenienti (v. g. in aq. Cardui bened. ℥iij, Cinam. ℥j) à ℈ß ad ℈j, & manè vinum clarum decantatum exhibeatur: si v. in promptu vomitivum habere animus sit, infundi possunt ℥j. flor. antimonii vel Croci vel vitri, in ℔iiij vel circiter vini albi, aut aq. Cardui bened. addita pauca aq. Cinam. & in vase benè clauso adservati. Liquoris, cùm opus, dabit ℥iij vel iiij. Colentur & exhibeantur vel per se, vel cum syr. acetosæ vel oxymel simpl.

Gummi gut.

XVI. Alii Gummi guttæ gr. aliquot (ʒ) cum gut. ij. ol. Cinam. aut aq. ejusdem in pingui jusculo exhibent.

(Tartarus emeticus Mynsichti præstantissimum est vomitorium in morbis chronicis & confirmatis, præsertim in febribus intermittentibus & chronicis. Fit autem secundùm authorem

℞. Acidi Tartari subtilissimè pulverisati, Croci Metallorum absynthiaci ana Unc. ij. Benè permisce in phiolam immitte & aq. Bened. Serpilli (vid. author.) duas libras affunde, optimè tectum & obligatum tribus aut quatuor diebus in arenam calidam positum, sæpiùs move, ut acidum Tartari perfectè solvatur: postea ità calidum per manicam filtra juxta artem, ut Crocus metallorum, à solutione benè separatus, in illa remaneat. Solutionem verò, quæ clarificata pertransit, in locum frigidum ad chrystallizandum transfer. Tum chrystallos hosce Tartari impraegnatos exime, siccatosque & pulverisatos ad usum repone. Quando autem aqua benedicta serpilli authoris non est in promptu, simplex aut alia ex planta aromatica destillata, admixtâ aliquâ vini albi parte, substitui potest. Dosis à 1. gr. iij. ad vj sed ego vix ad gran. iiij. ascendo, admixtis Corall. rubr. ppt. gr. x. pro dosi.)

NB.

Si vomitus aut purgatio à datis his medicamentis nimium subsequatur, præsentaneum est remedium potus lactis cocti cum pane, aut cochleari. Syr. de mastich. aut Theriaca antiqua statimque cibum aut panem tinctum vino grosso exhibere. Prodest etiam Emplastrum de crusta panis ventriculo imponere, & plantis pedum: Præsentaneum quoquè remedium est, si offeratur pil. j. laudani opiati: Interdum prodest, si æger ad vomitum non admodum proclivis est, naturam juvare jusculo exhibito sinè pane, aut aqu. hordeacea, hydreleo.

CATHARTICA VEGETABILIA.

Pulvis Diasenæ.

I. Pulvis Diasenæ laxativus.

℞. fol. sen. mund.
Crem. Tartari ana. ℥j.
Sem. anisi,
Caryophyll.
Cassiæ ligneæ,
Galang.
Diagr. an. ʒj.

pulverisa subtilissimè. Dosis à ʒß ad ʒjß in substantia ad summum in convenienti liquore. In infusione dos. est ad ℥ß.

Panchimagogon vegetab.

II. Panchymagoga vegetalia Crollii, & illud, quod à me additum est, aut aliud, quod ex utroque componitur. Dosis à gr. xvj. ad ʒß, videatur in notis Crollianis.

Extractū Rhabarbari.

III. Extractum Rhabarbari, quod nullo alio modo fit, quam per aq. Cichor. vel Endiv. aut. Cent. min. cum gutt. aliquot ol. tartari sinè ulla compositione alia. Acui tamen illud potest necessitate requirente cum diagr. it. cum gutt. gum. Elaterio præparatis, nempe per levigationem in marmore cum gutt. aliquot sp. vitrioli & ol. anisi, fœnicul. Cinam. angelic. citri pro ratione morbi & patientis.

Extractum Senæ.

IV. Tale quoquè est extractum cum aq. Cinam. eodem modo cum extr. Rhabarb. paratum. Dosis horum à ℈j ad ℈ij.

(Ita Hartm. in MSS. & vocat PURGANS SINGULARE. ℞. Serum lactis optimum præstans & destillatum; in quo infundantur fol. Senæ magnâ quantitate. Extractio præcipitatum cum ol. Tartar. NB. Serum tertiâ, quartâ & quintâ vice benè imprægnatum sit, aliâs præcipitatio non succedit.)

V. Extractum Mechocannæ cum aceto factum, & ad piceam substantiam redactum.

VI. Extr. rad. Esulæ min. eodem modo paratum. Vide notas ad Crollium.

Elleb. nigri.

VII. Extr. rad. Elleb. nigri veri cum aq. major. vel meliss. & ol. tartari. Dos. à ℈ß, ad gr. xvj. vel etiam xx. nonnulli extrahunt cum vino bono. vide Croll. notas.

VIII. His annumerantur rad. Ellebor. præparatæ per phlegma vitrioli, quod absolvitur hoc modo:

℞ Rad. Elleb. veri, irrora cum phlegmate vitrioli, quod nempe in rectificatione sp. vitrioli primo loco prodit, pone in scutella vitrea ad lentum calorem cinerum, subinde cum spatula lignea movendo, fœtor nimirum exhalans ex ipsis radicibus earum venenositatem secum rapit: perge irrorando ampliùs & detinendo in leni calore, donec nempe fœtor omnis abactus, radices relinquat grati odoris, & summè nigricantes. Exsiccentur leniter, quanquam subinde quasi madore perfusæ maneant. Dos. à ℈ß ad ℈j.

IX. Extract. Colocynthidos.

X. Scammonium simul cum aceto elaboratum, aut Extr. scamm. per se simpliciter cum aceto factum. Dos. à gr. viij. ad xij.

(Extract. COLOCYNTH. & SCAMMONII in ebriosis & phlegmaticis tormina excitat ingentia, propter tartarum in rorum corpore fixum: adde, quod & venarum oscula reseret: Non ergò iis exhibendum)

XI. Huc referendus est sp. vitæ aureus Rulandi, qui nihil aliud est, quàm essentia trochiscor: Alhand. cum sp. Vini Malvatici, i. e. Malvatico destill. extra. Dosis à ʒß ad ℥j.

XII. Specificum purgans Paracelsi. Vide notas ad Crollium.

(In specif. purus Parac. universi harmonia concentratur, propter ♀ & ⊕. in omnibus igitur morbis valet, cum reliqua electivè tantùm.)

(XIII. Tinctura vegetabilis purgans. ℞. Resinæ sive Magisterii Jalappæ unc. j. affunde Spiritus vini Opt. Tartarisati. Stet in loco calido usque dum resina sit soluta, solutum filtra & usui serva. Dos. à ℈j ad ℈ß. ad summum in Aqua vitæ, quæ ℈ß non excedat, pro delicatulis addi potest ℈j Julap. rosar. & jucundissimum præbet medicamen iis, quibus alia purgantia difficulter propinantur. Quod si autem hæc tinctura non est in promptu, substitui potest Haustus sequens.

℞. Resina Jalapp. gr. viij vel ℈ß

Solve in

Spir. vin. Tartarisat. ʒß

Aq. Physagon. c. spir. vin. fact. ℥ß

adde

Julap. rosar. ʒj

m. F. Haustus.

Tinctura verò est jucundior & melior, datur autem cum aq. vitæ s. sp. vini, quia resinæ in aquis statim præcipitantur & lactescunt.

Adde pilulas laxativas selectas, admodum blandè alvum subducentes

℞. Aloës depurat. opt. ℥ß
Gumm. Ammoniac.
Galban. ana. ʒj
Styrac. calam. ℈j

Dissolve in ※ squillitico, adde postea Tartari vitriolati ʒß. Fiat massa, ex qua formentur pilulæ parvæ, quarum dosis iij. jv. vel v. plus minus pro ratione patientis tribus horis ante pastum.)

ELECTUARIUM DE FOLIIS SENAE.

♃ Cinam. el. ʒvj, fol. sen. Or. ss. ℥v. F. infusio in vini generosi ℔ iij per biduum in loco tepido. Hinc leviter bulliant & exprimantur. Cum colatura extrahe pulpam passularum in aq. coctarum ℥ix. adde pulpæ cassiæ ℥vj, & si fortius desideras Elect. lenit. ℥ij. ol. nuc. mosch. per express. fact. ʒß. F. Elect. Dosis ʒvj. ad viij. vel x. per se, vel cum ʒß. ad ℈j diatartari.

PANCHYMAGOGON VEGETABILE.

♃ Colocynth. inveterat. ab arillis & nucleis purgatæ ʒvj, fol. sen. Orient. sinè stipitibus ℥iiij, Rhab. ℥ß, sem. Ebuli ℥jß, rad. Elleb. nigr. præpar. agar. trochisc. an. ℥j. Cinam. Caryoph. an. ʒii. Contusa infundantur in sp. vin. non rectificato ad eminent. 3. digit. matracio optimè clauso per 16. dies in loco calido digere, ut sp. V. tingatur, tinctum effunde aliumque affunde toties, donec non amplius tingatur. Hinc ♃ Elaterii ℥ij, Aloes succotr. ℥j, infunde in sp. V. bono additis aliquot guttis sp. Vitrioli aut ol. Sulphuris per Camp. dies in loco calido, matracio exactè clauso. Hinc materia per filtrum trajiciatur, digitis exprimatur & inspissetur calore lento, atque cum extracto superiùs facto conjungatur. ♃ Etiam scammon. optum. q. v. in marmore tenuissimè tere, & imbibe sp. vitrioli addendo gutt. aliquot ol. anisi (e. gr. ad. ℥j. scamm. additur sp. vitrioli vel olei sulphuris ℈ß, ol. anis. gut. 6.) diligenter subige ad massam instar picis viscidam. Hæc tinctura optimè corrigit scammonium. Nam cùm exsuperante calefaciendi potestate polleat, quæ à Mercurio & Sale volatili dependet, hac vis mordicans Sal per mortificationem ab actione contraria sp. vitrioli & ol. anisi profecta, retunditur, & ad beneficam operationem redigitur. Massam dictam cum aq. ros. aut Majoran. extract. ad siccitatem evapora ♃ nunc Extractum superius pulverisatum, adde Extr. scamm. ʒvj, ol. nuc. mosc. per expr. ʒij, M. in. mortario & ad usus serva. Dosis à gr. xiij. ad ℈j. vel ʒß. in forma pilul. in prunis aut passulis vel pomo cocto. Potest etiam Extr. scammonii solùm propinari à gr. xij. ad xx. cum syr. Ros. solut. in pilul. redactum. Purgat etiam leniter & sinè molestia. Idem etiam Extr. potest vicem supplere colo. ynth. ad incorporandum Mercurium quovis modo præparatum.

EXTRACTUM SEU RESINA
Scammonii.

♃ Scamm. opt. ℥j. in mortario, reduc. in pulverem pistilo oleo amygd. d. illito, in matracium pone superfundendo aqu. Endiv. vel Rosar. ad emin. 3. dig. in loco calido per 3. dies vas optimè reponatur. Aquam colore obscuro tinctam decanta à fæcibus, filtra & in calore blandissimo aut MB. menstruum aufer, ut remaneat Extract. Scamm. in forma pulveris. Hujus gr. iiij. v. vj. cum ℈j. tartari vitriolati exhibe, vel quod melius:

Tartarus vitriolatus tincturâ scammonij impregnatus. ♃ postquam tincturam scammonii filtraveris, eam cum ʒij. tartari vitriolati conjunge, conjunctam in B. loca, menstruumque indè ad siccitatem evoca. *Tartarus vitriolatus Scammoniatus.*

Purgat per inferiora, & omnes obstructiones tollit, si misceatur cum Cathartico v. gr. panchymagogo vel offeratur in syr. rosar. sol. vel violarum vel melle rosar. solut. Ut: ♃ tartari vitriolati ℈j. mell. ros. solut. ℥j. vini Enulati ℥ij. M.

In hydrope ad crassos & serosos humores expurgandos: in febribus Melancholicis commodè datur cum oxymelle elleborato, & aqu. vel decocto buglossæ. In Quartana præmissis universalibus utiles sunt pilulæ subsequentes: *Pilulæ in quartana.*

♃ Extr. Chamædr.
Cent. min. an, ℈ß,
Pip. nigr. gr. *iiij,*
Ol. anis. gr. *iij,*
Cinam. gr. *ij*

M. accipe unam atque alteram horis matutinis.

Cremor tartari assumitur in jusculis convenientibus aut in quibus rad. fœnic. petroselin. fuerint decoctæ, à ʒß ad ʒj. aut etiam ʒij. Stimulus adjici potest ex sale gem. vel diagr. Ex. gr. ♃ Crem. tartari ʒj. diagr. gr. iij, M. in jusculo, 3. horis ante cibum exhibeatur. Vel ♃ Gum. gutt. gr. vj. Crem. tartari ℈j. M.

In Melancholia Hypochondriaca nihil felicius: Nam, si aliquot diebus ejus ʒß. vel ℈ ij, in jusculo cum Capparum decocto exhibeantur, & exterius ad hypochondr. sinistra emplastrum ex Ammoniaco gummate in aceto scillitico applicetur, senibus maximè, & qui obstructâ sunt alvo, conducit.

In obstructionibus ♃ Crem. tartari ʒß, tartari vitriolati ʒß. vel Crem. tartari ʒiiij, sal. absinth. ʒj F. pulvis.

Insigne evadit Catharticum, si tartari Crem. ʒß, tartar. vitriol. ℈j. addatur in bile educenda, Extr. scamm. gr. viij. vel x. in jusculo vel vino, non tantùm omnes impuritates laxando alvum educit, sed & summum est aperitivum, unde loco digestivi vel de obstruentis, in quibusvis obstructionibus exhiberi potest, ante usum Catharticorum. Modus exhibendi talis est: ♃ Crem. tartari ʒß ad ʒj. tartari vitriolati à ℈j. ʒß. Detur in jusculo, si loco aperitivi vel digestivi uti iis velis, dentur bis in die ad ʒj. tribus horis ante pastum cum jusculo vel Elect. de senna ʒij, aut cum syr. de Cancella vel alio quocunque

 appro-

h. m. præparatis destillatur ex melle aqua, lento cinerum calore aut Balnei, quæ primò exit, insipida (quæ enim hanc sequitur, instar aceti acris est) cum æqua portione sp. V. rectificati misce, & in phiolam super flores affunde, ad emin. 4. dig. Circulentur h. m. flores in Sole, vel alio loco calido per mensem, postea menstruo abjecto flores exsicca leni calore & serva. Videbis violentiam florum antimonii, quæ à cruditate erat per coctionem & nobilis menstrui præsentiam concoctam & sublatam esse, ac tantùm sedes movere sinè omni vomitu. Dos. à gr. v. ad vj. vel vij.

(Flores Antimonii nobiles sinè torminibus per secessum optimè purgantes.

Erstlich macht man ein Aq. Reg. *folgender massen: Nimm auff die gelbe calcinirten vitriol und gemein Saltz jedes* ℔ jv, *thue 2. oder dreymahl so viel Topfferthone darunter, destillier s auss einem beschlagenen steinern retorten auss offenem Feuer; so bekommest du ein grunlecht wasser. In diesem wasser Zerlasse weisse* flores Antimonii, *so viel sich Zerlassen konnen oder dir gefällt, und nimm in acht, dass dess wassers oder* Aqu. Reg. *zum wenigsten Zweymahl so viel seyn muss, lass es drey Tage lang also digeriren und solviren, wann es zerlassen, thue alles dicke und dunne in eine glaserne retorte, leg es in Sand oder Asche, und destilliers anfangs* NB. *gelinde, biss die feuchte mehrentheils weggangen, die in ein besonder Geschirr auffzufangen. So bald aber dicke hellglantzende Tropffen fallen und der vorige* Liquor *wird weisslecht werden, so lege alsdann einen andern recipienten vor, und destillier von den* floribus solutis *was ubergehen will. Auff die hinterbliebene* flores *kan dess vorigen wassers wieder gegossen, digerirt, solvirt und destillirt werden. Dieses Oel wird sich in Chrystallen coaguliren, sollen aber auss einem retortlin noch eins destilliret werdē, so wird das Oel heller und schoner. Von diesem Oel nimm so viel dir beliebet, und schutt es tropffen weiss in gleich so viel lauters Oel* per delig. *lass dieses Zwey oder drey Tage also Zusammenstehen, dann susse die* flores *auss welche gelinde und zart seyn. Die Dosis bey Erwachsenen ist von 6. 7. biss 10. und 12. gr.*

Wurde aber das Oel in distillirt Regenwasser gegossen, so fallen schone und weisse flores *nieder, die unten und oben mit Nutzen purgiren.*]

Mercur. cum Sole præparatio. XIII. Merc. cum sole. ℞ Solis fini part. j. Mercur. vivi part vj. fiat secundùm artem amalgama, Mercur. ab amalgamate super ignem lentum carbonum evolare sine in tigillo, remanebit Calx Solis in fundo. Calcem iterum cum aliis part. vj, Mercur. f. a. amalgama optimè agitando, ut calx omnis in Mercur. dissolvatur, & unum corpus homogeneum appareat. Amalgama hoc inde retortæ & superfunde Aq. fort. eminent. ℥ dig. retortam in cineribus loca diem ad digerendum igne mediocri. Die seq. igne fortiori collige Aq. fort. in recipiens retortæ appositum, & ignem sub finem auge, ut fundus retortæ incandescat, & omnes sp. Aq. fort. corrosivi destillent. Vasis refrigeratis materiam exime, tere, iterumque retortæ inde, & superfunde Aq. fort. ante abstractam, iterumque igne forti aren. destilla, ut priùs, ut retorta in fundo incandescat. Vasis refrigeratis materiam in retorta contentam rubicundissima exime, abjiciendo illud, quod fortè ad latera retortæ sublimatum est. Hinc ℞ laminam ferream quadratam, quam in igne, ut incandescat, tene. Cùm optimè candet, insperge pulverem Mercurialem, ut optimè siccetur, & quod volatile restat, evaporet; cùm ferrum frigere incipit, materiam aufer, & in vase clauso ad usum adserva. Lentè sinè omni etiam vomitu, nisi scil. superioris ventris regio sive ventriculus, quibus libet impuritatum mineris referetus sit, per secessum purgat. Dos. à gr. iij. ad viij. cum paucul. Therebinth. aut Extr. colocynth. aut in horum defectu cum pilul. Coch. min. aut aliis. Summum arcanum in hydrope, lue gallica, & omnibus cutaneis affectibus, & defluxionibus, & ubi corpus scatet pituitosis humiditatibus.

Cautela in exhibitione Mercurialium. NB. In exhibitione Mercur. quomodocunque parati notandum, 1. convenientissimam omnium exhibendi formam esse pilulas, ne scil. Mercur. mora nimia in alato noxam adferat movendo ptyalismum, & tonsillarum tumorem inferendo, attractis ad palatum undique humoribus tenuioribus propriâ quadam naturæ familiaritate.

2. Incorporando Mercur. semper consultum est addere gutt. 1. & alteram ol. Sulphur. quia hoc ipsius malignitatem compescit, volatilitatemque, quâ sursum tendit, figit, & symptomata; quæ infert, corrigit.

3. Ut ad summum post sumptum Mercur. (hor. 2. post) detur jusculum, & cibus dimidia bora pòst, ne diutius in ventriculo hæreat.

4. Ne exhibeatur frequentius biliosis, quia educendo serosam humiditatem frenum bilis nocumento illis esse poterit.

5. Ut exhibeatur cum Terebinth. aut Extract. Colocynth. seq. ℞ Colocynth. non recentis sed ab annis aliquot reservatæ, sinè interioribus arillis & nucleolis ℔ ß, scamm. pur. ℥iiij, incisa extrahantur cum spir. V. anteà usurpato, seu non rectificato; rejectis fecibus menstruum tinctum cucurbitæ indatur & per MB. sp. V. usque ad mellis seu pilularum consistentiam revocetur.

DIAPHORETICA.

Bezoar. simplex. I. Bezoardicum minerale simplex. Dos. gr. vj. ad xij. vel plura, in vehiculo convenienti, uno aq. Card. bened. Cinam. aut Theriac. vide notas ad Croll.

Bezoar. Solare. II. Bezoardicum minerale solare Dos. eadem.

Bezoar. Lunare. III. Bezoardicum lunare, quod fit hoc modo: Luna in Aq. fort. solvitur, digeritur, tamdiu, donec solutio fiat viridiuscula, abstrahe (per alembicum ad mellaginem) Aq. fort. & ex Luna cum sp. V. tincturam extrahe viridem, hanc extractam repete, donec non ampliùs tingatur. Vicissim sp. V. ablato remanentem tincturam proportione subocruplâ ad butyrum (butyro antimon. in sp. vitrioli soluto junge, & f. a. destillando ad siccitatem bis terve fixa, eodem modo, quo Bezoardicum commune figitur) Bezoardicum minerale simplex. Dos. eadem.

Antimonium Diaphoreticum. IV. Antimonium Diaphoreticum seu fl. antimonii albi fixi. Dosis à ℈ß. ad ℈j. nonnunquam etiam ultrà cum conserv. Rosar. vel aq. convenienti cum particula Theriac. vet. vitiosos humores per sudorem pellit optimè.

Panacea seu Sulphur antimonii fixum. V. *Panacaa seu sulphur antimonii fixum*, fit hoc modo: Ex Cinnabari Antimonii post destillatum butyrum antimon. in collo retortæ collecto, primùm eliciatur sulphur rubrum h. m. Fiat lixivium fortissimum ex cineribus clavellatis vel calce viva, ùt moris est, cum quo exactè purificato perque filtrum trajecto cinnabaris antimon. pulverisata ebulliat per 3. vel 4. hor. in cacabo ferreo. Lixivium redditur rubicundum (propter sulphur) argentum verò vivum in fundo fluit currens. Tinctum lixivium per inclinationem separatum & adhuc calidum per chartam bibulam colatur & reponitur per hor. aliquot, atque ità sulphur antimonii fundum petet in forma pulveris rubri, quod à lixivio separatum deinceps edulcorandum est aq. communi, posteà lentò calore exsiccandum. Hujus sulphur. & Reguli antim. ℞ an. v. gr. ℥j. ol. Sulphur. per Camp. facti vel ol. vitrioli ℥iij, digere per aliquot noctes & dies in retorta vitrea in loco calido, deinde destilla ex aren. ter (ad minimum, & quinquies) cohobando, urge postremâ vice ignem quarti gradus per 12. hor. & erit totum fixum in igne manens, quod exime & cum aq. rof. lava. Hujus ℞ ℥j. Salis seu Mag. Corall. ℥ij. M. exactè & F. pulvis. Panacææ

nacææ seu Sulphuris Antimon. dos. à gr. x. ad xv. Est egregium sudoriferum, præsertim in morbis malignis & epidemicis in aqu. appropriatis sudoriferis. Datur in conserv. aliqua vel mithrid. vel cum decocto rasuræ CC.

VI. Aq. Theriacalis Croll. in specif. pestilentialis. Dosis à cochl. ß. ad j.

VII. Diaphoreticum in peracutis Paracelsi, seu Mixtura simplex, dos. ℈j.

VIII. Spir. tartari Alcoholisatus, de quo in Croll. dos. ʒj. ℈ij.

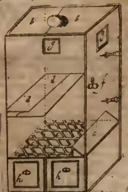
IX. Lapis Bezoar. dos. gr. vj. vij. si quotidie, ut in morbis diuturnis (cordis palpitatione) eo utendum gr. ij. iij. in aquis convenientibus.

X. Cinnabaris antim. cum ana Mag. Corall. & perlar. permixta dos. à gr. viij. ad xij. Si æquale pondus ad hanc mixturam addatur. Magist. Cranii humani, fit egregium diaphoreticum in Epilepsia. Dos. posterioris sunt gr. xvj. vel xx.

XI. Arcanum Cardui bened. Dos. gr. v. vj. viij. It. Sal. Cardui benedicti in spir. Salis nitri solutus & iterum in Crystallos redactus, dos. ℈j. valde commendatur in quartana.

XII. Aurum potabile Anglicum Dos. gut. 1. solut. in Malvat. ℈j.

Laconicum Hartm. XIII. *Laconicum D. Hart. tale est*: Fiat cupa ex asseribus alta pedes quinque, lata duos, longa 4. vel 5. quadrata. In superiori tegumento fiat foramen, per quod caput exseri possit, (asserculis hinc indè mobilibus) in fundo fiat craticula lignea, in medio sedile cum scabello pertingente ad craticulam ad sublevandos pedes. Anticâ parte fiat ostiolum cum fenestra vitrea, quæ poterit aperiri & claudi. In partibus extremis fiant manubria ex ferro, quibus moveri & portari poterit: sub craticula ad omnia 4. latera fiant fenestræ mobiles (*Schubfenster*) ligneæ, per quas in scutellis ferreis acetum possit (stanneæ enim aceto absumuntur) vel vinum ardens subjici, cujus ardentis vel inflammati vapor per cupam totum corpus patientis in ea depositum excepto capite tantùm, ferire possit (interdum decoctum herbæ vel etiam aromat. pro necessitate nempe ipsius morbi adhuc fervens in fistula lignea simul imponendum, cujus vapores à sp. vini ardente meliùs ad sudandum exstimulari possint, simul in cupam reponitur, opus id tamdio instituitur, quamdiu opus est & ratio dictitat.

a. Foramen per quod caput exseri potest.
b. b. Assercula mobilia.
c. c. Craticula lignea.
d. d Sedile.
e. Scabellum.
f. Ostiolum.
g. g. Fenestræ vitreæ.
h. h. Cistæ mobiles, quibus imponuntur scutellæ.)

XIV. Flores antim. ℞ Antim. Calcinat. ℔. ß. Salis tartari ℥j sublimentur, ut flores antim. semel cum Sale tartari secundo & tertio eleventur, tandem abluantur. in aq. simplici. 2. rosarum. Sic habebis flores diaphoreticos. *Flores antimonii.*

(Rubini Arsenici sudores egregiè pellunt, quos sic perficies

℞. Arsenici q. v. sublima in cucurbitâ sinè additione tertiâ vice, ut sulphur volatile pessima arsenici pars instar pulveris subtilissimi eò meliùs ascendat, quod rejice: durum autem & chrystallinum cum æquali portione florum Sulphuris in marmore tere & in arenâ sublima, accipies Chrystallos instar rubini rubros, quos collige & in vitro benè obturato serva. Dantur à gran. iij. ad viij. in morbis pectoris & quibus pulmones Tartareâ & pituitosâ viscidâque materiâ infarcti sunt cum conserva aliqua pectorali, in morbis autem malignis cum Theriacâ. Verùm suadeo, ut in sublimatione tibi à fumo caveas, ne periculum subeas, Ego præ his Antimonialibus uti mallem.)

XV. ℞ *CC. præparat.* ℈ jß.
Magist. perlar. ℈ j.
lap. Bezoar. gr. v.
MF. pulvis, sumatur cum aq. Card. ben. ℥j.

XVI. Utilissimum etiam ad omnes morbos malignos sudoriferum elicitur è tophis seu Cornibus recentibus cervorum sanguine adhuc rigidis (*Hirschkolben. VVasser*) si in tenuissima frustula concisa in retorta per MB. aut Roris distillentur, vel per se, vel pauco vino generoso, donec liquor omnis egrediatur. Dos. coch. ß. vel per se, cum opiata aliqua aut conserva flor. Citr. aurant. vel in liquore convenienti in omnibus febribus ardentibus, malignis & Epidemiis. *Aqua Tiphorii CC.*

XVII. Aqua Theriacalis.
℞ *rad. aristol. utriusque,*
angelic.
Serpentariæ, Cyperi, tormentilli, scorzoneræ. enula, pentaphylli, Valerianæ, dipinneni alb. ana ʒß
Zedoariæ, pimpinellæ albæ an. ʒij.
bacc. lauri rec. ʒij,
juniperi ʒvj.
Sem. Citri ʒjß.
Card. bened.
Siler. montan. ʒj.
Galang.
Xyloaloes,
Santal. Citrin. an. ℈iij.
Cort. aurant.
Citri an. ℥j
flor. Citri ʒvj,
fol. scord. Mj,
fol. Morf. diabol. Veronic. Card. bened.
scabios. ana Mß.
flor. borrag.
bugloss.
hyperic.
an. Mß.
succi acetosæ ℔. jß.
Salvi. scabios. borrag. ana ℔ ß.
Vini opt. ℔. iij.
Camphor. ℥jß. *Mithrid. opt.* ℥jß.
Ther. Androm. ʒij.
Vini granat. ℔ j. ß. *Vini.* ℥iij.
incisa & contusa infunde simul & digere in loco tepido per 8. dies, postea distilla in MB.

XVIII. Acetum Theriacale: *Acetum Theriacale.*
℞ *rad. bistort.*
gent.
pimpinell.
angel.
tormentill. an ʒx.
bacc. lauri,

juni-

junniper. an. ℥j,
nuc. mosc. ʒv.
rasur. lign. S. ℥ij.
Zedoar. ʒß,
Santal. alb. ʒiij.
fol. rut.
absinth.
scord. an. Mß,
flor. tunic.
bugloss. an. Mjß,
Tveriac. Androm.
Mithridat. an. ʒvj.

Contusis contundendis fiat omnium in acet. Vini infusio per dies 8. posteà destilla per MB.

DIURETICA.

I. Aq. ex nucleis persic. & cum Malvat. vel alio vino generoso maceratorum per dies 5. 6. destil. per B. vel ciner. ejusque Cochl. 1. exhibitum efficacissimum est.

Vinum diureticum. II. Silices albissimi è flumine collecti igniti in vino generoso extinguantur toties, donec planè in pulverem redacti fuerint. Vini per filtrum trajecti haustus unus subitò urinam pellit propter sal silicum. Urinæ enim sal restagnans in corpore per Salem alium curatur.

III. Oleum ceræ gut. ij. iij. aut iiij. in aq. rad. urt. major. urinam pellit fortiter. Renum regio simul inungatur ol. de lateribus, scorpion. & Ceræ. Item peritonæum ungatur eodem oleo.

OLEUM CERÆ.

Oleum Ceræ. ℞ Ceræ ℔j. Cinerum lotorum ℥iiij. distilla in cucurbita humili aut retorta in cineribus igne lento, quod primùm exstillat, butyri instar coagulatur, unde sæpius orificium alembici aut rostrum retortæ clauditur, quod adhibito carbone liquandum, ut in recipientem descendat. Separatque iterum per retortam additâ aq. communi rectificetur posteà.

IV. Sal succini Volatile Crollii. vide notas in Crollium.

SAL SUCCINI.

Sal Succini. Fixum Sal succini fit ex capite mortuo post destillationem olei in fornace figulino calcinato & è calce Salis extract. dos. à ℈j. ad ʒß. in convenienti liquore.

V. Spir. Salis, præsertim marini cum aquis urinam moventibus gut. iij. ad vj. vel x. cum aq. font. aut petrosel. aut halicacab.

VI. Spir. Vitrioli quemadmodum & Vitriolum ipsum dos. eadem cum aceti partibus duabus.

VII. Aquæ Vitæ Cochl. j.

VIII. Tinctura seu Sulphur tartari, hujus gut. 4. vel 8. cum vino vel alio liquore exhibitæ vehementer pelluut inferiorum viscerum morbos per urinam, & quod mirari licet, alvi segnitiem vel à medicamentorum usu vel à natura contractam mirificè restituit, senibus accommodatissimum. Vidi notas ad Crollium.

Julepus Diureticus. IX. Julepus Diureticus.

℞ *Sal. prunell. à* ʒß *ad* ʒj,
aq. ononid.
petrosel. ab ℥iij. *ad* ℥iiij,
Syr. è flor. ononid. praparat. vel violac. tantum,
vel de succo borrag. aut
Limonum ℥ij.

Oxymel Diureticum. X. Oxymel diureticum est apud Medicos nonnullos in usu frequentissimum.

℞ *Rad. Valerian.*
vincetox.
Eryng. ana ℥ß,
herb. origan.
hyssop.
Veron.
scabios.
marrub. an. Mj.
rad. fœnic.
petrosel. an. ℥vj.
sem. anisi,
fœnic. an ʒij,
flor. genista,
sambuc. an. p. iij,
Mel. colat. ℔ ij,
acet. scillit. ℔ß,
aq. font. ℔ iiij.

M. lentè ebulliat & stent in loco calido cooperta, per dies 8. coque & exprime. F. s. a. oxymel. dos. ad ℥ ij. ad iiij. vel vi. urgente necessitate.

CONFORTANTIA.

I. Sal Perlar. & Magisterium. Dos. à gr. 6. 10. ad 20. (NB. in notis ad Crollium, ne excedas gr. xv.)

II. Syrupus perlarum. Præparat. Quercetanus syrupum è corallis, qui confortativus quoquè censetur, ad cujus imitationem fieri potest syrupus è margarins, si cum succo limonum depurato ad authoris mentem digerantur & solvantur perlæ, & ex solutione fiat syrupus, sicut etiam de syrupo Corallorum docet. *Syrupus Perlarũ.*

III. Arcanum Perlarum, dos. gr. xv. xx.
(propter spir. Guajaci, quo præparatur, sanguinem egregiè purgat in lue venerea.) Vide infrà Cur. venerea.

IV. Sal Corallorum.

V. Magist. Corall.

VI. Tinctura Corall. Dos. à gr. vj. ad x. vel xv. Vide notas ad Crollium.

VII. Elixir proprietatis Paracelsi à gut. vj. ad xxv. in convenienti vehiculo. Vide notas ad Crollium.

VIII. Ol. Cinnam. dos. à gr. iij. ad iiij.

IX. Balsama confortantia, de quibus Crollianæ notæ videantur. Balsamus Cinnamomi. ℞ Olei Nucis Moschatæ per expressionem q. v. Tincturam cum spiritu vini extrahe donec oleum in fundo albidum & quasi inodorum restet, hoc accipe eique adde extracti cinnamomi ʒ vj. & in cineribus calidis sine, ut in unum corpus abeat, quo facto adjice olei cinnamomi distillati ʒ ij. optimè misce & serva. Dosis gr. vj. in aqua melissæ vel alia cordiali, conserva, opiata cordiali. Omnia principalia membra confortat, in primis ventriculum frigidum cor & cerebrum, ut & in deliquiis animi singulare est remedium, ubi cor etiam eô inungi potest. *Balsamus Cinnamomi.*

X. Aurum potabile Anglicum.

XI. Sol transparens, de quo Rhenan. in lib. Sole è puteo emergente.

XII. Aq. Confortativa.

XIII. Aqua Magnanimitatis, de qua in Medull. destillator. lib. 2. Tr. 8.

XIV. Ambra rectificata, quâ sæpius usum fuisse Rudolphum Imperatorem ajunt, ejus compositionem ab Elisabetha Regina Angliæ accepit, quæ talis est. *Ambra rectificata.*

℞ Ambræ griseæ puræ & probæ partes viii.
Moschi odoratissimi part. unam.
Sacchari albissimi partem semis.

Omnia pulverita cum spiritu rosarum ardente terantur optimè, diutius sæpius aliquid de spiritu rosarum affundendo, attemperando, & rursum paulatim reponendo, ut quasi siccescat, hinc rursus ùt priùs teratur & ad usum servetur. Dosis instar pisi minoris in vino vel alio liquore conveniente. Omnium viscerum confortativum maximum & in primis vim procreandi promovet.

XV. *Spir. Fuliginis* cum oleo ejusdem, qui talis: ℞ Fuliginis ex caminis elegantis & splendentis instar succini nigri *Spiegelerus* (quò propior fornaci adhæret, eò melior) Ejus ℞ qv. (*Spiegelerus*) imple retortam vitream benè loricatam vel etiam terream usque ad collum, & apposito receptaculo capacissimo distilla gradibus ignis aperti ab initio lentis, postmodum fortioribus, ut phlegma, omnes spiritus albicantes, oleumque simul primò flavum, ultimò rubeum transeat unà phlegmate *Spiritus Fuliginis.*

per

per tritorium debile separato: Spiritum cum oleo aliquandiu in digestionis igne digere, postea affunde meditatem sp. Vini & distilla (sæpius.) Prodit cum sp. Vini sp. fuliginis & simul etiam oleum rectificatissimum, odorem habens instar Camphoræ. cap. mortuum calcina & exinde extrahe Sal more communi; quem reserva tanq. præstantissimum curativum, in cancro exulcerato. Hic Sal extrahitur cum acet. in quem liquorem in loco humido frigido rursum solvitur, eoque posteà cancrosa ulcera semel atque iterum inunguntur, venenositas instar vaporis visibiliter extrahitur. Tandem verò oleum supra dictum leni adspergine sæpius illitum, crustam instar cuticulæ suprà inducit, quæ spontè spatio 5. vel 6. dierum cadens ulcus consolidatum esse indicat.

Specificum in cancro.

Dosis spir. est à gr. vj. ad ℈ß Olei à gut. ij. ad iij. Exhibentur in vino vel alio vehiculo convenienti. Ejus guttæ iij. agonisanti in aceto exhibitæ mirabiliter cum refocillando exsuscitant. Unde & hanc ἀκμασίαν imminentis mortis animadvertere licet. Si sudor post exhibitum oleum copiosiùs emanârit, signum indubitatum sanitatis & convalescentiæ erit, sin secus, mortis. Quod si cum fuligine vulgari nostrate fuligo laricis vel etiam quercus misceatur, exindéque more usitato eliciatur oleum correctum, multum id præstabit in caduco & contractura, syncopen & lipothymias arcendo solvit, spiritusque animales vehementer excitat & corroborat.

Essentia Margaritarum.

XV. *Essentia Margaritarum.* ℞ sal. perlar. per acetum facti q. v. affunde sp. V. rectificatissimum ad emin. 3. digit. & vase hermeticè clauso illud ad digerendum in cineres calidos loca ad 8. vel 10. dies. Perlæ eo tempore essentiam suam ad instar olei spissi ad superficiem ipsius sp. V. remittunt. Hoc oleum per inclinationem separa cum sp. V. à subsidentia, inque vase benè clauso serva. Remanentiæ olei sp. V. recentem affunde & ùt priùs digere, ac toties essentiam collige, cum priori conjunge, quoties visum fuerit. Essentiam omnem collectam in cucurbitam iode, & lentissimo igne sp. V. evoca, donec in fundo instar olei essentia remaneat. Datur à gut. vj. in conf. opiata, decocto quocunque. Hæc essentia utilissimè exhiberi potest cum seq. mixtura:

℞ sem meliss. ℥j,
lact. ℥ß,
aq. fænic. ℥x,
rosar. ℥iiij.

F. emulsio, cujus ℞ ℥ iiij. essent. Perlar. ʒ ij. M. dentur Cochl. iij. vel plura, (cochl. j. manè & vesperi, vel tempore quocunque necessitate urgente.) Quod si cui dicta operatio nimis laboriosa videatur, is è citri malis abjectis corticibus succum exprimat, cumque in MB. ut depuretur, per aliquot dies detineat. Tunc ℞ perlas contusas vino albo lotas, in matracio affunde succi dicti ad emin. 4. dig. in cineres calidos loca per 8. hor. Videbis perlas solvi & quasi in liquorem butyraceum converti. Huic affunde rorem majalem destill. vel aq. Meliss. ut solvatur in ea solutio perlarum, aq. effunde, iterumque affunde succi dicti q. s. digere, affusaque aqua quod solutum aufer. Hunc laborem toties repete, donec penè totæ solutæ sint, relictis exiguis fæcibus. Hinc liquores omnes conjunge & in cineribus igne lento aq. & succum exhalare permitte. Invenies pulverem impalpabilem in quovis liquore resolubilem. Cujus usus à gr. vj. ad ℈ß. ex aq. roris majalis cum manna distillata vel ex aq. Cin. cum aq. ros. destillata aut bugloss. vel ex conserv. Cort. aut. fl. Citri.

Liquor Hyacinthi.

XVI. *Liquor Hyacinthi.* ℞ Hyacinthi pulveris. q. v. cum æquali pondere sulphur. vivi (mineræ adhuc conjuncti, non in magdaleones redacti) misce in crucibulo forti cum operculo tecto, sed non lutato igne circulari primum lento, deinde fortiori, & tandem fortissimo calcina, donec sulphur omne exhalet, & pulvis ex igne extractus non spiret ampliùs odorem sulphureum. Hinc aq. communi diligenter lavetur & cum aq. portione vitrioli præparat. seu salis, prun. misceatur, & in igne circulari calcinetur, donec in massam cum sal. nitri abeat, in igne metalli instar rubescentem. Huic ut aq. calidam injicitur, ut vitriol. solvatur, relicto in fundo pulvere Hyacinth. Aq. calidâ eluendo, donec non ampliùs sapiat vitriolum, postea exsiccetur, eique affundatur acetum sequens. ℞ Aceti ℔ vj. Ciner. herb. Kali ℔ j. (si herba Kali deficiat, fiat acetum Therebinthinatum ex aceto & Therebinth. per retortam simul distillatis, ol. & sp. ab aqua separatis) in retortam sensim super cineres affundatur acetum, ne effervescat. Hinc in cineribus destilletur. fiatque cohobatio: Acetum tribus vicibus fit dulce, nec adeò mordax, magnarum tamen virium in solvendis pretiosis lapidibus omnibus. Hujus igitur acet. affunde pulveri, ut dictum, ad emin. 2. vel 3. digit. & ut solvatur, in cineres calidos loca per 2. dies, materiam semper agitando. Elapsis 2. diebus tincturam decanta, aliud acetú affunde, & tincturam collige, donec Hyacinthi sint soluti, relictis exiguis fæcibus in fundo. Solutionem omnem filtra & ad siccitatem exhala, remanebit Sal Hyacinthi sæpius aqua simpl. solvendum & coagulandum, donec omnis sapor aceti absumptus sit: Aut insperge in solutionem gut. aliquot olei tartari per deliquium facti, Sal ad fundum præcipitatur, quod affusa quantitate aquæ simplicis ab omni acredine liberatur. Usus ejus est, ùt solutionis Perlarum.

ACETUM TEREBINTHINÆ pro extrahendis lapidibus.

℞ Therebinth. ℔ iij, affunde aceti ℔ iij, destillato in aren. donec rubrum oleum ascendat. Tunc muta Recipiens, separa ol. Terebinth. ab aceto per tritorium & solum acetum super Zinzib. rectifica.

Extractum Kermes.

XVII. *Extractum Alkermes.* Granor. Kermes s. q. contundantur, ac affusa aq. ros. s. q. acidula reddita cum gut. aliquot. sp. vitrioli aut sulphur. ad emin. 4. digit. digerantur in loco calido per dies 4. Aqua tincta auferatur, aliaque affusa tam diu tincturâ extrahatur, donec aqua non tingatur ampliùs, tincturam in B. vel cineribus destilla. Potest idem Extr. fieri, instar aliorum Extractorum cum sp. V. Vel succum ex granis maturis sub prelo exprime, per dies 4. in B. digere, donec clarus evadat, subsidentibus in fundo fæcibus. Succum clarum decanta, filtra atque in cucurbita inspissetur, per B. destilletur. Aquam destillatam & succum seorsim serva. Possunt enim hæc duo necessitatis tempore conjungi, ut indè liquor fiat. Idem succus depuratus ad usus servari potest, si cum sacchari candi parte dimidia ad consist. syr. igne lento cinerum per B. coquatur. Usus ejus à ℈ j. ad ℈ ij.

AURUM POTABILE Angelicum.

XVIII. Francisci Antonij. Primùm dissolvatur aurum finum in Aq. regis s. a. (Aq. Regis fit ex Aq. fort. ℔ j. sal. ammon. ℥ iiij. simul per retortam in arena distillatis) solutionem claram in capax vitrum effunde, quod sit colli amplioris & guttatim infunde ol. tartari per deliq. factum, donec Aq. Regis clara & alba evadat. Hoc signum si appareat, calcem totam ad fundum descendisse certum est, sine acquiescere per noctem, & manè liquore ablato calcem 4. vel 5. aq. communi ablue, eamque lenissimo igne exsicca.

Aurum potabile Angelicum.

NB. Cave, ne calor sit excedens, quam primum enim calorem ignis calx sentit, statim concipit flammam & in auras abit, quare tutius est in hypocausto vel aëre tantùm exsiccare diligenter spatulâ ligneâ agitando. Calci adde dimidiam partem sulphuris pulverisati, simul misce & in crucibulo per ignem patentem sulphur conflagrare permitte, adhibendo in principio ignem lentum & in fine per hor. j. fortissimum, ut calx quodammodo reverberetur, & tenuissima evadat, quam in phiola optimè clausa ad usum serva.

Spiritus urinæ.

Jam fiat sp. Urinæ: Hominis sani vinum bibentis urinam q. v. modicè in cucurbita benè clausam fimô equinô vel aliô locô calidô per 40. dies digere, finitô putrefactionis tempore destilletur urina ex arena per alembicum, adhibitô recipiente satis amplô, donec omnis humiditas destillata fuerit. Destillatum tertiò rectificetur per Cohobia à capite mortuo, ut exindè posteà sp. justè eleventur. Ex phiola igitur longioris colli cum suo alembico & recipiente juncturis benè undique clausis in arena destillatio instituatur, & elevabitur sp. instar Crystalli in alembicum nullâ concomitante aqueâ humiditate. Hæc destillatio continuanda, donec omnes spiritus ascenderint. Quod sublimatione prodiit, aquâ pluviali destillatâ solvitur, & ex phiola, ut priùs, destillatur, idque sexies repetitur, semper novam aquam pluvialem accipiendo. Hinc in phiolam Hermeticè clausam per 15. dies reconduntur Crystalli, & digeruntur lentô calore B. donec in liquorem limpidissimum abeant. Huic liquori additur æq. pondus sp. V. è vino bono facti & quàm optimè rectificati, & simul in B. per dies 12. digerantur & uniantur.

Nunc ℞ Calcem Solis & ei affunde menstrui è sp. V. & urinæ facti, ut 3. dig. emineat, in lento calore digere, donec sanguinis instar rubicundum evadat. Tinctura dacantata & sæpius collecta in B per aliquot dies digeritur (c. gr. 8. 10. 12.) hinc lentissimo calore spiritus solvens abstrahitur adhuc semel cohobandus. Hinc remanet sal in fundo cucurbitæ in forma rubicundissimi olei suavem odorem de se spargentis, in quolibet liquore resolubilis. Propterea hoc oleum Solis veri succedaneum esse potest. Eandem solutionem si non in B. sed in arena distilles è retorta post partem menstrui primam cum reliqua ejus parte solis tinctura per alembicũ transit, rubicunda instar sanguinis, relictâ in fundo vasis terrâ nigrâ, aridâ, spongiosâ, levi. Ipsum autẽ menstruum, quod in tinctura solis prodiit, per B. tepidum separandum est & ol. solis in fundo restans solùm asservari poterit. Hoc est illud aurum potabile, quod in Anglia habetur ap. Francisc. Antonium, Medicum Londinensem: unde sæpius in Germ. & alia loca allatum.

Cujus gr. iiij. ad vj. vel viij. modô quocunque exhibitæ vires mirificè reficiunt, & contra quemvis morbum agunt, plerumque per sudorem evacuando, licèt nonnunquam, per singula emunctoria noxium expellunt.

ALIUS MODUS.

Aurum laminatum in sp. solvatur, abstrahe menstruum, remanebit calx in fundo, cui affundatur aliud menstruum ex sp. V. optimè rectificato, & sale urinæ paratum (menstruum hoc in leni calore per 15. dies stet, ut uniatur) sol ità solvitur, & per alembicum cum menstruo simul destillari poterit in arena, quâ factâ destillatione menstruum leni B. calore separetur. Tincturâ solis in fundo remanente.

Consummatum.

XIX. Consumatum. ℞ Caponem vel perdicem solùm, vel cum parte aliqua carnis vitulinæ, in minutissimas partes conscinde, & ossa in mortario conquassata & in phiolam aptam vitream vel stanneam cum pauco cinnamomi, &, si libet, croco phiolam exactè claude & in catinum aquâ fervente plenum pone, ignem continua ut per 3. horas bulliat aqua. Hinc carnem exime & liquorem exprime, qui est optimi saporis & odoris, statimque congelatur, caro verò dura & insipida. Liquoris cochlear 1. vel per se, vel cum alio jusculo exhibetur.

ANODYNA.

I. Laudanum Opiatum generale (vide notas in Crollium, & opiologiam de Laud. opiat.) tam cum opio, quàm sine eodem, h. e. cum sulphure vitrioli anodyno correcto & fixo præparatum.

II. Laudanum Epilepticorum. Vide infrà de Epilepsia.

III. Laudanum suffocationum. Quorum omnium dosis est à gr. ij. iij. iiij. ad summum. Vide infrà de suffocatione uteri.

(SULPHUR VITRIOLI ANODYNUM.

℞. Spir. Therebinth. part. 2. olei vitrioli rectificati part. 1. Misce in vitro oblongo & bacillo ligneo move fietque summa effervescentia, quâ cessante affunde aquam frigidam, move bacillo, & cùm fuerit præcipitatum, decanta illam, materiæ relictæ affunde spir. vin. & tincturam extrahe, hanc tincturam iterum destilla ad consistentiam pilularum, quam serva usui, somnum inducit, dolorem aufert. Dosis gran. ij cum gran. j. opii ppt. Quando enim mineralia cum vegetabilibus matrimonium ineunt, feliciùs operantur.)

LAUDANUM SINE OPIO.

Laudanum sine opio.

℞ Limaturæ Martis purissimæ sinè omni pulvere part. j. vitrioli Ungar. p. ij. Tere & misce omnia, posteà in cucurbita superfunde acetum, ut superemineat digitum dimidium transversum, coque & coagula lentô igne arenæ ad siccitatem, quô factô urge ignem, ut omnia quodammodo rubeant. Vasis refrigeratis materiam exime, tere & affunde acetum ad emin. 3. vel 4. dig. digere donec acetum tingatur, quod fiet intra 3. vel circiter dies. Acetum tinctum sinè fæcum perturbatione decanta, alioqui affuso tamdiu tincturam collige, donec non coloretur ampliùs. In acetum tinctum filtratum insperge gut. aliq. ol. tartari per deliq. facti & sulphur Narcoticum petet fundum, quod aq. communi sæpius ablue donec aqua non ampliùs acredine aut gustu vitrioli inficiatur. Hoc enim nisi fiat propter sal. vitrioli præsentiam nauseam vel etiam vomitum causabit. Nunc ℞ pulv. santal. rub. & citrin. ana ℥j. pulv. mac. galang. pipe. Cardamom. ana ʒiij. F. l. a. cum sp. V. extractum. Extrahe etiam Mumiæ Ægyptiacæ ℥j. cum aqua Cichor. tincturas diligenter collectas & filtratas conjunge cum sulphuris narcotici ʒij. Omnia simul in vase clauso per 15. dies calore lento digere, posteà menstruum usque ac mellaginem detrahe. Hinc adde Extr. croci ʒß. salis sive Magist. perlar. ℥j. Massa usui recondatur.

Anodynum est præstantissimum in omnibus doloribus ad conciliandum somnum accommodatum, præsertim intra corpus assumptum à gr. vj. ad x. cum conserva aliqua aut liquore, aut forma pilularum.

Cùm non rarò doloris & ipsius individui comitis vigiliarum & inquietudinis tanta sit vehementia, ut vires ipsæ resolvantur, nulloque modo nisi symptomatibus ablatis, morbis ipsis occurri possit, imò, his ipsis ablatis sæpiùs levi curâ morbus ipse tollatur, magna omninò danda opera, ut qui est amicus naturæ somnus introducatur. Summum in Medicina arcanum, quo introducto dolor & cruciatus enormes plerumque consopiuntur, ac sæpè dum quiescit cum corpore morbus, simul dolorum causæ extirpantur. Ut igitur essentiali aliquo Anodyno tanquam thesauro Attalico instructus sit Medicus oportet, qui in acie novaculæ ad illud tempus ad sacram salutis anchoram confugere possit. Quod igitur Anodyna attinet, à Galenicis constituuntur Philonium Romanum Persicum, Athanasia magna, Aurea Alexandrina, Theriaca recens, Trochisci de alkekingi, pilulæ de Cynoglossa, quæ omnia, si justo tempore & justo pondere cum convenientibus exhibeatur sæpiùs magno emolumento sunt. Verùm his omnibus præstantiora omninò sunt laudata illa Chymicorum laudana, quæ opium prin-

principale anodynum somniferum, ab omni veneno & impuritate liberum, optimè correctum & sulphur vitrioli anodynum recipiunt, id quod de superioribus affirmari nequit. Unde & horum vis efficacior & usus securior.

LAVDANVM OPIATVM.

Laudanum opiatum. ℞ Opij opt. q. v. scinde in particulas parvas & tenues, ac in scutella vitrea igne lentò cinerum exsicca, donec sponte suâ in pulverem cum digitis comminui poterit, ac benè oleat, sulphur. scil. fœtidô, ob quod ab initio valde fœtet, per exhalationem absumptò. Posteà extrahe cum aceto superfundendo illud ad emin. 5. vel 6. dig. & digerendo in aren. per 3. dies. Coloratum acetum à fæcibus separa, filtra & in B. distilla ad mellaginem, quod iterum solve in aqua ros. filtra denuò, aquam per destillationem aufer. Extractum serva.

Extractum Croci. ℞ Croci etiam q. v. Extrahe cum sp. V. semper alium sp. V. affundendo, donec ampliùs non coloretur, coloratus per alembicum distillatur, ut remaneat extractum in fundo instar mellis. Jam ergò ℞ Extr. opij, ℥j. sal. perlar. ʒvj. M. addendo in fine moschi ℈j, ambræ ʒj. ol. Caryophyll. gut. vj. vel ℈ß serva ad usus in vase clauso. Dosis à gr. 4 ad 6, in forma pilul. deaurat. Vel in aq. appropriata aut syr. de papavere, aut Confect. Cardiaca, si dolor sit vehemens, vel vigiliæ, hor. iij. à cœna datur pil. una, nocte mediâ altera, & si non remittat, circa diluculum tertia.

Exteriùs etiam applicatur Unguent. Alabastrin. ℞ Ungu. ʒij. laud. op. ʒj. F. Unguent. aut solvitur in aqua solatri, rosar. papav. rhœad. ad soluto lintea intinguntur, ùt patebit suô locô.

LAUDANUM ALIUD.

Laudanum opiatum aliud. ℞ Spec. diambr. ℥j, affunde sp. V. opt. rectif. ut 2. digit. supereemineat, stent in infus. per 14. dies, posteà tincturæ dimidium effunde atque adde opij ʒiij stent iterum in infusione per 14. dies, posteà, quod clarum est, effundatur, atque lentissimô calore sp. V. separetur, ad Syr. fluidioris consistentiam. Extr. huic adde solut. Coral. margar. an. ℈j, succini opt. præparat. ℈ß. c. c. ℈j. & affunde reliquam tincturam diambræ specierum, & stent in sole, vel loco calido, adde sub finem Mosch. an. gr. vj. Croci ℈ß. ol. Cinam. Caryoph. an. gut. iiij. M. dos. à gr. ij. ad iij.

DOLOR CAPITIS.

I. In Cephalæa seu doloribus capitis quibuscunque in primis usus Aq. Benedictæ Ventriculo jejuno statâ dosi exhibitæ multum prodest. Vide notas in Crollium.

II. Ejusdem effectus quoquè est Syr. ex aq. Benedicta.

III. Purgatio fit:

1. *Per diasenam Laxativam,*
2. *Per Panchymagogum vegetabile.*
3. *Radices Ellebori praparat.*
4. *Scamn. praparatum,*
5. *Mercur. dulcis,*
6. *Mercur. vitæ.*
7. *Flores antim. Correct.*
8. *Specificum purgans Paracelsi, quod maximè commendatur. Vide notas ad Crollium.*

INTERNA.

Pilulæ caput confortantes ex Ladano. Inter INTERNA referuntur pilulæ Capitales non purgantes, sed confortantes ex Ladano, sunt tales: ℞ ol. Camphor. gr. vj. (ol. Camph. sic fit: Camphora solvitur in oleo spicæ ana.)

Extr. Gumm. Ladan. cum sp. V. facti ℈j. Mosch. opt. gr. iij.

M. F. cum aq. Major. & mucilag. Tragac. pilulæ ponderantes singulæ gr. iiij. Dos. pil. 2. vel 3. ad summum reiteratis vicibus, si opus est. Dentur longè à pastu circa vesperam. His rectè accensetur spiritus vitrioli Philosophicus in vino exhibitus.

Dolor tripliciter aufertur. Cùm dolor omnis tripliciter auferatur. 1. iis quæ causam doloris tollunt, eiq; hoc modo contrariis. 2. Anodynis, quæ paregorica causam doloris mitigant, conspiciunt & æquabilem reddunt, leniterque rarefaciunt. 3. Narcoticis, quæ dolorem no percipi faciunt: Hæc propriè doloris causam non tollunt, nisi per somnum fortè, quem interiùs assumpta causant, mitigetur & concoquatur. Dolor vehementissimus Narcoticum, mitior Anodynum indicat.

Si igitur dolor *ab intemperie aliquâ calidâ* Cerebri vel vaporibus calidis exhalantibus fiat, ùt in febri, cui occurri poterit præmissâ evacuatione per clysterem, statim vena secetur, si adsit præsertim Plethora aut totius corporis intemperies, aut quod magis tantùm affectum spectat, applicentur Homoplatis cucurbitulæ cum scarificatione: imò eæ sæpiùs reiteratæ in magnis doloribus eôdem die sinè scarificatione applicentur. Hinc Frontale aliquod anodynum applicetur, quod tale: *Anodynum Frontale.*

℞ Laud. opiat. ℈ß,
aq. solani.
rosar. an. ℥iij,
acet. rosar. ℥jß.

M. & panni linei iis madefacti applicentur fronti. Olfaciat quoquè æger sæpè aq. ros. in qua Camphora soluta sit, & faciem eâdem lavet. Interiùs dentur, quæ intemperiem alterant, humores noxios educunt, quæque vim habent anodynam, qualia sunt Laudana suprà dicta.

Quòd si hôc modo non cedat dolor, ad Vesicatoria accedendum, quæ applicentur syncipiti, vel collo prope nucham.

Quòd si verò *à frigida intemperie Cerebri* vel cum vel sinè materia oriatur dolor, à dictis medicamentis abstinendum, & ad ea, quæ à Practicis vulgò præscribuntur, accurrendum. Inter maximè sibi accommodata habeat Medicus acet. & Oxymel scillit. aq. flor. sambuc. ol. & aq. puleg. rorismar. aneth. & petrosel. quæ extrà applicata duo posteriora vel sola sæpiùs præmissis tamen præmittendis, dolorem ejusmodi sedant, materiam digerunt & dissipant, vel ità disponunt, ut posteà ab Errhinis & Apophlegmatismis facilè educi & dissipari queat.

Ad tempora & frontem nec non ad Coronalem suturam summopere prodest eorum inunctio. Prosunt etiam ol. nuc. Mosch. expr. & Balsamus apoplecticus naribus illitus, it. Cinamomi, succini balsamus. Prosunt etiam vel maximè sacculi in modum pileoli ex serico confecti, in quibus insuuntur aromata cum herbis capitalibus, & illi, qui ex Milij part. iiij. & sal. tosti part. j. fiunt, capiti quotidie ter aut quater applicandi, prius tamen calefaciendi.

Et si hic affectus non cedit remediis ordinariis, post aures in parte inferiore excitare vesicas licet, quæ ubi excitatæ rumpuntur, illisque superimponuntur folia brassicæ, vesicæ apertæ detinentur &, si eas consolidare animus, inunguntur unguento albo Rhasis. Possunt etiam, si morbus sit diuturnus & rebellis, applicari setaceum aut cauterium potentiale aut actuale.

Quod si *ob ventriculi vitium & consensum* oriatur capitis dolor, isque continuus aut per intervalla adfligat, sæpiùs detur infusio Croci Metall. vel flor. Antimonij in aqua betonicæ aut menthæ facta. Prodest ut & in dolore à frigidis humoribus causatô, Mercur. vitæ & panacæa. Prosunt in talibus etiam vel maximè pulveres grossi ex aromatibus Coriandri præparati, anisi confect. rotularum diarrhodon. Abbatis diamosch. & similibus facti, post pastum assumpti, habitâ semper curâ

ven-

ventriculi ùt & Capitis, quod confortandum odoratis Balsamis & aliis, tam intra quàm extrà assumptis & applicatis.

Verben. vis in capitis coloribus.

In omni dolore Capitis tanquam arcanum appropriatum aq. Verbenæ destillata commendatur, quâ sæpè assumptâ pondere ℥iiij. cum spir. vitrioli gut. iiij. juvat, & Verbena tota contusa & capiti imposita, vel particula ejus, vel tota cum radice collo è filo suspensa, ut radix sursùm vergat amuletum est.

NB. Verbena primùm cum terra, cui adhæret radix, eruenda, postea radix præhensa ipsa per terram ordine inverso ducatur.

(In doloribus capitis ex Tartaro, qui sunt atrocissimi & acutissimi, revelabo tibi, Lector B. remedium arcanum, cujus vires experientiâ sæpè comprobavi & præstantius hactenus non vidi.

Rec. Nitri optimè purificati & Chrystallisati q. v. conjice in crucibulum paulatim subjecto igne candefactum, & benè coopertum, ubi nunc nitrum instar limpidæ aquæ fluxerit, prunam injice parvam & continuò exorietur flamma cum sibilo & strepitu, quod iteratò & successivè fac, quoad nitrum flagrare & strepere desierit, adhæc ignem vehementissimum ad quadrantem horæ continua, post nitrum fixum fracto crucibulo exime & loco frigido humidoque in cellâ expone transibit primò ad aëris saltem contactum in butyraceam substantiam postmodum in deliquium fietque humor ex albo flavescens spissus instar olei Tartari per deliquium. Hôc factô, Recipe Herbam Betonicæ & ex eâ aquam destilla, quâ recenti herbæ betonicæ incisæ & in mortario lapideo contusæ superaffunde, addendo ad singulas aquæ libras nitri istius liquati præter propter ʒij vel ʒiij. stet in loco temperatè calido, in vitro, & intra 24. horas Aqua intensè ergo tincta, quam filtra & bis de die ad ℥iij ægroto exhibe, quo stupendam operationem comperies.

Nota. Sic ex omnibus vegetabilibus specificis tincturam extrahere poteris, quòd si autem vires medicamenti exactare volueris, eò labora, ut menstruum separes, quod affuso sed NB. copioso spiritu vini perficies, qui tincturam menstruo ad fundum propulso, excipiet.

NB. Hôc modô & optimam antimonii tincturam perficies.)

EXTERNA IN DOLORE. CAPITIS.

I. Epithema ex Gammaris.

II. Spir. V. opt. qui valet (quàm maximè) in dolore capitis ex Crapula, præsertim si testiculi cum spongia in aceto vini vel aq. commui macerata & expressa fomententur.

III. Epithema ex Zedoaria: pulvis Zedoariæ irrigatur com aqua florum sambuci (vel aq. communi) rosarum, betonicæ & applicetur ad nucham debitè.

IV. In hemicrania, præsertim in clavo à proprietate juvat radix cucumeris assumpta (31.) cum verbena & absinthio pontico ana p. j. (in febr. ungaricis) in Vino cum aq. rosf. cocta F. Epithema.

V. Aqua composita talis.

℞ aq. ros.
sambuci an. ℥iiij.
Camph. ʒij.
Mosch. opt. gr. iij. vel vj.
Extr. Carlina ʒß.
ol. spica ʒij.

Dissolve Camphor. in ol. spicæ, posteà omnia M. & applicentur in petiis dolenti capiti in magnis & ingentibus caloribus: in febribus verò ab æstu Solis applicentur, it. ad tempora & Carpum.

VI. Est specificum in doloribus capitis frigidis, quales sæpè vexare solent mulierculas, præsertim si credant sibi in occipitio frigida cum fluctuatione quadam hære-re. ℞ piper. long. ℥uj (elleot. pip. long. (contunde in mortario in pulverem crassum, posteà extrahe cum sp. V. & serva. Usus talis est: Fiat sacculus ex succino albo, pulverisato crassiusculè, interpassetur sacculus, & in hac essentia piper. l. madefactus applicetur. calidè suturæ coronali (maximè prodest) si opus est, præmittatur Evacuatio universalis per alvum.

VII. In gravissimis doloribus capitis (cum vigiliis, urgentibus in primis destillationibus) recurrendum est ad Laudanum opiatum cæteris nimirum nihil proficientibus.

VIII. Cancri aliquot fluviatiles acet. rosaceo irrigentur & contundantur, ac Emplastri locô circumplicentur.

IX. Radix Plantaginis collo suspensa dolori capitis à proprietate medetur.

X. Hederæ folia mollia cum Oxyrhodino torreantur & fronti temporibusque apponantur. Optimum est in Cephalalgia biliosa.

XI. Verbena, ut suprà dictum, est insigne specificum intùs & extrà usurpata.

XII. Nucle persicorum cum aq. beton. vel Verbenæ contusi & applicati juvant mirabiliter in capitis dolore à causa frigida.

Unguentum de Alabastro.

XIII. Unguentum de Alabastro.

℞ Cimarum Rubi Mj,
Fol. Ruta Pj,
Florum Chamomilla recentium ℥iij,
Lapidis Alabastrini subtilissimè pulverisati ℔ß,
Olei Rosarum ℔j,
Cera ℥ß,
Vini albi ℔ij.

Pone in olla vitreata nova per triduum, posteà ebulliant ad consumptionem vini, refrigescant, addantur albumina ovorum Num. iiij, M.

DESIPIENTIA.

In ejusmodi casibus exhibeatur I. Cæteris paribus Aq. Bened.

Luna potabilis.

II. Succus lunæ viridis (aliàs liquor lunæ & luna potabilis quidem haberi potest. Vera enim tinctura menstruum universale requirit) qui fit hôc modô:

℞ aq. tartari opt. purific. part. ij,
terr. sigill. alb. part. j.

pulverisentur in prophyrio tenuissimè, posteà in crucibulo superiùs operculato (cum luto) gradibus ignis ab initio observatis in furno anemio ità statuantur, ut tandem igne vehementiori ad fluxum quasi usque per hor. 24. maneant (propter terram sigillatam non fluit materia, sed quasi fluere videtur.) Ubi refrixerint omnia, aq. tartari reperitur in crucibulo instar vitri viridis, hoc exime & tenuiter reduc in pulverem. Hujus ℞ part. j, Calc. lunæ finæ per Aq. fort. solutæ & communiter per venerem præcipitatæ (in aquæ copia) ac diligenter posteà ab omni acrimonia edulcoratæ part. ij. Misce curiosè invicem, denuò in pyxide vel tigillo cæmentario perlutato pone in arenam & subministra ignem à primis gradibus lentum. Postmodum etiam fortiorem subtùs & suprà, ut vasculum candeat & cæmentetur materia per 12. hor. ità tamen, ne fluat; si fortè fluxerit, laborem denuò repete. Refrigeratis vasis exime totum illud, & subtiliter tere, & in cucurbita lati fundi affuso sp. Vini opt. extra rubedinem, rubedo nō à luna quæ tantùm cæruleum vel viridem colorem continet, sed à tartaro per dies 6. 7. vel 8. Decantato hoc sp. Vini alium affunde & in digestione ùt anteà repetitis vicibus rubedinē vel flavedinem extrahe. Extractiones omnes serva, luna verò in cucurbita post extractionem rubedinis apparebit cærulea aliquantulum. Hanc igitur paulatim exicca & in marmore terendo in pulverem reduc, serva diligenter. Extractiones, verò rubeas collectas destilla per B. & prodibit sp. V. rubedo verò tota manebit in vitro instar sanguinis. Hanc cum luna illa cærulea reservata tere minutissimè,

tissimè, & cum iis junge vel misce duplum silicum calcinatorum (quod fit, si igniti aliquoties in aquâ extinguantur) diligenter misce, & ex sublimatorio fictili seu cucurbita humili ad sublimandum pone in arena observatis gradibus, igne tandem vehementiori, & ascendit seu elevatur luna tota cærulea instar saphyri, remanente in ipsius fundo corpore crassô nigrô. Hanc nigram materiam diligenter exemptam tere in marmore, & aquâ calidâ aliquoties elue, posteà moderatô igne calcina (in vase ferreo) ut abeat in calcem levissimam (ùt in Antimon. semper movendo spatula) Ex hac Calce cum destillato anteà à rubedine sp. V. ad superemin. 3. vel 4. digit. super infundendo illum extrahe sal. digerendo scil. per 3. vel 4. dies in B. optimè clausô vase. Lactescente aliquantulum spir. Vini hunc spiritum aufer à fæcibus, & perge calcinando & extrahendo, donec satis est, hoc est, donec nihil ampliùs salis prodierit nec latescat spirit. Extractiones omnes collige, & sp. V. indè evoca destillando in MB. donec circiter quarta duntaxat pars totius in fundo relicta fuerit. Pone in locum frigidum & Sal lunæ translucens instar Crystalli succrescit seu granulatur: Spiritum Vini reliquum collecto priore sale denuò ad quartam usque partem destilla, & sal granulatum vicissim collige, & sic perge, donec omne sal collegeris. Salia collecta omnia diligenter exsicca, & serva. ♃ Cæruleæ lunæ antè sublimatæ & elevatæ par. ij. Salis jam collecti part. j. tere in marmore invicem, & per retortam igne arenæ destilla in oleum, vel liquorem cæruleum Lunarem (aliquantulum virescentem) quem liquorem collectum diligenter serva. Ejus dosis est gut. iij. ad iiij. in convenienti vehiculo in omnibus affectibus capitis, præsertim in Phrenitide, Melancholia, Hypochondriaca, Paraphrenitide, Mania, & Apoplexia, Paralysi, Epilepsia, memoriâ deperdita seu debili, vertigine, Catharro, &c.

Principale certissimum & probatissimum remedium in omnibus affectibus cerebri, hoc mirabiliter restituti per annos multos catenis constricti.

(Paracelsus *de morbis amentium* cap. 5. & 6. Scribit, quintam essentiam antimonii esse perfectam curam insaniæ. Item: Oleum Antimonii præservare ab omnibus speciebus amentiæ.

Non minoris efficaciæ sunt Tincturæ sequentes.

I. TINCTURA ANTIMONII THEOPHRASTI:

℞. Antimonii striati ℔ij, calcinati Tartari ℔j trita in marmore, funde in regulum, quem serva: ℞. Tartarum calcinatum, procede ut supra, hoc repetatur ter vel quater, tunc regulus est purificatus. Adhæc sume sal commune fusum & tritum, affunde aquam puram distillatam calidam, ut sal solvatur, solutionem filtra, & coagula iterum in salem. Ejus sume cum Regulo part. æq. triplum salis ✱ jaci ad pondus reguli, immitte in cucurbitam benè lutatam adaptato capitello, pone in arena & ignem moderatè auge, & si nullá amplius humiditatem videris, insta, & ✱ iacum flavum ad capitellum ascendet; urge ignem, donec obscurè candeat, & ad latera vitri elevabitur materia pellucida instar sanguinis rubra, quam seorsim serva. A flavâ materiâ ✱ iacum elue; Rubræ autem exsiccatæ affunde Spiritum vini opt. ad eminentiam 2. digit. pone in digestione quatuor ♂ & ♀, ac aliquid solutum erit, decanta ▼, idque repete, usque dum nihil amplius solvatur, tum abstrahe spiritum à solutionibus usque ad siccitatem. Materiæ præparatæ affunde aquam calidam & procede uti cum spir. vin. donec tota soluta fuerit, post ad siccitatem abstractâ remanet materia rubicundissima, quæ tinctura. Usus ejus delirio, podagrâ, leprâ, in hydrope, peste, febribus, excellentissimus. Infundi autem potest in Spir. vin. priori, cujus gt. ij. etiam infantibus dari, adultis autem gr. j. in haustu vini exhiberi possunt.

II. TINCTURA ANTIMONII ALTERA.

℞. Antimonij ℔ij. ♀ri crud. ℔iij. contusa, mixta & per vices crucibulo ingesta leniter funde, cumque adhuc candet perticâ ferreâ in vas aquâ calidissimâ repletum mitte, sic elegans sulphur extrahetur in tanta copia, ut aqua inde crassescat, hanc leniter fac evaporare, aliâque affusâ calidâ, sulphur penitus eluatur, quod separa in filtro; Huic affunde sequens acetum vitriolatum, quod ipsum radicaliter solvit, stet per octiduum, post abstrahe ad siccitatem & fiet fusci coloris Sulphur; adhæc affunde spiritum mellis & digere, qui essentiam pulcherrimam extrahet, Spiritum effunde vel filtra; quod repetatur, donec omnis extracta sit, solutiones usque ad mellaginem abstrahe: Cui affunde spiritum vini, qui in puncto animam ejus instar sanguinis imbibit, quam filtra & spiritum ad medietatem abstrahe remanetque põderosa & jucunda tinctura, cujus dosis gutt. x. vel xij in quovis liquore. Fit autem.

ACETUM VITRIOLATUM

℞. Rli purissimi ℔iij. Aceti ℔viij digere per 24. horas; postea igne moderato destilla & sic simul ascendunt spiritus vitrioli subtilissimi & Mercuriales, cumque inter destillandum spiritus albos egredi vides, desine, nam spiritus corrosivi nullius sunt usus. *D. Agricola.*)

INSANIA, MANIA, MELANCHOLIA.

III. In Insania, Mania, Melancholia etiam tanq. specificum laudatur sanguis Asini (asini sanguis durat annũ tantum.) Hac ætate 1615. fabrum quendam lignarium restituit (ex venis post aures captus, in quem linteola mũda, nulli usui antea exposita, macerẽtur & exsiccentur.) NB. analogia (asinus est animal melancholicum) Usus: Ex his laciniis cape quantitatem 2. digitos latam & unum pollicem longum, macera in haustu aq. fontanæ, donec color exeat, Hanc aquam da epotandam talem morbum passo, triduô integrô manè semel, & quantum ejus fieri potest, sudorem evoca (quem elicit hic sanguis.)

MANIA.

Maniæ cura perfecta talis est.

1. Exhibeatur Vomitorium, in primis aq. Bened.

2. Post vomitorium per aliquot dies capiat decoctum Anagallidis flore purpureo (sinè omni additamento) Vinum nullo modo exhibeatur.

3. Præparetur lixivium tale: ♃ herbarum Cephalicarum cum floribus q. v. coque in aqua fontana, deinde ♃ bacc. la. & radic. elleb. nigr. ana q. s. contundantur invicem crassè, & insuantur sacculo interpassato & longiori. Sacculum coq. aliquantulum in prædicto lixivio. Tandem per 9. dies continuos accipe singulis diebus istius lixivij ℔ij, calefac, & cum linteolis in eo madefactis & leviter expressis fove caput rasum per integram horam, posteà sacculum istum applica suturæ Coronali (quamdiu calet) cum bona ligatura, patiens incumbat lecto, & si fieri poest, quiescat. Tunc mira expurgantur, per omnia capitis emunctoria, & alvus simul aliquantum fluit (Hinc colligitur à quibusdam usum Ellebori apud Veteres fuisse externum potiùs quàm internum.) Sic nimirum fuligines inhærentes cranio & cerebro mirabiliter dissolvuntur, quod sanè nulla remedia alia præstare poterunt. *Lixivii capitale.*

4. Commendantur in Mania folia Buxi (hoc nondum ratum, commendari tamen audivi.) Ejus ♃ fol. ix in minimas particulas cũ cultro scissa exhibent in uno atq; altero cochlear aq. lavendulæ jejuno ventriculo, præmissis anteà præmittendis, & si fieri potest, sudorem eliciunt, repete semel atque iterum.

5. Ultimum in hoc morbo refugium est cranij apertio cum Trepano. Vide infra in fine capitis de Phrenitide & paraphrenitide.

(Bruchi (*Meyen vvurmer*) exsiccati pulverisentur, de quo pulvere si rabioso exhibeatur, intra breve temporis spatium sanabitur, somnum enim, adhoc incidit & cum evigilaverit, melius sese habebit.)

MELAN-

MALANCHOLIA.

V. In Melancholia purgantia sunt præter Vomitoria.

1. Pulv. diasenæ laxativus.
2. Rad. ellebori præparat.
3. Optimum est specificum purgans Paracelsi.

Pro cerebri confortationibus est,

1. Elixir proprietatis Paracelsi.
2. Essentia Croci cum aq. vitis distillata (aqua vitis fit ex vitibus incisis, quæ postcà destillatur propter conservationem) extracta.
3. Liquor lunæ, de quo suprà.
4. Extractum Alkermes cum extracto gummi laudani adjectâ particulâ Ambræ & moschi in forma pilularum.

Nota: Extr. Alkermes fit nequè per spir. V. nequè per aliud menstruum, solus succus pomorum redolentium præstat. Illud extractum postcà diutiùs conservatur, si post confectam præparationem spir. V. admisceatur, aliam præparationem vide suprà de confortantibus.

Extractum Lapidis Lazuli. 5. Extractum lapidis Lazuli, ℞ lap. Lazuli quantum placet, igniatur sexies vel septies, & toties extinguatur in sp. V. tandem in pulverem redigatur & cum aq. melissæ ipsius recrementa terrea, eluantur (*abschleechen*) redigantur in pulverem tenuissimum & cum spiritu vini digerantur in calore per septimanas 3. vel 4. postremò per destillationem aufer sp. Vini à toto & remanentiã diligenter serva. Est extractum lapid. Lazuli dosis à ℈ß. ad ℈j. in Melancholia, Epilepsia, Vertigine Cephalalgia. Quartanæ medicamentum præstans in liquore appropriato.

(AURUM VITRIOLATUM.

Rec. vitrioli Ungarici calcinati ℔iij, indito cucurbitæ vitreæ majori benè lutatæ & affunde Aq. fortis ℔iij vel iiij & aliquid plus aq. fontanæ, tum aqua fortis violenter ad operationem sese extollet: Impone cucurbitam fornaci & adaptato alembico cum receptaculo lentô igne destilla, ubi primò guttæ rubræ, pòst liquor vitrioli viridis copiosè intra quadrantem horæ egredietur. Liquorem hunc vitrioli viridem cucurbitæ infunde & per balneum aquam, in quantum possibile, abstrahe, vitriolo, quod remanet, reaffunde quantum satis ad resolutionem Aq. comm. simpl. Huic solutioni ex cucurbita lutata igne aperto spiritus abstrahantur & accipies liquorem limpidum & clarum instar aquæ fontanæ aut ⚹, qui peculiari suo signo instar 🜄 striis sese prodet. Hic liquor ℞li Chrystallinus acidulus est, verùm non corrosivus tutò intra corpus sumendus, cui si ☉ injeceris in loco calido radicaliter solvet cum spiritu destillato sese conjungens. Dosis gut. 6. aut X. Excellens in melancholia, febribus, aliisque morbis remedium.)

Medicinam Melancholiæ specificam Paracelsus ponit in floribus Antimonii bis, ter, quatervé pro morbi contumacia cum pauca Theriaca exhibitis.

Melancholicis pulvis fumariæ sæpiùs exhibeatur & liberantur. Item, aqua & conserva Elenii, Essentia Chelidoniæ minoris in Melancholia, Hypochondriaca mirè confert.

Hypochondriacum Zvvingeri. Zvvingeri in Hypochondriaca.

℞ 5. rad. aperitiv. an. ℥ß,
buglossæ,
Cardui bened. an. pj,
Absinthy parum,
sem. fœnic. ℥j.
Carthami ℥ß,
fol. senæ ℥yß,
agaric.
tart. albi an. ℥ß,
Zinzib.
Cinamomi an. ℨj.

parentur omnia pro vino: indè sumantur quotidie 3. cyathi manè, per 3. hebdomad. usque ad ægri languorem.

Magni nominis Medici aq. secreta Melancholiæ Hypochondriacæ convenientissima. *Aqua antihypochondriaca secreta.*

℞ *flor. borraginis,*
buglossæ,
stœcados Arabicæ ana ℥ß,
roris marini,
majoranæ,
melissæ ana. ℥yß.
rad. buglossæ ℨij,
pæoniæ ℨj,
aq. buglossæ,
borraginis an. ℥ iij.
Syr. granat. ℥ij ß,
Pulv. Cinam. grassi,
galangæ,
Caryophyll.
Croci,
sem. basilicon. an. ℨj.

superfunde Vini Rhen. ℔iij, stent in infusione 2. vel 3. dies, deinde destillentur in B.

Digestivum excellens, in Hypochondriaca.

℞ *Sal. tart. Cryftall.* ℈j.
Ol. vitrioli vel acidi sulph. gr. 20.

M. in jure prunorum vel alio jusculo, per biduum reiteretur vel triduum, postea purgetur cum apozemate ex Cholagogis & phlegmagogis cum suis correctoriis & carminativis.

HYDROPHOBIA.

VII. In Hydrophobia nobilissimum medicamentum est mixtura simplex, ut scil. sudet patiens.

PHILTRUM.

VIII. In Philtris (furore ex Philtris) 1. necessaria sunt vomitiva, aqua benedicta, Electuarium Vitr. Antimon. Croll.

2. Postea ℞ secundinam recentem (pulvis secundinæ vix ultra biennium durat) segrega venam umbilicalem & cuticulam exteriorem exsicca in Clibano, ut possit pulverisari. Hujus pulveris exhibe) bis diebus duobus continuis) patienti post universalia, à ℨj ad ℈jß cum extr. Theriac. ℈ß. vel aqua aut spiritu Theriacali vel diaphoretico in acutis ℨj (cum cochl. j. atque alterò succi nasturtii aquatici, & Emplastrum simul applicetur sequens ad ventriculum: *Pulveris secundinæ præparatio.*

℞ *pulv. Colocynth.* ℨ ij,
scammon. ℨj.
rad. imperat. ℨjß. sal. gemm.
Elleb. utriusque an. ℨj,
Cort. Cydon. ℨß,
pulverisentur omnia grosso modo, adde olei sambuci,
Ceræ q. s. ana.

F. Empl. Extendatur particula super alutam & ventriculo applicetur, & non nisi per horam dimidiam ibidem relinquatur: posteà provocetur sudor. Quibus omnibus absolutis per aliquot dies exhibeatur Electuarium sequens.

℞ *Succi melissæ,*
hyperici an. ℥ij,
rad. Vincetoxici ℥ß,
magnetis lapidis boni & qui ferrum trahat ℨij,
mellis despumati q. s.

F. Electuarium. dos. est à ℨj ad ℨjß jejuno ventriculo aliquoties, donec remittat malum (potest etiam à meridiè quotidiè exhiberi aliquid de tinctura Corall. à gr. vj. ad x.)

PHRENITIS.

In Phrenitide cerebri membranarumque ejus inflammatione cum febre acuta conjuncta curandi communes seu usitatæ medicationes locum habent, ideoque non excutiendæ initium fit curationis, ùt in morbo acutissimo, rectissimè à Venæ sectione, (habitâ nullâ ratione temporis & horæ, & ventriculi pleni, ad revellendum & evacuandum: plethora si magna sit, venæ sectio, sequente die reiteranda: quæ ob urgentem necessitatem protinùs & quidem copiosa, si vires ferant, sanguisque redundet, administranda est, non injecto etiam clystere (emolliente & refrigerante) & ventriculo pleno. Si verò ætas & virium lapsus obstent, cucurbitulæ homoplatis & cervici cum scarificatione applicentur. Danda opera, ut æger quiescat, neque huc neque illuc se jactando vires amittat. Phreniticis succus consolidæ cum melle mistus & naribus infusus prodest. Statim quoque in initio Oxyrhodino caput madefaciendum: hoc nimirum ipsum depellit humorem & alterat. Fiat irrigatio super futuram Coronalem rasis capillis ex olei rosarum ℥ iij, Chamomillæ ℥j, acet. rosacei ℥jß, tepidè admoveatur. Si inquietudines magnæ imprimis molestæ sint, præsertim cum primis diebus vigiliæ admodùm laboriosæ vires infestârint & febrim auxerint, statim exhibeatur Laudani Opiati dosis, post quam 8. horas repetatur, donec assumpserit ℈ß, imò in defectu Laudani opiati tantùm exsiccetur opium, donec in pulverem redigi possit & ejus gr. vj. dissolvantur in aq. Nymphææ, vel lacte vel decocti refrigerantis ℥ iij, additâ syr. de papavere ℥j. Si verò, quod semper fit, potum desideret, ℞ aquæ nymphææ ℥iij. rosa. buglossæ ana ℥vj. Syr. de ribibus aut Lim. ℥ij ß, sal prunellæ ʒj. aut ʒjß. M. utatur pro potu. Ad vigilias non incongruum erit fronti applicare Epithema liquidum sæpiùs linteis exsiccatis renovandum.

℞ aq. solan.
lactuca an. ℥ii,
acet. rosacei ℥ß,
Laudani opiati ℈j.
Camphora gr. vj.

M. possunt quoque nares inungi unguento sequenti:

℞ Vnguenti populei ℥j,
Essentia opii gr. iij.

M. Aut, ℞ *olei nucis moschata per express.* ℈j.
laudani opiati ℈ß.

M. pro conciliando somno.

Bilis fervore contemperato exhibeantur sæpè gr. x. sal perlarum cum aqua borrag. vel buglossæ. Lavari quoque poterunt crura & brachia decocto seq.

℞ fil. sedi,
nymphea,
vitis alb.
vini fortis,
rosarum an. q. v.
Cap. papav. albi,
& sem. lactuc. ad libitum.

F. decoctum. Cordi quoq; Epithemata applicentur refrigerantia, quibus utiliter admiscetur Essentia, seu extractũ croci ℈jß, seu crocus ipse & aliquot grana Camphoræ. Testibus quoq; adhibemus Epithemata quibus addatur aliquid aceti vini ad penetrationem. Facies lavetur sæpiùs aceto rosaceo. Hinc corpus purgandum Extracto Rhabarbari aut infusione ejus in aq. Cichorij. Hinc si morbus non remittat, præstat catulum à tergo incisum detractis intestinis calidum vertici applicare ad partem anteriorem declinando, aut in ejus locum pulmonem animalis calidum, pullumve à tergo incisum, quæ, si refrixisse senseris, aquæ calidæ, in qua incocta capita papaveris, & flores nymphææ immersa, recalefacienda & aquâ spongiâ abstersâ iterum applicanda. Nam calor ille externus mitis humidus calorem internum temperat, humectando: imò gradui caloris nostri similia causam doloris mitigant, concoquunt, æquabilemque reddunt, dissipantque calorem præter naturam leniter rarefaciendo. Unde hoc tanquam primarium remedium præmissis his dictis sibi quis commendatum habeat. In reliquis progrediendum ad præscriptum practicantium, addendo semper medicamentis aliquid solutionis perlarum, & in declinatione gut. aliquot auri potabilis: quia hoc solet naturâ confortatâ plerumque morbi reliquias per sudorem expellere.

NOTETUR etiam, ne usus stupefacientium sit continuus, ne fiat transitus de phrenitide in lethargum. Cautè quoque applicentur in his, qui imbecillium jam sunt virium, in primis externa, ne materia in capite coaguletur, quæ propter imbecillitatem virium postcà dissipari & resolvi non possit. *Cautela.*

Eôdem modô Paraphrenitis & Delirium simplex ac symptomata mitigantur, tolluntur que morbô curatô, qui illorum causa. *Paraphrenitis & Delirium.*

Illud tamen notetur, quòd si sint criseos præsagia & symptomatica, si item Rheuma adsit, nulla adhibenda esse stupefacientia, sed solùm offerendam esse semel atque iterum dosin Laudani opiati. *Cautela.*

Eadem medicamenta suô modô quoquè observatis Practicantium regulis & Methodo in Mania exhibentur, in qua prodest sæpiùs exhibere flor. antim. & Antim. alia, cum purgantibus permixta. Item Extractum Ellebori nigri præparatum cum suis corrigentibus & aliis purgantibus permixtum. *Mania.*

Ultimum in hoc morbo refugium est, si aliis non cedat medicamentis, admovere capiti intra coronalem & sagittalem suturam cauterium potentiale, quod relinquitur donec tanta erosio facta sit, ut os nudum appareat. Hinc trepano aperiatur cranium, maneatque locus apertus per mensem, & sanabitur à Mania eger. Hinc s. a. consolidetur vulnus.

EPILEPSIA IN PUERIS.

Epilepsia & similes morbi, qui à paroxysmorum vehementia & pernicie infames sunt, duplicem habent indicationem. 1. quæ paroxysmum respicit. 2. quæ ipsas morborum radices.

I. Aqua vitæ Mulierum (*VVeiber* aqua vitæ, aliàs balsamus Embryonatus. Vide Pharmac. August.) propinata prægnanti mensura cochl. j. cum spiritus Antepileptici nostri gut. iij. vel iiij. singulis mensibus semel in Novilunio à mense quarto ad partum usque fœtum ab Epilepsia præservat: præmissa illa majoris securitatis ergò datur hic pulvis. ℞ Spinam dorsi vivæ mustelæ non coctæ, sed crudæ à capite ad caudam probè mundatam & exsiccatam, eamque pulverisa, hujus pulveris ℞ & magist. Corall. & perlar. an. ℥ ij. M. Dosis quantum cutelli mucro capit, in pulpa pomi assati. *Pulvis præservatrums.*

II. Præservantur pueri ab Epilepsia. vel prorsus liberantur, ne unquam succedente ætate tali passione capiantur, si recens jam natis antequã lac sugant vel cibum comedant, ingeratur ol. amygd. dulcium recens cum saccharo fino permixtum utriusque sit à ʒß ad ʒ ij vel ʒ iij. Sic enim ubi paulisper à sumpto hoc abstersivo quieverint.

℞ Stercus de Vacca nigra adhuc calidum, indatur ollæ novæ, & calcinetur, de quo exhibeatur ℈ j vel ʒß modò nato infanti. (Electoris Saxoniæ Secretum) tandem evomunt pituitosam admodum copiam impuritatum in utero materno ante exitum collectarum, (si præsertim in spiritu ducto aliquid menstrui hauserint) quæ impuritates sunt causæ multorum morborum in pueris, nominatim verò Epilepsiæ. Quod si non evomunt, per alvum saltem purgantur; deinceps ubi balneantur aliquandiu & in primis per tempus puerperij coq. in B. cortices in salicis recentes. Sic nimirum non ab Epilepsia tantùm, sed etiam a tabe præservantur (specificum in aridura puerorum.)

Spir.

Spir. Antepilepticus puerorum (vide not. ad Croll.) Cujus gutt. 6. 8. 9. cum aquis Epilepticis flor. tiliæ, radic. pæoniæ, aq. hirundinum, cerasorum, Lavendulæ. It. cerasorum nigrorum cum aq. Langij Epileptica exhibitæ tum in paroxysmo, tum etiam post eundem mirificè puerorum morbum tollunt, præsertim, si in primo paroxysmo exhibeatur.

(Expertus sum in puerulo duorum, ni fallor, annorum, qui continuos ferè convulsivos paroxysmos patiebatur, excellentiam spiritus salis armoniaci, de quo, frustrà tentatis aliis remediis, gr. iiij. tantùm in aq. flor. tiliæ exhibebam, statimque convulsiones cessârunt, post horam eandem dosim repetii, quá puer optimè convaluit & jamdum valet. Sal autem volatile urinæ longè præstantius est, præsertim, si cum calce lunæ sublimatur, quæ tum demum præstat id, quod ipsi aliàs adscribitur. vid. praxin meam Chymiatr. cap. V. pag. 44. & 45. quod verò ibidem Mercurium microcosmu)

EPILEPSIA IN ADULTIS.

I. Præmittantur Universalia Vomitiva, Cathartica, in primis specificum purgans Paracelsi. Posteà exhibeantur specifica, qualia sunt:

(Purgantia in epilepsia meliora non invenies, quàm Mercurialia E. gr. Mercurium dulcem, præcipitatum album &c. formula potest esse talis.

℞. Mercurii præcipitati albi ℈ß,
Trochisc. alhandal vel rosinæ
Jalapp. gr. iij.
Mass. pil. de succin. craton. ℈ß.
c. q. s. Essent. Castor. F. Pilulæ.
⊕.
quarum usus continuandus ad aliquod tempus.)

II. Epilepticum Crollij.

Pulvis Antepilepticus. III. Pulvis Antepilepticus ex Cinnab. Antim. qui talis est: ♃ Cinnab. Antim. magist. Coral. perl. ana: Alius, ♃ Cinnab. nativi pellucidi & splendentis ʒß, pulverisata in marmore subtilissimè: adde magist. Corall. perl. ana ℈ ij, Croci ℈ j, fol. auri diligenter triti, super lapidem, reduc in pulverem, cujus gr. vij. ad xviij, in aq. salv. propinentur & sæpiùs repetatur. Vide suprà de sudoriferis.

Pulvis Epilepticus magnarum virium. Alius pulvis Epilepticus magnarum virium. ♃ Cinnabaris Ungaricj probè loti & depurat. ℔ß, imbibe cum spir. vitr. ℥iiij. scobis cranij humani nunquam sepulti ℥ß, imbibe cum spiritu vini, relinq; in loco calido per 15. dies. & posteà per retortam destilla liquorem; & illud, quod restat, seorsim serva hinc ♃ scobis Ungulæ alcis ʒjß, Myrrhæ rubræ ℥ß, solve in sp. salis, solutum à fæcibus separa & serva, posteà ♃ croci ℥ß, cum sp. vini tincturam extrahe, liquores omnes simul misce & in iis imbibe cinnabarim antè præparatam, lotã & pulverisatã, calore lentô semper exsiccando, donec omnem liquorẽ imbiberis & in pulverem siccum abierit. dosis à gr. ij. ad 4. cum vino generoso aut spir. vini vel aq. antepileptica in, ante & post paroxysmum.

Spiritus cerebri humani. IV. Spiritus cerebri humani, qui sic fit, ♃ Cerebrum hominis juvenis integri, benè sani (adolescentis infra annum 24.) & bonæ constitutionis violentâ morte perempti, collige frustulatim cum omnibus membranis, arteriis, venulis & nervis cum medulla spinæ tota, conquassa in mortario lapideo, & adde in cucurbita vel phiola potiùs capaci aquarum capitalium scil. flor. tiliæ, pæoniæ, betonicæ, cerasorum, lavendulæ in primis, adde diaphoretici in acutis ad supereminentiam 4. vel 5. digit. (plus quàm de reliquis simplicibus aquis; addunt etiam spir. V.) claudatur hermeticè vas, & relinquatur aliquandiu, per annum 1. 2. 3. &c. posteà per cohobia destillatur ex B. roris, ut tota (aliquota) cerebri substantia simul transeat. Hanc aq. abjectis fæcibus curiosè serva. Et fæcibus post sextuplex cohobium calcinatis elice sal, quem deinceps cum sp. facto junge, & totum curiosè serva. Dos. à ℈ j ad iij, in vehiculis convenientibus.

NB. Si initio non addita est mistura simplex propter defectum; posteà phlegmate per B. leniter abstractô, adde misturæ simpl. partem dimidiam, & procede, ùt monitum est. Dos. à ℈ j ad ʒiij.

Hepatũ Ranarũ præparatio. V. *Hepata Ranarum*, quæ sic parantur: Collige hepata de ranis viridibus aquaticis non terrestribus) 40. quibus vivis jecinora exime & sigillatim pone supra folia brassicæ capitatæ ad eam partem, quâ terram respiciunt, ità ut se invicem contingant, posteà in ollis devitreatis & recentibus (*Irdene Braspfanne*) superiùs tectis, exsiccentur ad lentum ignem, ità ut in pulverem tenuissimum teri possint, à foliis cautiùs separata. Posteà divide pulverem integrum in 5. partes æquales & serva.

Partem unam exhibe patienti præmissis universalibus jejuno ventriculo in haustulo aquæ vel spiritus appropriati, cum luna ingressa est in cancro: Vesperi duobus horis à cœna alteram partem, atque sic consequenter postero die manè tertiam, vesperi quartam; tertio die ultimam partem manè.

Ubi tamen observandum, semper ante & post sumptionem pulveris 2. horis ab omni cibo & potu esse abstinendum. Si patiens præsertim adultus, post sumptam hanc medicinam in fronte & temporibus sudat, est testimonium operationis exquisitæ. Itaque si post 3. 4. & quintam exhibitionem sudor provocetur, vel in lecto, vel in laconico totius corporis, effectus sperandi sunt uberiores:

Caveant sibi ab omni terrore, ab ira, ab aqua & igne, à vino, & ne videat Epilepticos cadentes: horum nimirum conspectu morbus, qui vel diu latuit, vel jam sopitus erat redire potest. Præterea etiam ab ejaculatione tormentorum. Præcipuè verò studiosè evitet omnes animi motus vehementes, ebrietatem tanquam pestem fugiat.

Diæta & cæteræ 6. res non naturales convenienti admodum ratione & modo observentur, ne aliquid accidat, quod isti curæ impedimentum aliquod afferre possit.

NB. 1. Ranæ virides tantùm & non aliæ accipiendæ sunt, & quidem vivæ. 2. hic pulvis Mense Majo, Junio, & Julio usque ad medietatem Augusti tantùm confici potest, extra hæc tempora ranæ inutiles sunt. 3. Cùm exsiccata sunt hepata, ut possint pulverisari, folia brassicæ capitatæ diligenter sunt segreganda & posteà hepata in mortario contundenda. 4. Hic pulvis ultra annum non durat, ideoque singulis annis, si opus est, de novo præparandus.

Vix potest dici quantum emolumenti ab hac medicina simplici accidat. Instituenda est cura in Junio circa solstitium, & si primô annô non correspondeat effectus, alterô annô hæc cura reiteranda. Hoc remedio restitutus est Fridericus IV. Palatinus, qui ab anno 15. ætatis ad 26. Epilepticus fuit.

VI. *Amuletum ex frutice sambuci in salice inventi.* 1. diligenter observetur, ubinam in salicib. præsertim antiquis subnascatur sambucus, id quod sæpè fit, præsertim, in salicetis, ubi non procul ab iisdem ad hortorum sepes sambucus plantata fuerit. Hic nimirum grana matura ab avibus leguntur præsertim à pico. Picus nimirum excrementa sua post conjecta grana sambuci deponens super salicem antiquam (cui interdum innasci solent aliæ plantulæ vel frutices, nominatim vero Amaradulcis, urtica, Chelidonia) exinde quasi primordia figit & ponit sambuci exinde nascentis. Picus autem quia Epilepsiâ laborat, hoc nobile periapton ad similem morbum curandum facit. Colligatur frutex quôlibet mense, meliùs tamen in Septembri & Octobri, quando maturuerint grana sambuci ante plenilunium diebus duobus, & reservetur usui (servari potest annos 12.) teneriores saltem surculi sufficiunt.

Usus talis est: seca surculum unum tenuiorem in ta-

scolas tenues, quantum fieri potest, integras. Earum 9. redigantur in nodulum vel ex linteo, vel ex serico confectum, & cum simplici filo lineo *Das in demselben Hanse gesponnen und von dem Patienten*, licet parum referat. 4. Amuletum adpensile collo usque ad orificium ventriculi, ut rectè nodulus eò pertingat. Applica verò hunc nodulum post universalia exhibita ad mundificandum corpus quolibet tempore seu ante, seu post paroxysmum. Nodulus relinquatur tamdiu donec sponte sua citra omnem vehementiam rumpatur filum, & nodulus videatur cadere, quem deinceps neque in se patiens, neque ullum animal nudis manibus vel pedibus tangat, sed mediante aliquo instrumento vel forcipe, vel alio sepeliatur subtus terram, eo in loco, ubi neque homines neque animalia pertransire possint. Secus si tetigerit, morbus Epilepticus denuò invadet eum: vel alios antea morbum non passos corrumpit, id quod studiosè est evitandum. Hoc amuleto curari possunt & ij, qui longissimô tempore hoc morbo laborârunt.

A curatione deinceps diligentissimè præservandi sunt ab omnibus causis externis, aliouin huic morbo infestis, de quibus diximus in præcedentibus.

Nota: in adultis soleo ex majoribus surculis excavatis facere cannas, per quas tempore gestationis amuleti omnem suum potum hauriunt.

VII. Spir. Vitriol. volatilis duplex, de quo in notis ad Crollium (præsertim in adultis.)

VIII. Laudanum Epilepticorum, de quo in opiologia & infrà de Apoplexia.

Radicis Pæonia collectio. IX. Radix Pæoniæ, maris nimirum, seu nigræ, Nam fœmina nullius efficaciæ, si suspendatur de collo pueri Epileptici, morbus cedit, sed radix effodienda est in Julio lunâ decrescente, sole existente in leone, in meridie & die solari. *Vide infrà.*

Visci quercini collectio. X. Viscus quercinus lunâ decrescente inter duo Mariæ festa, hoc est, 15. die August. & 8. Septem. collectus: nobilior autem habetur illa pars, quæ quercui propior resecta est.

Mixtura Antepileptica. XI. Mixtura Antepileptica, quæ sequ. m. fit:

℞ Spir. Vitrioli viridis ex Vitriolo & urina puerorum ℥j ℈j.
cum aqua rad. paon. & fl. til. ana ℥j.

M. de hac mixtura exhibe in paroxysmo membris convulsis & contortis cochl. ß guttatim, & paulò pòst redibunt ad sese recollectis sensibus, quò animadversò denuò aliquid exhibeto, atque ità tertiò; quod si quidem rediturus sit paroxysmus, ut fieri potest, eundem processum repete. Posteà confortantia cerebrum adhibeantur, ceu sunt Magist. Corall. perlar. Cranij human. Multum possunt hæ Tabellæ. ℞ mag. Cranij humani ℨj (quod calcinatum primò, posteà per aq. evaporatur, pulvis instar magisterij) gran. pæoniæ excortic. N. xvj. sacch. in aq. theriacali solut. F. s. a. tabulæ, quarum una atque altera tam manè jejuno ventriculo, quàm vesperi longe à pastu & cœna exhibeantur.

Paroxysmus Epilepticus instans, ut evertatur, æger signa quædam præsentiens statim capiat pil. j. laudani antepilept. vel rotulam unam antepilept. aut in horum defectu ol. succini gut. j. & alteram.

Nares autem inungat Balsamo antapoplectico, aut balsamo succini.

Præsens sedatur modo sequenti. Cadentis ori cuneus immittendus est, ut apertum maneat, nec linguam commoveat, altâ voce inclamandus, nares constringendæ & sternutatorio seq. irritandus:

℞ rad. ellebor. alb. ℨj,
Castorei,
Euphorb. ana ℨß.

F. pulv. suffitus etiam fieri potest ex succino albo.

Membra incurvata molliter ad rectitudinem reducenda, fricanda & continenda.

Fauces Extracto castorei, oleo succini aut Mithridatio, Theriaca in aqua Epileptica solutis: nares autem & tempora balsamo apoplectico illinienda.

Er si suspicio sit, eam ob vitiosos humores in ventriculo collectos, & ad caput exhalantes fieri, utile est excitare vomitum cum aq. Benedicta aut Vitriolo albo in aqua pæoniæ, in qua scobs visci quercini bullierit, dissoluta, paroxysmo sedato, si metus sit, ut mox revertatur, clysteres acres injiciendi ad avertendos humores acres, aliosque in cerebrum irruentes.

Cucurbitæ item cum scarificatione humeris applicandæ & si plethora adsit, vena secand.

Quô factô ad radicis Epilepticæ excisionem progrediendû, ubi præscripta bona vivendi regula ad universalem, totius corporis evacuationem perveniendum, observatis hic in parte practicantium regulis. Nonnunquam utile est admiscere purgantibus Extr. scammonij, aquam benedictam, Extr. Ellebori nigri, & sæpius præparatum corpus purgare Mercurio dulci, Mercurio vitæ, floribus Antimonij.

Hinc ad caputpurgia, & ad ea, quæ à proprietate conferunt, accendendum, non neglectis iis, quæ caput exsiccant, & maxime roborant.

Tabulæ Antepilepticæ.

℞ rad. paonia ℨj,
magist. perlarum,
Corallorum an. ℨjß,
magist. Crany humani. ℨß.
Sacch. in aq. florum tilia soluti q.s.

F. Tabulæ. Detur una atque altera manè jejuno ventriculo & vesperi longè à cœna.

Aqua Epileptica. Aqua Epileptica. ℞ Fl. lil. convallium M. ij, infunde in s. q. Vini generosi, digere per 10. dies, vel donec habere poteris,

Fl. Tilia recent. ℔ß,
paonia ℥iiij.

distilletur in M. B. ad siccitatem, in destillato iterum infunde.

Rad. paonia ℥j.
Diptamni albi,
Visci quercini ana ℥ß,
Crany humani praparati ℥ß,
Rad. pyrethri ℨß,
Castorei ℈ij,
Fol. Ruta Mj,
Flor. stæcados Arabica,
Lavendula ana Pug.
Flor. Betonica Pug.
Cubebarum,
Maceris ana ℨj.
Cinnamomi ℨj.
Scilla praparata ℨiij.

Digere iterum per 15. dies, hinc per alembicum in M. B. destillatur & aqua usui reservatur. Dosis ℨß, ad ℨj.

Clysterem in epilepsia vide in capite seq.
Balsamum vide etiam in capite seq.

DUO SECRETA HIC BENE NOTA.

In capite porcino retrò aures invenies in utroque latere ossa duo petrosa in quibus cochlea est, Hæc ossa pulverisata & in vehiculo convenienti administrata excellentissimum sunt specificum in epilepsiâ, & in interna facie exactam capitis mortui signaturam habent: quæ verò officula e dextro capitis latere maribus, quæ ex sinistro fœmellis conducunt, en figuram illorum

Facies

Facies exterior.

Facies interna.

Radix Pœoniæ epilepsico medetur, cujus effectus in quibusdam, qui per viginti annos à primâ nativitate laboraverant, probavi. Hoc autem requiritur, quod ignoratur, ut tempore exactationis colligatur. Quando sol Leonis signum ingreditur, justum tempus esse putant, sed falsò; verùm, quando Sol signum libræ, quod circa 12. Septembr. erit, ingreditur, effodiatur. Datur Drachm. j. pondere continuando ad tempus.

Not. Hæc specifica feliciùs operabuntur, si per aliquod tempus radiis lunaribus fuerint exposita.)

APOPLEXIA.

In Apoplexia qualicunque insignis est:

I. Spiritus cerebri humani, de quo in Epilepsia.

II. Sanguinis arteriosi humani, spiritus, cujus vires insigniter commendat D. Grafeccius Argentinensis in libro suo de vita humana nuper edito Spiræ in quarto 1615. Germ. utriusque operationis & vires vide ibid. in aliquot observationibus ab ipso habitis. Spiritum sanguinis arteriosi vocat *Aq. benedictam*: spir. cerebri humani vocat *Aq. auream*.

(Quod si sanguis desit humanus, qui ex brutis cervis potissimùm & damis extrahitur eodem successu substitui potest, phlegma per alembicum, spiritus & oleum per retortam, extillat, quæ separanda, ut autem sanguis conservari possit, affundatur spiritus vini, quo, si recens destillandus, non opus est.)

APOPLECTICOS EXCITANT:

I. Mercurius vitæ justa dosi exhibitus: à crebris enim vomitionibus in robustioribus prima regione ventris expurgata, paulo post ad sese redeunt, præsertim si Epithema fiat in suturam coronalem ex succino pulverisato, & in sacculum oblongiorem interpassatum conformato, prætereaque in aqua Vitæ vel spiritu Vini cum pipere longo essensificato, & cum ol. succini gut. aliquot adsperso, decenti ligatura suturæ coronali imposito multum prodest, si (in debilioribus scil.) præsertim ubi Mercurius vitæ non est exhibitus, enemata primo leniora, postmodum & acriora injecta fuerint.

II. Excitant sternutationes præsertim ex semine nigellæ & Seniore nigra, hoc est, Elleboro nigro Paracelsi (ex moscho & ambra) It. sem. lolij. sem. nigell. tutius & melius, e. gr.

Pulvis sternutatorius.

℞ *Fol. majoran.* ʒij,
Sem. nigell. ʒj,
Rad. elleb. n. ℈ ij,
Mosch. opt. ℈ß,
Ambr. gr. vj.

M. F. pulvis, dosis magnitudine pisi, insufflatur in narem utramque calamo fortiter.

III. Fumus pennarum perdicum. It. fumus succini, vel etiam ol. succini intra nares sæpissime cum penna perdicis sumptum.

NB. In Apoplexia mirabilis est ille balsamus Vitæ ex nobilissimis illis balsamis, Orientali nempe & Turcico, itemque oleis aromatum diligenter confectus à nobili Chymico Joh. *Eschenacker*, dos. à gr. ij ad iiij, in mistura simplici cum aq. appropriata, de quo in notis ad Crollium.

(Spiritu solis ✶iaci naribus admoto excitatos fuisse apoplecticos testatur illustris Qn. Boyle, ejusque optimum & facillimum destillandi modum describit. Aquam cucurbitæ infundit unà cum sale ammoniaco, tum calcis vivæ pulverem adjicit, statimque, adaptato capitello excipulum accuratè connectit, lenique balnei calore destillat spiritum, quem semel aut iterum rectificat, quo vix ullus elicetur spiritus præstantior & fœtidior, præter alios usus & hystericis mulieribus apprimè conducibilis.)

In præservatione maxime conducit Balsamus Apoplecticus Crollii. It. aqua vitæ applectica ejusdem.

Aqua Antapoplectica.

Ad præservationem autem & curationem unicè prodest Aqua antapoplectica meæ compositionis, quæ sic est:

℞ Flor. lilii convallium mense Majo cum exortu solis collectos (maturos & adhuc roridos statim in vitrum ingere sine lotione ulla) eosque recentes sine apiculis, saltem protuberantes flores abscerptos in vino generoso, Malvatico vel alio dulci digere ad solem, in vitro optime clauso, relinque tamdiu, donec etiam lavendula floreat, cujus flores cæruleos sine calcibus & apiculis diligenter separatos æquali pondere conjunge cum floribus lilii convallium in idem vitrum, quod firmiter clausum relinque usque ad mensem Septembrem. Tandem per alembicum ex B. destilletur, & quæ primo loco egreditur aqua spirituosa diligenter reservetur. Est nimirum pretiosa & tam præservando quam curando Apoplecticis prodest (reliqua etiam usui esse potest, sed tam virtuosa non est, facit in primis ad frictiones membrorum) Ex capite mortuo elici potest Sal. Hæc aqua diu durat & fragrantissima est. Dos. cochl. ß. vel j. per se etiam j ß vel ij, pro ægri & morbi natura cum gut. una atq; altera ol. succini jejuno stomacho.

Aqua Apoplectica alia.

Aqua Apoplectica alia.

℞ *Fl. primulæ veris* ℔ j,
Lavendulæ,
Stœcados Arabicæ ana ℥j,
Tiliæ,
Buglossæ ana ℥jß,
Anthos,
Nymphææ ana ʒß.
Rad. Pæoniæ,
Caryophyllatæ ana ʒx,
Zedoariæ,
Macis,
Spicæ Indicæ ana ʒ iiij,
Iridis Florentinæ,
Visci quercini ana ℥ j,
Galangæ,
Caryophyllorum ana ʒ vj,
Pomorum citreor. recent. Num. ij.
Rasuræ ligni sassafras ʒjß.
Fol. Majoranæ,
Artemisiæ ana Mjß,
Rorismarini Mj,
Sem. Fœniculi,
Sileris montani,
Pæoniæ,
Basiliconis ana ʒ iij.

Confractis & contusis, crasso modo affunde in matracio capaci

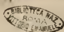
Aquæ rosarum ℔ j.
Vini generosi, ℔ ij.

Simul per 3. dies vase bene clauso digerantur, hinc adde recenter expressi succi ex foliis salviæ ℥vj.

Betonicæ,
Melissæ,
Spiritus vini ℔ iiij.

Denuo per 3. dies digeratur & destilletur in M. B. per alembicum ad siccitatem. Fiat semel cohobium. Hinc per se in cineribus vel B. aqua illa rectificatur, destillando 3. partes, quarta relicta & inferendo rostro alembici.

Moschi

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Moschi,
Ambra ana gr. vj.
bombace involuta, tandem omnia in vitro benè clauso serventur usui.

His omnibus potest annumerari diaphoreticum in peracutis, præsertim, si cum ejusmodi aquis appropriatis Apoplecticis mixtum exhibeatur, & sudor provocetur.

LAUDANUM ANTEPILEPTICUM.

Laudanum Antepilepticum.

℞ *Laud. nostri ex sulphur. vitriol. fact.* ℥j,
Ol. Camph. ℥ß.
M. & habetur Laudanum præstantissimum; cujus usus tam in paroxysmo, quàm ad curationem extra paroxysmum, dosi sæpius reiteratâ præmissis, universalibus.

OLEUM CAMPHORÆ VERUM.

Oleum Camphora verum.

℞ *Camphora part.* j.
argill. praeparat. & siccata part. vj.
Contunde invicem & misce exactè, donec Camphora nullibi appareat. Ex massa forma globulos, quos in umbra exsiccatos destilla in arena per retortam lutatam in Excipulum, quod continebit aliquid aquæ pluvialis destillatæ, & prodibit Camphora partim oleaginosa, partim sublimata, quæ tamen sese solvit. Hinc destillato cum aqua, adde spir. Vini part. iij, & destilla per Alembicum igne lentô. Ita spiritus Vini tenuissimum oleum Camphoræ transferet, quod separatim servandum, separato spiritu Vini per separatorium aut per MB.

ALIO MODO.

Solve Camphoram in sp. Antepileptico ex vitriolo & urina puerorum leni calore, & Camphora elevabitur in forma olei ad superficiem. Hoc seorsim collige, & cum terra sigillata sicca, & pauco aceto forma globulos, destilla ex arena per retortam & prodibit spiritus seu oleum Camphoræ valde fugax.

Apoplecticis prosunt salviæ decoctum, Extractum ejusdem, semen carui & Erucæ. It. ℞ aquæ vitæ q. s. granorum Juniperi M ij, contundantur & macerentur in aqua vitæ per triduum, colenturque, imponantur deinde salvia, pulegium & Nasturcium & ʒ j Croci. Detur patienti, & statim loquelam recuperabit.

Balsamus Apoplecticus.

℞ *Olei nucis Moschata per expressionem,*
Ambra grisea gr. xvj.
Moschi optimi,
Benzoin.
styracis calamita,
Laudani optimi ana ℈ß.
Olei stillat. caryophyllorum gut. xvj.
Lavendula,
Rutha,
Anthos,
Cinnamomi ana ℈ß.
succini gut. vj.
pulverisatis optimè cum oleo Nucis Moschatæ in scutella aliqua argentea vel orichalcea cum pistillo quàm optimè uniantur, ut in corpus unum abeant. Hinc admiscentur olea destillata pedetentim & Balsamus in vase benè clauso ad usum servatur. Apoplecticis, Epilepticis, & vertiginosis prodest, si extremitates manuū, tempora & vertex eô inunguntur. Ratione præservationis singulis septimanis bis aut ter saltem junctio instituatur.

Clyster. ad Apoplexiam, Epilepsiam, Paralysin, & Lethargum,

℞ *Radic. Cyclam.*
Colocynth. ana ʒjß,
asar. ℥j.
elleb. nigr. praeparati,
sem. Carthami ana ʒ j,
Centaurii minoris ʒß.
Coque in s. q. aquæ ad ℔ j. colaturæ adde mellis anthosati ʒij, &, si æger robustus sit, Sal. gem. ʒ j. F. Clyster.

Medicus Apoplecticum aggressurus ante omnia in principio consideret, an in ægro adhuc signa & spes aliqua vitæ adsit, quibus cognitis ad curam sese statim accingat. Ægrum hinc indè agitare & membra ejus fricare mandet, abrasis capillis verticem statim inungat, & nucham balsamô succini aut oleô ejusdem, statimque, si os clausum sit, illud aperiat, apertum conservet. palatumque cum balsamo dicto aut Mithrid. aut Theriaca inungat, nares & tempora balsſ. apoplectico.

Capiti sæpiùs admoveat laminam vel tabulam ferream oportet calefactam vel etiam ignitam.

Per os, si fieri potest, exhibeatur statim cochl. j. aq. apoplecticæ, & si nimiam sentit sanguinis abundantiam, venam brachii immisso tamen priùs clystere acriore aperiat.

Naribus item aliquid ex pulvere per canalem vel culmum pyrethri elleborive inflet.

Umbilico adhibeat aut unguentum Arthanitæ aut ellebori in forma cataplasmatis, possunt etiam ratione revulsionis cucurbitæ applicari dorso, lumbis.

Naribus clyster acris injiciatur, cui ʒß croci metallorum adjici potest, vel ʒ j. bulliat in aqua vitæ & cum decocto apto injiciatur.

Hinc ad vomitoria aquam scilicet benedictam confugiendum, ubi notandum, quòd in duplici semper quantitate, prout sopitæ vires, exhibenda. Interim continuanda exhibitio aquæ apoplecticæ, quemadmodum & reliqua dicta medicamenta.

Prosunt & Vesicatoria brachiis & pedibus, syncipiti item: interdum etiam ad primam vertebram Cauterium actuale non sinè commodo applicari potest.

Ægrô resuscitatô cura secundùm Practicos instituatur.

Nota. Clysteres non tantùm ante venæ sectionem, sed & post eam conveniunt, primùm ex emollientibus. & stimulantibus calidis; capitique appropriatis, mox etiam ex fortiter irritantibus, quæ quoquè cum non retineant diutiùs repetenda, eoque frequentiùs quo morbus magis urget: Plat. tom. I. pag. 47.

Levior itaque talis ab initio exhibeatur.

℞ *Malvæ,*
salvia,
ruta.
pulegii an. M j.
Rad. ireos recentis ℥ iij,
furfuris,
flor. Chamomilla
anthes an. p. j,
sem. carui ʒ j,
F. decoctum, in quo dissolve
mellis ℥ j;
Elect. benedicti laxativi ʒij,
Ol. laurin.
ruta ana ℥ j,
Sal. ʒ j.
F. Clyster.

Fortior, qui post primum, vel si malum urgeat, statim in principio exhiberi potest.

℞ *Rad. ireos recentis,*
sigilli salomonis,
Cyclaminis ana ʒ j.
ruta,
thymi,
salvia,
lauri,
pulegii,
origani,
Calamintha,
hyssopi ana M j,

flor.

flor. stœchados,
anthos ana p. j.
sem. Citri,
Cumini ana ℥ij.
Carthami,
baccarum lauri,
juniperi ana ℥ß,
Agarici in anno ligati, ℥ij,
F. decoctum, in quo dissolve
Hiera Colocynthidos ℥iij,
mellis anthosati ℥ij,
succi mercurialis,
betæ ℥j,
fellis tauri ℥ß,
ol. rutacei ℥ij,
de castoreo ℥ß,
Sal. fusilis ℨj,
F. Clyster.

Fortissimum in Apoplexia.
℞. *Rad. ireos,*
pyrethri ana ℥j,
aronis ℥ß,
Ellebori ℥j,
rutæ,
salviæ,
thymi,
Flor. Centaurii minoris,
nasturtii ana Mj,
Sem. Carui ℥ß,
urticæ,
rutæ ana ℨj,
Colocynthidos in petias ligati ℥ß,
anthos p. ij,
F. decoctum, in quo dissolve
Hiera colocynthidos ℥ß,
mellis ℥j
olei rutæ ℥iij,
Castorei,
Euphorbii an. ℈j,
salis ℥j,
F. Clyster.

PARALYSIS.

In Paralysi curanda etiam ea, quæ in Apoplexia enumerata sunt, locum tenere possunt. Hic igitur mercurius vitæ, Enemata, aliaque purgantia, genus nervosum respicientia, utilia sunt.

In loquela restituenda maximè satisfacit aqua Apoplectica, etiam cum sanguine Turturis calente an. impregnata. Sic oleum anisi guttatim linguæ Paralytici adspersum, loquelam restituit & reducit. Talis est aq. fl. lil. convallium cum vino facta. Item, Essentia castorei per sp. vini extracta, sal perlarum, Coral. It. succini mirificè juvant.

Ad sudores in primis eliciendos ubi, quæ ab initio erant necessaria, omnia præstita sunt, præter hactenùs enumerata, singularis est virtutis in Paralysi pulvis seu magist. ex cinnab. antimon. & magisterio perlarum & corall. de quo supra de sudoriferis & Epilepsia. Dos. à gr. viij. ad xij. vel xvj. Sudores autem meliùs, imò optimè in Laconico, seu in diaphoretico enumerato eliciuntur.

Essentia foliorum Tabaci. Inter externa maximè laudabilis est Essentia foliorum Tabaci (viridium) cum Malvatico facta (solâ infusione sinè destillatione) si præsertim à promissis sudoribus membra paralytica hac Essentiâ diutius fricentur. Resoluta nimirum membra facilè restituuntur & redeunt.

(Laudatur sequens linimentum
℞. Ung. Martiati, ℥j.
ol. de lateribus.
petræ.
Sapon. venet. ana ℨj,
ol. laurin. ℥ij,
Alum. plumos. ℨj.
M.F. linimentum.)

Paralyseos curandæ ratio plerumque à venæ sectione inchoatur præmisso clystere acriore, si scilicet ætas & habitus corporis consenserint. Hinc ad materiæ concoctionem & eductionem accedimus, ubi semper admisceri debent aq. destillatæ primulæ veris, salv. aut melissæ aut Extr. ipsorum, & vel purgantia illis infundi vel extrahi possunt adjectis gut. ij. vel iiij. ol. tartari per deliquium. Statimque inungatur spina oleo Chamomillæ solo. Quod si citiùs & rectiùs curam absolvere volueris, modo seq. progredere: ℞ Extr. scammonii gr. iiij, florum aut vitri antimon. gr. ij, tenuissimè pulverisata misce cum ℥ij conservæ aut iij buglossæ, capiat manè cum custodia. Si ad vomitum irritatur, detur jusculum ad eum promovendum, purgabitur hoc modo æger per superiora & inferiora: diebus duobus sequentibus utatur apozemate aliquo vel syrupo capitali & aperiente cum gut. aliquot sp. tartari aut in defectu ejus tartari vitriolat. ℈j. Hinc iterum dictô medicamentô purgetur, à quo si fortè propter vomitum abhorreat æger, F. infusio ex agarico cum radice ellebori nigri pulverisati & Jalapi cum aq. fl. primulæ veris & melissæ, aut capiat Extr. Panchymagogi dosin: iterumque per 2. dies utatur apozemate dicto vel syrupo aliquo magistrali appropriato. Eadem medicamenta repetantur ad 10. diem. Interim inungatur spina oleo Chamomillæ, cui parum petrolei sit admistum. Hinc ingrediatur stupham, excipiatque vaporem seq. decocti super ignitos lapides affusi, & quàm optimè sudet.

℞ *flor. salviæ,*
sambuci,
lauri,
roris marini,
Chamomillæ,
melissæ,
stœchados Arabicæ.

decoque in aceto vini, æger commoretur in stupha ad horam j, aut quantum vires permittent: antequam egrediatur, assumat Mithridatii ℨß, cum gut. iij. aut v. spir. tartari, aut solum assumat Mithridatium, postquam egressus fuerit linteis calidis sudor omnis exsiccetur, & in lecto quiescat per horam semis, spina verò inungatur Galbaneto Paracelsi, quod fit modo seq. ℞ Galbani ℔ß, inde in cucurbitam satis amplam, & ei affunde spiritus Terebinthinæ ℔ j digerantur in loco calido per 8. dies, posteà per Alembicum ex cucurbita non nimis alta destillentur ad siccitatem, quòd si odoratius & præstantius desideres, rectifica ab aromatibus nuce moschata & Canella. Eodem balsamo omnia membra paralytica inungi debent: factâ inunctione imponatur radix symphyti majoris in aqua communi ad pulticulam cocta instar cataplasmatis. Cataplasmatis applicatio & inunctio repetatur vesperi, præmissâ partium affectarum cum panno asperiore frictione, & adspersô post frictionem spiritu tartari, aut fricentur membra intinctô linteô in spiritu tartari, pòst inungantur, & applicetur cataplasma. Interim in quotidiano usu habeat æger conservam anthos & fl. salviæ, stœchados Arabicæ cum Mithridatio extr. aut pulvere castorei, confectione Anacardina cum paucula solutione perlar. & auro potabili. Continuetur balneum per 14. dies singulô manè, aut ad minimùm de biduo in biduum. Interim utatur dieta tenui & bibat decoctum Guajaci & Hydromel locô potus. *Galbanetum paratum*

Si Medico proponatur Resolutus, qui membrum unum tantùm habeat resolutum, illud restituat modô sequenti.

℞ *Summit. origani,*
fol. querc.
bacc. juniperi ana Miiij.

Cono-

Conorum abietis Num. IX. cum aq. communi coque ad crassitiem. Cum his herbis membrum fove, donec frigescant. Hinc linteô calidô diligenter abstersâ aquâ inungatur seq. mixtura:

℞ *Spir. Salis,*
Vitrioli, & terebinthina ana,

M. diligenter, guttatim infundendo sp. Terebinthinæ. Repetatur eadem inunctio bis in die & restituetur membrum, sæpius quoque in die rotulas seq. assumere debet.

℞ *Lilij convallium,*
flor. lavendula an. ℥iiij,
sacch. alb. ℥v.

Coque ad perfectionem. Inde remotis ab igne adde ol. succini rectificati ℈j. Extr. salviæ ʒij, aut ol. ipsius ʒß, agitentur pistillo & fiant s. a. rotulæ.

Præstat quoque in initio Paralyseos facere Embrochationem cum ol. copioso. It. balneum ex lacte & oleo solo, vel ex lacte cum aqua mixto vel hydreleo.

Utile quoque est in omni Paralysi ad excitandum sudorem in balneo vel in lecto assumere seq. pulverem. ℞ Cinnab. antimon. in destillat. butyri antimonii in collo retortæ collecti q. v. pulverisa atque in cucurbita vitrea sublima. Hinc. *Pulvis antiparalyticus.*

℞ *Cinnabaris hujus ter per se sublimati part. j.*
Magisterii Corallorum, perlarum an. part. ß.
Ossium human. ustor. part. ij.

M. Dosis ʒß. in aq. Senecionis vel Cardui bened. repetitis vicibus exhibeatur.

(OLEUM MIRABILE LINI.

Perticam chalybis ignitam extingne, in oleo lini, reiteratò, donec nullum ampliùs edat strepitum, nota quòd statim vas exactè cooperiendum operculo, ne oleum accendatur, huic oleo commisce calcis vivæ pulverisatæ, ut indè fiat massa, confringe & destilla per alembicum, meliùs per retortam juncturis undique lutatis, destilla primò lentò, pòst fortiori igne, usque dum nihil ampliùs egrediatur, repete destillationem sexies cohobando, tandem putrefac per 14. dies & destilla per se, fiet oleum purum, & splendidum, summeque sinè detrimento penetrabile, quod paralysi resoluta membra restaurat, præsertim si addendo Castoreum & Rad. pyrethri roboretur, & cùm vis, si per aliquot dies in infusione steterit, de novo destilletur.)

Paralysis Ex Colica.

Hujus curationem vide in Thesibus meis Medico-Chymicis disput. 1. pag. 19. Cujus hæc summa: Non diu hic cunctandum, morbus enim temporis successu fit incurabilis, qui cæteroquin præceps est.

Purgantia vehementia, quæ nimirum ægrum convellunt prorsus evitanda sunt: materia tamen subduci potest Extr. Esulæ, senioris nigræ in justa dos. Materia subducta quotidie (donec successus respondeat) jejuno ventriculo detur spir. tartari gr. xx. vel xxv. Hinc tertiò quovis die sudores provocentur.

Decoctum sassafras multùm hic prodest. Juvat nimirum ventriculum & intestina, unde mali initia.

Dentur quoque quotidie rotulæ confortantes: membra affecta primùm linteô asperiore fricentur, deinde sp. tartari aspergantur, tandem Balsamo Galbani Terebinthinatio inungantur quotidie ter, ab inunctione qualibet rad. symphyt. major. in aq. fontan. decoctæ, linteoque formam cataplastis superinductæ membris inunctis calidè applicentur, reliqua naturæ committendo.

Memoria.

In memoria deperdita revocanda, præsertim apud senes multùm prodest pulvis Trithemii, ità vocatus (vide miracula Chymica Mülleri p. 117. Ruland. cent. 5. p. 100.) *Pulvis Trithemii ad memoriam.*

℞ *Macis,*
Cubebarum,
Caryophyllorum an. ʒ vj.
Fol. Sennæ,
Crystall. tartari,
Zinziberis,
Chamæpityos an. ʒ v,
Rad. Calami aromatici,
gentiana,
Sem. Cumini,
fileris montani,
anisi,
ameos,
dauci,
petroselini,
spica nardi Indica an. ʒß.
mag. Corallorum,
perlarum an. ʒ ij.

Redigantur s. a. in pulverem. dosis ʒj, quem accipiat primo mense manè & vesperi ante cibum horis 3. in vino vel etiam brodio; secundo mense tantùm manè: tertio mense mane ter in hebdomade; quarto mense bis in septimana, & sic deinceps per aliquot menses.

2. In memoria confortanda & restauranda mirificè valet aqua Magnanimitatis repetenda ex medullæ destillatoriæ parte secunda Conradi. Elegantiùs valet, si cum ea extrahantur species Anacardinæ, cujus essentiæ gr. ij, iiij, v, vj, in septimana semel, bis vel ter exhibitæ in vino vel aq. lavendulæ unicè profunt. *Aqua Magnanimitatis.*

NB. In biliosis & siccioribus hac aqua circumspectè utendum: valde nimirum exsiccat: rarior ergò usus esto in ejusmodi hominibus, qui in Melancholicis & pituitosis potissimùm tutior est.

2. Insignis est liquor lunæ de quo suprà in Desipientia.

SOPOROSI AFFECTUS.

In sopore, Caro, veterno, comate, vigiliis, Cataphora, siphila stricta, id est, noctambulonibus. It. Incubo, in tremore, stupore cæterisque vitiis cerebri, præter illa, quæ hactenùs enumerata sunt, potissimùm prodest Liquor lunæ, suprà in desipientia descriptus, cujus excellentia in ejusmodi casibus satis commendari nequit.

NB. Sternutatoria in ejusmodi casibus esse necessaria, itaque in curationibus istorum morborum sternutationes sunt sæpiùs provocandæ.

Prodest litus ex oleo castoreo cum succo rutæ, fœniculi. It. ℞ succi apii, acet. fortis q. s. & cum pulvere castorei F. Emplastrum & capiti abraso superpone.

VIGILIÆ.

1. In vigiliis immoderatis usitata sunt mihi pedilavia præcipuè verò hoc, quod

℞ *fol. salicis,*
lactuca,
nymphea,
violaria an. Mj,
chamomilla,
betonica, an. Mß.

Capit. papav. alb. sinè semin. Num. 5. 6. vel 7. Incisis capitibus reliqua bulliant in aqua fluviatili. Hoc decocto primùm madefiant tempora & manus, sponte exsiccandæ, tandem pedes per ἡμιώριον abluantur; somnû jucundissimum producit, præsertim si aliquot diebus vesperi ante ingressum lecti illud usurpetur. *Pedilavium.*

2. Multùm prodest Laud. opiat. intrò sumptum dosi certâ & exquisitâ. Vide opiologiam.

Valent item Epithemata ad caput, ex semine anthos, anisi, fœnic, & papaveris alb. in aqua decocta & fronti imposita seu temporibus.

PEDICULI CEREBRI.

In pediculis Cerebri 1. prosunt purgationes cerebri

partim a vulgaribus, (v.gr. pilulis cocciis) partim a specifico purgante Paracelsi.

2., Sternutatoria aliquoties jejuno ventriculo exhibita.

3. Vermiculos enecant suffumigia ex candelis, ex cera & cinnabrio pulverisato confecta. Fumus autem excipiendus est in loco angustiori, emoriuntur vermiculi ab hoc fumo.

Citius cura absolvitur, si quotidie post sternutationes aliquid de mercurio dulci in axungia capi distemperetur cum turundis in naribus gestetur.

Cingulū sapientiæ Rulandi.

NB. In pediculis totius corporis; tum ex hoc, tum vestimentis abigendis valet cingulum sapientiæ Rulandi, quod ℞ nigredinem mercurii ex ejus præparatione cum spir. Vini nimirum agitando in eundem spiritum vini, depositam q. s. Miscetur cum pulpa pomorum assorum, ut fiat instar Unguenti. ℞ deinde linteum in fascias instar cinguli affabre sectum & in Extracto liquido croci aliquoties imbibe & sicca. In duas tales lacinias Unguentum istud in forma Emplastri extendendum, tandem ab altera parte exteriore corium subtile adapta, & cingulum nudo corpori circa lumbos applica & gesta.

VERTIGO.

In Vertigine, præmissis universalibus, specificus est pulvis ex cionabrio nativo confectus, cujus descript. habet Quercet. lib. de capitis affect. circa finem.

Stercus pavonis absque omni præparatione in forma pulveris cum saccharo mixtum & exhibitum, dos. ʒj. vel ʒß. Vertiginem etiam inveteratam curat. idem ibid.

(Spiritus salis ✱iaci odor vertiginosis opem fert subitaneam.)

CONVULSIO.

Eadem hic valent, quæ in Epilepsia.

LECTIGATIO.

1. Hæc curatur Vomitoriis aq. Bened. mercur. vitæ tanquam universalibus primum.

2. Postea confortantibus ventriculum, in primis v. sp. Vitriol. philosophico.

3. Ad membra jectigata & imbecillia prosunt Laconica ex herbis (in primis rubo idæo bis radicato) capitalibus, vel sudatorium cum spir. vini quod maxime prodest.

Interdum ad confortationem exhibenda Magisteria Corallorum, perlarum. It. lapis Bezoar & Balsamus vitæ.

CATARRHUS.

Aqua serpilli.

In omnibus Catarrhis & defluxionibus tum prohibendis, tum etiam caput ab iisdem præservandis prodest aqua serpilli cum vino destillata ejusque particula quotidie sumpta dos. cochl. j. ij, pro ratione ægri, illa sic fit: ℞ serpillum cum flore matutino tempore ante exortum solis decrescente luna collectum, inde in particulas minimas superfuso vino generoso albo in sole aliquandiu, postea per Alembicum destilla in B.

2. Prodest vinum medicatum sequens. ℞ rad. Caryophyll. ʒ vj. rad. acori ℥ iiij. pulv. sambuc. Mß, fol. majoran. M j. Vini ℔ xvj, exhibeantur pro potu communi.

3. Catarrhum quemvis sistit sacculus ex succino & sp. vini paratus, de quo supra in Apoplexia. Hujus itaque usus est magni momenti in catarrho suffocativo. It. ex Chamæpithy pulverisato ol. succini asperso.

4. Catarrhos tenues delabentes ad partes interiores, præsertim pectus, feliciter sistit laudanum opiatum, sub ingressum lecti exhibitum.

Amuletum in catarrho.

5. Præsentissimum in Catarrho remedium extat in amuleto radicis verbasci virginis, hoc est, quod per eam æstatem non floruit, quando colligendum est. Colligitur autem in die veneris (ex his in ultima Veneris die optime luna decrescente) ante exortum Solis à 15. August. usque ad 8. Sept. luna decrescente: postea radix purificata exsiccatur in loco umbroso. Ejus particula in auro ligata & collo postea appensa mirifice contra omnes catarrhos qualescunque corporis præservat. Fœminis non prodest, conceptum impedit, quamdiu gestatur, qui ea remota restituitur. Vide Dodonæum. Radix quo rectior, eo melior in parva quantitate.

CATARRHUS SUFFOCATIVUS.

Inter fluxiones, quæ à capite ad partes subjectas fiunt nulla periculosior illa, quæ ad pectus & cor fit, adeo interdum vehemens, ut hominem subito è medio tollat. Unde huic statim occurrendum absque omni mora. Hinc Medicus vocatus, statim præsente magna sanguinis abundantia, præmisso Clystere forti, eoque reddito venam secet, fumum in cubiculo excitet è Mastiche, thure, succino per vices & acet. rosaceum super lapidem ignitum effundat:

Capiti rasis capillis applicet Emplastrum sequens.

℞ Emplastri contra rupturam ʒ iß,
gummi ammoniaci ʒß,
mastichis,
succini ana ʒj,
myrtillorum ʒß.

M. simul & F. Emplastrum rotundum, suturæ coronali applicandum.

Nares inungat Balsamo succini, &, ut æger sedeat in lecto, imperet. Exhibeat deinde syrupum ex aqua benedicta & paulo post acet. theriacale vel scilliticum destillatum cum radice iridis Florentinæ. Accipitur sc. ℔ j. acet. scillitici pulveris rad. ireos Florentinæ ℥ ij. simul per alembicum ad siccitatem destillando, imposito rostro alembici nodulo ex radice dicta. Accipiat item boli armeni loti in aqua rosarum ℈ ij, cum syrupo de rosis siccis & pulvere diatragacanthi frig. ad ʒß. Sequens item gargarisma in usum vocetur.

℞ syrup. papaveris,
diamor. ana ℥ ij,
Vini granatorum ℥ß,
aq. plantaginis,
scabiosæ an. ℥ j.

M. Hinc materiam concoquentia Apozemata Syrupos, magisteria & Electuaria confugiendum.

Materia cocta repurganda tum iis, quæ sentinam in toto corpore respiciunt, tum iis, quæ caput ab humore liberant, qualia Errhina, sternutatoria, Apophlegmatismi, Gargarismi. Palmam inter hæc obtinet nigella Romana, si subtilissime pulverisata cum aq. majoranæ è vola manus in nares attrahitur; imò hæc sæpius odorata proprietate occulta confert in quavis destillatione capitis.

Quæ caput confortant, sunt vel Electuaria vel conservæ florum anthos, stœchados, rosarum vel cum pulvere diamoschi dulcis, oxymelle scillitico & oleo nucis moschatæ mixta, aut rotul. cum speciebus dictis & cum ol. succini & saccharo in aq. fl. sambuc. soluto, quibus addi potest. flor. Sulphur. ʒ j, vel altera. Possunt quoque ad præcavendum fluxum humorum subitaneum in ore noctu præsertim inter dormiendum tempore stillationis detineri orbiculi sequentes.

℞ spica nardi ʒ j,
mastich. ʒ ij,
sacch. ℥ ij.

C. syrup. de ros. siccis F. orbiculi similes lupinis.

Exterius admoveatur sacculi vel pileoli capiti, qui recipiunt ea, quæ caput coborant, & materiam exsiccant.

℞ flor. melissæ,
majoranæ,
betonicæ,
summit. origani ana M ß,
Nuc. moschata,
Caryophyll.

Benzoin ana ℥ij,
Croci,
macis an. ʒiß,
thur.
mastich. an. ℥iij,
rosar. rubr. p. ij.

In pulverem grossum redacta serico rubro includantur, ac insuantur. F. pileolus

Aut si æger hoc medicamentum recuset, pulvis syncipiti inspergatur è mastiche, thure, succino, gallia moschata. Excipiatur linteo, quo caput tegatur: linteum sæpius perfumetur & capiti applicetur, Vel

℞ *mastichis,*
olibani an. ℥j,
thymi,
benzoin an. ʒj.
succini ʒß.

Tacamahacæ q. s. ad incorporandum.
F. Trochisci pro fumo.

Prosunt & hic poma odorifera ac Balsamus apoplecticus naribus illitus.

Quod si medicamentis dictis non cedat catarrhus, parti capitis anteriori tonsæ vesicatorium admoveatur, vesica rumpatur & per diem unum & alterum aperta servetur; tandem consolidetur: non neglectis interim, quæ ad catarrhum exterminandum faciunt medicamentis.

Alii candens ferrum vel cauterium potentiale applicant, ubi digitorum maximus definit, capitis parti anteriori passa manu ejus radice seu pollice extrema nasi radici admoto.

OCULORUM AFFECTUS.

STRABISMUS.

Strabismus recens (inveteratus enim non curatur) in pueris (universalia pro humore peccante præmittuntur) corrigitur, si larva faciei applicatur foraminibus ad locum oculorum perforata, ut per ea radios visivos emittat patiens, ut propter situm ipsorum radij visivi ad genuinum oculorum situm reducendi conformentur: opus tamen est accurata diligentia, in hoc rectè perficiendo.

PARALYSIS OCULI.

Paralysis oculi rarò occurrit sine resolutione aliarum partium: si tamen sola, vix curatur: & si cum reliquis partibus, ut in Hemiplexia, cura eadem instituitur, quæ in paralysi communi.

VISUS IMBECILLITAS ET CALIGO.

Verbena visui inas fecibus oculorū. Ad visus imbecillitatem & caliginem, spiritusque visivos confortandos, cerebrum humoresque ipsius rectificandos, præmissis universalibus mirificè prodest Euphrasia dextrè parata. Vulgò utuntur eâdem in infuso vini, in quotidiano victu cibis admixtâ. It. in conservis, aliisque formulis. Præstat ipsius essentia Chymicè extracta gr. 2. 3. 4. 5. It. Sal ejusdem crebris solutionibus & coagulationibus, præsertim, si cineres ab initio cum Sulphure ana calcinati fuerint sine igne (h. e. ne fluat in tigillo) ad summam puritatem deductum & in usu sali mensario admixtum. Sic Euphrasiæ arcanum præstantissimum est in visu recuperando gr. 2. ad 5. hinc verè *Augentrost*, dicitur.

Aqua ocularis interna. 2. Aqua quoque est efficax, quæ fit, h. m.

℞ *fol. Euphrasiæ,*
Rutæ,
verbenæ,
fœniculi an. M. j.
summit. rorismarini,
salviæ.
fl. ros. an. p. j.
bacc. juniperi ℥j.
Cassia lignea ʒß,
ligni aloes ʒß,
sem. fœniculi ℥ij.
sileris montani ℥j,
rutæ ʒß.

Infunde c. vini Malvat. ℔vj, macerentur per quindenam, posteà destillentur. Hujus cochl. ß, vel j, manè jejunô ventriculô sumptum visum eleganter confortat.

Externa est: aqua Ocularis cum Vitriolo albo confecta, h. m. *Aqua ocularis externa.*

℞ *lapidis scissilis, Schiferstein, in frusta contusi* ℔ß,
aqua fontana clara vel pluvia, qua præstat ℔iij,
Vitrioli albi ℥j, *ad summum vel* ℥vj.

Coque ebulliendo in olla, & inter coquendum spumam diligenter remove ad casum 2. digitorum transversorum, posteà per filtrum mittel, & vase benè clausô serva. Usus quotidianus est immittendo in oculum manè & vesperi guttas aliquot.

2. Ad externos usus. It. in glaucomate mirificè commendatur aqua destillata ex fellibus piscium præsertim Lucij piscis. Vide infrà ungues, ocbulæ & pterygia oculorum.

DIVULSIO ET RUPTIO PUPILLÆ.

In divulsione & ruptione pupillæ, item corneæ omnium optima est aqua, quæ fit ex albumine ovorum. It. ex Cancris & Chelidonia, de quibus in notis ad Basilicam Crollij.

ALBUGO ET NEBULA.

In Albugine & nebula, præter illa communia cujus nota egregiè valet pinguedo ex hepate Mustelæ Germ. *Quappen, Aalrauppen.* Lava ex vino, & statim ità implantetur vitro, ne fundum & parietes ipsius vitri tangat, sed liberè in eodem pendeat. Vitrum optimè claudatur & exponatur soli aliquandiu & hepar fermè totum in pinguedinem flavam destillat, quam collectam serva. Usus ejus est externus tantùm, inungendo palpebras eundo cubitum. Fortiùs operatur, si intrò in cibis aliquoties exhibeatur pulvis ille de carduis minoribus pratorum *Heydedistel.* *Pinguedo hepatis mustelæ.*

PHLYCTENÆ.

In Phlyctenis valet Aqua Vitrioli albi.

ULCUSCULA OCULORUM.

In Ulcusculis hinc (ex phlyctenis scilicet oatis) valet Aqua ex albumine ovor. infrà de ungue, nebulaque oculorum.

CARCINOMA OCULORUM.

In carcinomate oculorum nihil melius est pulvere illô cuticularum in ovis, à quibus pulli excluduntur, simpliciter inspersô. Cætera fiant, ùt in Cancro.

EPIPHORA.

In Epiphora vel Ophthalmia præstat Periapton ex radice malvæ simpl. (præmissô caputpurgio & aversionibus debitis.) Radix colligitur, quando Sol præcisè est in scorpio effodiendo illam subtùs cum exortu solis, ità ut radix primùm denudetur ad latus fodiendo, posteà plantà tota subtùs eruatur. Applicetur radix illa ad nucham alligando vel appendendo. *Periapton oculare.*

OPHTHALMIA.

In Ophthalmia mihi usitatum est applicare ad nucham, cæteris paribus, farinam Erucæ *Senffmehl* in sacculo interpassato & cum vino coctô repetitis vicibus eundem calidè è regione oculi patientis apponendo, Mirabiliter nimirum ab oculo versus nucham trahit, quod si vesicæ ab hac applicatione fuerint excitatæ illæ aliquandiu servantur aut rumpuntur, superimpositô foliô brassicæ vel hederæ, posteà cum mucilagine seminis cydoniorum in aqua plantaginis, extracta curantur. Oculus verò fovetur vel cum lacte muliebri, vel cum Sieff albo, seu opio in aqua rosarum dissoluto. Soleo subinde externè oculo applicare sacculum cum floribus Chamomillæ repletum.

In

Aqua florum Cichorii. In Ophthalmia & plerisque oculorum affectibus secreta est aqua ex floribus cæruleis de cichorio, quæ fit hoc modo. Collige flores Cichorii, quando sol leonis principiũ obtinet, reconde in vitrum inde, & illud replendo, etiam fortiter, quantum fieri potest, comprimendo, posteà orificiũ diligenter claude (subere vel vesicula quintupla) & circùm circà applica farinam subactã, ex qua panis pinsitur, ità ut 3. vel 4. digitos æquet. Tandem in clibano pinse instar alterius panis, sed tantùm massa illa est super asserculum in clibano ponenda (ne rumpatur vitrum) & pro coctione fortiori relinque, donec panis eximatur, prospice tamen, ut hæc massa benè cocta sit. Exime & exprime & invenies flores in aquam rubentem & pinguiusculam conversos. Hanc destilla per alembicum ex B. (aqua hæc, nisi destillata, non servatur) & hac in affectibus oculorum tantùm palpebras externè singulis diebus bis illine (mane cubitum & manè) albugines, nubeculæ, ungues, suffusiones, caligo, imò ipsa cæcitas mirificè tolluntur.

DOLOR OCULORUM.

In doloribus oculorum folia Nicotianæ applicentur, opiata hic vitanda externè, internè tantùm dari possunt.

HORDEOLUM.

In hordeolo hordeum jejuno ventriculo sæpiùs masticatum applicetur.

PROCIDENTIA OCULI.

In procidentia oculi (ut & ani) ℞ scarabæos in stercore equino natos, mortifica in vitro clauso, ad Solem benè exsiccentur, & F. pulvis tenuissimus, qui servetur usui: post mollificatas partes aspergatur tenuiter & fiat dextra repositio. Vide infrà de procidentia ani.

LACHRYMÆ.

In lachrymis ℞ *Cort. granatorum ℥ ij vel ℥ß,*
lapid. hæmatitis ℨ j vel ℨß.

Cortices coque in aq. rosarum, colentur sæpiùs, posteà in colatura lapidem pulverisatum terendo dissolve. Hæc compositio applicetur oculis in petiis: quidam etiam applicant sacculum ex flor. Chamomillæ. Vide Platerum in praxi.

PUSTULÆ ET MACULÆ OCULORUM.

Ad Phlyctenas, pustulas & maculas oculorum, fel anserinum, gallinarum & piscium ana part. æq. vitro inde, adde mellis modicum. F. linimentum, quò oculi inungantur.

FISTULA OCULI.

Ad Oculi fistulam.
℞ *Sulph. vivi,*
acet. fortissimi,
aluminis,
salis an. ℥ j.
rad. lapathi acuti rec. ℥ß.
F. Unguentum.

UNGUES, NEBULÆ, PTERYGIA OCULORUM.

Specificum Lucii piscis. Ad ungues, nebulas, pterygia oculorum feliciter adhibetur specificum Lucii piscis. ℞ fellis Luciorum, q. v. destilla in cucurbita usque ad crassitiem, in aqua destillata solve aliquid camphoræ & posteà serva. Crassitiem relictam extrahe cum sp. Vini & sp. V. vicissim ab Extracto per destillationem separa. Hujus Extracti & aq. Saturn. an. g. j, dissolve in prioris aquæ gut. 3. vel 4. ac cum pluma in oculum manè & vesperi immitte, videbis felicem progressum.

Aqua albuminis ovorum. Alia aqua ex albumine ovorum præstantissima præparatur, quæ qualiacunque vulnera citra aliquam cicatricem consolidat, estque magnarum virium. Coquantur ova ad duritiem, dein per medium dissectis (*Ungeschelet*) ovis eximantur vitelli, posteà cum quibusdam albuminibus ad duritiem coctis & tenuiter quasi in pultem cum cultello sectis cavernas reliquorum ovorum comple, partibusque debitè conjunctis & filo colligatis in cucurbita præcisè in medium ex filo suspende, ne spondilia ab iis tangantur. Obstructo orificio cucurbita in MB. collocetur & coquantur, videbis albumina secta paulatim in liquorem destillare, quem probè ex fundo cucurbitæ collectum (est nimirum satis exiguus) ad vulnera oculorum recentia cum pennæ pluma sæpiùs applica.

(EXPERIMENTUM MEUM INDUBIÆ OPERATIONIS.

℞. Ludum seu fœtentem Tartarum matulis adhærentem exsicca & tere subtilissimè, fiat cum Aqua rosar. aut euphrasiæ collyrium, cum pennæ pluma sæpius applicandum.)

Ad reliqua quoque attende, quæ ab inflammationibus externis oculos muniunt non dubium est, quin quævis oculorum vulnera violenter impressa, præsertim si solutio continui adfuerit (modò crystallinus humor cum retina tunica non læsus fuerit) citra visus perditionem sanari possunt.

INFLAMMATIO OCULORUM.

Ad oculorum inflammationem, dolorem, Epiphorã,
℞ *aquæ rosarum,*
Euphrasiæ,
verbenæ ana ℥ß,
tutiæ præparatæ ℨ j,
matris perlarum subtilissimè pulverisatæ ℈ ij.

M. & usus tempore præcipuè misce probè instillando parum in oculum, nec non petias ex mistura illa madentes extrinsecùs applicando.

Principiò sive à causa calida, sive à crassis & flatulentis spiritibus nata sit Ophthalmia, præmissâ evacuatione per clysterem seu lenitivum purgans, venæ sectio aut cucurbitulæ scapulis applicandæ.

Hinc statim ad corporis evacuationem die sequente properandum, & ad pillulas cocceias & Lucis accedendum.

Interim statim collyrium in oculos mittendum, solum scilicet lac muliebre recens mulctum cum aqua plantaginis & pauco croco; Hoc nimirum humores ab oculo repellit, antequam verò applicatur, prodest lavare oculos decocto fœnugræci, aut applicare pomum eoctum cum pauco fœniculo sub cineribus in forma cataplasmatis. Repetatur lotio & cataplasmatis applicatio, dictique collyrii immissio sæpiùs. Hinc ad alia collyria & Ophthalmica properandum.

Quod si affectus hic per intervalla revertatur, purgetur patiens cum sublim. cum sol. aliquoties. *Mercurio sublimato.*

Hinc Vena secetur & adhibeantur sequentia Ophthalmica.

Occipitio quoquè setaceum seu cauterium applicetur, aut fiat Fontanellum in brachio. Nam hoc maximè ex capite & oculis revellit & ab ophthalmia præservat.

Si verò *Hypochyma* adsit incipiens (facta nimirum suffusio & confirmata, folius ocularii Chirurgi ope curari potest) nisi adsit plethora, vena secanda non est, ne refrigeretur cerebrum & posteà materiem largiùs cumulet, & in oculum transfundat: sed potiùs materia concoquenda est & educenda, visus & caput confortandum, & ne vapores è ventriculo ad caput ascendant, cavendum. Unde pulveres post cibum præscribendi ex confectione, semine fœniculi, summitatibus Euphrasiæ, vel tabellis cum ol. fœniculi & aqua Euphrasiæ, aut Extracto ejus. Et si necessitas urgeat, vesicatorium occipitio aut cauterium apponatur, quod ad minimum ad sex menses teneatur apertum. *Hypochyma.*

Ad hæc collyriis sequentibus utendum, quæ antequam oculis indantur, non inutile erit, fovere oculos sacculo sequente aquâ calidâ immerso.

℞ Fœnugraci aq. frigida loti ℥jß,
sem. lini ℥ß,
malva,
althea an. ℥ij.
terantur & pannis lineis raris includantur insuanturque.

Ad Collyria autem oculis immittenda mirè profunt aqua mellis Euphrasiæ, rotellæ Chelidoniæ, fœniculi, valerianæ, succi dictarum herbarum per se depurati, qui vel soli adhibeantur, vel inter se permisceantur adjunctâ pauculâ aquâ rosarum lacte muliebri, decocto fœnugræci cum collyrio albo, croco & tutia præparata.

Si erosio vel vulnus subsequatur & adsit stupendum hocce ophthalmicum, oculos ad desperationem usque læsos restituit virtuosissimè, eorumq; vulnera spatio 24 horarum glutinat. Collige succum florum & foliorum Chelidoniæ, ejusque bonam quantitatem in M.B. digere, ut sponte suâ depuretur, donec nempe omnes impuritates ad fundum dejectæ fuerint; deinde ♃ mense Junio sole & lunâ existentibus in cancro cancros fluviatiles Num. xx. rectisque extremis seu durioribus pedibus & caudarum crustis, contundantur in mortario, ut succus indè exprimi possit, quem cum Chelidoniæ succo depurato conjunctum destilla ex B. M. reserva usui. Eodem tempore collectionis alium cancrum virum integrum & nullâ sui parte mancum in ollam inditum exsicca in clibano usque dum teri possit, exsiccatum reduc in pulverem tenuissimum & subtilissimum, per incerniculum optimè trajiciendo. Hujus pulveris exiguam quantitatem ex canaliculo pennæ præcisæ in vulnus oculi instilla, atque ità relinque per horas 24. succedente tempore eandem tantùm aquam sinè pulvere prædicto sæpiùs immitte, lavando & eluendo omnem purulentiam, quæ tamen vel nulla, vel admodum exigua apparebit, & optatus certè finis subsequetur.

RUBOR OCULORUM.

Ad ardorem & ruborem oculorum cum dolore,
℞ Butyri recentis novies in aqua rosarum loti ℥ß,
tutia praparata ʒj,
Camphora ʒß,
M. & reserva in vitreo vase & parum oculo indatur.

Ad inflammationem, & rubedinem oculorum ut & pustulas faciei rubras dissolvat saccharum Saturni aqua Euphrasiæ rosarum ana, addito pauculo tutiæ præparatæ.

Ad caliginem, rubedinem, lachrymas & omnia ferè vitia oculorū valet aqua Crollii Ophthalmica & sequens:
℞ Vini albi non adulterati,
aq. rosarum an. ℥ij,
sacchari candi albi,
vitrioli purificati an. ℈iiij,
M. posteà ex hac aqua super cotem tere tamdiu Zinziberis digitum unum, donec in aquam absumptus fuerit, cola per Chartam emporeticam per vitrum, tandem in S. V. Cochl. ij. solve camphoræ tritæ ʒj, M. cum priori & eam probè servatam ad quævis oculorum vitia usurpa, immittendo sæpe gutt. j. atque alteram.

HYPOSPHAGMA.

Hyposphagma oculi tollunt summitates hyssopi aquâ simplici coctæ, & in nodulo oculis tepidè applicatæ. It. Radix sigilli Salomonis conquassata, oculo partibusque vicinis in forma cataplasmatis apposita. Vulgò sanguinem è plumis columbarum pullorum expressum calidè oculo indunt.

Ad rubores tollendos utile ovum ad duritiem coctum per medium dissectum oculo per noctem calidè apponere.

(In omnibus ferè oculorum morbis medicamentum est.

AQUA OPHTALMICA COERULEA.

℞. Calcis vivæ benè ustæ & in frustis integris, quæ aëris vel aquæ injuriam non passa sit lib. IV. pone in vase amplo stanneo & superfunde aquam pluvialem aut fluvialem usque ad eminentiam dimidii pedis sine lente resolvi & agita subinde spatulâ ligneâ usque dum aqua benè impragnata sit sale calcis, quam filtra & serva usui. Hoc tertia vice repete cum aquâ recenti & singulas filtrationes seorsim serva. Nunc recipe aq. prima part. j. secunda part. ij. tertia part. iij. misce invicem & in lib. j. hujus aqua dissolve drachmam unam salis armoniaci, infunde dissolutionem hanc vasi cupreo aut areo & retine in eo duodecim aut quindecim horas, vel usque dum instar Sapphiri orientalis tingatur; Post filtra exactè & usui serva in ampullâ vitreâ.

De hac le Febure in tractatu de Chymia. Hæc aqua non habet sibi æqualem, ad omnes affectus oculorum, absque respectu à quâ causâ oriantur. Nam sal calcis vivæ cum sale volatili urinæ, quod virtutem salis armoniaci constituit, permixtus, vitriolum, subtile ex cupro & ære extrahit, quod inseparabiliter reperitur in aquâ & communicat virtutem refrigerantem, mundificativam & desiccativam; Dicam insuper, quòd hæc tria salia ità invicem conjuncta extinguere, & depellere possunt, omnem malignitatem salium acrium corrosivorum, & mordicantium, quæ sanguinis serositati permixta sunt, & quæ sunt vera causa efficiens non solùm doloris, inflammationis, & ulcerum oculorum: sed etiam plurium, omnis pruritus omnis eruptionis & ulcerum, quæ oriuntur & in externis humani corporis partibus formantur. Ideoque hæc aqua utilis non solùm contra affectus oculorum, sed quoq; contra pruriginem, scabiem & ulcera.

Ista autem emendatior est sequens d. m.

Rec. Aq. flor. Cyan. Chelidon. Euphras. rosar. proprio sale acuatas ana ℔ij.

Superfunde calci vivæ injuriam aëris non passæ, cujus sale quoque impraegnatas filtra, adde

Phlegmatis urinæ ex destillatione Mercurii microcosmi collect. ℔. iv. Salis ex fæcibus ejus extracti, vel salis armoniaci ℥jß,

Stet in vase cupreo aut aurichalcino, donec perfectè colorentur; pòst per aliquot menses soli expone, filtra & usui serva. Hæc aqua, quæ in oculorum morbis est stupenda, cum aquis destillatis simpl. permulceri poterit, ad usum pro medici arbitrio.

De oculorum morbis prolixè disserui in praxi meâ Chymiatricâ, quam vide.)

AURIUM AFFECTUS.

PHLEGMONE ET ULCUS.

Phlegmone aurium interna communibus repellentibus curatur: Ulcus autem maturantibus.

FLUXUS AURIUM.

In fluxu aurium perpetuo, inque colluvie laudatur urina puerorum destillata, immissa in aurem gut. aliquot etiam usque ad x. Relinquitur immissa urina aliquandiu (manè quotidiè ventriculô jejunô) posteà inclinatô capite denuò emittitur.

In hoc casu necessariæ sunt purgationes capitis, vel medicamentis communibus, pilulis, vel etiam ex panchymagogo vegetabili. Item Specifico purgante Paracelsi. Datur præterea decoctum Guajaci pro potu.

In pueris, qui propter humiditatem potissimùm huic morbo obnoxii sunt, non deproperandum ad curam, sed malum ætati crescenti relinquendum. Exemplum habui in Knidii filia.

VERMES AURIUM.

In vermibus aurium tum evocandis, tum extrahendis, quemadmodum etiam in vermibus narium & cerebri præstant unguentum ex axungia capi & oleo coryli cum pauxillo Merc. præcip. vel Mercur. dulci mistum (gr. ij. ne fiat Eschara) & in orificio aurium cum bombace impositum.

DOLOR AURIUM.

In doloribus aurium folia Nicotianæ viridia vel etiam exsiccata, sed iterum humectata mirificè prosunt.

TIN-

TINNITUS.

In tinnitu præstat vapor Absinthii & Verbenæ ex lacte, ut ℞ absinthii crudi M. j. decoque in lacte vaccino; posteà per trifotium, quod commodè orificium ollæ istius decocti claudat, immittatur vapor decocti adhuc ferventis in aurem, absterśâ aure & purgatâ gestetur gossypium, quod aliquandiu cum moschato fuit conjunctum (moschus nimirum capiti amicus) in primis viris, mulieribus verò ratione uteri minùs tutus est.

SONITUS; STREPITUS, ET SIBILUM.

In tinnitu, sonitu, strèpitu, sibilo multùm præstat panis recens coctus minor, statim ex clibano sumptus, & inferiore crustâ ablatâ, immissoque Sp. V. bonô, si ad aurem applicetur (interjectô circulô ligneô crassiore ad evitandam partis exustionem) ut vapor ille intrò recipi possit.

NB. Continuetur curatio, donec cedat malum.

Possunt etiam adhiberi sternutatoria præmissis universalibus.

OBAUDITIO ET FLUCTUATIO.

In obauditione item fluctuatione, quæ si huic remedio cedere nolit, immittantur auri ol. amygdalarum amararum gut. ij. iij. quæ posteà emittantur; ab oleo Juniperi abstinendum.

Post universalia instituantur fotus, præsertim ex corroborantibus caput, qualis est decoctum absinthii, verbenæ, in lacte vel etiam cum pane calente cum & sinè sp. V. (si affectus lenior) foris ùt anteà applicato. Tandem; si non solvatur in B. immittatur in aurem turunda ex radice raphani affabrè sculpta & per dies aliquot in sp. Vini macerata, ac in B. inter sudandum, in aurem immissa. Si neque hôc modô solvatur, eadem turunda tandem maceretur in ol. fœniculi stillat. & eodem modo in Balneis usurpetur. Auri instilletur sæpè oleum carui & illinatur post aures.

SURDITAS.

Ad surditatem & tinnitum valent succus raphani, pinguedo anguillæ, axungia talpæ, oleum amygdalarum amararum, pinguedo serpentis, succus expressus ex cæpa, imbuta spir. V. & sub cineribus cocta. Item ℞ cæpam magnam rubram in medio cavatam, cujus cavitatem reple oleo rutæ, addendo pulverem cyperi, bacc. lauri, anisi, cumini ana ʒj, Castor. pulverisat. ʒß. bulliant omnia super prunas ardentes, posteà exprimantur, serventur in phiola, de qua stillentur aliquot guttæ in aures manè & vesperi claudendo cottone moschato.

In surditate non connata præmissis universalibus mirabiliter operatur Essentia fellis humani cum sp. V. extructa (diu durat) & simili ratione cum turundis Raphani inter sudandum applicata: tamen à proprietate innata in hoc casu præstat fel perdicum, si cum ol. succini albi ana mixtum in aures guttatim immittatur (dos. gut. iij. iiij. ad plurimum) hæc verò aliquoties sunt repetenda.

PAROTIS.

In Parotide oleum fœtidum Guajaci vel tartari juvat, si adest exulceratio, mollificetur locus, quo factô inspergatur pulvere menthæ (ulcere rupto) & ulcus sæpiùs eluatur aquâ menthæ adhibito Emplastro convenienti, quale est Diasulphuris.

NARIUM AFFECTUS.

OZÆNA.

In ozænis & reliquis fœtidis ulceribus præmissis universalibus mundificantia primùm necessaria, posteà consolidantia.

Mundificantia sunt aquæ abstergentes, qualis est aqua aluminis ex arena sinè spiritibus cucurbitâ terreâ simpliciter per alembicum destillata, & aq. plantaginis, in qua aliquid de Mercurio dulci dissolutum fuerit, & similia.

Deinde præstans est aqua viridis ex Auripigmento confecta, quam ex aliis Platerus habet in curatione doloris, quæ ℞ æruginis æris ʒj, auripigmenti ʒjß, terantur subtilissimè, & coque in Vini albi ℥iiij, ad consumptionem partis mediæ, ubi refrixerint, adde Aquæ rosarum & solani an. ℥ij. *Aqua viridis Plateri.*

Aq. Viridis Hartmanni.

Præstantior est alia aqua viridis mihi usitata, quæ non tam in ozænis sed in omnibus ulceribus fœtidis narium, palati, uvulæ, gingivarum, linguæ mirificè valet. Estque talis. *Aqua viridis Hartmanni.*

℞ Mellis rosati ℥ij,
Sulph. vivi,
aluminis crudi
æruginis æris, an. ℥j,
albi græci,
Cimarum sabinæ an.
sambuci ʒj,
fol. hyperici,
rorismarini,
rutæ,
plantaginis,
salviæ,
pulegii, an. Mß.

Hæc quoquè in Vini & aquæ ℔ ij, ad consumptionem digiti transversi unius (in aphthis puerorum temperetur aqua tabaci, solani ana, secùs nimirum; acrior est.) Nota: ærugo æris non simul coquatur, sed in fine addatur & relinquatur, donec refrixerit, posteà coletur & servetur usui. Cujus cochlear calefiat supra candelam, postea cum penicillo eadem aqua intinctô tangatur locus exulceratus.

In fœtidis ulceribus palati, faucium, uvulæ, immittatur aqua hæc cum stuppis: mirabiliter non tantùm mundificat, sed insuper etiam consolidat, in primis ulcera palati & faucium ex lue Venerea orta.

Mirabilis quoquè est scorbuto oris (interdam applicetur cum gossypio vel stuppis, ne noctu deglutiatur propter æruginem.) Pro gargarismate multùm valet decoctum Veronicæ & mellis in aqua simplici vel decocto saturejæ in Vino.

Consolidantia sunt præter illam aquam Viridem posteriorem, quæ maximè ad consolidationem facit, præsertim in ozænis.

1. Præstantissimum est quod reperitur apud Rondeletium titulo de ozænis, quod

℞ Laudani puri,
hypocistidis,
mastiches,
myrrhæ an. ʒij,
styrac. rubri,
Calaminthæ,
Corticum thuris,
Sandarachæ,
auripigm. rub. an. ʒij.

(Rondeletius habet ʒiij, sed improbo) excipiantur omnia terebinthina & F. trochisci, quibus fumigetur in cubiculo serò & manè. Optimum etiam est iis parare candelas, cum cera rubra (propter cinnabrium, quod in cera rubra) & fumum, qui ex candelis succensis in loco angustiori colligitur, excipere.

2. Est decoctum Myrrhæ & Olibani an. ʒjß, in Vino & acet. ana ℔ ij, & in petiis aliquoties (de syndone) calidè applicatum.

ERYSIPELAS NARIUM.

Erysipelata narium communi more instar Erysipelatum cæterorum restinguuntur.

Specificum est menstruum virginis in acet. destillato rosaceo dissolutum, & in petiis rubris calidè applicatum, præsertim si sudores moveantur.

Carcinoma Narium.

Carcinomata narium curantur, ùt alia carcinomata (carcinomata exulcerata tantùm intelligantur) reliqua quæ sinè dolore & ulcere, ne tangantur, mirificè tamen hìc valet Aqua Arsenici, quæ fit hôc modô, ℞ Arsenici albi, Salis nitri puri ana q. s. figantur invicem in tigillo igni rotæ, ità ut in fine omnia fuerint liquata (NB. evitetur fumus studiosè, ideoque hæc operatio sub dio fiat) ubi omnia refrixerint, arsenicum erit candidissimum. Hæc autem operatio secundâ & tertiâ vice cum ana Salis nitri instituatur. Ex hoc arsenico per deliquium in loco humido F. oleum. Hujus tantum in aqua plantag. vel persicorum dissolvatur, ut mixtura ipsa ad gustum linguæ tolerari possit.

Aqua Arsenici

POLYPUS.

In Polypo præter cætera vulgaria præsentissimam medicationem (præmissis præmittendis) præstant turundæ radicis gentianæ cum unguento sequenti illitæ. ℞ pinguedinis anseris q. pl. foliorum malvæ, radicis althææ q. s. coque invicem, postcà exprimantur per laciniam & F. Unguentum. Vel ℞ butyri recentis, pinguedinis capi, ol. olivarum, q. omnium placet; adde ceræ exiguum. F. Unguentum.

In alterutro horum unguentor. misce Mercur. præcip. aut arcanum Corallinum, vel etiam Mercur. vitæ v. gr. in unguenti ℥ß, Mercur. ℈ß, vel etiam plus usquè ad ℈ j. Hôc unguentô paratô inungantur turundæ ex radice gentianæ factæ & indantur naribus, si adhuc quandam cavitatem habuerint: si minùs tantùm polypus propendens inungatur aliquoties, idque fiat tantisper donec totus absumptus fuerit.

FOETOR NARIUM.

Fœtor narium assiduus difficulter curatur: Fit ex abscessu vel putredine in ipso olfactu sensorio vel osse ethmoide.

ODORATUS ABOLITUS.

In odoratu abolito specificum est Extractum Majoranæ singulis diebus jejuno ventriculo & vesperi præmissis universalibus sumptum, dos. ℈ß. vel etiam ℈ j. Item, Balsamus majoranæ affabrè factus, & cum Extracto mixtus, aut per se gr. vj. vel viij. sæpiùs in vino sumptus, vel etiam oleum, moderatè ad gr. ij äj iiij. aliquando sumptus, penitùs morbum tollit.

Valent etiam sternutamenta, cùm præsertim vitium sit in obstructione ossiculi Ethmoïdis.

CORYZA.

De Coryza vide suprà in Catarrho.

Hic etiam valet Gummi animæ vel oleum ejusdem pro suffito super carbones. Item Tabacum aliquot guttis ol. anisi conspersum more communi sumptum.

HÆMORRHAGIA NARIUM.

Hæmorrhagias narium excitat millefolii succus recens expressus (pulvis minùs efficax) item flammulæ (sed minori efficaciâ) constrictis leniter fasciâ venis jugularibus. Vide P. Bayerum capite de Polypo.

Eandem si sistere libet, proximum est: accipe 1. fumum de pilis leporis sub ventre nascentibus, vel caudæ extremitates, *die vveissen Haar*, Xenia Paracelsi.

2. Hæmorrhagiam narium sistit pulvis bufonis exsiccati in nares insufflatus, vel laciniis inditus aut bufo integer sub axillis gestatus.

3. Flor. Bellidis minoris in manu patientis aliquandiu detenti, sanguinem sistunt. Alioquin iidem flores sanguinem coagulatum & putrescentem extra venas mirâ proprietate dissolvunt & consumunt, si in cibo usurpentur (etiam in partibus distantissimis, verbi gratiâ, sub unguibus.)

4. Stipites Melanthii admoti, vel gestati etiam idem faciunt sistendo sanguinem.

5. Laudanum opiatum vel intrò sumptum, vel etiam cum pilulis naribus intrusum.

6. Lamina argentea (verbi gratiâ Thalerus) inter cilia applicetur (fortissimè) fasciâ, extemplò juvat.

7. Hæmorrhagiam sistit Extractum croci Martis sequens, si ejus gut. iiij, cum aqua plantag. exhibentur. ℞ Limat. Martis ℥ j, affundantur paulatim & successivè ℥ iiij ad viij, Aq. fort. digerantur per noctem in cineribus vel arena: hinc per alembicum Aq. fort. ad siccitatem, pulveri restitanti affundatur sp. V. ad 2. digitorum eminentiam, digeratur totum, donec rubescat. Hinc à fæcibus decantatur, & in B. vel cineribus usquè ad oleitatem destillatur.

Extractū croci Martis.

8. Lepus in Martio captus, exsiccatus pulverisatus, pulvis in nasum vel vulnus immittatur.

Hæmorrhagia Critica.

Hæmorrhagia narium critica, nisi copiâ vires prosternat, non impedienda: morbosæ verò mox in principio succurrendum. Quare ad ea, quæ sanguinem avertunt ad alias corporis partes, accedendum, & si indicantia permittant, vena secetur brachii externa, nec magna sanguinis quantitas unâ detrahatur vice, sed reiteratis vicibus, horâ unâ intermissâ semper pro virium robore.

Cucurbitæ magnæ hypochondriis & inter scapulas applicentur. Omnia acria & calida vitet, vinum granatorum cum aqua Chalybeata dilutum bibat, succum ribium inspissatum: conditum eorundem per intervalla assumat: Syrupis utatur refrigerantibus, ùt de Corallis Quercetani, dilutis cum aqua cichorii; Endiviæ, portulacæ, nymphææ addita ʒ j, aut altera Sal. prunellæ. Aquam item è Typhis cervorum assumat, terram sigillatam, bolum armenum cum speciebus diatrion santalon in forma aut aq. cardiacæ cum confectione de hyacintho aut in forma boli cum conserva.

Epithema item applicetur exteriùs hepati ex aqua Endiviæ, cichorii, rosarum, nymphææ cum fl. ros. rubrarum, santalo, camphora additis, semine portulacæ, oxalidis, cichori. cum pauco acet. statim hinc sequente manè purgetur infusione Rhabarbari cum syrupo rosarum solutivo aut de cichorio cum Rhabarbaro.

Fronti quoquè & temporibus adhibeantur medicamenta adstringentia & refrigerantia: in primis fiat cataplasma ex bolo armeno aut sanguine draconis cum albumine ovi subactis, immittatur turunda è gr. x. aut vj. cum panno raso: aut fiant pilulæ duæ ex laudano occludendo illis narem utramque. Aut stercus asininum aut suillum acet. rosaceo dissolutum immittatur in nares, quod vel solo odoratu sæpiùs sistere compertum, si cum aqua rosarum & camphora mixtum sacculis includitur ad odorandum.

Ad collum, ubi venæ jugulares ascendunt, applicantur lintea in aqua sperniolæ, in qua parum camphoræ & sacchari saturni solutum sit intincta.

Eadem aqua utiliter ad Epithemata hepatis & testium, qui involvi possunt linteis imbutis acet. rosaceo, in quo sperniolæ compositum dissolutum, adhibeatur. Imò dictâ aquâ lavare faciem & nares commodum, quia coagulat sanguinem: ità in hæmorrhagiis quibusvis vulnerum applicari cum linteis commodissimè potest. Vide notas ad Crollium.

FACIEI ET ORIS VITIA.

RUBOR FACIEI.

In rubore faciei 1. fit respectus ad hepar, ex cujus intemperie ejusmodi rubores insoliti provenire solent. Radix itaquè cichorii cum toto, præmissis universalibus, in infuso aliquandiu usurpata, hepar corrigit. Idem faciunt aliæ.

Postcà descendatur ad localia, quæ sunt: ℞ mastichis, thuris albi Camphoræ ana, solve cum sp. Vini, quô faciem manè & vesperi ablue per menses 2. vel 3. at semel fiat scarificatio auriculæ singulis mensibus semel, vel bis interdum: præsertim verò singulis mensibus illinatur facies tota unguento de cerussa camphorato, & abluatur

vicissim

vicissim cum lixivio ex cineribus caulium brassicæ facto, & tandem desinet rubor. Ejusmodi plura sunt in antidot. Vveckeri.

PVSTVLÆ FACIEI

In pustulis faciei eadem valent, sed præstantius est menstruum (virginis vel aliàs juvenculæ boni habitus) in aqua calida solutum, quô si per dies aliquot sub vesperam eundo cubitum facies lavetur, tota & spontè exsiccetur, pustulæ cadunt succrescente novâ cuticulâ, & tubor perit.

Oleum Bufonū. 2. In iisdem pustulis & morphea totius faciei, radicitùs extirpandis mirificè valet oleum Bufonum, quod fit hôc modô. ℞ bufones vivos (propter signaturam macularum in bufonibus) Num. 3. vel 4. coque in olei olivarum ℔ij, per integram horam, posteà cola. Hôc oleô illine faciem aliquoties, sed singulis diebus semel, post aliquot dies cadunt pustulæ & morphea sanatur. Omnium fortissimom est hoc oleum; ideoque cæteris nihil proficientibus ad id accedendum.

VARI.

In varis nihil præstantius oleô granorum lauri sæpiùs illitô.

SUGILLATIO.

In sugillationibus applicatio carnis bubulæ recentis unicè prodest; sic Charta illa Emporetica crassior cum sputo applicata intra horas aliquot sanat.

LENTIGO.

Lentigines feliciter curantur cum Oleo Ceræ (*Honigslechten*) & ol. Tartari per deliquium si ana permisceatur & lentigo faciei illinatur.

IMPETIGO, LICHEN.

Eôdem modô impetigines, lichenes & volatica faciei curantur.

(Nec solùm ad varia faciei vitia, sed & decorem laudantur Cosmetica & quidem

LAC VIRGINIS.

℞. *Gumm. Benzoës.*
Styrac. calamit. ana ℥j.

Affunde spir: vini rectif. ℥viij. stet in digestione donec spir. vini rubicundissimo colore sit tinctus; separa per inclinationem tincturam & usui serva. Hujus tincturæ, si aquæ limpidæ aut rosarum aut flor: fabar. parum infuderis, statim lactescunt, unde etiam lac virginis audit, quo facies lavetur.

MAGISTERIUM EX BISMUTHO COSMETICUM.

℞. Bismuthi. alb. opt. pulverati ℥j affunde Aq. fort. ℥ij vel ℥iij vel quantum ad solutionem sufficit, Solutum effunde & cum aqua salsa præcipita in pulverem album, quem sæpius aquâ calidâ, ut probè edulcoretur, elue & exsiccatum serva. Hic pulvis aut aquæ, de qua suprà, aut unguento pomato, quo facies inungenda, ad usum permisceri poterit. Mercurialia Cosmetica ùt *præcipitatus albus* non satis tuta sunt.)

VERRUCÆ.

Verrucæ faciei tolluntur eô modô, quô in toto corpore.

SPASMUS CYNICUS.

Spasmi Cynici ratio eadem, quæ spasmi in communi.

PARALYSIS LABIORUM.

Paralysis labiorum curatur, ùt Paralysis vulgaris, de quo suprà de Paralysi.

FISSURA LABIORUM.

In Fissuris Labiorum curandis valet pinguedo, quæ ex cochlearibus ligneis ad coquendum in culina usitatis, si aliquantulum igni admoventur & torrentur, edistillat. Hâc nimirum pinguedine fissuræ illitæ curantur.

STUPOR DENTIUM.

In stupore dentium fricentur dentes stupidi sale, vel masticetur pannus laneus vel pilosus pileus,

NIGREDO DENTIUM.

In nigredine dentium evitanda, præsertim evitetur acetum & cibi admodùm calidi.

Removeatur item sæpiùs adnatus Tartarus & impuritates dentium, colluendo os à sumpto cibo, vel cum vinô.

Deinde nigredo & colores dentium fœdi hoc modo commodè auferuntur. ℞ aq. fontanam, diluo in eadem spiritum Vitriol. vel aquam seu spiritum aluminis q. s. ne scilicet nimium acescat. Cum hoc lavamento quotidie manè & vesperi cum Lacinia lanea frica dentes diligenter, deinde eosdem frica cum magisterio Corallorum vel cum hoc pulvere.

℞ mandibularum Lucij piscis, Corall. albi. CC. usti, aluminis ust. radicis ireos ℥ß, sal. gemmæ ʒj, M. F. pulvis. *Pulvis dentifricius.*

Nigredo dentium & linguæ, ex esu cerasorum vel myrtillorum extemplo tollitur suffitu candelarum Sulphurearum, *Schvvefelstecken*, faucibus tamen propter fumos nocivos occlusis.

(Nota, sordes & nigredinem dentium statim ac facilè quidem spiritibus acidis detergi, sed, si sæpiùs iis utamur, facilè dentes ut alcali osseum erodi fragilesque factos posteà tanto majori nigredine & squalore dentium commendatum habeas saccharum aluminis, de quo paulò infrà, aut per se aut cum pumice coralliisve rubris ppt. commixtum ùt dentifricium adhibitum.)

MOBILITAS DENTIUM.

Mobilitatem dentium aufert peculiare & specificum remedium seq.

℞ gland. ʒj. gallar. ʒß,
aluminis usti,
succi acaciæ an. ʒß,
fol. rosarum rubrarum Mß,

Coque cum vini rubri ℔ij, ad casum unius pollicis, posteà cola. Cum hoc decocto sæpiùs quotidiè eluantur dentes, rursum figuntur & immobiles redduntur.

ODONTALGIA.

Odontalgiam ex quacunque causa ortam ex quadam specifica proprietate tollit radix lapathi acuti (ante germinationem vere collecta præstat, mihi familiaris) exsiccata & denti dolenti applicata.

Idem præstat, sed remissiùs rad. lappæ dolores subitò aufert, humoremque superfluum extrahit magis.

Si fiunt dolores ex destillationibus, decocto rad. urticæ majoris, alij cum pauxillo nucis moscatæ rasæ & croci in vino adusto & acet. ana paratum & calidè in ore, locóve dolente retentum humores illapsos mirabiliter extrahit: ab initio quidem videtur dolor augeri, sed paulò pôst mitigatur & desinit.

Idem præstat decoctum Guajaci cum vino & aqua paratum. In eodem casu præstat decoctum serpilli (in primis si ex destillatione) vel ejusdem aqua gargarisando nempe cum iisdem.

(Dolores dentium propediem sedat aspersum sequens

SACCHARUM ALUMINIS.

Rec. Aluminis Crudi ℔ij vel iij & per retortam in arena lento igne plegma abstrahe, quo facto cessa. & refrigeratâ retortâ phlegma redde exsiccato alumini, cumque per 24 horas in digestione B. V. steterint, phlegma iterum abstrahe, qui labor cohobandi, digerendi & phlegma abstrahendi septies repetatur. Tum post ultimum phlegmatis egressum, illud quod in fundo retortæ remansit, in cella humidove & frigido aeri expositum in liquorem abeat, qui filtratus & per 12 dies in cineribus igne lento digestus demum per cucurbitam in cineribus ad siccitatem usquè omni humiditate exuatur. Remanet in fundo saccharum Aluminis.)

DENTES CAVI DOLENTES.

Si dentes sunt cavi & dolent, vel etiam citra cavitatem in dentibus dolentibus præstans est ol. Caryophyllorum,

in cujus scil. ʒj. Camphoræ ℈ß, solutus fuerit. Hujus compositi gut. j. vel altera in gossypio (præsertim quod cum mosco fuit) cavo denti immissa vel etiam dolenti alioquin applicata, omnem dolorem aufert.

Externum est laudanum opiatum in forma pilularum dentibus illitum vel inditum, vel externè (in genis) cum unguento alabastrino (gr. j, laudani ad ʒj, unguenti) dissolutum. It, cum Emplastro de mastice & cera.

(Subitaneum est remedium persicaria contrita & denti dolenti applicata vel ut pilula efformata caveæ dentis imposita.)

DENTES CORROSI.

Dentes corrosos juvat suffumigium ex semine Hyoscyami per tubulum vel tritorium ad dentem dolentem factum.

DENTES CARIOSI.

Dentes cariosi evelluntur promptiùs, si duobus digitis madefactis, ac inspersis pulvere ex lacertis aquaticis exenteratis & inclibano calcinatis aliquandiu prehendantur. Lacertæ colliguntur Aprili & Majo.

Sic etiam dens ex maxilla mortui evulsus, & cum radice sua dentem cariosum sæpiùs tangens, tandem post aliquot dies frustulatim dentem cadere facit.

DENTATIO DIFFICILIS.

In eruptione difficili dentium apud pueros maxillæ sæpiùs inungantur butyrô recenti & faciliùs prodeunt.

Quod si nec hôc modô prodire videantur, & necessitas urgeat, ℞ sanguinem è crista gallinacei recentem, & cum digito semel tantùm vel ad summum bis inunge gingivas, & sinè difficultate aliisque accidentibus tandem prodeunt.

EPULIS.

In Epulide optima est sectio per forcipem, quam excipit & gargarisma ex myrrha & sale. Adi dogmaticos.

LAXITAS, PUTREDO ET EXESIO.

Laxitati, putredini & exesioni gingivarum à proprietate quadam Aquilegia mederi videtur. Potest autem indè tale compositum fieri:

℞ Pulveris fol. aquilegiæ, salviæ, menthæ crispæ, Nucis Moschatæ ana ℥ß, aluminis usti ℥j, mellis purissimi ʒiiij.

Mel incalescat ad ignem & leniter decoquendo despumetur, deinde pulveres prædicti cum melle adhuc calente sensim aspergendo misceantur & serventur ad usum. Hôc unguentô illinantur gingivæ bis quotidiè (NB. Decoctum summitatum rubi idæi etiam valet hîc) quòd si cibus capiendus est, eluatur os aquâ prunellæ vel infusô nasturtij aquatici in vino (in primis in scorbuto.)

MUNDIFICATIO GINGIVARUM PUTRESCENTIUM.

Ad mundificationem autem gingivarum putrescentium maximè valet aqua illa viridis mea composita secunda, de qua suprà in Narium affectibus, ozæna nimirum.

PARULIS.

In Parulide citra inflammationem maximè commendatur Gargarismus ex prunella, foliis salviæ & nasturtio aquatico paratus

Si inflammatio accesserit ex aqua tabaci destillata cum lapide prunellæ dissolutæ in eadem fit Gargarismus, (vel aqua prunellæ.)

Extrinsecùs applicetur medulla panis tritici cum lacte cocta (*doch nicht gar zerkocht.*)

DESTILLATIO AD ARTICULUM MAXILLÆ.

In destillatione ad articulum maxillæ, ubi præsertim accessit immobilitas, sacculus pulvere Tartari & Sale communi consutus & externè applicatus (calefiat priùs ad fornacem) calidè, destillationes prohibet. Ipsa verò immobilitas aufertur oleo rutæ, vermium terrestrium in quibus flores Chamomillæ ebullierint. Vel si mavis, addatur prioribus oleis oleum Chamomillæ, & locus affectus calidè inungatur.

APHTHA.

In Aphthis primò est decoctum saturejæ in vino, quo colluatur os sæpiùs.

2. Decoctum Veronicæ præstans, præsertim si adjiciatur aliquid mellis rosati.

(Apthæ infantibus maximè familiares sunt, quibus fortiora & acria medicamenta non satis aptè adhiberi queunt, ideoque nullum jucundius medicamentum & felicius, quàm succum Carotæ luteæ (*den Safft von gelben mohren:*) expressum & ad syrupi consistentiam inspissatum, quo aphtæ sæpius illiniantur, propriâ experientiâ commendare possum. vid. prax. n. chym.)

Nota: In Aphthis contumacibus hisce decoctis adde aliquid sp. Vitriol. & non resistent.

(Item Aqua in qua Alumen dissolutum.)

In Aphtis ex lue Venerea omnem absolvunt nodum aquæ virides suprà de Ozena descriptæ, in primis, si loco aquæ simplicis assumatur Aqua persicariæ, vel si in secunda aqua foliis reliquis addantur folia persicariæ.

(In aphthis & oris ulceribus qualibuscunque ℞. Isatidis jam completæ, Germanis *gemahlen vveid*, q. l. macera in aqua calida q. s. & posteà ad eluendum os eâ aquâ utere, statim seu paulò pòst abstergendo sanat. Hartm. in M. S.S.)

Curatio Dolorum Dentium.

Dolor dentium, quia plerumque fit à capitis defluxionibus, ideoque in curatione ipsius statim ad ea accedendum, quæ fluxionem inhibent. Unde statim temporibus applicandum Emplastrum de Gummi Elemi, vel etiam Mastiche factum, quod antequam applicetur, calefiat optimè.

Inter scapulas applicetur cucurbita magna sinè scarificatione.

Hinc statim ad repellentia materiam fluxumque evacuantia confugiendum, qualia sunt galla matura in acet. cocta, ità ut acet. in ore supra dentem dolentem detineatur calidè per horam ß vel j.

Hinc ad topica, anodyna ex proprietate occulta dolorem tollentia progrediendum.

Quod si continuus sit dolor hisce non cedens, sed ab aliqua intemperie vel capitis vel totius corporis, aut copia materiæ ad caput fluentis, & indè ad dentes, capiti simul providendum tum evacuantibus, tum alterantibus & confortantibus medicamentis, tum etiam toti corpori.

Topicorum quibus vel solis sæpiùs dolor omnis aufertur sequentia sunt præstantia.

Laudanum opiatum cujus gr. iij. cum gut. ij. sp. Vitrioli denti dolenti applicentur, simulque pil. j. in corpus assumatur: Dolor sopitur, applicato etiam Emplastro ad tempora, &, si opus, cucurbitulis.

Similis planè effectus est oleum ex buxo destillatum. *Oleum Bux.*
℞ serrati buxi q. s. & repleantur 3. partes retortæ vitreæ, retortam in cineres loca & destilla oleum & liquorem aqueum igne primùm lentô, postremùm fortiori, & tandem summo, & destillabit oleum. Idem oleum rectiùs per descensum aut per vesicam destillatur. Hujus olei (è buxo) ℞ gr. iij, & cum vino, si affectus à frigida defluxio ne veniat, aut cum acet. si à calida. M. Contineat æger mixturam dictam in ore, post aliquid tempus exspuat. Si dolor nondum cessabit, repetatur, donec ad sextam vicem, tandem abluat os vino aut aceto, & sedabitur dolor.

Item pulvis gallarum in succo radicis pyrethri decies vel 12. imbibitus & exsiccatus cum fermento, M. F. globulus parvus qui denti dolenti impositus dolori medetur, dentes firmiores reddit, vermiculos in ipsorum cavernis genitos necat, fluxiones omnes ad gingivas delapsas extrahit.

Tandem ultimum in omni & acerrimo dolore perfugium, applicare vesicatorium post aures & cervici.

Exteriùs inungi possunt maxillæ oleo amygdalarum dulcium,

dulcium, & si tumor applicetur Emplastrum de meliloto. Si intus ore ad apostema tendat dolor; Fiat cataplasma ex ficu assata cum farina tritici: si aperiatur, dissolvatur mel rosatum in aqua plantaginis atque eô diluatur os.

LINGUÆ FAUCIUMQUE AFFECTUS.

RANULA.

In Ranula sub initium præsertim aperiatur vena sub lingua: Quidam ranam vivam nuchæ applicant: non tamen semper respondet effectus.

PARALYSIS LINGUÆ.

Paralysis linguæ præmissâ universali ipsiusa curâ, curatur frictione linguæ cum semine Erucæ & theriaca. It. oleo anisi in apicem linguæ instillatô. It. Balsamô vel oleô caryophyllorum, spiritus cerasorum nigrorum loquelam amissam ad miraculum usquè restituit.

APHONIA.

Aphonia in genere curatur ùt paralysis: in specie autem laudatur (præmissâ capitis universali purgatione.) 1. Aqua liliorum convallium. 2. Aqua Antapoplectica ex flor. lilij convallium & lavendulæ, de qua suprà in Apoplexia. Quod, si alterutri sanguis turturis fuit permixtus (sanguinē turturis universum in ℥iij vel ℥iiij aquæ misce) & tandem in usum revocatus, aquâ nempè colluendo linguam aut diutiùs in ore terendo, felicius succedet vocis restitutio.

Ubi tamen semper ad causas fuerit respiciendum, pro quarum varietate medicamentorum farragines quoq; variant.

Præmissis igitur universalibus pertinentibus localia tum loco affecto, tum præterea in vertebras colli, nucham & collum ipsum reliqua sunt dirigenda, quæ petantur à Practicis.

BALBUTIES.

Balbuties difficulter tollitur.

GUSTUS DEPRAVATUS ABOLITUS ET IMMINUTUS.

Gustus depravatus amarus corrigitur usu radicis cichorij conditi, sic etiam amaritiem linguæ tollit sal cichorij. It. rasura ipsius linguæ cum radice zedoariæ. Item gentianæ.

Si abolitus vel imminutus 1. tundantur venæ sub lingua. 2. Utere gargarismate, quod in affectibus oris communibus & angina est præstans.

℞ herba malvæ hortensis Mj. flor. rosarum rubrarum, prunellæ, Veronicæ, sal. an. Mß, rad. polypody quercini ʒij.

Coque in aq. puræ ℔iiij. & acet. vini ℥vj. usquè ad casum transversi pollicis, posteà colentur & colatura leviter exprimatur.

3. Fiat talis mixtura. ℞ spir. vitrioli ʒß, sp. Vini ℥ij, mellis ℥j, M. instar linimenti: hôc linimento post adhibitum gargarismum illinatur lingua, & imminutus gustus paulò pòst redibit.

TUMOR TONSILLARUM.

In tumore tonsillarum ex causa frigida fiant saltem externè inunctiones cum ol. amygdalarum dulcium, cui aliquid olei ceræ destillati immixtum sit (verbi gratiâ ad ℥j, ol. ceræ ℈j.) Internè fiant gargarisationes cum pipere longo in aqua communi decocto, & eo sic gargarisato.

TONSILLARUM INFLAMMATIO.

In tonsillarum inflammatione 1. valet gargarismus prædictus (de quo in gustu abolito.)

Externæ inunctiones cum oleo amygdalarum dulcium simplici (sinè additione olei ceræ.) It. Cataplasma ex mica panis triticei cum melle, citò inflammationes sistit.

His omnibus prævalet menstruum in aceto dissolutum & applicatum. It. folia raphani sylvestris foris applicata.

ABSCESSUS TONSILLARUM.

In abscessu seu putredine & ulcerationibus tonsillarum Gargarismus suprà de gustu depravato & abolito traditus multùm potest. Mundificat nimirum & consolidat, si præsertim cum reliquis adjiciantur folia plantaginis. Itaquè ipsius usus in ulceribus internis maximè utilis est.

In sordidis verò recurrendum est ad mundificationes fortiores, qualis expectanda est aqua illa viridis secunda, de qua suprà de ozæna dictum.

Posteà decoctum Veronicæ ex melle eadem ulcera facilè consolidat.

LAXITAS UVULÆ.

In laxitate Uvulæ præstat Gargarismus compositus, suprà de gustu abolito & depravato, præsertim, si Uvularia adjecta fuerit, (propter signaturam) deinde F. pulvis. ℞ piperis longi ℈j, succi acaciæ, radicis tormentillæ an. ℈ij, M. F. pulvis. Hujus pulveris aliquid insuffletur Uvulæ post usurpatum Gargarismum (instrumentum vide apud Fabricium Hildanum) vel verticis capillos sursùm fortiùs paulatim trahe, donec nimirum faciant sonitum: posteà pauxillum de alumine usto suprà uvulam sparge, & laxitas remittet. Idem præstat semen rosarum.

Quod si hæc omnia parum præstiterint, ℞ ovum recens ad duritiem coctum, scinde per medietatem in longum & cum ligatura vertici impone (calidissimè) per aliquot horas, donec nimirum laxitas fuerit sublata.

INFLAMMATIO UVULÆ.

Inflammationem Uvulæ tollit Gargarismus quilibet modò capiat aliquid de sale nitro fixo. Sic aqua prunellæ destillata cum lapide prunellæ mixta & ad gargarisandum usurpata inflammationem tollit.

NB. Hic verò mirifice operatur Gargarismus compositus suprà de gustu abolito & depravato descriptus.

ULCERA COLUMELLÆ.

Ulcera columellæ (sinè malignitate) simplicia curantur facilè, quemadmodum etiam linguæ & totius palati, item faucium.

Sic igitur decoctum Veronicæ & mellis cum aqua simplici, it. decoctum saturejæ cum Vino post debitas gargarisationes ejusmodi ulcera perfectè curant. (NB. potus sit non acris admodùm, sed saccharo temperatus, quod etiam descendentem cum potu putrilaginem absumit.)

Interdum recurrendum est in contumacioribus ad spiritum vitrioli, qui ejusmodi aquis vel decoctis mundificantibus, addatur, ità tamen ut vix sentiatur, (per se nunquam) celeriùs & potentiùs curat, præsertim si in aqua plantaginis permistus applicetur.

Extremùm usus diamori, vel potiùs succus expressus, a. t sal mori multùm hisce curationibus prosunt (proprietate ad os, unde *Maulbeer*, Germanis dicitur.

ULCERA FOETIDA ET PUTRIDA.

In ulceribus fœtidis & putridis præter jam dicta recurrendum est ad aquas illas virides, suprà de Ozæna præscriptas, quæ omnia putredinem & exulcerationem fœtidam funditùs tollunt, ut faciliùs elegans consolidatio subsequi possit.

Victus esto commodus, ne recrudescant ulcera.

ULCERA EX LUE VENEREA.

In ulceribus ea lue Venerea in quacunque oris & faucium parte. 1. Cognoscendus est morbus, de quibus signis infrà de Lue Venerea vel morbo gallico. 2. descendendum ad universalia & particularia in illo morbo & tali ratione facilè ulcera incipientia in istis locis simul cum morbo transeunt, sin secùs, deveniendum est ad topica, primùm mitiora, gargarismos nimirum & decocta usitata.

Quòd, si nec sic quidem malum coërceri possit: deinceps aquæ virides suprà de Ozæna descriptæ accersendæ & ap-

dæ & applicandæ sunt, tangendo nimirum cum penicillo tantùm affectum locum, & cum gargarismo posteà eluendo, sic nimirum facilè cedunt.

In his verò omnibus mirabiliter operatur, universum morbum Luis Venereæ ex toto corpore eliminando sp. Mercur. rubeus, cujus præparationem & usum docebimus infrà de lue Venerea.

ANGINA.

Anginam vel incipientem vel etiam confirmatam, præsertim si febris urgeat, subitò vomitoria, in primis Aqua benedicta tollunt. Sic nimirum inflammatio cedit, & ulcera vel apostemata rumpuntur. In omnibus verò hisce respiciendum ad naturam patientis & virium robur.

Quod si ergò vomitoria locum habere nequeunt, recurrendum statim est ad specifica, quæ nihilô seriùs etiam post vomitoria locum habere possunt, talia sunt.

1. Quod est apud Paracelsum in tractatu de Pestilentia ad Sterzingenses, quod ℞ vj, vel viij, cancros vivos (cancri insigniter refrigerant) sedi majoris M. iiij, quæ invicem contusa in mortario, & postmodum expressa succum reddunt, quô lingua & fauces sunt fovendæ, vel ipsa lingua radenda, imò ejus) sed parùm valde: gut. videlicet aliquot) in liquore convenienti aliquid intrò concedendum.

2. Est experimentum Anton. *Ausmans* civis Augustani, quod ℞ sedi majoris ℔j, Contunde in mortario, & exprimatur succus. Hujus ℞ ℔j, adde ℥ß salis armoniaci, relinque in loco humido usquè solvatur sal, posteà destilla per alembicum. Hâc aquâ sæpiùs ablue linguam calidè & tepidè. Est probatissimum. Vide Conradinum de Lue Venerea.

3. Gargarismus ille de quo suprà de Gustu abolito & depravato.

Nota.

In hoc casu aliquid addendum est ad plantas illius de sedo majori.

Quod si gargarisare nequeat, siphunculis injiciendus est Gargarismus: post singulas gargarisationes ℞ coriû de lardo (*Speckschwvarten*) duos digitos latum & assulatim incide, ex ea parte, quâ adhuc lardum est, & pone ad linguam, ut aliquandiu detineatur. Sic nigerrima cuticula linguæ resolvitur, & tandem discedit & curatio sequitur celerior.

Externè ad collum ipsum applicetur Emplastrum ex nidis hirundinum (integris & albo græco ana) cum aqua ferrariorum coctum calidè.

Pro potu dissolve vitriol. vel sal prunell. (vinum non detur) ℥j. in aq. fontanæ mens. j.

Anginæ conferunt ea, in quibus sal nitrosum Ammoniacum delitescit, ut stercus canis albi ossa rodentis, in aqua probè coctum & cum melle exhibitum.

Rasuræ dentis Apri ʒj, cum oleo amygdalarum dulcium & saccharo,
Cinis cancrorum ustorum,
Cinis hirundinum.

Consolida media, prunella, Vulnaria, cervicaria, Mentha crispa, rubus idæus.

Angina Notha.

Angina notha puerorum curatur Emplastrô modò dictô.

Caput viperæ exsiccatum & collo appensum commendatur pro amuleto.

℞ Noctuam unam, cum pennis combure & F. pulvis, cujus posteà modicum in guttur immittatur, aperit & rumpit apostema mirabiliter.

Spir. salis nitri tum in extinctione inflammationum, tum in resolutione Apostematis plurimùm valet.

Exhibentur ejusdem in haustu aquæ fontanæ calido ʒiiß, aquam misce cum spir. Vini & sp. salis an ʒß. Vide Crollium.

℞ aq. semper vivi,
prunellæ an. ℔j,
salis armoniaci ʒj.
M. F. Gargarisma.

Crystallum vel anodynum minerale, ùt vocant, seu Lapis Prunellæ (quod linguæ inflammationi, item faucium vicinarumque partium asperitati unicè medeatur) insignis virtutis est, ʒß vel ʒj, in qua aliqua appropriata resolutus & gargarisatus mirè confert, pòst etiam parum hujus misturæ cum saccharo junctæ deglutito, vel, si mavis, sali prunellæ vulgari modô præparato quantum placet adde sacchari candi vel etiam plus, utrumque pulverisatum coque cum aquæ rosarum quantitate sufficiente, donec gutta lamellæ stanneæ superfusa consistentiam habeat, effunde in concham & repone relinquendo, donec instar lapidis induruerit, tandem exime & in particulas diffringe, vel etiam in pulverem redige, utere hôc sæpiùs.

Pulmonum Affectus.

PULMONES VENTOSI.

Pulmones ventosos, hoc est flatibus distensos, adeòque respirationem impedientes restituunt Essentialia ex carminativis, citò ad locum affectum penetrantia.

Hic præstat Balsamus fœniculi, cujus descriptio in Crollio est dicta.

Sic sal stipitum carui dextrè (hoc est, per sulphur calcinatus, ùt in sale Euphrasiæ dictum est) & cum sale communi usurpatus tum præservando, tum curando ab ejusmodi morbo liberat.

Specificum in curatione est radicis Aaronis pulverif. ʒj, It. fæculæ Aaronis ad ʒj, in aqua appropriat. Syrupo vel Vino. It. in cibo; in præservatione quotidiè ℈ß, ad ℈jß, sed cautè & rarò tutò autem ℈j.

ASTHMA, ORTHOPNOEA, DISPNOEA.

Asthma, Orthopnoea, dispnoea facilè curantur Vomitoriis, in primis aquâ benedictâ. Idem facit præsertim in crassis humoribus bronchia pulmonum obstruentibus succus fæcula etiam radicis ireos nostratis, cujus ʒß, ad summum, interdum tamen ʒij, vel ʒiij, in convenienti liquore datæ, inprimis v. in vino Malvatico citissimè humorem crassum expellit.

Confirmata Asthmata difficulter uno atque altero Vomitorio cedunt: Itaquè usus.

I. Florum sulphuris, vel etiam sulphur. Vivi cum asa dulci in ovis tremulis (ad sulphur. Vivi ℥j. Benzoes ℈j, vel ʒj. hujus compositi datur ℈j. in ovo tremulo, additô salis momentô) per aliquot dies exhibitus, pulmones infractos à crassis humoribus liberat.

Idem præstat lac sulphur. de quo vide notas ad Crollium:

Præstantissimum omnium sunt flores sulphuris albissimi, quorum præparationem vide in Exegesi Chymiatrica Tenzelij.

II. Per pulverem Asthmaticum purgantem, qui est apud Rulandum cent. 8. cent. 6. *Pulvis Asthmaticus Rulandi.*

℞ fol. Cardui benedicti,
Carthami ana ʒij,
piperis longi ʒj,
fol. sennæ mundat.
rad. Aaronis exsiccat. an. ʒij,
anisi ʒß,
Diagryd. ℈ß.

F. pulvis subtilissimus, qui distribuatur in partes xij. æquales, ac per 6. dies continuos detur earum pars una manè jejunô ventriculô, pars altera vesperi circa horam tertiam cum vino albo, jusculo, &c. Quod si contumacior fuerit morbus aliquandiu; hoc est per aliquot dies, desistendum à cura, posteà eadem repetenda usquè ad morbi declinationem. Dosis pro una vice fermè ʒß & gr. 2.

In Asthmate aqua destillata ex fructibus Rubi cum Rob nucum sumpta pro placito, Asthma resolvit mirabiliter. Potentius operatur, si aquæ, quæ fit ex compositione sacchari albi, cum raphani taleolis simol in duabus patinis hinc indè commotis recenter facta (si nimirum ad horam unam vel alteram servatur, fœtet) cochl. j. manè seroque exhibetur.

(Vide infrà in hydrope Spirit. Nitri Bezoard.

Magnum levamen asthmatici habebunt ex usu extracti helenii qood ita præparabis

EXTRACTUM HELENII.

℞. Rad. Helenii grossè pulverisatas, affunde in circulatorio, vini albi optimi ad eminentiam quatuor digitorum, digere calore lento, donec vinum flavo colore, sapore & odore satis imbutum sit, quod effunde & recens vinum affunde, usquè dum vires omnes extractæ sint. Quid residuum exprime & expressum cum extracto misce & in cucurbitâ per B. M. spiritum separa, remanentiam albumine ovi, l. a. clarifica & in scutellâ terreâ ad formam extracti porare facito. Cujus Dosis à drachm. j. ad unc. ß)

Plura de hisce affectibus vide infrà de sputo sanguinis.

CATARRHUS SUFFOCATIVUS.

Curatio catarrhi suffocativi suprà tradita est, quæ ibi videri potest.

ANGUSTIA PECTORIS.

Augustiam pectoris morbosam succus Bryoniæ mirabiliter dilatat & omnibus præstat. Fit hôc mòdo: Radix ejus crassa internè excavatur (radix quò crassior eò melior) ut nihilominùs extremitates relinquãtur spissiusculæ. Radix excavata recẽs superiori operculô propriô admotô collocatur in locũ humidum frigidissimũ Mense Majo, Junio & Julio: intrà paucas horas cavitas radicis aquâ repletur, quâ effusâ, denuoque cooperculata & seposita, succus tamdiu colligitur, quamdiu is præstò fuerit, succus facillimè expirat. Hujus aq. ℞ ℥ vj. vel viij. M. cum spir. vitriol. vel ol. sulph. per camp. ℥ß, & probè reservetur usui. Singulis diebus cochl. j. istius compositi sumptum, angustiam pectoris mirificè tollit (diu durat hæc aqua in frigido servata, rectiùs tamen annuatim paratur) pulmones item impuritatibus repletos expedit. Ideoque in Asthmate ejus usus utilissimus est: serum omne ex corpore educit, ergò ejus usus esse etiam potest in Hydrope.

PERIPNEUMONIA.

Peripneumonia vera curatur ùt Pleuritis: itaq; Vomitoria ab initio multùm juvant, præsertim aqua benedicta, posteà expectorantia multùm valent, de quibus tractabimus in pleuritide.

PULMONUM VOMICA.

In pulmonum vomica consumenda laudatur Aqua Valerianæ cum sp. vitr. aut ol. sulph. per campanam, ad gratam acetositatem temperata & quotidiè manè & vesperi bibita insensibiliter consumptivum est.

Sic Antimonium diaphoreticum seu flores fixi Antim. communiter quotidiè quinquies vel sexies in vino, dos. ℈ß, tandem omne apostema interiùs ubicunque situm est, efficacissimè sed lentè tamen resolvit.

PHTHISIS HÆREDITARIA.

Phthisis hæreditaria difficulter curatur, imò ferè nunquam propter altiùs impressas nativæ (avitæ) constitutionis radices, quæ curationes nullas accipiunt, inducias quidem interdum patiuntur, ne nempe graviùs affligant, consummatas curationes autem nunquam.

Quia verò transplantatæ tabis plerumque destillationes comites & causæ sunt, experientiâ comprobatum est, radicem rheumaticam, de qua suprà de catarrho suffocativo, ex collo gestata, bonâ insuper observatâ diætâ, in ejusmodi tabescentibus multùm profuisse. Ex ejus itaquè usu de tabe hæreditaria minuenda vel saltem impedienda, non est desperandum, plura de phthisi vide infrà de sputo sanguinis.

(*In Phthisi*, inquit Paracelsus, *æger est sub imperio Saturni, quapropter si hunc morbum perfectè curare velis, eò laborabis, quo Saturnus in benigniùs astrum venerem nempè transplantetur. Ideoque cura perfecta hectica & phtyseos Antimonium, quia Saturnum in venerem transplantat.* Sanctè testor, veritatem rei, me nullum excellentius sequenti ex eo fonte deducto comperisse remedium, quòd candidè communico, sed sapienti satis.

℞. Antimonii benè striati ℔j.
Tartar. alb. crud. ℔ß vel ℥ xij.

Funde in crucibolo & si regulus adest, separa, post sumito hepar Antimonii, & l. a. Tincturam extrahe & filtra, filtratum, evaporatione in pulverem seu sulphur auratum Antimonii redige, quod aquâ calidâ edulcoretur, Cave præcipitationem cum aceto ad hæc

℞. Hujus sulphuris aurat, ℥ ij. & cum salis ✶iaci ℥ viij sublima in cucurbitâ humili lento igne, & sublimatum Antimonium à sale armoniaco eluendo ad partem separa, non verò opus est, ut penitus edulcoretur, & usui serva. Cujus Dosis à gr. j. ij. ad iiij. ad summum, cujus usus ad dies aliquot continuandus & si etiam vomitus subsequatur, quòd tantùm accidenter & sine molestia fieri solet. Potest autem dari cum Corall. rubr. aut terra sigillat. ppt.

Nota. Quod si autem Mercurium Microcosmi sive sal ejus volatile substitueris, qui per se phtisin curat, eò excellentius fiet remedium, sed tum nullâ edulcoratione opus est, benè autem in vitro optimè clauso custodias, quod eò potentius operabitur, quò recentiùs factum exhibetur.)

TABES INCIPIENS.

In incipiente tabe à distillationibus acribus vix dici potest, quantum vomitiones præstent, præsertim ab aqua benedicta si simul cerebrum tanquam membrum mandans suis specificis & confortativis diligenter in suo vigore conservetur. Deinde respiciendum quoquè est ad illapsos humores in ipsos pulmones, ut expectorantibus mundificativis, aut, si tenues sunt, incrassantibus domentur. Quod si nihilominùs exulceratio ipsius pulmonis, quæ exquisitam phthisin constituit, suborta fuerit, si recens extiterit, vomitiones multùm juvant, ad mundificationem & pectoris saburram sublevandam. Deinde mundificantia apprimè sunt necessaria, qualia sunt hydromelita, composita ex expectorantibus. It. alia, quæ usu quotidianô & praxi authorum sunt addiscenda.

Expectorantia sunt loch cum floribus sulph. It. flores sulph. albi. lac sulphuris. Item balsamus fœniculi & alia quamplurima.

Ad consolidantia pulmonis ulcera tanquam præstantissimum pertinet Balsamus sulphur. ℞ flor. sulph. albi q. v. sublima adhuc semel atque iterum ab aloë & myrrha & olibano, ùt docet Crollius. Hos flores extrahe cum oleo anisi (vel spiritu terebinthinæ balsamico) sinè ebullitione, & F. rubicundissimus balsamus. Hujus gr. 6. ad 20. in decoctis pectoralibus quotidiè manè & vesperi (augendo dosin pro morbi processu) intrò sumpta, pulmones putridos & exulceratos, præmissis tamen mundificantibus & expectorantibus, mirabiliter restituunt, ulcera consolidant, & ad perfectam curationem unicè disponunt. *Balsamus sulphuris.*

(Rubicundissimus Balsamus (quem sic præstantiorem efficies: Perticis chalybis ignitis, ita ut optimè scintillent (*dass sie weiss glüend* ut fabri vocant) Sulphuris magdaleones admove, sic liquescit instar ceræ & in frigidam suppositam granulatim decidit, huic trito cum ol. Therebinth. part. iiij. & ol. anis. part. j. extrahe s. a. tincturam porrò admisce Aloes, Myrrhæ, Thuris, Mastich, Mumiæ ver. ana. & per horas aliquot addendo spir. vin.

in phiolâ aut cucurbitâ sed lentè, quod Not. oe jacturam facias, coque, usquè dum spir. vio. sit consumtus. &, ubi vas lentè refrixerit, Balsamum deple. Quod si huic Balsamo oleum Anomonij & microcosini conjunxeris incomparabilis erit virtutis, Hoc modo ego Balsamum meum Antimonialem hujus loci valdè usitatum præparo.)

PULMONUM ADHÆSIO.

Pulmonum adhæsio difficulter curatur in adultis.

PLEURITIS.

In pleuritide vera ante omnia & quidem sub initio, vel etiam 3. aut 5. die exhibeo aquam benedictam ad vomitus ciendos. Sic nimirum influxus humoris & inflammatio sistitur, ac pectus ipsum ab impuritatibus liberatur. Aqua benedicta exhibetur justâ dosi in aqua Cardui Mariæ vel rhœados; aliquando descendo ad venæ sectionem, si non morbus videtur resolutus, & plethora jusserit. Idque facio vel ante vel post vomitum.

2. Ubi vel natura ipsâ vel etiam patientes abhorrent à vomitu, ipsa sanguinis missio principaliter præcedat, præsertim ex vena cordis, (basilica istius lateris quod affligitur.) Quod si nec sic quidem febris & symptomata remissiora fiunt, descendo ad alia magis appropriata, quorum prius est, ℞ sp. salis nitri, sp. Vini (spir. vini corrigitur à spir. salis nitri, datur præterea in perexigua dosi, aliàs omnis usus hic nocivus) ana ℈j, vel ʒß, aut ʒij, ad summum. Misce cum aqua papaveris rhœados tepida q. pl. (v. gr. ℥j. ij. iij.) & patientem ad sudandum in lecto, quantum fieri potest, dispone.

3. Mox exhibeo diaphoreticum in peracutis ʒj. cum aqua Cardui Mariæ vel rhœados.

4. Rusticis vel robustioribus exhibeo oleum lini ab ℥j, ad ℥iij. Posthæc omnia deinceps administrantur expectorantia.

Nota specificâ proprietate Pleurisin solvit rasura dentis apri aliquoties exhibita in vehiculis appropriatis: melius est magisterium ejusdem (*die HavvZeene.*)

Extrinsecùs ad doloris & puncturarum mitigationem faciunt inunctiones ex unguento dialthææ, oleo amygdalarum dulcium & similium.

Confert quoquè Epithema ex melle & lacte invicem decoctis & calidè in vesica suilla lateri dolenti applicatis. Hujus loci sunt cataplasmata ex anodynis, quæ multa sunt apud Practicos.

Specifica quoquè sunt priapus cervi, tauri ʒj, Joël pag. 25. decoctum florum papaveris rhœados, Valleriol. lib. 5. obs. 10.

In pleuriode notha eadem plerumque observantur, nisi quòd à sp. Vini abstineamus.

Externè in flatulenta pleurisi mirificè valet pulvis seminis cymini in folia brassicæ butyro illita aspersus & foris loco dolenti applicatus (hôc usus sum in filiolo meo Christophoro.)

In Empyicis præsertim à pleuritide consultò maturanda est suppuratio, posteà sanies seu pus educendum, de quibus omnibus consulantur Practici, in primis Roodeletius & B. Faventinus. Hôc nimirum locô chymica videntur vacillare, cùm omnia lenioribus maturantibus extrinsecùs & intrinsecùs lenientibus sunt peragenda. Nihilominùs decoctum Guajaci cum pectoralibus exhibitum multùm prodest. Fortiùs operabitur, si flores Antimonij fixi aliquoties, non singulis diebus, sed singulis septimanis pondere ʒj, in decocto Guajaci propinentur. Sic nimirum tum maturatio tum ruptio apostematis promovebitur. Ruptô autem apostemate, nec dum à sanie per purgationem expectorata, recurrendum est ad abstergentia. Inter cætera laudatur hoc: ℞ aquæ hordei ℔ij, mellis rosari ℥v. (intellige aquam hordei destillatam) radicis altheæ ℥j. M. & ebulliant ad consumptionem 3. partis, posteà colatura detur ad lambendum: (syr. dialtheas Fernelij hic etiam valet:) hôc abstergitur ulcus & pus ad inferiores partes corporis transfertur, mundaturque per spiritum, Intereà dum hæc fiunt, patienti quater vel quinquies in die aquæ hederæ terrestris cum suo sale acuatæ propinentur calidè ℥iij, vel iiij, singulis vicibus. It. folia hederæ terrestris in cibos mixta suppurationem dextrè sanant. Felicior fit progressio, si ex hedera terrestri fiat arcanum, cujus gut. iiij, vel vj, in aqua propria exhibitæ omnem locum absolvunt.

Serum in pectore fluctuans educit succus Bryoniæ, ùt suprà de angustia pectoris. It. succus ireos nostratis ad summum ℈ß, purgat nimirum per vomitum.

Plura vide infrà de sputo sanguinis.

(Tinctura ♀ris D. Timpleri chymici experientissimi antecessoris quondam mei in hâc Academiâ Rinthelensi ex ejus MSS.

Ich Ziehe ex Minera ♁ij *ein* ♀r combustibile more usitato, *vvann solches vvohl* edulcoriret *und getrocknet, so mische ich gleich so schvvehr vvolgeleuterten* ♁ *drunter, vvohl untereinander gerieben, thue solches in einen Schmeltz tiegel der Vest und gut ist, setze einen andern tiegell oben drauff, Verklebe es mit dem allerbesten* luto, *oder das besser, stelle die beyde tiegell vvieder in 2. andere tiegell, Verklebe dieselbe vvohl, lasse es trucken, und uberZiehe es dann mit gutem* luto, *vvans trucken, stelle ichs anfangs* in Circul △r. *bis es versichert geschmolZen sey, alsdann gebe ich. 24. stund. das starckeste* △r. *so vvird der* ♀r. *Zu Blutrothem Pulver vervvandelt, vvelches* in peste, pleuresi, febribus malignis, *und* in affectibus pulmonum *mit hochstem nutzen also kan gebraucht oder mit* ∀ *die* Tinctur extrahirt *vverden.*

IN PHTHISI ET HECTICA EX PLEURITIDE.

℞. Vitri Antimonii per se facti ℥j tere in pollinem affunde olei succini, stet in infusione, quotidiè agitando. De hoc patienti manè & vesperi quotidiè dentur gut. XV. in Syrup. papav. Errat.)

RAUCEDO.

Raucedo à clamore sanatur rotulis Diatragacanthi frigidi cum oleo anisi illitis, si paulatim in ore resolutæ deglutiantur.

Quæ à frigore, tollitur haustu Vini calidi cum saccharo distemperato.

In raucedine à destillatione etiam inveteratissima præstans est syrupus compositus de Erysimo Lobelij.

TUSSIS.

Tussim cùm recentem tum inveteratum plerumque, si non semper, curant Vomitus ab aqua benedicta procurati: Hâc nimirum ratione, prima regio ventris ab omnibus impuritatibus liberatur, destillationes sistuntur, &, si postea convenientia pectoralia tum interna tum externa fuerint adhibita, rarissimè redit.

Interna sunt omnis generis Loch seu syrupi pectorales, tum expectorantes, si opus sit, tum confortantes & thoracem cum pulmonibus ab illapsu humorum præservantes.

Inter expectorantia laudatur Oxymel & Acet. scilliticum cum syrupo de jujubis, de prassio mixtum.

Confortantia sunt syrupus de acetosa, de hyssopo, violarum, liquiritiæ. His omnibus annumeratur syrup. dialtheas Fernelij.

Externa sunt Unguenta.

NOTA.

1. Præservatio à tussi mirabilis est in zizyphis, hoc est majoribus illis uvis, quas *Cibeben* Germani vocant, macerantur in sp. Vini & turgescentibus valdè, earum una atque altera manè & vesperi sumpta à tussi præservat.

2. Tussim mirabiliter resolvit Liquor sacchari cum raphani tateolis compositione præparatus, de quo suprà de Asthmate & orthopnœa. It. oleum sacchari magistrale, quod vocant, fit hôc modô: Fundatur super saccharum cand. album sp. Vini semel correctus, relin-

quan-

quantur invicem per aliquot horas in loco tranquillo, posteà succendatur sp. Vini, & saccharum cum reliquo phlegmate in liquorem crassum abit, qui in tussibus etiam inveteratis assumptus expectorationem promovet, & asperam arteriã cum pulmonibus leniendo corroborat, præsertim si aliquot guttæ extracti seu essentiæ croci huic admisceantur. It. Extractio helenii per sp. Vini cum saccharo mista spir. incensos deflagrat, manet ad tussim liquor perutilis. Huc refer pulverem illum Rulandi, de quo antè de asthmate & orthopnœa.

In puerulis & infantibus tusses solvunt species diatragacanthi frigidi in rotulis. It. si pedes quotidiè bis vel ter, præcipuè ituris cubitum laventur in aerevisia calida, & posteà soleæ pedum inungantur cum exungia Lucii piscis. His omnibus annumerantur flor. sulphuris & lac sulphuris.

Tusses inveteratas à tenuibus destillationibus causatas sistit Laudanum opiatum, quod etiam in reliquis tussibus haud inutile est, modò dextrè adhibeatur, thorace nempe à pituita crassa & lenta non prorsùs infractô, sed liberô.

SPUTUM SANGUINIS.

Sputum sanguinis è pulmonibus in primis curat semen Hyoscyami cum aliis pectoralibus & adstringentibus admixtum & tabulatum. Vide Platerum in praxi & observationibus.

Si verò copiosus sanguis simul excernitur, adstringentia fortiora necessaria sunt.

℞ aq. radicis urticæ destillatæ ℥j, olei vitriol. q. s. ad mediocrem acetositatem.

F. mixtura, & frigidè detur: hæc mixtura sanguinis vomitum etiam feliciter curat. Vide infrà de vomitu, Vel

℞ ol. vitrioli ℈ß,
aq. plantaginis ℥iij,

M. F. potiuncula, subitò sistit sanguinis profluxum ex pulmonibus (vide, ne guttur sit exulceratum) & sanguinis vomitum copiosum.

(Item pulvis
℞. Succin. alb. ppt.
C. C. ust. ppt.
Medull. lap. ächit.
Lap. hæmatit. ppt.
Corncol. ppt.
Solut. Corall. rubr.
Terr. Sigillat.
Nuc. Moschat.
Lap. Magnet. ppt. ana ʒj
M. F. pulvis.

De quo æger manè & vesperi capiat à ʒß ad ʒj in aq. plantag. pimpinell. sanguisarb. burs. past. tormentill. &c. expér. D. Timpleri.)

In casu ab alto, si febres accesserint, signum est, sanguinem extra vasa in corpore putrescere.

In quo casu nihil melius aquâ benedictâ in vehiculo aquæ Chærefolii propinatâ. Febrem nimirum & inflammationes subitò tollit (vena quoque secari potest) ac totum corpus ab impuritatibus liberat. Post eadem exhiberi, etsi nulla adhuc tum adsit febris & quidem statim ab initio, facit nimirum, ne febres facilè succedant, & si cætera fiant, quæ sanguinem coagulatum dissolvunt, qualia sunt Essentia sanguinis hirci. It. sanguis lupi, mumiæ in primis v. magisterium oculorum cancrorum. It. Carbones tiliæ (ʒj vel ʒij in aqua Chærefolii, vel aceto) Chærefolium detur in cibis. Pulvis in hoc casu multùm prodest.

℞ Carbonum tiliæ,
oculorum cancrorum,
Herbæ chærefolii ana,
F. l. a. pulvis
dosis ʒij in acet.

Sic Diaphoreticum in peracutis seu mixtura simplex (vel aqua alia Theriacalis) singularis est in hoc casu, si intrò sumpta sudores provocentur, qui admodùm necessarii sunt, & interdum ab externis promovendi.

Sic lodices in vino rubro stiptico (diaphoreticis parùm proficientibus) immersæ, & posteà expressæ, ac universum corpus amicientes, sudores in hoc casu mirificè promovent in lecto, præsertim ubi conquassationes interiorum viscerum metuuntur. Felix Wurzius in sua Chirurgia laudat Mercur. sublim. quem vide. Sunt alii descripti pulveres ad casum utiles, de quibus vide Practicos.

Sanguinem coagulatum in venis & extra venas resolvunt omnia illa, interdum etiam vena hic secari potest, de quibus jam diximus, in primis verò sudores prolecti post sumpta resolventia citò id expediunt.

Extractum vel arcanum seu Essentia bellidis minoris sumpta innatâ quâdam proprietate omnem sanguinem coagulatum solvunt, & per insensibilem quandam transpirationem educunt. Sic aqua Theriacalis & spiritus tartari idem præstant.

Quamprimùm ad Medicum Asthmaticus defertur, statim purgans aliquod lenitivum præscribat, à fortioribus nimirum medicamentis in principio temperandum. Hinc decoquatur materia syrupis pectoralibus de prassio, hyssopo, liquiritia an. ℥jß, floribus sulph. opt. triti ℈j, succi liquiritiæ ℈jß, aq. tussilaginis, veronicæ an. ℥ij, capiat manè & tribus horis post prandium cochl. ij. vel iij. Hinc purgetur syrupo aut Apozemate quod *Vide etiã suprà de asthmate.*

℞ rad. Ellebori nigri præparati,
Flor. irid. Florent. an. ʒjß,
tussilaginis c. toto,
pulmonariæ maculosæ an. Mß.

Coq. in s. q. decocti pectoralis aut flor. & fruct. ad ℔j.

In Colatura ℥ viij, infunde
agarici,
Rhabarb. elect. ana ʒijß,
Cinam. ʒß.

In colatura reliqua ebulliant folior. sennæ ℥ij, leniter, colaturam s. q. sacchari aut syrupô aliquô pectorali ad syrupi consistentiam coque, cui in fine coctionis adde infusum ex agarico & Rhabarbaro & F. Apozema, aut syrupus liquidus; de quo sumat, si sit Apozema, manè cum custodia ℥iiij. Si syrupus ℥iij, quod si non satis respondeat alvus, tunc

℞ rad. mechoacannæ,
agarici troch. an. ℈j.
diagrid. gr. viij,
Cinam. elect. gr. vj,
ol. anisi gutt. ij.

F. pulvis subtilissimus, detur mediâ vel tertiâ parte singulis vicibus cum dosibus superioribus. Commendabiles quoquè sunt flores Benzoes cum floribus sulph. si misceantur. It. Elixir proprietatis Paracelsi cum aqua hyssopi aut tussilaginis exhibitum à gut. vj. ad x. vel xij.

Fiat purgatio semper intermissis 2. diebus, in quibus utatur syrupô dilutô superiùs descriptô. Hinc, si Plethoricus sit æger, potest vena secari, sed parcè mittatur sanguis: potest etiam inungi pectus sequenti unguentô.

℞ Unguenti resumptivi
dialtheæ an. ℥ß,
ol. scorpionum ʒj,

F. Unguentum. Aut

℞ olei amygdalarum dulcium,
butyri recentis loti an. ℥j
axungiæ anatis (aut in defectu ejus olei Chamomillæ) ℥ß
ol. irini & croci an. ℈j.

cum pauca cera F. Unguentum, quô calidè inungatur pectus manè & vesperi ante pastum, aut applicetur Emplastrum Diachylon.

Poteſt etiam io initio exhiberi nonnunquam Aqua benedicta aut infuſio florum Antimonii, ut ſcilicet ventriculus beoè evacuetur & regio thoracis commota in materiam morbificam exſurgat.

Quibus ità præmiſſis ad ea, quæ expectorationem juvant accedeodum, non neglectis tameo iis, quæ à proprietate quadam morbum hunc exterminaot. Ioter quæ palmam teneot flores ſulphuris, Extractum Elenii, oleum aniſi, lac ſulphuris & Balſamus ſulphuris.

℞ flor. ſulphuris ʒ j,
extracti Elenii ℈ j,
ſacchari albiſſimi in aqua tuſſilaginis ſoluti ℥ j ß,
olei aniſi gut. iij.

F. Rotulæ.

Poſſunt autem flores ſulphur. aut per ſe cum æquali parte iridos Florentinæ, aut ſpeciebus diatragacanthi frigidi aſſumi in ovo ſorbili ad ʒ j, aut cum rob. Nucum, quod ſingulare in hoc morbo remedium in forma Electuarii adhibito pauco ſpiritu Vini & ſaccharo roſato, ut fiat lambitus cum aqua & fructu rubi, aut, quod convenientiſſimum, fiaot rotulæ. Aut, ſi propter Extracti injucunditatem, ipſius loeo ſumatur pulvis radicis ireos. Aut

℞ diaireos ſ. ℥ j.
diatragacanthi ʒ ß,
balſ. ſulph. ʒ ß,
ſacch. in aq. capill. Vener. aut farfaræ ſol. ℥ ij.

F. Rotulæ, illinantur ol. aniſi.

Lac ſulphuris exhiberi poteſt cum loch de pino, de pulmone vulpis, ſano & experto, admixtis bechicis albis, penidio & ſpeciebus diatragacanthi.

Proſunt quoquè ac debeot cum ſuprà dictis Eclegmatibus & ſyrupis pectoralibus exhiberi & miſceri Cryſtalli Martis & flores Benzoës.

Cryſtalli Martis. Cryſtalli Martis fiont hoc modo.

℞ Limaturam Martis puram ac tenuem, ſuperfunde guttatim oleum ſulph. per Campanam ſtatim incaleſcit & totus quaſi ſolvitur, ſinè quieſcere & refrigerari & intrà duas noctes concreſcent Cryſtalli, qui per aquam communem deſtillatam ſoluti, & à fæcibus per filtrationem ſeparati denoò aquâ evaporatâ io Cryſtallos redeunt, ſi ſcilicet exhalatur aqua ad cuticulam. Hinc in locum frigidum loeatur & regenerantur Cryſtalli, aqua reſtitans ulteriùs ùt priùs, evaporatur, colliguntur que Cryſtalli toties, quoties poſſunt. Doſ. gr. ij. vel iij.

Prodeſt quoquè fumum excipere per os ex Benzoe, aut Benzoën cum flor. ſulph. ana miſceri pro fumo.

Quod ſi à materia tenui & aquoſa à cerebro dilabente oriatur dictus morbus, tunc, quæ in capite præcedente de catarrho ſuffocativo dicta ſunt, cum his medicamentis conjungenda, obſervatis iis, quæ à Practicis in hac cura annotantur.

Pectoralibus iisdem planè remediis Phthiſis, de qua etiam ſuprà de Phthiſi hæreditaria, curari poteſt; propter febris tamen præſentiam addantur, quæ humectant & refrigerant, & ut æger utatur pro potu ordinario, aut quàm ſæpiſſimè in die decocto pectorali eoque ſemper, ſi fieri poteſt, tepido communi aut ſimili in copia.

Eſſentia mellis. Item rotulas frequenter aſſumat de floribus ſulph: cum oleo Balſamo & lacte ſulph. cum eſſentia mellis, quæ fit, ſi miſceatur mel cum arena lota, ut fiat quaſi maſſa, cui ſuperfundatur ſpir. Vini ad 2. dig. Hinc per 5. vel 6. digeratur, ſpiritus tinctus ad mellis conſiſtentiam iterum deſtilletur. Teneat quotidiè quoquè in ore Opiatum ſequens.

℞ conſervæ roſarum ℥ j ß,
ſacch. roſati tabulati penidii,
bechici albi an. ℥ ß,
ſpec. diatraganthi frigidi ʒ j ß.

Cum ſyr. violarum miſce.

Ad pectus Emplaſtrum ſemper admotum ſit pectorale aut cataplaſma, inunctô priùs pectore Unguentô ap- appropriatô.

Ad confortationem paratur Pineolatum & Martius panis addito ſoluto perlarum.

Poteſt etiam fieri paſta regalis hoc modo;

℞ amygdalarum ambroſinarum pinearum an. ℥ ij,
ſacch. roſati tabulati ana ℔ ß,
ſem. aniſi,
pap. alb. an. ʒ j ß,
bombacis,
pulv. de pulmone vulpis an. ʒ j,
Carnis pectoris caponis j,

aut perdicis diligeoter in mortario pulveriſat. M. & F. paſta, quæ in fruſtra tenuia ad lubitum ſecta coq. ſ. a. ad flavedinem. Vel

℞ Carnium Teſtudinum,
Cancrorum ana ℥ j,
Nucum pinearum in aqua roſarum maceratarum ℥ ij,
Pulv. Diamargariti,
Diatragacanthi frigidi ana ʒ j,
Fl. ſulphuris,
Rad. ireos ana ʒ ß,
ſacchari in aqua capillorum Veneris,
aut ejus decocto ſoluti q. ſ.
Fiat Pineolata.

Poſtquã materia optimè expectorata utiliter adhiberi poteſt decoctum ex herbis, quæ vim habent conſolidandi. Exempli gratiâ,

℞ plantaginis cum toto ℔ j,
conſolidæ majoris,
bugloſſæ ſeu conſolidæ mediæ,
fœniculi,
prunellæ cum totis an. ℥ iiij,
diptamni cretici ℥ iij ß,
flor. hyperici,
bugloſſæ,
violar. an. ℥ iiij.
Cinamomi ℥ j ß.

F. decoctum: aut infundantur in lacte caprino ad 3. digit. Hinc per alembic. deſtillentur ad ſiccitatem. Poſſunt etiam cum dictis herbis fieri conſummata.

Deſtillatum apud nonnullos in magno pretio eſt ex corde nempe, hepate & pulmone Vituli adjectis aliquot herbis.

Bezoardicum Anim[ale]. Prodeſt quoquè Viperarum Alcohol, vel Bezoardicum animale, quod fit, cùm poſt excoriationem viperarum dum adhuc vivunt, inteſtinis, capite & caudâ abjectis, caro reliqua ùt & cor, hepar, elota primùm in aqua ſimplici, & poſteà in ſp. Vini, exſiccatur lentè in umbra vel B. & in pulverem ſubtiliſſimum redigitur, Hujus pulveris ℞ ℥ j. ſal. præparati (ſæpiùs ſuſi) ʒ ij. Aſſumitur pulvis ad quemlibet cibum loco ſalis menſarii.

Quinta eſſentia perlarum ad gut. 4. vel 6. quotidiè adhibita phthiſicis quoquè ſummum ſolatium eſt: illos nimirum priſtinæ ſanitati reſtituit, & morbum planè expellit, præſertim, ſi guttulæ aliquot olei cinnamomi ipſi adjungantur.

Ad Pleuritidem (plura vide ſuprà de Pleuritide) laudant nonnulli aquam illam mucoſam, quæ effluit ex ore Equorum, quando ea puro & gelido fonte aquantur, ſi patienti propinetur.

Tragea Antipleuritica. Tragæa Antipleuritica:

℞ Sal. prunellæ (quem anodynum univerſale vocant)
pulveris flor. papaveris rhœad. ʒ ij,
corallorum rubrorum an. ʒ j,
ſacchari violacei ℥ ß.

M. Doſis ʒ ij, cum aq. papaveris rhœados benedicti. Eſt ſingulare remedium ad Pleuriſin.

Quemadmodum in omnis inflammationis, ita & in pleuritidis curatione ſtudendum, ùt fiat inhibitio fientis, factæ fluxionis evacuatio & doloris urgentis ſedatio. Ut igitur fiens prohibeatur, ſtatim ab initio, ut vocatus eſt Medicus (oportet autem ut ante 3. dies vocetur,

aliàs

atis irrita erunt omnia) injectô clystere Vena secetur media vel interna lateris dolentis, & si magnus sit affluxus & tensio, cucurbitulæ brachiis & cruribus super genua apponantur statimque, quia dolor urget, fomentum fiat ex rebus anodynis & temperatis, quale est decoctum è meliloto Chamomilla, fœnugræco, malva & rosis in lacte vel vino & aqua æqualibus. Cum decocto fomentetur latus cum spongiis, aut, quod ferè præstat, lacte calidô impleatur vesica & lateri dolenti applicetur per horas 3. Hinc supra pannum calefactum extendatur theriaca mediæ ætatis superinspersis speciebus diambræ & calidè applicetur.

Intrà corpus verò assumat dosin laud. opiati, Bibat ordinariè Julepum.

℞ aquæ rhœados ℥ vj vel xij,
syrup.
De Endivia,
violarum an. ℥ ij,
spi. vitriol. gutt. vj,
aut *℞ aq. papaveris,*
petroselini,
Halicacabi, an. ℔ j,
syr. de V. radicibus ℔ ß,
sp. vitriol. ℈ ß.

pellit urinam & sudores. Si fieri potest, assumat totam aquam spatio horæ. Matutinis verò temporibus assumat syr. de V. radicib. de cichorio cum Rhabarbaro an. ℥ iij. aq. veronicæ ℥ iiij, pro xxvj. dosibus.

Die tertio, si adhuc adsit plethora & dolor urgeat, vena secetur iterum, & si ferant vires, purgetur die sequenti infusione de Agarico & Rhabarbaro, Electuario benedicto laxativo, aut electuario de foliis senæ, aut syrupo aliquo magistrali: Indeque utatur Oxymelite simplici & scillitico, verbi gratiâ.

℞ eorum ℥ j ß,
syr. de liquiritia,
jujubis,
hyssopo an. ℥ iij,
aq. farfara,
Capill. Vener. an. ℥ j ß.

cum decocto pectorali misce, capiat ad libitum, inprimis manè & 3. horis post prandium.

Si Apostema sentiatur danda opera, ut illud ad extrà trahatur, si fieri potest. Ad rumpendum verò abscessum cæteris prævalet Cataplasma ex herba Kaly, radicibus lilii albi recentis, axungia porci, quod lateri dolenti applicandum, subitò rumpit abscessum sive interiùs sivè exteriùs sit.

Folia item hederæ in cibos mixta supputationem dextrè sanant. felicior fit processus, si ex hedera fiat arcanum, cujus grana iiij. vel v. in aqua appropriata exhibita omnem scopum absolvunt.

Non inutiliter quoquè præscribi possunt rotulæ de floribus sulph. cum ol: anisi & tragac. factæ.

Prodest quoquè sulphur. vitrioli anodynum cum syrupo violarum, aq. Cardui benedicti, Cardui Mariæ & rhœados, hæc enim à proprietate quadam naturali dicto morbo contrariatur. Potest it. nonnunquam offerri ex mixtura, quæ fit ex sp. sal. nitri & sp. Vini æq. part. ℈ j aut ℈ j ß, sp. tart. etiam prodest cum aqua Cardui Mariæ aut rhœados addito aliquo syrupo, pulvere seminis urticæ ad ℈ j, cum syr. violar. lambat & paulatim deglutiat.

Notetur, ut omnia illa, quæ assumit æger sint actu calida, aut ad minimum tepida. Nam frigida, quæ inter bibendum ad pulmones veniunt, poros condensant & resolutionem impediunt.

Pectus inungendum unguento, quod ℞ ol. amygd. dulcium, Chamomyllæ an. ℥ ß, Croci ʒ ß, ceræ q. s. F. Unguentum, quo inungatur post fotum.

Maximè etiam commendantur Rotulæ sequentes,

℞ Fl. sulphuris ʒ x,
Myrrhæ rubræ ℈ j ß,
Aloes hepaticæ ʒ j,
Croci ʒ ß.

F. pulvis, qui potest dari per se à ʒ ß, ad ʒ j, aut cum s. q. ex eo fiant rotulæ pro lubitu assumendæ.

Si hisce non cedat, sed protrahatur morbus, ad ea accedendum, quæ ad sputi facilem exscreationem faciunt, quæ materiam deterunt, attenuant, & incidunt, aut si nimis tenuis sit, incrassant: quæ vias pectoris dilatant, ut educi possit materia, quæ tandem eam educunt. Ubi non inutile, exhibere interdum dosin de Mercurio laxativo, reliquorum medicamentorum farragò apud Practicos extat.

CORDIS AFFECTUS.

ULCERA ET ERYSIPELATA.

Ulcera cordis, ejusque Erysipelata incurabilia sunt.

LIPOTHYMIA.

Lipothymiam solvit oleum succini albi & ejus balsamus naribus inditus vel ad odorandum exhibitus. Item balsamus, oleum & aqua Cinamom. Balsamus rutæ, Caryophyllorum idem & quidem celeriùs præstant. Sic Ambra & moschus feliciter lipothymias tollunt, præsertim in viris. It. acet. florum tunicis, rutæ, flor. sambuci commodè huc accersuntur.

Spiritus Corallor. hic insignis est, de quo vide Crollii notas.

In lipothymia stomachica prosunt 1. vomitivum. 2. confortantia, ut oleum zedoariæ. It. vinum & extractum ejusdem, Essentia melissæ cum sp. V. & aliquot guttis ol. juniperi, Essentia melissæ ex plicis ventriculi pituitam crassam educit, vide etiam suprà de capitis affectibus.

SYNCOPE.

In syncope folia & flores melissæ insuantur sacculo, qui posteà cum sp. Vini aspersus applicetur mammillæ dextræ calidæ. Aqua perlarum.

℞ Aquarum 4. cordialium an. ℥ ij, — *Aqua Perlarū.*
manus Christi cum vel sinè perlis ℥ j,
magisterii perlarum ʒ ß,
succini albi pulveris. ℈ ij, (super marmore terendo) aqua Langue ℥ ij.

M. detur cochl. ß.

PALPITATIO.

In palpitatione cordis à quacunque causa profecta memorabilis est lapis Bezoar genuinus non adulterinus, ejus gr. ij, vel iij, cum magisterio perlarum & Corallorum an. gr. vj. quotidiè, usquè ad remissionem morbi, exhibeantur in aqua Cinnamomi vel aqua cordiali composita.

Externè applicentur inunctiones ex balsamis cordialibus. It. Epithemata tum calida tum frigida.

Nota: Palpitationem cordis inveteratam penitùs aufert Mumia hominis sani, aliquoties in aqua Cinnamomi exhibita: aqua theriacalis Crollii. Item aqua theriacalis Camphorata Crollii, quæ ingreditur compositionem mixturæ simplicis. It. liquor Margaritarum cum spiritu Guajaci præparatus mirificè proficiunt, si suis dosibus intrò dentur.

Usus olei Cinnamomi in rotulis multùm prodest.

VERMICULI IN CORDE, SEU SUB CAPSULA CORDIS.

Subnasci in corde vel sub capsula Cordis vermiculos extra dubium est, (morbus hic virginibus familiaris.) Morbi dignotio sumitur 1. à puncturis & doloribus cordis. 2. Lumbricis excretis vel non excretis. 3. Signum pathognomon, cùm est Convulsio.

Cordialia seu calida seu frigida, seu etiam specifica (nisi quòd lapis Bezoar ab initio, antequam convulsiones subsequuntur, cum Sale Tanaceti vel Diptamni Cretici aut vulgaris sumptus, dos. gr. 4. 5. 6. & 8. interdum aliquid proficiat) parum aut omninò nihil efficiunt.

Cura specifica est talis: 1. Expurgantur lumbrici per Mercurium in conserva rosarum exhibitum hôc modô: ℞ Mercurii vivi purgati, verbi gratiâ usquè ad ℈ j, distempera vel mortifica (Mercurius non mortificatur propriè) cum saliva jejuni vel cum succo limonum: Misce cum conservæ rosarum ℥ß, adde benzoës pulverisat. gr. ij. aut si Mercurius crudus reformidetur, tantùm ejus ʒ j vel ij, infusione in aquæ frigidæ haustum per noctem facta tandem exhibeatur sinè Mercurio (qui non attrahitur quidem ab aqua, sed odore suô eam efficit) aut aqua destillata ex cæpis vel allio quantitate ℥ ij vel iij, propinetur. Lumbrici certô emoriuntur aut expelluntur.

2. Lumbricis quidem excretis, sed convulsionibus & paroxysmis recurrentibus, unde certissimum signum verniculi Cordialis deprehenditur, specifica extracta allii, raphani sylvestris & nasturtii aquatici exhibeantur dos. ℈ j. an. in brodio vel jusculo, ubi raphanus sylvestris maceratus fuerit. Ab hac cura citissimè curantur.

Nota: In defectu Extracti sufficiunt succi an. Cochl. j. ij. iij. in hoc salia prædictorum simplicium dextrè parata idem præstant.

VENENA.

De præservatione & Curatione Venenorum diligenter noteseur, quæ Crollius habet: perfectiora non dantur.

Balsamus vitæ Lichtenackeri egregia antidotus est.

Bezoardicum minerale solare meum Marrhozes radix ex Indiis nuper allata.

In dolore Cordis Bezoar & reliqua suprà de confortantibus cor enumerata valent.

MAMMILLARUM VITIA.

Inflammationem mammillarum præcipuè sedant Epithemata externa.

Sic Epithema ex thure & myrrha coctis cum acet. & vino tepidè applicatum (si dolor vehementior addantur Laudani opiati gr. ij. iij. iiij.) inflammationes incipientes tollit.

Sic Vernix præparata & emplastri locô applicata inflammationes tollit & abscessus prohibet: Cicuta simpliciter tusa inflammationes à lactis redundantia sedat, abscessum prohibet.

Internè in ejusmodi inflammationibus subitò auxilium ferunt specula illa pennarum Pavonis (*die oberste Spiegelfeder allein*, ubi signatura mammarum) quarum 3. vel 4. diligenter cultrô in minimas partes scissæ & aqua mentiæ exhibitæ seu absorptæ statim prosunt.

Abscessibus adhibeantur 1. discutientia. 2. maturantia. Ulcera faciliùs non curantur, nisi ab oleo nucis juglandis expresso & leniter (sartagine inspissato) posteà cum turundis applicato.

Balsamus Sulphuris Rulandi Præstantissimus est Balsamus Sulph. Rulandi, qui ità fit. ℞ Sulph. vel florum Sulph. ℥ ij. ol. papaveris expressi ℔ j. Vini boni ℥ iij. Macerentur per 8. dies & noctes levi igne aliquoties movendo, posteà bulliant igne carbonum lentissimo usquè dum Vinum consumptum fuerit semper movendo. Tandem cola seu trajice per laciniam & serva. Vide curat. 29. cent. 1. Rulandi. Item Emplastrum diasulph. ℞ olei Sulph. ℥ iij, Ceræ ℥ß. Colophoniæ ʒ iij, myrrhæ ad pondus omnium, cera Colophonia, oleoque liquefactis inspergatur myrrha subtilissimè trita paulatim, igneque lento coquantur spatulâ semper agitando donec permixta fuerint benè, posteà nimirum post horæ partem ab igne deponantur paulatim frigescant.

CANCER.

Cancer mammillarum in mulieribus plerumque subsequitur mensium obstructiones, aut si alia causa procatarctica suum initium habuerit, sæpè tamen menses subsistunt & malum fit deterius.

Nunc exulceratum satiùs est intactum relinquere, hôc modô nihil proficientibus auxiliis, sed malum exasperantibus. Mitius fit, si menses in pristinum statum vel à natura vel medicamentis revocati redeant, si per ætatem id licuerit, aut si corpus aliàs Cacochymum purgantibus & mundificantibus reddatur purius.

In mundificantibus præstat specificum purgans Paracelsi. It. Mercurius dulcis & alia melanagoga cùm Chymica, tum vulgaria.

Ulceratus firmissimè sanatur 1. aquâ fuliginis mundificante, donec nempe fiat Eschara. 2. Valet oleum arsenici fixi in aqua Plantaginis distemperatum, donec nempe mundificetur ulcus & Eschara spontè vel axungiis adjuta cadat. Quod si fibrosæ radices per cavitates hinc indè disseminatæ fuerint, volsellis evellantur prudenter.

Internè sæpiùs magisterium ocul. cancrorum in aqua Empetri aut persicariæ exhibeatur.

Externè mundificatô ulcere & cancrô mortificatô, consolidantia ex oleo balsamoque Sulphur. ejusque emplastro procurentur.

Hæc autem cura celebris est in ulcere cancroso vel carcinomate tantùm incipiente. Si Esthiomenon accesserit, seu si ulcus sordidum & cavernosum redditum fuerit, præsertim, si in thoracem usquè propagatum, rarissimè sanatio ulla locum habere potest. Præstat post mundificantia sæpiùs ulceri aspergere pulverem de cuticulis ovorum internis pullorum exclusorum.

Lactis redundantiam auferunt maximè folia cicutæ vel menthæ apposita. It. caseationem lactis solvunt. Feliciùs operaberis, si menses simul fluant, itaquè vel à natura vel arte movendi.

Lac promovet semen fœniculi sæpiùs comestum. It. radix fœniculi gestata id præstat, pulvis Crystalli lapidis tenuissimus intrò semel atque iterum pondere ℈ß, vel etiam ℈ j, datus in aqua fœniculi à proprietate quadam lac augere videtur.

Scissuras mamillarum tollit axungia cochleariùm, de qua suprà de fissuris Labiorum. Item capi pomada.

Cancer est tumor inæqualis aspectu teter, aliquando cum dolore. Nomen accepit à cancris. Hoc vitium fit in omnibus humani corporis partibus cùm internis tum externis, quæ à natura purgationem habent, quòd raræ & laxæ sint, quæ crassissimam materiam melancholicam promptissimè excipiant. Generatur ex melancholico humore effervescente, qui, si sit acrior, exulcerationem efficit.

Sunt Cancrorum differentiæ speciales. Nam quidam ulcere carent, quidam exulcerantur: signa sunt tumor, magis phlegmone nigricat absque tanta caliditate, venæque in habitu intumescunt, quoniam sanguis inutilis à profundo attrahitur, ideoque varicosæ venæ redduntur.

Color cancri cinericius sublividus, ad purpureum vergens, tactu durissimus, pungentes interdum dolores inducere solet, & maximè in maxillis, mammillis, in aliquibus autem corporis partibus dolorem infert, in aliquibus non.

Diversificatur tum ratione loci, tum ratione materiæ. Ratione materiæ cùm sunt humores mixti, melancholici atque biliosi simul; ratione loci in facie, in labiis, in naso, in fronte, in manibus, digitis, ut experientia me docuit. Hæ partes immunes sunt ab omni dolore; in mammis autem dolorem pungentem habet: In virili parte quoque dolores debere solet.

Nascuntur aliquando in labiis, naso, in angulis oculorum, in fronte, & in tota faciei parte, utplurimùm quasi verrucæ in forma ciceris, posteà dilatantur & crescunt sicut fungi cum labiis callosis & inversis, solent sanguinem vel quiddam virulentum emittere. In fronte solent utplurimùm corrodendo se dilatare.

Aliud

Alud genus seu species nullô modô vel ulcus pervenit, sed tumor scirrhusque durus, lividus & nunquam ulceratur & quotidiè augetur. Imò utplurimùm in collo, hepate, splene, in vulva, in matrice nasci solent, rarò in aliis corporis partibus, neminem vidi, nisi Patavij in naso cujusdam mulieris.

Primum hujus vitii genus si ulceretur, jugiter erodit, & profundum suffodit, saniem putridissimam emittit, & dolorem abominandum creat, qui sufferri vix potest.

Incurabilis est, qui habet radices seu venulas varicosas, quæ sanguinem è profundo attrahunt, in partibus thoracis. Alius est curabilis.

In curatione Cancri 1. Instituatur victus ratio, in qua vitanda, quæ succum melancholicum generant, utendum ptisanâ, hordeo, malvâ, atriplice, betâ & omnibus, quæ bonum generant sanguinem, & coctu facilem. Bibendum vinum tenue, album, non valde antiquum.

Vacuatio primùm tentanda sanguinis missione, modò vires & ætas permiserint.

Vena in gibbo media secanda & primò menses provocare, pòst humorem peccantem evacuare oportet.

Si hæmorrhoides in viris, quibus emanare consuevêre, suppressæ sint, recludantur.

Purgantia erunt Epithymum, senna, polypodium, serum lactis & hujusmodi composita diasenna, diabuglossum pilulæ de lapide lazuli.

Posthæc humorem, qui in partem decubuit, repellere, vel discutere, adhæc particulam, ne quid humorum abundantiæ ad eam confluat, firmare oportet cum aliquo repercussivo circa locum affectum: pòst imponendus pulvis Benedictus ab Altissimo mihi datus ad utilitatem generis humani.

Pulvis Benedictus. Hunc ordinem servare oportet Medicum: manè jejunô Medicus semper cum sputo bombacem apponat. Si cancer est ulceratus, accipiat pulverem abstersô priùs ulcere ab omni sanie & virulentia, pòst aspergat pulverem, ùt aspergunt farinam super pisces cùm parantur in sartagine: & cum prædicta bombace tegat ac cum sputo liniat circumcircà, ut adhæreat, cùm adhæret, nunquam cadit, nisi una secum radices eradicet. Solet hoc ut plurimùm inferre dolorem interpolatè, quando humor acris & mordax non potest purgari per ulcus, (etiam alioquin fit tumor magnus eô tempore, nec removendum medicamentum, nec aliquid suprà apponendum, sed circum oleo rosaceo illinendum, & posteà dimittendum, usquè dum per se cadat) quando humor ille acris purgatur per ulcus, nullum dolorem infert, posteà purgatur sicut alia ulcera. Sed ego semper usus sum pulvere incarnativô mundificativô & digestivô solùm ex Terebinthina & vitellis ovorum cum unguento de Lithargyro & Mumia, v. infrà scribam.

Semper avertendum, ne aliquot radices remaneant, & si remanserit, iterum imponendus pulvis. Extant alioquin, dum absint radices varicosæ, unus cancer super alium quasi strumæ, tunc oportet iterare pulverem, usquè dum strumæ omnes evellantur, & isti cancri sunt difficillimæ curationis, cum sint in thoracis partibus, quia inter thoracem radices habent. Multas mulieres curavi solô hôc Emplastrô, dum erat in fieri ulcus. ℞ ammoniaci in acet. soluti, & exquisitissimè purgavi succum illum malignum tali modô, quòd non fluebat ad locum affectum (expertus sum in mammillis) & sæpè iteravi ad perfectam curationem. Hoc Emplastrum post consolidationem ulceris per aliquot dies apposui, & feliciter curavi nonnullos.

Pulv. Benedicti conficiendi ratio.

℞ Pulveris in signo A. ℥ij,
B. ℥j,
C. ℥iij.

Subtilissimè quantùm sufficit impalpabilis reddatur super porphyritem, servetur in loco benè clauso, ne humiditatem recipiat, & quantò magis inveteratur, tantò pretiosior est. Ante annum ad usum non erit bonus,

A. Accipe in mense Junio, Julio, & Augusto radices dracunculi majoris (quia eô tempore folia siccantur, & tota radix remanet in terra) radicem illam scinde in plures particulas, suspende in loco, ubi spirant venti, cùm siccatæ sunt, serva illas ad usum in conficiendo pulvere. Quando istę radices non haberi possunt, in earum vicem radices dracunculi minoris, qui dicitur Aron, sed melior major dracunculus, qui dicitur dracuntium.

B. Sandaracha ab antiquis à vulgo dicta Arsenicum album, calcinosum, non splendidum, quasi vitrum, non rubeum, quod in se habet quandam malignitatem, sed album calcinosum non habet tantam malignam qualitatem, præpara sequenti mod. ℞ illius q. v. subtilissimè pulverisa per 15. dies de tertio in tertium, appone aquam vitæ in loco calido, ut recipiat illus virtutem & cooperiat aquam vitæ; ad illum pulverem post triduum iterum nova aqua vitæ apponatur, & illa, quæ priùs adfuit, abjicienda. Misce simul cum aqua, & tunc erit præparatum.

C. ℞ Fuliginem, quæ reperitur in caminis, (suprà de confortantibus de oleo fuliginis) non antiquam, neque arenosam, sed quæ in se habeat salsuginem, quia solet reperiri quasi tela araneorum, & hæc non est bona; & prudens operator poterit considerare suâ diligentiâ, &, ùt suprà, componat pulverem.

Pulvis Incarnativus & mundificativus:

℞ Olibani,
Sarcocollæ,
mastichis,
myrrhæ,
aloës,
mumiæ,
aristolochiæ, utriusque ana ℥iij,
Mercur. præcipit. cum aqua calcinata compositi ʒjß,

F. pulvis.

Ego usus sum præcipitatô factô cum sale amalgamato, in nobilibus unguento sequenti. ℞ lithargyri auri ℥iij, mumiæ ʒjß, subtiliter pulverisat. cum oleo rosaceo & acet. rosac. F. Unguentum in mortario plumbeo.

Unguentum,

Quô uti soleo, tale est. ℞ Lithargyrum, affunde oleum & agitentur per quadrantem horæ, posteà adde acet. rosaceum & sic agitetur, posteà iterum solum, semper agitando & fermentando per 3. vel 4. horas, & erit optimum compositum.

(Radicem Cicutæ sub cineribus assato & calidam applica, continuando per aliquot dies. Cancerque excidet, exprimento probato.)

VENTRICULI AFFECTUS.

Inflammationes oris ventriculi, ùt & ventriculi ipsius, citissimè persanantur lapide prunellæ, si ejus ℈j, atque alter dissolvantur in aquæ menthæ vel cichorij aut absinthij, quantum sufficit, & sæpius pitissando absorbeatur. Idem & quidem certiùs præstat spiritus Saturni gut. j, atque altera in aqua prædicta exhibitus, non benè sed nota.

Frigida Saturno non benè juncta Venus.

ULCERA VENTRICULI.

Ulcera ventriculi difficulter curantur, ideòque providentia naturæ rariora occurrent.

ANGUSTIA VENTRICULI, SEU *DEGLUTIENDI DIFFICULTAS.*

In angustia seu deglutiendi difficultate antecellit Rob. Nucum in cujus ℥j, si Salis gemmæ gr. vj. vel viij, aut ad summum ℈ß, distemperentur, & posteà per vices lentè

lentè deglutiatur, omnem hanc difficultatem tollit, seu ea contingat in morbis, seu extra morbos ipse vel symptoma. Quòd si scirrhus hanc difficultatem causatus fuerit, Emplastrum de cicuta (fit de succo cicutæ, oleo Chamomillæ & ceraq.s.) foris ad orificium ventriculi gestatum diutiùs, cùm resolvit, nihilominùs manente deglutiendi difficultate Rob, nucum ità temperatum præstiterit. Vide Cardanum & Wilhelmum Fabricium.

CARDIALGIA

In Cardialgia *incipiente*, vel paululùm *durante* curanda, Vomitus, si promoveri possit, utramque absolvit. Vomitus ergò ab aqua Benedicta vel Gilla Theophrasti procuratus facillimè solvit.

Inveteratam, præsertim apud senes, tandem aufert (vomitiones apud senes non satis tutæ) syrupus de Chamomilla. Melius est arcanum de Chamomilla, præsertim Romana, si in aqua menthæ quotidiè exhibeatur usquè ad declinationem morbi.

Forinsecùs applicentur Epithemata ex emollientibus & dolorem auferentibus Chamomilla, malva. Præstantissimum est in hoc casu oleum Chamomillæ sapphiricum Thurnheuseri (quod fit, si floribus Chamomillæ addatur aliquid Terebinthinæ cyprinæ in aqua dissolutæ & posteà per vesicam destilletur.) in aqua menthæ, vel Chamomillæ, aut floribus sambuci, aut foliis prunellæ sylvestris datum gutt. iiij, v, vj.

DILATATIO ORIS VENTRICULI.

In oris ventriculi dilatatione seu hiatu à sumpto cibo valent Confectio, anisi, fœniculi, Coriandri, vel ante cibum tabulæ diatrion pipereon, oleum piperis optimum est, Purgantia hic locum non habent.

Externè adhiberi potest basilicum majus in sacculo gestatum circa orificium.

FOETOR VENTRICULI.

In fœtore Ambra in Vino suspensa: It. oleum vel sal Cinnamomi.

INTEMPERIES VENTRICULI.

Intemperies ventriculi cùm humore, sive à causa frigida, sive calida sit, corrigitur levi vomitu præcedente. Sic nimirum saburram ventriculi, ejusmodi intemperiem plerumq; comitantem faciliùs exterminamus, quàm si aliis purgantibus per inferiora utamur: prætereà plicæ ventriculi ab humore congesto quasi obsessæ expediuntur, & posteà intemperies, modò nec innata, nec inveterata admodùm sit, facilè corrigitur.

Si humor nullus accesserit, non erit quidem absonum vomitivis (in quibus aqua benedicta unicè valet) abstinere, vel etiam, si ferre possunt, vomitum imperare. Tutiùs tamen progredimur ad laxativa purgantia, qualia sunt pulvis senæ laxativus, Extractum Mechoacannæ, panchymagogon vegetabile. It. Mercurius dulcis, his præmissis, confortantia specifica exhibenda sunt.

Utrobique, i. e. intemperie tam calidâ quàm frigidâ, præstat spiritus vitrioli acidus, in primis Veneris, de quo in notis ad Crollium. Elegantior semper deprehensus spiritus vitrioli philosophicus in justo vehiculo exhibitus (horis ij, ante pastum sinè motu, vel hora j. cum motu) prævalente quidem caliditate cum tinctura rosarum vel extracto centaurii minoris (NB in primis arcanum ejus) prædominante verò frigiditate cum Extracto calami aromatici, Zedoariæ, vino absinthiaco vel alio generoso.

In senibus, præsertim pituitosis & Catarrhosis, Essentia melissæ cum sp. Vini extracta. It. essentia pulegij multùm imò plurimùm possunt. Utraque tamen essentia interdum fortificanda est in exhibitione cochl. j. taleolis vel particulis aliquot calami aromatici conditi aut oleo juniperi gut. ij. aut iij. (sic nimirum pituita egregiè resolvitur.)

Nota. Spir. vitrioli philosophicus Essentiis hisce immixtus guttis aliquot feliciores facit.

Correcto ventriculo omnia illa symptomata, (cardialgia ex consensu ventriculi, animi defectus, delirium, sopor) nec imminere, nec prævalere, possunt.

Corrigitur ventriculus omnium commodissimè per Vomitoria. Ablatis ergò impuritatibus & ventriculô restitutô, omnia illa Symptomata cessant.

Si quod forsan post correctum & confortatum ventriculum ab hisce accidentibus residuum fuerit, θεράπευσις petenda est ex propriis istorum moborum capitibus.

FASTIDIUM ET INAPPETENTIA.

In fastidio & inappetentia valet spiritus vitrioli philosophicus, cujus effectus satìs laudari nequeunt. Exhibendus is est in vehiculis convenientibus (in aqua menthæ, acetosæ in vino, brodio) Fastidium id fit ex succo vitriolato vitiato in Ventriculi fundo, & consopito, qui iterum excitatur acidis.

(Elixier vitrioli Mynsichti, si morbus ex defectu fermenti, insigne est stomachicum.)

Externè cibi fastidium aufert Epithema ex vino malvatico & aceto ana, cum crusta panis pulvere Caryophyllorum (si imbecillitas ventriculi quoquè accesserit) aspersa & aliquoties calidè supra ventriculum posita. Idem efficit Unguentum ex butyro capræ & oleo Caryophyllorum stillatitio mistum, inungendo ventriculum (præsertim in chronicis.) Vide plura infrà de Nausea.

BULIMUS.

In bulimo (hic est ex succi vitriolati defectu) os ventriculi maximè cum patiatur, illa in passionibus ejusdem dicta & præscripta sunt, hic maximè locum habent. Itaquè, cætera si correspondeant, vomitus citissimè curam expedit. Hâc nimirum ratione humores maligni facillimè expediuntur, evelluntur, ventriculique villi, ut iterum atrahant, ab impedimentis liberantur.

Quod si vomitus procurari nequeunt, intercidentibus nempe viribus admodùm prostratis, vel indiciis nullis vomitum suadentibus, omnium commodissimè recurritur ad acida vitriolata. Hôc modô sp. vitrioli philosophicus in vino granatorum, syrupo limonum, syrupo de acetositate citri vel cum tinctura rosarum propinatus aliquoties ad morbi nempè usquè declinationem, perfectissimè sanat.

APPETENTIA CANINA.

Appetentim Caninam (hujus causa bilis prasina seu succus vitriolatus in ventriculo, non ergò imperandus est vomitus, ne moto humore sequatur Cholera, nec dandi sunt succi vitriolati acidi, ne malum augeatur) tollit Essentia melissæ cum sp. Vini extracta; cujus dos. cochl. j. misce cum aliquot gutt. olei Carui, præmittenda tamen sunt universalia, quæ succum vitriolatum seu bilem minuunt & per inferiora seducunt. Sic extractum Rhabarbari mechoacannæ. It. panchymagogon vegetabile maximè hic laudantur. Vitelli ovorum qui indurati sæpiùs comesti à specifica proprietate αὐτεξίῳ solvunt.

PICA.

Das Gelüsten der Schwangern Weiber

In pica valet aqua Cinnamomi (in pica prægnantium vomitus & purgantia non habent locum) aqua corticum aurantiarum. It. Sal cinnamomi aurantiarum ex corticibus, & citri ex corticibus cum magisterio corallorum & perlarum.

Si res cupita denegetur, ne quid incommodi fœtui detur, convenit aqua Pampinorum vitis albæ (bryoniæ) quod statim prægnanti exhibeatur.

MALACIA.

De Malacia infrà in cap. de Cachexia Virginum.

SITIS.

SITIS.

In siti à quacunque causa proveniente, præsertim in febribus, lapis prunellæ in aqua frigida fontana dissolutus vel Julepo rosarum admodùm conveniens est. Idem omninò præstat spiritus vitrioli aliquot gutt. in aqua fontana vel Julepis refrigerantibus (spiritus Salis in hydropicis tantùm sitim extinguit) sic aqua aluminis per B. destillata sitim & fervorem quemvis sedat.

Peregrinantibus æstate sole fervente salutarius est non bibere, etiamsi sitis urgeat, cui tamen restinctio est adhibenda, præstat locusta (*die oberstengebegen*) prunellorum sylvestrium masticare, quàm vel quodlibet potionis genus ingerere.

Sic seq. pulvis itinerantibus maximè utilis est æstate præsertim, si hepatis intemperies calida multùm urserit.

Pulvis pro Peregrinantibus.

℞ *Piperis,*
sem. anisi ana ℈ *j,*
liquiritia ʒ *j,*
rad. ireos ʒ *j,*
sacch. puri ℔ *j.*

F. pulvis subtilissimus. Hujus ℞ tantum, quantum bis vel ter mucrone accipi potest: misce cum aqua pura fontana transvasando è vitro in vitrum (interdum præcipuè in febribus additur de lap. prunell. aliquid) est potus suavissimus, sitim sedans & interiora corroborans.

CRUDITAS VENTRICULI.

Cruditatem ventriculi, si ætas & virium robur suadent, aufert Vomitus conciliatus ex aqua Nucum & raphano destillata, & pauxillo aquæ Benedictæ procuratus, quem excipiant tandem ventriculum corroborantia, partim intrà, partim extrà.

Interna sunt omnia acida, nominatim v. sp. vitrioli Philosophicus cum conserva rosarum, acetosellæ, menthæ & similibus mixtus, senibus multùm prodest Essentia melissæ. Item Essentia pulegii, quæ omnem coctionem sive ablatam, sive tardam, sive vitiatam in iisdem juvat, oleum mastichinum in juvanda coctione præstans est, si ejus gutt. ij. iij. vel iiij. in convenienti liquore, vel etiam in vino vel Composito exhibeantur.

NOTA:

In his affectibus ventriculi Balsamus Aloeticus, quandoque vesperi ante cœnam, vel post mediam noctem Dosi ʒ j vel ij. sumptus ventriculo robur conciliat. Sicut etiam pilulæ de aloë vulgari, si cum Extracto myrrhæ præsertim fuerint compositæ.

(In plerisque ventriculi affectibus summæ efficaciæ est spiritus & oleum mastiches sequenti modo paratum.

SPIRITUS ET OLEUM MASTICHES.

℞. Gran. Mastich. sel. ℔j affunde 🜄 rectificati ℔ß stet per octiduum in digestione tunc affunde tantundem aquæ & leniter destilla in balneo ita: Collige primò spiritum post aquam, quam rejice spiritum in balneo rectifica, qui erit admodum efficacis saporis, remanentiam Mastiches destilla in arenâ igne fortiori usque dum nihil ampliùs transierit, destillato affunde aquam fontanam, & per balneũ destilla, & transibit oleũ elegans flavescens & limpidum quod verum oleum mastiches ad usus internos; Cujus Dosis à 6. ad 12. gutt. Quod autem in balneo non transcendit rectifica cum oleo calcinato & egredietur rubrum oleum calidissimum ideoque & ad externos solùm usus idoneum.)

Externè juvant inunctiones, Epithemata, & cerota stomachalia, in quibus eminet cerotum de laudano puro cum cera q. s. in forma Emplastri redactum, sic sacculus ex mentha, absinthio, pulegio consutus & gestatus idem facit.

Maximè etiam ad ventriculi cruditates commendatur tanquam specificum appropriatum sal ammoniac. purificatum. Aqua item sive Balsamus ventriculi & Balsamus fœniculi, spiritus quoquè absinthii multùm prodest.

Sal ammoniacum Purificatum. *Sal ammoniacū Purificatum.*

℞ Sal. ammon. benè triti & limatur, Martis ana ℔j, M. diligenter & ex cucurbita vel etiam retorta in arena sublima, auctô in fine igne, ut, quod purum est, ascendat in collum retortæ vel cucurbitæ, fæces verò cum limatura in fundo remaneant, quod sublimatum est iterum per se sublima & serva. Deinde ℞ Sal. communis q. v. decrepita in crucibulo, donec fluat. Hujus ℞ & salis ammon. anteà sublimati ana. part. æq. tere invicem & sublima, atque ità perge septies semper abjiciendo caput mortuum & addendo sublimato parem Sal. decrepitati quantitatem, & erit specificum præparatum, cujus gr. iij. vel iiij, in vino absinthiaco vel decocto Sassafras per aliquot dies continuos propinata, ità tamen, ut sudor à sumpto medicamento promoveatur, ventriculum perfectè curant. Est prætereà hujus usus expeditus in curandis Febribus, de quo infrà de specifico febrili.

Optimum autem, ut tum ventriculus, tum reliquum corpus ab omnibus impuritatibus sit liberum.

Aqua seu Balsamus Ventriculi. *Aqua vel Balsamus Ventriculi.*

℞ *Nucis moschata.*
Caryophyllorum.
Cubebar. an. ʒ *jß,*
Cinnamomi,
macis
Zedoaria.
granorum paradisi an. ʒ *j,*
gelanga ʒ *ij,*
piperis longi ʒ *vj,*
flor. tunicis,
rosar. rubrarum,
buglossa,
mentha an. Mj.
herb. mentha,
puleg.
absinthii utriusque an. Mjß.

Tritis terendis & confractis confringendis adde medullæ panis triticei ʒ x. deinde matracio vitreo exceptis adde Vini opt. ad 2. digitorum eminentiam, fiatque infusio per dies 8. vase clausô. Deinde proliciatur emulsio ex amygd. d. ℔ß, cum dicto infuso misce, additisque mellis opt. ʒ iij. F. destillatio in B. ad siccitatem. Hujus aquæ cochlearia ij. adhibita in quavis ventriculi imbecillitate propinantur.

Balsamus Fœniculi. *Balsamus Fœniculi.*

℞ *Extracti sem. fœniculi (cum sp. vini)* ʒ *ij,*
Cera alba aut manna Calabrina ʒ *ß,*
Sal. fœnic. ʒ *jß.*

M. super igne lento. ut fiat massa. Adde olei fœniculi ʒ iij vel iiij, M. & serva. Dos. à ℈ß ad ℈ j, cum rosar. aut menthæ.

Quod si dicta deficiunt, poterit bis in hebdomade horâ unâ ante prandium offerri ʒß, pilularum massæ sequentis. ℞ aloës septies in succo rosarum lotæ & exsiccatæ par. ij. Rhabarbari electi & Myrobalanorum Emblicorum p j. F. Massa.

Exteriùs inungatur ventriculus ol. masticis destillatô, post inunctionem applicetur ceratum Stomachicum Galeni, Emplastrum pro stomacho, aut Emplastrum de Mastiche, aut, quod omnibus præstat, Tacamahaca super alutam extensa emplastri locô. Prodest & in fine pastus dare pulverem.

℞ *Cubebarum* ʒ *ijß.*
nucis moschata ℈ *iiij,*
Caryophyll. ℈ *ß.*
macis ℈ *j.*
Calami aromatici ℈ *ij,*
liquiritia rasa ʒ *ij.*
Confect. Carui ʒ *vj,*

fœniculi ℥ß,
Rotular. diatron. santal. f. Camph. diarhodon.
Abbatis an. ℥ß.
F. pulvis grossus, de quo capiat æger post pastum pugillum unum.

Scutum Stomachale.

Scutum Stomachale.

℞ *Olei absinthij* ℥ß,
Castorei ʒ ij,
menthæ, ℥ß.
ol. mastichini ʒ vj,
ol. juniperi,
nuc. moschatæ an. ʒ j,
Caryophyllorum ℥ß,
Zedoariæ gr. iij.

Inungantur præcordia & tegantur alutâ.

℞ *Storacis Calamitæ* ʒ jß,
ambræ grisea gr. j.
ol. macis,
menthæ.
absinthii an. ʒ j,
pulveris Caryophyllor.
macis an. ℈ j.

Dissolve gummi storacis calamitæ. F. Massa, Educatur super aluta & inducatur syndone rubrâ, F. l. a. Scutum stomachale.

Inunctiones fiunt per oleum absinthinum, masticinum, menthæ: in ditioribus destillata; in pauperibus expressa præscribantur, aut cocta.

Si verò, ut sæpissimè & quasi semper fit, hepar sit calidum & periculum immineat, ne dum uni medeamur, alteri noceamus, tantùm calida medicamenta Ventriculo offeramus, hepati exteriùs refrigerantia applicari poterunt, Unguenta, Epithemata & sacculi cum santalis, trochiscis de Camphora, & similibus.

ABLATA CONCOCTIO.

Ablatam concoctionem in morbis Chronicis ubi plerumque coctio ventriculi perit tota, per analogiam Essentia panis, ejusque oleum restituit tandem, si cætera quoque tam intrinsecùs, quàm extrinsecùs rectè administrentur. Sic Essentia carnis solâ ebullitione sine aqua adjecta in vase clauso extracta nutritionem omnem absolvit pedentim, postliminiò quasi in pristinum statum revocatâ coctione ventriculi.

Oleum Panis.

Oleum seu sanguis panis signaturâ suâ repræsentat sanguinem, neque frustrà factum videtur, inter esculenta omnia quidem nauseam homini sano posse movere, præter panem, tanquam nutricationis nostræ potissimùm instrumentum. Ille ergò in dulcissimam Essentiam (natura dulcissima maximè essentificata arripit) & oleum Chymicè redactus paucissimis guttulis fermè illicò in sanguinis massam beneficio coctionis secundæ conversus diutissimè hominem conservat, & nihilominùs tandem coctionem reducit.

RUCTUS.

In Ructibus etiam vulgò commendatur vinum absinthites: sic ipsius arcanum. It. Sal & spiritus Salis absinthii potiora sunt. Si ructus fuerint fœtidi & nidorosi, in primis verò æruginosi, primum subsidium petitur à vomitu procurato (per aquam benedictam cum aqua anisi, menthæ) qui saburram totam ventriculi eliminat; ventriculumque à cruditate liberat: Ructus, quò deinceps minùs molesti esse possint, post vomitum tandem illa conducunt principaliter, quæ ex absinthio fieri diximus.

FLATUS VENTRICULI.

Curatio flatuum Ventriculi convenit cum curatione ructus. (Hippocrates, venter diu inflatus minatur Tympanitidem) alias essentia coriandri ante pastum hic laudatur. It. ol. Cymini, & corticum aurantior.

INFLATIO VENTRICULI.

In inflatione Ventriculi præmissis præmittendis, de quibus in præcedentibus actum est, Balsami vel olei fœniculi guttæ aliquot exhibitæ prosunt. Sic oleum carui tum intrà tum extrà præstat, præsertim si Epithemata ex carminativis extrà fuerint applicata.

TUMOR VENTRICULI.

In tumore ventriculi à flatibus vel ab alia causa emergente antimonium diaphoreticum vel flores albi antimonii fixi aliquoties singulis diebus dari in aqua fœniculi specificâ quâdam proprietate juvant; idque magis, si aliquantùm ab iis sumptis sudor provocetur. Non minoris virtutis est Diaphoreticum in peracutis, seu mixtura simplex semel atque iterum in vino absinthiaco datum.

SINGULTUS.

In singultu Symptomatico præstat oleum Cymini internè aliquot guttis.

Externè applicetur hoc Epithema. ℞ Cineres quernos imple scutellam cum iisdem, & imbibe cum vino malvatico, super cineres extende laciniam (ut excidant) & applica ventriculo sæpiùs, si opus imbibendo (extemporaneum remedium Thoracis compressio, *Sibe ob die Hosen wob gebanden*) singultus à repletione curatur vomitu.

Ad singultum accommodata sunt remedia: Terra sigillata Silesiaca vera, Bolus armena. Lapis Bezoardicus verus orientalis, Emplastrum extrinsecùs de crusta panis, de baccis lauri & similibus.

NAUSEA.

In Nausea utilia sunt, quæ de debilitate appetitûs seu appetentia suprà de fastidio enumerata sunt.

Nauseam verò citissimè solvit comesta Zedoaria vel ejus Extractum, quod totâ proprietate in omnibus ventriculi affectibus valere potest. Frequens autem usus radicis Zedoariæ. It. acet. Zedoariæ in juvenibus & senioribus ventriculum malè affectum adeò roborat, ut nihil suprà, ideoque ejus usum comprobatum & commendatum magnifacere libet, cùm nuspiam non affectus subsequatur speratus.

Ne quis in mari evomat, salis peregrini compositio maximè laudatur. Illa talis est: *Sal Peregrinum.*

℞ *Salis nitri, seu lapidis prunellæ (potiùs Sal. nitri fixi,)*
Salis fusi & Sal. gemm. an, ℥ß,
galangæ,
macis,
Cubeb. an. ʒ j.

M. F. pulvis. dos. est à gr. iiij. ad viij. maximè jejunô ventriculô, stomachum enim confortat, digestionem juvat, & à putredine conservat.

Nauseam à sumpto medicamento arcet panis tostus, pulvere Caryophyllorum & acet. aspersus, orique vel naribus admotus. Itemque cæpa præmorsa.

VOMITUS.

Vomitus laudabilis nunquam sistendus: fit nimirum plerumque à malis humoribus ad ventriculum refluentibus, crapulâ, copiâ ciborum pinguium & insuavium; quæ, dum per superiora exitum quærunt, impedienda non sunt.

Cæterùm vehementiores non sunt tolerandi, quales sæpiùs videmus in Hypercatharsi.

Vomitus enormes sistit, 1. aqua menthæ ℥ ij, semel atque iterum sumpta. 2. Emplastrum theriacæ ventriculo impositum. 3. Succus cydoniorum crudus miraculosè vomitus sistit, si ejus coch. j. vel alterum propinetur. 4. Sæpè vomitus vomitu curandus est. Durantibus itaque iisdem & quidem singulis diebus recurrentibus Aquæ benedictæ usus in primis auxilium affert confortato

dein-

deinceps ventriculo. 5. Laudanum opiatum egregiè valet ubi reliqua omnia parùm efficiunt. 6. Cæteris annumerantur etiam Extractum Zedoariæ, absinthij, melissæ, menthæ, pulegij. Cùm præsertim Epithema ad Ventriculum fiat ex decocto absinthij, menthæ, lupuli in aqua ferrariorum vel acet. paratum.

Cruentam vomitionem citò restinguere optimum, alioquin propter spirituum copiosam projectionem lipothymiæ & syncopæ sequuntur lethales.

Restrictivum est excellens suprà enumeratum de sputo Sanguinis, quo ℞ aquæ destillatæ radicis Urticæ (non habetur parata in officinis, diligenter tamen paranda & asservanda) major. ℥vj spir. seu ol. Vitrioli tantum, quantum ad acetositatem satis largam sufficit; diluantur & satis frigidè potentur. Post hanc ebibitam potionem simul ventriculo applicetur panis tostus cum pulvere Caryoph. aspersus & in Vino Malvat. & acet. madefactus, vel fiat pulticula ex medulla panis secalini & vino rubello stiptico & acet. fortissimo calidè inducenda ventriculo toti & orificio ejus, manè & vesperi renovanda. Hac ratione subitò sistitur Vomitus cruentus.

PLETHORA.

Plethorâ præsente interdum, si vires ferant, phlebotomia basilicæ non ommittenda.

Quòd si grumosus sanguis in ventriculo congestus fuerit, idque distensione circa eundem & excrementa præsignificant nigra, purgationes lenea ex Rhabarbari ʒß) & Mechoacannæ (ʒjß) in substantia datis, illæ optimè, quod reliquum est in ventriculo & intestinis, cernunt cum leni adstrictione. Potest etiam pro potu dari Vinum rubrum, in quo infundantur radices Urticæ majoris. Vide suprà quæ in expuitione & hæmorrhagia dicta sunt.

CHOLERA.

In Cholera valent eadem, quæ in vomitu, in primis ...ta menthæ, semen rosarum, magisterium perlarum, corallorum, Tinctura corallorum & Essentia Smaragdi. His nihil proficientibus laudanum opiat. dos. j. spongiolæ salicibus adnasci solita gr. iiij. in aqua styptica vel vino ...ello.

DOLOR VENTRICULI.

Dolores ventriculi tollit oleum Chamomillæ, Sapinum (de quo suprà de cardialgia) in syrupo dialthææ vel in conserva rosarum oxalidis acetosellæ, menthæ ...æ aliquoties exhibitæ. Idem facit oleum mastichis, si à ...ſa frigida oleum Cinamomi. It. ol. Zedoariæ. Extrinsecùs foveatur ventriculus floribus Chamomillæ frixis & sæpiùs applicatis.

NB. Si ab istis omnibus, parum præsidij successerit, vomitus res procuranda est (aliquid nimirum in ventriculo latere suscipio est) posteà ventriculus roborandus pil. j. ij. pro magnitudine ex lachryma Olibani.

ANIMALCULA VENTRICULI.

Animalcula ventriculi (ex quacunque causa) eadem ...nt, quæ suprà de vermibus cordis. Sic arcanum ...ceti, Asari. It. vomitus per aquam benedictam. ...cretum est in hoc casu pulvis secundinæ primipa... cujus ʒß vel ℈ij, cum extracti Theriacæ ʒj, vel cum theriacali Crollij aut mixtura simplici absorptus, ta... maleficiô vel casu quôdam nata animalcula & infe... ...issimè enecat, posteà cum leni infuso foliorum sen... Rhabarbari, Mechoacannæ per alvum extur...

Spiritus CC. in hoc affectu multùm quoquè prodest, ...nis Essentificatus, hoc est, in quo Sal fixum aquâ ...nient priùs extractum & volatile ritè depuratum in hoc dissolvantur & uniantur.

IMBECILLITAS VENTRICULI.

Imbecillitas ventriculi si adsit, ante omnia convenit adhibere vomitorium ex vitriolo albo aut extracto Ellebori, à quibus si æger abhorreat, datur dosis Mercurij, quô factô ventriculus tam assumptis, quàm admotis roborandus, repetita tamen sæpiùs ægri evacuatione.

Quæ assumuntur inter vulgaria in primis sunt species Electuarij aromatici rosati diarhodon Abbatis, rosatæ novellæ cum conserva rosarum & menthæ exhibitæ aut aliô quôcumque modô. Pulvis diagalangæ, species de mentha, absinthio, myrobalani, nuces muschatæ conditæ, pulvis Aronis Quercetani, & alia apud Practicos.

Pro potu ordinario prodest vinum absinthij, in primis tempore verno præparatus sp. absinthij, qui ad libitum cum potu admisceatur.

Assumatur quoquè cremor Rartari sæpiùs, & interdum sp. Vitriol. aut destilletur Aq. vitæ ex vino malvat. aut alio generoso vino, in cujus ℔ij maceretur Mjß pulegij exsiccati; ejus cochl. ij. exhibeantur cum ol. Vitriol. guttis, quantum videlicet ad gratam aciditatem requiruntur, quô assumptô aut in loco calido se contineat, aut se exerceat æger, ut incalescat ad sudorem usquè.

Prodest etiam nonnunquam assumere cochl. j. syrupi de canella aut caryophyllis præparat. modô seq. ℞ Cinamomi (aut Caryophyllorum) ℔jß, affunde vini Malvatici vel Falerni ℔iij, infunde in matracio, crassô modô contusis aromatibus per 3. dies in cineribus calidis. Hinc leniter ebulliant & colentur. Colaturæ adde æquales partes, sacchari & F. s. a. syrupus. *Syrupus de canella & Caryophyllis.*

INTESTINORUM AFFECTUS.

OBSTRUCTIO INTESTINORUM.

Obstructio Intestinorum. I. à pituita solvitur: medicamentis tum externis tum internis.

Internis vulgaribus undequaque apud authores obviis. Mirabilis est essentia melissæ, si ipsius ʒj, cum gutt. iij. olei seu spiritus juniperi misceatur cum Extracto Colocynthidos & scammonij, de quo in Crollium, vel cum dosi Panchymagogi vegetabilis. Extemplò nimirum pituitam dissolvit, eadem posteà per adjectum purgans exterminanda. It. Extractum agarici cum aqua Cinamomi vel sp. Vini.

Externa sunt suppositoria & Enemata, quæ foris nempè applicantur, ut scilicet pituitam ex intestino recto & colo educant, obstructionemque dissolvant. Ex suppositoriis laudabile est, quod fit ex mellis ℥j, & radicis Ellebori nigri ʒj. (hoc suppositorium in pueris utile) Clyster est ex croci metallorum ʒj, ad ʒjß. (de quo in Crollium) in decocti Mercurialis ℔j, & butyri recentis vel olei olivarum ℥ij, dextrè applicatus. Hujus etiam usus est in fæcum duritie.

II. A fæcibus induratis Enemata valent, It. ℞ omentum cum intestinis vituli (*Kälber Kröse*) coque in eum modum, quô aliàs mensis apponi solet cum multo brodio Eô adhuc fervente ano supposito vapor excipiatur per sellã, & paulò pòst σκύβαλα indurata ejiciuntur, & obstructio solvitur, quæ deinceps emollientibus internis ulteriùs expedienda fuerit.

Inter emollientia hìc locum habet primarium cremor Tartari sæpiùs in jusculis exhibendus à ʒj, ad ʒjß, 1. 2. 3. 4. diebus.

(Melius oleum ♀ri per deliq. vel oleum Tartari Antimoniatum, quod vide infrà de Cachexiâ.)

In summa obstructione alvi ℞ plumarum minutissimè incisarum pugill. j. M. in panem. F. pilulæ. It. olei ceræ ℈j usquè ad ʒj, in Enemate emolliente: Zibetha umbilico illita: fel tauri potest etiam clysteribus addi ad imitationem naturæ, quæ felle facultatem expultricem irritat.

III. A tumore Enema specificum,

℞ lactis

℞ lactis ol. olivar. ana ℔ß.

ADSTRICTIO.

In adstrictione ex Enterocele adhibeantur externa emollientia, & injiciantur Enemata.

INFLAMMATIO, ABSCESSUS, ULCUS, CANCER.

Inflammatio, abscessus, ulcus, Cancer, Enemate curantur, quamvis Cancer vix.

FISTULA.

De fistula infrà de affectibus externis.

COLICA ET ILIACA PASSIO.

In omni Colica & Iliaca passione dextrè curanda (à Catharticis fortioribus abstinendum) semper prospiciendum ut alvus sit libera, quam si natura ità conservat, benè quidem; sin minùs, tum externis, nempe suppositoriis & clysteribus (vide disputationem meam de Colica) tum internis saltem mollificantibus utendum: quale est Extractum Mercuriale (cum sp. Vini paratum, dos. à ʒj, ad ʒij) cum extracto sennæ justâ dosi (à gr. x. ad ℈j,) exhibitum.

Quando alvus est libera & flatus distendunt intestina, ab initio Tinctura Corticum aurantiarum cum sp. Vini extracta multùm valet, dos. cochl. j. Hæc essentia semel atque iterum data flatus omnes dissipat: sin minùs, exhibeatur in malvatico olei amygdalarum dulcium ʒj, usque ad ℥j. Quòd si nec quidem flatus distendentes expediuntur, locò amygdalarum dulcium exhibe sp. Terebinthinæ ʒj, ad summum, posteà arctissimè cum fasciis liga ventrem *mit einer Handquelen 3. mahl um den Leib gezogen von 2. Personen* & flatus omnes dissipabuntur.

NOTA.

Etiam in Colica & Iliaca flatulenta, quemadmodum in cæteris alvo libera remedium specificum (extremum est, quô usus sum in Quæstore quodam) est mixtura spiritus Vini & spiritus Sal. ana. ʒß vel ℈ij, in aqua communi tepida sudoribus exindè provocandis data. Illicò nimirum sitientes spiritus colicæ administros potat, ac in vapores resolvit (patiens quiescat, licèt id et difficile: motu nimirum crescit malum) ut reliquum quoquè corpus à vaporibus noxiis per medicamentum absumptum liberatum, eò meliùs morbo pereunti subjici possit.

In Colica ex pituita vitrea valent oleum Zedoariæ, Chamomillæ, sapphirinum (à gutt. iij. ad ℈j) sæpiùs exhibita.

In pituita educenda præstat Essentia trochiscorum alhandal cum vino Malvatico destillato extracta. It. spiritus Vitæ aureus Rulandi ab ℥ß, ad ℥jß, ad summum.

In Colica à bile erodente Extractum Rhabarbari. Item Panchymagogon vegetabile multùm præstant: bilem nimirū educunt, quâ excretâ, si nihilominus dolores durârint, malvaticum cum oleo amygdalarum dulcium posteà semel atque iterum datum acrimoniam bilis restitantis infringit & dolores sopit.

NB.

In his casibus aliquando cæteris paribus laudanum opiatum dextrè paratum & sumptum mirabilia præstat: cujus tamen usus, si hæc ipsa jam prædicta in promptu fuerint, non temerè præcipitandus, nisi forsan materia tam fortiter impacta sit, quæ doloribus confertim recrudescentibus nullas inducias permittit. Hoc itaquè in casu, ut quies ipsi naturæ imperetur à laudano minùs abstinendum erit.

Si ex humore acri, valet etiam Mixtura simplex.

In Colica ex humoribus æruginosis, vel flatibus inter membranas inclusis, nihil melius est, quàm exhibere dosin compositi è spiritu Salis nitri & spiritu vini, citissimè nimirum expedit.

In Colica ponatur Magnes super Umbilicum & statim cessabit dolor.

Colica, etsi nonnunquam à biliosis & acribus humoribus ad intestina profluentibus fiat, ab inflationibus item intestinorum & à duris diu retentis excrementis: tamen nulla frequentior est, quàm quæ à pituita & flatibus oritur. In quibus omnibus notandum, ut alvus semper sit aperta 2. ut medicamenta potiùs per clysterem injiciantur, quàm per os exhibeantur, ante alvi apertionem.

Ut igitur alvi obstructio colicos dolores fovens solvatur, injiciatur Clyster emolliens & laxans vel ex solo decocto brancæ ursinæ veræ cum oleo Chamomillæ & anethino aut sequente, quô vel solô cessare dolorem expertum est.

℞ juris pisorum ℥iij,
extracti esulæ ʒjß,
Bulliant simul, ut extractum solvatur, hinc adde
olei lini ℥iiij,
Sal. gemmæ ʒj
Sal. communis ℈j aut ʒß,
M. injiciatur moderatè calidè.

Ejectis ventris impuritatibus dolori tanquam magis urgenti succurrendum, ipsum mitigando & sedando anodynis & narcoticis.

Extrinsecùs fiant inunctiones oleô Chamomillæ & amygdalarum dulcium cum guttis aliquot ol. stillatitij anethi aut olei philosophici. Hinc imponendi sacculi calidi ex furfure aut millio, aut tantùm tegula calefacta linteo involuta. Imò, si dolor urgeat, applicetur Emplastrum ex laudano vel solo vel cum aliis mixto.

Umbilicus inungatur Balsamo Apoplectico, cui si admisceatur gr. j. vel ij. Zibethi potentiùs & citiùs operatur, aut è Zibetho cum oleo nucis moschatæ expresso F. Balsamus.

Intrinsecùs exhibeatur ʒß, Theriacæ mediæ ætatis cum laudani opiati gr. v. Extracti Castorei gr. iiij, aut pulveris castorei ʒß. Atque hoc medicamentum offeratur, si absit inflammatio, quâ præsente post pilulas laudani deglutitas oleum Saturni per deliquium gutt. v, aut vj. in vino albo propinare & ventrem inungere convenit Balsamô Saturni, qui duplex. Unus ad inflammationes omnes è part. ij. ol. Saturni per deliquium è sale, & part. j. olei rosati simul mistis in mortario lapideo. Alter fit cum Sale Saturni, affunditur in matracio convenienti sp. Terebinthinæ ad eminentiam digiti, donec Sal in spiritu Terebinthinæ solvitur isque rubicundô tingitur colore. Tinctus spiritus è cineribus destillatur per retortam igne primùm lentissimô, donec oleum Terebinthinæ prodierit, quod cùm ampliùs non destillat, muta vas recipiens, ignem auge paulatim, donec etiam fortissimum habueris, & prodibit ol. præstantissimum in vulneribus, ulceribus, Cancro, Noli me tangere aliquoties tangendo bombace, medetur. Hinc post horam j, si non cessat dolor, sequens potiuncula exhibenda.

Balsamus Saturni duplex.

℞ spir. Vini ʒj
Salis ℈ß aut. gutt. xv.
aq. fontana ℥iij

Ægro stragulis benè cooperto sudores aliquandiu provocandi: aut offerri potest dosis ex aqua theriacali aut spiritu Terebinthinæ ℈ß, in vino Malvatico. Prodest etiam, si dolor non cessat, dictum clysterem repetere, & ægrum in Balneum locare emolliens & anodynum, quale capite de Calculo præscripsimus.

Si magna adsit flatuum copia, id quod ex intestinorum murmure facilè cognoscitur, carminativa admiscenda clysteribus & assumendis intrò, ità ut cum aq. theriacali aut potiuncula dicta gutt. aliquot ol. stillatitij Carui, anisi aut fœniculi misceantur.

Exteriùs inungatur venter oleô anethinô & Chamomillæ, cui dicta olea destillata admixta sint.

Cucurbitula magna umbilico applicanda & doloribus urgentibus cingulo constringantur partes abdominis.

Quibus

Quibus præmissis ratione doloris & paroxysmi ad ea, quæ causam ipsam respiciunt, propiùs accedendum, & si à pituita crassa & viscida, ùt plerumque fit, oriatur, ea primùm leniter purgantibus expurganda, habito simul respectu ad flatus crassos semper in hoc affectu præsentes. Unde semper decoctum aut aqua, stillatitia anisi, fœniculi, dauci, cum infuso agarici, Mechoacannæ, & Electuarij diacartami exhibenda, cavendo, ne Rhabarbarum aut Myrobalani ob adstringentem, quam possident, facultatem, exhibeamus, nec sennam & cassiam ob flatulentiam, atque ea, quæ injicienda diximus, nonnunquam prætermittantur cum iis, quæ per os dantur.

Expurgatâ materiâ calefacientibus, attenuantibus & discutientibus reliquiæ tollendæ, ut spiritu Terebinthinæ, mithridatio, Theriaca, aq. Theriacali, sp. Sal. nitri, quibus interdum sudor excitetur. Prosunt etiam sequentes Rotulæ.

℞ spec. diacymini,
diacalaminthæ,
aromatici rosat. an. ʒß,
sacchari in aq. fœniculi dissol. ℥iij.
aq. Cinamomi ʒij,
ol. anisi ℈ß,
succini gutt. vj.

F. Rotulæ, de quibus sumat æger j. atque alteram ad lubitum.

Quod si à biliosis & acribus humoribus ortum ducat morbus, illi statim post alvi apertionem & anodynorum applicationem detergendi & expurgandi iis, quæ bilem respiciunt, injectô Clystere è lactis ℔j, in qua mellis Mercurialis ℥iiij. aut v. dissolutæ sint, aut potest locô lactis assumi aqua hordei, in qua rosæ, violæ aut malva bullierint cum diapruno aut diasebestem.

Per os datur diaprunum solutivum, syrupus rosarum solutivus cum infuso Rhabarbari, syr. item violarum ex multiplici infusione.

Si ex aliqua inflammatione intestinorum fiat dolor, post fæcum ejectionem secetur vena, & clysteres injiciantur refrigerantes & emollientes aut si etiam aliqua suspicio sit bilis flavæ, ex lacte, in quo ebullierint refrigerantia cum saccharo rubro & oleo violarum.

Per os quæ assumuntur, sint refrigerantia.

Si ex duris & diu retentis fæcibus oriatur, injectô clystere emolliente mirè prodest Balneum aquæ dulcis cum herbis emollientibus & humectantibus & posteà propinandum medicamentum validum, quod fæces emollitas exturbet. Quòd si non proficiat folle aut syringiâ inflentur intestina, ut separentur fæces ab intestinis, statimque injiciatur Clyster fortis cui ʒß aut ʒj, sal. gemmæ admixta sit.

In omnibus autem dictis causis semper cum aliis propinanda, quæ peculiari proprietate contra hunc morbum faciunt, ùt sunt exsiccata intestina lupi ad ʒj, in vino epôta: stercus ejusdem exsiccatum: cruribus & pectini alligatum: aqua stercorum bucularum juniorum per alembicum destillata.

(Resegmen ellychnii de candelâ sebaceâ ex emunctoriis vulgò *der Nossel, oder putzen vom Liecht*, in vino albo datum colicam solvit. Umbilicus inungatur oleo saponis veneti, quod additâ calcis vivæ dimidiâ parte ex retortâ destillatur, oleum, in dolore etiam ischiatico & podagrâ non satis laudandum.)

PARALYSIS.

Paralysis in quam colica interdum desinere solet, universalibus præmissis purgantibus curatur ùt in paralysi dictum. In primis convenit spiritus Tartari, rotulæ ibidem descriptæ & oleum succini & extractum, Balsamus Galbani, Therebinthinæ cum cataplasmate ex radice symphyti.

TARDA ALVI DEIECTIO.

In tardissima alvi dejectione à quacunque causa procedente mirabilis est effectus Essentia Salis tart. cum sp. Vini extracta & ad consistentiam redacta, cujus gut. ij. usque ad vj. vel viij, tandem singulis diebus vesperi horis 2. à cœna in haustulo vini vel alio liquore exhibeantur, donec spontè subsequatur lubricitas alvi. Hôc felicissimè usus sum & in Melancholia Hypochondriaca ad virium propè dejectionem scilicet dysenteriam.

In Ileo statim solvendo exhibe Mercurium crudum à ℈j ad ʒj, oleum commune recens cum saccharo distemperatum, ne agnoscant patientes, statim solvitur alvus, dolores leniuntur, si quid residuum fuerit expediendum, id est, cum aliis purgantibus.

FLUXUS INTESTINORUM.

Omnes fluxus Intestinorum primariò à Ventriculo pendent. Hujus ergo; ùt partis mandantis, primò habenda ratio fuerit (Cacochymiæ & plethoræ) nisi fluxus nimius urgeat. Ideóque ventriculô corroboratô ipsi quoquè fluxus cessant, sed tamen præmissis in fluxibus incipientibus vomitibus, adhibitisque Epithematibus (de quibus suprà in affectibus ventriculi) tandem Enematibus abstergendum & consolidandum.

Triplex autem non sinè causa statuitur alvi profluvium; Diarrhœa, Lienteria & Dysenteria. Ad fluxus ventris omnes detur ter in die de croco Martis, singulis vicibus grana x. cum succo prunorum sylvestrium. Item sequens.

℞ Hepatis Lupi
Mithridatij ana ℈j,
Magisterij Corallorum,
boli armeni
CC. usti,
Mastichis ana ℈ß,
Aqua Tormentillæ ℥iij.
Cichorij ℥ij,
Mina cydoniorum ʒj,
Misce.

DIARRHOEA ET DYSENTERIA EPIDEMICA.

In Diarrhœa & dysenteria Epidemica præmissô vomitu ad Antidota fugiendum.

Diarrhœa, quia à variis causis pendet, & semper alterius morbi effectus, diligenter videndum à quanam causa hæc ipsa dependeat, & an Critica hæc sit, naturæ consueta, symptomatica. Si ob errorem aliquem externum accidat, an à partis aliqua intemperie, aut humorum copia fiat: quæ omnia si quis ritè observet, non difficile erit huic morbo resistere. *Diarrhœa non Epidemica.*

In genere notandum, nullam talem subitò reprimendam & retinendam esse, nisi fortè in phtisicis & peripneumonicis. Et si quid moliendum, à medicamentis lenioribus & imbecillioribus semper incipiendum est, datô solô diacydoniô, aut mivâ Cydoniorum compositâ. Ventre exteriùs inunctô oleô Cydoniorum, mastichinô, nardinô, de mentha; prodest etiam lac ebullitione unicâ coctum & chalybeatum manè & vesperi hor. iiij, ante cibum, ad poculum unum addito terræ sigill. ℈j.

Si verò vires dejiciantur, ad fortiora accedendum, deinde ad Clysteres & medicamenta primùm abstergentia, hinc ad adstringentia tam externa quàm interna, de quibus in dysenteria: ità tamen semper habeatur respectus ad membrum primò affectum: in externis tamen notandum, ne exteriùs musculi constringantur, sic nimirum augebitur malum. Constrictio autem à musculis auget excretionem: quare optimum, ut tenuium sint partium, ut penetrent ad intestina. Quod optimè consequeris, si addideris acet. fomentis & cataplasmatis.

Maximè in omni alvi fluxu prodest, si regioni ventris calidè imponatur Emplastrum de Theriaca antiqua & terra sigillata ana. Multùm quoquè in omni alvi profluxione prodest syrupus de rosis siccis, myrtillorum & in primis de ribibus, de berberis, de Corallis Quercetani,

ni, CC. ustum & intestina gallinæ in clibano exsiccata & in pulverem redacta, lota priùs aquâ aliquâ adstringente. Iisdem ferè remediis occurritur Lienteriæ, seu intestinorum lævitati, in qua tamen magis calefaciendus & roborandus ventriculus & intestina. Et nonnunquam, si à pituita aquea eas partes lubricante fiat, causa expurgantibus tollenda. Conveniet hic super ventriculum cucurbitam parvam ponere, ut diutiùs cibum retineat.

Si ob affluxum bilis ad intestina, aut ob errorem aliquem externum, iis ablatis & mutatis, morbus facilè tollitur.

Si fluxus fiat propter obstructiones venarum mesaraicarum aut imbecillitatem hepatis attracticis causa suis medicamentis tollenda: in primis in fluxu hepatico prodest Sal Corallorum in aqua plantaginis dissolutum à ℈j ad ʒß, sæpiùs per vices exhibitum, cæteris necessariis non omissis.

Diarrhœâ correpti creberrimè utantur oryzâ cum jure carnium seu lacte cocta.

Potus sit aqua Chalibeata, in qua Corallia, CC. ustum, spodium tormentilla, bistorta, nux moscata, citri, granator. punica mala cocta sint.

DYSENTERIA.

In Dysenteria proprietate (cæteris omninò observatis, quæ in cruenta dejectione necessaria sunt) specificâ unice juvant.

Tinctura Smaragdi. 1. Essentia seu tinctura smaragdi, quæ fit hôc môdo: ℞ particulas seu recrementa smaragdi (ʒj. venit 4. vel 5. batiis) tere (non in mortario nisi ferreo) pulverem tenuissimum super porphyrio, superfunde urinam puerorum simplici destillatione paratam, & in loco calido tincturam extrahe, quâ toties affusô menstruo recenti collige, quoties illa in idē mittitur. Tincturas omnes collectas & filtratas, ablatô per destillationem menstruô, reduc in pulverem griseum, quem de novo cum sp. Vini extrahe in summam viriditatem Spiritus Vini denuò ablato ad aliqualem consistentiam, relinquitur Essentia vel tinctura Smaragdi in fundo: cujus gr. ij. iij. iiij. ad viij. vel x. in aqua plantaginis, tormentillæ, exhibita, omnes dysenterias miraculosè sistit & ventriculum roborat.

NB. Spir. vitrioli non detur, præcipuè si exulceratio adsit.

2, Essentia Croci Martis à Crollio descripta.

3. Aluminis crudi ʒj, in aqua plantaginis ad potandum data, dysenteriam solvit.

4. Tinctura Corallorum gr. iiij. v. vj.

(Præsertim quæ cum spiritu ligni quercini est parata vel

TINCTURA DE CATECHU.

℞. Terræ Japonicæ sive Catechu q. v. affunde spir. vin: ♀risat. & s. a. Extrahe in digestione Tincturam, quæ Datur ad gr. x. ad xx.)

5. Laudanum opiatum cæteris paribus.

(Hoc præ omnibus ut sacram anchoram commendo, modò sit ritè pptum)

6. Aurum potabile Anglicanum (It. pulvis spongiæ silicis, de quo suprà.)

In Dysenteria, causa, quæ est humor biliosus & ferveus, infusione ex Rhabarbaro & Myrobalanis tollenda, factâ infusione in aqua hordei, ipsoque Rhabarbarô fortiter expressô, semel atque iterum factâ repetitione purgantis, ad leviter adstringentia, tam extrà quàm intrà applicanda, accedendum. Quale in primis est seq. ℞ succi baccarum sambuci q. v. in eum injice micam panis ex furno extracti calidam, ut succum imbibat. Hinc iterum in furnum, ut exsiccetur, inde, quô facto iterum in dictum succum immerge, exsiccaque, idque tertiò & quintò repete. Tandem siccetur, ut in pulverem, redigi possit, dos. ʒj, singulis matutinis. Prodest etiam hic nux moscata & Myrobalani conditi in quantitate aliqua assumpta, syrupus ribium, berberorum &c. Crollius emplastrum ex Theriaca & terra sigillata tepidè applicat.

Injiciatur quoquè Clyster ex decocto anodyno Chamomillæ, anethi & rosarum, in quo dissolve sevum hircinum ab ℥ß ad ℥j, cum ovi vitello dissolvendum, ne cohærescat.

Quod si malum ad statum & incrementum pervenerit, conventissimum remedium est, in principio miscere clysterem sequentem, quem sæpiùs reiterare convenit. Nam, si materia pauca sit, solis interdum id genus Enematibus, adhibitâ jam dictâ purgatione curatur morbus.

℞ Lactis ustulati seu chalybeati ℔jß,
mellis rosati ℥iij.
ovor. vitell. Num. *ij*,

F. Clyster. Quod si cares lacte, ℞ aquæ hordei, in qua folia Chamomillæ & rosarum an. p. ij incocta sint, aut locô dicti decocti hordei capiat vervecum capitum, in primis, si dolor magnus adsit: posteà ad ea, quæ vim habent constringendi & simul refrigerandi, Enemata properandum, quale in primis est seq.

℞ Herb. Centinodij,
burs. pastoris,
plantaginis an. Mj,
summit. tapsi barbati,
equiseti an. Mß.

&, si fortiùs desideras, adde
balaust. Mß,
Myrtillorum ℥ij,
sem. plantaginis,
portulacæ an. ʒij,
flor. rosar. p. ij.

Coq. in s. q. hordei, ad ℔j aut ℔jß, in decocto dissolve mellis rosat. colati ℥ij, sacch. rub. aut rosacei ℥j. F. Clyster, qui sæpiùs injiciendus & nonnunquam cum præscripto adstringente permutandus.

Interiùs per os exhibeantur syrupi adstringentes, opiata, condita & conservæ. Præstat conserva radicis symphiti cum terra sigillata & Sale corallorum. Præstat etiam post abstersionem sæpiùs exhibere dosin Laudani opiati mei. Hoc nimirum ad omnem alvi fluxum, evacuatâ priùs materiâ tutò exhibetur magnoque cum fructu. Aut exhibeatur potio Cardiaca, quæ:

℞ Theriacæ recentis aut mediæ ætatis,
confect. alkermes, ana ʒß,
trochisc. de Carabe,
de terr. sigill an. ʒß ad ʒj
syr. rub. aut violar. ℥j,
de rosis siccis ℥ß,

M. Capiat horâ somni, aut post meridiem.

℞ Confect. Alkermes,
de hyacintho an. ℈j,
trochisc. de carabe ʒj,
aq. plantaginis ʒj,
syr. rosarum ℥jß.

F. Potio.

Aut Bolus *ex confectione de hyacintho ʒjß,*
terra sigillata aut bolo armeno aut trochiscis de carabe ℈jß.
cum saccharo. F. Bolus.

Exteriùs inungatur oleô myrtillorum & cydon. ana, aut fiat ex herbis seqq. decoctio, quâ fomentetur venter & renum regio,

℞ Plantaginis,
Centinodij an. M iij,
fol. symphiti.
equiseti an. Mij,
gallarum,
nuc. cupressi.
gland. quercinum an. ℥ij.
flor. rosarum,
verbasci an. p. iij.

Decoque in aqua pluviali & vino adstringente, addito sub finem coctionis pauco acet. aut inungatur venter in-

ferios

ferior Ungentô Comitissæ aut unguentô stypticô Fernelii: applicetur Emplastrum de Mastiche, ol. cydon. an. ℥j. pulveris myrtillorum ʒiij. Prosunt etiam hîc lapidum pretiosorum solutiones & perlarum.

Crura laventur decoctô sequente.

℞ Galarum immaturarum, nucum cupressi an. ℥jß,
rad. filicis,
Calcitrapa an. ℥ ij,
fol. plantaginis
tapsibarbati an. M j.

Coque in Vino adstringente, cum decocto laventur crura manè & vesperi.

Cùm corpus satis purgatum clysteribus dictis, offeratur infusio Rhœados eum rheo tosto:

℞ Rhabarbari parùm tosti ʒ j.
Infunde cum Myrobalanorum Citrin. ʒß.
santali Citrin. ℈ß.
Cum sero lactis aut aq. Endiviæ exprimantur, expresso adde.
Rhabarbari torrefacti ʒjß,
syr. capill. Veneris ℥ j.
Capiat manè.

Hinc ad ea, quæ fluxum planè sedant, accedendum, in quibus sequentia medicamenta primas tenent: ℞ Gummi Arabici & Ceræ albæ ana ʒß, includantur in pyro aut malo cydon. alicujus magnitudinis, quod in cineribus vel ad ignem assetur, ut optimè mollescat, exhibe manè & vesperi, quoties visum fuerit. Non incommodum quoquè fuerit sæpiùs cum vino rubro adstringente aut cum vino granorum exhibere suprà dictos panes cum succo baccarum sambuci.

Experimentum certum, si justô tempore præcipuè, ubi exulceratio mundata, & jam consolidanda. ℞ pomum Cydonium vel aliud acidiusculum, excavetur superiori parte & expleatur cerâ albâ rasâ & gr. iij. mastichis, iterumque claudatur & involvatur stupâ & assetur in cineribus, pomum assatum detur hora j. ante cibum & mira operabitur. ℞ panis Cydoniorum q. s. cum rosis rubris & vino rubro Chalybeato, & applica ventri inferiori, summum arcanum est in hoc affectu.

Crocus Martis. Limatura Martis seu Chalybis primò urinâ pueri, seu aquâ dulci aspersa exedatur tota nonnullis infusionibus aceti tartarisati, acetum evaporet, ejus substantia residet, forti calcinatione in pulverem rubicundum impalpabilem convertatur, quem aquâ pluviâ & rosar. ablues & exsiccabis. Hujus ℞ ℈ß seu ℈ j, in dysenteria & sanguinis profluviis & obstructionibus ab extra in hæmorrhagia desperata.

Ejusdem usus est *Oleum Croci Martis*, cujus processus sequens. Crocum Martis cum urina pueri forma in massam, quam per retortam destilla more spiritus vitrioli, & proveniet oleum rubrum & aliquantum spissum, quod si per dies aliquot vel sub fimo digeres, vel in cineribus circulabis ad intrinsecos morbos egregiam operam præstiteris, usus idem, qui Croci, Dos. minor, croco gutt. 4. vel 5.

Sulph. Solis, Hoc à proprietate sua fixa sulphuri microcosmico dissoluto maximè confert. ℞ Sal. nitri & Sal. communis q. v. (v. gr. ℔jß) boli communis ℔ vj, destilla s. a. oleum, veluti destillas oleum Sal. communis. Hôc oleô solve Salem priùs amalgamate & admixtione flor. Sulph. calcinatum [ut infrà dicetur] in cineribus positum in matracio pulverisatum, affusô oleô destillatô ad eminentiam digitorum aut ad ʒ j, Solis additur ℥ß sp. Sal. dicti. Tincturam separa & spiritum usquè ad siccitatem sæpiùs indè evoca per destillationem ipsam, Solis solutio remanebit in fundo rubra. Huic superfunde spiritum (oleum) vini & tincturam destilla ad oleositatem. Hujus guttæ v. vel vj. in vehiculis convenientibus datæ fluxum ventris sistunt & ventriculum corroborant.

Amalgama & Calcinatio Solis. ℞ part. j. Solis part. j. argenti vivi, F. s. a. amalgama, quod in crucibulum ponatur, & evaporetur omnis Mercurius. Pulvis relictus cum novo Mercurio, ejusdem dosis amalgamatur, idem Mercurius exhalet. Eadem amalgamatio repetatur. Hinc adde part. ij. florum Sulphuris, in crucibulo detineatur in igne, donec Sulph. omne exhalet & deflagret. Idem labor sextâ vice repetatur.

Non sinè fructu quoquè in hoc malo sudor provocetur cum terra sigillata & lapide Bezoar.

Afferunt quoquè non levem opem cucurbitulæ umbilico & iliis affixæ.

Potus sit aqua hordei, in qua CC. coctum sit.

Dysenteria in superioribus intestinis si fuerit, plerumque lethalis est simul, ob consensum evomente aut singultum patiente ventriculô. Potest tamen iis remediis curatio tentari, exceptis Enematibus, quæ aut nulla aut pauca esse debent, assumptô per os lacte cum melle aut saccharo rosaceo ratione abstersionis & cæteris necessariis suprà dictis exhibitis.

Quod si ab intemperie calida acres humores generentur, ab hepate & dysenteria hoc modo foveatur, unigatur hepar Cerati santalini ℥ iiij, ol. Nymphææ, rosarum an. ℥ j, Camphoræ ℈ß, assumeturque, quæ intemperiem alterant.

(EXPERIMEMTUM IN DYSENTERIA.

℞. Cupular. glandium q. v. affunde aquam fabrorum ferrariorum, vulgò *das Loschvvasser auss der Schmitte* Coque donec intensè saturatam rubedinem contraxerit, Aquam tinctam filtra & singulis duabus vel tribus horis Haustulum ad ℥ ij. propina.)

TENESMUS.

In Tenesmo externè valet decoctum foliorum quercûs cum furfure in aqua chalybeata vel ferrariorum factum, & in sacculis vel insidendo vel applicando calidè usurpatum.

Mirabilis quoquè est in hoc casu Clyster ex jure carnis Vervecinæ cum olei ceræ gut. aliquot ad ʒ j, injectus.

At intrà olei mastichis guttæ aliquot exhibentur in aq. menthæ, plantaginis, pulegii. Subitò tenesmum solvunt. Est ventriculo gratum, intestinis non inimicum: præterea dysenterias curat, in primis tenesmum sistit.

FLUXUS HEPATICUS SEU *DYSENTERIA HEPATICA.*

Influxu hepatico, seu dysenteria hepatica nec purgantia, nec clysteres prosunt, adstringentia autem, qualia sunt Rhabarbarum à ℈ j, sensim progrediendo ad ʒ j ß, in substantia cum Myrobalanis in aqua plantaginis cum syrupo cydoniorum & melle exhibitum. Idem cum saccharo mixtum & sæpiùs datum mirabiliter prodest. Tale est Extractum Rhabarbari cum spir. Vini paratum, cujus dos. ab initio exigua sit, nempè à ℈ß, tandem major usquè ad ʒ j.

2. Hepar corrigentia in hoc casu studiosè sunt observanda. Sola radix Cichorii & graminis in vino infusa & ad pastum duntaxat semel atque iterum vino hausto & aliquandiu continuatione facta Oeconomiam hepatis ab innata quadam proprietate juvant (diæta sit accurata) tandem post usum hujus infusi aliquandiu continuatum additur infusum radicis Ulmariæ.

3. His præmissis & continuatis tandem ad adstringentia, jecori & partibus internis amica deveniendum est. *Oleum vel Liquor Corallorum* Omnem absolvit paginam solutio Corallorum in acet. forti facta, ut posteà menstruo per destillationem ablato relinquantur Corallia in forma salis. Hoc sal corallor. sinè ulteriori præparatione (ʒ j in aquæ plantaginis ℔ j) quotidiè usquè ad declinationem morbi ituro cubitum exhibitum Cochlear j, ab initio vel 2. aut etiam 3. deinceps, fluxum mirabiliter sistit & viribus paulatim reintegratis restituit.

NB. Aliquando in hoc casu, præsertim post adstringentia vel cum iisdem aurum potabile Anglicum potenter adstrictionem juvat & sanat.

EXCRETIO PURULENTA.

In purulenta excretione dolorifica, Enema ex lacte & oleo olivarum ana vel butyro recenti (potest etiam addi radix symphyti) tam ad abstergendum quàm consolidandum præstat. Ubi tamen ad majorem abstersionem aliquid mellis ab initio miscendum esse memineris. Nihilominùs interiora, quæ emolliunt, doloresque sedant, negligenda non sunt, vide infrà in morbis mesenterii.

LUMBRICI.

In Lumbricis è corpore expellendis valent multa: Principalia sunt.

1. Extractum turpethi & Rhabarbari cum sp. Vini paratum; vulgo rotulæ diaturbith cum Rhabarbaro idem faciunt. Dosis in adultis à ʒß ad ʒj, in pueris à ℈j, ij, iij, &c. pro persona. Non tantùm nimirum lumbricos necant, sed in super etiam è corpore educunt.

2. Est essentia florum persicorum cum sp. Vini extracta, dos. gr. v. vj. vij. viij. vel eorundem syrupus. Flores sumantur decerpti, non qui decidunt.

3. Olei Sulph. per Campanam gr. iiij. usquè ad ix. It. Oleum Coryli per descensum paratum, in decocto ʒj. vel ij. ad mensur. j. Aq. CC. ubi vel spir. CC. sinè igne extracti.

4. Sal Sulphur. ex capite mortuo post ol. Sulphur. per Camp. vel aliàs sublimati flores gr. iij, vel iiij, in lacte vel aqua absinthii.

5. Aqua cæparum vel allii aut per se, aut cum Mercurio crudo per noctem infusa.

6. Præstantiss. est Mercurius vivus vel per se crudus, à ℈j ad ʒ aliquot devoratus, vel cum succo limonum prius mortificatus. (Dosis sit minor, quia mortificatus in corpore diutiùs manet) posteà conserva rosarum cum asa dulci vel floribus ejus mixtus. Compositio est talis: ℞. Hydrag. ℈ß vel ℈j, alteretur cum succo limon. conserv. ros. ℥ß, flor. benzo. seu asæ dul. gr. ij. M. F. bolus.

ASCARIDES.

Ad Ascarides expellendas inserviunt jam dicta nominatim verò aqua acidula, quæ in confectione fl. antimon. alborum exigua progreditur in decocto CC. usti data semel atque iterum.

Spiritus essentificatus cornu cervi, de quo suprà de animalculis ventriculi, omnis generis vermes enecat & expellit.

TINEA.

Causa potissimùm Tineæ est obstructio in cysta fellis. Purgationibus si non cedat, adhibenda sunt tantùm purgantia ad saburram in intestinis hospitantem & nutrimentum tineis suppeditantem explodendam. Deinde venter totus inungendus est quotidiè aliquoties post purgantia fellibus jumentorum, vel etiam unguento de Arthanita. Tandem Mercurius vivus est exhibendus, cujus vires in Tinea mortificanda sunt mirabiles. Extremò locô ad exturbandas tineas vel integras, vel frustulatim divulsas laxantia sunt adhibenda.

ANI VITIA.

INFLAMMATIO, ULCUS, ABSCESSUS, FISTULA, EXULCERATIO.

In affectibus Ani externis, Inflammatione, ulcere, fistula, levioribus exulcerationibus procedendum est communi modô, quô aliàs in cæteris partibus externis similiter affectis progredimur.

Inflammationes Ani à proprietate quadam (præmissis universalibus) curat decoctum agrimoniæ (*unser lieben Frauen Müntze*) & menthæ saracenicæ cum aqua & acet. paratus, & tepidè applicatum.

Pro apertione, maturatione, & consolidatione præstat Balsamus Sulphur. cum oleo papaveris, de quo suprà de Abscessibus mammillarum.

FISSURA.

In fissuris valet pinguedo Cochlearium de qua suprà de fissuris labiorum.

CONDYLOMATA, VERRUCÆ, FICUS, MARISCÆ ET MORA ANI.

Condylomata, omnisque generis Verrucas, ficus, mariscas & mora ani prorsùs tollunt cineres stercoris murium cum vino cocti & applicati insensibiliter.

Idem faciunt Conchylia juxta fluminum littora reperta oblonga, calcinata & cum vino cocta & applicata.

Sic Crocus Metallorum cum aqua fœniculi distemperatus & in petiis applicatus, dolores primò sedat, & deinde ipsa condylomata consumit.

HÆMORRHOIDES CÆCÆ.

In doloribus porrò & hæmorrhoidibus cæcis admodùm dolorificis specificum est: ℞ scarabæos pilulares (*Roßkefer*) q. placet, coque in oleo lini ad consumptionem animalculorum, posteà cum bombace applica loco dolenti calidè, idque sæpius repete.

Sic cineres suberis exusti cum axungia capi vel oleo myrtino cocti ano applicati dolores intentissimos sistunt: immoderatissimi & eis non cedentes cedunt, si opii gr. j. atque alterum fuit admixtum.

Unguentum ex linaria. ℞ Herbæ linariæ cum floribus M j. contundantur & cum adipe porcina q. s. F. linimentum, cui expresso & parumper refrigerato vitellum ovi permisceatur & cum gossypio vel lana applicetur parti dolenti, dolores ejusmodi ad miraculum usquè sistit. Hoc tanti fecit D. Wolffius amicus meus, ut tanquam secretum singulare Illustrissimo suo Principi Ludovico Seniori Hassiæ Landgravio piæ memoriæ toties rogatus non revelare vellet, priusquam ipsi annuatim bovem saginatum promitteret, quâ promissione factâ non tantùm herbam Linariam ipsi monstravit, sed etiam addendo versiculum consuetum, differentiam hujus ab Esula patefecit, nimirum quod,

Esula lactescat, sine lacte Linaria crescat.

Hoc postquam assidens Nobilis &c. Johannes Ridesel ab Eschenbach hæreditarius Marescallus Hassiæ perciperet per jocum versiculum invertit hôc modô,

Esula nil vobis, sed dat Linaria Taurum.

(In doloribus hæmorrhoidum frustrà adhibitis aliis remediis experimentum est, si quotidie nodus radicis sigilli Salomonis comedatur, tres dies continuando.)

PROFLUVIUM HÆMORRHOIDUM.

Profluvio Hæmorrhoidum immoderato medentur omnia illa, quæ alioquin sistendo sanguini prosunt. Laudantur tamen:

1. Essentia Croci Martis, de qua Crollius, tandiu exhibita, quandiu fluxus severior durat: alioquin, si statô tempore & moderatè fiat, nunquam sistendus.

2. A proprietate quadam valet cingulum ex foliis Ellebori nigri conquassatis recentibus, nudo corpori circundatum (*die Blätter kommen bloß an den Leib.*) folia parumper conquassantur (scilicet ut tantùm fibræ duriusculæ emolliantur) posteà ad fasciam filô cum acu assuuntur in longum, ut fiat quasi cingulum. Hoc feliciter usus sum. Idem præstat omninò in immoderatis fluxibus mensium & inprimis sanguinis arteriosi post partum gravissimum sæpè magnô conamine profluentis.

3. Mumiæ transmarinæ, pulvis & suber ana tenuissimè factus, quem diligenter applica orificio venarum hæmorrhoidum, subitò sistit sanguinem.

SUPPRESSÆ HÆMORRHOIDES.

Suppressas hæmorrhoides præter modum & tempus, aperiunt folia ficûs, si sæpiùs recentia ano applicentur, vel cum iisdem locus fricetur.

Sic succus cæparum aloë mistus & panno asperiori fricando applicatus, aperit hæmorrhoides.

Pilulæ Alephanginæ semel in septimana sumptæ: aloë data hæmorrhoides aperit.

Aperiunt quoquè suppressas Hæmorrhoides succus cyclaminis, Aaronis, bryoniæ, Emplastrum ex farina laterum, felle bovis, staphisagria, unguento ex medulla Colocynthidis & amygdalarum amararum. Item pulvis Colocynthidis cum melle tostus.

PROCIDENTIA ANI.

In procidentia ani primò rectè reponatur intestinum, etiam adhibitis mollificantibus decoctis, si repositionem vel tumor, vel etiam durities accedens impedierit, posteà ad adstringentia accedendum, tum interna, tum externa.

Inter interna laudabile est decoctum radicis prunellæ sylvestris (omnes ferè radices alvum solvunt propter succum Mercurialem, quem in terra hauriunt) in Cerevisia vel aqua, quod sæpiùs haustum in die per aliquod tempus leniter adstringit, sed ità ut alvus quoquè simul sit libera, quam in ejusmodi casibus semper oportet esse talem, alioquin à fortiori conatu egerendi intestino vicissim remeabili futuro.

Externa sunt varia, sed elegans est, quod si ab assere querno apprimè lævigato, & cum mastiche, postquam ille incaluerit ad ignem, illito & statim ano supposito (supersedendo) ad tolerantiam tamen ipsius caloris.

Quòd si autem intestinum nullô modô, anteà repositum, vel arte intùs manere aut herere possit, hoc unicum est præsens remedium, suprà de procidentia oculi. ℞ Cineres scarabæorum pilularium, sparge super intestinum prolapsum, & quoquo modo poteris, repone, nunquam egredietur amplius, præsertim si deinceps decoctum radicis prunellæ sylvestris ad tempus usurpatum fuerit. Aluminis usus propter nimiam stypticitatem cautè evitandus, corrodit præterea partes, earumque venulas.

STREPITUS VENTRIS FREQUENS.

Frequens ventris strepitus curatur ùt flatus.

STERCORIS INCONTINENTIA.

Stercoris incontinentia ex resolutione musculi Podicis, ut alia Paralysis curatur: ex ventriculi imbecillitate ad eum respiciendo.

JECORIS AFFECTUS.

HEPATIS INTEMPERIES.

In omnibus hepatis intemperiebus Extractum agrimoniæ. It. radicis graminis mirificè valent, præsertim si exhibeantur mista cum sp. Vitrioli ad gratam acetositatē.

Acidulæ seu aquæ spirituales in hepatis intemperie calida & sicca. It. frigida & sicca, si cum Extracto centaurii minoris. It. Cichorii, & cum eorundem salibus permistæ & exhibitæ fuerint, etiam accedente spir. Vitrioli, aut si minùs grata Extracta fuerint, si reducantur illa in arcana, vel si saltem in infusis propinentur, effectus suos mirabiliter ostendunt, si præsertim subinde universalia necessaria & conveniens victûs ratio accesserit.

Inter purgantia prævalet Rhabarbarum, cujus usus salutaris est, admotum hepati quoquo modo ad intemperiem quandam declinanti.

PUTREDO HEPATIS.

Hepatis putredo incurabilis est. Quanquam pulvis Alkah Paracelsi (qui fortè ex Mercurio) hîc aliquid posse putatur: sed satiùs judicium suspendere quàm multa perperàm adducere.

IMBECILLITAS HEPATIS.

Imbecillitatem (ἀτονίαν) hepatis emendant, & in statum pristinum reducunt temperata illa hepatis auxilia, de quibus jam dictum est: Cichorium vel per se, vel in medicamentum conveniens paratum (fortiora hîc evitanda, verbigratiâ, vomitoria, purgationes.)

Essentia Martis. Ex Chymicis essentia Martis præsertim in vinum malvaticum implantata, quando limatura Martis candens (℔ß) semel atque iterum extinguitur in malvatico (℔ iij) sic nimirum Martis ipsius essentia Vitriolato malvatico communicatur, quod posteà ab ℥ß ad ℥ ij, in jusculo vel haustu aq. Cichor. aut ipsius infuso suavissimum est hepatis auxilium: id quod etiam ejus obstructiones antiquas mirabiliter resolvit. Martis dulcedo facilè communicatur Vini dulcedini.

DEJECTIONES ALVI CRUENTÆ.

Dejectiones alvi cruentas curant eadem, de quibus suprà in intestinorum affectibus.

TUMORES PEDUM.

In tumore pedum præstant acidulæ spiritus Vitrioli. It. geranium Rupertianum tusum, & applicatum. It. Ceratum (*Durchzug*) quod fit ex Ceræ part. ij, sevi hircin. p. j. ol. rosac. p. ß, liquefiant invicem, linteum in eo madefactum & extensum applicetur calidè.

OBSTRUCTIO HEPATIS.

Obstructiones hepatis à quacunque causa profectas expediunt universalia illa, de quibus in Renum affectibus, quæ alioquin Tartarum per universum corpus natum demoliuntur (omnes macrocosmi obstructiones à Tartaro, Ergò & Microcosmi) quibus si illa quoquè accesserint, quæ communiter à Practicis in hepatis obstructione præcipiuntur, quomodocunque medicamenti vicem suppleant: sunt tamen pro indubitatis vehiculis, quibus medicamenta deobstruentia (i. e. Tart. resolventia & expellentia) citissimè devehunt, & quasi ad operandum efficaciora reddunt. Itaquè infusiones, decocta, apozemata, syrupi tam communes quàm magistrales. It. aquæ destillatæ cum aliis multis & extrinsecùs quoquè adhibendis minimè quoquè negligenda fuerint.

1. In omnibus hepatis obstructionibus dextrè demoliendis principes partes obtinet Mars seu ferrum, cujus scobs cruda (à ℈ß) sæpiùs ingesta (quotidiè bis tervé) mirum quantùm valeat in talibus affectibus.

Martis præparationes excogitatæ sunt multiplices simpliciores verò quò fuerint, eò meliores: simplicitate ipsa natura gaudet.

Sic igitur 1. Vinum Martis suprà de imbecillitate hepatis descriptum, prodest, tanquam ad simplicitatem magis accedens, si detur in convenientibus istis liquoribus alioqnin ad expediendas obstructiones hepatis usitatis. Aut si minùs ferre possint patientes in quotidiano potu vel etiam cibo, dosis ab initio minor ad evitandam nauseam.

2. Est pulvis Cachecticus simplex elegantis virtutis in omnibus obstructionibus internis. Ille sic fit:

℞ *Chalybis præparati part. j.*
Cassiæ ligneæ partes iij.
sacchari albissimi partes iiij.

M. F. pulvis (Chalybs in bracteas tusas tantisper tunditur super incudem donec prorsus in scoriam abeat, posteà subtiliter pulverisetur: Incus benè mundetur undique.) Ejus tantum, quantum mucrone cultri arripi potest, detur ter quotidie, manè jejunô ventriculô, hora 3. vespertina, & ituro cubitum (*eine gute Messerspitze voll* à ℈ß ad ℈j) tandiu dònec omnis obstructio fuerit expedita, etiam ad aliquot septimanas.

3. Essentia Croci Martis quoquè laudabilis est. Vide de imbecillitate hepatis.

NB. Hæc tutiùs exhibetur in fine post priora aperientia, leniter nimirum aperit & adstringit, præsertim cum exhibitione præcedentium, alvus quoquè nonnullis cieatur vehementiùs.

4. Est spiritus Tartari cum suo sale spiritualiter prolecto fortificatus: cujus virtutes sunt mirabiles. Vide Crollium in digest. Universali.

5. Est aqua composita ex Vitriolo & Tartaro cujus meminit Penotus tractatu de Medicina Chymica. Compositio talis est (compositio hæc nonnihil immutata est à me, ea feliciter usus sum in Hydrope) ℞ Vitrioli Ungarici ad rubedinem calcinati ℔ iiij. silicum è fluminibus col- *Spiritus aperitivus Penotii.*

collectorum & optimè calcinatorum ℔ v. Tartari ad albedinem calcinati ℔ j. Mista, inque tenuissimum pulverem tusa reponantur aliquandiu in locum humidum, ut per deliquium in liquorem aliquantum abeant, posteà destilla per alembicum in arena ter, singulis capiti mortuo in pulverem redacto, reaffuso humore destillato; Extremò per retortam igne aperto: sed ab initio lento primum phlegma destilla, posteà verò spiritum acidum actioribus ignis gradibus elice. Ex capite mortuo calcinato salem extrahe, & eum eo, ablato priùs phlegmone per B. spiritum acidum circula vel digere. Tandem cum argilla in pastillos toto circulato redacto ex retorta igne nudo, gradibus tamen observatis spiritum Alkalisatum provoca, quemadmodum alioquin fieri solet cum sp. tartari sale proprio fortificato. Dosis est à ℈ j, ad ʒ ij, in Vino vel alio convenienti liquore.

6. Aqua Philosophica seu spiritus Vini tartarisatus (hoc est, qui essentiam extraxerit ex tartaro, spiritus Vini habeat aliquid phlegmatis, cujus beneficio sales arripit, Tartarus ad ceruleitatem calcinetur.) Hæc principalia deobstruentia interdum non tantùm obstructiones solvunt, sed liberè etiam per alvum subducunt. Id quod partim fit propter dispositionem corporum, partim propter ipsum medicamentum. Sic Mars plerumque etiam per inferiora deturbat. Sic aqua Philosophica tartarisata liberiùs per alvum movet.

Quod si itaquè ejusmodi alvi dejectiones quoquô modô excitatæ, obstructionibus suppetias ferunt, id quidem benè; sin minùs, quandoque alvus solicitanda est: id verò commodiùs neutiquam fieri potest, quàm per cremorem tartari. Si fortior alvi segnities urgeat. Extractum Rhabarbari & extractum pilularum de ammoniaco (aliàs pilulæ Riveri) tale est,

℞ Gummi ammoniaci in acet. scillitico soluti ʒ iij,
spec. hiera picra f. ʒ j ß,
aloës crudæ ℈ iiij,
myrrha ℈ j,
Croci gr. vj,

Cum syrupo de absinthio F: Massa mollis, quæ extrahatur cum spiritu Vini alkalisato [hoc est tartarisato] ad formam Extracti, dosis à ℈ ß ad ℈ j.

Cautela: Quantumvis in obstructionibus hepatis aliàs curandis etiam externa, qualia sunt Epithemata, fotus, inunctiones, cerata, Emplastra, forinsecùs ad regionem hepatis offerantur: hæc tamen minùs necessaria sunt in usu prædictorum interno: nisi quòd forsan durities renitens ad tactum: Tunc nimirum externa resolventia in subsidium accenseri debent.

In obstructione omni ad duo in primis respiciendum, ut morbus curetur, causaque continens auferatur, & præcaveatur, quod fit, cum materiæ copia imminuitur, crassa inciditur & attenuatur, viscida detergitur, fluens revellitur, simulque evacuatur, flatus discutiuntur, pars, quæ materiam vel generat vel subministrat, corrigitur. Exhibitô igitur prius lenitivô, si plethora adsit, aut evacuatio aliqua consueta suppressa, ab initio statim basilicam aperire conveniens est. Hinc corpus purgatione abundanti humori analoga evacuetur, adhibitis in principio lenioribus medicamentis, postmodùm ad ea, quæ vias aperiunt, ac hepar respiciunt, progrediendum. Quibus ea, quæ intemperiem semper quasi obstructionis comitem corrigunt, adduntur, admistis simul adstringentibus, quæ principiis hujus visceris robur, firmitatemque conservant, de quibus omnibus videantur Practici.

Aqua deoppilativa. Adscribi hîc in primis potest aqua destillata deoppilativa.

℞ rad. amaræ dulcis ʒ iij,
summit. lupuli,
Cichory,
hepaticæ,
Cuscutæ,
scabiosæ,
Eupatoriæ an. M. j.

Infundantur in sero lactis ad 3. digitos per tres dies: Hinc in vase destilla: Hujus aquæ ℥ iiij. M. cum syrupi de 5. radicibus ℥ ij. Detur singulis matutinis interposita singulis binis aut trinis purgatione.

Fiant quoquè Tabulæ ex Croco Martis sequenti modô. ℞ limaturæ Chalybis & sulph. ana M. & in crucibulum ad ignem lentum primò, postmodùm fortionem & tandem fortissimum pone, ut sulph. omne exhalet & conflagret, donec materia non ampliùs sulph. odorem spiret. Dictam materiam optimè pulverisa, inde sartagini ferreæ, & affunde aceti acerrimi ad eminentiam digiti, super ignem carbonum patentem loca, donec acet. omne exhalat, semper agitando materiam spatulâ. Cùm exhalavit totum acet. adde aliud, & ùt priùs exhala, dando sub finem ignem fortissimum, ut tota materia optimè rubeat, quæ aliquandiu moveatur adhuc & ab igne removeatur & frigescat. Hinc in pulverem subtilissimum redigatur. Ex hujus ℥ j facch. albissimi in aqua agrimoniæ soluti ℔ ß. F. Rotulæ, quibus in fine coctionis addatur gutt. j. atque altera olei Caryophyllorum. *Tab. ei Martis.*

Fit quoquè conserva ex radic. cichorii recens lotis & optimè conquassatis, vel etiam per setaceum trajectis cum s. q. sacchari. Eædem radices conditæ prosunt.

Prodest etiam hîc maximè Tinctura Corallorum cum aliis permista, aut syrupus Corallorum Quercetani, qui vel unicum in quavis imbecillitate hepatis remedium, quemadmodum & Sal Corallorum in aqua plantaginis dissolutum à ℈ j ad ℈ j ß, ac per vices exhibitum, qood hôc modô in omni fluxu hepatico ab imbecillitate hepatis causato præstantissimum est, si cætera ad diætam & alia pertinentia non negligantur.

SCIRRHUS HEPATIS.

In scirrho hepatis, non nimis inveterato dextrè expediendo sufficiunt omnia, quæ de obstructionibus solvendis dicta sunt (scirrhus est transitus à mucilaginoso tartaro in tartarum absolutum.

Quod si verò scirrhus fuerit contumacior, tandem progrediendum est ad externa, in quibus omnem paginam absolvit Emplastrum de succo cicutæ (& Mandragora cum ammoniaco.) vide Cardanum, Heurnium, & Fabricium Hildanum in observationibus Chirurgicis.

Emplastrum hoc dolorificum est ante tumoris maceratione, relinquendum tamen, nec nisi tertio quovis die innovandum. Hôc feliciter usus sum in Theichmanno JC. Marpurgi. Ab hujus usu potest adhiberi Clyster emolliens & subducens saburram resolutam. Vide infrà quæ de scirrho Lienis.

TUMOR HEPATIS.

In tumoribus hepatis seu scirrho vehementia, purgantia & deobstruentia omninò sunt vitanda. Tartarus vitriolatus in decocto passularum cum Cinamomo vel etiam foliis agrimoniæ additis, si à cruditate (sanguinis) vel semine anisi, fœniculi, carui simul cocti, si à flatibus unicè hîc præstat. Sæpè etiam Rhabarbari extractum vel ipsius infusum in aqua Acetosæ, Cichorii, Centaurii minoris, Endiviæ debito modo exhibitum tumores crudos resolvit.

In flatibus discutiendis etiam externa fomenta è carminativis facta. It. Unguenta & Emplastra sæpè præfuêre.

TUMOR MUSCULORUM.

Tumor Musculorum abdominis in Hypochondrio dextro rarò occurrit. Hîc tamen præter dicta maximè conferunt externa, oleum amygdalarum amararum, dialtheas, Emplastrum de melilotho, &c.

INFLAMMATIO HEPATIS.

Inflammationes hepatis purgationes acres non ferunt. Vomi-

Vomitus tamen in otioſis & pituitoſis, ſed certô modô, nimirùm ſi vomitiones etiam urgent, prodeſt.

Sola ſanguinis miſſio hepar inflammatum ſæpiſſimè curavit.

Si quid tamen moliendum eſt, præſertim ubi dejectiones alvi ſilent, aut leni clyſtere, aut Extracto Rhabarbari vel ejus infuſo in aqua Endiviæ, & Cichorii res expedienda fuerit.

Deinde ad molliter refrigerantia, ſi neque febris aut inflammatio; neque dolor inflammati hepatis aliquid remiſerit, lapis prunellæ in Julepo ex temperatè refrigerantibus ſumptus, & locô potûs imperatus & febrem & inflammationem, & omnem putredinem aufert: potus verò confertim non ingerendus. Reliqua (ſcilicet in Diæta, Pharmacia & Chirurgia) adminiſtranda, ne plus noceant, quàm proſint.

ABSCESSUS HEPATIS.

Abſceſſus hepatis non meliùs curatur quàm præcavendo inflammationem.

ULCUS HEPATIS.

Ulcus inſanabile eſt.

CYSTIS BILIARIS AFFECTUS.

OBSTRUCTIO VESICULÆ FELLIS.

Obſtructio alterutrius ductus Veſiculæ fellis in primis tollitur iis deobſtruentibus, quæ communiter obſtructioni hepatis inſerviunt. De quibus ſufficienter ſuo loco.

Peculiares itaquè curandi modos hîc non habemus, ſed ratio & experientia ea tantùm perſequuntur, quæ obſtructionum momenta requirunt.

Speciatim verò aqua illa compoſita ex vitriolo & tartaro, ſeu ſpiritus aperitivus Penoti hîc multùm prodeſt.

BILIS ADAUCTA IN CYSTI FELLIS.

Bilis in cyſti fellis adaucta leniter pro Cholagoga, ſi moleſta fuerit, educenda Rhabarbaro, Mechoacanna vel extracti modo parata, vel etiam in ſubſtantia data, aut ſaltem infuſa, multùm poteſt.

Quòd ſi verò graviora ſymptomata acceſſerint, ſingula illa ex ſuis titulis priùs cognita, deinceps curanda ſunt.

Contra omnem bilis redundantiam ſeu ſilentem adhuc, ſeu graviter affligentem, ſunt ſpiritus compoſitus ex ſale communi & ſale nitro, de quo egimus in notis ad Crollium, ſæpiùs in convenientibus liquoribus hauſtus maximoperè profuit.

INANITIO IN CHOLERA.

De Inanitione in Cholera dictum.

CALCULUS IN FOLLICULO FELLIS.

Prohibitio Calculi in folliculo fellis conſiſtit in ipſius apertione, aut ſi jam generatus eſt, in ipſius reſolutione occulta, quâ univerſi corporis tartarus vel impellitur, vel, ſi natus eſt, inſenſibiliter reſolvitur. Hæc autem Medicina, tantùm pendet ex ludo humano dextrè in arcanum ſuum præparato, cujus deſcriptionem & modum habemus ſuprà in Calculo.

LIENIS MORBI.

TUMOR SPLENIS.

Splenis tumor laxus & diſtendens, ſi à ſucco vitriolato, quem vulgus fæcem Melancholicam vocat, propriè melanagogis deturbatur. Talia ſunt Extractum Ellebori nigri. It. Extractum ſenæ aliàque compoſita Extracta cum Eſſentia Epithymi, polypod. Cuſcutæ, capparum, ſcolopend.

Univerſaliter tamen has fæces exturbat Mercurius dulcis (qui ad miraculum usquè operationes perficit.) Item Panchimagogon Quercetani, cujus juſta doſis exiſtente neceſſitate data multùm valet, præſertim ſi acuatur cum Mercurio vitæ ad gr. xvj. Merc. dulcis gr. ij. Merc. vitæ longa tritione miſcendo, & poſteà cum Extracto: Ellebori nigri in pilulas formando.

In hoc caſu Pilulæ iſtæ exhibendæ ſunt poſt mediam noctem, repetitâ alterâ atque etiam tertiâ nocte, vel eâdem, vel aliquantulum immutatâ doſi. Præſtant ſimul in hac cura, quemadmodum in cæteris ſplenis affectibus, in vino maceratæ radices filicis, quæ ab innata proprietate hujus, viſceris affectus curat. It. in victu quotidiano admiſceatur Galiopſidis ſeu lamij pulvis propter diſpoſitam proprietatem, quam habet ad morbos lienis: Itali Milzatellam vocant: (*auff dem Haberacker.*)

Externè, ſi opus fuerit, applicetur tale vel ſimile Cataplaſma.

℞ rad. Cucumeris aſinini,
bryoniæ an. ℥j,
ſcillæ Num. j
rad. liliorum albor. bulb. j.
ſem. malvæ,
althææ,
fœnugræci. an. p. j.
lini p. ij,
flor. althea,
Malvæ,
mercurialis,
parietariæ, an. Mj.
rad. betæ albæ Mß.

Decoque omnia in aqua ferrariorum cum ſexta parte aceti, & F. Cataplaſma, vel etiam fotus ad regionem ſplenis. Huc referantur Emplaſtra uſualia.

Si diſtenſio à flatibus, à purgantibus abſtinendum quidem, ſed infuſum radicis filicis cum pauxillo ſennæ ſufficiunt, præſertim, ſi ſemina carminativa ſimul adjecta fuerint.

Extrinſecùs valent inunctiones ex oleo rutæ, capparum, liliorum alborum cum pulvere ſeminis agni caſti, ceterach, corticibus capparum, ad juſtam conſiſtentiam miſtis.

Quòd ſi dolor vehementior urget, cappares contuſi & in forma Emplaſtri exteriùs applicati dolorem ſubitò tollunt.

OBSTRUCTIO SPLENIS.

In obſtructione lienis ſtatim corpus ab initio leniendum ſequenti ſyrupo:

℞ rad. ellebori nigri præparat. ʒjß,
herbæ ſcolopendriæ Mj.
Cuſcutæ Mß,
fol. ſennæ Alex. ſ. ſ. ℥ jß,
galangæ ℈jß.
zinziberis ℈j,
ſem. aniſi ʒß,
medull. Cartami ʒij,
Epithymi ʒß.

Infundantur in decocti aperitivi ſ. q. per noctem: manè coque ad ℥ viij, exprimantur & colentur. In Colatura infunde Rhabarbari elect. ℥ iij.

Cinamomi ʒj.

Colaturæ adde ſyrupi de 5. radicibus & de abſinthio an. M. pro tribus doſib. matutinis.

Inungatur latus ſiniſtrum calidè & manè & veſperi Unguentô ſequente:

℞ Vnguenti Agrippæ ℥ j.
ol. de capparibus ℥ß,
lauri ℥ j ß.

M. Quod ſi fortè ad primam doſin ſyr. iſtius liquidioris non reſpondeat ſatis alvus, tum ſeq. addi poteſt ex pulvere, qui ℞ ſpec. diaturbit. cum Rhabarbaro ℈ j. Diagrydii gr. iij.

Quibus peractis, ſi vires permittant, & reliqua, incidatur vena interna brachii ſiniſtri, & plenitudinis ratione emittatur ſanguis. Hinc per biduum utatur ſeq.

℞ decoct. aperitivi majoris ℥ viij,
oxymel. Elleborati ℥ iij,
syr. de betonica,
de 5. radicibus ana ℥ jß.
aq. fœniculi,
Cinamomi an. ʒ iij,
sp. vitrioli ℈ß,
salis scolopendriæ ℈ j,

M. pro 4. dosibus. Interim fiat Apozema:

℞ rad. fœniculi,
petroselini an. ℥ß,
asari, sarsaparillæ an. ʒ iij
herb. agrimoniæ,
Ceterach,
Cuscutæ,
Scolopendriæ an. Mß,
sem. anisi ʒß,
fœniculi,
Coriandri præparat. an. ʒ j.
flor. borraginis,
buglossæ,
betonicæ an. p. ij,
passularum ℥ j.

Decoque ad ℔ j. in s. q. aq. simplicis: Colaturæ adde

syr. de 5. radicibus ℥ ij,
de Cichorio cum Rhabarbaro ℥ jß,
oxymelitis Elleborati ℥ iij,

F. Apozema pro 5. dosibus. Singulis v. dosibus horis duabus ante & post cœnam addatur Electuarium, quod

℞ conserva fumariæ,
betonicæ,
buglossæ aaa ℥ jß,
Cort. aurant. Condit. ℥ß,
Extracti scolopendriæ,
Croci Martis nostri an. ʒ iij,
ocul. Canc. præparat.
Salis Corall. aa. ℈ j,
C. C. usti,
spec. arom. rosat. an. ℈ jß.

cum syr. de scolopend. q. F. Electuarium, de quo cupiat ad magnitudinem castaneæ.

Aqua hordei chalybeata Potus sit Vinum, aut aqua hordei chalybeat. gr. v. ℞ Vini aut aq. hord. ℔ vj. infunde in cineribus calidis Martem, aut Croci Mart. ℔ j, Cinam. ℥ iij. stent per 8. noctes in vase benè clauso, hinc colentur. De Colatura capiat ad libitum, aut utatur vino vel potu, in quo concocta aut macerata sint sequentia, aut, quod melius est, sequentia sacculo inclusa cum vino novo aut cerevisia defervcant.

℞ rad. polypodii ℥ ijß,
herbæ fumariæ.
melissæ,
rorismarini,
Cuscutæ aa. M ij,
Cort. radicis Capparum,
Tamarisci an. ʒ vj.
fol. linguæ Cervinæ M ij
vel tart. albissimi ℥ j.

M. Prodest quoquè Extractum splenis bovis eo modo præparatum, ut infrà de suppressione mensium describitur.

Quòd si morbus in scirrbum abiit, iisdem medicamentis addi possunt pilulæ, quæ fiunt sequenti modo. ℞ Gum. ammoniaci ʒ ij. dissolve in acet. & per pannum rarum trajiciantur. Adde aloës succo rosar. intritæ ℥ß salis absinthii ʒ ij, incorporentur omnia & F. Massa conservanda in aluta madefacta oleo anisi, de qua per intervalla ℞ ℈ ij ad ʒ j, & F. Pilulæ.

Prodest quoquè sequens aqua assumpta.

℞ rad. raphani sylvestris ℔ iij.
polypodii quercin. ℔ jß,
sem. fœniculi ℥ j,
Cardamomi ʒ ij.

radices incidantur & reliqua contundantur & infundantur in Vini vet. ℔ xv. stent in loco calido per tres noctes vase quotidiè benè agitato. Deinde adde *aq. nasturtii aquatici, bardanæ,*

fumariæ an. ℔ ij,
seri lactis destillati ℔ jß,

destillentur in lento igne per cucurbitam, dosis haustus unus vel per se, vel cum syr. aliquo. Item Fiat ex Nasturtio, Bardana & Fumaria recentibus in mortario lapideo succus, qui depuratus ad usum servetur cum aliis miscendus aut ad syrupos coquendus.

Ad *lienis regionem*, ubi sentitur tumor, applicetur Emplastrum ex Ammoniaco in aceto scillitico soluto, priùs tamen foveatur locus sequenti fomento:

℞ herba scolopendriæ,
meliloti an. M jß,
flor. Chamomillæ,
anethi,
genistæ aa. M j,
sem. filicis ʒß,

Decoq. in s. q. Vini albi, aq. & aceti ana, usquè ad consumptionem mediæ partis, cum hoc decocto foveatur locus spongiis manè & vesperi.

Ad *confortationem* lienis maximè confert Electuarium sequens, aliàs Electuarium Solenandri dictum: *Electuarium confortans.*

℞ passularum majorum ℔ß,

Coque in vino generoso ad pultis consistentiam, excerne per setaceum & admisce conservæ anthos.

℞ Corticum citri condit.
pulveris Cinam. an. ʒ j,
spec. aromatici rosat.
diamargariton. calidi,
diacinamomi aa. ℈ ij,
ligni aloes odorati ʒß,
Croci orientalis vel essentiæ ejusdem ℈ß.

M. Capiat ad libitum magnitudinis Castaneæ.

In pastu sæpiùs utatur capparibus & foliis genistæ muria condit.

Potest quoquè offerri Diacapp. in tabulis.

℞ Diacapparum & croci Martis an. ʒ j.
sacchar. in aqua scolopendriæ soluti ʒ iiij.

F. s. a. Tabulæ de quibus sumat manè unam & 3. horas post pastum.

Non incommodum quoquè erit exhibere sæpiùs tartarum vitriolatum, & crem. Tartar. spiritum ejusdem & tincturam, cui succenturiatur Vinum Martiale, pulvis cachecticus, sp. Vini tartarisatus adjunctis simul externis, aliàs nihil efficientibus. In primis Emplastrum de cicuta, de quo suprà. Tartar. vitr. primas tenet modò præcesserint mitiora aperientia, præsertim in scirro inveterato.

(Tincturam spleneticam vide infrà de calculo.)

Fomentum pro Hypochondriis:

℞ rad. althææ ℔ß,
bryoniæ,
Cucum. agrest. an. ℥ iij,
apij,
petroselini aa. ℥ ij,
Cort. & rad. Capparum,
Tamarisc. an. ℥ j.
fol. hederæ,
sambuci an. M ij,
Ceterach. M j,
sem. agni casti,
abrotani an. ℥ß.
fl. genistæ,
Chamomillæ.
melilot. an. p. jß.

F. Decoctum.

℞ ol.

℞ ol. capparum,
amygdalarum amararum an. ℥jß,
Tartari ℥j.
Gum. bdelly,
ammoniaci dissoluti in acet. scillitico an. ʒvj,
Cera tantillum.
F. linimentum.

Inveteratam plerumque dissolvunt deobstruentia hepatis, in primis quæ à Marte suppeditantur specifica: spir. vitrioli huc multum prodest; acidulæ ejusmodi obstructiones facilè tollunt.

SCIRRHUS SPLENIS.

In scirrho splenis dextrè curando, præsertim, si inveteratus fuerit, solers cura maximoperè requiritur. Nihilominùs, si quæ huic visceri scirrhum passo convenientia adducenda sunt, ante omnia ab initio acquirenda sunt mitiora in primis aperientia. Tartarus vitriolatus inter omnia talia principes partes obtinet, cui succenturiatur quasi Vinum Martiale. It. pulvis Cachecticus, postremò omnium spir. vitrioli tartarisatus mirificè prodest. It. spir. V. tartarisatus. Hæc autem omnia parùm aut nihil proficient, nisi deinceps externa quoquè subsidium eant.

Mirabile est Emplastrum de succo cicutæ & de succo Mandragoræ (succus Mandragoræ ebur dissolvit, hinc Medicis recentioribus in usum introductus) si utrique gum ammoniaco distemperati fuerint. Vide, quæ supra de scirrho hepatis dicta sunt.

INFLAMMATIO LIENIS, ABSCESSUS, ULCUS.

Inflammatio lienis, abscessus, & ulcus eandem requirit curam cum hepatis affectibus.

MESENTERII MORBI.

OBSTRUCTIO ET INFLAMMATIO MESENTERII.

Graviores Mesenterij obstructiones & inflammationes magnorum malorum auctores, cognitu tamen difficiles, nisi quando tumores circa umbilicum in Mesenterio & Pancreate deprehenduntur, existere solent; prudentis itaque medici solertia hîc requiritur maximè.

Cognitô morbô purgationes qualescunque raro proficiunt. Videtur nimirùm exasperari malum, quod dum minùs ab ipsis Medicis consideraretur, non raro extitit, quamobrem hos affectus Ilias morborum subsequatur.

Doctissimus Fernelius palmam præripuit omnibus & singulari industriâ ingeniique dexteritate ea prodidit, quæ Medicum Practicum hac in parte multùm juvare possunt.

Cognitô tamen morbô facilè est reperire remedium. Tota cura consistit in resolventibus & emollientibus.

Resolventia sunt mitiora illa ex tartaro vitriolato, Vino Martis, pulvere Cachectico, & acidulis tum naturalibus, tum artificialibus.

Artificiales vide apud Platerum in observationibus 3. decoloratione. Hæc nimirum omnia illuviem istam in nobilea sedes Mesenterij & Pancreatis depositam facilliter resolvunt.

Quòd si segnities alvi in tumoribus Mesenterij altè seu hisce resolventis non cesserit, sp. Vini tartarisatus interim exhibitus segnitiem tollit.

Emollificantia sunt ex fortibus externis, quibus si addatur Emplastrum de cicuta, res fiet magis expedita, quamvis observatum sit, dolores sæpè recrudescere applicatô hoc Emplastro, quod certissimum signum est post inflammationem præcedentem putrilaginem exarsisse, & in abscessus degenerâsse, ut sæpè hoc pus sincerum cum muco per alvum redditum fuisse animadversum sit (& tunc hoc Emplastrum amovendum, & Enemata adhibenda.)

NB. Hoc itaque in casu nil magis proderit, quàm observata legitima diæta, & probè consideratis, quæ ventriculum labefactatû & totam OEconomiam corporis insigniter læsam respiciunt, sæpiùs applicare Enemata simplicia ex solo lacte vel ol. olivarum vel butyro recente. Hôc nimirum modô alvus ab inquinamentis istis interioribus purgationibus non cedentibus liberatur, & tandem omnia mitiora fiunt.

Sæpiùs tamen deinceps post curam hanc absolutam, lenioribus purgantibus quotannis adhibitis semel atque iterum providendum fuerit, ne locus semel istis impuritatibus recipiendis idoneus factus subinde recurrentis mali stabilimenta faciat.

JECORIS LIENISQUE SYMPTOMATA.

ICTERUS SIMPLEX.

In simplici Ictero Cholagoga in primis valent, Extractum Rhabarbari præcipuè commendatur.

Quod si verò obstructiones sint pertinaciores, aperientia sunt minimè negligenda, qualia sunt à tart. vitriol. cremore tart. Vino Mart. &c. Merc. luteus (de quo in notis ad Crollium) ex Mercur. sublimat. in aqua communi ebulliendo soluto cum oleo tartar. præcipitatus specificum est aperiens cujus gr. iij. ad v. cum Extracto Theriacæ, aut ipsâ theriacâ ad sudandum repetitis, si opus est, vicibus exhibitâ, arquatum simplicem tollunt.

Decoctum fragariæ cum passulis minoribus ex aqua fontana præparatum proprietate quâdam icterum, præsertim in pueris, solvit. Idem potentiùs in adultis morbum aggreditur, si marrubij Mß ad nodulum (præsertim si nulla adsit febris) vel in vino, vel decocto priori maceratus fuerit. Bibenda autem illa usquè ad morbi declinationem.

(Pediculi tres vel quatuor vivi in ovo sorbili aut pauxillo theriacæ datæ licèt sordidum, attamen præsentissimum icteri sunt remedium.)

Si morbus regius fuerit Symptomaticus, plerumque obstructiones hepatis fortiores coocomitans, solutâ causâ quoquè perire solet: nihilominùs obstructiones fortissimas concomitans hepate jam tunc scyrrhum desinente, infelicis hydropis prænuntius est, nec cedit, nisi isthæc feliciter expedita fuerit. Raro tamen, imò fermè rarissimè propter mirabilem partium dyscrasiam & patientiam diætandi libertatem fausta procedit curatio.

NB. Potatores Vini meracioris, præsertim adusti, nunquam cum hoc morbo conflictantes, prognosticis potiùs quàm salubribus auxiliis relinquendi.

Cæterùm huc referuntur illa, quæ suprà in obstructionibus dicta sunt, & quæ deinceps de Hydrope morbum Regium consequente, vel eundem concomitante, dicentur.

ICTERITIA NIGRA.

In Icteritia nigra plerumque obstructionem splenis consequente feliciter curanda, nulla certiora seu evidentiora requiri possunt auxilia, quàm quæ jam antè in obstructionibus splenis copiosè sunt proposita.

Hæc nimirum discoloratio tanquam symptomaticum accedens nunquam rectiùs tollitur, nisi fotus mali exhaustus, & splen. imò jecur pristinæ, quantùm fieri potest, constitutioni reddita fuerint.

Sic itaquè res expedienda, ut morbificis causis sublatis, tandem subsequatur prospera medicatio.

MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA.

Melancholiam Hypochondriacam incipientem vel simplicem, plerumque curat Vomitus, nominatim ex aqua benedicta Rulandi procuratus, hâc nimirum ratione saburra ex ventriculo & vicinioribus partibus eliminata faciliorem reddit curam, quæ tota insumenda est in obstructionibus, si hæ viguerint, demoliendis.

Aperientia itaque Cremor tartari, tartarus vitriolatus, Vinum Mart. pulvis Cachecticus, vel præmittenda sunt vomitionibus instituendis, vel iisdem postponenda. Utrobique prudentia Medici hîc desideratur, à qua cùm pendeant omnium curationum momenta, sæpè perit, omnis felicitas, nisi illa cautè & religiosè, & cordatè subsit.

Purgantia in hoc primo casu præter Vomitoria sunt Cholagoga & Melanagoga, pulvis sennæ laxativus, Extractum Rhabarbari, Mechoacannæ, panchymagogon Crollii, Extractum Ellebori nigri. It. Mercurius dulcis hîc multũ prosunt, à quibus evacuationes sæpiùs, si opus est, institutæ laudabiliter proficiunt. Sic extractum pilularum de Ammoniaco (de quibus suprà) hîc quoquè unicè præstat.

Ad *mitiganda symptomata*, quæ plerumque fiunt à flatibus distendentibus præcordia, & in cerebro spiritûs animales lancinantibus, faciunt corroborantia nobiles illas partes, si diutiùs, quàm par est. & ipsæ obstructiones durant, suntque magisterium & sal Corallorum & perlarum, lapis bezoar, tinctura Corallorum, Elixir proprietatis (NB. singulare hoc) It. oleum croci. Hæc nimirum singula cor & cerebrum roborant; Cerebro inprimis tinctura Lunæ in hoc casu utilissima est; de quo suprà de affectibus capitis.

In *Confirmata Melancholia hypochondriaca*, si leviora ista minùs locum habere possunt, præmittenda tamen sunt, nec vomitus formidandus.

Experientiâ deprehensum est, aperientia ista quandoque profuisse, & acerbatum malum sustulisse: Recidivam tamen per intervalla redeuntem & graviter affligentem radicem ex toto non averruncant.

Eadem ratio est in Acidularum usu quotannis instituendo, aliqualem viscerum apertionem causantium, sed morbum ipsum non penitùs tollentium. Operæ pretium itaquè est, ut in subsidium Melancholiæ Hypochondriacæ confirmatæ curandæ talia accersantur remedia, quæ funditùs radicem morbi evellant: Sic 1. ℞ aquam philosophicam, seu sp. Vini tartarisatum in convenienti liquore à minima dosi ad maximam usquè (à gutt. 1. 2. 3. 4. justâ dosi, 8. ad 12. ascendendo, quotidie gutt. j. interdum pro ratione circumstantiarum in eadem dosi persistendum) quotidiè exhibitus, præmissis tamen illis lenioribus & parùm proficienibus, funditùs curat.

2. Idem præstat Extractum pilularum Ammoniacar. de quo suprà; cujus si detur quotidiè ℈j vel etiam (interdum per dies gr. j. augeri potest ad ʒj) si opus est, per dies 12. vel 14. 2 horis ante cœnam, sumptô post horam jusculô, operatio admodùm felix subsequitur.

NB Sæpè usu venire solet, ut ab exhibitione horum, præsertim solutis obstructionibus internis viscerum alvusità proritetur, ut quasi dysenteria subsequi videatur. Tunc providendum erit corroborantibus istis suprà enumeratis; præsertim Tincturâ Corallorum & Elixire proprietatis. Interim respiciendum quoquè fuerit in hoc casu ad legitimè directã diætam, sinè qua nulla penè potest esse felix curatio.

Venæ sectiones in morbi statu præsertim salvatellæ magnum adjumentum præstant.

ATROPHIA.

Atrophiam evacuationes acres & solutiones non tollunt, sed exasperant quasi, tantùm si colluvies interiora viscera gravat, præsertim ventriculum, vomitus lenes sunt imperandi, præsertim ab aqua benedicta. Ejus nimirum peculiaris vis hæc est, ut non tantùm saburram eliminet, sed etiã ventriculum ad concoquendũ instiget. Unde post aquæ Benedictæ usum, semper videmus appetitum corroborari, augerique, licèt aliquandiu ille sepultus, parùm aut omnino nihil effecerit.

Hoc itaque auxilium moderatè institutum in principio hujus curationis multùm prodest.

Deinde humectantia imperantia sunt, quæ tamen ità imperari possunt, ut simul obstructiones viscerum expediantur. Tartarus ergò vitriolatus cum decocto passularum & syrupis humectantibus, quales sunt syrupus violarum, tussilaginis, betonicæ sumptus, illas solvit.

Externa in hoc casu laudabilia sunt in pueris.

1. Balneum ex decocto capitis & pedum vervecis in in aqua fluente tamdiu ebulliendo præparatum, ut consumptis omnibus carnibus ossicula tantùm possint eximi.

2. Decoct. cortic. salicis rubri in aqua fluminis. Hæc balnea præsertim in pueris maximè atrophiæ subjectis eam solvunt laudabiliter, si septies, octies, novies, in iis laventur, semel atque iterum de novo præparatis.

In Balneis spina dorsi vel ol. oliv. aut unguentô aliquô Resumptivô tota inungenda est.

In victu dentur humectantia, juscula & brodia, rarò assa. Emulsio amygdalarum dulcium cum aqua tussilaginis & betonicæ. It. quandoque cum semine papaveris albi & melonum maximè utilis est.

In adultis Balneum aquæ dulcis, in quo cineres Corylorum, malvæ, bismalvæ, parietariæ, betæ, lactucæ, semen lini, ossicula item Vervecum contusa ebullierint, sæpiùs institutum, membrorum atrophiam pellit. Iisdem utile est lac Caprillum. It. aqua destillata ex sanguine suillo, ex plantis refrigerantibus & humectantibus mirificè prodest. Aqua ista sic paratur: ℞ sanguinis suilli ℔ij, frica manibus ut omnes fibræ auferantur, adde folior. betonicæ, tussilaginis, rosarum rubrarum, malvæ an. Mj. fol. lactucæ Mß, sem. melonum ex cort. ℥j, aquæ tussilaginis ℔ij, destilla per alemb. ex B. posteà aromatisetur cum tabulis manûs Christi perlatis ad singulas libras ℥iij, de hac aqua bibat sæpiùs. Sic lac humanum ex uberibus ipsis haustum mirificè prodest.

NB. Iis, qui ex sumpto philtro atrophia laborant, lac equarum auxilium est præstantissimum: semper tamen cum pauxillo sacchari exhibendum.

Consumptionem corporis desperatam, nihil scilicet proficientibus aliis remediis, hôc aliquando modô curavi. ℞ Mellis virginei q. placet, inunge ollam non vitreatam recentem intrinsecùs, posteà olla plantetur in acervum formicarum, ità ut orificium ollæ tegatur cribro mediocriter laxo, & sic formicæ currunt per cribum & cadunt in mel in eodem hæsitantes, atque sic nihil palearum vel impuritatum aliarum intromittitur. Supra collectarum formicarum s. q. funde sp. Vini q. s. digere vase clausô in B. per unum atque alterum diem, dein destilla per B. primò lentè, donec nimirum sp. Vini prodeat, quô ablatô, reliquum ebulliente B. destilla & reserva. Hujus aquæ Cochl. j. in qualibet septimana ter vel quater jejuno ventriculo cum pane tosto exhibitum, atrophiam corporis mirabiliter tollit. Interim vel totum corpus vel tantùm partes distantes aliquoties eôdem liquore inungendæ sunt (manus, brachia, pedes.) Quòd si nec curatio celerior succedat, tandem procede sequente modô: (hæc cura magnetica etiam in febribus valet.) vide infrà de aridura. ℞ Ovum recens coque in Urina consumpti (hominis) in ollula nova, ut urina ovum planè contegat, ebulliendo, donec ovum indurescat. Quòd ubi factum fuerit, remove ollulam ab igne, & ovum coctum hinc indè foraminibus perfora ligneolo acuto, ut foramina pertingant vitellum, posteà idem ovum perforatum in eadem urina reliqua coque semper vertendo ovum, donec urina planè consumpta fuerit: postremò ovum sic paratum sepeli in acervo formicarum. Quando itaque ovum â formicis consumptum & exesum fuerit, mirabili *συμπαθείᾳ* consumptio corporis desinit, & nutricatio subsequitur pristina elegans. Interim verò superioris liquoris usus non est negligendus.

In *Atrophia puerorum* à Dracunculis (seu vermiculis in cute, juxta partes carnosas & musculosas à vitiato nutrimento progenitis) si quæ comedunt, nihil tamen apponitur

Aqua contra consumptionem corporis.

Cura magnetica contra consumptionem.

Dracunculi Manoffer.

ponitur, hæc cura est approbata. ℞ radicis bryoniæ ℨj vel ij, coque in lixivio è cineribus quernis parato in pulticulam, quâ pueris dracunculis laborantibus (imperata ante media mane) in loco calido (balneo) illine totum corpus & relinq; aliquandiu, sic vermiculi per poros exerunt capita nigricantia. Itaque universa cutis statim radenda est novaculis. Amputantur hac ratione capita vermiculis consumptoribus (*Mitteffer*) & causa vitiatæ nutritionis aufertur. Hæc verò operatio semel atque iterum repetenda deinceps fuerit, donec nempe certum extiterit, vermiculos omnes esse sublatos. Exinde puerulі balneentur aliquoties in insessibus illis, de quibus suprà dictum est, vel ex capitibus & pedibus vervecinis, vel ex corticibus salicum rubeis præparatis.

(Atrophia cum universâ corporis contabescentiâ infantibus familiaris est, abdomen durum est & flatibus distentum, alvus plerumq; laxior, membra externa præsertim musculosa gracilia & extenuata, flaccida cutis & laxa, acuminatum sternum & spina variè inflexa, quibus denique partium ferè omnium enervatio continuaque impatientia accedit, imò & ad aspectum, quasi miseriæ suæ memores, statim plorant puerulі. Rachitidem dicunt, cujus causam vulgò vel ad internarum partium, cutis, carnisque cohæsionem vel ad vermiculos intercutaneos referunt (*Sie seyen angevvachsen, oder haben die Mitteffer*) sed pituita est viscida & glutinosa, quæ obstruendo chyli aut succi nutritii ductus nutritionem impedit, quod mihi in duobus hoc malo defunctis & à me dissectis puerulis comprobavit manus oculata, nam præterquam quod hepar & ventriculus in justo majorem molem assurgerent, mesenterium & pulmones copioso Tartaro infarcti tum chyli, tum liberum sanguinis transitum non ferebant. In curatione viscida & glutinosa pituita resolvenda est, ubi flores salis armoniaci & spiritus ejus præsertim castoreo imprægatus laudantur, item: Sal Corn. Cerv. volat. quibus Salem urinæ volatilem recens factum præfero, in defectu autem spiritum substituo. Verùm & acidis vitriolatis pituitam feliciter dissolvi & externè sequens linimentum apprimè conducere experientia comprobavit.

℞. Ung. Martiat. ℥vj,
dialth. comp. ℥ß,
🜔 chamemel.
aneth.
lilior. alb. ana ℥iij,
carvi, d.
fœnic. d. ʒß,
laurin.
philosoph. ana ʒjß,

M. F. linimentum, quo infantis cubitum ituri abdomen totum, maximè autem in epigastrio inungito.

Oleum Philosophorum longè præstat, si loco olei olivarum, oleum Therebinth. aut pinguedo humana pro imbibendis lateribus substituatur.

Magnum in hoc affectu parat remedium Illustris D. Boyle. Vitriolum Hungaricum, aut si desit aliud quàm optimum seligit, id ritè calcinat in vase aperto, dum purpureum præse ferat colorem, (Ego caput mortuum ex destillatione spiritus vitrioli residuum sumo) aquæ calidioris affusione salem elicit emeticum, quod super est quodque vulgò habetur inutile cum æquâ portione purioris salis ammoniaci accuratè permiscet, partem tertiam vasis vitrei & fortis, quod retortam vocant, implet, calore per gradus aucto, spatio 12. horarum in sublime agit. Quod si color flavus & splendidus non arrideat, iterum commiscentur flores & sublimantur. Unum aut alterum granum infantibus, adultis usque ad sex grana in vino Hispanico, aut alio liquore præbet: vixque id medicaminis in Rachitide frustra adhibuit. Diligentiam verò & solertiam artificis requirit (*vvas in der retorten auss dieser* operation *übrig bleibet setze man in einen Keller und lass es in* deliquium *geben, ist in allen Schäden und VVunden ein trefflich Mittel.*)

CACHEXIA.

Cachexia qualibet à quibuslibet nempe causis procreata, requirit resolventia & corroborantia.

Resolventia sunt omnia aperientia internorum viscerum. Sic nimirum omnis OEconomia totius corporis depravata corrigitur.

Aperientia sunt tartarus vitriolatus, cremor tartari, Vinum Martis. Acidulæ tum naturales tùm artificiales: quæ tamen omnia administranda sunt post præmissos vomitus, si illi commodè fieri, & patientes ferre possunt.

Purgantia post illa universalis habent locum qualibet, modò observentur observanda. Panchymagogon Crollij. It. specificum purgans Paracelsi & Mercurius dulcis hîc præcipuè laudantur, Extractum Esulæ & ellebori nigri in pituitosa & Melancholia Hypochondriaca multùm prosunt.

Confortantia desumuntur ex communioribus quibuslibet hinc indè, præstat spir. vitrioli in conserva rosarum, acetosæ, florum borraginis, buglossæ, violarum sumptus, Magisterium Corallorum, item & perlarum, cæteræque aquæ Analepticæ usitatæ.

Omnis porrò Cachexiæ felicissimum auxilium est pulvis Cachecticus suprà descriptus. Itaq; is solus præmissis saltem vel vomitoriis, vel præcedente cura aliquando purgantibus sufficit: quantumvis nimirum pulveris Cachectici usus alvum moveat sæpiùs, nihilominùs convenientibus purgantibus interdum res expedienda, ut scilicet in corpore collectæ fæces, & ab usu pulveris Cachectici quadantenus separatæ penitùs excernantur.

In Virginibus plerumque defectus mensium ad Cachexiæ causas accedit, unde fit illa deterior. Solet quidem in vetulis pulvis Cachecticus etiam venulas uteri aperire, sed obstructio interdum tam pertinax, ut à solo illo aperiri nequeat. Dextrè itaque observato tempore usitato fluxûs mensium, quod est juxta illum vulgatum versiculum:

Luna vetus vetulas, juvenes nova Luna repurgat: præsertim ubi in cursu adhibitæ curæ dolores circa lumbos & uterum animadversi fuerint.

Ut igitur feliciùs procedatur menses moventia simul danda sunt, de quibus infrà de suppressione mensium. Talia sunt aqua allij destillata & oleum Sabinæ. It. aqua asari, raphani, artemisiæ rubræ.

NB. Si ad pulverem Cachecticum addideris æqualem quantitatem Chalybis, præparati stercoris anserum juniorum, & dederis priori quantitate, præsertim circa instans mensium tempus, & pallori Virginum & obstructioni mensium meliùs medeberis.

Pertinacissimas obstructiones mensium aperit lixivium è scoriis seu recrementis reguli Antimonij ebulliendo tantùm cum aqua communi præparatum, & super ferrum vel silices candentes fusum, ut vapor per sellam perforatam ad naturalia contingat. Vide infrà de suppressione mensium. Mercurialis in aqua cocta & pudendis applicata ciet menses.

(Ex his scoriis paratur 🜔 Tartari Antimoniatum, si nempè in cellâ aërive frigido & humido expositæ in deliquium abeant, profluit inde oleum Tartari copioso Antimonii sulphure imprægnatum, ingrati quidem saporis sed majoris efficaciæ, non solùm in mensibus retentis verùm etiam in tardâ alvâ dejectione, pertinacissimas quoque aliorum viscerum obstructiones reserat.

In retentione menstruorum feliciter sæpius usus fui, Magisterio Martis aperitivo, ex limaturâ Martis cū succo acetosellæ & pulpâ tamarindorum facto, *vide Mynsichts armamentarium chymicum.*)

His omnibus posteà dextrè subjici potest vel addi sectio saphenæ definito tempore fluentium mensium instituta. Antim. Diaphor. fixum ad expellendos menses etiam efficax est, si ejus dosis usitata quotidiè cum guttis

guttis aliquot Essentiæ myrrhæ in aqua artemisiæ rubræ exhibeatur.

Hæc autem omnia moderanda sunt ad præscriptum ipsius naturæ & Canones artis.

HYDROPS.

Hydrops confirmatus difficulter curatur; incipiens facilè.

Nobiliora tamen medicamenta, utendique ratio expedita, prætereaque subjectorum dispositio æquabiliter affecta, quandoque etiam hydropem confirmatissimum tollere visa sunt.

In singulis hydropis speciebus semper ab aperientibus emundificantibus per alvum, nunquã à Diureticis cura incipienda: Secùs nimirum colluvies ventris tota ad renes confertim quasi coacta summam difficultatem parit.

Purgantia universalia sunt.

1. Mercurius vitæ seu flores butyri Antimon. dosi suâ ab initio à gr. iiij, in Extracto Ellebori vel Colocynthidis, postcà, si vires ferant, auctiori usque ad 10. & 12. per aliquot dies continuatus; præsertim in hydrope confirmato, stante tamen adhuc virtute ventriculi maximè prodest. In hoc casu nullos generat vomitus, sed tantùm per inferiora purgat.

Nota: In senioribus hæc purgatio Mercurius vitæ producit procidentiam ani, quæ posteà rarò seu potiùs difficulter sanatur & curatur.

2. Flores Antimonij albi in oleo destillato, (ut dictum est ad Crollium) & posteà illô oleô in aqua frigida repercussô, & in pilulas pulvere dulcificato benè redacto etiam per inferiora aquam intercutem expellit, si sæpiùs exhibeatur.

3. Extractum compositum Crollij ad specificum Hydropis.

4. Extractum Elaterij cum ſp. V. factum. Dos. à gr. j. ad iij, ad summum.

Post purgantia universalia deveniendum est ad leniter aperientia & viscera interiora corroborantia, itâ tamen, ut semper diuretica admisceantur, partim in cibo & potu, partim etiam cum medicamentis ipsis leniter aperientibus.

Principes hîc partes tenet pulvis Cachecticus supra ʒj, vel ℈ iij. in decocto centaurij minoris maceratus per noctem, & postea colatura in 2. æquales partes distributa, & duabus auroris sese subsequentibus invicem exhibita, Idem quod Essentia Alhandal efficit.

In Ascite laudatur etiam Extractum Esulæ. It. diaturbith, cum Rhabarbaro. It. gummi guttæ, sinè omni mora enim materia in abdomine contenta evacuanda, præmissis tamen aperientibus & simul humorem crudum hepati impactum præparantibus.

TYMPANITIS.

In Tympanitide simplici purgationes rarò proficiunt, (exasperatur nimirum malum) in composita verò præsertim cum ascite sæpè purgantia præsertim Mercurialia & aquam & flatus excusserunt.

Liquor florum Thapsi barbari. Est autem specificum in Tympanitide simplici liquor ex floribus thapsi barbati (thapsi arcanum etiam valet, sed liquor hîc præstat eô modô paratus, quô suprà de ophthalmia liquor ex florib. Cichorij ad affectus Oculorum paratus est) cujus ℈j aliquoties & quotidiè sumptus in decocto seminis & radicis fœniculi ventositates expellit.

Felicius id exequemur, si simul fiat fomentatio ventris hôc modô:

℞ *Urinæ pueri mundi* ℔iiij,
lapidis prunellæ ℥iij,

bulliant in vicem ad ignem lentum usq; ad casum tertiæ partis urinæ. Hâc urinâ calidâ fomentetur in petiis, factâ insuper forti frictione cum manu (hôc modô restitui viduam Marpurgi ab omnibus Medicis relictam) post benè absolutam curam, expulsis scilicet aquis & tumoribus tùm ventris ipsius tùm reliquarum partium planè consumptis, Colophonem imponant exsiccantia, qualia sunt:

1. Essentia Croci Martis à Crollio in fine specifici Hydropis descripta in conserva rosarum antiqua, vel etiam in Rob. Ebulino aliquoties exhibita.

2. Diacubebæ Paracelsi, quod sic fit: *Diacubeba Paracelsi.*

℞ *Cubebarum h. e. granorum myrtillorum exsiccatorum.*
sem. ocymi.
Caryophyllor. ℥iß,
santalor. omnium, spodij,
sem. 4. frigid. majorum excorticatorum an ʒj.
succini albi ℈ij.
sem. Endiviæ, portulacæ, lactucæ an. ʒß.

pulverisata omnia subtilissimè & cum sacch. ℥iiij. in aqua Cichorij soluti F. Electuarium, cui adjiciatur syr. granator. ℥jß. Hæc mixtura ʒij, usquè ad ℥ß, sæpiùs exhibeatur.

3. Spiritus Guajaci cum Rob. Ebulino sumptus ad sudores eliciendos, feliciter exsiccat.

In Tympanitide arcanum cumini & carui philosophicè præparatum post primas purgationes leniores, ne malum exasperetur, ejus aliquot guttulæ cum sudoriferis & aliis specificis exhibentur.

Tres sunt Hydropis species.

Ascites,
Tympanites &
Anasarca.

quarum periculosissima est Tympanites: secundum locum obtinet Ascites: Anasarca cæteris curatu facilior. Commendatur hîc lixivium ex cineribus vitium, ex cineribus frondium juniperi cum vino albo factum, cui tamen aromata & saccharum melioris saporis conciliandi gratiâ imponere licet. Hôc lixiviô non pauci mirè ab hydrope liberati

Martis præparatio antihydropica. Martis quoquè hæc præparatio conveniens est, dissolve limaturæ ferri ʒj, in Aqua fort. ℥viij, paulatim & successivè affundendo, digere per noctem, deinde aquam fortem per alembicum ex arena abstrahe, habebis ℥jß, croci rubicundissimi, super quem in igne leniter priùs exsiccatum funde spiritum vini vulgarem, appositô alembicô cœnô digere in arena, & spiritus vini rubescet, quem à fæcibus decantatum destilla in Balneo ad oleositatem. Est perutile in Hydrope exsiccando, & visceribus corroborandis, præmissis enim universalibus ex medendi methodo, si postcà ejus guttæ 9. vel 10. hydropico manè & vesperi in simplici granorum juniperi decocto propinentur, facilè morbum tollit & expellit.

ASCITES.

In Ascite, quæ omnium communissima, sinè omni mora materia in abdomine contenta evacuanda, præmissis tamen aperientibus & simul humorem crudum hepati impactum præparantibus.

Fiat igitur statim decoctum, quod,

℞ *rad. Ellebori nigri præparat.*
mechoacannæ an. ℥ß,
galangæ ʒj,
fol. sen. Alex. mund. ℥j,
sem. anisi,
fœniculi an. ʒß,
Carthami ℥ß,

Infunde in f. q. decocti aperitivi per noctem manè coque ad ℥viij, addendo sub finem cocturæ Rhabarbari ʒiß, sacchari ℥ij, Colentur, Fiat Apozema non clarificatum pro 3. aut 4. dosibus, addendo ad ultimam dosin specierum diaturbith. cum Rhabarbaro ℈ß aut ℈j. Post tres doses Apozematis, exhibeatur dosis Merc. laxativi aut præcipitati cum sole, cum extracto Colocynthidos & scammonij, aut exhibeatur ℈j ad ʒj, extracti Esulæ totiesà Rulando ad hunc morbum decantati; præparationem vide in notis ad Crollium.

Huc referri etiam potest spir. vitæ aureus Rulandi, qui fit cum spir. V. Malvatico ex trochiscis alandal extracta, tinctura, quæ pro quantitate Trochiscorum & spir.

Vini propinatur. Hinc exhibeatur per tres dies continuos diureticum sequens:

℞ *rad. Ebuli* ℥ß,
fœniculi,
polydij,
petroselini an. ʒijß,
rad. irid. Mj,
Ellebori praparat.
mechoacanna an ℈ij,
fol. sennæ ʒj.
Cort. interiorum sambuci ℥jß,
flor. sambuci,
genistæ an. p. iiij.
flor. lavendulæ p. ij,
sem. fœniculi,
dauci an. ʒjß,
Zinziberis,
galangæ an. ℈jß.

Infunde in s. q. aquæ gratiolæ & florum sambuci per noctem, manè leviter coque ad ℥viij. vel circiter exprimantur, Colaturæ adde

syr. Eupatorij,
byzantini an. ℥ij,
aq. Cinnamomi ℥ß.

adde semper, si alvus non respondeat, Extracti Trochiscorum Alhandal aut sp. Vitæ aurei, quod visum fuerit: aut addatur succi radicis iridis nostratis, nasturtij & corticis viridis sambuci ℥ß ad ℥iiij, Apozematis dicti: imò si succi dicti ad ℥ij, vel ℥ijß, propinentur cum aqua communi tantùm, potenter aquam educunt.

Debet etiam interdum, ne scilicet semper purgetur æger & vires labascant, exhiberi Cremor Tartari aut magisterium ejusdem, aut syrupus de Eupatorio, corticibus, Citri & oxymel scilliticum cum aqua melissæ, fœniculi, agrimoniæ, apij, Cinamomi dilutus. It. Tabellæ sequentes.

℞ *pulveris dialacca,*
diacurcumæ an. ℈ij.
sacch. soluti in aq. halicacabi ℥jß,
tinct. Martis (suprà in hæmorrhag. tradita) ℈ij
ol. nuc. moschatæ destillata gr. iij.

F. f. a. Rotulæ de quibus sumat ʒij, 3. hor. ante & post potum. It. utitur Electuariô sequente, quod

℞ *rob. sambuci* ℥iij,
mithridati ʒß,
spec. diarrhodon Abbatis,
solut. perlarum,
ocul. cancror. praparat. an. ℈j.
syr. de Eupatorio q. s.
sp. Vitrioli ℈ß.

F. Elect. de quo manè & vesperi 3. horis ante cibum sumat ad quantitatem avellanæ.

Potest quoque venter foveri decoctô, quod fit *ex herba mentha,*
origani an. Mij,
flor. sambuci,
meliloti an. p. iij,
sem. carui ℥jß,
bacc. lauri ℥iij.

stercoria Capræ ad pondus omnium, coq. in lixivio & ex aq. simplici cum decocto aut herbis ipsis calidis foveantur partus tumidæ, post fomentum applicetur Emplastrum de baccis lauri.

Hinc accedamus ad ea, quæ proprietate occultâ ad quemlibet hydropem faciunt.

1. Est aqua Lumbricorum terrestrium rubrorum, cujus descriptionem vide in notis meis Crollij.

2. aqua sequens:

℞ *Vitrioli & Tartari an.* ℔j,
rad. vincetoxici ℔ß,
sper. V. pinicam unam,

stent in infusione per 3. dies, posteà destillentur in arena per alembicū, aquæ destill. adde gutt. aliquot sp. Vitrioli ad gratam aciditatem, detur singulis diebus tribus vicibus in decocto Vincetoxici cochl. j. Urinam properanter movet, intemperiem corrigit & obstructiones tollit.

3. Pulvis Bufonum, vide notas ad Crollium.

4. Stercus anserinum, vide ibidem.

Pro potu utatur sequente Julepô.

℞ *aquæ petroselini,*
halicacabi an. ℥v,
aq. flor. sambuci ℥iij,
spir. Vitrioli ℈ß,
aut lap. prunell. ʒß,
syr. de 5. rad. ℥ijß.

M. aut utatur vinô absinthiacô chalybeatô, &c.

Tandem tumore sublatô ad ea veniendum, quæ reliquias discutere, & partem affectam roborare valent, qualia sunt aqua Theriacalis, decoctum ligni Guajaci, Sarsaparillæ, Chinæ, Balnea sulphurea & aluminosa. Aut

℞ *rob. sambuci* ℥ij,
Sal. Card. bened. ℈j,
mithridatij ʒj,
syr. de Card. bened. q. s.

ad consistentiam Electuarij, quod assumat 2. vicibus & in lecto aut stupha duobus matutinis sudet, aut

℞ *rad. sarsaparilla,*
rasura Guajaci an. ℥ß,
sassafras ʒij,
infunde in s. q.
aq. communis per hor. 24.
posteà coque ad ℥ vj.
Colatura adde syr. de Card. benedicto,
de scabiosa an. ʒvj,
Sal. Card. benedict. ℈j,
aq. Cinam. ʒij.

M. pro 2. dosibus ante introitum laconici, aut detur dosis bezoardici mineralis, aut antimonij fixi diaphoretici cum gr. ij. lapidis bezoardici.

Hepar roboratur Electuariô de scoriis ferri, Electuariô diambræ: ad ejus ℥ij, adde conservæ rosarum rubrarum antiquæ ℥ß, Croci Martis ʒj.

Quòd si tumor pedum, ut plerumque fit, simul adsit, tunc fiat lixivium ex Cineribus quercûs, & in lixivio dicto superiùs pro fomentatione herbæ adjiciantur, & coquatur usque ad consumptionem mediæ partis. In lixivio intingantur lintea cruda, quæ exprimantur & ita calidè applicentur cruribus.

Aut si tumor adhuc aliquis ventris & tibiarum adsit, tunc panis niger in vino & modico aceto coquatur ad consistentiam pultis seu Cataplasmatis, & extendatur super pannum lineum, atque superimponatur ventri toti, relinquaturque per 24. horas.

Postquam detumuit, ponatur versùs genua semper descendendo usquè ad pedes.

Quòd si nec his tumor cedat, aut tanta adsit copia, ut resolvi non possit, convenientissimum est tibiis applicare cauteria potentialia, 4. digitis supra malleolum aut 4. digitis infra genua: quô solô remediô, qui ab aliis incurabiles censebantur, tumores crurum & ventris sanari vidimus.

Alij applicant folia Bardanæ dictis partibus tumidis, sæpiùs mutant, & sic aquam coutrahi & consumi dicunt.

Sitis si adsit magna, ut tolerare nullô modo eam possit, tunc & sp. Sal in vino granatorum exhiberi potest, vel Sal absinthij à pr. iij ad viij, cujus exhibitionem si continuaveris aliquandiu, ampliùs non sitiet.

(In hydrope quotidiè detur ℈ij vel ʒj salis ex felle vitri cum vino albo, mirabiliter juvat.)

ANASARCA.

In Anasarca, quia semper adjũctus est humor pituitosus, viscosus & crudus ad evacuationem ineptus, ante evacuantia medicamenta præmissis tamen lenientibus, præparantia adhibenda sunt, alterantia, qualia sunt in primis syrupus

rupus de Eupatorio, de absinthio, oxymel compositum, dissolve in aqua agrimoniæ & absinthii.

Præparato humore evacuatio suprà dictis instituenda, interpositâ tamen præparatione & coctione humorum, ut & confortatione viscerum, in primis hepatis & ventriculi: in primis vomitû excitare licet Sale præparato, aut aquâ benedictâ, ut ventriculus à crudis humoribus liberetur, hinc ad ea, quæ urinam & sudores movent, accedendum, ubi maximè commendatur aqua Jacobi VVeckeri tantoperè in Hydrope celebrata.

Aqua Antihydropica Weckeri.

℞ liquores Tartari destillati,
aqua gentiana (cum aq. simplici per vesic. facta)
theriacalis an. ℥j,
sp. Vitrioli,
ol. Sulphuris an. gr. x.

Capiat æger à ʒij ad ℥ß, cum acet. ante ingressum Laconici.

Maximum quoquè arcanum in hoc morbo est gratiola, quæ semper in copia tùm purgantibus, tum aliis medicamentis admiscenda: potest etiam ex ea fieri Extractum vel Sal, ex quibus componuntur pilulæ hydropicæ.

℞ Extr. gratiola:
mechoacanna an. ℈j,
Sal. gratiol, gr. vj,

F. pilulæ purgant per alvum & Urinam, si non satis purgant, adde Extractum trochiscorum alhandal cum spir. V. Malvatici factum, quandiu visum fuerit.

Possunt etiam hîc nonnunquam adhiberi scarificationes in pedibus, femoribus & natibus.

Tympanitidi, quæ semper serosam materiam habet adjunctam cum flatibus, eadem omnia, quæ in Ascite præscripsimus, quoquè proderunt, nisi quod Carminativa, cuminum, anethum, caruum, fœniculum, daucus, assumantur.

Clysteres in hoc affectu ab initio injiciantur ex decocto carminativo cum ol. anethi & rutæ.

Ventriculus frigidus, qui semper adest, calidis appropriatis alterandus, ut spec. diacumini, dialaccæ, diarrhodon Abbatis, diacurcumæ in tabellis cum oleo Caryophyllorum, anisi, aut cum conserva menthæ, pulegii, & theriaca ana: prosunt etiam syrupus de Canella, oleum Caryophyllorum, mastichis, destillatum, sp. absinthii, cumini, & carui, illorum gut. aliquot cum sudoriferis propinentur.

Hepar verò calidum refrigerandum extrinsecùs appositis succô Endiviæ, Cichorii cum pauco aceti, & unguenti rosati assumptis intrinsecùs nonnunquam appropriatis refrigerantibus.

Ventriculus externè muniendus oleo nardino, mastichino Emplastro aliquo aut sacculo: maximè ut in reliquis hîc prodest Cremor tartari, tinctura tartari, ol. Sulph. & sp. vitrioli.

Cucurbitæ magnæ cum multa flamma applicentur umbilico, incantamenti instar, flatus discutiunt teste Galeno.

In reliquis progrediendum ut in Ascite.

Commendatur quoquè pro insigni Hydragogo gummi guttæ à gr. iij. ad viij, vel etiam ℈ß exhibitum, cum aliis commodè exhibetur, ut cum Crem. tartari stimuli loco reliquis purgantibus, addito correctivo, corrigitur speciebus diambræ & oleo macis (exhibeatur etiam in podagra, Cachexia & aliis morbis serosis,) Utilis est etiam succus Elaterii stimuli loco exhibitus in pilulis appropriatis: prodest quoquè gelapium, ut

℞ Gummi gutta gr. viij,
pulveris rad. gelapy ℈ijß,
spec. diambra gr. iv,
cum ol. Cinam. F. pilulæ.

Poterit etiam purgari cum Turbith solo, aut fieri Apozema. quod

Fol. s. una ℥ij.
turbith. ℥ß,
hermodactylorum ʒiij,
Cinamomi,
Zinzib. an. ℈j.

infunde & coque ut dictum in præcedentibus; F. Apozema.

Si Vaporea ex humoribus resolutis diaphragma petant, & fiat angustia pectoris, injici potest Clyster.

℞ Florum Chamomilla,
Soldanella,
Centaurii m. an. M j,
sem. Carthami,
bacc. lauri an. ℥ß,
F. *decoctum, cujus ℞* ℔j.
mell. rosati, ol. Chamomilla an ℥iij.

F. Clyster miscendo.

Diæta in Hydrope: panis fiat ex optima farina, quæ misceatur cum radice Rusci, itidem in farinam redacta. It. semine fœniculi, anisi, carui.

Vinum sit vel Card. benedicti vel absinthii cum Rusco Chalybeatum. Aq. fl. sambuci, spiritus sambuci.

NB. Potus aquarum dulcium nocent Hydropicis, Sulphurea v. & nitrosa & Therebinthinata prosunt.

Balnea quoquè plurimùm conveniunt, quibus incocta fuerint absinthium, flores Ebuli, Sambuci, agrimoniæ, Chamomillæ. It. parum nitri. Vide observat. 25. Bartholomæi Caprolii.

(Spir: ☽ Bezoard.
ex M. S. S. Timpleri.

Nim Butyrum ♁ij, *vvelches vor sich ein mahl* rectificirt *damit es rein und sauber vvorden*, ℥iij *gens tropfen vveise hinzu*, spir. Nitri opt. ℥vj *Und* destillir *diesen* spir. *davon, so bleibt in* fundo Bezoar minerale *Dieser* Spiritus *vvird gegeben in Seiten stechen mit* aq. Card. bened. & Syr. papav. errat. *quentin ein. Dieser* Spiritus Curiret *das hitzige fieber im anfang der kranckheit mit* Card. bened. *vvasser eingegeben.*

Er dienet auch den vvasser- und lungensuchtigen, die gantz keinen athem holen können, in gezuckertem vvein eingegeben, ʒj *vvie den 20. Tag.* Novembris Anno 647. *Euers hufschläger ansichts darmit negst Gott geholffen,*

Er Curiret *auch hitze der Nieren in* appropriato *eingegeben.*)

RENUM VITIA.

INFLAMMATIO RENUM.

Inflammationem Renum cautè oportet tractari. Nisi nimirum omnia prudenter fiant, sæpè gravissimi morbi subsequuntur. Itaque nec purgantia acria, nec digestiva intempestiva proficiunt.

Paracelsus inflammationea renum vocat febres renum, quæ semper concomitari solent.

Cura consistit tum in externia, tum in internis medicamentis.

Internis: qualia sunt, quæ proprietate quâdam humiditatis connatæ inflammationes tales extinguunt; lapis prunellæ citissimè expedit hoc negotium, modò alvus sit libera, alioquin leni Extracto Mechoacannæ aut infuso Rhabarbari expedienda. Solemus interdum in hoc casu decoctum prunorum dulcium cum aqua tartari (in qua tartarus purissimus decoctus est; Clysteres etiam hîc non incommodi) feliciter exhibere.

Alvo itaq; expedita lapis prunellæ in aqua simplici solutus tantùm, & saccharo edulcoratus inflammationem aufert. Venus noxia est.

Extrinsecùs valent unguenta ex rosis. It. liquor ex semine papaveris, hyoscyami, solani vel similibus Camphora quoquè in oleo amygdalarum amararum soluta & loco dolenti illita valdè inflammationi resistit. Externè etiam valet unguentum rosatum Mesues cum oleo amygdalarum amararum & scorpionum temperatum. Venus omninò fugienda.

Secretum

Secretum in inflammationibus Renum est Succus Astacorum seu Cancrorum fluviatilium crudus, ex contusis nimirum expressus, & cum alio jusculo vel decocto prunorum exhibitus semel vel bis cochl. j. (non tamen neglectis externis.

OBSTRUCTIO RENUM.

Deoppillativum Renum certius & evidentius nullum est, quàm quod ex vitriolo & tartaro conficitur. Tartarus itaque vitriolatus, specificum item purgans Parcelsi hîc omnem absolvunt paginam, præsertim, si sit obstructio recens, nec ab impactis grandioribus calculis facta (alia est cura obstructionis Embryonatæ seu incipientis, alia confirmatæ.) Hæc nimirum curam aliam requirit, de qua in Nephritide proprie sic dicta.

Crystallus tartari illis æquivalet; nam obstructiones & tartarum ipsum solvit expellitque.

Quandoquidem autem obstructiones venarum omnes fiunt à tartaro, sive illæ recentes sive confirmatæ fuerint: præstat specificum in medium adducere, cujus vi & proprietate insitâ tartarus in omnibus partibus corporis humani genitus mirabiliter expellitur: adeoque omnes obstructiones maximoperè expelluntur, cùm videtur in primis ejus virtus in Renum hac affectione accommodata esse.

Unicè valet ad obstructionem antiquam etiam à calculo grandi ortam; quem insensibiliter & penè sinè omni dolore in mucilaginem quotidiè cum urina excernendam solvit & paulatim absumit.

Paracelsus vocat præparationem ludi humani, etiam passim commendat, nuspiam tamen ejus præparationem genuinam reliquit. Illa est talis: ♃ Ludum seu calculum ex corpore humano exsectum, vel etiam aliis modis deturbatum, hunc pulverisatum leniter primùm calcina igne rotæ, posteà flammâ reverberii per gradus eò adige, ut videatur planè in Salem abiisse.

Notetur secreta calcinatio alia (hæc nulli hactenùs à me communicata.) ♃ pulveris Ludi part. j. pulveris Carbonum præsertim faginorum part. ij. misce invicem; posteà in tigillo tantùm supernè tegulâ seu operculo tecto ure in furno figulino 24. horis & spiritus Carbonum duritiem lapidis omninò beneficio ignis emollit, ipsi verò carbones non absumuntur. Huic misturæ affunde aquam ferventem, vel coque in aqua servente, & pulvis ludi solvitur in aquam citrinam, qui color est à fœtido Sulphure ipsius ludi. Si quid residuum fuerit ab hac solutione, denuò exsiccetur, & adjectô pulvere carbonum recenti vicissim calcinetur, ut anteà. Solutiones omnes evaporando redige in Salem, secundò conjunge omnia cum pulvere carbonum & vicissim calcina. Idem solve in communi aqua ebulliendo, ut sincerior pars post evaporationem repetitam transeat in Sal candidum, sæpiùs in crystallos abeúntem, si in loco humido frigido aliquandiu repositus fuerit. Hunc elegantem Salem conjunge cum spir. Vini optimo & ex retorta per multa Cohobia tamdiu destillando urge, donec penitùs cum sp. Vini transierit: posteà sp. Vini in leni B. aufer, & relinquitur oleum ludi humani, cujus gutt. iij, vj. x. ad xij exhibitæ in liquore convenienti aliquoties, singulis diebus tantùm semel, obstructiones tartareas totius corporis, (in cerebro, lingua) nominatim verò Renum feliciter solvit, & tartarum expellit, valet etiam in tartaro confirmato.

Adjuvat obstructionem Renum solvendam externa inunctio ab unguentis communioribus. It. valent Emplastra insessus, Cataplasmata & similia.

Memorabile est in hoc casu oleum Terebinthinæ cum oniscis vivis mixtum & loco dolenti illitum. It. *Terpentin auff blauwen Papier* locô Renum imposita, *Biss er dürre wird*, bonum.

Simile fit ex Oculis cancrorum eâdem virtute, (licèt paulò inferiore) pollens.

Atque hoc modo omnes lapides per Alemb. in olea sua redigi, & in usus medicos converti possunt.

Hoc specificum (ex ludo) unicè valet ad obstructionem antiquam, & à calculo grandi causatam, quem insensibiliter & penè sinè omni dolore in mucilaginem quotidiè cum urina excernendam solvit, & paulatim absumit. Huc refer salem contra calculum apud Crollium.

Paracelsus ex callosis istis glomis in cynosbate nascētib. (rosa canina) quos ille vocat simile (h. e. expulsio calculi mei) ad calculum expellendum, arcanum præparat, cujus tamen cōpositio nuspiā extat, Ego sic paravi: Ex copiosa quantitate ipsorum mense Majo & Junio collectorum & incisorum, remotis vermiculis aut aliis insectis in interioribus aliàs cavitatibus reperibilibus per fermentationem cum aqua & fermento communi ipsis putrefactis elicui spiritum & aquam per vesicam. Ex capite mortuo in cineres converso extraxi Sal, quod purificatum cum spiritu conjunxi, & aliquandiu digerendo maceravi, tandem cum argilla miscui, & igne nudô super ejusdem glomos in receptaculum majus spiritum unà cum sale destillando prolicui, ut nempe totum Sal simul transiret: illa, quæ in Recipiente erant, expressi & expressum per retortam igne arenæ in fine non usquequaque forti, ne Empyreuma redoleret; destillavi in modum arcani, simili ratione ex vegetabilibus eliciendi. Ejus gr. iij. usque ad xij, in convenientibus liquoribus exhibitæ, & sæpiùs datæ, calculum insensibiliter expellunt. Aliàs si pulvis istorum globulorum tantùm maceretur in vino & illud exhibeatur (in forma infusi per colaturam) per aliquod tempus, idem facere experientia docuit, sed remissiùs. *Spiritus glomeris Cynosbati.*

In obstructione Renum à Calculo totali vel etiam, ubi ureteres (ut in Ischuria & Nephritide) & vesica à calculis in eam regionem detrusis omninò fuerint obstructi, ut ne gutta quidem urinæ prolabi possit, præsentissimum est, si Urina hirci recentissima ex vivente adhuc hirco, (calidè cochl. j.) cum vesica extracta potanda detur, & omentum cum intestinis statim ventri; pubi, & peritonæo fuerit applicatum. Sic nimirum Calculus repentè sinè læsione vasorum & patiens liberatur.

EXULCERATIO RENUM.

Exulcerationem Renum recentem curari posse tùm Dogmatici, tùm Hermetici profitentur.

Inveteratam incurabilem esse conclamatum est apud illos; ab his verò eandem sanari posse experientia docuit, sic referente Garzia ab Horto.

Indi in exulcerationibus Renum & Vesicæ aloën plantam probè tusam & cum lacte mixtam propinant, iis talia patientibus, non sinè magno successu (aliquot dies continuè) & ægrorum commodo; illicò nimirum curari Garzias affirmat.

Practi solent aliquoties pilulas aloëticas in hoc casu exhibere non sinè patientis commodo (ex aloë cum pulvere lumbricorum terrestrium & chalybe præparato) per aliquot septimanas.

Nonnulli Terebinthinam clarâ Venetam ℥j pondere cum vitello ovi j, dissolutam & posteà in brodio gallinarum discussam exhibent sæpiùs.

In aliquot exemplis observatione deprehendi Mercurium dulcem hîc multùm posse, si primùm exhibeatur, (justâ dosi aliquoties in septimana, ut bis vel ter pro viribus ægrotantis) ut non tantùm impuritates totius corporis, sed in primis Renum, eluantur.

Huic si succedit spiritus Mercurii dulcis, nulla exulceratio refragatur.

Spiritus Mercurii Dulcis est talis.

♃ Mercur. sublim. Crystallini (non Mercur. dulcis) quantùm placet, tere in pulverem impalpabilem, superfunde in cucurbita non nimis opt. sp. Vini abstrahe per alembicum ex cineribus, reaffunde destillatum liquorem, ac denuò destilla, perge per cohobia tamdiu, donec *Spiritus Mercurii dulcis*

tandem destillatum spir. Vini oleum quodammodo albicans videatur per alembicum transire, quod alio excipulo collige. Super caput mortuum residuum in cucurbita funde alium spir. Vini recentem, procede simili ratione, ut antea, donec nempe omnia in oleum seu spiritum albicantem prodierint. Hic spiritus Mercur. exulcerationibus Renum & vesicæ mirabiliter operatur, si ejus guttæ ij vel iij, quotidiè semel atque iterum in aqua radicis nymphææ, Equiseti, plantaginis, exhibeantur.

Consolidationem tempestivè absolvit conservæ rosarum part. ij. (simplex sine admixtione sp. vitrioli propter exulcerationem, cum semine hyperic: part. j. mixta quantitate avellanæ & in fine curæ per aliquot dies vesperi exhibita. Hoc modo etiam inveteratissimæ exulcerationes tolluntur feliciter.

DOLOR NEPHRITICUS.

In doloribus Nephriticis sistendis par est, ut causam removeamus; quòd si verò ea tam efficax & immanis fuerit, ut cessionem facere recuset, sæpius per obliquationem quandam viæ tentandæ sunt, & in ipso paroxysmo opera danda, ut dolor sedetur, & calculus in vis, ureteribus, in vesicam descendat.

Itaque & emollientia & resolventia & dolorem mitigantia tam externa quàm interna maximo cum fructu accersenda sunt, ac interdum induciæ faciendæ. (per anodyna) ne cruciatus nimis diuturni periculum creent. Hæc igitur relinquuntur sagacitati ipsius Medici.

Cùm plerumque Calculus impactus tantos cruciatus progignere soleat, operæ pretium est, ut resolventia calculum, si dolores non urserint, priùs sæpiùs adhibeantur, antequam nempe calculus loco suo moveus & angustioribus meatibus intrusus ejusmodi dolores creet. Non nimirū omninò tutum est, talia resolventia (emollientia semper præmittantur) propinare, nisi & certus fueris de ureterum mollificatione & amplitudine.

Quòd si tamen extremo morbo extremum remedium adsciscendum fuerit, utique superiora specifica locum hic maximè habere possunt, præsertim illud, quod ab urina hirci laudabile est.

Convenientius in hoc affectu nihil est, quàm si Mercurius dulcis semel atque iterum justâ dosi exhibeatur; quinimò Nephriticus dolor rarò infestare solet eos, qui pilulis istis Mercurialibus singulis mensibus utuntur. Hac nimirum ratione ductus amplificantur & calculi deinceps sponte excernuntur.

(Purgantium Mercurialium eximios effectus non solùm in dolore nephritico, sed & exulceratione renum ipsoque calculo, experientia variis observationibus comprobavit, sive nunc illa ex Mercurio dulci, sive ex præcipitato albo cum Therebinthina in forma pilularum fuerint desumta.)

Quòd si interim, dum ista fiunt, specificum ludi humani vel lapidum Astacorum certâ suâ quantitate assumpta fuerint (quod nempe non tantùm calculum Renum & vesicæ, sed universi corporis tartarum exterminat) minùs deinceps Nephritici dolores extimescendi fuerint.

Externè unguentum rosarum Mesues &c.

CALCULUS RENUM.

In cura Calculi ab initio Clyster injiciendus leniens & flatus discutiens, ne scilicet flatus & excrementa in intestinis contenta renes comprimant & dolores augeant.

Flatus dico, quia calculosi plerumque generant flatuum copiam propter ventriculi imbecillitatem.

Fortes autem clysteres & diuretica, solaque solutiva ab initio devitanda, quia humores agitant, qui agitati ad renes decumbunt & dolorem augent.

Diuretica verò serosos humores ad renes dirigunt, unde dolor quoque augetur.

Statim quoque regio reoum inungatur oleo sequenti:

℞ *Ol. scorpionum part. j.*
Terebinthinæ part. ß,

Superposito Emplastro, quod

℞ *Ceratis infrigidantis Galeni* ℥ ij ß,
ungu. rosati Camphorati ℥ ij,
laudani opiati ʒ j ß,

extendatur super alutam, quâ regio renum tegatur.

Intrà corpus assumat olei Amygdalarum dulcium ℥ ij, in jusculo aliquo cum essentiæ Croci g. vj. vel Croci ipsius ℈ ß, ut viæ laxentur.

His peractis, si patiens Plethoricus fuerit, vena secari potest, ne sanguinis multitudo ob dolorem & tensionem in partem dolentem ruat ac dolorem augeat.

Offerri etiam potest dosis laudani opiati, imò, si dolor sit vehemens, ex eo fieri potest Emplastrum renibus applicandum, deturque etiam syrupus de mucilaginibus cum emulsione 4. sem. frig. majorum: hinc exhibeatur Bolus ex Cassia recens extractus.

Et si dolor non remittat, fiat balneum in quo æger sedeat usquè ad brachia:

℞ *Rad. malvæ,*
altheæ an. ℥ ij,
flor. Chamomillæ,
meliloti an. p. iiij.
resta bovis p. vj.
sem. fœniculi ℥ viij,
lini ℥ iiij,
bacc. Juniperi M iiij.

Coque in s. q. aquæ pro balneo, in quo commoretur per horam j. vel 2. Post 2. horas, si non remittat dolor, parùm se moveat ambulando per cubiculum, & iterum ingrediatur balneum, in eo sedens assumat gr. vj. olei oculorum cancrorum (quod præparatur sequenti modo:)

℞ *Pulv. cancrorum* ℥ v.
olei tartari per deliquium facti ℥ v j.

mista digerantur in B. vel fimo equino per 15. dies, posteà coagula materiam in phiola in arenam locata, tandem pulverisa, pulverem cum sp. vini extrahe in formam olei spissimi abstrahendo indè sp. Vini redige, dosis à gr. iij ad vj. in aqua petroselini vel onónidis cum syrupo de mucilaginibus ʒ j ß, aut si cares oleo isto:

℞ *Oculorum cancrorum præparatorum,*
trochisc. de Alkekengi opt.
pulverisatorum ana ℈ ß,

detur cum syrupo dicto: potest etiam Cataplasmatis loco applicare regioni Reoum Nasturtium in lacte coctum.

Hinc ad ea, quæ proprietate quâdam Calculum pellunt, accedendum, quæ omnia dolore priùs præsente in balneo afferenda, in quo æger, ùt dictum, commoretur, præmissa tamen, si inducias patiatur dolor, purgatione leni, quæ fit apozemate aut syrupo aliquo.

℞ *Fol. senn. Alexandr. s. s.* ʒ j,
fruct. alkekengi ʒ ß,
Rhabarbari electi,
trochisc. de agarico an. ʒ j,
nuc. moschata ʒ ß.

Decoque in s. q. aq. comm. ad ℥ vj. colaturæ adde syr. de 5. radicibus.

de cichorio cum Rhabarbaro an. ℥ j ß.

F. Apozema pro 2. dosibus.

Medicamenta, quæ proprietate quâdam contra hunc morbum faciunt, sunt:

1. Aqua Antinephritica: *Aqua Antinephritica.*

℞ *rad. resta bovis* ℔ j.

minu-

minutim concisæ macerentur in vini generosi ℔ ij, per 3. dies. Deinde exprimantur & colentur.

In colatura macerentur,

Rad. petroselini,
eryngij,
parietaria,
herb. herniaria,
saxifragia cum toto an, ℥ iiij,
fruct. alkekengi,
gran. juniperi conquassat. an. ℥ iij
sem. fœniculi,
urtica,
melonum,
milii solis ana ℥ ij,

Omnia incisa in dicta Colatura macerentur per 4. dies, fortiterque exprimantur, expresso adde succi portulac. ℔ ij, destillentur per Alembicum. Dosis Cochl. ij, tum præservationis tum curationis ratione.

Aqua Antinephritica Fuckerorum. 2. Commendatur sequens, quam aq. Fuckerorum aliqui nominant,

℞ *Rad. liquiritia ℥ ij.*
petroselini,
ononidis,
pimpinella ana ℥ jß,
enula ℥ j.
rasura ligni sassafras ℥ ij,
fol. hedera terrestris M iij,
sem. fœniculi,
urtica an. ℥ vj,
succi hedera terrestris ℥ v.

præmissa per 3. dies infusione destilla, aqua servetur, cui syr. de Caryophyllis vel de Canella pro condimento admisceri potest, dosis ut præcedentis. Huc spectat ocul. cancrorum oleum suprà descriptum.

Ut autem reliquiæ & mucus in renibus & vesica existens expurgetur, & dictæ partes corroborentur, nodulum sequentem in vino maceret, & singulis diebus matutinis haustum, nodulô tamen expressô, assumat.

Nodulus sit talis:

℞ *Ligni sassafras,*
nephritici an. ℈ jß,
rad. polypodij,
petroselini an. ℥ ij,
resta bovis,
pimpinella,
sanguisorba an. ℥ ijß,
asparagi,
iridis nostr. an. ℈ ij.
florentina ʒß,
turbith. albissimi ℈ ij,
herbarum rosmarini,
fragaria,
saxifragia,
pimpinella an. M ß.
flor. rosarum,
borraginis p. j.
sem. anisi.
fœniculi,
fileris montani an. ʒß,
fruct. alkekeng. Num. vj,
Cinamomi electi ℥ ß,
macis ℈ ij.

Contusa ligentur in sindone rubro. F. nodulus in ℔ jß Vini per tres dies macerandus.

Alternis quoquè, diebus capiat ʒjß terebinthinæ lotæ in aqua Halicacabi & interdum cum syrupo sequente aut etiam in vino calido cum spiritu Terebinthinæ ℈ ß. It. ad libitum tempore matutinô in usu habeat Morsulos Imperatorios, quibus ol. nuc. moschatæ destillat. instillet gutt. j. ad iij.

Syrupus fiat ex 2. radicis ℥ iij. Julepo ℥ ij,
aq. petroselini,
halicacabi an. ℥ jß,

Capiat cochl. j. vel ij, cum spiritu Terebinthinæ ℈ ß.

Si à potione dicti jam noduli alvus non sit libera, aliquo ex superiùs dictis syrupis, aut aliô ad placitum purgante leniter purgetur.

Si lignum Nephriticum verum haberi possit, maceretur ℥ ß in vino per 7. dies, vinumque bibatur manè; ab eo assumpto se exerceat æger. *Ligni Nephritici vis.*

Ad miraculum, si repetatur, renum calculosam dispositionem emendat, eos confortando & materiam lapidis sinè molestia educendo.

Celebre Nephriticum paratur ex capitulis illis callosis in fructibus Cynosbatæ sive rosæ caninæ innasci solitis, Germanis *Schlafföpffel*. Capitella illa per medium dissecta callosa sunt, ac in centro eorum plerumque reperiuntur vermiculi vivi. Præparatio fit ex exsiccatis & pulverisatis & exemptis tamen vermibus, in modum extracti cum spiritu vini, præparatur. Vide prolixiùs notas meas ad Crollium.

VESICÆ AFFECTUS.

CALCULUS VESICÆ.

Lithontripticon famosum ex mille pedibus describitur in notis ad Crollium: quo resolvi calculum ovi magnitudinem excedentem.

Methodum medendi calculo tradit Mercatus Tom. 3. lib. 4. c. 10. Præter ista omnia maximè utile est, ut quolibet anno expurget humores crudos cum cassia & Terebinthina.

Post purgationem venæ sectio, & post urinæ procurationem Evacuatio etiam singulis mensibus potest institui.

Hujus (suprà dicti) specifici administratio est talis: 1. Purgetur patiens calculum Vesicæ purgante conveniente, Præstat in hoc casu specificum purgans Paracelsi, acres purgationes reliquæ hic minùs locum habere possunt.

2. ℞ pulv. Oniscorum à ʒß ad ℈ iiij, sp. Vini; à ʒ j ad ʒß (biliosis medetur tantùm sp. vini) juris Cicerum rubeorum ℥ j. M. Hanc mixturam exhibe totam, deinceps singulis diebus patienti manè jejuno ventriculo, quinque nempe horis ante pastum; ità tamen, ut semper ante sumptionem specifici Enema molliens & lene sinè acrimonia purgantium capiat (nisi nimirum alvus libera:) usum hujus specifici excipit febris, ac deinceps per totius curæ cursum utatur diætâ convenienô & molli, ne uspiam alvus obstruatur, (ab initio ne detur vinum ante diem 16.)

NOTA.

Post assumptum specificum sequitur Calor ferè totius Corporis præter naturam. It. sitis molesta & dolores circa pubem sentiuntur.

Medicamentum hoc lapidem Vesicæ vi quâdam invadere solet: quapropter omnia calida diligenter evitentur, & nonnunquam lapidis prunellæ aliquid in aqua fragorum aut fl. fabarum. It. Julapium est istis aquis cum syrupo violaceo & guttis iij vel iiij sp. Vitrioli exhibeatur.

Diebus primis orina in primis progreditur admodùm crassa & exigua, sequenöbus v. diebus utpote 9. 10. 11. &c. copiosiùs, calor remittit, dolores sistuntur, & universa substantia calculi comminuta in minimas partes progreditur. Urina nimirum toto cursu curæ collecta, si ebulliendo, exsiccetur, tandem prodit quantitatem calculi, denuò in lapidem convertibilem, si cum solutione Tragacanthi vel Ichthyocollæ conformetur.

NB. Interdum in hac cura opus est, ut aliquando dies unus atque alter vacuus sit ab hac medicina, & quiescat patiens propter vires colligendas, idque in tenerioribus locum habere potest.

Hoc tamen hic observandum, ut medicamenta interdum per Catheterem in vesicam mittantur, ægerque

statim in B. locetur, inungatur post Balneum calidè pecten & perinæum ol. scorpionum, amygdalarum amararum, axungiâ cuniculi, & gallinarum an. ʒj ß, succi parietariæ ʒij.

Lapis Vesicæ si confirmatus jam sit, & ad aliquam magnitudinem jam pervenit, vix aliâ ratione curari potest, quàm sectione.

Poterit tamen tractari suprà dictis, præsertim in mulieribus, in quibus via latior & recta.

(TINCTURA LYTHONTRIPLICA ET SPLENETICA.

℞. Nitri purif. part. ij. Tartari part. j. trita in sartagine decrepitent, contusis iterum in NB. calido mortario affunde tantum Aq. fraxini vel cardui benedict. aut alterius cujusvis aquæ specificæ, quantum ad solutionem necessarium, nec plus, quod observa, & coletur. Colaturæ adde ♀ri opt. crud. pulverati & in vase amplo ligneo colloca, ne quid fermentatione, quæ sequitur, effluens pereat; Extrahetur tinctura Tartari rubicundissima; Colentur denuò & servetur usui, cujus usus non satis laudandus, ad calculum enim & affectus lienosos præsentissimum & expertum est remedium, flatusque optimè dispellit, principio prandii ad ʒj datum.)

INFLAMMATIO VESICÆ.

In inflammatione Vesicæ valent eadem, quæ in inflammatione Renum (cum Sale gemmæ, misce aliquid Salis nitri in Clystere in inflammatione Vesicæ & ani.)

ABSCESSUS VESICÆ.

Ab Abscessu pauci evadant.

EXULCERATIO VESICÆ.

De Exulcerat. Vesicæ, ut & Renum, vide Platerum pag. 86. part. 3. curat.

Huc etiam commodè referuntur, quæ de exulceratione Renum dicta sunt, spir. Mercur. dulcis, quô nihil præsentius mundificat & consolidat.

Exulcerationes ductûs penis curat spiritus Mercur. dulcis per siphunculum injectus. Vide Paræum & Fabricium.

Pro mundificatione (mundificantia semper præcedant consolidantia) adhibeatur Vinum.

Pro consolidatione ℞ stercoris Gallinæ, lutei q. pl. in butyro recente, vel oleo olivarum assarum, injiciatur in frigidam, sordibus fundum petentibus supernatat liquor oleiformis per siphunculum in ductum penis injiciendus.

PRIAPISMUS.

In Priapismo præsentissimum est oleum Rutæ destillatum & intrò sumptum guttulis aliquot.

EXTINCTA VIRILITAS VEL IMBECILLIS.

Extinctam virilitatem vel saltem imbecillem restituit 1. Essentia satyrionis apud Crollium, cujus mirabiles virtutes ij. deprædicant, qui egentes ejusmodi Confortativis aliquando usi sunt.

2. Paracelso tribuitur sequens.

℞ *Castorei,*
galanga,
macis,
Caryophyllorum,
anisi,
piperis longi,
borracis Veneta an. ʒ ij,
fol. satureja,
rad. satyrionis,
valeriana an. ʒj,
boleti: Cervini ʒj ß,
carnis scincorum marinorum,
rad. aronis,
cardamom. an. ʒß.

M. & redige in pulverem, quem cum saccharo in aqua rorismarini solutum, M. & F. Tabulæ. Dos. à ʒiij ad ʒvj, Fortiùs operatur, si aliquoties in Laconico umbilicus & partes vicinæ inungâtur cum ol. maceris destillato, Mirabile nimirum est confortatovum oleum maceris.

3. Valet Essenoa Ambræ cum s. rosarum extracta & pilularum forma exhibita. Hoc verò in senioribus præcipuè operatur. Dos. gr. iij. iiij. v.

Confectionis Alkermes ℥ß,
Ambragrisea ʒij,
Zibethi non sophisticati ʒj,
aq. magnanimitatis ℈ij.

M. recondantur diligenter (ne evaporet) hujus misturæ a ℈ß ad ℈j, exhibe alternis vesperis cum aqua Cinamomi.

5. Pudenda (cujusque sexûs) decoctô aquilegiæ simplicis diligenter laventur & dente demortui pulverisatô super carbones fumigentur: In sterilitate per incantationem facta hoc valet. Vide etiam infrà de sterilitate, & de impotentia.

(Legatus Persicus ad principem Holsatiæ in itinere suo pulchram concubinam ex Russiâ emit, & quia ob senium non par fuit solvendo, consilium à Russo quodam accepit. Jussus est semen cannabis in vitello ovi frixo sæpiùs comedere. Sequutus consilium continuam fermè virgæ tensionem sensit.)

GONORRHOEA.

In Gonorrhœa commendatur pulvis sequens:

℞ *fol. mentha,*
mumia,
Corallorum rubrorum,
Agni Casti,
Carabes an. ʒj,

M. & F. pulvis de quo accipiat æger aliquid manè jejunô ventriculô cum ovo tremulo.

Vehementiùs sistit profluvium seminis Pulveris ossis sepiæ ℈j. cum conservæ rosarum ℥ ij, bis vel ter sumptus.

Excellentissimum est magisterium ejusdem cum conserva rosarum antiqua à gr. vj ad ℈ß, sumptum.

Gonorrhœam tam inveteratã quàm recentem, itemque malignam sistit antimonium album fixum aliquoties cum aq. plantaginis sumptum.

Tinctura Corallorum mirabiliter prodest.

GONORRHOEA VIRULENTA.

De Gonorrhœa virulenta tractabimus infrà, ubi de Lue Venerea, ubi in primis de spiritu Mercurii rubro erit dicendum.

Evenit sæpè, ut Gonorrhœa virulenta sinè aliquo testimonio infectionis se prodat. h. e. ut nullæ aliæ corporis partes extrinsecùs videantur affectæ: sed habitus integer & sinè aliqua notabili indicatione hoc malum occultet.

Concubitus itaquè solus cum scortis publicis hanc ipsam infectionem suspicione contagii auget. Itaque licèt hâc ratione Medici sæpè falli possunt, confessio tamen spontanea vel extorta ipsius patientis hîc litem dirimere potest.

In hoc itaquè casu, ubi infectionis nulla sunt signa externa (h. e. totius luis Ven.) si universali curâ haud procedendum fuerit, hujus alexipharmacum petendum est ex gummate Guajaci, cujus Extractum cum spir. Vini Tartarisato factum dos. gr. iij vel iiij in aqua plantaginis, nymphææ, Equileti sæpiùs exhibitum juvat. Vide Practicos.

Interdum in Gonorrhœa virulenta inflammantur testes cum maximo tumore. In eo casu præsentissimum est Cataplasma ex foliis rutæ & Ebuli acet. coctum & applicatum.

UL-

ULCERA PENIS.

n Ulceribus penis ratio eadem curandi, quæ Vesicæ lceratæ.

CARUNCULA PENIS.

De Caruncula vide Paræum. In hoc casu laudabilis pulvis sequens:

℞ Mercur. dulcis ℥ß,
Antimon. crudi ʒj,
tutia præparata ʒij,

F. pulvis subtilissimus. Usus hujus pulveris est cum delis cereis (*das gelbichte VVachs ist das beste*) ex a virgine a factis, 6. vel 4. lineis filis cerâ obductis. Ceverò præparatæ tenuissimis obvolvendæ sunt fasciis ineo panno (*Cammertuch*) ne nempe fractæ candeelinquant ceram, & ut commodiùs recipiant Unguum. Pulvis itaque ille priùs cum oleo amygdalarum temperatus sit, eoque superiori parte illinatur candela ea, & immittatur in ductum penis, eò usquè, ubi uncula viget. Si volet mingere æger, dematur & t mixtionem nova indatur, idque fiat integro quatriß. Posteà immittatur per siphunculum injectio seens:

℞ seri lactis caprini ℥vj,
aq. Plantaginis & rosarum an. ℥iij.
Cerussæ ʒvj,
marmoris candidissimi,
spodij pulverisati,
Crystalli,
aluminis rochæ an. ʒß,
Camphoræ ℈ß,

lverisata omnia ebulliant cum sero lactis & serventur usum.

DIABETES.

Diabetis specificum positum est in Marte; Essentia roci Martis à Crollio descripta multùm hîc prodest: liciùs operatur Tinctura Smaragdi, de qua suprà in ysenteria.

Cæterùm Mars non tantùm intrinsecùs, sed etiam foprodest (purgantia hîc non commoda neque diaphoica.) Itaque Balneum ex aqua ferrariorum præpeum & fomentatio ex aqua plantaginis cum aqua alybeata decocta & regionibus renum ac vesicæ à simlis balneis quotidiè bis vel ter adhibita profluvium uri Diabeticum multùm juvat.

Diæta porrò ex cibis siccantibus & semper cum aqua alybeata coctis, unicè laudatur.

Potus ne nimium ingeratur, providendum est: ad im tantùm explendam sufficit aqua Chalybeata vel deεtum CC. usti (vehementiùs, sic mirum calidè adingit, nec sudores nisi fortè paucissimi erumpunt) aut ua plantaginis, tamen nec sola, nec semper, sed cum s miscenda fuerit.

Tinctura Corallorum. It. Sal Corallorum mirabiles Diabetis habent potestates.

URINÆ INCONTINENTIA.

Incontinentia urinæ à Paralysi, curatur per ea, quis alioquin paralyses particulares curantur, restitutis mpetùm principiò nervorum tum nervis è lumbis in sculos cervicis vesicæ derivatis, de quibus in superiobus egimus.

Pueri itemque adultiores sese in somno permejentes; i nempe laxitas & mollities est sphincteris, curantur tá adstringente.

Specifica sunt guttur galli crematum & in vino stypti exhibitum (repetita dosi) It. vesica Capræ (hâc ltos curavi, estque gutture galli fermè præstantior) Clibano exsiccata & pulverisata pondere ʒj, in Vino ptico exhibita, ac sæpiùs repetita dosi.

It. Piscis in ventre Lucii inventus, & in Clibano excatus ac eadem dosi sæpiùs exhibitus specificâ proetate *incontinentiam* puerorum tollit.

Tom. I.

His opitulantur etiam externa balnea & inunctiones ex adstringentibus parata.

Balneum potest esse tale:

℞ balaustiarum, cort. granatorum, gallarum,
gran. myrti,
hypocistid.
acaciæ an. Mj,
spodij,
rosar. rubrarum,
Coriand. præparat. an. Mß,
Capitis mortui ex Vitriol. ℔ß.

Ebulliant in s. q. aquæ ferrariorum usquè ad consumptionem tertiæ partis; balneet bis quotidiè manè & vesperi.

Unguentum potest esse tale vel simile:

℞ ol. myrtini,
Cydoniorum,
rosarum an. ʒj.
pulv. santali rub. & albi an. ʒj,
succi semper vivi majoris,
plantaginis an. ℥ß,

pulverisata cum exigua quantitate Ceræ conjungantur cum reliquis, & F. Unguentum à balneo inungendum regionibus hepatis & renum.

Diuretica in initio ne exhibeantur.

ISCURIA.

In Ischuria compendiosiùs curanda (ab initio Diuretica ne exhibeantur) nec nimis properè, nec nimis lentè urinæ provocatio instituenda est: Externa ergò ab incessibus & fomentationibus præmittenda est.

Insessiones (alvo tamen semper liberâ vel spontè suâ vel clysteribus emollientibus provocatâ) sint è mollificantibus, qualia sunt malva, parietaria, melilotus.

Fomentationes sunt decoctum parietariæ vel gallii in vino: præstat decoctum cæparum in vino extrinsecùs ad peritonæum & regionem vesicæ sæpiùs applicatum calidè: hôc modô suppressio urinæ solvitur.

Quod si verò nec hôc modô aliquid profeceris, etiam interna accersenda sunt. Sic nuclei persicorũ 4. vel 5. pulverisati & in aqua radicis urticæ vel raphani exhibiti urinã provocant. al. radicis lupinorum à ℈ß ad ℈j cum vino albo exhibitum potenter provocat. It. succus unius Cancri fluvialis pistati & per setaceum missi cum Vino albo propinatus urinam subitò provocat. Succi item limonum ℥ij, & sacchari Candi ℥iiij, vel cum aqua parietariæ & fœniculi an. q. s. pro potu identidem datæ urinam cient.

Si omnia desperata fuerint, Urina hirci calidè epota cum toto omento & intestinis ad ventrem applicato subitò urinam retentam propellit & calculum simul, si ille obstructiones facit, foràs mittit.

(Secretum est in ischuriâ pulveris Borracis venet. drachm. j. data.)

STRANGURIA.

Stranguriam facilè tollit Axungia hirci in umbilicum immissa: subitò eam solvit oleum mastichis guttis aliquot in umbilicum calidè intromissis (à laudando hîc abstine) Sal glandium. It. stipitum fabarum & melonum mirabiliter stranguriam solvunt, dosis ℈ß, olei Ceræ gutt. iij vel iiij, in decocto cicerum rubrorum exhibitæ stranguriam solvunt.

URINÆ ARDOR.

Urinæ ardor in principio fit à sola caliditate urinæ ob bilem cum ea permistam. Quare ei statim occurrendum; abstinendum principiò ab omnibus acidis & acribus ac diureticis: Purgetur itaquè statim Extractô Rhabarbari, aut Panchymagogô aut aliô Cholagogô: Corpore purgatô exhibeatur sequens mucilago per biduum:

℞ sem. althææ,
malvæ,

Cydoniorum an. ʒj,
gum. Tragacanthi ʒj.

Macerentur in decocto radicis altheæ, seminis papaveris albi, Halicacabi. F. Mucilago, de qua capiat partem mediam cum ℥iij decocti. Hinc exhibeatur ℥j vel ʒvj, Cassiæ extractæ cum saccharo in bolum formatæ, additis (si lubet) baccis Oxiacanthæ diapruni ʒij, post meridiem bibat emulsionem seminum 4. frigidorum cum aqua oxalydis aut nympheæ factam, manè aut sequente die, deglutiat Terebinthinam in oblata ad ʒjß, à meridie iterum bibat emulsionem, hinc iterum purgetur sequente bolô:

℞ Cassiæ recenter extractæ ʒvj,
Terebinthinæ in aq. parietariæ lotæ ʒij

Cum sacch. F. Bolus, cui addi possunt, spec. Diaturbith cum Rhabarbaro, aut tantùm pulveris Rhabarbari. Hinc fiat Julapium.

℞ aquæ portulacæ,
oxalydis,
nymphææ an. ℥iiij,
Cichorij ℥v,
syr. violarum ℥ijß,
spir. Vitrioli ℈ß.

Sumat per 12. dies manè jejunus, & 3. horas à prandio aut saltem assumat spir. Vitrioli in aqua fontana singulis vicibus gutt. v. Iterum purgetur Cassiâ & Therebinthinâ. Si tamen malum diuturnum sit, oportet nonnunquam purgare cum Rhabarbaro in substantia additis Mirobalanis citrinis: verbi gratiâ.

℞ Mirobal. Citrin. ʒij.

macerentur in decocto passularum in aqua Cichorii destillata,

salviæ,

& oxalydis facto horis 12. dein exprime adjectâ Rhabarbari pulverisati ʒjß, syr. ros. sol. ℥j. F. Potio.

Ne adstringatur alvus opera diligenter danda, quòd sic fiat, Clysteribus utere emollientibus & refrigerantibus cum Electuarii Catholici ℥j, ol. violarum ℥iij.

Possunt etiam, si calor hepatis adsit exteriùs, adhiberi Epitheme & sacculus, Unguenta & sequens decoctum: ℞ rasuræ Gujac. ℥ij. Coq. in ign. simplicis s. q. ad ℥vj. præmissâ infusione. Colaturæ adde Trochiscor. alkekengi subtiliss. pulverisat. ʒß, capiat matutinis tribus, post meridiem utatur sp. vitrioli, ùt dictum: Si dolor Vesicæ urgeat, lac tepidum per Catheterem infundatur aut mucilago seminis psyllii cum aq. portulacæ & plantaginis an. ℥ij facta. Pudendô quoque in vas lacte tepido plenum immissô ardor magnus mitigabitur, ùt &, si applicetur cataplasma ex parietaria & oleo scorpionum paratum, pærinæum) & venter inferior inungantur oleo nymphææ & rosarum: perseverante dolore, fiat Cataplasma ex decocto malvæ, althææ, meliloti.

Potest quoquè interdum offerri spiritus Terebinthinæ, sed rariùs, ne calididate suâ noceat, aut, quod melius, fiant pilulæ ex pulvere Rhabarbari cum sp. Terebinthinæ s. q. de quibus sumat ʒß pro dosi.

CRUENTA MICTIO.

Mictionem cruentam à venulis vel in renibus vel orificio vesicæ ruptis & exesis productam curant illa, quæ aliàs hæmorrhagiis internis destinata sunt, de quibus egimus suprà.

Specificum in hoc casu, præsertim, si cruenta mictio est à calculo, est arcanum agrimoniæ & quinque folii g. iiij, v, viij, &c. His maximè adjungenda sunt illa, quæ si exulcerationes partium simul vigent, de exulcerationum curis hactenùs dicta sunt, præsertim si tabulæ à Platero in istis casibus laudatæ in subsidium veniant.

Interdum ipsa Chirurgia aliquid opis confert, quæ tamen ità moderanda, ne plus obsit, quàm prosit.

In mictione porrò cruenta, manifesta causa præcedente (præsertim in fœminis, quibus hic affectus familiaris) Tinctura Corallor. onicè prodest, quâ etiam inveteratissimæ tandem curatæ sunt. Tinctura Smaragdi hîc etiam multùm prodest.

CAPILLAMENTORUM EXCRETIO.

In Capillamentis Urinarum excretis, ut vitium tollatur & renes purgentur, spir. Therebinthinæ recens facti g. iij. v. viij. in aqua vel syrupo de althea aliquando exhibitæ optimè sanant.

SCROTI ET TESTIUM MORBI.

INFLAMMATIO SCROTI ET TESTIUM.

Inflammationem Scroti & Testium tollunt ea, quæ aliis inflammationibus inserviunt.

1. Peculiare est decoctum agrimoniæ cum Vino & acet. loco dolenti sæpiùs in forma cataplasmatis adhibitum. It. radix cucumeris asinini in acet. & Vino cocta.

2. Herba Paridis viridis contusa & applicata subitò sistit.

3. ℞ Nymphææ nasturtii aquatici an. Mij. Coque in acet. rosaceo cum Vino, in fine adde aliquid olei rosacei & applicetur tepidiusculè.

Huc pertinet illud Cataplasma, de quo paulò antè monuimus in Gonorrhœa Virulenta.

TUMOR SCROTI.

Similiter hæc (jam dicta) omnia tumores scroti discutiunt & feliciter curant, modò omnia tempestivè fiant.

Alvus sit aperta & perpetuò libera; si febris adest, eidem prospiciatur. Diæta sit tenuis, refrigerans, humectans, abstineat à vino.

Tumorem inveteratum, prædurum ex malè curata inflammatione sæpè sustuli cum Cataplasmate radicis lactucæ ex mulso coctæ, cui interdum adjeci farinam hordei, fœnugræci, lini, &c. sæpè etiam cæpas frustulatim incisas decoctis addidi (hôc modô curavi Timplerum Philosophum.) Post sæpiùs iteratum hoc decoctum, locum affectum illinivi Balsamô Sulphuris, & tandem Emplastrum Diasulphuris per aliquot dies superaddidi.

Quòd si de tumóre aliquid residuum fuerit, hâc iteratâ curâ & continuatâ, tandem omnis tumor evanuit.

BUBONOCELE, ENTEROCELE ET EPIPLOCELE.

In Bubonocele, Enterocele & Epiplocele valet Bal- *Balsamus Salis Gemmæ.*
samus Salis gemmæ, arcanum summum in rupturis, qui hôc modô fit: ℞ Salis gemmæ ℔ij, fluat in igne (in tigillo) & posteà solvatur in aqua pluviali destillata, filtretur & vicissim coaguletur. Has operationes liquefactionis, solutionis, filtrationis & coagulationis tantisper repete, donec Sal gemmæ ad summam subtilitatem fuerit perductum, quod indè cognoscitur, quando ejus particula ad candelam admota statim liquescit. Serva in vitro benè clauso: Cura sic fit:

1. Repositis, si opus est (ùt in Enterocele & Epiplocele) partibus prominentibus, locus affectus lavetur cum acet. destillato acerrimo, vel cum spiritu Vini quotidiè bis: Post fomentationes statim iungatur locus cum arcano Salis gemmæ.

2. Ad intrà exhibe singulis diebus manè jejuno ventriculo Essentiam consolidæ majoris cochl. j. cum gutt. ij. Balsami Salis gemmæ.

Ligaturam adhibebis ab initio decentem, aut imperabis patienti, ut primis diebus 8. quiescat omninò in lecto suprà dorsum (infrà 14. dies convalescat æger, aut ad summum 3. septimanis.

NOTA.

Si in rupturis intestina & reliqua prominentia difficulter

culter reponi possint, etiamsi emollientia per insessiones & fomentationes fuerint adhibita, ut feliciùs absolvatur cura, cæteris non neglectis sic procede.

Post adhibitas fomentationes quotidianas patienti exhibe per 3. vel 4. dies cor Talpæ exsiccatum & pulverisatum (quotidie cor unum) mense Majô collectum cum aqua Cinamomi, & felicem videbis operationem.

Aliud: ℞ Molliusculam substantiam de fungis Nucum mense Septembri collectis (fungi si justô tempore collecti multos annos durant) eamque in pulverem tenuissimum redige: pulverem misce cum ana butyri Majalis insalsi & media quantitate farinæ lupinorum, ut fiat unguentum (fungi nucis habent signaturam rupturæ; reperiuntur fungi illi in antiquis arboribus nucum.)

NOTA.

Si posset haberi axungia Erinacei, hôc nihil felicius est (in defectu utriusque præstat balsamus Sulphur.) Fiat primò repositio intestinorum, si opus est, posteà formetur ligatura decens, super tuberculum ligaturæ applicetur membranula, quæ circumdat omentum porci ità ut membranula illa tantùm istud tuberculum, quô præcisè locus foraminatus aliàs in applicatione tangitur, contegatur. Locus ille callosus cum membranula tectus desuper inungatur quotidiè unguenti particulâ in quantitate 3. pisorum, & applicetur dextrè ligatura.

Intrinsecùs si velis istam curam absolvere, quotidiè vel alternis diebus manè propina farinæ viciorum Cochl. ß cum aqua fumariæ, & cura citiùs absolvetur. Interim patiens ambulet, & faciat quicquid velit, modò exercitia corporis ab omni violentia absint.

EXOMPHALOS.

Exomphalos sæpiùs in pueris, rariùs in adultis eveniens facilè curatur, si primùm locus foveatur cum decocto usneæ, prunellæ in vino styptico rubeo; posteà Cataplasma ex plantagine & lentibus seu potiùs earum farina aliquoties applicetur.

Si ruptura est vetus in adultis post ejusmodi fomentationes, si unguentum ex fungis nucum cum decenti ligatura forinsecùs, & Essentia consolidæ majoris cum arcano Salis gemmæ intrinsecùs adhibitum fuerit, perfectè sanatur.

UTERI AFFECTUS.

INFLAMMATIO UTERI.

Inflammationem uteri innatâ quâdam proprietate sistit decoctum serpilli cum aqua chalybeata paratum & forinsecùs vel saltem fomentis cum spongiis applicatum. Eadem aliis quoquè ad inflammationes externas facientibus, tollitur, modò omnia tempestivè fiant, secùs facilè in abscessum & ulcus tandem desinit.

ABSCESSUS UTERI.

Ad Abscessum uteri repetantur ea, quæ hactenùs sæpiùs de abscessibus dicta sunt.

APOSTEMA ET ULCUS UTERI.

In Apostemate & ulcere uteri sordido eleganter curando (mora hîc periculosa) vide curationem ultimam Centuriæ 4. Rulandi, quam similem penè curam absolvi aliquando in quadam muliere Kirchainensi, in qua tamen vesica afficiebatur.

NOTA.

Exulcerationem uteri nuspiam ad exulcerationis Renum & Vesicæ modum cum Mercur. nempe dulci vel sp. Mercur. dulci curari. Ejus nimirum effectus ad uterum non pertingit, quemadmodum facit in exulcerationibus renum & vesicæ.

Itaquè hîc cautè procedendum, & ea tantùm adhibenda, quæ ad orificium uteri forinsecùs pertingere possunt, mundificatô (per aquam) primò ulcere, si turundæ vel pessi cum balsamo tartari illiti, intromissi fuerint, & reliqua quoquè dextrè fiant, facilis consolidatio subsequitur.

NOMÆ UTERI.

In Nomis uteri nihil præstantius decoctô summitatum rubi idæi cum aqua plantaginis. Vide observationes Plateri: cum Balsamo Sulphur. cura felicior erit.

SCIRRHUS UTERI.

Scirrhus uteri rarissimus est, aut si aliquando usu venit, difficillimè aut nunquam curatur.

Resolventia nimirum medicamenta tutò applicari non possunt, aut si applicantur, per totam tamen regionem uteri non pertingunt: possunt quidem nonnulla fieri, sed quâ felicitate & profectu, tandem res ipsa eloquitur.

MOLÆ EXTERMINATIO ET FOETUS EXPULSIO.

In mola exterminanda. (It. expellendo fœtu) secretum non datur felicius, quàm pulvis secundinarum, de quo suprà: de philtris doses sunt uniusmodi (NB. pulvis hic datur per se sinè theriaca) sæpiùs tamen sunt repetendæ, si ab initio non processerit, exhibetur in aqua gentianæ, artemisiæ, rubiæ tinctorum, radicis urticæ, pulegii, &c. quandoque in vino præsertim Malvatico.

Semper tamen memineris, aliquid esse addendum de aqua Cinamomi.

Hanc curam in multis fœminis generosis absolvi, ubi multi eruditi Medici desperârunt.

VENTUS UTERI.

Ventositati uteri ab allatis ex Fernelio signis rectè dijudicatis, mirabiliter prodest Experimentum, quod est à Nuce Moschata. ℞ Nucem Moschatam integram, non vitiosam, seca in 4. partes, applica ad orificium uteri tritorium vel infundibulum qualecunque aut per retortam vitream capitetenùs detruncatam, & collò rectà ad cervicem uteri applicatô & directô, imò quantùm fieri potest, intromisso, mulierem ità colloca, ac si in sella partui accomodaretur, divaricatis nempè femoribus & instrumento rectè applicato particulam nucis super carbones projice ardentes, ut fumus rectà per canalem in ipsum uteri fundum quodammodò ferri possit. Id semel atque iterum, imò tertiâ vice experire, si non processerit ab initio, & tandem ventus interclusus cum bombo & motu totius corporis penitùs cum impetu prosilit & mulier sanatur. (hoc modo) Bennæ mulierem juvenem curavi, aliis omnia frustrà tentantibus.

HYDROPS MATRICIS.

Matricis Hydrops purgantibus aquam difficulter cedit, nisi ubi vitium est à Jecore & splene, in primis autem pilul. antimoniales (per superiora hæ non purgant) Emeticæ hîc locum habent; etiam in Ascite.

Ab iis ergò potest initium curæ fieri; si præsertim quoquè vitiatorum viscerum signa in promptu fuerint. Quòd si verò causa est è stillicidio seri ex vena cava, nequè hoc auxilium satis facit.

In priori causa vitiatorum viscerum pulvis Cachecticus post præmissa Catapotia antimonialia scopum omnem absolvit, ità tamen, ut diligens consideratio, nunquam non reliqua necessaria & perpendat & faciat.

Quòd si ergò est à latente stillicidio seri ex vena cava, hoc in primis age, ut specifico appropriato instructus esse possis (quo nemo Medicorum carere potest & debet) quod solum est vitriolus Martis (vitriol. hermaphrotidicum Basilii Valentini) aliàs summum secretum in omnibus uterinis affectibus (in primis in fluxu mensium inordinato) si quotidiè, etiam per mensem integrum continuando, ejus datur g. j, cum g. ij. sacch. albiss. Assumuntur nimirum ad part. j, vitrioli part. ij. sacchari in aqua appropriata. V. gr. melissæ ante somnum, vel etiam fiant Rotulæ cum magisterio Corallorum. Hoc modo illustrem Comitissam curavi feliciter.

MARISCÆ UTERI.

Mariscæ uteri & reliquæ appendices similes eandem habent curam cum ani appendicibus, quæ itaquè de illis suprà dicta sunt, accersantur quoquè hisce affectibus.

MENSIUM SUPPRESSIO.

Menstrua suppressa multorum malorum causæ, quemadmodum ipsorum excretio naturalis à multis morbis mulieres præservat, quare huic malo citò occurrendum, ne natura assueta desuesset ab excretione.

Suppressorum mensium causæ diligenter sunt investigandæ. Sic nimirum faciliùs per communia auxilia malum tollitur.

Plerumque totum corpus scatet pravis humoribus: ante omnia igitur illud ab ejusmodi impuritatibus liberandum est.

Uolia sunt Mercur. dulcis, panchymagogon vegetabile, Extractum sennæ, Mechoacannæ, Rhabarbari, in primis verò specificum purgans Paracelsi & extractum Ellebori nigri multùm quoquè prodest, præsertim agrestionbus.

Quòd si verò obstructiones fuerint evidentes, tartarus vitriolatus. It. Cremor tartari præmittenda sunt, tandem ad purgationes deveniendum.

Hinc specifica accersenda sunt, ùt:

1. Essentia Croci Martis, de qua notas ad Crollium vide.

2. Malvaticum Martiale, de quo suprà de imbecillitate hepatis.

3. Pulvis Cachecticus ex Chalybe præparatus, de quo suprà de obstructione hepatis.

Extractum hepatis bovini, de quo infrà decoctum splenis bovis, vide in Quercetani pharmacopæa restituta cap. 6. de decoctis.

5. Aqua destillata ex allio. It. Ex sabina, quæ vel per se exhibetur dosi Cochl. j. vel alterius, vel possunt esse vehicula, quibus reliqua specifica intrò sumi debent.

6. Olei sabinæ gutt. iiij. vel v. in vehiculo præallegato datum, menses movet. Huc faciunt decocta alia usitata. It. fomentationes, infusiones, pediluvia, phlebotomiæ, &c.

NOTA.

Hæc omnia infeliciter successerint, nisi præstitutum tempus optimè observetur: Hinc versiculus.

Luna vetus veteres; juvenes nova Luna repurgat.

Quinimò natura ipsa sæpissimè stato tempore nonnulla signa edit fluendorum mensium, quos tamen nisi adjuta promovere nequit; illa sunt, dolor lumborum, ventris, pectinis. It. Crurum & pedum gravitates & lassitudo, difficultas anhelitûs, hypochondriorum tensio, capitis dolor & gravedo, quæ omnia dextrè observanda sunt, alioquin rarò, imò nunquam, expectatùm effectum adipiscemur.

Quòd si omnia concurrant quidem, nec tamen obstructio solvitur, plerumque vitium in ipso utero est, quod impedit. Id quod certissimè deprehenditur, si postea quam omnia facta sinè affectu subsequente, ut tandem ad tale suffimigium perveniamus.

℞ Scorias Reguli Antim. pulverisatas, coque in lixivio cinerum fagi, ut extrahatur rubedo, hujus partibus iiij. admisce Vini Malvatici part. j. Hujus mixturæ cochl. j. atque alterum vel plura funde super silices vel recrementa ferri candentia, & patiens excipiat fumum ad Lochia, Id quod tamen justo tempore, ùt cætera, faciendum fuerit, & menses prosiliunt prospero cum successu.

Plura menses moventia vide suprà de Cachexia.

Quòd si verò etiam post reiteratam hanc suffumigationem menses nunquam fluent, & natura aliter atque aliter conformata, tandem suo tempore meliorabitur.

Suppressorum mensium cura non tentanda est in fœminis, quæ aut steriles, aut nullum indè incommodum sentiunt, aut in gravidis, & quibus nunquam fluxerunt, nec in iis, quæ Cachexiâ aliquâ laborant, siquidem ob sanguinis inopiam morbo tentatæ sunt: aut quibus per nares, hæmorrhoïdesvé multum sanguinis evacuatum est: in quibus aut Cachexia emendanda, aut vires restaurandæ, aut fluxus dicti supprimendi, nisi fortè tales accidant ob suppressos menses: Quod si fiat, medicamentis Hæmagogis malum omninò tollendum: quòd si verò ob vasorum obstructionem fiat, sanguinis suppressio in iis, quibus fluere convenit, aut per naturam debet, cura aggredienda eô tempore, aut paulò antè, quo menses fluere consuevêre.

Curatio autem à pharmaco materiam in primis viis existentem minuente statim inchoanda, & hinc, quæ deobstruant, præscribenda.

℞ rad. fœniculi,
Petroselini,
asparagi an. ℥ß,
sarsaparillæ ℥iij,
herb. agrimoniæ,
linguæ cervinæ,
Ceterach,
cuscutæ an. Mß.
sem. anisi ʒij,
Coriandri præparat. ʒj,
flor. buglossæ,
borraginis.
betonicæ an. p. j.
passularum minorum ℥j,
Coque in s. q. aquæ ad ℥xij,
Colaturæ adde syr. de 5. radicibus ℥ij,
de Cichorio cum Rhabarbaro ℥ij.
M. F. Apozema pro 4. dosibus.

In secunda dosi, si prima non satis deturbat alvum, exhibe specierum diaturb. cum Rhabarbaro à ℈ß an ℈j. aut ℞ pil. aurearum ℈j, cum diagridii gr. iiij. F. pilulæ parvæ tres cum apozemate deglutiendæ.

In ultima dosi dissolve Oximellitis Elleborati majoris ℥j. aut utatur dicto apozemate locô digestivi tantùm & purgetur diacarthamo, Extracto panchymogogo Mercur. Essentificatô aut simili medicamento. Aut fiat syrupus magistralis.

℞ rad. polypodij ℥ß,
Elleb. nigri præparat. ʒijß,
Mechoacannæ ʒij,
fol. sennæ ℥jß,
sem. anisi ʒj,
calami aromatici ʒß,
Zinziberis ℈j,
Infunde in s. q. decocti aperitivi in loco tepido per noctem. Manè coque ad ℥vj, exprimatur, colaturæ adde syr. de 5. radicibus Oxymellitis Elleborati majoris an. ℥jß,
syr. de succo buglossæ ℥ij,
sacch. q. s.
F. syrupus liquidus pro 4. dosibus.

Hinc prodest per tres dies exhibere ʒß tartari vitriolati in syrupo artemisiæ cum aqua pulegii dissoluti apposito subinde & sæpiùs in die Cataplasmate ex hedera terrestri cum vino facto regioni lienis, & pedes laventur decocto artemisiæ, origani, serpilli, asari. Utatur hinc singulis matutinis Croco Martis ad ʒj, in Tab. v. gr. ℞ Croci Martis aperitivi aut limaturæ Chalybis præparatæ sequente modo. ℞ Limaturæ Chalybis q. v. irrigetur aquâ simplici purâ, in qua parum salis absinthii dissolutum sit, relinquatur in loco frigido sicco: Ubi exsiccata fuerit teratur & denuò imbibatur, idque tamdiu, donec sponte suâ posteà leni attritu in pulverem subflavum fuerit redacta. Hujus ℞ ℥j. sacchari in aqua bugloss. soluti ℔ß. ob. Cinamomi aut Caryophyllorum aut succini ℈ß. F. Tabulæ, quarum singulæ ponderent ʒvj, capiat singulo manè unam & incipiat 8. diebus ante mensium egressio-

Tabulæ Croci Martis.

egressionem solitam. Aut fiat Electuarium de scoria ferri, quod

Electuarium Martiale.

℞ *limaturæ Chalyb. præparatæ aut Croci Mart.* ℥ß.
pulv.
Cinamomi
sabinæ an. ʒß.
Cort. Tamarisc. ʒj.
spec. arom. rosati ʒjß,
nuc. condita ʒ iij.
mellis rosati aut anthosati ℥jß,
sacchari ℥ ij.
M. super lentum ignem & F. Electuarium, de quo capiat magnitudinem nucis juglandis manè 3. horis ante prandium.

Instante jam tempore fluxûs Balneum fiat.

℞ *herbæ melissæ,*
origani,
rorismarini an. M ß,
artemisiæ M iij,
Sabinæ M ß,
Malvæ,
althea,
serpilli an. M ij,
flor. Chamomillæ.
hyperici,
Centaurii minoris an. p. iiij.
Coq. in s. q. aq. pro stupha, quam matutino tempore ingrediatur & commoretur ad horam in ea. Herbæ duobus sacculis includantur, quorum uni supersedeat, altero foveatur venter inferior.

Aperiatur saphena pedis utriusque die secundo post egressum è Balneo una, & altera die sequente post egressum ex eodem.

Efficacissimè quoquè trahunt instante jam jam purgationis tempore pessi à Practicis hinc indè descripti, ùt & fumus sive vapor dictarum herbarum per infundibulum in vulvam exceptus.

Prosunt & Cucurbitæ perinæo applicatæ.

Infusum Martiale.

Potus sit vinum, in quo Cinamomum & Chalybis limatura macerata, aut in quo flores borraginis, violarum, buglossæ & sabinæ herbæ macerati.

Prodest quoquè sæpè infusio, quæ ℞ limaturæ Chalyb. acet. non destill. an ℈ j. coque in sartagine ferrea, donec acetum absumatur in marmore, & adde pulveris Caryophyllorum ℥j. affunde desuper in Matracio Vini Malvatici aut Falerni ℔ iiij, pone ad solem vel fornacem dies 18. singulis noctibus bis vel ter agitando. Vel fiat Hippocras ex infusione illa. Hujus vini exhibe mensium defectu aut inordinato fluxu laborantibus ℥ß ad ℥ ij ad libitum, observato, quod sæpiùs dictum, semper tempore, quo menses fluere consuevere, præscripta quoquè semper diæta exquisita.

Tandem & hic summoperè prodest Extractum splenis bovis, de quo & ejus exhibendi modo, vide in obstructione Lienis.

Extractum splenis bovis.

Extractum splenis bovis.

℞ splenem bovis castrati, scinde in laminas tenues, macereteur per aliquot dies in sp. V. cum myrrha essentificato, postcà exsicca in aëre: postbeà cum sp. V. essentiam extrahe, & sapidioris efficaciæ ergò adde aliquot gut. olei angelicæ, Dos. ℈ j. in aqua appropriata eo tempore, quo menses in ægra fluere consueverunt, tunc nimirum renum & lumborum dolores adesse solent.

Cùm menses apparere incipiunt, dari potest borrac. Venet. cum gutt. 4. aut 5. Essent. Croci in aq. puleg. aut Cinam. aut in vino Hippocratico, aut succo sabinæ ʒß, aut solùm sabina Vino cocta.

Si è conformationis vitio fiat suppressio, varia sunt quidem medicamenta, sed hìc præstat singulis annis 4. aut bis pro constitutione corporis aperire venam brachii & sæpiùs applicare cucurbitulas scarificatas.

Spiritus pulegii cum sale suo quoquè valet.

FLUXUS MENSIUM NIMIUS.

Fluxum mensium nimium à qualibet caussa ortum, exceptâ Plethorâ (quæ non nisi convenienti phlebotomiâ corrigitur, ut nimirum ex superioribus Venis brachii per revulsionem sanguinis ad inferiora prorumpentis efflúxus cohibeatur) illa tollunt & corrigunt, quæ alioquin sistendis hæmorrhagiis narium necessaria sunt & utilia.

Sic laudanum opiatum, Essentia Croci Martis, Magisterium Corallorum & perlarum. It. sal Corallorum, sperniola composita Crollii, Ossa hominis fortiter calcinata & nonnulla alia intrinsecùs.

Extrinsecùs stipites Melanthii, bufo exsiccatus multùm prodest.

Fluxus igitur hic, licèt multis à caussis oriri possit, nullus tamen frequentior, quàm qui fit ob sanguinis pallidioris ad partem istam fluxum, aut osculorum venarum apertionem, qui per διαπήδησιν, rarò autem accidit, qui per erosionem à medicamentis in uterum immissis erodentibus, aut ob ulcera in eodem existentia, curatur à Practicis ad hos effectus præscriptis medicamentis.

Quòd verò fluxus priores attinet, ij quoniam vires valde dejiciunt, si vocetur Medicus non incommodè revulsionis gratiâ venam brachii aperiet, indeque per intervalla sanguinem extrahet, aut si eam contra indicantia (scilicet venæ sectionem) prohibeant, cucurbitulas frequentes regioni hepatis & splenis imponat.

Interiùs detur syrupus de rosis vel papavere cum aqua plantaginis dilutus, aut fiat syrupus è succo bursæ pastoris aut syrupo Corallorum cum succo berberum. Bolus armenus præparatus sæpiùs à ʒ j cum aqua plantaginis aut bursæ pastoris offeratur,

Aut fiat Opiatum:

℞ *Conf. rosarum veteris* ℥ß,
symphyti majoris aut rad. bistor. ℥j.
troch. de Carabe ʒ ij,
boli armen. præparat. ʒ iij,
sal. Corall. ʒß.
Cum syr. de rosis siccis. Sic fiat Opiat.

Ad sanguinem sistendum etiam fieri possunt decocta ex radice tormentillæ, Coriandro, balaustiis, gall. & similibus.

Quæ si nihil prosunt, fiat pessus è stercore suillo aut asinino cum succo plantaginis & mucilagine seminis Cydoniorum, aut Tragacanthæ, aut è laudano opiato cum linteolo.

Interiùs offerantur, quæ sanguinem incrassandi & refrigerandi potentiam habent.

Exteriùs inungatur peritonæum Unguento Comitissæ vel sequente:

℞ *olei myrtillorum, Cydoniorum an.* ʒjß,
succi bursæ pastoris aut plantaginis, semper vivi majoris an. ℥j.
Coque ad consumptionem succorum, hinc adde
pulveris boli armeni,
seminis berberorum,
myrtillorum an. ʒ ij.
rosarum ℥ß,
Ceræ q. s.
F. Unguentum. Aut Cataplasma ex adstringentibus cum aqua communi & pauxillo aceti, coctis, ut de dysenteria dictum, aut fiat ex succis adstringentibus & refrigerantibus addito bolo aut farinâ Orobi aut lupinorum.

Renibus & Jecori refrigerantia medicamenta applicentur, ùt Ceratum infrigidans santallinum: Unguentum rosatum Camphoratum.

Si biliosus sanguis in corpore redundet & morbum foveat post impetum sanguinis retentum, purgetur corpus leniter cum infuso Rhabarbari aut myrobalanis aut syrupo rosarum solutivo, electuario ex succo rosarum, Extracto panchymagogo, aut solo extracto Rhabarbari.

Idem

Idem fiat, si adsit serosi humoris copia sanguine permistò, si verò adsit fluxus albus, tunc temporis totius in primis habenda est ratio, ut habitus ejus in melius emendetur, iis, quæ serosorum & pituitosorum copiam generantium partium vitium emendant, præmissis tamen universalibus purgantibus. Hinc quæ uterum respiciunt tum confortando, cum adstringendo adhibenda, quale in primis exteriùs adhibitum est Emplastrum pro matrice textoris.

Specifica tamen hôc locô nonnulla sunt, quæ quemlibet inordinatum fluxum mensium utiliter sistunt. Sic vitellus ovi crudus in vino rubello dissolutus, & per aliquot dies singulis diebus bis propinatus, fluores sistit. Tinctura Corallorum inter cætera unicè præstat. Pulvis Turturis eum in modum paratus, quem docet Forestus observatione 10. lib. 28. mirabilis est in restringendis mensibus. Sal verò ex Turturis cineribus collectus & factus à gr. iiij. ad vj. felicior est in aq. plantaginis vel alia composita Cochl. j. etiam in dysenteria, aliisque alvi fluxibus. Sic cuticula pedum anseris exsiccata, & dosi à ℈ß ad ℈ij exhibita subitò sistit.

Externè in hoc casu mirabiliter & singulariter prodest cingulum ex foliis Ellebori veri consutum ità præparatum, ut folia Ellebori recentia assuantur fasciæ & circa lumbos nudo corpori applicentur.

A partu laborioso nimis profluentem sanguinem sistit idem sanguis, statim in cochleari ferreo exsiccatus (ad ignem) & v. vel vj. gr. pondere cum vitello crudo ovi j. mixtus, subitò restinguit. In eodem casu spernioslæ compositum mirificè opitulatur.

UTERI STILLICIDIUM.

Stillicidium uteri diuturnum sinè ulcere pulvis Cacheticus feliciter sanat. Idem præstat specificum Martis, de quo suprà de hydrope uteri, quod diuturniori fluxui, præsertim in Vetulis alioquin ejusmodi enormibus fluxionibus obnoxiis, unicè opitulatur, si quotidiè euntibus cubitum gr. j. in aqua plantagin. aut vino rubello detur. Ulcus, si quod fuerit, prospici potest eô modô, quem antè in ulceribus Matricis innuimus.

Uteri florem qualemcunque tandem sanat, uterumque restituit specificum Martis (vitr. Martis) similimodô semper exhibitum: ut antè de hydrope uteri dictum est.

Aliàs in quolibet fluore uterino, perpurgatô priùs corpore, in primis cum specifico purgante. It. Panchymagogo vegetabili, Extractô mechoacannæ; Rhabarbari, semper cum bono successu usus sum pulvere ex decoctô sequente:

℞ magist. Corallorum alborum,
matris perlarum an. ℨ ij,
CC. usti ℨ j ß,
Eboris usti,
terræ sigillata,
sem. papaveris albi an. ℨ j,
gummi arabici,
mastichis an ℨ ß,
succini Citrini ℈ ß,
laudani opiati gr. viij.

M. F. pulvis tenuissimus, hujus exhibeatur quotidiè manè & vesperi tantum, quantum cultri mucrone capi potest in decoctô sequente:

℞ plantaginis majoris,
Centummodis,
tormentillæ an. ℥ iij,
rad. nymphææ ℥ ij.

F. cum s. q. vini decoctum.

GONORRHOEA MULIEBRIS.

In Gonorrhœa muliebri simplici eadem prosunt, quæ similiter in Virorum profuêre.

De Lue Venerea peracturi hæc omnia dilucidiora explicabuntur: hoc modo sanatæ sex mulierculæ rusticæ duabus septimanis.

UTERI STRANGULATUS.

Strangulatus ab utero secundùm gradus causarumque evidentiam à Fernelio benè descriptus requirit quoque diligentem considerationem morbi cognitionem. Levia nimirum ista ac difficulter cognoscuntur, & sæpè cum Melancholia Hypochondriaca aut cum passione iliaca, cardiaca confunduntur.

Cura omnium horum symptomatum consistit vel in omnimoda causarum ablatione, vel etiam in paroxysmi remotione.

Quia igitur vapores venenati & perniciosi in utero à causis quasi ante cedentibus generosi solam proximam causam sustinent, uterus est corrigendus, impuritates excernendæ, & ne deinceps talibus offendatur, providendum.

Hôc itaquè locô maximè prosunt purgationes Hystericæ, quæ sunt à fæcula bryoniæ vel ejus extracto (vide Quercetanum in Pharmacopœa restituta) ℈j vel ℈ij, ad summum, in aq. Cinamomi, artemisiæ, matricariæ. It. Extractum Mechoacanæ specificum purgans, panchymagogon vegetabile.

Multùm faciunt in ejusmodi mundificationibus infusiones, qualis hæc est:

℞ fol. senna ℥ j,
rad. mechoacanna non cariosa ℥ ß,
rad. bryonia ℥ ij,
fol. artemisia,
matricaria,
Chamædryos an. M ß,
flor. Cordialium an. p. j.

Hæc omnia incisa & mixta infunde in nodulum in Vini ℔ ij, ità ut priùs fervefactum Vinum superfundatur nodulo & relinquatur in loco frigido per diem. Hujus infusi porrigitur cyathus unus (℥ vj) vel alter per aliquot dies manè jejuno ventriculo & vesperi circa tertiam, donec assumptum sit totum: Deinde, ne ejusmodi symptomata sæpiùs recurrant, exploratum planè & experientiâ confirmatum, istis omnibus certissimè mederi specificum ex vitriol. Martis, quotidiè tandem à præmissa purgatione Vesperi ante cibum in vino vel cum aq. artemis. &c. vel sinè iisdem exhibitum per septimanas 2. 3. 4. vel 6. donec cesset malum, vide suprà de hydrope & stillicidio Uteri. Specificum ex vitriolo Martis.

Paroxysmum, multa sunt, quæ tollunt, de quibus videantur Practici.

Sic suffumigia fœtida vel etiam odores rerum fœtidarum, quales sunt, fumus ex pennis perdicum, capillorum humanorum, Unguiæ alcis, asini. It. Carbonum fossilium, assæ fœtidæ, ol. succini, tartari, Guajaci naribus admotum. Sal jovis à Crollio descriptum, umbilico calidè inunctum suffocationem subitò sistit: Zibeti ℈ß, cum ℈j ol. nucis Moschatæ expressi temperanis & posteà in linteolo in tra pudenda intrusus, maximè prodest.

Fumus è callis equorum per tritorium vel retortam detruncatam immissus (mirum est, Uterum hunc sustinere fœtorem, cum aliàs ejus sit impatientissimus) subitò sistit.

Internè cum fructu exhiberi possunt seqq.

1. Sal Jovis in aqua singulari hysterica.

2. Essentia granorum Chamæactes i. e. Ebuli, cujus cochl. ß usquè ad j. intrò sumptum, paulatim erumpentibus sudoribus & quiescente corpore paroxysmum & sistit, & vapores ex ipso corpore per διαφόρησιν resolutos expellit. Præparatur autem hæc essentia sequente modô: ℞ magnam copiam granorum actes, exsiccentur in umbra, ponantur in matracio colli longiusquè ad medium, superinfunde aquam vitæ, ut per quatuor digitos super-

supernatet, adde aliquot guttulas spiritus vitrioli & vase benè obturatô fiat digestio in B. M. per 5. aut 6. dies, quousquè aqua vitæ acquirat tincturam rubini instar, separa illam per inclinationem, hujus dabis semi cochlear in accessione & illicò excitabitur.

His omnibus præfertur Laudanum suffocationum specificum (postquam coqui incipiunt in uterum intenta pessaria trahentia, ut, si semen corruptum sit, extrahatur, aut si vapor inclusus, absumatur.)

Mulieri suffocatæ statim præstat adhibere ad nares fumum è galbano, assa fœtida, pennarum perdicis: aut inongantur nares oleo Gagatis per retortam in modum olei succini, sed igne paulùm vehementiori destillato, verbi gratiâ ℞ Gagatis q. v. sal. tantundem, & in cineribus ig. primùm lento, postmodùm fortiori in subjectũ recipiens destilla oleum, quod si lubet, additâ aquâ simplici rectificari potest per alembicum. Aut ℞ locô olei Gagatis oleum rutæ succini. Quidam dictô oleô & oleô succini umbilicum & ventrem totum quoquè inungunt.

Umbilicus inungatur Balsmô Apoplecticô, aut applicetur Emplastrum rotundum ex Emplastrô pro matrice, in ejus medio aliquot grana Zibethi ponantur. Umbilico imponendæ ligaturæ simul dolorificæ applicentur cucurbitæ inguinibus circa pubem cum magna flamma.

Conficiatur pessus ex linteo, qui ungatur balsamô apoplecticô & genitalibus mulieris indatur quô tempore fœtida naribus adhibeantur.

Intrà corpus exhiberi potest dosis Laudani ad matricis suffocationes, quod fit sequente modô: ℞ Laudani nostri sinè opio ℥ij, adde Extracti lichenum callorum equarum ʒij. M. diligenter, illicò suffocationes matricis sedat ad ℈ß exhibitum.

Extractum Lichenum sic fit:

℞ Aquæ melissæ cum Vini ℔vj. destillatæ super succinum & Gagatem an. ℥ij, per retortam ex cineribus ig. in fine forti. Aqua destillata ab oleo, quod hâc viâ simul elicitur, separetur. Cum hac aq. collectos lichenes antè exsiccatos in B. digere & extrahe ad Extracti formam. Idem extractum etiam solum exhiberi potest à g. v. ad viij. Aut aqua Theriacalis offeratur, in qua ℈ß, Extracti Castorei pulverisati aut pulveris ℈j, aut tantùm exhibeatur Theriaca antiqua aut Castorei pulverisati ℈j, in aqua artemisiæ. Aut ℞ Extracti castorei cum spiritu vini facti.

Essentia Croci an. ℈ß.
Sal. perlarum gr. vj.
ol. succin. gr. ij.

M. & cum aqua artemisiæ & melissæ exhibe.

Commendatur quoquè vel maximè oleum Jovis, cujus præparationem vide in scholiis ad Crollium.

Liquor iste umbilico Hystericæ immissus, statim suffocationem sistit. Internè à gut. j, ad ij, ad summum iij, repetitis vicibus exhibeatur: in adultis alvum largiter ciet.

(*Essentia Camphoræ.* ℞. Camphoræ, olei Amygdalar. dulc. rec. misceantur optimè & in vitreo vase digerantur in Balu. vel cineribus calidis per 14. dies vel plures & Camphora cum oleo conjungetur, posteà superfunde vinum ardens rectif. ut 4. digitos supereminéat i rursus per aliquot dies putrefiat & vinum colorabitur & essentiam camphoræ ex oleo extrahet, nec cũ oleo miscebitur, effundatur in cucurbitam lentoque igne destilletur: Remanet Essentia camphoræ in fundo cucurbitæ in formâ olei, quod nunquam coagulabitur. Datur à gutt. v. ad vij vel plures in suffocatione matricis cum aqua appropriata. Item in febribus & in omnibus morbis, qui ex semine putrefacto vel retento oriuntur, præsentaneo est remedio; dominatur enim Camphora spermati. D. Joh. pistorius retulit mihi, se quandam virginem, quæ ex suffocatione matricis aliquandiu laboravit, ut tandem cæca facta esset, unico hoc ex camphorâ remedio sanitati restituisse, ex M. SS. Jod. Hartmanni.)

ASCENSUS UTERI.

Ascensus Uteri parùm differt à leni strangulatione primi gradûs. Fiunt nimirùm præcordiorum compressiones dolores & spirandi difficultates, interdum deliquia animi subsequuntur.

Huic symptomati tollendo æquè necessaria & utilia sunt, quæ anteà de suffocationibus sunt allata.

In primis Essentia granorum Chamæactes multùm præstat, si causam velis auferre, utere iisdem, quæ suffocationibus tollendis utilia fuerunt.

PROLAPSUS UTERI.

Prolapsum Uteri eadem curant, quæ prolapsum ani. Huc itaquè repetenda sunt. Curatio autem operatione chirurgicâ potissimùm efficitur. Ægram nimirum super dorsum resupinam, coxis altioribus dilatatis & reflexis poplitibus, collocando: Hinc uterum prolapsum oleô tepidô aut butyrô insalsô vel etiam decoctô malvæ, chamomillæ & aliis emollientibus fomentatum, aspersô pòst pulvere adstringente ex acacia, hypocystide, pulver. ossium dactylorum combustorum aut mumia vel gallis subtilissimè pulverisatis in proprium locum reponendo intrudendo insuper lanam in se convolutã formâ & crassitudine muliebri sinui respondentẽ linteoloq; exceptam ac vino stypticô imbutam, sicq; absque dolore & violentia in proprium locum divolvendo. Quod si uterus prolapsus putredine afficiatur, quod corruptum putridumque est rescindatur, idq; citra periculi formidinem, cùm etiam universo utero ablato nonnullæ mulieres plures annos supervixerint.

CONVULSIO UTERI.

Convulsioni uteri alioquin medicamenta convulsiva inserviunt: Vide tamen easdem convulsiones suffocationum modò curatas esse.

Specificum in hoc casu est Essentia granorum Chamæactes h. e. Ebuli (Tinctura granorum actes cum 4. vel 8. gutt. sp. vitrioli antepileptici, It. tinctura Corallorum. It. insessiones, fomentiones.

STERILITAS.

Sterilitas in viris ab occulta causa, sita nempe in partibus generationi dicatis, præsertim si fuerit morbus conformationis, pharmacis haud tollitur. Vide suprà de extincta Virilitate.

Reliqua vitia quodoque partim legitimâ observatâ diætâ, partim medicamentis anferuntur, de quibus autores Medici in praxi. Vide Bayrum l. 15.

Si sterilitas ex veneficio est, raro illa removeri potest, nisi simul removeantur veneficiorum instrumenta, quorum nempe veneficio talia parata sunt.

Suprà de impotentia tollenda nonnulla diximus, sæpè v. evenit; ut impressiones ejusmodi diabolicæ tam validæ sint, ut neque bona neque mala arte tolli possint (i.e. repositione simili) Vidi tamen semel atque iterum haustum aquæ frigidæ ex ore masculi (*eines Hengsts der nicht geschnitten*) in præter fluente pot. nis elapsæ & subitò vasculo collectæ multùm profuisse in hoc casu.

Eadem potatio aquæ multùm facit in ariduris particularibus membrorum, sæpiùs iterata jejuno ventriculo per aliquot septimanas: alioquin in fœminis sterilibus insessus ex formicis & acervo formicarum cum aqua fluviatili paratus aliquoties recens vel de novo factus multùm juvat.

Conceptionem juvantia petuntur ex practicis, Sal Satyrionis in primis utilis est in fœminis, (ùt essentia ejus in viris,) ut citò concipiant, si ejus, ℈ß, post menstruorum fluxum in vino malvatico vel aqua vitæ mulierum sæpiùs exhibeatur.

Curavi hôc secretô multas fœminas, brevissimè & essentiâ formicarum viros.

A B O R T U S.

Abortum impediunt Magisterium Corallorum & perlarum, si sæpiùs cum aqua vitæ mulierum vel aq. lil. convall. detur. Tinctur. Corallor. ritè rectèque parata

abor-

abortum prohibet, si gestationis tempore prægnãtes ejus accipiant gutt. iij, vel iiij. singulis mensibus bis.

A proprietate succus Astaci unius contusi, & expressi in vino bono datus singulis mensibus semel vel bis, fœtum ounquam abortivum nasci sinit, nisi externá vi impellatur. Sic sal Astacorum fluviatilium dextrè paratus, & siogulis septimanis cum amygdalarum dulcium decocto io vino malvatico maceratus mirabiliter fœtum conservat. Dos. gr. iij. iiij: v. &c. (vinum ne bibant, pellit nimirùm fœtum.)

PARTUS DIFFICILIS.

In partu difficili, It. secundinarum eductione inter reliqua præstat specificum ex secundinis, de quo suprà. It. oculi leporis in Martio capti (valet etiam in mola, modò de ea constet) qui studiosè eximeodi, ne comprimantur nimis, cumque pipere in orbe exsiccandi. Horum unus Veróci cum pipere ità alligetur, ut vertex à pupilla taogatur & fœtum sive mortuum sive vivum educet, quô tactô mox amoveatur, ne uterum planè propellat.

Sic oleum succioi & Carui an gutt. iij iiij. v. vj. vij. sin vino exhibitæ partum accelerant.

Apud pauperes vidi partum sæpè difficilem solvi haustu urinæ mariti.

Sic stercus equinum in vino expressum & percolatum subitò fœtum & secundinam expellit.

IMPOTENTIA.

In impotentibus nobilis est Essentia Satyrionis Croll. in primis si illi addatur Ambra essentificata & aurum potabile Anglicum, verbi gratiâ liquoris satyrionis ℥j,

ambræ essentificatæ ʒij

Auri potabil. ℈j.

Detur à ℈ß ad ℈j pro una dosi. Hæc & similia interdum materiam tam fortem reddunt, ut simul animâ cum vita expulsa fuerit, omne nimirum nimium naturæ inimicum.

Valet quoquè diatrion pipereon tabulatum, si illi admisceantur aliquot grana ambræ & olei Cinamomi. Vide suprà de extincta Virilitate.

ARTHRITIS.

Arthritis seu articulorum dolor est instar matris plures ex se generans natas, specie Podagram, Chiragram & Ischiaticam.

In Arthritide interdum est universalis omnium articulorum dolor cum summa inquietudine; in cæteris particulares dolores externarum partium, manuum in Chiragra, pedum io podagra, coxendicis in Ischiade.

Horum omnium universalis cura consistit in consumptione vel etiam expulsione tartari in toto corpore humano stabulantis. Cujus curæ mentionem fecimus suprà in ludi humani præparatione, cujus facultates mirabiles sont in tartaro expellendo vel consumendo.

Hæc itaque cura unicè instituenda est, nec tamen quôvis tempore aut promiscuè in singulis subjectis, nisi priùs omnia probè fuerint coosiderata. Itaque hæc cura universalis parosysmos non tollit, nec leviter etiam affectos extra alia medicamenta curat; oportet igitur, in aut ante insultus, aut post eosdem (non in paroxysmo) quiescentibus scilicet & in suis matricibus quasi dormientibus ex allatis anteà principiis, cura instituatur & tartarus resolvatur. Sic nimirum felicius successerint omnia.

Ejusdem curæ prophylacticæ simili modô cum lapidibus Astacorum in eam formam medicamenti præparatis instituendæ: maximoperè pro corroboratione naturæ succenturiari potest *Magisterium perlarum à Riverio Medico Regio* olim plurimo cum fructu præparatum & exhibitum hôc modô: Perlas reduc in pulverẽ impalpabilem, quemadmodũ aliàs redigi solent, (vulgariter margaritæ præparatæ) his in vitro superfunde de succo vel de pomis aurantiis recentibus q. s. ut fiat instar pastæ. citri Reling; aliquandiu, posteà solve cũ aceto, & remotô acet. per inclinationem à fæcibus aliud affunde, donec nempe perlæ ex toto fuerint solutæ. Collectum acetum misce cum tertia parte aquæ fluviatilis, destilla per retortam ex igne arenæ primùm igne lentô, pòst fortiori. Destillatum reaffunde capiti mortuo restitano & vicissim solve, posteà cola per filtrum, evapora admodùm lentè & restabit perlarum magisterium. Hujus ℈j ad summum aliquoties jejuno stomacho in vino datus potenter naturam recreat, eamque ut medicamenta antecedentia (arcanom ludi humani & Astacorum) feliciùs operentur, excitat. Multùm ad præcautionem facit cruditates fugere, & si adsint castigare vomitionibus manè si facilè, à prandio si ægrè, vomat.

Magisterii perlarum Riverii.

Quod si verò paroxysmi podagrici vel arthritici soleant recurrere, id quod sæpiùs fit, præsertim ubi vita non usquequaque conformis fuerit, requisitis tales insultus vel impedientibus vel prorsùs rejicientibus, hoc unicè providendum fuerit, ut quotannis statô tempòre Æquinoctiorum & solstitiorum (circa eadem nimirum fluxiones podagricæ plerumque vigent) corpus benè mundificetur, & in primis ratio victûs, quæ alioquin nuspiam negligenda est, solers & recta instituatur, auferendo tum plethoram, si quæ adsit, tum Cacochymiam quamcunque suis idoneis medicamentis.

Hæc etiam evacuatio institui debet in principio morbi, & ubi quædam signa imminentis præsenserit æger.

Potus sit vinum melissæ cum rad. Caryophyllatæ infusum in mensa pro haustu primo, aut vinum Antipodagricum Paracelsi.

℞ radicis Caryophyllatæ, *Vinum Antipodagricum Paracelsi.*

acori ℔ß,

fol. majoranæ M iiij,

florum sambuci p. iiij,

infunde in Vini ℔iiij

stent in infusione per 8. dies, sumatur ex hoc manè & vesperi haustus. Cum sale humano misceri possunt ossa humana calcinata, in cibo Galreda ex iisdem in modum galredæ Cranii factâ.

Post mundificatum corpus corroborantia & diaphoretica scilicet peculiaris Solis transparentis extractio, de qua in notis ad Crollium & pilulæ antipodagricæ meæ, quæ descriptæ à Rhenano in tractatu Solis è puteo emergentis cum arcano asari aliquot diebus assumptæ. His omnis Podagra, modò non sit nodosa, curari potest. Hôc nimirum modô paroxysmi rarò vel nunquam recurrent; aut, si insultus à levi errore externo aliquando coincidunt, tam graves nunquam sunt, nec dolores excitant continuos, aut insolentes, quin externis balsamis facilè cedant.

Ex numero mundificantium seu purgantium est pulvis arthriticus Paracelsi à Crollio descriptus, ubi in primis notandum, in ejus descriptione pro rasura Cranii humani substituenda esse ossa hominis calcinata, juvenis modum humati, manuum ad Chiragram, pedum verò ad Podagram. Ex hoc pulvere natus est pulvis Caryocostinus, quem vocant, etiam vulgaribus Medicis usitatus. Ille verò pulvis securè & leniter omnes defluxiones podagricas purgat. Feliciùs id præstat Essentia radicis Ellebori nigri vulgari modô cum spir. Vini non ad summum correcto extracta. Cujus quotidiè cochl. j. manè & vesperi sumatur, donec alvus sponte suâ quater vel sexies tandem fuerit soluta quotidie. Hâc nimirum facili lenique purgatione impuritates fluxionésque podagricæ satis commodè repurgantur, fortificatur essentia Ellebori cum arcano filicis totius. (NB. arcana hæc nobilia) vel cum arcano asari debitâ proportione, nempe, si admisceantur alterutra cum Essentia Ellebori. Præstat alioquin hanc eandem essentiam ante consuetum tempus paroxysmorum podagricorum assumere, quemadmodum & pulverem arthriticum, sic nimirum faciliùs ante invasionem corpus integritate adhuc dum constans ab insequentibus influxionibus liberatur. Idque

eò

eò magis, si ad hanc evacuationem temperata victûs ratio accesserit, & vinum majoranatum cum radice Caryophyllatæ & floribus sambuci infusum ad victum pro primo potu haustum fuerit.

Quidam convenientiùs utuntur decoctô ligni, sassafras, præmissis his purgationibus, impuritates crassiores, quæ adhuc restare solent, finaliter exterminandæ cum Mercurio laxativo, aut cum sole aut pulvere arthritico sequente.

Pulvis arthriticus.

℞ Hermodactylorum, turbith,
diagrydii,
fol. sena,
oss. hominis juvenis violentâ morte perempti calcinatorum, si Chiragra manuum, si podagra pedum,
sacch. cand. an. ʒj.

M. F. pulvis. Dos. à ℈ß ad ʒij, manè ex aqua juæ arthriticæ per 3. aut 4. dies. Hinc demùm ad confortantia, quod est magisterium perlarum Riverii, & ad diaphoretica accedendum, quale est Extr. Solis transparens, cujus modum vide in notis Bezoardici mineralis.

Prosunt & maximè in his affectibus cauteria.

NOTA.

Qui vomitus ferre possunt & statis temporibus Veris & Autumni ante imminentes paroxysmus podagricos, aquâ benedictâ utuntur, dosi legitimâ, rarissimè vel etiam nunquam, modò reliqua correspondeant, insultibus podagricis corripiuntur.

Hôc itaquè modô, cuicunque sanitas curæ est, quilibet à podagricis insultibus tutissimè se præservare potest.

In Paroxysmis vigentibus & graviter articulos occupantibus, sæpiùs mitigantibus opus est, ea sunt interna & externa.

Inter interna omnibus modis superat & excellit laudanum Opiatum suis proprietatibus maximè vigens (vide Quercetanum in responso ad Aubertum) dolores nimirum sistit, placidum somnum inducit, fluxionibus frenum injicit, fervores consumit & delassatos spiritus roborat.

In aliis qualibuscunque vulgaribus medicinis haud iisdem viribus pollentibus, frustrà sperandum est aliquid.

Externa sunt 1. Balsamus podagricus primus & secundus apud Crollium, quibus succenturiari potest unguentum anodynum, quod est apud eundem.

Spiritus salis Ammon.

2. Est spiritus salis Ammon. qui fit h. m. ℞ Ammon. sublim. misce pulverisatum cum 4. partibus cinerum & destilla per alembicum ex aren. prodit spir. Ammon. qui æqualibus partibus cum sp. Vini mixtus & plumaceolo loco dolenti (aliquoties, bis tervè) illitus confestim dolores restinguit. Nonnulli aliquid Camphoræ adjiciunt, ut priùs solvatur in iisdem, posteà ad illinendum utuntur. Hujus mirabilem usum sæpè deprehendi.

Aqua Antipodagrica Rulandi.

3. Est aqua Antipodagrica Rulandi.

℞ florum Chamomillæ,
meliloti an. Mj.

Merc. sublimati ℈ ij, coque in aqua simplici. Hujus aquæ colatæ æqualem portionem M. cum ℔ iiij. aq. mortuæ quæ est aqua fortis, quâ usi sunt Aurifabri in separationibus, Aq. fort. recentis ℥ ij, succi seu decocti myrtillorum (℥ ij) q. s. ad colorationem. Utere ceu patet ex curationibus (durat aliquot annos aq. mortua, *ist gebraucht Scheidewasser.*)

2. Aqua Antipodagrica, quæ ℞ spermatis ranarum mense Martio collecti circa novilunium ℔ ij. adde stercoris bubuli recentis ℔ totidem, M. diligenter & relinque per diem unum, posteà destilla & serva. Calidiusculè membris affectis applica, confestim sedat dolores, feliciùs operabitur, si addetur aliquid sp. vitrioli aut stercus vaccæ cum mellis ʒ ij. Cataplasmatis locô imponatur, præsertim in podagra frigida.

5. Oleum petroleum, in quo radices Ellebori incoxerint, præsentissimum est in doloribus podagricis sinè rubore & vehementi tumore (alii vocant podagram à causa frigida) subitò sistendis. Ubi induciæ factæ sunt cum morbo, si ità necessitas exigit, purgantia tandem commodiùs (vomitus hîc non est necessarius) locum habere possunt, qualia fuerunt suprà; præsertim, si pulvere specifico Arthritico utendum sit, is per aliquot dies justâ dosi ʒß, in brodio vel etiam aqua ivæ sumptus impuritates tartareas mobiles, causantesque nempe paroxysmos è corpore educit. Sæpè vidi in hoc casu pilulas Antimoniales per secessum solùm purgantes, semel duntaxat sumptas multùm profuisse. Ejusdem facultatis est Arcanum Corallinum per Crollium descriptum. Omnibus his præstat specificum purgans Paracelsi sæpiùs urgente necessitate crassiores adhuc in corporis habitu residuæ fuerint, eæ deinceps mundificantibus, si vires & facultates patiuntur, expellendæ sunt. Insuper etiam ad diaphoretica descendendum. Diaphoretica suprà propriò titulô proposuimus. Sunt nimirum in eo genere specifica, tum tinctura Antimonii, tum pilulæ Antimoniales podagricæ: descriptionem vide in libello Rhenani Solis è puteo emergentis tractatu postremo p. 18. & 19.

Tinctura Antimonii.

Tincturæ præparatio hæc est: ℞ mineræ Antimonii ℔ iij. iiij. v. (minera Ungarica præstat) in defectu mineræ Antim. crudum locum supplere potest, tere minutissimè superfunde aquam calcis vivæ per simplicem infusionem (aq. ℔ xv. Calcis ℔ vj) à calce viva colando (aliquoties aqua infundatur calci, donec subsidet) defæcatam delinque (in alembicum lati fundi) insolando & aliquoties quotidie movendo donec nempe spondilia & superficies aq. rubere incipiat; quanquam rubedo nulla apparet, & tamen satis tincturæ extractum est, si per 6. vel 7. dies infusio fiat. Habebis autem signum Extractionis (extractio tantisper fiat, donec nihil sit residuum si) in particulam istius infusi seorsim in vitrum peculiare transfusam guttas aliquot aceti injeceris, repentè nimirum immutabitur aq. (nihil aliud est quam Antimonii sulphur.) & tinctura Antimon. in colorem corticum mali aurantii præcipitabitur (in mixturam simplicem infusum præcipitabitur in colorem albicantem propter spiritum vitrioli) Extractionem trajice per filtrum & leniter ebulliendo in catillo reduc in pulverem rubeum, quem extrahe cum spirit. V. non usquequaquè forti (Alchol non extrahit) ad flavedinem (instar Extracti Solis) & filtrando decanta. Ante usum move (pulvisculus nimirum semper ad fundum præcipitabitur) Dos. gr. v. vj. viij. x. ad summum spirit. Vini hac tinctura Antimonii impregnatus aliquoties) septies) per Cohobia ex alembico destillatur, deinde ex retorta vitrea in aren. datis ignis gradibus, vel etiam ig. suppressionis pellitur, & prodibit in forma rubicundissima oleum Antimonii dulcis cum striis splendidissimis. Posteà verò spiritus Vini leni B. evocatur, remanet in fundo Tinctura Antimonii rubicundissima (confortativum summum) Dos. gr. j. ij. iij. ad summum. Vide Ragerium Bacchonium de oleo Antimonii dulci.

Tinctura porrò Antimonii (appositâ candelâ lucet noctu instar Carbunculi) vel dicto modô saltem leniter extracta, vel deinceps per multa cohobita cum sp. Vini in nobilissimam Essentiam exaltata, contracturam ex podagra in articulis externis causatam feliciter curat, si observandis ad legitimam nempe diætam pertinentibus & corpus mundificantibus (NB. In hoc casu pilulæ Antimon. per secessum tantùm purgantes maximè commendabiles sunt) quotidiè vel alternis dieb. gut. (5. vel 8. de tinctura simplici, sed gut. j. de tinctura exaltata in diaphoretico in peracutis vel mixtura seu in aurora exhibeantur, & sudor vel in lecto vel in laconico provocetur (id quod in declinatione contracturæ cum spir. Vini tandem fecisse expedit) & contractura nulla resistit arthritica.

Ad externam curam Podagræ Tophaceæ, sed non admodum inveteratæ, præmissis præmittendis alioquin ad podagræ tum diæteticam tum therapeuticam pertinentibus, de quibus hactenùs, externa amolia accersenda sunt, quæ nempe duros istos oodos tanquam morbos compositionis ab internis medicamentis difficulter resolubiles penetratione suâ resolvant, &, quod in articulis heterogeneum est, eliminent. Ubi igitur oodositates admodùm inveteratæ non fuerint, unicè hoc Emplastrum commendatur, quod præter sedationem dolorum etiam ex articulis tophaceam materiam seu sulphur coagulatum cute leniter apertà resolvendo extrahit. Emplastrum tale est:

℞ Vitrioli Romani
seu Ungarici,
Aluminis rochæ an. ℔ß.
salis ℥ iiij.

Hæc omnia conjunctim calcina in Catino terreo evaporando saltem, donec spirit. etiam exhalare inceperint, quibus odore perceptis statim subsiste à calcinatione & refrigescant omnia, pulverisentur. Hujus & pulveris ex farina hordei ℞ an. q. pl. Misce cum fæcibus Vini adinstar pultis, quam super laciniam more solitô ad spissitudinem cultri extensam applica ad locum affectum & relinque. Exsiccatum denuò cum fæcibus vini distempera, & apponendo sic perge, donec primùm dolor omnis consumptus, posteà etiam ex articulis ipsis contortis omnes tophi absumpti fuerint: Interim fit sæpè, ut simul cutis, præsertim ubi verrucæ & scrophulæ in articulis apparuerint, hôc modô aperiatur, id quod formidandum haud fuerit. Vel nimirum spontè suâ posteà ulcera coëunt, vel cerâ saltem Emplastri locô superimpositâ vicissim consolidantur, ipsis articulis denuò mobilibus & agilibus redditis.

Quod si denique nimis inveterata podagra seu peorsus nodosa & tophacea fuerit, ab illa quidem externa cura dolorum mitigatio speranda est, sed tamen ipsi tophi vix cedunt; nisi Chirurgia accedat potentior. Tunc igitur hôc modô procedendum fuerit, ℞ Merc. subl. Arsco. albi ana q. pl. M. cum aq. fort. & fiat in modum pultis, deinde appositô priùs Emplastrô Basiliconis majoris (vel aliô defensivô, aut etiam sparadrappâ) ad locum affectum foraminatô, foramini de pulte præscripta instar lentis impone, & statim aliam particulam Emplastri prædicti desuper, ac relinque aliquandiu, donec cutis benè aperta sit, ac nonnihil tumoris, ac exinde Eschara accesserit. Hanc cum butyro vel oleo rosacco emolliendo remove & attractivum appone specificum, quod omnes tophos coagulatos in aquas resolvit & extrahit, etiam aliquando spontè casuras instar calcis ad parietes incrustatos; cessantibus posteà fluxibus locus vicissim est consolidandus cum consolidantibus & epuloticis vulgaribus.

Attractivum Emplastrum tale est:

℞ Lithargyri,
Lapidis Calaminaris,
succini,
magnetis an. ℥ ij.
pulverisata omnia tenuiter coque in olei lini ℔ jß,
Ceræ ℔ j,
terebinthinæ ℔ß.
Vernicis ℥ iiij.

Coque, inquam, aliquandiu, donec inspissentur, adde posteà gummata sequentia vulgari modô in acet. soluta & colata vicissimque opopanacis,

serapini,
Galbani,
Bdellii,
ammoniaci an. ℥ jß.

ebulliant leniter, in fine adde de pulveribus mastichis,

thuris,
myrrhæ,
aloes hepaticæ an. ℥ j.

diligenter move spatulâ tandem malaxando in Magdaleones redige, prædictoque usui serva.

His modis infelix podagra prosperè & facilè curari potest, modò omnia prudenter & legitimè fiant.

In externa cura Tophorum sæpiùs mundificantia doloresque mitigantia sunt usurpanda, insuper sudores à superioribus diaphoreticis provocandi. Et hæc est genuina illa cura, qua 24. ægros nobiles & ignobiles nullô aliô remediô adhibitô me curâsse affirmare certò certiùs possum.

ARTICULORUM DOLORUM SPECIES.

Articulorum dolor varias in se species includit, Podagram, Gonogram, Chiragram, Homoplatæ dolorem, & Ischiaticum, Arthritidem item propriè dictam, quæ omnes simplicem scopum habent, symptomatis scilicet mitigationem & causæ ablationem.

PODAGRA ET CHIRAGRA.

Usitatissima sunt Podagra & Chiragra, in quarum curatione unicè providendum, corpus semper mundum sit, & victûs ratio observetur exacta, quotannis statô tempore Æquinoctiorum & solstitiorum, ubi fluxiones arthriticæ plerumque fiunt, corpus benè mundificetur auferendo tum plethoram, si quæ adsit, tum Cacochymiam quamcunque suis medicamentis idoneis. Imò hæc ipsa evacuatio institui potest & debet quoquè in principio mali, & ubi signa quædam imminentis præsenserit æger.

In primis Extractum Asari & Essentia Ellebori nigri facta secundùm artem atque ad consistentiam mellis seu pilularum redacta. Electuarium item caryocostinum apud Bauderonium, quæ semper ante consuetum podagricorum tempus, ac in primis circa dicta assumi debent aliquot vicibus quater aut quinquies semper observata victûs ratione.

Pro potu sit Vinum Melissæ cum rad. Caryophyllatæ infusum in mensa pro haustu primo parcè tantùm sumptum. Aut vinum Paracelsi Antipodragicum de quo suprà de Arthritide.

Cum sale mensali misceri possunt ossa humana calcinata in cibis.

Hinc statim ad confortantia & diuretica accedendum.

Inter confortantia principale est Magisterium perlarum Riverii Regis Galliæ Medici, de quo suprà. Maximè quoquè in his affectibus prosunt Cauteria seu Fontanellæ:

Ad præcautionem prodest fugere cruditates, quæ si fiant, castigandæ vomitionibus, manè, si facilè vomat, sin minùs longè à prandio.

Nodosa modò non fuerit Podagra, his medicamentis curari potest.

Nodosa verò præter hæc requirit etiam curam externam, de qua pósteà.

Dolor seu Paroxysmus si adsit, dictis medicamentis non est fatigandus æger, sed quies imperanda, dolor mitigandus, & ne ad partem affectam affluat materia, præcavendum.

Dolor igitur intrà corpus exhibito laudano sedetur, præmissô tamen clystere.

Si adsit magna Plethora, vena secetur:

Adstringentia pauló altiùs à loco affecto versùs partem internam adhibeantur, ùt pulvis adstrictivus acetô & albuminè ovorum exceptus, vel aqua adstringente, ùt Myrtillorum, Centinodii, glandularum Quercûs vel Cataplasmatis ex fructibus acerbis, cotoneis, herbis, pyris, prunis, in primis sylvestribus, sorbis, quibus addi potest farina lentium, cum pulvere balaustiæ, Gallarum, rosarum, bistortæ: aut tantùm applicetur Bolus armenus cum lacte & pulvere radicis bistortæ ad formam Cataplasmatis.

Supra partem affectam refrænantia & dolorem sedantia imponenda. Communiter nec sinè fructu fit Cataplasma

plasma è mica panis albi, verbi gratiâ ℔ j. temperetur lacte super ignem lentum, ne bulliat, contunditur & reducitur ad formam Cataplasmatis addendo vitellorum ovorum ℔ ij, Croci parum, calidè applicetur. Alii tantùm in lacte tepido panem macerant paulisper & applicant de 5. in 5. horam renovando.

Nos hactenùs habuimus in usu carnem bubulam, cujus frustum crudum sinè pinguedine parti dolenti superligavimus, idque manè & vesperi mutavimus, atque ità feliciter dolorem sedavimus.

Balsamus Podagricus.

Balsamus Podagricus.

℞ *Vitrioli ad flavedinem calcinati* ℔ ij,
mellis ℔ j,
silicum calcinatorum ℔ ß.

destilletur spirit. igne ab initio lento per alembicum in cineribus (nam facilè ebulliunt) posteà fortiori. Ab hoc spiritu auferatur phlegma, cum destillando ad tertias usque, quæ in cucurbita restitant, misce cum mastiche,
Olibano,
myrrha,
axungia humana,
gum. ammoniaco, opoponace,
bdellio an. ℥ ij.

destillentur adhuc semel per retortam, cum destillato misce æquales partes spiritus Vini atque ad usus serva.

Non quoquè inutile erit in hoc affectu vel totum spiritum salis cum aqua fontana temperatum tepidè adhibere, cum laciniis duplicatis, ùt & oleum tartari per deliquium ex sale factum.

Tophaceam podagram præter ordinariam curam requirere externa, vide annotata mea in Crollium, quæ huc transfer.

LEPRA.

Lepra an curari queat. An lepra curari possit, subdubitatum est à multis; Elephantiasio quidem, hoc est, lepram incipientem vel aliquatenus progressam & à squammis, quas subinde in superficie corporis extantes habet, ità dictam, interdum curari posse & Dogmatici profitentur & exempla seu observationes id testantur.

Lepram autem propriè dictam omnibusque partibus confirmatam & absolutam sanari posse, id est, quod pernegant iidem.

Neque verò vel ipsam naturam alicujus deficientiæ accusare licet, quæ nempè potestate divina ordinatâ, dum fœta in sese & in mixtis corporibus occulter arcana, quibus extrà cognitis & in præparationem adductis, omnes morbos corpus humanum infestantes, quatenus tales sunt, nec aliquid extremi in sese continet, curabiles esse & credamus & ingenuè profiteamur. (de examine Leprosorum vide Forestum observatione 7. *lib. 4. Chirurgiæ, de Curatione* vide Jul. Pulmarium in lapide philosophico, capite ultimo. It. exp. 6. de tinctura Basilii Valentini.) Sic ità lepra curari possit; quomodo v. curetur, vulgares præceptiones haud docent, neque & vulgaria auxilia, quantumvis in iisdem multum spei & potestatis scientibus positum, multùm videntur præstare posse.

Aurum potabile Philosophorum, quod nempe vel in sola illa medicina universali latet, vel ex ipso Sole philosophicè per menstruum mundi soluto fit, hos & alios morbos simplicissimos perfectè tollit.

Tinctura Antimonii vis. Tinctura Antimon. suprà de Podagra descripta præsertim exaltata, & in summam spiritualitatem deducta auro potabili vix quicquam concedit.

Tinctura Corallorum vera & genuina iisdem viribus pollet. Hæc itaque omnia & singula pro curanda lepra salutaria sunt.

Cognitis itaque omnibus signis & ex eorum syndrome morbo, perfectè cognito cum iis medicamentis ità procedendum fuerit, ut quia, quod unicè desideramus, in promptu non est, aurum nempe Philosophicum, ità progrediamur, ne extra oceani ipsius methodi extravagari videamur.

1. Itaque resolventia & mundificantia necessaria sunt.

Resolventia sunt omnia illa, quæ alioquin interiores viscerum obstructiones solvunt, (tartarus vitriolatus) de quibus hactenùs sæpiùs.

Mundificantia sunt specificum purgans, Arcanum Corallinum, Mercur. dulcis, pilulæ Antimoniales per secessum tantùm purgantes.

Viridelli vir. & usus. 2. Sunt specifica, inter quæ excellit Viridellus vulgaris (vitriol.) cujus quidem præparatio est nulla, sed totum artificium consistit in dextra exhibitione (valet in quavis scabie.)

Mundificatis itaquè Corporibus sic procede: ℞ Viridelli dicti ℥ ij, dissolve in ℔ x. vini, posteà cola: hujus vini Cyathum ß. cum potu ordinario (sæpiùs in die) qui sit vel cerevisia (vinum præstat, quia est morbus frigidus) vel decoctum ligni sassafras, Chinæ (decoctum fragariæ aliquid potest) vel aquæ communis semper exhibe in potu (cura absolvi potest Viridelli ℔ j.) idque per septimanas 3. aut 4. continua.

Interdum sudores moveantur (si initiô difficulter erumpunt, Ergò quâcunque ratione provocentur etiam per Laconicum sp. Vini scabies spontè decidit) à diaphoretico in peracutis vel potiùs cum tinctura Antimonii videbis perfectam sanationem (interdum purgatoria repetantur pro ægri & morbi natura.)

Cæterùm specificum Viridelli crudi non separati, nec in alia Essentia medicæ divulsi hoc præstat, neque tam adhuc manifestus est, an ex aliquo principio (vitriol. viride; Ungaricum plurimum habet sulphur) & ex quonam hæc proprietas dependeat. Verisimile est à sulphure id proficisci, quod in vitriolo excellens est, proximè accedens ad naturam sulphur. Antimonii, ex quo Tinctura illa hactenùs sæpè dicta paratur. Quod si vitr. sulphur. volatile seu Embrionatum paratum fuerit (vide quæst. 8. Thorem. tractu de opio meo) id quod ostensum est in præparatione sulph. vitr. narcoti (fixi) idque per se sinè additamento sublimatum (*in einem nidrigen kolben* paulatim injiciendo sulph. alembico ablato, rursusque apposito) ut relinquat omnes suas fæces & posteà cum dimidia parte salis vitrioli puri mixtum, & per retortam igne suppressionis extremo loco dato, destillatum fuerit, in oleum rubrum transit, cui si admiscueris aliquid acet. destillati, descendit pulvis spadicei coloris & spiritus salis tart. sese miscet cum aceto, pulvis ille diligenter edulcoratur aquâ frigidâ, posteà cum spiritu Vini extrahitur in loco calido (vase clausô) & dulcissima essentia sulphuris vitrioli, tandem (si per 8. dies steterit) supernatat in forma olei, quam etiam à spiritu Vini separa & serva. *Essentia sulphuris vitrioli.* Hæc dulcissima sulphuris vitrioli essentia æquipollet viribus suis Tincturæ Antimonii & mirabiles effectus vitriol. dulce facit. *Vires insignes sulphuris vitrioli.* Dos. à gr. j. usque ad iiij, in aqua melissæ, noxios humores totius corporis expellit, Venerem stimulat, uterum rectificat, ejusque motus inordinatos sistit, & in utroque sexu prolificam vim seminis ad liberorum generationem operatur. In aqua Petroselini idem penè præstat, sed insuper hydropem curat perfectè. Usus autem istius essentiæ aliquandiu continuandus.

Post absolutam curam solet quandoque scabrities cutis molesta remanere: Sic enim posteaquam ex centro ad peripheriam noxa per nobilia illa medicamenta insensibilibus transpirationibus fuerit extrusa (ex sale aluminoso styptico) spontè quidem suâ tandem omnes squammulæ & scabies decidit.

Nihilominùs tamen exterior cutis durior scabra remanet. Hanc deinceps insessiones ex mollificantibus paratæ mitigant & emolliunt, perfectissimam autem & absolutissimam lævigationem cutis à balneo præstat inunctio cum oleo viperino vel colubrino (cutis viperæ vel colubri adjiciatur, habet signaturam morbi) confirmata est hæc curatio in tribus primariis personis.

ELEPHANTIASIS.

Elephantiasis in habitu si sit, quia partium substantia læsa, & quasi universali cancro infecta, curari nullò modò potest, si verò incipiens sit, nec cum semine à parentibus propagata in filios, omninò curabilis est.

Quare instituta victûs ratione humectante purgetur statim æger Cholagogis, Eccoproticis, cassia, Carthamo, diasebesten & aliis, & si indicantia permittant, vena secetur.

Deinde coquatur humor iis medicamentis, quæ ad melancholiam incidendam & jecoris lienisque obstructiones tollendas præscribuntur. Hinc ea, quæ humores tales educere possunt, offerantur, continuatis semper per 3. dies purgantibus: utatur per aliós 3. Apozemate aperiente, præparante & iterum purgetur, idque toties, donec corpus optimè purgatum sit, & ab omni Cacochymia liberum, sæpiùs oblato etiam Merc. laxativô, & Merc. cum sole, quô factò ad ea, quæ hepatis intemperiem emendant, accedendum, ac frigida scilicet hepatica & ad appropriata.

Hinc ad ea, quæ in superficie corporis existentem malorum humorum abundantiam, causam mali existentem expellunt, progrediendum.

Quibus omnibus palmam præripit præscripta sequens Viperarum præparatio, de qua etiam suprà de Phthisi. ℞ tres vel quatuor viperas, abjectis intestinis, reservato corde, hepate & capite, excoriatas, inde ollæ vitreæ, quam superiùs cum suo operculo claude, relictô exiguô in medio foramine, adhibe ad ignem Carbonum lentum ollam, humiditas in ipsis excedens exhalet, & exsiccentur, ut in pulverem comminui possint: aut idem commodior fiet in furno vel arena. Hujus pulveris.

℞ radicis angelicæ ℨ ij,
Valeriana ana ʒß.

ad ℈ ij vel ʒ j, additis gut. ij. sp. vitrioli, quô assumptô æger in lecto sudet.

Huic succedere possunt trochisci de vipera à ℈ß, ad ʒj. It. præparatio Viperina saccharina Quercetani in trochiscos redacta, vel etiam Bezoardicum cum animale.

Potus sit emulsio seminum melonum, citrulli cum decocto sarsæparillæ, ità ut in ℔ a ij, aquæ coquatur ℔ß, sarsæparillæ.

Sæpiùs quoq; in die assumat Alcohol serpentum cum ana sacchari mistum. Opiata ex illo cum conserva rosarum, corticum citri & florum nymphææ, cui addantur gut. aliquot auri potabilis Anglici, aut sæpiùs exhibeatur Mitridatium cœleste Quercetani.

Possunt quoquè interfici Viperæ in Vino & illud Vinum propinari, ut aliquot viperæ in vitrum capax indantur & superfundatur sp. V. sive vinum ardens & in ipso relinquantur dies 8. Hinc extrahantur. De hoc vino vel per se vel cum aliis misto capiat sæpè in die: in primis manè & vesperi, totô curationis tempore æger à sale abstineat.

Aliqui curationem hoc modo promittunt: post evacuationem universalem & particularem totum corpus inungatur sequente Unguento:

Terebinthinæ claræ ℥ j ß,
vitellorum ovorum Num. vj.
Misce: posteà adde cerussæ subtilissimè pulveris. ℥ j ß, *affunde acet.* ℥ ij ß.

M. & F. Unguentum: Eo inungatur corpus, ne quid maneat cuti adhærens, cutis abluatur lacte. Hoc unguento inungatur totum corpus bis vel ter. posteà ingrediatur Balneum siccum: post priorem inunctionem in Balneo apponendæ sunt Cucurbitulæ brachiis, humeris & supra genua. Et cum sequente Unguento inungendum erit totum Corpus die unâ, die sequente cum præcedenti, & sic progrediendum, donec omnis scabies & sursures sublati, & remanebit cutis humida & arida, & tunc plus olei laurini addendum sequenti unguento, atque corpus, ut antea, iterum inungendum. Unguentum tale est.

℞ rad. Elenii ℥ ij,
althea ℥ ij ß,
pinguedinis porcin. ℔ j ß.
lithargyri auri,
mastichis,
olibani,
sarcocolla,
myrrha,
aloës hepaticæ an. ʒ ij.
ol. Chamomillæ,
anethi,
laurini an. ℥ ij,
terebinthinæ ℥ j,
styracis liquidæ,
butyri recentis an. ℥ iij,
Mercur. sublim. ℥ iij.

Ceræ q. s. F. s. Unguentum. Posteà

℞ hujus Unguenti,
& ol. laurini an. ℥ iiij,
styracis calamitæ ℥ j.

M. & tum hoc inunge totum corpus, si minùs forte, adde plus olei laurini ad libitum. Si adsit tinea evellendi capilli.

Si morbus est diuturnus per duos annos sequentes, Vere & Autumno semper optimè purgandum corpus, & si aliquid renascitur in aliquo loco, inungendus est locus Unguento dicto posteriori.

LUES VENEREA.

Lues Venerea (frater Basilius Valentinus, qui vixit tempore Maximiliani, appellavit *die neue Krieger Kranckheit*) nisi manifestissimè tuberculis & pustulis hinc indè toto corpore, præsertim verò circa frontem, obscœnas partes & ad femora, præsertim versùs genua, prorumpentibus se prodit, sæpiùs occulta est, facileque imponit, ne vel recens rectè curetur, vel inveterata difficulter cedat.

Accurato itaquè judicio opus est, quod unicè dependet ex confessione ipsius patientis (medicus in interrogando sit πολύτροπος, ne æger diffidat.) Præter enim illos manifestos gradus, quos Fernelius 4. distinxit, plures sunt propter communia cum aliis morbis symptomata, vix in cognitionem pervenientes. Eos omnes in singulos indicabit concubitus contagiosus, vel cum scorto infecto patratus. Ejus itaque si conscius fuerit patiens, ut symptomata fuerint communia, nihilominus si omnia rectè fieri debeant, non aliter quàm à Lue Venerea infectus patiens tractandus fuerit.

Constante itaquè hoc Canone 1. si quis dolores in coxis, humeris & mediis artubus habuerit, neutiquam aliis externis apparentibus signis, infectus tamen credendus est. 2. Si quis serpigine, Lichene infestatus insuper Mariscas ani, pustulosam scabiem in cute corporis colli vel capitis haberet, nec tamen infestaretur doloribus artuum, si canonem generalem fatetur, eâdem censurâ censendus. 3. Si condylomata, Mariscæ & hæmorrhoides cæcæ anum vel partes obscœnas possiderent, doloribus artuum vel nullis vel aliquibus præsentibus, modò canonem generalem suppleat, ab infectorum numero non excludendus est. 4. In vivacissimo alioquin corpore, si Verrucæ informes & grandiores, præsertim in manibus. It. ad labia & in pedibus prominerent & Canon hìc locum haberet, utique ab infectione immunem haud judicabis. 5. Si quis Cambucâ laboraret, aut post coitum ductus virgæ tumoribus obstrueretur cum calore & inflammatione, aut si ulcus penis post priora pateretur sive doloribus artuum & capitis vexaretur sive secùs, non poterit non numero Gallicanorum accenseri. 6. Si quis bubonibus divexatus, prætereaque scabiosus circa pudenda esset, nequè tamen dolores artuum pateretur, vel etiam iisdem infestaretur, & Canoni priori nomen dedisset suum, haud liber ab infectione pronunciari possit. 7. Quanquàm hæc omnia locum non habent,

Signa lue Venereâ infecti.

& cor-

& corpus absolutè purum apparet: In interluniis verò aërisque & tempestatum vicissitudinibus, in extremitatibus corporis, manibus, pedibus, imò etiam in capite, doloribus impetitur, nihilominus ubi se semel confessionariū præbuit, hujus morbi primordiis initiatus habetur.

Ab his signis & certis indiciis aliqualis infectionis multum situm est in probè cognoscendo tempore curationis. Hinc igitur morbus recens aut noviter contractus ab inveterato ritè discernendus fuerit, ille breviorem prætereaque faciliorem: hic longiorem & artificiosiorem curam requirit. Utraque fundamentum & basin collocat in Mercurio seu argento vivo ritè rectèque parato, opus tamen est vehiculis, quæ suppeditabunt decocta ligni Guajaci, radicis sarsæparillæ, (sarsæparillæ capillamenta ne abjiciantur, sunt nimirum virtutis maximæ) radicis Chinæ, ligni sassafras, decoctum scobis ligni querni in his locis pauperibus maximè profuit, interdum plus quàm lignum sanctum.

NOTA.

Aqua Persicariæ extremo Mense Septembri & Octobri collecta & destillata per alembicum ab innata quadam proprietate plurimum prodest (vide Platerum de fœdatione cutis. It. medullam destillatoriam de syrupis & spiritibus.)

Recentem infectionem unius anni sic curabis: Exhibe 1. Mercur. dulcem à gr. xvj. ad xx. & xxx. idque 2. vel 3. diebus continuò fac. ita tamen, ne ab initio dosis auctior sed remissior sit: posteà in decoctis usualibus hydrotica usurpentur, si opus fuerit, 2. Mercur. dulcis impuritates corporis educet, ac tandem iterum ad hydrotica redeundum.

Hydrotica sunt sp. Guajaci, mixtura simplex, aqua Theriacalis Crollii. It. Persicariæ arcanum, diæta, sal, est conservator Balsami nostri, malè ergò in Lue Gallica infectis Medici vulgaris salis usum prohibent. Æstate, horis meridianis scilicet potest se æger aëri committere.

Si morbus inveteratus planè fuerit, hæc leniora locum habere nequeunt, præsertim si symptomata urgentiora valdè molesta sint, ipsumque corpus undiquaque à morbo ipso, tamen non prorsus devictum.

Hic itaquè purgationes Mercuriales maximè locum habent.

Quinimò sudores nonnisi à Mercurialibus fixis vel in spiritum actis excitari debent.

Principem locū inter purgantia tenent Merc. Sublim. Crollii. It. Arcanum Corallinum, (purgantia ἄνω καὶ κάτω, Vomitus nimirum omnis necessarius est pro salivatione faciliori.

NOTA.

In inveterata Lue, quemadmodum purgationes per Merc. tantum sunt instituendæ, quæ nempe non semel atque iterum, sed interdum diebus 3. aut 4. continuis peragendæ (progrediendo quotidiè à dosi minori ad majorem) ità ùt ab exhibitione ejusdem salivatio (in salivationibus ægri nonnunquam se pessimè habent, sed res in vado, ideoque Medicus bono sit animo) sive spontè sequatur, sivè ulterius provocetur, quæ instar certissimi signi (ideoque non inhibenda) est habenda futuræ sanitatis (in ea nimirum curæ Cado.) Ea igitur prudenter observanda, promovetur illa, fiat masticatorium ex mastichis pulv. ℈j & granis aliquot, puta 3. usquè ad 8. Merc. Sublim. dulcis cum melle in pastillos formatis & masticatis (vix masticetur ultrà 8. horæ.)

Quo signo habito purgationes deinceps sunt omittendæ (non tamen ante dies 4. licèt primis diebus salivationem promoveant) & solùm excoriationi oris, gingivarum & linguæ prospiciendum (victus sit deglutitionis facilioris, verbi gratiâ. juscula & nutritiva superdata, acria evitentur) cui sanè Gargarismus ex solo sale & aqua communi factis inservit, quo identidem & singulis horis os colluendum est calidè atque ità pergendum.

Providè tamen prospiciendum est, ne fluxus ille salivationis citò restinguatur (NB. Gargarismi adstringentes in salivatione medentur) quod verendum haud fuerit, si Gargarismus prædictus continuò in usum trahatur, qui tantùm abest, ut fluxum illum impediat, ut potiùs promoveat. (ne saliva in somno devoretur, nodulus strophioli in muria tinctus dentibus interseratur, ut ità hiatu oris patente, colluvies liberiùs effluat) ad cujus spontaneam cessationem, si symptomata evidentiora etiam cessârint, probè quidem cura peracta est, sin minùs, aut prædicta Mercurialis mundificatio repetenda, ac salivatio instauranda, aut ad diaphoretica tantùm sed Mercurialia progrediendum.

Spiritus Mercurii albus seu oleū Mercurii albū.

Diaphoretica Mercurialia sunt duo (spiritus Merc. rubeus, spiritus Merc. simplex) albus & rubeus uterque fit ex Merc. Sublim. sed diversis operationibus. Illud est hujusmodi, ℞ Merc. Subl. purissimi seu Crystallini part. j. terræ rubræ argillaceæ part. iij. pulverisetur Merc. tenuiter, deinceps misce illum cum prædicta terra, ità tamen, ut cum aq. comuni fortiter invicem agitata misceantur & in unam massam transeant. Ex hac fac globulos, lusoriis non absimiles, & exsicca diligenter in umbra, non in sole. Hinc ex retorta vitrea (recipiente non admodum magno, spiritus nimirum paucus nec validus) per arenam & ignem suppressionis horis 2. (sed paulatim) pelle ig. fortiori, & prodit elegans spir. Mercur. in fine sublimabitur quidem nonnihil de Mercurio residuo, quod tandem operatione hâc finitâ collige, & cum recenti terra rubea misce, in globulos forma & exsicca, exindeque destillatione consuetâ spiritus urge, idque aliquoties repete, donec totus Mercurius sublim. in liquorem (saporis subacidi) abierit, quem in vase probè clauso mundo serva, nec unquam vires perdit.

Spiritus Mercurii rubeus seu oleū Mercurii rubeum.

Rubeus spiritus vel oleum rubrum Mercur. est ejusmodi: ℞ argenti vivi purissimi sublim. q. v. tere super marmor in pulverem impalpabilem, quem cum limatura Martis ana pone in tabula vitrea (*solvier Tafel*) in locum humidum & aliquot septimanarum spatio (in Majo, Junio & Julio) in cella frigida resolvetur in oleum flavum, quod diligenter collige, Ex residuo capite mortuo (ex fæcibus non calcinatis) sinè igne (aliàs nimirum evaporet) sal extrahitur. Ut ex Mart. & Merc. extrahe sal beneficiô aquæ communis, illudque vicissim coagulatum cum oleo junge, & fiet id aurei vel Crocei coloris, coaguletur. Hoc oleum cum sale suo destilla ex cucurbita humili (*flaches Kolbichen*; vasa quò humiliora eò meliora) in arena donec aq. clara ascendat, quâ protinùs destillatâ ignem auge & ascendet rubedo in alemb. instar Croci, quæ partim per rostrum Alemb. (hoc non sit nimis longum) colligenda, partim hæret in alembico instar butyri. Urge itaquè destillationem igne fortiori, donec nihil ampliùs in alembicum ascenderit. Vasis refrigeratis alembicus aufertur & in cucurbitam phlegma priùs destillatum funditur, ità ut quicquid rubedinis ad spondilia ejusdem fuerit sublatum, possit cum aqua ista ablui & quod in fundo restiterit, inungi. Quô factô Alembicus denuò apponitur & repetitur seu restauratur destillatio prior. Vix incalescente Alembicô à subtilissimis vaporibus, illud, quod continebatur in alembico, paulatim liquescit & per rostrum rubicundissimè exstillat, summo studio colligendum cum priùs destillato oleo rubeo. Quod si porrò nihil ampliùs rubedinis exstillare poterit, remove excipulum, & in alio phlegma veniens, veluti in prima destillatione factum, collige, quo identidem collecto rursus auctiori ig. gradu rubedo est colligenda, quæ partim rursum exstillat, partim alembico detinetur, tot vicibus deinde provocādā, quot opus fuerit

Utriusque Diaphoretici magnus est usus, in primis verò rubei, cujus g. j. vel ij. in aqua theriacali mistura simplici in spiritu Guajaci cum debitis vehiculis (decocto Chinæ) in primis verò in aqua persicariæ (si placet, interdum addatur aq. Tabaci) exhibitæ per sudores omne expediunt, quodcunq; in corpore noxiū, haud cedit aliis

medicamentis: pustulæ sponte cadunt, tubercula minuuntur, dolores sopiuntur, ac ulcera fœtida manantia exsiccantur & consolidantur.

Quod si autem contumacissima fuerint, leni illinitione ac plumaceolo forinsecùs tacta, felicius curantur. Hujus olei usus est alius in putridis & fistulosis ulceribus altis: It. in capite valdè infecto. Vix nimirum semel atque iterum eôdem oleô tacta, & aliquando sudoribus provocatis per idem paulò pòst eurantur felicissimè.

Nulla Lues adeò firma, quin hisce cedat, modò vires constent, quæ semper requiruntur, sudori sufficientes.

Spiritus albi usus est idem, sed effectus remissior, nisi subinde continuatione quâdam malum ipsum superetur, & tandem omnia mitescant.

Ab hisce igitur hactenùs enumeratis Lues Venerea etiam inveteratissima facilè curatur, modò omnia rectè correspondeerint, ut exindè Medicus de symptomatum molestiis haud anxius esse possit vel debeat.

Nonnunquam verò à morbo Gallico non benè curato relictæ reliquiæ, tanquam symptomatum soboles altiùs infixa etiam subsidiarias, manus medicas & quidem non segnes, sed curiosas postulant. Hic itaque ubi factô opus fuerit, aut prior methodus revocanda, aut alia in auxilium accersenda.

Ex multitudine nimirum & frequentia τῶν βοηθημάτων sæpè Medicus partim ut rectè faciat, partim ut patientem honestè fallat, instructior sit, nec postea quam vulgaria cespitare visa fuerint, temerè declinandum, sed consultiùs pergendum; quin imò sæpissimè intromissus inquilinus hostis inducias non fert, quin præsentes manus auxiliares natura desiderat, præsertim ubi fluxiones malignæ frequenter methodum medendi invertunt, aut nova symptomata pariunt; Sic dolores lancinantes: It. ulcera præsertim faucium & colli, tumores quoque & calli seu nodositates, tophi, adeò altas radices egerunt, ut à felicissimis Deorumque quasi manibus expugnari non potuerint. Quod ubi usu venerit præter jam semel atque iterum institutam curam, imò interdum in cursu ipsius curæ & alia sunt accersenda auxilia, de quibus egimus ordine.

Dolor capitis sæpenumerò in inveterata Lue à medicamentis haud evincitur. Sic artuum dolores sæpissimè recrudescunt.

Quamvis autem etiam aliud oleum Merc. in ejusmodi casibus maximoperè prosit, fluxiones Venereas ex capite & aliis subjectis partibus tollat, nihilominus externa quoque sunt accersenda.

Oleum Merc. Diaphoreticum.

Oleum Mercurii Diaphoreticum. Oleum Merc. dictum sic fit: ℞ Merc. Sublim. purissimi q. placet, pulverisatus solvatur super tabulas stanneas (*zinnern Blech*) hoc est ferreas stanno obductas per deliquium, solutio destilletur sp. V. tantisper (scilicet cohobando sæpiùs) donec spiritus acescat, quem serva. Dos. à g. ij ad vj, in decoctis vel vehiculis appropriatis.

Externa sunt Emplastra, quale est illud Magistrale Vigonis de Ranis: nobile est illud, cujus mentionem facit Platerus in Observationum lib. 3. de Desœdatione pag. 679. Hoc Emplastrum supra alutam extensum, capiti raso applicandum est, & gestandum, donec dolores remittant: sæpiùs tamen renovandum, quandoquidem propter madorem, quem extrahit ex capite, nonnihil vitiatur. Similia Emplastra videantur apud Practicos. Hæc autem Emplastra etiam doloribus artuum ex Lue Venerea maximè conveniunt.

Balnea quidem apud Rulandum centuria 10. Curatione. 2. parùm juvant.

Cavitates porrò faucium cum excoriatione & Uvulæ amissione, quanquàm ulcera invadunt maligna, & ad narium usque amplitudinem pertingentia, ea non nisi è fluxionibus perpetuis & malignis redduntur fœtida cum ardore & magno cruciatu.

Horum Curas à medicamentis internis quandoque perfici deprehensum est; sæpè tamen post multa tentata remedia interna nihil perficitur.

Hic maximè commendantur Gargarismi & linimenta alia. Præstantissimus est Gargarismus ad affectus oris descriptus, qui mundificat, & exsiccat.

Quod si nec sic quidem aliquid perficitur, aqua viridis eôdem locô tradita cum penicillis vel cum gossypio ad faucium cavitates eas madefaciendo & tangendo, exulcerationem funditùs mundat & egregiè sanat.

Interdum tam maligna sunt, ut hisce non cedant, præsertim, si profunda sint, & ad ossa palati pervenerint.

Præstantissimum est Aurum solutum hoc modo: *Aurum solutum.*

℞ *Salis fusi,*
Salis purificati,
Salis rochæ ana ℥ j.

adde dimidium libellum Auri foliati, tere invicem prudenter imbibendo cum guttis aliquot spir. vitr. & diutiùs in marmore tere: posteà super hanc mixturam in cucurbita parva funde sp. Vini ad supereminentiam 2. digit. relinque aliquandiu in cineribus vase probè obturato, posteà parumper ebulliat, ut salia solvantur, spir. verò flavescet. Posteà evoca spiritum Vini per alembicum ad siccitatem, affunde recentem spiritum vini & vicissim digere in cineribus, atque ità spir. vini Aurum foliatum solvit, & salia relinquit in fundo. Hanc extractionem poteris secundò atque etiam tertiò repetere; donec nempe Aurum planè solutum & extractum sit. Extremò destillando evoca sp. Vini ad siccitatem Auri, cui affunde spiritum Terebinthinæ clarissimum ad supereminen. j, vel alterius digiti & relinque per 8. dies in loco calido, donec nempe Aurum omne solutum sit. Hoc Auro soluto tange cum bombace quotidiè bis locum affectum (initio rodere videtur, sed paulatim cessat.) ac insuper utere Gargarismis, & videbis curationem speratam. Eadem solutio & Extractio solis valet in ulceribus externis nullam sanationem recipientibus (Merc. habet insignem vim incarnativam.) Idem præstat oleum commune, in quo Merc. subl. rubeus ebulliendo fuerit transsumptus & ipsum oleum tandem nigerrimum evaserit.

In tumoribus Gallicanis, Tophis & nodositatibus ossium ingentibus & acerbis doloribus plerumque noctu vehementer affligentibus Emplastra quidem suprà enumerata multùm prosunt. It. Platerus parte 3. praxeos, p. 505. nonnulla recenset elegantia. Est tamen præstantissimum quod sequitur:

℞ *Unguenti aurei officinalis* ℥ iij,
Merc. sublim. ℥ j.

M. & cum panno lineo tumoribus superimposito per unum atque alterum diem: locus tamen tophaceus priùs cum Vino rubro lavandus est, sic feliciter cedunt. In valdè tamen antiquis tumoribus diutiùs pergendum, sed tamen non cum applicatione in forma Emplastri, sed tantùm inunctione quotidianâ bis vel ter.

Absumptis doloribus & tumoribus locus affectus deinceps fovendus est linteô butyrô non salsô inunctô, & ex vino loto, sic non tumor tantùm absumitur, sed omnes humiditates vitiosæ ex toto illo membro tuberoso extrahuntur, deinceps vix unquam aut rarò recrudescentibus ejusmodi tuberositatibus (si tumor hic non cedit, aperiatur ille, exprimatur, mundificetur) Exemplum habui in nobilissimæ fœminæ brachio.

Cutis desœdatio externa est multiplex, sunt pustulæ, Vesiculæ, Verrucæ, ficus, scabies, serpigines, lichenes, & aliæ species variæ innumerabilésque, quæ hanc varietatem sortiuntur pro ratione subjectorum.

Extra nimirum controversiam est Luis Venereæ in externo habitu corporis tot species reperiri, quot penè sunt individua: veneno nempe sese humoribus corporis seu potiùs cum sanguine ità distemperante, ut quotquot varietates salium in sanguine dominentur, vel etiam lateant, tot etiam diversitates extrinsecùs appareant, efflorescentia

rescentia nam tanquam fructu dirigente sese ad naturam & suæ radicis mineram.

Isthæc omnia externa vitia cutis curis internis præsertim Mercurialibus plerumque cedunt & sanantur. Sæpenumerò tamen contumacia morbi tam altè radices egit, ut internis medicamentis ad peripheriam corporis pertingentibus quidem, nihilominus ex toto mali mineram in habitum corporis transplantatam, ibique radicatam averruncare nequeant. Ut itaquè in hisce casibus solertia Medici ubique præsens sit, sic procedendum.

1. Pustulæ & Exantemata sic curantur:

℞ *Argenti vivi ʒiij, Argenti ʒj.*

solve utrumque seorsim in aqua fort. solutiones posteà confunde, & ex solutis destilla in arena aquam igne validò per retortam vel cucurbitam. Liquorem prolectum destilla in balneo, donec nihil ampliùs progredi videatur, liquorem restitantem serva. Cum hoc liquore tange plumaceolo pustulas, verrucas seorsim quotidiè vel semel tantùm & protinùs nigrescunt & emoriuntur salia: relinque ità (non ulteriùs inungendo) per quatriduum & spontè cadunt crustulæ, quandoque butyrô recenti illinendæ, si spontè cadere nolint: Post casum ℞ sacchari Saturni in aqua rosarum dissoluti, locum relictum illine, (plumaceolo aliquo, vix novies antequam sanentur) cum hac solutione & sanantur lituræ evanescentibus simul rubeis maculis.

Oleum æruginis.

2. Idem præstat Oleum ærug. per deliquium.

℞ *Æruginis part. j.*
Salis nitri part. ij.

M. & in catillo succende cum carbone vel papyro, donec deflagrârit, posteà quod remansit, solve deliquio in cella, aut ingere in vesicam suillam, quam diligenter clausam merge in aq. & citò dissolvetur (mittatur per bombacem.) Hujus usus idem est cum superiore,

Scabies, serpigines, Lichenes. It. fissuræ in volis manuum & plantis pedum, præcedentibus universalibus haud exterminabiles tandem sic curantur optimè: ℞ Axungiæ porcinæ, quantum placet, M. cum oleo tartari per deliquium facto, donec fiat Unguentum acre, (quod gustu deprehendes.) Hoc Unguento inunge partes dictas manè & vesperi.

Quod si autem hoc Unguento parùm profeceris; loco olei tart. cum axungia porcina misce oleum vitrioli & fiet acrius. Quod si ne sic quidem profeceris, ℞ Merc. sublim. ʒß. Coque in aquæ persicar. ℔jß, (aq. plantag. etiam prodest) in vase terreo vitreato, donec Merc. sublim. sit planè solutus, posteà cola & serva. Cum hac solutione quotidiè bis locum affectum inunge seu tange: sanabitur. Vide etiam de hac aqua infrà.

Aq. Mercurialis.

Eâdem solutione Hæmorrhoides cæcæ, marisca in ano & obscænis illitæ exsiccantur & cadunt.

NOTA.

Cautela.

Merc. cum spir. Vini (quod à quibusdam Chymicis fieri solet) ne inungatur. Hic nimirum Mercurius sanguinem inflammat, & à locis distantissimis ad cor defert, unde sputationes cruentæ, aliáque symptomata gravissima, tandémque ipsa patientis destructio.

Ulcera Gallica.

Ulcera externa à Lue Venera rectissimè mundificantur cum ol. olivarum. (vel oleo papaveris expresso, quod est par vel melius) spir. Mercur. sublim. rubro imprægnato, ut suprà: Vel mundificantur cum hoc Unguento: ℞ Vitellum ovi ad duritiem cocti, deinde in sartagine mellis opt. ℥j, liquefac leniter, & misce vitellum beneficiô pistilli cum melle diligenter, donec abeant in medicamentum spadiceum seu brunnum, quo utere; quod si idem acrius reddendum fuerit, admisce ʒj vel ℈ij Merc. sublim. diligenter. Hoc Unguentum in ulceribus putridis. It. in fistulis Gallicis maximoperè utile est & egregiè mundificat: quo tamen ità utendum fuerit, donec omnes partes putridæ fuerint remotæ:

Quod si verò opus sit ulteriori mundificatione, regrediendum est ad prius. Vulgò utuntur Unguento Ægyptiaco, sed parùm prosperè (propter æruginem.) In his nimirum ulceribus potiùs corrodendo, quàm separando operas suas absolvit, Præterea Ægyptiacum ossa nigredine (nota: ubi os cariosum, curatio irrita est, nisi caries evertatur vel Chirurgi operâ vel aq. Mercuriali) inficit, quod omninò evitandum fuerit. Hæc verò unguenta talia non patrant.

Posteaquam ulcera probè fuerint mundificata, consolidatio sequenti Emplastro perficitur, quod Elegans est & in aliis ulceribus putridis mundificatis valdè utile. Idem Emplastrum sanat ulcera non usquequaquè profunda, Est præterea sarcoticum & Epuloticum præstantissimum. Fit autem hôc modô:

℞ *Lithargyri optimè pulverisati ℥iiij.*
olei olivarum ℥viij.

Coque lentô igne usquè ad brunnitatem. Quô factô liquefac Ceram in alio vasculo pondere ℥ij, & liquefactæ affunde Lithargyrum, Cochleari agita & M. diligenter & forma Magdaleones.

Quod si verò ulcera fuerint admodùm contumacia, ceu sæpè solet fieri, substituatur Emplastrum sequens:

℞ *Lithargyri ℥vj,*
ol. olivarum
lini an. ℥iij.

Coque denuò ad brunnitatem cum ceræ liquef. ʒij. Admisce tandem

pulveris myrrhæ ℥j,
lapid. Calaminaris,
Tutiæ pulverisata an. ℥ij.

(non præparatæ extinctæ) M. extra ignem & serva. Hæc quidem sunt utilia & ulcerata valde siccant & sanant. Fit tamen nihilominùs, ut ulcera Gallica neutiquam ab ejusmodi penitùs curari possint. In hoc casu præstantissimum est Unguentum sequens:

℞ *Aloes hepaticæ ʒij,*
Croci Martis ℥ß,
thuris ʒij,
Mumiæ ʒjß,
mellis ℥j,
terebinthinæ ℥ß,
vitell. ovi j.

Misce & contunde omnia donec F. Unguentum, quod in petiis applicari, It. cum turundis in foramina intrudi potest, præcedente semper Unguento mundificante alterutro.

Solent porrò in Lue Venerea Bubones circa inguina apparere, præsertim quando ejusmodi infecta corpora febribus malignis corripiuntur.

Licèt verò ejusmodi bubones sæpiùs febrium pestilentialium symptomata sint, veneno nempe exonerante sese ad locum ignobilem, emunctorii inferioris, nunquam tamen tales extra infectionis tempus & modum inter pestilentialia symptomata & signa referendi sunt: apparent verò crebriùs in sanguineis, alioquin rarò vel nunquam gravissimæ Luis Venereæ morbo apparent. quasi obnoxiis occultante scil. eleganti habitu corporis hostem inquilinum ad inguina protrudentis.

Hôc itaquè modô ejusmodi Tumores Luis Venereæ à peste distinguendi sunt.

Simplicissimus curandi modus est hujusmodi: 1. maturandus est bubo cum Emplastro diachyli (nam semper maturatione opus) vel bubo acet. madefactus & buboni impositus, quô intumescente remotô alius applicetur, quô Emplastrô vel bubone quotidiè bis appositô, ut tandem emollescat: tandem scalpello aperiendus & sanies cum pure & cruore exprimenda: posteà Opodeldoh applicandum, quod nunquam coalescere sinit ulcus, priusquàm omnia fundamentaliter fuerint sanata.

Oleum tartari nigrum discutiens est præstantissimum.

Cæterùm in hac ipsa cura, quemadmodum in reliquis omnibus Luis Venereæ symptomatibus nihil remittendum est de interiore cura. Quinimò deprehensum est sæpè ejusmodi extuberantias inguinales solô repetitô

Mercur. (Mercur. sublim. vel oleô Merc.) tandem disparuisse: minerâ nempe mali per internam Mercurialem operationem funditùs eliminatâ.

Recentissimum Luis Venereæ symptoma est Crystallina, quam vocant, vesiculam nempe ad glandem membri virilis adnascentem translucidam, indeque nominis ratio nata est.

Est alioquin lethalis, si remediis exquisitè factis non curetur. Ferrum non patitur, nec leviter coalescit locus affectus, etiam remediis alioquin ulcerationibus Venereis præsentibus.

Solus spiritus Tabaci laudem hic invenit, nihilominùs interna cura subindè administrata, quæ tandem felicissimè absolvit omnia, ubi hæc ipsa vesicula priùs fuerit mortificata (vesicula jam mortificata aliquoties hoc sp. tacta spontè evanescit) tangatur ergò cum spiritu Tabaci quinquies ad summum & spontè evanescit, idque fiat jacente patiente, alioquin ad levem tactum spiritus Tabaci stans procumbit humi bos (hoc est syderatus cadit & convellitur.) Vide suprà de Tabaci spiritu. Hâc Luem Veneream curandi methodô lucratum esse confessus est aliqois mille aureos ducatos, idemque affirmare possum mihi in tota mea praxi nullam curationē feliciùs successisse hâc ipsâ, quam perfectè & candidè jam vobis trado & communico.

Luis Venereæ curandi modi à variis varii excogitati sunt.

E vulgaribus sequens est probatissimus. 1. Optimè purgetur corpus apozemate aliquô aut opiatâ; vulgò solùm utuntur confectione Hamech cum electuario diacarthami aut è succo ros. v. gr. ʒiij, in decocto communi purgante. 2. Post purgationem, si adsit Plethora magna, potest aperiri Vena, aliter nullô modô. 3. Hinc F. Unguentum ex ℔j vel pluribus axungiæ porci recentis, si haberi potest, aut reservatæ, non rancidæ nec salitæ, & Merc. vivi ℥ij, vel pluribus in succo limonum, vel, quod melius, in Terebinthina extincti.

Ex hoc unguento inungantur ad fornacem genua ac tibiæ, & si morbus vehemens est, etiam spina.

Quô factô quartò sensim sudor provocetur, cooperiendo ægrum instrumento ad hunc morbum proprio, cui circa pedes carbones imponantur ardentes, ut eò sudet meliùs, oportet ut fiat in cubiculo calefacto vel optimè clauso, ut impediatur perspiratio & evacuatio integra fiat. Ungatur semel primis diebus tribus, tempoce matutino 4. aut 5. matutina: deinde bis in die scilicet tempore matutino & tertiâ horâ post prandium. Deinde iterum semel hæc inunctio continuetur, donec ptyalismus seu sputatio appareat, quâ præsente cessandum ab inunctione. Potest tamen semel atqoe iterum inungi, donec videas copiosè sputum ex ore effluere, hinc abstineat ab inunctione & in lecto semper, seu hypocausto calido conservetur, donec ptyalismus cesset, qui tamen si ultra 8. aut 9. dies duret, fiat Gargarisma ex adstringentibus pilosella, myrto, centinodio, balaustiis cui admiscetur aquæ mortuæ aliquid cum pauxillo melle rosaceo, Aut solum aqua mortua diluatur cum decocto Guajaci & eô laveturos.

Atque tum temporis gingivæ & os totum inflatur, ut nihil nisi panem in jure emollitum æger comedere possit.

Ubi cessat Ptyalismus, dentes detergendi & gingivæ, ut dictum.

Interim dum hæc fiunt, pro potu semper sit decoctio Guajaci secunda.

Abstineat etiam totô curationis tempore è salsis omnibus, & si fieri potest à sale communi.

Cum fluxus cessavit à liquidis abstineat, & elixis utatur, singulis diebus assumat bis decoctum Guajaci aut simile.

℞ Rasuræ ligni sancti ℔j.
Cort. ejusdem ℥iiij.

F. infusio in ℔xij aq. communis per 12. aut 24. horas. Coque ad medietatem, vel ut tertia pars restet, quod commodiùs; Colaturæ sumat singulis vicibus ℥iij aut etiam ℥v. ex magmate sive residentia decoctio seu Bochetum in aliis ℔xij aquæ communis, ità ut parùm tantùm ebulliat. Huic potes addere aliquid Cinamomi, liquiritiæ & passularum. Hoc decocto secundario utatur locô potûs. Hæc sudoris provocatio fiat manè, & 3. horis post prandium semper in lecto aut stupha post assumptionem decoctionis.

Optimum autem est, ut quintô vel sexto die purgetur per totum curationis tempus cum confectione Hamech vel de citro, Diacarthamo, aut de succo rosarum, si pauper sit, si verò dives, potest fieri syrupus Magistralis aut Apozema.

Poteris quoquè ab initio pastûs interdum assumere fructus laxantes, pruna, ficus, poma cocta.

Si dolor adsit alicujus partis, applicatur parti dolenti Emplastrum Vigonis cum Mercur. qui pro vehementia symptomatis duplicari aut triplicari aut quadruplicari potest.

Ulcera si adsint, ea leniter inungantur aquâ forti, aut, quod commodius, oleo sulph. aut vitrioli. Quod si verò hâc un non placeat curâ, nec æger ob negotia domi residere possit, fiat modo sequente:

℞ Radicis acori vulgaris,
Cichorii,
oxylapathi,
scabiosæ,
betonica,
sarsaparilla an. ℥j.
passularum majorum ℥x.
herba Cichorii,
scabiosæ.
betonicæ.
Chamæpityos,
pimpinellæ an. Mj,
adianti Mß.
sem. anisi,
melonum an. ʒjß,
flor. Cordialium p. iij,

F. in s. q. aq. decoctio, de Colatura, ℞ ℔ij, *in quibus coque*

fol. sennæ orientalis,
sem. Carthami contusi ana ℥ij,
hermodactylorum ℥jß,
agarici trochiscati,
Epithymi an. ℥ß,
in Colatura solve syr.
rosarum soluti ℥iiij.
violarum ex multipl. infusione ℥iij.
mellis rosati colat. ℥ij.

F. Apozema pro 8. dosibus matutinis aut alternis pro operationis ratione. Aut fiat tantùm decoctum ex foliis sennæ & hermodactylis ana cum parte dimidia radicis sarsæparillæ & pauco rorismarini. Tertio quoque die post & antè assumptionem apozematis deglutiat pilulam parvam cum Terebinthina factam ex gr. vj. vel pluribus pro constitutione ægri Merc. Præcip. (facti cum aq. forti & aq. salsa) aut Merc. Præcip. cum Sole à gr. iij ad v. seu tantùm Merc. Præcip. rubei communis ab acredine omni per iteratas ablutiones edulcorati.

Æger sumat Apozema 4. horâ matutinâ, & se contineat usquè ad 9. vel 10, horam, vel si fieri potest, usquè ad meridiem, cum sumpserit Mercurium post dies octo, fiat sequens decoctio:

℞ radicis sarsaparillæ recentis ℔ß,
scobis ligni sancti ℥iiij,
Chinæ non rancidæ ℥j.

infunde in aq. ℔x. per horas 24. posteà coquè ad consumptionem duarum partium. De hac Colatura assumat æger ℥iiij cum ol. sulph. gutt. vj. & sudet in laconico

vel etiam

vel etiam in lecto tempore vel matutino, vel 3. aut 4. horas post prandium, per dies 10. Si non admodùm inveteratus morbus sit, si verò sit inveteratus per 15.

Interdum detur Bezoardicum Minerale ad sudorem liberiùs provocandum, si Laconicum præstò sit, cùm ingressus est, relictô, ut respirare possit, foramine, per quod emineant oculi & nares, fiat suffumigium ex Cinabari Antimonii, & in defectu ejus ex communi ad ʒj & strace rubr. Calamita ʒvj. (sulphur. ʒß, ol. ligni sanct. ʒj.) aut cum pauca Terebinthina F. Trochisci: postquam per horam optimè sudaverit, ingrediatur in lectum optimè calefactum & adhuc per horam dimidiam inibi aut, quantum vires permittunt, sudet. Hinc sudor optimè linteis calidis detergatur, & ipse ad consueta redeat opera.

Utile autem erit, ut portet Emplastrum magnum, in primis, si morbus sit inveteratus, ex Emplastro Vigoni cum Mercur. ad formam scuti lati, quod homoplatas & sternum usquè ad lumbos integat.

Potus fit decoctum ex magmate decocti sudoriferi cum liquiritia, Cinamomo & passulis quôcunque modô ad ipsius ægri palatum paratum.

Optimum est, ut sudet. 3. horas post meridiem, & sumat tempore matutinô haustum dicti decocti cum ʒj. Alcoholis serpentum, de quo suprà in Asthmate: & Elephantiasi, quintô quovis die purgetur cum Panchymagogo nostro, cui gr. iiij Mercur. subl. addi possunt, aut etiam solo Merc. subl. dulci.

Si ulcera habeat, aut tophos aut erosiones, coque Guajacum, donec decoctio tota fiat instar lactis crassa & exprimatur. Cum expresso lavetur manè & vesperi & supponatur Emplastrum Vigonis cum Mercur. duplicato. It. ea de quibus suprà.

Quòd si hisce non tollantur, perfumentur omnia dictis Trochiscis bis in die & curabuntur aut Merc. præcip. ruber communis misceatur cum Unguento Ægyptiaco ad purganda ulcera; aut aquâ Mercuriali sequenti laventur, de qua etiam suprà.

Aqua Mercurialis.

Aqua Mercurialis. ℞ Merc. subl. ℥ß minutissimè in mortario trito, affunde aquæ plantaginis ℔j ß, solvatur in B. leniter, in fine ebulliendo, separe à fæcibus per filtrum trajiciendo: posteà funde in patinam stanneam mundissimam ac relinque per tempus exiguum, & denigrabitur patina; quo facto eadem aqua in aliam patinam mundam infundatur, quoad prior patina à sua nigredine fuerit vicissim purgata: Dein ubi denigrabitur altera quoquè patina, eandem quoquè aquam alteri patinæ rursus injice, idque per vices repete, donec nulla amplius nigrescat patina, sed maneant albæ, quod decimâ aut duodecimâ vice fiet. Serva posteà ad usum aquam, quæ albi coloris erit, hâc utere ad sananda ulcera, præsertim à lue Venerea orta, tam in ore quàm in pene. It. ad mundificandum cancrum. Quod si fortiorem desideras, sex infusionis vices in patinas sufficerint, usus ejus est saltem cum penicillo, ulceribus leniter hinc indè contactis.

Dictam hactenùs curam instituere oportet aëre existente calidô, aut provideodum, ne æger egrediatur in aërum frigidum.

Si incipiens morbus sit, utatur apozemate dictô cum Merc. subl. ùt diximus; dein dictô sudoriferô singulis matutinis, sinè tamen sudoris provocatione, tandem post illud assumptum sese exerceat & utatur decoctô secundô in pastu locô potûs.

Purgetur quoquè quintô quôvis die, ùt dictum.

Si adest Gonorrhœa, utile erit exhibere præcipitatum viridem aut Gummi Guajaci, quibus exhibitis propinetur Terebinthina, quæ abluta aquâ violarum cum vitello ovi teratur, ac cum decocto sarsæparillæ potabilis fiat.

Si adest virium imbecillitas, perlæ solvantur in liquore acido Guajaci, ea deniquè solutio sæpiùs à ℈ß ad ℈j offeratur. Quæ destillatio Guajaci fit in retorta lutata in ig. patente ad modum sp. salis, primò scil. apposito recipiente amplo, fiat ignis lentus & destillat liquor clarus, ignis hôc modô continuetur per 6. aut 8. horas, hinc spiritus apparere incipiunt in forma nubis, quod ubi fit, ig. augeatur, per gradus continuetur, donec omnes spiritus egressi sint, hoc est, cùm non ampliùs nebulosum existit recipiens, sed clarescere incipit. Liquor hic destillatus affundatur rasuræ ligni recenti & impastetur destilleturq; per cucurbitam in Balneo ad siccitatem. Liquorem hôc modô destillatum rectifica & exhibit primò phlegma insipidum; cùm guttæ acidæ stillare incipiunt, muta recipiens & liquorem acidum seorsim excipe. Hôc solve perlas pulverisatas, quemadmodum aliàs solvuntur acetô.

Præcipitatus viridis (Lacerta viridis quibusdam dictus) fit hôc modô, solve Mercurii ℥iij, in aquæ fortis ℥vj, & seorsim solve ℥j, Veneris in aquæ fortis ℥ij, solutiones conjunge, deinde ex arena per retortam destilla aq. fortem urgendo sub finem ign. vehementiùs, ut maxima pars sp. corrosivorum tollatur, quod in fundo restat, tere. & cum acet. in cineribus per dies vj, digere, ultimò ebulliendo, ut potissima pars Merc. in acet. solvatur, acet. imprægnatum destilla ad siccitatem, & Merc. præcipitatus in fundo restabit viridis. Specificum est in Gonorrhœa virulenta, Lue Gallica à gr. iiij ad viij, in conserva rosarum exhibitus. *Mercurius præcipitatus viridis.*

SCORBUTUS.

Quemadmodum Lues Venerea propriam sedem sibi hepar eligit, totamque Oeconomiam sanguinis exindè inficit; Sic Scorbutus (vide Reusnerum, Horstium, Sennertum) pro habitaculo proprio occupat splenem.

Uterque morbus videtur veteribus incognitus haud fuisse, quantumvis gradibus seu accidentibus subinde vel acutiores vel magis eminentes extiterunt.

Familiaris est admodùm maritimis & ultra pelagus vectis.

Causæ antecedentes sunt spiritus salini, vaporosi, & à sulphure suo destituti, juxta mare ab astris elevari, sed non percocti, quos maritimi & navigantium turbas ad se trahunt inspirando & exspirando.

Ejusmodi spiritus primum inficiunt pulmones, indè ipsum hepar & venam portæ, tandem tartareæ fæces ad splenem & vicinas partes residentes, tales impuritates eò derivatas homogenea quasi salini principii conformitate gaudentes ad sese rapiunt, & non tantùm substantiam splenis, sed omnes venulas & ductus in eadem obstruunt.

Hinc subsequitur Melancholia, tristitia, Virium imbecillitas, membrorum lassitudo, coloris vividi in lividum & luridum permutatio, cutis Elephanticam contrahit duritiem, erumpentibus squammulis tenuibus siccis & perduris. Vertigo infestat caput, somnus imminuitur, naturaliter procedit, quin & dormituriunt interdum, sed semper cum anxietate & terrore; Cor palpitat, & macies totum corpus consumit. sæpè in principio gingivæ contabescunt, cum maculis & lituris cæruleis in ambitu instar aphtarum albescentibus, dentes vacillant & fauces malè olent: Viris fit sperma aqueum & tenue, fœminis menses subsistunt, aut in fluorem album degenerant: musculi & carnes in se quasi absumptæ contrahunt cariem, intùs subtili & mordaci humiditate pertentantur. Oeconomia ventriculi vel maximè imminuta vel protsùs læsa. Corpus exteriùs, præsertim ubi musculi sunt firmissimi, inficitur maculis cæruleis subindè evanescentibus, paulò pòst alibi in cute apparentibus: pedes fiunt Oedematosi cum fœtidis ulceribus: fœminæ hunc morbum possunt ferre ad annos 15. vel 20. Masculi ultra septennium aut octennium, diutiùs haud affliguntur.

Quandoquidem in hoc morbo obstructiones interiorum Viscerum hepatis & splenis maximè vigent, à quibus venæ mesaraicæ haud immunes sunt, ante omnia illæ sunt removendæ.

Tartarus

Tartarus vitriolatus primò digestivi loco sumptus vel in jusculis aut in decocto, vias primas expedit, secundarias non negligit, quas deinceps specificum purgans elegantissimè liberat, si per aliquot dies continuè in extracto Ellebori propinetur.

NB. Mercur. hic planè exulat. Nam Mercur. 1. ad superiora ascendit, adeóque fluxiones auget, unde symptomata in valescunt. 2. non expedit hîc obstructiones, quanquàm in Lue Venerea.

Antimoniata hîc plurimùm possunt.

Specifica sunt 1. Essentia Cochleariæ & beccabungæ. Arcana horum magnoperè laudantur.

2. Est Elixir proprietatis Paracelsi.

3. Tinctura Corallorum vera.

His omnibus mirâ efficaciâ Tinctura Lunæ succenturiatur, præsertim ubi caput scotamiâ labefactatum fuerit.

Felicissimè igitur curam scorbuti etiam inveterati absolveris, si præmissis mundificantibus tandem ad specifica progressus fueris.

Decoctum radicis Chinæ hîc multùm potest pro potu ordinario, & demum pro vehiculo, quo nempe specifica exhibeantur: Pauperibus ligni sancti decoctum cum cochleari prosunt, quibus tamen non deneganda sunt specifica.

NOTA.

Felicissimè totum negotium expedieris, si deinceps post universalia singulis diebus, ubi matutinis horis specifica fuerint exhibita, vesperi iturus cubitum per aliquot dies aquâ Philosophicâ seu sulph. vel Tincturâ tart. (g. j vel ij ad summum) quæ est cum spirit. Vin. extrahens tincturam tartari (h. e. spiritus Vini tartarisatus) Vide suprà de alvi segnitie, & annotata ad Crollium.

Dentium prolapsus & Gingivarum exulceratio vel ab hac cura generaliter aut particulariter, quemadmodum suprà dictum est, tollitur. Unicè commendatur aqua illa viridis comperta, de qua suprà de Ozænis descripta.

In ulceribus oris aqua radicis Enulæ. It. aqua post extremam specifici purgantis extractionem incoagulata gr. x. pro una dosi, de qua infrà de Gangræna.

Maculæ spontè evanescunt post benè correctum corpus, ideoque peculiari auxiliô non egent.

Ulcera hinc indè præsertim in tibiis manantia curantur eô modô, quem diximus jam anteà.

Εὐπόριστον est summitates rubi idæi in Vino, quô ulcera & posteà cum decocto foventur.

Hic morbus sæpiùs recurrere solet, præsertim in dispositis sæpè latenter serpit & clanculum familiam ducit. Quod si verò corpus statis temporibus mundificetur optimaque diæta cum legitima sex rerum non naturalium observatione instituatur, rarissimè truculentiam suam promit. Plerumque quos semel invasit, rarò deserit.

Est tamen ab evidenti hac cura sperandum illud, & certè obtinendum, nullum scorbutum tam deformem extitisse unquam (si cætera sint paria) qui felici manu & dextrè adhibitis specificis curari non potuerit, modò ad solertiam Medici accedat quoquè prudentia & rectè faciendorum cupiditas.

Hujus curationis experientia nititur aliquot nobilium Westphalorum testimoniô, qui adhuc quotidiè gratitudinis specimina mihi edunt. Tantum de Scorbuto, sequuntur Febres cum curis suis.

FEBRES.

In omnibus febribus propriè ità dictis rectè curandis maximoperè respiciendum est eò, ut nec ἀμεθόδως, nec temerè curam auspicemus.

Cautela de Specificis. Quantumvis nimirum specifica utramque paginam absolvere dicuntur, in omnium morborum curatione, illa tamen vel sinè ratione, hoc est, sinè methodo & judicio exhibita parùm faciunt, stagnantibus nempe impuritatibus corporis contra specificorum innatas potestates mirabiliter dimicantibus.

Quæ ratio itaquè in cæteris morbis omnibus, ea etiam hîc nullô modô negligenda fuerit.

Evacuantia hôc locô esse possunt omnia illa, de quibus suprà diximus: ità tamen ut temperamenta, ætas, sexus & vires probè considerentur.

Specificum purgans omnium febrium est, exceptâ Hecticâ, Antimonium, cujus flores dextrè parati & præparati febriles impuritates è corpore eliminant: flores autem illi redigendi sunt in oleum: per præcipitationem redigitur in pulverem Emeticum, si basis præcipitationis fuerit aqua simplex: vel redigitur in pulverem purgantem tantùm per inferiora, si basis præcipitationis fuerit oleum tartari.

NB. An ol. Tartari post præcipitationem diu relinquendum cum Crollio, an verò mox auferendum. Affirmatur posterius, aliàs nimirum nimis figitur Antimonium.

Uterque pulvis justâ suâ dosi intermittentibus & continuis febribus legitimè exhibitus medetur, præsertim, si ab initio certissimè administratus mali mineram ex corpore exturbandam ratio ista suaserit.

Interdum Obstructiones pertinacissimæ in hepate, venis Mesaraicis, splene, Mesenterio. It. in renibus fomitem mali propagando fovent, ubi sanè una vel altera evacuatio sæpè irrita est.

Itaquè Digestiva quæ sunt è tartaro vitriolato, cremore tartari, spiritu tartari, spiritu vitrioli, aperiente Penoti, spiritu salis maximè seligenda sunt, eaque administranda in vehiculis convenientibus & obstructionibus expediendis nonnihil utilibus.

Hôc modô obstructionibus resolutis & mobilibus mundificantia rectiùs operantur, febriúmque curam magis prosperam reddunt.

Sunt etiam necessarii Vomitus, præsertim in febribus Ventriculi & quotidianis à phlegmate provenientibus, ubi aqua Benedicta sæpiùs profuit.

Quinimò in Tertianis pilulæ Antimoniales Emeticæ dextre procuratô vomitu, tandem subsequente secessu, rectiùs profuerunt.

EPHEMERA.

In Ephemera, unde sæpe Hectica, post solutum paroxysmum est excellens mistura simplex, ut morbi reliquiæ ex habitu pellantur.

INTERMITTENS.

Specificum purgans in febribus intermittentibus initio morbi non in augmento, malo adhuc stabulante in ventriculo, ex vitro Antimonii est tale:

℞ Vitri Antimonii diligentissimè & justo, si fieri possit, tempore facti, prætereaque cum spirit. vitrioli albificati & pulverisati ℥ß.

sacchari Canari ℥iiij,

farinæ triticeæ ℥jv,

Croci ℈j,

Coque cum aqua communi lentô igne ad spissitudinem pultis, cavendo tamen, ne in fine aduratur, sed penè panis formam habeat, fac indè globulos seu glomulos & diligentissimè reconde. Servatur in integritate sua quadriennium, posteà contrahit scabritiem, datur sub initium paroxysmi (in intermittentibus) cum prima vestigia horroris in artubus incipiunt. Datur in adultis ʒj, in fœminis ℈ij, in pueris ℈j vel ℈ß. Vide etiam infrà de methodo curandi febres.

(Febres intermittentes facili negotio curo sequenti modo, primò do vomitorium instante paroxysmo ut simul operentur

℞. Tartari Emetici Myns. gran. iij

Corall. rubr. ppt. ℈ß

M. F. Pulvis

Posteà spiritum salis armoniaci quotidie bis vel ter propi-

no

no ad gr. xxx in sequentis vehiculi haustu ob penetrantem saporem & odorem

℞. Aq. Cichorei.
Verbenæ
Papav. Errat. ana ℥ij
Syr. Papav. Errat. ℥j
M. D.

Hæc mixtura, cum fit à Syrupo papav. errat. rubicundissima affuso spiritu statim intense nigrescit. Ex his Medicamentis vix tertium aut quartum febricitantes patiuntur paroxysmum, modò in tempore, antequam materia peccans totam sanguinis massam subierit, adhibeatur, quod Nota.)

TERTIANA INTERMITTENS.

Specifica ad Febres tertianas intermittentes extant quàm plurima tum simplicia, tum composita.

Simplicia sunt 1. Aqua Tabaci seu nicotianæ, quæ unô atque alterô Cochleari exhibita 3. vel 4. horis ante paroxysmum, præmissis præmittendis, tandem paroxysmum tollit.

NOTA:

Hæc aqua in febribus plerumque movet vomitus, quos nullos facit alias in aliis morbis data.

2. Radix Asari ℈j vel ℈ij, in vinô Malvatico (in quartana) 6. vel 7. horis ante paroxysmum vehementer sudores movet, & sæpiùs vomitum,

3. Alumen crudum, cujus ℈j vel ℈ß in aqua vel decocto Centaurii minoris 5. horis ante paroxysmum, datur, sudoribus, si fieri potest, provocatis: quod satis laudare in Quartana nequeo.

4. Sal absinthii seu ostrutii debitô modô paratum, cujus ℈ß ad summum in aqua centaurii minoris datur ante paroxysmum.

Oleum piperis. 5. Oleum piperis nigri per Vesicam destillatum (cordiale eximium & refrigerans & dulce cum grata humiditate) cujus gutt. iij vel v. in aqua Tabaci vel Centaurii minoris horis aliquot ante paroxysmum datæ febrem tollunt.

6. Testæ cochlearum, docente Crollio, in specifico febrili.

7. Spir. Salis Ammon. cujus gutt iij. usquè ad vij, in aq. Centaurii minoris vel Cichorii horis 5. vel 6. ante paroxysmum sudoris indè profluentibus dantur.

Composita sunt: 1. Aqua radicis Imperatoriæ, quæ fit hôc modô:

℞ Radicis ostrutii & vini generosi ana, digerantur invicem in B. M. sub alembico cæco, posteà destilla ex alembico per arenam in fine cavendo, ne Empyreuma redoleat. Hujus exhibe patienti in die quietis & postero 3. horis ante paroxysmum, atque ità etiam tertiâ die jejunô ventriculô cochl. j. ut sudores, si possit, moveat. Raro post specificum Paroxysmus redit.

2. Est compositum Crollii ex oleo vitrioli & sale absinthii seu spir. ejus cum aqua Cichorii.

3. Est aqua formicarum composita, quæ fit hôc modo.

℞ *Aq. fragorum,*
Centauris minoris an. ℔ij,
mellis ℔sj. vel sij.

M. in cucurbita detruncata, eamque sinè integumento in acervo formicarum sepeli usquè ad summitatem, & formicæ confertim admodùm irruent in vasculum dulcedine mellis scil. allectæ. Post collectam harum sufficientem quantitatem, exime vas, omnia invicem probè mixta agitando, per alembicum ex cineribus elicitur aq. quæ diligenter servanda: dosis ejus est in principio Cochlear ß ad summum.

NOTA:

Hæc aqua (scilicet in Febribus tantùm, ùt aqua Tabaci) interdum vehementiùs movet vomitus, operæ pretium itaque est, ut diligentiùs natura patientis consideretur, an nempe ad Vomitiones sufferendas habilis sit necne: Et an causa morbifica febris per vomitum aptè expurgari possit, prætereà quoque, an vires patientis constent.

Licèt nimirum hoc specificum febres intermittentes tollat, quod si tamen ad vomendum minùs sit dispositus æger, hoc specificum potiùs intermittendum, quàm temerè periclitandum.

4. Sal Centaurii minoris in formam compositi hôc modo redactus.

℞ *Sal. Centauris minoris probè facti ʒj.*
Cons. rosarum vitriolata,
violarum an. ℥j.

M. de hac mixtura exhibe bis ℥ij quotidie, in primis verò ante paroxysmum 2. vel 3. horis datur etiam vesperi atq; ità perge, donec declinet Febris.

5. Mixtura simplex 4. vel 5. horis ante paroxysmum aliquando etiam intermediis.

QUARTANA.

Quartana eadem purgantia requirit, cautè tamen fuerit progrediendum.

Quartana nimirum quasi ludibrium Medicorum, nisi convenienter & molliter tractetur, sive jam recens nata fuerit, sive jam adoleverit, aut ad ætatem aliquam pervenerit, rarò sui domitorem exactum relinquit.

Prætereà multum situm est in naturis Quartanariorum, quæ sæpe medicamenta etiam cum summa mollitie exhibita eludunt.

Extractum Ellebori pro purgante, vel etiam pilulæ Antimoniales (de quo supra de purgantibus) per secessum tantùm moventes, blandissimè hujus febris mineram extrudunt, præsertim si recens, aut si post aliquot menses suâ sponte ad declinandum inclinata fuerit.

Sæpissime enormes obstructiones splenis & hypochondrii sinistri derivato subinde malo ad venam cavam, unde dolores dorsi, lumborum, Coccygis, plerumque dominantur: sæpe præcedit Icterus niger, aut sequitur, aliaque graviora symptomata morbum vehementiorem faciunt. Ubi sanè aperientia in primis sunt necessaria, quæ hoc loco nulla sunt alia, quàm quæ anteà tradidimus.

NOTA.

Vomitus in febre Quartana haud prodest. Etsi nimirum primam ventris regionem aliquantulum expurget, & circa loca vicina aliquid heterogenei depopuletur, nihil tamen attingit, quod proximè febrem continet.

A vomitu itaque sæpe repetito abstinendum (sufficit una Vomitio.)

Specificum etiam Paracelsi purgans, etsi Quartanam non tollat, est tamen insigne aperitivum, si ejus aliquid misceatur cum cæteris digestivis. Sæpius idem specificum purgans cum Extracto Ellebori (ana vel ultrà) justâ dosi mixtum exhibitumque, paulatim mineram febrilem consumit, aliquoties, sed admodùm leniter alvum expediendo: qua sanè nullum aliud purgans in Quartana dari potest felicius. Hoc nimirum obstructiones feliciter aperit, alvum subducit, febremque simul tollit. Extractum Lapidis Lazuli de quo suprà de Purgantibus.

Etsi autem post repetitas hasce evacuationes quandocunque propter profundiùs impactas mineras febris haud desinat: nihilominus tamen pergendum & tandem ad specifica proveniendum, (vesperi ante exhibitionem specifici abstineat æger à cibo,) quæ sunt:

1. Oleum Myrrhæ, cujus guttæ 4. ad 8. in vehiculo convenienti exhibeatur paulò ante paroxysmum.

2. Succus nasturtii aquatici cum ana aceti mixtus, & si ferre possint, cum oleo communi distemperatus, cujus cochlearia ij. vel iij. cum guttis vj vel viij spiritus salis absinthii (in ejus defectu salis absinthii) paulò ante paroxysmum

xysmum exhibeantur ter vel quater continuando stato paroxysmi tempore, etsi emaneat ille.

3. Pulvis serpentum seu Viperarum (de quo suprà de asthmate & elephantiasi) ex carne & spina dorsi, non solo corde curativus, cujus ℈j ad ℈jß in convenienti vehiculo ante paroxysmum datur ter vel quater continuando stato paroxysmi tempore, etiamsi emaneat ille.

NOTA:

Quandoque in Febribus quartanis, tum in statu isto, tum etiam in declinatione vehementissimi sunt dolores dorsi, causam diximus suprà.

Huic symtomati medetur sacculus oblongus ex hordeo integro in aqua simplici usque ad crepaturam cocto, calidè spinæ dorsi toti ante paroxysmum, vel etiam post eundem doloribus nempe aliquandiu subsistentibus applicatus.

HECTICA.

In febre Hectica eadem fermè necessaria, quæ suprà in exulcerationibus pulmonum proposita fuerunt. Hanc nimirum tanquam comes individuus Hectica sequitur, quæ sæpius majorem Medici operam requirere videtur, quàm morbus ipse.

Humectantia & refrigerantia noti quidem accidentaliter, sed essentialiter necessaria sunt. Sales Corallorum & perlarum hic multùm valent.

Quandoque balnea dulcia habitum corporis exsiccum & aridum plurimùm juvant.

Lac asininum (calidè) in hectica, præsertim à sumpto menstruo corpus infestante, mirificè restaurat.

Sunt etiam alia quamplurima ab autoribus descripta, qui consulendi sunt.

FEBRIS COMPOSITA.

Febres compositæ curantur ad modum simplicium, ità tamen, ut purgantia sint leviora.

QUOTIDIANA.

Febres quotidianæ puræ maximè hospitantur in ventriculo, earum ergò cura sola vomitione absolvitur, quæ aqua benedicta vel aliis vomitoriis intenditur.

Deinde corroborantia ventriculum sunt varia: in primis autem confortat conserva acetosellæ, rosarum, menthæ, cum acidulis mineralibus (spiritus vitrioli) distemperatæ.

Reliquum absolvit diæta: quandoque etiam interna ab impuritatibus viscosis & lentis liberanda sunt, cui sanè negotio suppetias ferunt Panchymagogum vegetabile, specificum purgas, & in primis Antimonium per secessum purgans.

MALIGNA.

Per malignas Febres intelligimus quascunque affectiones Epidemicas, ab initio rigorem, deinde verò calorem intensissimum incutientes non sinè malignitate vel aeris vel etiam ab esculentis & potulentis aliquando causatas: tales sunt Petechiales, Hungaricæ, catharrales Febres. It. ardentes, quæ magnam partem Europæ hactenùs invaserunt & subindè excutiunt.

In istis curandis feliciorem modum invenire fas non est, quàm qui à vomitione incipit, & per media necessaria tandem in confortantibus desinit.

Vomitorium est aqua benedicta, cujus usus meritò laudatur.

De venæ sectione aliquibus formidabili, à nobis disputatum est sæpius, necessaria an sit, necnè.

Plethora intermissionem non admittit, sæpe in corporis biliosis venæ sectio temeraria fuit.

Nos cum Rulando Phlebotomiam ità distemperamus, ut urgente necessitate & indicationibus satis manifestis nuspiam ab eadem tutò deflecti posse statuamus, vide tractatum de Ungaris Martini Rulandi filii. Videatur item Balthasar Conradinus de Febre Ungarica.

Aq. CC. recentium sanguine adhuc rigidorum ad omnes Febres ardentes, malignas & Epidemicas suprà de Confortantibus.

(Sic valet hic multum

OLEUM ANTIPARALYTICUM.

℞. Gut Scheidevvasser vvirff darin etliche huffnagell, doch nicht zuviel, damit die entzundung nicht zu gros vverde. Giess also fort darauff baumohl, oder ♁ *Therebenthinæ oder Petræ, so vvird der* ♀ *♁tus, das ohl blutroht ferben, und dickmachen, dieses ohl hat nicht seines gleichen in* Paralysi, *in Schvvindung der glieder, oder vvann selbige durch fallen geschädiget, in geronnen geblüt &c. offt damit geschmieret, vvann der schaden frisch, hilfft es bald, ist er aber alt, muss langer damit angehalten vverden, Innerlich habe diss ohl zvvar noch zur zeit nicht gebraucht, zvveiffele aber nicht, das es auch innerlich schöne vvürckungen thun solle.*)

METHODUS CURANDI FEBRES.

In curandis febribus sequens potest esse methodus principio statim, si sit febris continua, præmissio clystere emolliente & refrigerante, vena aperiatur vel circa quartam vespertinam vel tempore matutino, cum vespere præcedente clyster injectus.

Hinc singulis diebus offeratur Julepus refrigerativus constans ex decocti refrigerantis ℥iiij.

syrupi violarum aut de Cichorio ℥ij.

M. & fiat Julepus, de quo sumat ad libitum pro potu. Aut.

℞ *Aquæ Endiviæ,*
Cichorii an. ℔ß,
rosarum ℥iiij,
salis prunellæ ℈ij,
syr. nymphææ,
vel violarum aut de 5. radic. ana ℥jß

M. vel

℞ *Rasuræ CC. ℥ij,*

Coq. in aquæ hordei vel papaveris s. q.

℞ *Hujus decocti ℔ij,*
syr. de tussilagine,
de prassio,
Capillorum Veneris an. ℥j.
spiritus scordii sine additione gr. viij,
vitrioli g. xj

M. F. potio, quâ assumptâ aliud præscribatur, cui nonnunquam post purgationes universales sacchari Saturni ℈ß vel gr. vj, admisceri possunt.

Die sequente post venæ sectionem detur Apozema aliquod aperiens & laxans, aut quod non incommodum, purgetur infusione Rhabarbari aut Extracto panchymagogo. Aut fiat syrupus Magistralis ad naturam patientis & humoris peccantis accommodatus.

Hinc per duos dies utatur manè & tribus horis à prandio aperiente & laxante Apozemate: quinto die iterum purgetur habito respectu ad dies Criticos; si febris non remittat, iterum aperiatur Vena die octavo, & ex indicantium ratione detrahatur sanguis, semper interim continuando Julepum dictum, cui etiam nonnunquam guttæ aliquot spiritus vitrioli aut tartari admisceri poterunt, aut ℥j, succi limonum depurati.

Si vires labascant, interdum detur Confect. Alkermes aut de Hyacintho cum syrupo de limonibus & aqua Cordiali destillata.

Potest etiam fieri opiata, quæ

℞ *Conservæ nymphææ,*
rosarum,
Cichorii an. ℥j.
Salis perlarum.
spir. vitrioli ℈ß.

de qua capiat ad lubitum. Item interdum vesperi cum dictis confectionibus & diebus Criticis præsertim offerri possunt gr. vj. lapidis bezoardici aut ʒß, aquæ è typhis cervorum: imò, si dicto Julapio abhorreat, ptisanæ incoquere licet rasuram CC. quam si rubeam instar vini desideres, adde radicis Oxalidis seu acetosæ ad libitum, sed

tunc

tunc non oportet addere liquiritiam sed passulas, jujubas & radices intybi, relinquatur donec refrigescat.

Interdum magno cum commodo in talibus febribus excitatur sudor, aut cum lapide bezoar, aut cum Antimonio fixo diaphoretico, aut cum bezoardico minerali. Datur post sudorem in copia imò & in ipso sudore Julepus cum sale prunellæ, aut spir. vitr. vel sulphur, cum aqua hordei ad aciditatem gratam.

Si linguæ ardor adsit, prodest extrahere mucilaginem è semine Cydoniorum aut mali granati, aut sal prunellæ in aqua dissolvere, ut talia æger in ore teneat. It. sæpiùs comedat malum granatum.

Si adsit magna linguæ nigredo, convenit aperire venas sublinguales.

Si Febris sit intermittens, eadem medicamenta quoque prodesse possunt, variata tamen pro constitutione materiæ, & morbi, modo observetur quotidiana si adsit, in qua plerumque de ventriculo conqueruntur, ut offeratur Vomitorium semel atque iterum ex infuso florum aut Vitri Antimonii aut vitriolo albo. Hinc sine omni coctione medicamentis paulo fortioribus purgetur, quæ ut in aliis semper eo modo offerenda, ut ante paroxysmi accessum operationem suam perficere possint, verbi gratia, si accessus sit hora 9. matutina, dandum purgans hora tertia, & sic consequenter.

In fine Paroxysmi sudor, qui plerumque prorumpere solet sponte, largiter ut fluat permittatur, ægro bene cooperto, & tum largiter concedatur potus Julepi superius præscripti. Si non purgetur, semper ante paroxysmum hor. j. assumat Julepum dictum, cui dupla quantitas salis prunellæ addita sit, quantum voluerit, ad minus ℥ vj, aut si abhorreat, fiat emulsio.

Post primam purgationem die sequenti, si vires constant, aut si non, subsequente, vena secetur.

Si his medicamentis per tempus aliquod continuatis non cedat febris, utile est sub initio paroxysmi, cum prima vestigia horroris in artubus gliscunt, exhibere in adultis ℈ ij, in fœminis ℈ j vel ℈ß in pueris ℈ß vel ℈ j sequentium pilularum, quæ mirifice morbos febriles expellunt, de quibus suprà de intermittente febre.

℞ *Vitri Antimon. per se facti & tenuissime pulverisati* ℥ß,
sacchari canarii,
farinæ tritici ℥ iiij,
Croci ℈ j.

Coque in aq. communi igne lento ad formam pultis, ad plenam spissitudinem, cavendo ne in fine aduratur, sed fere panis formam habeat, fac inde globulos, &c. aut detur Cochlear ß aquæ febrifugæ sequentis:

℞ *Aq. Centaurii minoris*,
fragorum an. ℔ ij.
mellis ℔ iiij.

M. in Cucurbita &c. Hujus descriptionem vide in annotationibus in Crollium & alibi.

Aqua in omnibus febribus. ℞ salis nitri ℔ j. sulphuris, sal. Ammon. ana ℥ß, ex sale & sulphure fiat lapis prunellæ, io fine addendo sal. Ammon. hujus lapidis ℞ ℥ ij, aquæ Cardui benedicti ℈ iiij, olei sulph. ℈ ij. M. & F. aqua; Cardui benedicti secundum artem. Hujus aquæ ℥ iiij, vesperi exhibeantur aliquoties in malignis Tertianis, &c.

Vidimus quoque alios curatos esse sale absinthii à ℈ j ad ℈ß cum spir. vitrioli guttis vj. aquæ Cichorii ℥j. ij. aut iij ante paroxysmum tribus horis exp ectato sudore in lecto. Aut detur dosis ex spiritu tartari aut salis ammoniaci præparati, velut diximus in imbecillitate ventriculi, à gr. vj. ad viij, in aqua centaurii minoris vel decocto Cichorii 3, horis ante paroxysmum expectato in lecto sudore largius profluente, febrim tollit. Eadem dosis est iteranda, si prima vel secunda vice non satisfecerint.

Multum quoque valet specificum Febrile Crollii ex Conchis, cujus dosis ℈ j ad ℈ ij, in haustu vini.

In omnibus dictis febribus non intermittenda Epithemata, cordi, hepati, & testibus applicanda, de quibus vide apud Practicos.

Tandem notetur, quod in omnibus intermittentibus diuturnis ad Antimoniata & Mercurialia confugere liceat, eo quod fomes absconditus sit in parte aliqua interna, in primis in Mesenterio, unde, nisi uno è dictis medicamentis omnia percurrentibus excitetur, vix fomitem unquam rectè expelles, nisi longo tempore.

In Quartana fiat principio syrupus Magistralis liquidior ex aperientibus & splenicis & Melancholiam expurgantibus, de quo singulis diebus matutinis assumat dosin, excepto die, quo laborat Febri. Aut fiat Apozema aperiens & laxans, de quo capiat singulis diebus doses duas mane & horis tribus ante cœnam: Emplastrum lieni applicetur semper ex ammoniaco gummate post universales evacuationes.

Sublatis obstructionibus ad Antimonialia accedere licet, qui si malum non cedat, convenit offerre duobus diebus continuis bezoardicum minerale, cujus post assumptionem excitetur sudor in lecto.

Ante Paroxysmum cùm signa præsentis instant dantur olei Caryophyllorum gr. vj. vel vuj, in conserva aliqua aut syrupo, aut detur succi expressi de sempervivo minori Cochlear cum vino, aut offeratur infusum Asari, vel uno Vomitorium,

PESTIS.

Præservativa Pestis reperiuntur quam plurima hinc inde apud Medicos descripta; sed quàm certa extraque omne periculum posita illa sint, satis liquet, cum æque præservatos securos adoriri soleat.

Nonnunquam, ubi præsertim nulla dispositio est ipsius corporis, talia præservant, sed ubicunque scintilla illa aliqua depravati in nobis sulphur. microcosmici Mercurio succumbit, rarissimè ab anhelitu venenoso tuti esse possumus.

Usus Rhabarbari continuus, quemadmodum etiam Zedoariæ multos ab infectione pestilentiali tutatus est, sed non omnes.

Nec pretiosissima potuerunt defendere cunctos, quantumvis nonnullis subsidio fuerunt.

Sic de cæteris quoque idem judicandum fuerit.

Sunt tamen nonnulla, in quibus multum situm est operæ, defensionis & præservationis, vide ideam Leimodeam Johannis Hennemanni Reyfingkii.

1. Specificum Elixir pestilentiale Crollii multarum est virium, de quo vide Crollium.

Huc pertinet Antimonium diaphoreticum solare. It. Sol transparens & Panacæa ex sulphure Antim. ac Bezoardicum minerale in notis ad Crollium proposita. Item pulvis Ducis Saxoniæ, cujus præparatio in pharmacopœia Augustana, Bezoardicum animale.

2. Est spir. Vini Camphoratus vel aqua pestilentialis meæ descriptionis, quæ sic est: *Aqua pestilentis.*

℞ *Spiritus vini optimi* ℔ j,
Camphoræ selectæ tempore æstivo ʒ vij, ℈ j.
hyeme v. ʒ x. ℈ ij.

Misce, incisa priùs Camphora & statim solvetur sine igne, appende in nodulo Croci Orientalis ℈ß, & spiritus vini fiet aurei coloris. Hanc aquam servo in vitro capaci bene obturato nec pleno, sed quinta vel sexta parte vacuo, eaque necessitatis tempore utere secundùm præscriptum Germanicum Ann. 1623. peste grassante editum.

Ejusdem virtutis est oleum camphoreæ compositum ex oleo caryophyllorum & sal. absinthii factum, quod adjunctum est à me ad finem Tyrocinii, quod cum reliquis requisitis huc transferri potest.

Elixir aliud.

℞ *Bolis armeni*.

Terra sigillata.
Sigilli Salomonis,
Hilenii,
Tormentillæ,
Pimpinellæ,
Angelicæ,
Ostrutii,
sem. erucæ ana ℥ß,
Caryophyllorum,
ligni aloes,
Cinamomi ana ʒ j,
Santali rubei ℈ j,
Theriacæ optimæ ℥ß.

Pulverisatis affundatur spiritus Vini quantitas sive mensura una, destilletur per cucurbitam in Balneo. Dosis cochlear semis; ita tamen, ut cum aliis medicamentis fiat permutatio loco præservationis, ita ut jejunent 2. horas, post assumptum medicamentum, ratione curationis datur cochlear & sudor in lecto expectatur, qui continuandus pro virium robore & repetenda exhibitio dicta, de 8. in 8. horas donec nullam amplius anxietatem cordis sentiat. Unguentum cordiale.

℞ *Vini malvatici ℥ j,*
succi citri ℥jß,
succi salviæ expressi ℥ß,
aceti theriacalis,
olei amygdalarum dulcium ana ℥ ij,
olei stillatitii Juniperi ℥ß,
Mithridatii optimi,
Theriacæ Andromachi ana ℥ j.

Contusa imponantur in arenam calidam sine ebullitione, in vase vitreo, donec succi in vino & aceto dissolvantur, colaturæ adde

olei scorpionum ℥ j,
Ceræ parum:

facta super ignem lentum diligenter agitatione conjunge

olei amygdalarum dulcium ℥ j, citri ℈ j.
Extracti nostri pestilentialis ʒjß,
Zibethi ℈ß.

Ducantur omnia in formam linimenti.

Extractum pestilentiale.

℞ *Radicis Angelicæ,*
Imperatoriæ,
Zedoariæ,
Enulæ,
Valerianæ,
Vincetoxici ana ℥ß,
Tormentillæ,
Diptamni Cretici,
Sentranæ,
petasitidis,
morsus Diaboli,
Pimpinellæ ana ℥ j,
sem. levistici ℥ iij,
Seminis Angelicæ,
melissæ ana ʒ ij,
Citri ʒ j.
Granorum Juniperi M ij,
Summitatum veronicæ,
melissæ,
scordii,
scabiosæ,
Cardui benedicti ana M jß,
Florum Hyperici,
verbasci ana M j.

Mediocriter contrfracta in f. q. spiritus Vini infundantur in loco calido vase bene clauso fiatque lege artis extractum.

Spiritus salis dulcis. 3. Insigne præservativum paratur ex sacchare Candi albissimo & sp. salis cum sp. vini dulcificato, quod fit hoc modo: ℞ sacchari candi albi pulverisati ℥ iiij, inbibe cum prædicto spir. Salis (spiritus sal. dulcis sic fit: ℞ sp. vini & spirit. salis ana, destillentur ter vel quater, unientur inseparabiliter & edulcescent) ad formam Electuarii, cujus dosis omnibus diebus mane jejuno ventriculo ʒ j, omnem putredinem abarcet, & ventriculum cum visceribus reliquis in optima conservat dispositione.

Huc refer Diuretica illa, de quibus ab initio dictum est. Ea nimirum similiter ad curationem & præservationem Pestis faciunt.

Sunt, qui Amuletis & Periaptis multum tribuunt, neque forsan extra rem, de quibus vide notas in Crollium & Tractatum meum de Peste, ubi plurimas Receptularum formulas invenies.

In Peste correptis commendant nonnulli sal ex sarmentis vitium paratum, usitato more (comburantur illa, & postea per sulphur. &c.) nisi quod sæpius rectificandum (novies vel decies) h. e. solvendum & coagulandum fuerit. Hujus exhibent statim ab initio (non est ratum, est tamen commendatum ab aliis) si fieri potest, aut paulo post infectionem ℈ j in vino vel alia aqua pestilentiali.

Alii post horas 3. aut 4. exhibent Antidoti Colubrini (Antidotum colubrinum sine sale nullam habet efficaciam) communis ℥ß vel ℈ j, ad sudores proliciendos.

Denique cætera necessaria curant & nullam Pestem formidabilem esse affirmant, quin hoc Antidoto expurgari, aut saltem ad Emunctoria extrudi possit, præsertim si post operationem debitam confortativa accesserint.

Ad Apostemata porrò seu ulcera pestilentialia sua sponte, vel etiam medicamentis intrinsecus sumptis ad peripheriam ex centro scil. proripientia adhibentur, partim dissipantia, seu extrahentia, partim resolventia, quibus tandem subveniunt consolidantia.

Discutientia sunt multa & varia, quæ tamen non sine prudentia cautè adhibenda sunt, ne propter venenum semel ad cutim foras protrusum, denuò intro quasi propellatur, atque posteriora fiant deteriora prioribus. De iis vide Practicos.

Bufones exsiccati, sed per caput saltem (nimirum per corpus non attrahunt venenum) transfossi & tumoribus pestilentialibus superimpositi (ventri applicentur) manente cute integra venenum de se attrahunt, ita, ut licèt aridissimi sint, malleo complanentur (ante complanationem ducantur per acetum vel relinquantur in loco nudo) tamen paulatim ita turgescunt, ut quasi rumpi videantur (repete aliquoties) Vide Paracelsum de peste ad Stertzingenses.

Sic Elixir pestilentiale Crollii tumoribus illitum insensibiliter venenum extrahit & dissipat.

Idem facit Magma Theriacæ post factam extractionem relictum, si nempe tumoribus imponatur. It. extractum sulphur. cum spiritu (oleo) juniperino factum, externè illitum, sed fœtet.

Resolventia seu maturantia quóque varia sunt; sed notandum pesti maturandæ Cataplasmate humidiora nihil prodesse, calida nimirum applicantur quidem, sed quia subito refrigerantur, hoc ipso venenum potius descendit & præcipitatur profunditus: itaque ab iis abstinendum.

Via convenientior est hæc: Locum affectum illine cum oleo seu butyro Antimonii ad latitudinem nummi sed ternarii (*dreyer*) relinque, donec exsiccetur locus: postea (Unguentum ruptorium.)

℞ *Olei lini,* *Unguentum ruptorium.*
Chamomillæ an. ℈ ij,
Croci ʒ j,
vitellorum ovorum Num. ij,

M. Fiat Unguentum. Hujus Unguenti aliquid applica calidè & sæpe reitera, donec brevi temporis spatio rumpatur ulcus, quod mundificandum & cum unguento mundificativo composito, de quo suprà in Lue Venerea, & tan-

&tandem cum Emplastro stictico seu Opodeldoch consolidandum.

NOTA,

Ulcera Pestilentialia aperta citò consolidanda nunquam sunt, quandoquidem, nisi venenum radicitus fuerit evulsum, maxima damna subsequi solent.

Itaque post mundificationem utere sequente Emplastro:

Emplastrum mundificativum

℞ *Ceræ* ℔ j.
resinæ albæ ℥ iiij,
Terebinthinæ laricea ℥ j,
ol. bufonum,
scorpionum ana ℥ ij,
styracis liquida ʒ vj.
succi Chelidoniæ expressi ℥ iiij,
aristolochiæ rotundæ ʒ ß,
Gummi ammoniaci in aceto dissoluti & inspissati ℥ j ß,
myrrhæ,
Sarcocollæ ana ʒ j.

F. l. a. Emplastrum.

Oleum bufonum sic fit:

Oleum Bufonũ.

℞ Olei olivarum ℔ ß, ebulliat in sartagine, posteà ℞ bufones transfossos ligno & aliquantulum suspensos, donec nempe exsiccati fuerint Num. 8. vel 9. projice in oleum bulliens atque ità aliquandiu relinque, posteà refrigeratum cola & serva.

Est etiam aliud Emplastrum rumpens Apostemata pestilentialia, quod fit hoc modo:

Emplastrum rumpens

℞ *Magnetis* ℥ ß,
Terebinthinæ,
ol. scorpionum an. ℥ j.
mastichis,
succini,
myrrhæ rubræ,
sarcocollæ,
gummi ammoniaci,
Cantharidum præparatarum an. ʒ ij,
rosinæ ℥ iiij,
Ceræ ℔ j.

M. F. l. a. Emplastrum quod super alutam extensum & ulceri applicatum primò emollit, tandem rumpit illud, deinceps mundificandum cum aliis unguentis, & ad consolidationem deducendum.

Opodeldoch.

Opodeldoch facilimæ præparationis, nec tamen minoris virtutis Crolliano, aut Wurtziano; sic fit;

℞ *Galbani,*
opopanacis an. ℥ ij,
ammoniaci,
bdellii an. ℥ j.

macerentur in aceto per 8. aut 14. dies, quò diutius, eò melius, posteà cola & inspissa. ad mellis crassitiem. Deinde,

℞ *Lithargyri pulverisati* ℔ j,
ebulliat in oleo oliv. ℔ ij.

lento igne non vehementi semper cum spatula movendo, donec acquirat colorem brunneum vel spadiceum. Remove ab igne & paulò pòst adde ceræ ℔ j. liquefactam, agita donec liquescat, quibus adjice superiora gummata inspissata & diligenter misce: quando omnia probè fuerint mista, adde olei laurini ℥ iiij, & vicissim diligenter misce, tandem exempto ab igne adde pulveres sequentes:

℞ *Croci Martis,*
mumiæ,
magnetis,
magisterii Corallorũ rubrorum & alborũ an. ʒ ß,
lap. Calaminaris,
myrrhæ rubræ,
thuris masculi,
mastichis,
aristolochiæ rotundæ an. ℥ ij.

Tom. I.

F. omnium pulvis subtilissimus, quem per lentum misce. Quibus diligenter factis, postremò ad balsami succini, hoc est, olei succini in destillatione postremò loco prodeuntis ʒ j, & vicissim super ignem lentum misce, tandem ubi paulatim refrixerint omnia, forma Magdaleones cum oleo Hyperici.

Carbunculi seu Anthraces pestilentiales diligenter tractandi sunt: Methodus exquisita est talis: 1. Circumrotetur halo ipsius Carbunculi sapphiro eleganti (sapphirus 24. horas à circumrotatione in terra sepultus vires recipit) donec circumferentia aliquoties à sapphiro ducta livere videatur. 2. apicem illine cum butyro Antimonii & applica Unguentum ruptorium (inungendo, & paulò pòst Carbunculus totus cadet: Utere deinceps Emplastro Attractivo Magnetico, vel etiam interdum unguento mundificativo composito, & tandem opodeldoch, ut locus consolidetur.

Est & aliud Emplastrum magneticum in Peste, cujus potissimùm ingrediens seu basis est magnes Arsenicalis artificiosè paratus hôc modô: *Emplastrum Magneticum.*

℞ *Antimon. Crudi,*
sulphuris flavi,
arsenici albi an. ʒ ij.

pulverisentur omnia subtilissimè & matracio seu phiola sepeliantur in arena usq; ad aliqualem eminentiam, subministretur ig. donec omnia colliquescant; id quod stylo ferreo experiri licet; si nimirum eidem adhæserit, & instar terebinthinæ ductilis fuerit coloris rubei subobscuri. Vase refrigerato eximitur materia, quæ est dura instar picis. Hic magnes Arsenicalis venenatus ampliùs non est: sinè omni enim noxa animalibus dari potest. Præterea cauterium potentiale est insigne, quod sinè ulla inflammatione aut corrosione dolorifica operatur. Usus ejus est in Peste, in forma periapti de collo pensilis.

Ex hoc itaque construitur Emplastrum prædictum: quod

℞ *Terebinthinæ laricea & Ceræ an.* ℥ ß.
gummi serapini,
ammoniaci,
Galbani,
magnetis arsenicalis an. ʒ iij.
olei succini ʒ ij.
terræ vitrioli opt. lotæ ʒ j.

dissolve priùs gummata in aceto scillitico, solutionem per pannum lineum cola, & exprime, eamque tamdiu bulliendo inspissa, donec acet. fuerit consumptum & gummata ad priorem consistentiam redierint. Deinde seorsim Ceram & Terebinthinam illiqua, & extra ign. aliquandiu agita, donec ad spissitudinem unguenti redigantur. Porrò adde gummata purificata & insuper pulverem arsenicalem cum vitrioli terra & oleo succini (Terra vitrioli, sic fit: ℞ Vitriolum cum Sal. Ammoniaco sublimatur, donec auferantur tria principia ejus sal, sulph. & Merc. eritque terra residua aliquoties aquâ dulci eluenda) postremo forma Magdaleones cum oleo scorpionum & serva. *Terra Vitrioli.*

Hoc Emplastrum ulceribus aut Carbunculis pestilentialibus more consueto applicatum subitò rumpit eadem, & venenum ex imo istar magnetis potenter attrahit, nec apertum ulcus coire patitur ante perfectam extractionem omnis venenositatis.

Quod si mundificanda fuerint, utere mundificantibus toties dictis & consolidantibus, si opus fuerit. Vide anatomiam vitrioli Angeli Salæ. It. Wurtzii Emplastrum.

Emplastrum, quod aliàs domesticum mihi appellatur, hoc modo fit:

℞ *Colophoniæ, Ceræ an.* ℥ jv.
Terebinthinæ laricea ℥ j.

eliquatis super igne lento adde

Unguenti populeonis ℥ ij.

diligenter H. Hisce omnibus adde

pulveris succini,
Thuris,
mastichis,
myrrhæ,
aloës an. ʒj.
rad. dictamni,
gentianæ,
aristolochiæ rotundæ an. ʒij,
aluminis usti ℥ß.
Sal. ʒ vj,
Camphoræ ʒj,

M. f. a. perfectè & forma in magdaleones. Usus ejus est in Carbunculis & mammillis inflammatis & suppuratis: calorem & tumorem extrahit, maturando ea, quæ suppurata sunt.

Conducit in omnibus ulceribus & scissuris quibuslibet: in vulneribus ambustis multum facit. Vulnera punctim & cæsim inflicta sinè omni pure curat, excrescentiam carnis impedit, ejus quantum saltem opus est producendo, ulcera etiam antiqua priùs mundificata hoc emplastrô curantur. Ideòque non alium ad finem idem nominis obtinuit, quia ejus usus intrà privatos parietes hactenùs invaluit.

Si Febris maligna & pestilens adsit, convenit in principio venæ sectio, licèt in pestilenti, nisi in principio vocetur Medicus, eam imperare non sit necessarium, sed ad ea statim, quæ malignitati resistunt, accedendum, inter quæ primas meritò tenet Bezoardicum minerale, quô oblatô in Peste statim ad externa venenum expellitur, apparente post primum aut secundum sudorem, qui de 6. in 6. horas repetendus, bubone, Anthrace aut Carbunculo.

Præstat hic Julepos conficere ex aqua cardui benedicti cum sale prunellæ, syrupo de limonibus aut succo Citri.

In cæteris progrediatur Medicus secundùm Practicantium normas.

Prosunt tum curationis tum præservationis causâ, rotulæ ex Balsamo sulphuris. Item fiunt opiata ex conserva Scordii veteri, aut cum Theriaca Germanorum (quæ fit cum coquuntur grana Juniperi usque ad mollitiem in aqua simplici, hinc contunduntur & exprimuntur, succus expressus ad formam extracti reducitur) cum liquore è typhus CC. Lapide Bezoardico, lachryma cervi, unicornu, terra sigillata, CC. quæ & per se ad provocandum sudorem offerri possunt cum auro potabili, sale aut solutione perlarum, ex quibus addita confectione alkermes fieri possunt morsuli.

EXTERNORUM CURÆ.

SCABIES.

Scabiei cuilibet persanandæ mundificatio sanguinis necessaria est: Tale nimirum vitium subcutaneum proximè stabulatur in malè affecto sanguine impuritatibus salinis, vitriolatis, aluminosis, stypticis scatente.

Absolvitur cura mundificationibus, Mercurio dulci, Mercur. vitæ, arcano Corallino, extracto panchimagogo & similibus.

Quod si obstructiones supervenisse visæ fuerint, eædem antequam purgationes fiant, expediantur, sinè quibus tamen Scabies inveterata vix dum cedit. Deinceps mundificatô sanguine & obstructionibus demptis sanguinis correctiva feliciter introducuntur.

Magisterium Corallorum & tinctura maximoperè laudantur. Flores Antimonii albi fixi ad sudandum per 20. dies in decocto vel Spiritu Guajaci scabiem contumacem cum prurituu conjunctam feliciter tollunt. (Sic restitui studiosum Medicinæ. Item Bohemum quendam.)

Requiritur interdum Laconica & Unguenta: Item insessiones, de quibus vide Practicos.

Aqua mortua, quæ nempe post solutionem Lunæ in aqua forti factam, & vicissim præcipitatam residua est viridiuscula, scabiem manuum & pedum simplici illinitione, præcedentibus tamen universalibus, perfectè curat Mercur. dulcis in aqua aurantiorum destillata per levem ebullitionem solutus, ità, ut ad ℔j ʒß Mercurii accedat. Idem facit aurum in aq. regis solutum, & vicissim in calcem redactum, si nempe destillatione revocetur, & tandem cum spir. Terebinthinæ extrahatur usque ad olei formam seu oleiformem massam, externè illitum scabiem tollit.

SCABIES VOLATICA.

Est species scabiei, quam Fallopius Volaticam appellat, propter subitam ejus per universam cutim distributionem. Sic sæpe per unicam noctem malum hoc serpere visum est per universum corpus, ità, ut volando quasi illud occuparet.

Dixerunt Medici sanguinis esse Efflorescentiam, alioquin in Erysipelate, sinè tamen scabritie, usitatam.

Cæterùm hæc Volatica neutiquam curari potuit, eô modô, quô efflorescentia sanguinis alioquin curatur, & sæpe ad internecionem usque malum invaluit respuendo omnes medicinas.

In hoc casu omnia quidem fieri debent, quæ necessaria sunt (purgando & sudando) sed cum malum in Peripheriam detrusum externa alia respuat, hoc secretum optatissimum finem imponit. ℞ sanguinem (recentem) in partu ex utero elapsum cum tota secundina vel aliquota ejus parte, & ablue universum locum affectum. Rarò semel atque iterum id repetendum fuerit, & protinus Volatica quasi mortua cadet (inunctiones hîc non prosunt.) Curavi hôc modô infimas periculosa scabie infectas.

CINONES.

Ad Cinones sulphuris & tartari ana coque in aqua, quâ locus affectus à frictione lavetur. Item Balsamus sulphuris.

STRUMA.

Strumæ sinè omni incisione curantur facilè, si bibat patiens ex Cranio hominis sepulti, non quidem semel, sed sæpius.

Idem præstat Cinis Spongiarum, qui sic fit: Si ℥ vj. *Cinis*
verbi gratia, Spongiarum cum ʒ iiij. lapidum Spongiæ *Spongiarum.*
calcinentur in olla operculata, donec pulverisari possint. Cineris hujus quotidie exhibetur ʒ j in vino manè 2. horis ante pastum. Sic Comitis filium 9. annorum curavi. Item aliquot Virgines hujus civitatis, de quibus etiam Empirici aliàs in hoc genere excellentes desperârunt, feliciter à me curatæ sunt.

SCROPHULÆ.

Scrophulæ latentes perfectissimè curantur, (nondum exulcerata dicitur latens) si cineres Talpæ quotidie exhibeantur in vino vel decocto scrophulariæ.

Citiùs evanescunt illitæ oleô lactis (hoc fit per Vesicam ex lacte putrefacto) & si deinde caput mortuum post destillationem lactis residuum denuo cum oleo destillato mistum & in formam Emplastri redactum (*lasz nicht zu viel Fettes darzu kommen*) ac Scrophulis impositum fuerit.

Quod si exulceratæ fuerint, felicissimè curantur inspersis cineribus Salamandræ in olla ign. circulari exustæ. In calcinatione caveas tibi à fumo Salamandræ (dicitur *Olm oder Molch*) Cineres Talpæ nihilominus intrò sumendi sunt ℈ß. gr. vj. viij. & xij.

CONTRACTURA MEMBRORUM.

Contractura membrorum à variis causis fieri potest.

Proxima est constrictio Synoniæ ligamentorum & nervorum in sese quasi abruptorum, unde artuum seu articulorum contractiones introducuntur.

Cura vulgaribus medicamentis difficulter absolvitur.

Extremum refugiū quæritur in thermis, vi & potestate suâ, quam obtinent à mineralibus spiritualiter in ejusmodi aquis vigentibus.

Hoc verò auxilii genus usitatum quidem est in communi

muni praxi, deficiente vero eodem, aut longiùs quàm par est remotis, possunt commodissimè ea adhiberi, quæ feliciùs sæpe numerò domi applicantur.

Mundificetur corpus blandis purgantibus, qualia sunt: Extractum Ellebori, Rhabarbari, Mechoacannæ. Item, panchymagogon vegetabile; Etiam ex mineralibus egregium est specificum purgans pilulæ Antimoniales sursum deorsumque purgantes, vel tantùm per inferiora.

NOTA.

Mercurialia hic commodè adhiberi nequeunt, quemadmodum nec Colocynthis nec Elaterium. Humiditatibus nimirum substantificis nonnihil insidiantur.

Quod si obstructiones in corpore viguerint, quæ alioquin contracturas & præcedere & sequi solent, eædem expediendæ sunt per deobstruentia tum vulgaria tum etiam Chymica.

Deinde corpus universum reducendum est ad temperaturam æquabilem necessariæ humiditatis. Sic insessiones seu cupæ parantur ex plantis mollificantibus.

NOTA:

In extenuatis Laconica valde nocent potiùs quàm prosunt.

Cæterùm in omni insessione aliquid de tinctura Antimonii dandum est justâ dosi cum vehiculis convenientibus, quale est aq. lilii convallium, ut inter lavandum etiam aliquid sudoris ex habitu corporis emanare queat.

Hoc prætereà modô Spiritus vitæ liberiùs ad extremitates membrorum fertur, istiusque causa absolvitur.

Posthac omnia tandem externa sunt accersenda. E multis aliis hoc in primis omnem absolvit operam, quod sequitur: ℞ radicis angelic. ℔ v. Contusas coque in diplomate cum vino optimo vase diligenter clauso, donec radices in mucilaginem abeant, exprime & leniter ebulliendo ad casum mediæ partis coque, dein ℞ vini ardentis Rhenani vel Hispanici ℔. iiij

Solve in eodem croci optimi pulverisati ℥iij.

Hoc vinum paulatim in vase convenienti super cinerem calefac, & impone Saponis Veneti optimi tenuiter secti ℔j, & continuè move cum spatula, donec sapo planè fuerit solutus. Quô factô adde olei Terebinthinæ & Juniperi ana ℞ jß. M. diligènter & cum mucilagine radicis Angelicæ conjunge, ebulliendo ampliùs, donec ad justam consistentiam redactum fuerit. Hoc unguento inunge universum corpus, & præsertim in iis locis, ubi contractura fortiùs inhæret, semper ab egressu balnei, idque fac novies semper alterius diebus tum sessione tum inunctione repetendo. Hoc modo adstricti nervi & ligamenta restituuntur, & patiens ad pristinum vigorem redit. Si cum tinctura Ant. ante insessum 3. vel 4. gutt. olei angelicæ stillatitii, ùt dictum est, exhibeantur, facilior & brevior fit tota curatio.

NOTA

Galbanettum non adhibendum nisi firmiores fuerint vires, nec corpus emaciatum.

In Contractura ex Mercur. inunctionibus valet Laconicum cum Spir. Vini suprà traditum, (balneum ex decocto pisorum) exhibito simul balsamo vitæ in aqua Theriacali, mistura simplex vel tinctura Ant. pro sudore eliciendo, adhibito posteà Emplastro Magnetico.

Ex Veneno hausto balsamus vitæ cum emplastro Magnetico, præsertim latente veneno in centro corporis, vide suprà de philtris. Hoc modô curata Comitis filia.

ARIDURA.

In Ariduris particularibus præmissis universalibus, si necessitas efflagitaverit quædam sunt interna, sunt quædam externa specifica, quantumvis haud ocgem, fomentationes (ex salicibus.) Item, inunctiones & Emplastra ab autoribus hinc indè descripta & usu comprobata multùm prodesse.

Interna sunt: 1. ℞ mellis virginum, hoc est, sincerum q. s. illioe ollam interius, & eandem planta in acervum formicarum, ità tamen, ut orificium ollæ tectum sit particula aliqua cribri non planè angusti; Hac nimirum ratione formicæ appetentes mel, per foramina cadunt sine recrementis; quando itaque sufficiens earum quantitas collecta fuerit, affundatur bonus spiritus vini & digerantur omnia vase clauso in M. B. per unum atque alterum diem, posteà destilla, primùm lento igne, ut prodeat spiritus vini, tandem fortiori, ut aqua mellis & formicarum simul prodeant, quàm serva. Hujus aquæ exhibe cochl. j. singulis triduis mane jejuno stomacho. Interdum etiam vesperi cochlear ßeum pane tosto. Membrum verò exsuccum & aridum cum Spirit. vini primò prolecto aliquoties fortiter frica. Vide suprà de Atrophia.

2. Mirabili potestate valet in restituendis Ariduris aqua fluviatilis, quæ inter aquandum ex ore equorum generosorum, postquam biberint, profluere solet, si nempe diligenter colligatur & potanda mane & vesperi detur.

Extremum est arcanum Aluminis dulcis, cujus mentionem facit Wurtzius c. 23. tit. 3. quod explicatum sic habet: Decoquatur (hoc est, calcinetur) alumen ad consistentiam crassam in olla, ut evaporet phlegma. Deinde tritum per retortam destilletur, ut habeatur ipsius spiritus instar aquæ fortis. Hoc caput mortuum exemptum, & tritum est terra mollis & lenta, de qua loquitur Wurtzius, ea solvetur in aqua tepida, residebit terra mortua inter solvendum in fundo tepidæ aquæ, filtratur & posteà concoquitur: alumen verò mite simul per filtrum transit. Coagulatum hoc alumen conjunge cum sale communi & procede ulteriùs, quemadmodum ipse autor docet. Usum vide apud ipsum locô dictô. *Arcanū aluminis*

Est & extremum aliud in Ariduris oleum vitrioli, succini vel Terebinthinæ. It. axungia humana cum oleo vitr. ana, oleum rubicundum sive forte, quod ex vitriol. cæruleo fit, invicem paulatim (propter metum astantium à dispositione) seu guttatim cum oleo succini aut reliquis suprà dictis mixtum.

Ustus locus primùm asperioribus linteis fricetur: posteà illinatur & quidem aliquoties.

NOTA.

Membra aridiora semper calidioribus pannis vel etiam exuviis vulpinis (*ein Fuchsbalg ungearbeitet, das rauhe hinein gekehret*) foveantur.

In Luxatione 1. membrum reponatur.

2. Applicetur Decoctum florum Chamomillæ, Hyperici, verbasci cum panno cæruleo.

3. Unge locum oleo ceræ.

TUMOR.

In Tumoribus Oedematosis stercus caprillum cum aqua fabrorum, vel quod præstat urina propria coctum applicetur.

In Tumoribus calidis, quos φλεγμονὰς appellant, generaliter prosunt Epithemata, qualia sunt:

1. Aqua spermatis Ranarum in qua aliquid myrrhæ ebullierit.

2. Lixivium forte (ut quasi lactescat) cum oleo lini mixtum (intrà 2. 3. vel 4. horas) sistit Herpetas, quibus pueri inficiuntur.

3. Emplastrum ex nasturtio aquatico contuso.

NOTA:

Si ejusmodi tumores sæpiùs occurrunt sanguinis mundificantia & minuentia statis temporibus negligenda non sunt.

PHYPELLÆ.

In Phypellis (*Ohrenzwang*) ol. tartari fœtidum. It. ol. Guajaci valet. Panus aliàs dicitur hic tumor, qui phlegmone est in adenum & inguinum locis exortus.

BUBONE.

De Bubonibus suprà in Peste. Hic commendatur Balsamus tartari, de quo Rulandus Cent. 2. Cur. gr. Emplastrum Diasulphuris euratione sequente apud eundem.

CARBUNCULUS.

De Carbunculo vide suprà de Peste. Huc refer Emplastrum ex Magnete Arsenicali, de quo paulò antè.

EPINYCTIS ET FURUNCULUS.

In Epinyctide & Furunculo valent eadem, sed cave ne ferrô aperias (præsertim pestis tempore) plerumque nimirum mors sequitur, pustularum pessimæ subnigræ & sublividæ, ità vocantur, quòd in nocte erumpant.

TERMINTHUS.

Terminthi (*die braunen Blattern*) interdum non absimiles sunt Herpeti ulcerato, inunguntur oleo nucis expresso & inspissato, de quo suprà (*reusz erstlich das hautlein hinvveg, das umbher vvachset.*) Item Balsamus Diasulphuris Tumores, in quorum summitate pustula nigra apparet.

OEDEMA.

De Oedemate egregiè præcipientem vide Platerum.

HYDROCEPHALUM.

In Hydrocephalo limaces cum suis testis pistentur & reducantur in formam Emplastri, quod capiti applicatum & relictum, donec spontè cadat, mirabiliter resolvit. Vide de his centuriam 3. Chirurgicarum observationum Fabricii Hildani.

TYMPANITIS, RAMEX FLATULENTUS.

De Tympanitide & Ramice flatulento suprà.

CUTIS TUMOR FLATULENTUS.

In tumoribus cutis flatulentis applicentur cucurbitulæ sine scarificatione: Item, Carminativi semina: radix Ebuli recens contusa & Emplastri loco applicata validè omnes ventositates tollit.

SCIRRHUS.

De Scirrhis præsertim interiorum partium suprà dictum.

Ubi extrà apparent, Cataplasmata ex radice bryoniæ, It. stercore caprillo & urina prosunt.

NB. Emplastrum ex Cicuta, de quo suprà, non hic usque adeò commodum.

GANGRÆNA.

De Gangræna vide curationem ultimam Cent. 10. Rulandi. Balsamus sulphuris superimpositus. Emplastrum diasulphuris (sic Ganglion penis in Consule Bremensi curavi.) Vide etiam infrà de Gangræna & Sphacelo incipiente.

BRONCHOCELE.

Bronchocele est tumor nervorum in partibus ligamentosis, ex carnibus spontè facta, curatur Balsamo sulphuris & Emplastro diasulphuris.

CANCER.

De Cancro vide suprà (Cancer latens tangatur) dicitur cancer mammillarum.

ULCERA PHAGEDÆNICA.

In Ulceribus Phagedænicis præstat oleum commune impregnatum spiritu Merc. sublim. de quo suprà.

Item Balsamus sulphuris, Emplastrum Diasulphur. sed ulceribus priùs mundificatis (vide mundificantia suprà de Lue Venerea.

SARCOMATA.

Sarcomata curantur, ut Polypus, de quo suprà.

VARIX.

In Varicibus (hæ puerperis familiares, unde Germanis *Kindes Adern*,) ℞ Butyri Majalis vel in defectu olei rosarum part. j. succi ex contusis cancris expressi part. ij. M. & coque ad formam Unguenti (vel ebulliant leniter, posteà soli exponantur, sed tum foetet maximè.)

Aneurisma.

Ad Aneurismata.

℞ *Ceneris ficuum* ℥ß,
Ceræ ℥j,
Terebinthinæ ℥ij.

M. F. Emplastrum, extendatur & applicetur sæpiùs. Aliquando Balsamus sulphuris adjiciendus est, nonnunquam terra vitrioli purificata addenda.

ERYSIPELAS.

Erysipelas recens quamcunque partem invaserit externa discutientia requirit moderata. Sanguis menstruus in aceto rosaceo dissolutus & calidè applicatus subitò solvit, præsertim si sudores quoquè moveantur ex Bezoardico cùm simplici tum composito, vel solari vel lunari in aqua senecionis. It. ex mistura simplici in eodem vehiculo.

Sic decoctum Myrrhæ & Olibani in Vino & aceto calideque applicatum citò dissolvit.

Folia raphani sylvestris conquassatis fibris calidiusculè applicata fervorem sanguinis reprimunt.

Nonnullis aqua spermatis Ranarum, ad extinguendum ignem sacrum familiaris est, sed sæpe malo cum successu. Est nimirum nimis frigidum, nocet in sese Mercurium cum Saturnina quadam proprietate conjunctum. Itaquè repercutiens quidem est, sed subsequentium gravium symptomatum causa manifesta. Mortificantur exinde tum partes nervosæ tum venosæ. Ejus tamen particula cum decocto Myrrhæ & Olibani mista laudabilior est ad institutum.

Tibialia linea imbibita aqua spermatis ranarum & vicissim exsiccata, subindeque eodem opere præparata, pedes & crura ab Erysipelate sæpius recurrente muniunt & præservant.

Erysipelatis exulcerati curam vide apud Rulandum centuria 1. curatione 43. Hac curâ feliciter usus sum in mulierculis, (Nasturtium aquaticum singulare.) It. Erysipelatis phlegmonosi curat. 61. cent. 9.

PHLYCTÆNA.

In Phlyctænis vel Phlyctidibus (*das vvilde Feuer oder Nachtbrand*) quando ad partes carnosas locum figunt: citò restinguendis tum curandis nihil potius est Epithemate ex lixivio forti cinerum fagi & oleo lini ana calidè confusis & mixtis facto, ac deinceps cum laciniis loco dolenti applicato, sæpiùs reiterando. Si aliquid olei nuci adjeceris, perfectior subsequetur cura. Sunt verò pustulæ similes illis, quæ ex aq. fervente enatæ liquorem flavum in se continent.

HERPES MILIARIS.

Herpetem miliarem *den fressenden Wolff, Ameysen*, veluti & veram, aqua calcis vivæ calidè in petiis applicata, mitigat: fortiùs operatur, si alumen dulce vel saccharum Saturni in eadem ante applicationem dissolvitur.

Optimum verò in his casibus præsertim respicere ad mundificationem corporis. Sæpe nimirum cacochymia in viris, mensium obstructio in fœminis utrisq; causam suppeditare potest.

Utrumque igitur faciendum, quod res jubet.

Sudores præterea sunt necessarii, quibus omnibus præmissis ritè, reliqua non erit inutilis cura. Quod si cutis ipsius & carnis exulcerationes serpentes jam tunc malum pertinacius fecerint, mundificantia sunt necessaria, de quibus suprà.

Commendatur hic maximè cremor calcis vivæ cum mundificantibus mistus & applicatus.

Decoctum persicariæ, sic folia rubi idæi in aqua & vino decocta Herpetes præsertim tibiarum non tantùm mundificant, sed insuper sanant.

Unguentum Saturninum ex lithargyro Sol. & oleo olivarum sine igne, tantùm in mortario plumbeo diuturnia tritionibus mistum maximè conducit.

Bal-

Balſamus ſulph. complementum abſolvit.

IMPETIGO, LICHEN INCIPIENS.

Impetiginem, Lichenem (*zittermahl, Flechten im Angeſicht*) incipientes, præſertim in facie & collo ſaliva jejuni ſuper illita loco aliquantulum agitato tollit *auſsgekratzt*) ſin horridior fuerit, & latiùs ſerpere pertexerit, præcedentibus corporis mundificationibus alia ſunt adſciſcenda.

Sic aqua, quæ deſtillando prolicitur ex oleo tart. per deliquium ſoluto cum Mercur. crudo (proportione quadruplâ, ut ſit olei tartari ℔j. 1. Mercur. ℥iij, ex retorta Mercur. primùm prodit, deinde aqua non corroſiva) impetiginem & lichenes omnes etiam contumaciſſimas curat.

Sic oleum tartari per deliquium factum cum ana olei ceræ diligenter miſtum impetigines & mundificat & curat.

PRURITUS.

Ad Pruritum

℞ *Unguenti infrigidantis Galeni* ℥j,
populeonis ʒß,
opii gr. iij vel iiij.

diſſolvatur opium in oleo amygdalarum dulcium, poſteà miſce & illine.

PSORA.

Pſora quantumvis à ſcabie videatur diverſa, unas tamen & eaſdem ſuæ generationis habet cauſas, niſi quòd ſemper coincidunt, aut una alteram ſubſequatur, quicquid igitur diſcriminis ineſt, id ſaltem dependere videtur ex alterius parentis nimia, nec admodùm ſanâ conſtitutione proveniente.

Diſquirendum itaque fuerit ſedulò, quando generari vel etiam dominari in corpore cœperit.

Pſora fœda penè eſt pſora Græcorum; nec multùm differt à lepra Græcorum.

Sed hæc poteſt curari, id quod ſuprà vidimus, deſumpta cura ex Viridello.

Qui autem Pſoram curare poteſt, numquid & ille ſcabiem ſanare poterit? Exiſtimo, nec tamen experientia longè abeſt. Vide, quæ ſuprà dicta ſunt de Lepra.

FAVUS, ACHOR, CAPITIS ULCERA MANANTIA.

Favum, Achores ac reliqua capitis Manantia ulcera, vel jam confirmata vel aliis medicamentis perperam adhibitis exaſperata, mundificantia quidem interna nempe ad ſanationes diſponunt, ſed nullum tam felix eſt mundificans, quin averruncatis cauſis etiam malum ipſum externum tollas protinus. Nec ſemper prodeſt, præſertim in pueris, ejusmodi Manantia Ulcera ad curationes protrahere, præſerim cum ſæpiſſime uſu evenerit, multò plus periculi indè eſſe & noxæ, quàm ſalutis & tranquillitatis.

Nonnulli per vitras picatas cum arſenico mixtas eradicare conantur iſta mala, ſed propterea cedendo planè fuerunt noxia.

In omnibus præſtantiſſima cura: præmiſſis præmittendis, petitur à duobus.

I. Eſt Urina aprugna cum veſica ſua exempta & inverſa addito cerebro aprugno, quæ diligenter munita aliquandiu fovenda in camino, ut fumô indurari queat, cujus medulla remanens illita exulcerato capiti aliquoties repetendo ſolidiſſimum malum tollit.

II. Eſt Balſamus ſulphuris, qui hæc & ſimilia ulcuſcula citò tutoque tollit.

VERRUCA.

Verrucas cujuscunque generis tollit aqua ſupernatans truncis quercuum bipenne detruncatarum.

(Verrucæ lotio menſtruali lotæ & ſponte exſiccatæ cadent.)

CLAVUS INCISUS.

Clavi inciſi eluentur urina canis, poſteà Emplaſtro ex cera rubea (meliùs operaberis, ſi pauxillum Merc. dulcis adjeceris) tandem ut ſanetur, particula lardi ſalsi aliquandiu ſuper locum affectum geſtetur.

In Clavis eruendis valde laudatur tanquam ſecretum à Rulando:

℞ *Ol. ſulphur. per campanam* ʒß,
lapid. corroſiv. ſal alkali ʒij,
ſem. hyoſcyami ʒj,
opii ʒj.

tere & miſce. F. M. vel ℞ Sanguin. anguillæ & locum affectum lava.

CALLUM.

In callis præmiſſis lavacris frequentioribus optima eſt raſura cum cultro (cauteria potentialia locum hîc non habent.)

MACULA

Maculas, de quibus Fernelius ſi quis feliciùs curare cupiat, corpus primum à pravis humoribus emundet, poſteà externa adhibeat: de quibus multi Practica ſunt.

Pingnedo Thymali piſcis (*Aſchen*) & oleum cannæ maculis illita eas tollunt.

Sanguis humanus cum æquali parte lactis humani deſtillatus maculas tollit.

LENTIGO.

Lentigines (*Sommerflecken*) tollit aqua deſtillata foliis ſatyrionis maculoſi collectis In novilunio, quâ cutis diligenter in Autummo lavetur ad præſervationem, ne in vere redeant.

Sic ſal ex cineribus cauſium antiquorum in eadem aqua ſolutus remedium.

SUGILLATA.

Sugillata optimè tollunt carnes crudæ impoſitæ.

GANGRÆNA, SPHACELUS INCIPIENS.

Gangrænam ſeu Sphacelum incipientem prohibet.

1. Lixivium forte in quo ſcordium, radix ſcorzoneræ & vincetoxici ebulliendo coctæ ſunt, locum affectum cum eodem lixivio calidè fovendô.

2. Prodeſt Spir. Vin. Camphoratus, hoc eſt, in cujus ℥iij, Camph. ʒj, fuerit ſoluta: hoc pars affecta lavatur, vel cum petiis munitur. Hôc nihil videtur aptius ad ſyderationem partis impediendam. Vide Fabricii Hildani obſervationes & libellum *vom kalten heiſſen Brand.*

3. Butyr. Ant. quo pars jam affectâ & ſyderata, ut feliciùs à viva parte poſſit ſeparari, nec hæ partes ulterius inquinari; illinienda eſt, vel notanda; diſcernendæ ſunt iſtæ invicem deſcripto circulo cum illo butyro, quem ſyderatio, ſi cætera convenienter fiant; non transgreditur: pars autem mortua ſeparanda eſt, vel ope Chirurgi, ſi integrè fuerit ſyderata: vel unguentis mundificantibus, ut ſaltem partes mortuæ à vivis ſeparentur.

Huic inſervit oleum olivarum vel, quod melius eſt, oleum papaveris per expreſſionem factum, ſi in ejus ℥iij, Mercur. ſublim. ſeu turpethi mineralis ʒß, usque ad brunnitatem olei diſſoluta fuerit, (Balſamus Merc. non propoſitus.) Hoc oleum perfectè mundificat & omnes exulcerationes fœtidas & Gangrænas à partibus vivis eleganter ſeparat, putrida abſumit, ſana non tangit.

ULCERA.

De Ulceribus vide, quæ ſuprà dicta ſunt. In his omnibus qualibuscunque primò mundificantia ſi opus eſt, poſteà detergentia, tandem conſolidantia requiruntur.

De mundificantibus dictum eſt anteà, conſolidantia utiliſſima peti poſſunt ex balſamo & Emplaſtro Diaſulphuris, de quibus ſuprà.

FISTULA.

Fiſtulæ curantur partim externis, partim internis Medicamentis.

Interna ſunt potiones vulnerariæ: de quibus, conſulantur Autores, in primis Wurtzius cap. proprio tractatu 4.

NOTA:

Fiſtula nonnunquam curatur, ſi in os aliquod deſinit, illud nigredine aliqua vel carie infectum fuerit. Os itaque

itaque aut radendum, aut convenientibus medicamentibus purgandum. Sic Mercur. dulcis in aqua plantaginis solutus & illitus nigredinem aufert.

Consolidantia petenda sunt ex magno illo consolidantium cumulo.

Sal solis ex capite mortuo extractum & mundificatum insigne est, si post fistularum elutiones tandem supponatur, præsertim si in succo Cancrorum fluviatilium fuerit solutum,& turundis vel aliis instrumentis foraminatis fuerit in fistulam ingestum.

Ad consolidandas præterea fistulas præsertim gingivarum, postea quam dentes erosi exempti fuerint, citra quam exemptionem nulla fit sanatio: alioquin præsentissimum est liquor, qui post specificum purgans Paracelsi jam terna vel quaterna vice extractum tandem incoagulabilis manet. Hujus guttæ aliquot sæpius in fistulas immissæ vel cum turundis applicatæ breviorem operam absolvunt.

VULNERA.

Curationes Vulnerum ad Chirurgiam rectè pertinent, administrationem nimirum manualem requirunt, quemadmodum & ulcera.

In horum autem curatione egregiam operam præstitit Felix Wurtzius Chirurgus, cujus opera extant, quæ commendatione eleganti dignissima sunt.

Paracelsus Chirurgus eminens videtur operam absolvisse, quæ in tota Chirurgia necessaria & evidens est. Ipsius itaque Chirurgica scripta magno usui sunt, in primis verò illa Chirurgia parva olim Basileæ succinctè à Viro Amerbachio excerpta & hactenùs non excusa.

Iidem autores quoque eleganter præcipiunt de omnibus symptomatibus & accidentibus unicuique vulneri sæpiùs evenientibus, quibus in primis Felix Wurtzius felici manu quomodo succurrendum, docet tract. 3. suæ Chirurgiæ.

Circumferuntur aliàs Balsama Vulneraria, itemque potiones consolidandis vulneribus maximè utiles, de quibus consulantur etiam autores.

Elegans est Balsamus Vulnerarius Felicis Wurtzii, qui ubivis commendatur, multarumque est virium: alioquin usitatiores descriptiones passim habentur, sequentes duæ tantarum sunt virium, ut, si omnia cætera legitimè fiant, ab iis vulnerum curationes solerter perfici possint,& intra perbreve temporis spatium.

Balsamus Vulnerarius.

Balsamus Vulnerarius.

℞ *Galbani,*
ammoniaci,
bdellii ana ℥ß:

macerentur in aceto per triduum, tandem colentur & more usitato inspissentur ad consistentiam mellis. Postea

℞ *Myrrhæ rubeæ finæ,*
mastichis electæ ana ℥ß,
olibani ℥j.

pulverisentur tenuissimè, adde

Terebinthinæ laricea,
olei olivarum ana ℥ij.

Coque invicem igne lentissimo perpetuò agitando, donec gummata illa posteriora probè fuerint eliquata, adde vicissim olei olivarum recentis ℥j,& lento calore denuo coque, atque ità perge, semper ℥j olei olivarum recentis adjiciendo, donec ℔j integra absumpta fuerit, semper tamen probe agitando. Tandem gummata in acetum soluta, colata & inspissata admisce simili modo agitando, & deinceps recens oleum olivarum denuò per vices adjiciendo, donec & altera quoquè ℔ ejusdem olei adjecta fuerit, & Balsamus aliquid flavedinis contraxerit.

Quod si eundem balsamum viridem fieri desideras, adde ℥j æruginis pulverisatæ, & insolando relinque per 1. mensem vel plures, fæcibus paulatim ad fundum se præcipitantibus, à quibus, quod sincerum supernatat, decanta & vasis mundis reserva.

USUS.

Vulnera recens punctim & cæsim facta citissimè curat, si modò ejus particula moderatè calida, ut scilicet sufferre possit patiens, in vulnus immittatur, ita tamen, ut totam cavitatem vulneris rectè adimpleat. Secùs nimirum superiores partes consolidantur, relictis inferioribus adhuc crudis & alia Symptomata tum inferentibus. Quod si vena simul fuerit læsa, illa liganda est & balsamo deinceps infuso spatio quatridui ad minimum, ligatura nempe etiam debitè adhibita perfectè vulnus consolidatur.

Nonnulli usurpant in hisce casibus etiam interdum non adhibito Balsamo pulverem conglutinatorium, qui fit ex cancro fluviatili. ℞ Cancros integros adhuc vivos & recentes ex aquis assumptos mense Junio quando Luna commoratur in cancro (Cancri sint molliusculi, qui jam pridem exuvias posuerunt) exsicca in clibano in vase terreo, ne tamen comburantur, aut igne tangantur, donec pulverisari possint tenuiter. Hunc pulverem immittunt in vulnera etiam profunda, sed hac cautione, ut omnes cavitates expleantur; alioquin ubi pulvis iste fundum non attigerit, consolidatio quidem vulneris superius fit, sed ad fundum generatio puris impediri nequit. Itaque hoc semper providendum fuerit, alioquin vulnera recenter consolidata sunt secanda.

Alter Balsamus talis est: ℞ mucum ex auribus, quantum ejus haberi potest: adde olei nucum juglandium expressi & coque invicem, donec lento calore oleum aliquantulum inspissetur in formam Balsami.

Hujus usus est stupendus in omnibus vulneribus citissimè curandis, maximo operè nimirum consolidat, & omnes partes absolvit.

Huc refer Balsamum sulphuris & Emplastrum Diasulphuris Rulandi, quorum evidentia laudabilis est.

FRACTURA, LUXATIO ET DISLOCATIO OSSIUM.

Fracturis Ossium: Item Luxationibus & dislocationibus ritè rectèque curandis & restituendis possunt consulere Chirurgi Practici.

Osteocolla mirabiles effectus in adultis intrò sumpta præstat, sed juvenibus non item. Vide Observationes Fabricii Hildani.

Hoc ab arcano vel magisterio (philosophicè calcinato) ipsius lapidis dextrè parato evitari posse, ut æque scilicet senibus ac juvenibus possit, experientia docet.

De universo autem circa ossa magisterio hactenùs observationes perpaucæ, aut ferè nullæ fuerunt, quo minus de iisdem aliquid veri adhuc dum referre liceat.

TRACTATUS JOANNIS ERNESTI DOCTORIS MEDICI DE OLEIS VARIIS ARTE CHYMICA DESTILLATIS.

OLEA destillata eandem habent vim & efficaciam cùm aromatibus, seminibus & herbis, ex quibus destillantur. Quia verò in ipsa destillatione omnis immundities & excrementa, quæ ipsorum operationem impediunt, separantur, & solùm substantia illa sustentans, & ad usum quasi vivificatis remanet, facilè conjectandum, illorum guttulam etiam unicam destillatam plus posse, & majori etiam facilitate & fructu operationem suam perficere, quàm integer manipulus seminum, aromatum & herbarum. Operatio verò eorum præcipua est, naturam confortare ac immutare, caloremque nativum fovere, ut ægritudinibus eò magis resistere, ac spiritus corporis & quicquid in eo purum utileque reperitur, reficere possit. Quocirca diligenter advertendum, ut debitô tempore & in convenienti pondere usurpentur.

Cur olea destillata majorem habeant efficaciam, quàm simplicia ex quibus destillantur.

DE MODO DESTILLATIONIS OLEORUM EX SEMINIBUS, RADICIBUS, HERBIS, AROMATIBUS, &c.

Semina, ex quibus Oleum destillare cupis, priùs in minutissimum pulvereos sunt redigenda, & per cribrum transmittenda, quô factô, cuilibet libræ seminis, adde manipulum tartari, mixta sibi invicem vasi ex cupro, mjice tantum aquæ fontanæ, ut palmum integrum supernatet, affunde, linteisque ac charta madefacta & compacta ità, ne quid exhalet, occlude, & quinque horis continuis, primò quidem igne vehementiori, posteà cum ascendere videris, leniori destilla. Diligenter verò receptaculum posterius erit observandum, ut destillatio sine intermissione procedat, seu guttula guttulam eò usque sequatur, donec nihil amplius de oleo destillet, quo viso ignis removendus & oleum refrigeratum more solito separandum.

In destillatione Oleorum macis, nucistæ, & quidquid hujusmodi destillare desideras, tartarus & sal contritus admiscentur, itaquè sicca igni admoventur, quæ vasi injecta, manu tam diu, quò usque sudare incipiant, nec manum præ calore admittant, agitantur, tunc aqua calida quantum satis est, affunditur, vas diligenter occluditur & Oleum, ùt dictum est, extrahitur.

Caryophylli, Zinziber, Piper, Cardamomi, Cubebæ, mala aurea sive aurantia, majorana, rosmarinus, cæteraque simplicia & aromata priùs minutissimè sunt contundenda, vasi destillatorio satis magno cum additione tartari & salis injicienda, tantum aquæ, ut quinque transversos digitos supereminéat, affundenda, alembicus communis, vel cæcus, sicut tibi notum, imponendus, optimè cooperta fornaci aut arenæ calidæ accommodanda & per decem vel plures dies materia indita digerenda, posteà vasi ex cupro immittenda, quantum aquæ opus fuerit, ulterius affundenda, &, ùt de oleo anisi & fœniculi dictum est, destillatio perficicoda.

DE OLEO ANISI, FOENICULI, ET CUMINI.

Horum seminum lb j, parùm contunditur, cum mensuris duabus aquæ vasi destillatorio ità, ut impleatur, injicitur, sub alembico cæco per octo dies putrescere permittitur. Semen anisi facilè ascendit, itaquè ejus oleum lentô igne erit extrahendum, quia præcipitationem non admittit.

Eô modô etiam Caryophylli. Ad eorum verò lb j. saltem lib. j. ß, aquæ requiritur. Observandum autem hic est, quæ olea facilè ascendant, qualia sunt oleum caryophyllorum & anisi; ideò lento igne erunt destillanda, cætera verò vehementiore.

In his destillationibus summa diligentia requiritur; siquidem ignis vehementior non coovenit, nimis verò lentus oleum coctione paulatim consumit.

Oleum Anisi separari non potest, itaque alio modo, cochleari nempe vel aliter erit abstrahendum, fit enim axungiæ simile, abstractum verò cum suo vitro arenæ impositum iterum clárescit.

Oleum cinnamomi eôdem modô, quô & oleum caryophyllorum destillatur, & quantò magis post destillationem refrigerantur, tantò clariora fiunt: aqua autem fervida est superfundenda. Oleum nucistæ cum vino debet destillari: vini ad quamlibet lib. nucistæ mensura una cum dimidia sumi, & fervidum affundi.

Oleum nucistæ & aliorum aromatum, si post separationem non coeunt, secundò debent destillari; hoc enim facto oleum nucistæ inspissatur, instar olei radicum & præsertim angelicæ.

DE OLEO CINNAMOMI.

Cinnamomo subtiliter pulverisato adde tartarum & & sal. injice ampullæ vitreæ, optimè perlutetur, alembico cæco adaptetur per dies decem & octo in fornacem vel arenam calidam collocetur, deinde in alio vase luto circum circa obducto in capella tam altè in arenam dimittatur quousque vas luto obductum est, alembicus superponatur, recipiens applicetur, rimæ chartâ madidâ beneque compactâ occludantur, ignis ità regatur, ut gutta guttam immediatè sequatur, & ità per tres dies integros urgeatur: interim tamen ignis noctu potest intermitti. Et (quod diligenter est observandum) si cinnamomi sumis lb j. erit addenda aqua & vinum, eorum scilicet partes æquales. Si enim vinum planè omiseris, bonam aquam nunquam expectabis: Oleum autem sequitur, sive aqua sola, vel etiam vinum fuerit affusum. Et si in destilla-

deſtillatione ità per triduum perſtiteris, ab igne remove, & cinnamomum cum aqua in vaſe relictum aſſerva: Ejus enim libra in vaſe ex cùpro poteſt denuò deſtillari.

Ex cinnamomi autem libra j. non ultra quartam menſuræ partem bonæ aquæ expectabis. Si verò menſuram integram vini affundis, menſura dimidia aquæ non contemnendæ exſtillabit. Aqua tamen ultimò exſtillans in peculiari recipiente eſt colligenda. Licet quin etiam aquam & oleum ſimul commixta in vitrum excipere & poſteà ſeparare.

Quidam etiam ſpiritum terebinthinæ aromatibus ſubtiliter pulveriſatis addunt, invicemque contundunt; cinnamomi nempe libræ ſpiritus terebinthinæ ℥j, caryophyllorum verò ʒ ij vel iij: ità & herbis, iis tamen recentibus, minutiſſimè contuſis & quantitati earum mediocri ʒ ij addunt, hoc facto, quælibet planta ſuum colorem acquirit & conſervat.

Pari modò olea etiam tinguntur, ſi radix rubiæ Tinctorum imponitur.

DE OLEO ROSATO RITE DESTILLATO.

℞ *Flor. roſ. albar. odoriſ. lib. x.* conſpergantur pulvere ſacch. cand. alb. ità mixta in mortario contundantur, aqua roſacea ſuperfundatur, per tres ſeptimanas integras inſoletur, & poſtea in modum olei cinnamomi deſtilletur: acquiris oleum excellens & fragrantiſſimum, ejus tamen exiguam quantitatem.

DE OLEO SPICÆ DOMESTICÆ.

Flores hujus ſpicæ in cucurbitam injecti comprimantur, eaque lutô optimè occluſa in fimum equinum per 14. dies noctesque ſepeliatur, poſteà lentè primùm, non tamen ad fundum usque, abhinc fortiùs deſtillentur: Hoc facto flores unà cum foliis & ſtipitibus concidantur, ollæ vitreæ indantur, aqua huc usque extillata iterum affundatur, & digeſtio, ùt ſuprà, repetatur: Poſteà in B. M. ità deſtillentur, ut aqua in lebete ebulliat, hoc enim modo major olei quantitas extillabit: hoc, ut nôſti, ſepara, aquam in B. ſecundò deſtilla, habebis aquam & oleum præſtantiſſimum.

DE OLEO RESINÆ CUM CHAMOMILLIS.

Ahenum ſcobe ligni de pinu propè radicem abſciſſi gummoſi & tenuiſſimi ad medium usque impleatur, aquæ quantum ſatis eſt affundatur, florum chamomillæ Manipul. 6. vel 8. adjiciantur, & per veſicam deſtillentur. Exibit nudum oleum cum phlegmate.

OLEUM EX PANE TRITICEO.

Micas panum triticeorum duorum vel trium, minutim conſcinde, panno incluſas per 6. vel 10. dies in fimum equinum calidum dimitte, quousque formam hepatis vel pulmonis acquirant: fœtor enim, qui ex putrefactione exoritur, nihil refert: tunc in retortam injice & in arena deſtilla: hoc facto, adde ſal & aquam, & in B. deſtilla, tandemque, ùt artis eſt, ſepara. Habebis oleum ab omni fœtore alienum & ſapore gratum, quod maximè commendatur ad combuſta, omnis generis inflammationes & gangrænam ipſam.

Quomodo Empyreuma in ſapore oleorum corrigatur.

Hujusmodi olea cum 8. vel 10. partibus vini, & pauca aqua per alembicum deſtillentur, exibit cum oleo etiam vinum ipſum.

DE DESTILLATIONE OLEORUM EX RADICIBUS ACUTIS ET PINGUIORIBUS SEMINIBUS, HERBIS, LIGNIS ET RESINIS.

Si quis aquam præſtantem, quæ ſui ſimplicis ſaporem & odorem unà cum facultatibus ipſis conſervet, deſtillare cupit, is herbæ illius, cum jam ſemen ferre inceperit, quantitatem ſufficientem minutiſſimè conſcindat, ſuccum per prelum exprimat, illum veſicæ ex cupro, ità ut ad medium usque compleatur, injiciat, herbæ conſciſſæ huic ſucco tantum ulteriùs addat, ut vaſis capacitas ſuperior ad quatuor digitos transverſos relinquatur vacua, & tamdiu, quousque guttæ deſtillantes ſaporem ſui ſimplicis amittant, igne mediocri deſtillet. Alembicus verò continuò erit refrigerandus. Si ergò herba fuerit acuta & pinguis, quales ſunt *ſalvia, lavendula, ruta, fœniculus, hyſſopus, abſinthium, pulegium, abrotanum*, &c. unà cum aq. extillat etiam oleum, quod ſeparari debet. Eſt enim optima & utiliſſima ſubſtantia in toto ſimplici, in qua omnes illius virtutes conſiſtunt, & eôdem modô, quo etiam aqua uſurpatur.

DE SPIRITU EX ROSIS ET OMNIBUS ALIIS SIMPLICIBUS EXTRAHENDO.

Roſarum florea quantum eorum habere potes, cum ſale, ùt notum tibi eſt, contuſosque reſerva, aquam ex iis deſtillatam in lagenam collige, manipulum integrum fermenti in aq. calida diſſolve, ſuper roſas infunde, cum baculo diligenter ad formam pulmenti commiſce, valis vero ſive dolii quarta pars relinquenda eſt vacua; foramen dolii non adeò ſtrictè occlude, ſed ſaltem ejusdem operculô contege; in loco calido dolium colloca, & roſas inditas cum baculo per foramen quotidie ſubagita, hôc enim factô incipiat fermentare & usque ad foramen dolii aſcendere, pòſtquam verò deferbuit & materia in ſuum locum conſedit, tum dolium diligenter occlude & ità per quatuor hebdomadas dimitte; hoc tempore elapſo deſtilla, ſpiritum, in quantum vis, rectifica: hic cùm exſtillaverit, phlegma, quo usque Empyreuma conceperit, extrahe. Sic enim unà cum ſpiritu præcellentem etiam habebis aquam.

DE SUMMA ET OPTIMA PRÆPARATIONE HERBARUM.

Quamcunque herbam volueris minutiſſimè conciſam ponderatam ollæ injectam & aquâ perfuſam igni admove, cùm aqua abſumpta & herba contuſa priorem formam adepta fuerit, per linteum exprime, ſuccum expreſſum per arenam deſtilla: Hôc enim factô, primò omnium phlegma, deinde ſpiritus & ultimò oleum rubrũ exſtillabit: hæc per infundibulum ſepara, & per retortam aliquoties rectifica: ità enim perfectiſſimè purgabitur: ſpiritum cum phlegmate in B. M. colloca, phlegma per illud abſtrahe tandemque ſpiritum per alembicum rectifica.

Fæces, quæ in deſtillatione de oleo in fundo vaſis remanſerunt, herbæ, ex qua ſuccus fuit expreſſus, commiſce, ad ignem in cinerem redige, & ex eo cum ſuo phlegmate ſalem extrahe: hic ſal ità extractus, poſtmodùm ſolvatur, filtretur, coaguletur, & ità ad albedinem usque à fæcibus ſuis omninò purgetur, quô facto pulveriſetur & primò cum ſpiritu, deinde cum oleo aliquoties paulatim imbuatur ſemperque in cinere coaguletur. Et cùm ſpir. in ſalem coagulatus fuerit, in phiolam injiciatur & ad ignem lampadis per quatuor hebdomadas figatur: hôc enim modô ad ſummam perfectionem exaltatur.

DE AQUA ROSARUM FRAGRANTISSIMA ET OPTIMI SAPORIS.

℞ Flor. roſarum, quantumvis, partim exicca, minutim conſcinde, ollæ vitreatæ injice, diligenter miſce, cum linteo cerâ obducto & operculo ſuo contege, per ſeptimanas quinque vel ſex in cellam vinariam colloca, tandemque per B. M. deſtilla. Quod ſi liquor non prorſus exſtillaverit, roſas contuſas ex olla exime ſub lapide contere, cucurbitæ rurſus injice, aquam prius deſtillatam affunde & iterum deſtilla.

Ego autem flores roſarum ſale & ſp. vini priùs humecto, deinde deſtillo: ità enim ſaporem & odorem optimè retinet.

DE AQUA ROSARUM REGIA.

℞ *Flor. rof. rec. lib. y. fantal. alb. odorifere, ftyr. calamit. benzoin. cinnam. an. ℥ y, caryophyll. ladani an. ℥j. mofc.* gr. x. M. F. pulvis, quò rofæ undiquaque confpergantur, vitro indantur, vitrum diligentiffimè obturetur, per menfem integrum in fimum equinum fepeliatur, tandem aqua deftilletur & aliquandiu infoletur, habebis aquam maximè præftantem valde odoriferam, & ad defectiones animi utiliffimam.

DE EXTRACTIONE SPIRITUUM EX OMNIS GENERIS AROMATIBUS, RADICIBUS, GUMMATIBUS ET HUJUSMODI SIMPLICIBUS.

℞ *Zedoar. felect. maftic. vel alterius hujus modi* lbj, infundein fp. vin. optimè rectificato, putrefiat per octiduum: hôc elapsô fuperfunde tantundem aquæ, in B. M. lentè deftilla, fpiritum primò, deinde aquam excipe, aquam, quæ inutilis, abjice, fpiritum verò per B. rectifica; hôc enim modò optimum faporem & fummam perfectionem acquirit; Maftichem in vafe relictum igne fortiore per arenam deftilla; Ei, quod non tranfcendit, aquam fontanam recentem affunde, & io B. deftilla: Habebis oleum flavi coloris, pulcherrimum, & pellucidum, quod eft verum & genuinum oleum maftiches, intra corpus ufurpandum. Quod verò in B. remanferit, cum vitriolo calcinato rectifica, fiet hoc modo oleum rufum, non minùs quidem pulchrum; maximi tamen caloris, nec intra corpus fumendum.

DE VIRTUTIBUS SPIRITUS MASTICHES.

Spiritus Maftiches datur in doloribus colicis & omnibus affectibus ftomachi & inteftinorum; conftantis ætatis hominibus cochleare integrum, junioribus dimidium, infantibus verò cochlearis quarta pars: & umbilicus oleo pellucido inungitur; dolores illico fedat, & multoties eft probatum: reftaurat præterea appetitum, ftomachumque & inteftina ab omni pituita & immunditie liberat.

Oleum ipfum robuftioribus datur ad guttulas 10. vel 12. debilioribus verò ad 6. vel 7. 10 aqua appropriata.

DE OLEO ABSINTHII.

Oleum ex femine Abfinthii paratum amiffum auditum reftituit, cum bombace exceptum & auribus immiffum: Contra febres quartanas fumitur illius quarta pars unius drachmæ vel ½. pro ut Medico comınodum videbitur, & fecundùm potentiæ ætatem, cùm jam paroxyfmus inftat, æger verò optimè contegitur, idque fæpius repetitur. Eft medicina promptiffima & fine omni dubio proficua.

Quod fi verò oleum haberi nequit, fumatur fuccus ex abfinthio recenti, ejusque cochlear integrum cum hauftu vini porrigatur: Expellit febrem.

DE OLEO RORISMARINI.

Flores Rorifmarini per 10. dies digere, per cineres deftilla, terram calcina & refolve, & aquam coboba, fiet oleum ad memoriam valde utile.

DE OLEO CROCI.

℞ *Croci* ℥v; *Effentiæ vini q. f. olei Terebinth.* ℥ß. duodecim vicibus de fæcibus deftilla. Not. fpiritus vitrioli vel terebinthinæ tribus vicibus fuper falem calcinatum rectificatur: & in hoc oleo omnia aromata & odorifera digeruntur.

DE OLEO CINAMOMI.

Hoc Oleum menftrua promovet partumque expellit, parum ejus in vino potum & pudendis illitum: modico tamen myrrhæ debet mifceri: oculorum angufis immiffum vifum acuit. Lenogines ex manibus hoc oleum abftergit, pectus calefacit, catarrhos frigidos à capite ad pectus delabentes inhibet, cardiacam & alios omnes affectus pectoris corrigit, capitique, fronti, naribus & temporibus illitum fomnum conciliat.

DE OLEO CARYOPHYLLORUM.

Super lib. ß. caryophyllorum vinum & aquam affunde, Manip. j. falis admifce, per diem noctemque unicam digere, tandemque deftilla. Exibit aqua & oleum.

Oleum caryophyllorum ad inftar balfami naturalis ufurpatur, cor, cerebrum & omnes fpiritus vitales roborat, omnibus in genere affectibus convenit, imbecillem frigidumque ventriculum calefacit & confortat, coococtionem juvat, omnes immunditiés abfumit: emplaftris ftomachalibus utiliffimè admifcetur: ejus guttula unica ori immiffa ejus fætorem corrigit, obftructiones hepatis aperit, vifum acuit, & ad dyfenteriam & alios morbos inteftinorum mirificè confert.

DE OLEO NUCIS MOSCHATÆ.

Oleum Nuciftæ eft acre & calidum, concoctionem hepatis promovet, exteriùs in latere dextro fub finem coftarum illitum: ad guttulas duas vel tres affumptum colicos dolores compeſcit, ut & intumefcentiam lienis lateri finiftro illitum &, ut anteà interiùs ufurpatum. Ejus guttulæ 2. vel 3. cum oleo fœniculi mixtæ & temporibus illitæ fomnum conciliant: Totidem guttulæ cum aqua majoranæ potæ, gravitatem capitis corrigunt; umbilico illitum Venerem ftimulat: Et omnes virtutes olei caryophyllorum repræfentat.

DE ALIO OLEO NUCIS MOSCHATÆ PRÆCELLENTI.

Nucum Mofchatæ ponderofarum ℥iij in 4. partes confcindantur, vino malvatico infundantur, in vafe duplici optimè occlufo octiduum ità relinquantur, poftea per horam coquantur, & hoc facto refrigefcere finantur: invenies oleum fuper natare, quod ut decet, fepara & diligenter referva: Quicquid hoc oleo illinetur, fit valde odoriferum. Fragmenta nucû iterum exiccentur & ad ufum culinarum referventur. Vinum verò malvaticum, in quo fuerunt infufæ diligenter refervetur, ejusque manè quolibet cochlear unum jejuno ftomacho ebibatur.

DE BALSAMO MAJORANÆ.

Majoran. viridis quantumvis in cera alba & adipe porcino alhiffimo coquatur, deinde exprimatur & quinquies vel fexies repetatur. Acquiret odorem majoranæ & colorem etiam viridem, indè adde olei majoranæ ex herba per veficam deftillati quantum opus fuerit; ut faporem fufficientem acquirat.

DE FACULTATIBUS ET VIRTUTIBUS NOBILIUM OLEORUM, ET QUOMODO EA IPSA USURPENTUR.

DE CINNAMOMO.

Facultas cinnamomi eft valde fubtilis & usque ad tertium gradum calida, tempore hyemali utilior, quàm æftate: ftomachum enim confortat, omnes noxios humores exiccat, putredines ventriculi præcavet, vifum acuit, obftructiones venarum referat, cor verò præfertim roborat. Poteft autem oleum & aqua fimul deftillari. Oleum verò naturali Balfamo non eft abfimile ad omnes putredines internas præcavendas, exteriùs verò ad fanationes vulnerum absque putredine maturandas.

AquaCinnamomi ad omnes affectus frigidos utriusque fexus admodum eft proficua, præfertim fi appetitus & fpiritus naturales funt imbecilles: ejus nempe cochlear integrum cum hauftulo vini malvatici vel fucco citri epotum.

DE OLEO MACIS.

Macis facultas eft calida & aftrictoria; eaque propter in colica ex frigiditate & deftillationibus capitis utiliter ufurpatur, & cor, ventriculum ac uterum confortat. In

mace

mace singulares virtutes ipsemet reperi, quando videlicet palpitatio cordis, obstructio vesicæ aut uteri, stranguria vel alii affectus frigidi occurrunt; ejus etiam guttulæ 3. vel 4. in primo cochleari jentaculi vel primo haustu vini usurpari debent.

DE VIRTUTIBUS OLEI CARYOPHYLLORUM.

De Caryophyllis Arabes præ cæteris omnibus plurimum scripserunt: Sunt autem natura calidi & sicci in tertio gradu, conveniunt stomacho, hepati & cordi, medentur profluvio ventris ex frigore exorto, indigestionem corrigunt, vomitum compescunt, concoctionem promovent, & omnes superfluas humiditates oris exiccant. Adhæc autem omnia oleum multo est efficacius. Nam, ut in veritate sum expertus, illud habet omnes effectus, quos balsam. naturalis habere debet. Exterius omnia recentia vulnera, punctim vel cæsim inflicta, sanat, humiditates nervorum in iis & hæmorrhagia compescit. Interius autem omnes partes naturales, ventriculum & hepar confortat, sanguinem à melancholia mundificat, cor & cerebrum roborat: præsertim vero vertigini & affectibus oculorum convenit, ejus mane jejuno stomacho guttulæ 2. vel 3. in primo cochleari jusculi, vel primò haustu vini epotæ.

DE VIRTUTIBUS VEL FACULTATIBUS OLEI ANISI.

Anisi Oleum virtutes suas multo exerit præstantius, quam semen ipsum: siquidem calor hominis virtutes anisi non ità extrahere potest, quantum externus artificialis calor ignis in destillatione solet. Et quemadmodum omnia esculenta, siquidem in nostram debent converti naturam, necessario prius sunt concoquenda, & igne externo ac opera humana præparanda, ità etiam se res habet in medicamentis.

Oleo Anisi ego uti soleo in vertigine, catarrhis ad pectus delabentibus, indigestionibus & flatibus ventriculi, hydrope, & aliis ægritudinibus ex frigiditate & flatibus provenientibus, prodest etiam omnibus membris exanguibus & nervosis, qualia sunt ventriculus, intestina, vesica, uterus &c. Exiccat etiam fluxum uteri album, & in summa omnia ea præstat, quæ de aniso ipso scripta inveniuntur. Usurpantur autem ejus guttulæ aliquot in jusculis aut vino mane aut quando & quotiescunque usus & necessitas efflagitat.

DE USU ET UTILITATE OLEI PIPERIS.

Oleum Piperis admirandam habet efficaciam, qualis etiam in Pipere ipso invenitur. Piper autem, ex quo hoc oleum destillatur acrem suum calorem, qui in gustantis lingua persentitur, retinet. Est vero oleum nihil aliud, quam aer ab igne separatus, multoque efficacius suam vim & effectus exerit, quam piper ipsum: habet vim valde penetrantem: Quorum venter flatibus vel abundanti phlegmate est repletus, hujus olei sumant guttulas duas vel tres, quemadmodum superius de aliis est prolatum.

Experientia ipsemet sum edoctus hujus olei guttulas tres cum ℈j, myrrhæ rubræ electæ mixtas, nebula obvolutas duasque horas ante paroxysmum febris tertianæ intermittentis sumptas, eam felicissimè curare: præcavet enim horrorem ita, ut nec calor ullus sequatur. Si verò prima vice hoc non fiat, febrisque nihilominus sequatur, fiet tamen post sumptionem secundam. Oportet tamen corpus priùs esse sufficienter purgatum. Quicunque ergo hoc oleo cum utilitate uti cupit, leni purgatione corpus priùs muodificet: ubi enim hoc fit, olea istiusmodi non sunt proficua, sed magis nociva, quia nempe materiam commovent, nec tamen alterant, multo minus ex corpore educunt.

DE USU OLEI CINNAMOMI.

Sumitur hoc oleum ad guttulas duas vel tres cum ovo sorbili vel jusculo gallinæ contra lipothymiam febrilem, parturientibus hoc modò propinatum partum una cum secundinis sine omni detrimento expellit & uterum confortat. In hydropis principio quotidie cum jusc. gall. usurpatum valde commendatur: provocat præterea etiam obstructos menses: itaque à mulieribus gravidis omnino æque ac oleum è baccis juniperi est vitandum, quia non minùs nocet. Olei cinnamomi guttulæ duæ vel tres mithridatio immixtæ adversantur veneno, & promovent sudorem, si nempè cor eo nondum obsessum est.

DE USU OLEI CARYOPHYLLORUM.

Usus & utilitas hujus olei pro suo merito non potest describi. Balsamom præstantissimum mea opinione æquat. Exterius ad conservationem cordis & ventriculi usurpatur, ejus guttulæ 5. vel sex oleo amygdalarum dulcium permiscentur, & regionibus cordis & oris ventriculi illinuntur, quibus partes illæ sunt refrigeratæ. Capiti illitum, sive homo fuerit senex sive juvenis, hoc oleum præcavet canitiem, caloremque naturalem restituit, ventri inunctum dolores colicos sedat; artuumq; durities & ulcera eorundem diuturna ex frigore provenientia hoc ipso oleo feliciter curantur. Hujus item olei guttulæ aliquot cum jusculo caponis sumptæ confortant omnia interiora, in primis autem ipsum cor, hepar & ventriculum; lienis inflationes & intumescentiam corrigit, fœtorem anhelitus emendat, & cruciatus colicos sedat: uterum mirifice corroborat, icterumque album cum jusculo, ut antea, exhibitum eradicat, in suffocatione uteri mulier ipsa interiora pudendorum aqua oleo caryophyllorum invicem mixtis digitoq; exceptis sedulo fricet, videbit auxilium observatione dignum: ut ego ipse sæpissime sum expertus. Ut autem cura illa eo sit certior & constantior, sumatur castorii ʒj. cum vino fiant pilulæ septem, earumque una post primùm somnum deglutiatur & per hebdomadam integram ita continuetur.

DE USU ET FACULTATE OLEI NUCISTÆ.

Contra Catarrhos, & si quis frigidum humidumque habet cerebrum, duæ guttulæ hujus olei vertici capitis fortiter illinantur, cerebrum enim confortat, & omnes destillationes frigidas sistit: observandum tamen est, ne nimium usurpetur, hoc enim modô cerebrum inflammat. Non sine utilitate etiam antiquis ulceribus immergitur cum oleo chamomillæ commixtum: umbilico inunctum colicos dolores mitigat, & cor etiam confortat cum oleo rosaceo mixtum & pericardio illitum. In aphonia verò & lipothymia guttula unica lingua exceptum maximè opitulatur.

DE VIRIBUS ET EFFICACIA OLEI ANISI.

Olei Anisi guttula unica cum oleo Amygdalarum amararum mixtum & auribus immissum, auditum amissum restituit, si vitium non ultra triennium duravit: Si verò est antiquius, pro incurabili habendum. Si quis ex morbo capitis vel stomachi inquietus fuerit, nec concoquere & dormire potest, ex penna dependentem guttulam unam atque alteram hujus olei cubitum iturus paulatim deglutiat, manè vero cum jusculo gallinæ epotet, est enim suave & cuilibet pergratum. Hoc modo usurpatum omnibus catharrhis opitulatur, præsertim vero iis, qui ad pectus delabuntur & anhelitum impediunt, tussimque exuscitant, aperit præterea obstructiones hepatis, resolvit inflationes, confortat omnia interiora, corrigit vertiginem & quascunque ægritud. capitis, sæpe usurpatum, præservat ab apoplexia, paralysi & aliis hujuscemodi morbis. Infantulis hujus olei gutt. 2. cum aq. caponis vel ol. amygdal. dulc. exhibitæ, præservant & simul etiam liberant ab epilepsia, quod ipse sæpius sum expertus. Maximè vero conducit mulieribus, quibus menstrua inordinate non statuto tempore procedunt, & quibus uterus inflatur. Confortat enim matricem, par-

tumque promovet, ea propter mulieres gravidæ ejus ultra unam guttulam non debent usurpare. Compescit quinetiam singultum & ructus. Tempore Pestis ejus guttulæ duæ vel tres mane cum maximo fructu sumuntur, timorem enim & anxietatem expellit & venenum antevertit, utile præterea est iis, qui inquietum habent somnum, corrigit difficultatem urinæ, dissolvit inflationes ventris & qui propter imbecillitatem hepatis hydropem verentur, quotidie cum jusculo gallinæ vel carnis interius assumant.

DE USU ET UTILITATE OLEI FOENICULI.

Hoc, ut supra dictum, cum & sine jusculis usurpatum, cerebrum, stomachumque confortat & inde imbecillitatem oculorum emendat: memoriam corroborat, nutricibus lac adauget, superfluitates phlegmaticas absumit, renum calculum expellit & omnibus venenis resistit, ea propter tempore pestis uno die ol. cinnam. secundo ol. anisi, tertio ol. fœniculi, quarto ol. citri aut cortices citri conditi mane debent usurpari, & si in locis periculosis erit obversandum, in ore retineri. Qui morbo epileptico sunt correpti hujus olei quantum cortex avellanæ capere potest, usurpare debent purgato prius corpore, & illud per decem dies ita continuare.

DE USU ET UTILILITATE OLEI CUMINI.

Contra colicam injiciatur prius enema commune, ut aliàs etiam docui, cui enemati incoquantur radices irid. florentinæ, & si enema effectum suum satis præstitit, umbilicus hoc oleo calide inungatur, dolores quamprimum sistit. Hoc autem in primis hoc loco est observandum olea hujusmodi sine noxa non posse usurpari, si corpus antea non fuerit purgatum: nec gravidis etiam mulieribus ultra granum est exhibendum.

DE USU ET EFFICACIA OLEI SEMINIS PÆONIÆ.

Oleum pæoniæ, ex semine ejus, ut & oleum anisi conficitur, conducitque non minus adultis, quam junioribus contra epilepsiam, purgato prius corpore, ejus guttulæ aliquot manè stomacho jejuno assumptæ & per dies quadraginta continuatæ.

DE EFFICACIA ET USU OLEI ROSARUM.

Hujus Olei guttula unica temporibus illita est prævalens medicamentum contra dolores capitis: ut & contra pestilentiales febres, temporibus, arteriis & pericardio illitum, ejusque guttæ tres in jusculo gallinæ assumptæ, quia cum utilitate purgat, immisce oleo aliquot folia auri, & ut melius misceatur aliquandiu ita dimitte, postea guttulam unā vel duas exhibe, sanguinem perbelle purificat: Et si etiam principium Elephantiasis præsto esset, hoc oleo ita parato & aliquoties usurpato, extirpatur.

DE UTILITATE OLEI RORISMARINI.

Hoc oleum inservit præcipue contra vertiginem, & tremorem artuum, si ex frigiditate cerebri provenerint, febres pestilentiales expellit, in iis, qui venenum forte hauserunt, sudorem provocat, si post ejus usus optime contegantur. Icterum etiam oppugnat, mensesque albos mulieribus in jusculo caponis vel gallinæ epotum, sistit.

DE USU ET COMMODITATE OLEI MAJORANÆ.

Apoplecticis, Epilepticis & qui loquelam amiserunt hoc oleum maxime opitulatur, guttula nempe una atque altera linguæ imposita: comprimit interius usurpatum intumescentiam lienis: febri quartanæ resistit, ante paroxysmum propinatum & spinæ dorsi inunctum. Omnia illa olea ego ipse sum expertus & lectori co libenius communicavi: Faxit Deus Ter Opt. Max. ut & Lectorum quilibet cum summa sua utilitate iisdem uti possit.

Licet etiam prædicta olea, utpote Cinnamomi, caryophyllorum, nucistæ, anisi, fœniculi, seminis pæoniæ, &c. cum saccharo commiscere & infantibus exhibere, sunt enim calida, & idcirco teneræ huic ætatulæ non admodum tuta, nisi solum in Epilepsia.

DE USU ET UTILITATE OLEI ZEDOARIÆ.

Oleum Zedoariæ peculiare habet vim contra aërem contagiosum & vapores malos ex terra exhalantes, & spiritus viresque naturales cum hominum, tum brutorum animalium inficientes: Sanat quin etiam morsus & ictus venenatos quorumcunque animalium, ulcera & vulnera, sive ictu, sive bombardis inflicta: tumores externos & internos resolvit, præsertim verò in matrice natos, penetrat & purificat pulmones; sedat propterea tussim, ventris fluxum, colicam & asthma, corrigit fœtorem oris, præstat corpori nutrimentum, promovet concoctionem, curat vulnera antiquata, corroborat cor & visum, interficit lumbricos & reliqua animalcula, quæ in humano corpore ex putredine nasci possunt, & continet partum in matrice conceptum.

DE VIRIBUS OLEI CALAMI AROMATICI.

Oleum calami aromatici confortat memoriam, amovet dolores capitis & catarrhos ex frigore enatos, emendat debilitatem visus & ventriculi, opitulatur lipothymiis, compescit vomitum, accelerat menses, tollit suffocationem matricis, calefacit stomachum, mundificat & aperit obstructiones renum, calculumque frangit. Et quia inter cætera etiam astringit, inde fluorem involuntarium seminis & urinæ compescit: restituit capillos, & præcavet melancholiam, delirium & maniam.

DE FACULTATIBUS OLEI RADICIS GENTIANÆ.

Radix Gentianæ omnes fere habet virtutes, quæ de calamo aromatico sunt recensitæ. Præ cæteris vero omnibus præservat à doloribus colicis, emendat febres ephemeras & alias malignitate non carentes, abigit fœtorem oris, & vermes dentium interimit.

DE USU ET UTILITATE OLEI CROCI.

Hoc oleum est admodum utile ad febres magnas pestilentiales & æstum capitis, stuporem & dormitationem, vertiginem & maniam melancholicam & alios ejusdemmodi morbos phreneticos; item spasmum, torturam oris, lethargum, catarrhos; raucedinem, anginam, & dolores dentium, promovet expuitionem, calefacit & astringit, interim tamen aliquantulum deobstruit, cor corroborat, ejusque palpitationem emendat, sine manifesta causa tristes & suspirantes exhilarat, lasciviam adauget, sterilitatem emendat, hæmorrhoides fluentes recludit, condylomata vel ficus ani malignas & ardentes sanat, partum uteri conservat, præmaturum exitum ejusdem præcavet, scissuras ventriculi sanat & lienis duritiem, & dolores colicos avertit, flatus expellit; icteritiam, dolores Ischiadicos, erysipelas, nervos, ligamenta, musculosque læsos percommode curat; hepar inflammatum refrigerat, ichores artuum sistit, ab elephantiasi præservat, somnumque amissum restituit.

DE OLEO CASSIÆ.

Ol. Cassiæ est valde confortativum, præsertim vero cordis, & idcirco ad lipothymias utilissimum.

DE VIRIBUS OLEI ALOES.

Purgat hoc oleum cum vini spiritu destillatum umbilico inunctum. Vel,

℞ Aloes lib. 1. myrrhæ elect. ℥ iiij, affunde vini sublimati mensur. ß, per retortam igne forti destilla, recipies oleum, quo umbilicum inunge & purgabis corpus.

dolores ſtranguriæ & confert etiam ad alios affectus veſicæ, & calculum præcipue.

DE MIRIS FACULTATIBUS ET VIRTUTIBUS OLEI EX LIGNO JUNIPERI DESTILLATI.

Prima, commendatur ad dolores dentium, dentiçroſo & dolenti appoſitum & gingivis illitum.

II. Maribus colico dolore laborantibus & mulieribus contra ſuffocationem uteri dantur ejus guttulæ 6. 8. vel 10. in vino calido vel juſculo carnis, juvat ſine ulla mora.

III. Bruta, quæ in artubus male habent, prope ignem hoc oleo unguntur & fricantur.

IV. Si quis homo vel brutum animal cibos malignos vel venenum aliquod ingurgitavit, ei hoc oleum infundatur, expellit illud ſine dubio: & omnes humiditates noxias conſumit.

V. Medetur Epilepſiæ & Paralyſi, toti ſpinæ dorſi in loco calido inunctum: ſanat etiam ſcabiem cuti adhærentem.

VI. Amiſſum etiam auditum reſtituit, ad guttulas tres vel quatuor cum bombace auribus impoſitum & ſæpius repetitum.

VII. Si quis ex ſexu maſculo ſtranguria eſt affectus, hujus olei guttulas aliquot ſumat cum vino calido vel juſculo, & teſticulos ſimul eo inungat. Quomodo etiam fœminæ illud poſſunt uſurpare & muliebria inungere.

VIII. Quibus manus vel pedes vel alia corporis membra frigore ſunt correpta, hoc oleo in loco calido multoties inungantur, reſtituuntur illico quod eodem modo etiam fiat in brutis.

IX. Qui doloribus colicis ex frigore vel calore nimio aut podagra ſunt affecti hujus olei quantum cortex nucis capere poteſt, quinque diebus continuis mane ſumant cum duplici pondere vini calidi.

X. Si quod brutum vel homo lumbricis eſt obſeſſus, huic tribus vicibus tantundem, ut modo dictum eſt, cum duplici menſura vini infundatur, vermes enim occidit. Hoc modo etiam uſurpatur contra ſtranguriam.

XI. Si quibus caput ſcabie eſt infectum, eis totum caput per integrum triduum cum lixivio forti abluatur, ut cruſtæ ſcabiei eo melius emolliantur & abſtergantur, deinde radices capillorum evellantur, tandemq; loca affecta hoc oleo diligenter in loco calido inungantur, ita enim ſcabies hujuſmodi radicitus curatur.

XII. Manibus pedibusque contracti quinque diebus continuis hujus olei quantum cortex nucis juglandis capere poteſt, ſtomacho cum duplici vini pondere hauriant. Commendatur etiam quam maxime contra febrem quartanam & elephantiaſin ipſam.

XIII. Confert non minus ad dolores capitis, ex frigiditate vel frigidis catarrhis obortos; capiti, temporibus & nuchæ inunctum, & per novem dies quotidie ad guttulas ſex vel octo epotum. Ante omnia vero ad icteritiam & hydropem mirificè commendatur.

XIV. Epilepticis caput, utraque tempora, nucha, ſpatium inter axillas, cor & brachia hoc ipſo oleo diligenter inungantur, & guttulæ octo vel decem per novem dies continuos infundantur: abigit omnes ægritudines, quæ ex frigore proveniunt.

DE ALIA OLEI ET SPIRITUS JUNIPERI PRÆPARATIONE.

Baccarum Juniperi quantum vis, contundatur, vaſi injiciatur, aqua frigida ſuperfundatur, quatuor vel quinque ſeptimanas ita relinquatur, & quousque non amplius fermentet, quotidie miſceatur, tandemque ut ſupra deſtilletur.

Aqua, cum baccæ jam contuſæ ſunt, ita frigida affundatur, per biduum & triduum dimittitur, deinde exprimitur, filtratur, in electuarii formam concoquitur, & cum fæcibus, ut dictum fuit, proceditur, habebis oleum vel ſpiritum.

DE AQUA BACCARUM JUNIPERI.

Optima harum Baccarum deſtillatio fit in principio menſis Septembris, & ad eam eliguntur baccæ nigræ & maturæ, quæ contunduntur & deſtillantur. Hujus aquæ ℥j manè, ante prandium, & veſperi epota dolores renum & veſicæ mitigat, purificat item renes & veſicam, promovet urinam & retardantes menſes, expellit partum mortuum & quæcunque venena, ad ℥ß hauſta.

Conducit etiam hæc aqua ad omnes morbos articulares, quando membra & articuli quovis mane, meridie & veſperi ea confricantur.

DE OLEO LIGNI CORYLORUM.

Ex ligno Corylorum, cum probe eſt exiccatum, ut ſæpius dixi, oleum deſtillatur. Extergit & mundificat ulcera antiqua & vulnera ſordida ex fundamento, eaque perbelle ſanat, cum linamentis impoſitum.

Hujus olei D. Eucharius dabat guttulas quatuor cum juſculo lentium vel vino infantulis contra lumbricos. Eſtque experimentum certiſſimum, adultioribus vero in majori pondere exhibetur.

DE OLEO HERACLIO ET EJUSDEM SPIRITU.

Baculorum ſive virgultorum ligni Corylorum quantum vis in loco calido exiccentur, cum arefacti fuerint, in teſſellas ſcindantur, in alembico fictili deſtillentur, ſpiritus primo igne lento abſtrahatur, ad quem ſequitur oleum: quod a ſpiritu eſt ſeparandum; commendatur ad dolores dentium & epilepſiam.

DE VIRTUTIBUS OLEI BACCARUM LAURI.

Conducit hoc oleum ad dolores hepatis, hemicraniam, nimiam frigiditatem ſtomachi & colicam inteſtini jejuni. Item contra dolores uteri, nervorum & omnium interiorum ex frigiditate provenientes; contra arthritim frigidam & alios hujus generis affectus: contra paſſionem iliacam & colicam, lethargiam, frigiditatem capitis, quotidianas & tertianas intermittentes febres, totæ ſpinæ dorſi ante paroxyſmum inunctum: habet enim vim recalefaciendi & emolliendi: & ſi cui ligamenta ſunt exiccata & conſumpta, præſtantiſſimum erit medicamentum, ſi loca affecta eo inungantur.

DE OLEO HYOSCYAMI.

Gangrænæ hoc oleum mirifice opitulatur, panni nimirum ex lana in eo intincti & loco affecto applicati. Confert etiam omnibus locis inflammatis, ad ichorem articulorum & eryſipelas.

OLEA EX GUMMIS FERE OMNIA SEQUENTI MODO PRÆPARANTUR.

Maſtiche, Myrrha & quodquod gummi aliud deſtillare cupis, primo ſubtiliſſime pulveriſetur, in ſpiritu vini rectificato per triduū in balneo, ita, ut ſpiritus transverſos duos digitos ſupernatet, infundatur, cum vinum colorem ipſius gummi extraxerit, ſeparetur, aliusque ſpiritus affundatur, iterum in infuſione per triduum uſque dum coloratum videris, relinquatur, idque quoad ſpir. absque colore remanſerit, repetatur: Tunc ſpiritum colore tinctum & per intervalla effuſum per B. deſtilla: liquori extillato ſilices injice, ex arena deſtilla, ſequetur oleum, quod rectificatum pulchrum colorem & ſaporem acquirit. Aut

Gummi alicujus & ſacchari candi partes æquales cum ſilicibus pulveriſatis in arena primum igne lento, poſtea fortiori, gradus ſcilicet tertii, deſtilla, ne empyreuma acquirat, & phlegma immixtum abſtrahe, remanebit oleum, quod emplaſtris ad puncturas utiliſſimè admiſcetur.

Quidam gummi in ſpiritu vini infundunt, cum vaſe bene obturato in cineres collocant, & in veſica deſtillant olea odorifera, ut *benzoin, ſtyrax* &c. in ſpiritu vini per fæces ſemel deſtillato debent infundi.

DE OLEO TEREBINTHINÆ ET RESINARUM.

Terebinthinam pellucidam in retorta lento igne destilla, habebis primo oleum album, ad quod sequitur flavum, ultimo rubrum, quod fortiori igne erit extrahendum, hæc olea, unumquodque separatum reserva; rubrum oleum est balsamus, qui in arena vel alio modo potest rectificari. Ut autem subtilissimum reddatur ergo ad terebinthinæ libram quamlibet sumo spiritus vini octavam partem. Aut,

Terebinthinæ quantum libuerit affusa aqua fontana in retortam injicio & in balneo destillo; erit spiritus sive oleum album una cum aqua: si nihil amplius de oleo albo sequitur & simul etiam omnis aq. exiit, in cin. quod residuum est, lente destilla; & quando oleum flavum sufficienter exierit, ignem urge, sequetur balsamus spissus emplastris ad puncturas valde proficuus.

DE HUJUS OLEI USU ET VIRTUTE.

Cui urina est obstructa, sumat hujus olei guttulas 4. vel 5. in aqua petroselini vel cichorii, juvabitur illico. Conducit etiam ad dolores dorsi & lumborum ex frigiditate vel obstructione provenientes, ut & ad calculum ipsum, sæpissime nempe usurpatum.

Contra mictionem sanguinis & omnes catarrhos frigidos multoties est probatum; mortificat etiam omnes dolores ex frigore provenientes, membris affectis inunctum.

DE ALTERO OLEO.

Hoc oleum est valde calidum, & propterea cum summa cautela usurpandum: omnibus contabescentibus membris mirabiliter convenit. Ut & ad dolores vagos articulorum, si eo inungantur: omnibus idcirco unguentis contra contabescentiam utilissime immiscetur.

Bistorta, flores hypericon, chelidonia & flores centaurii in hoc oleo infusa & aliquandiu in Sole relicta faciunt oleum rubrum, quod saluberrimus est balsamus vulnerarius ad ulcera frigida tumefacta; ea enim citissime ex fundamento sanat.

NOTA.

Balsamus lucidus Terebinthinæ in vino haustus mirum in modum confert lithiasi.

AD CANCRUM ET FISTULAS.

℞ *Ol. antimonii guttul. ij. olei succini guttul. 6. cum cera & oleo olivar. fiat unguentum.*

AD DEBILITATEM NERVORUM ET PARALYSIN.

℞ *Ol. succin.* ℥ j, *ol. mastich.* ℥ j, *ol. ex granis Juniperi* ʒ ß. *M.* & partes affectas in balneo inunge.

AD SPASMUM.

℞ *Ol. succin.* ʒ ij, *ol. lupi pisc.* ℥ j, *ol.* cc. ℥ ß. *M.* & utere, ut dictum.

AD PARTUM MORTUUM EXPELLENDUM, UTERUM MUNDIFICANDUM, ET STERILITATEM CORRIGENDAM.

℞ *Ol. succin. & mac. an. guttul. iij, ol. sem. verben. Misce,* & cum aqua lilior. exhibe.

AD DOLORES MATRICIS.

℞ *Ol. succin. gut. v. ol. castor. & aneth. an. gutt. iij. Misce,* & cum aqua Melissæ exhibe.

AD PURGANDUM CAPUT.

℞ *Ol. succin. & major. an. gutt. iij. ol. fænic. gut. v. Misce,* & cum aqua Endiviæ mane utere.

OLEA EX LIGNIS OMNIA SEQUENTI MODO DESTILLANTUR.

℞ *Lign. juniper. subtiliter. incis. part. 4. salis calcin. part. 1. diligenter misceatur*, in retorta vitrea igne libero primum lento, deinde fortissimo destilletur, & postea in B. rectificetur: exibit cum aqua oleum pulchrum, quod per infundibulum separa. Oleum pellucidum est, oleum genuinum ex ligno Juniperino: quod residuum est, cum arena commisce & deinde destilla, habebis oleum balsamicum extra corpus usurpandum. Et ita proceditur cum omnibus lignis; ut ligno Guajaco, sassafras, tamaricis & chinæ.

BALSAMUS ARTIFICIALIS.

℞ *Terebinth. communis* ℔ iij, *terebinth. Veneta* ℔ j. *styrac. liquida* ℔ ij *benzoin, styrac. calamit. caryophyllor. cinnamom. nuc. mosch. an.* ℈ ij, *myrrh. elect. pro 4. bacen. lign. aloes* ℈ j. *spica indic. pro 3. bacen. pyrethri. mastic. thuris, calami arom. an.* ℈ j. *vini sublimati Mens. j. Zedoa succin. citrin. galban. serapini an.* ℥ ij, *fol. Menth. M. iiij. ol. laurini* ℔ ß, *Misc.* & destilla sicut scis.

DE VIRTUTIBUS HUJUS BALSAMI.

Conducit hic balsamus ad calculum, obstructiones mensium, contractiones artuum & ad omnia vulnera sananda. Balsamus fuscus crura refrigerata restituit, iis nempe iounctus. Thomatius multos impotentia & contractura artuum laborantes hoc ipso balsamo restituit.

De Alio Balsamo.

℞ *Myrrh. Elect.* ℥ vij. *mastic.* ℥ viij. *aloes hepat.* ℥ xviij. *sal. commun.* ℔ j. Mixta & contusa per retortam lento igne diligentissime destilla. Hujus guttula una gemmis est pretiosior: præsertim infantibus, contra lumbricos ventri inunctus; sanat etiam recentia vulnera, in quibus ossa non sunt læsa, idque spatio 24. horarum.

De Oleo ad Convulsiones.

℞ *Terebinth. pelluc.* ℔. *1. ol. comm.* ℥ x. *thur. myrrh. sarcocoll. mastic. croci, cyclam. equiset. rub. tinctor. an.* ℥ j. *lumbr. terrestr.* ℥ iij. hæc omnia super igne lento in sartagine ex orichalco optime misceantur, deinde per retortam destillentur, & cum nihil amplius extillat, oleum ab aqua separetur.

Est hoc oleum mirabile ad spasmum & paralysin, tam in vulneribus, quam contusionibus & hujuscemodi affectus alios.

DE BALSAMO HYPERICONIS ET EJUS UTILITATE.

Hic Balsamus est præsentaneum remedium & optimum auxilium ad omnia vulnera, puncturas sive ictus, tubercula, intumescentias, apostemata, doloresq; dentium & oculorum, & sine nausea contra omnes dolores internos, interius etiam usurpari potest, ideo pro singulari Dei dono merito habendus.

In mense Junio, Julio & Augusto, quando nempe hæc planta floret, ejus florum, antequam exierint, totum triduum ante novilunium, & præsertim luna existente in capricorno, ariete & virgine, ante solis ortum duas vel tres libras collige, ab omnibus filamentis mundifica, tantum vini boni Rhenani, ut manum transversam supernatet, in olla affunde, olla vero sit intus & extra vitreata, nec floribus & vino usque ad summum plena, operculo similiter vitreato tege, cum albumine ovi, calce viva & farina triticea æquis partibus mixtis diligenter occlude: hoc facto olla ita cum operculo occlusa per octiduum usque dum exiccata fuerit, seponatur, postea in lebetem aqua plenum collocetur, ut possit per horas septem vel octo ebullire: quo facto inde exime, postquam refrigerata fuerit operculum amove, flores injectos cum vino in sacculum infunde, quantum potes exprime, expressum vitro infunde, & tandiu, usque dum balsamus nobilis supernatet, dimitte, hunc diligenter separa & collige, quousque nihil amplius innatare videris. Quidquid autem non oleum, sed fæculentum & immundum fuerit, ad antiqua & putrida ulcera potest usurpari. Antequam verò ollam, ut dictum est, occludas, addere oportet *Terebinthina* ℔ ß, *olei olivarum* ℔ j, *& croci ad pondus unius oboli, & tantum uniuscujusq. ad Mens. j. vini*

ſi vero plus vini & florum ſumpſeris, etiam reliquorum pondus erit augendum. In obſtructione vero ollæ lintea vetuſta conſcindantur, ejusque fragmentis cum maſſa prius dicta oblinitis ſuperior pars ollæ cum operculo uniatur & etiam exterius iisdem obducatur.

HUJUS BALSAMI USUS.

Cum uti hoc Balſamo volueris, cochleare parvum in promptu habeas, cui parum hujus balſami cum bombace infunde, & ſuper candela cerea calefactum vulneribus punctim vel cæſim factis applica, & per octiduum, ut bombax vulneri adhæreat, ibidem relinque: hoc facto in poſterum quotidie mane & veſperi hujus balſami calide vulneribus aliquid admove: ſi vero Goſſypium maturius à vulnere abſtergatur, de novo in cochieari calefacito & ut antea procedito, quousque goſſypium adhæreat: vulnus autem nullo modo madefacias, ſi ſanationem absque ulceratione promovere cupis.

Applicandus etiam eſt calide hic balſamus eroſis dentibus & intumeſcentibus gingivis.

Quomodo ex omnibus rebus, adipoſis & pinguibus oleum deſtillari poſſit.

DE OLEO CERÆ.

Ceræ quantum vis ad ignem liqueſcat, cum farina laterum quantum neceſſe fuerit, admiſceatur: cum aliquantulum inſpiſſatum fuerit, cum ſpatula ferrea diligenter commoveatur, hoc facto tabulam ligneam farina laterum conſperge, ceram ſecundum longitudinem ſuper eam ducito, cum frigefactum fuerit, in fruſtula, ut in retortam ingredi poſſint, conſcindito; capellæ arenæ injicito, capellæ etiam partem ſuperiorem arena cooperito, operculum adaptato. illud vero prope roſtrum retortæ abſcindito, ut aqua effluere poſſit, recipientem cum ſpiraculo & igne lento deſtilla. Cum omne oleum jam tranſivit, & refrigeratum fuerit, tum aliam retortam elige; farinam lateris convenienter injice, oleum prius calefactum affunde, diligenter miſce, & ut antea modo tertio deſtilla. Oleum, quod ita deſtillat, ad omnis generis vulnera & ulcera ſananda vix habet ſimile. Quod ſi clarius & omnis fœtoris expers habere cupis, primo aqua rectiſica & in cinere deſtilla, habebis oleum pulcherrimum & lucidiſſimum una cum aqua, quod cum vino purificetur & rectificetur; erit hoc modo multo præſtantius, & ad magnatum uſum aſſervandum. Memini cujusdam, cui globo bombardico manus erat perforata & ſeptem diebus curabatur, ardorem enim pulveris hujusmodi mirifice corrigit.

Alia præparatio.

℞ *Ceræ flavæ part. j. oſſis uſti vel arenæ part. 3.* hæc groſſo modo inciſa & pulveriſata in veſica per arenam deſtilla, & poſtea cum aq. rectifica, ſequetur oleum pulchrum aurei coloris. Vel,

℞ *Alumin. plumoſi, & ceræ partes æquales*, oleum, quod per deſtillationem ex illis ſequitur, cum duplici pondere aquæ affuſæ rectiſica, extillabunt ſimul, tandemque ſepara.

DE VIRIBUS OLEI CERÆ.

Præſtantiſſimum eſt hoc oleum ad emolliendа ulcera, ſiquidem celeberrime penetrat, emollit & reſolvit, & in correctione cicatricum & macularum omnia alia antecedit, ſi modo poſtquam vulnera & ulcera jam ſanata fuerint, uſurpetur. Mitigat quinetiam dolores podagricos & arthriticos cum ſumma omnium admiratione, & omnis generis vulnera & ulcera ſanat.

Hoc oleum ex cera recenti per alembicum deſtillatum ſanat fiſſuras labiorum & papillarum muliebrium, illis illinitum, nec infantulos à ſuctione impedit, illico enim illas ſanat doloremque mitigat.

Intumeſcentiæ hoc oleo inunctæ ſine mora evaneſcent. Contra dolores colicos umbilicus hoc oleo inungitur & calide contegitur.

Hujus olei guttæ 6. cum aqua card. bened. ſumptæ doloribus laterum medentur. Membra ex podagra incurvata & contracta hoc oleo reſtituuntur. Sicut ventriculus intumuerit, hujus olei guttas tres vel quatuor in juſculo ſumat, & ventriculum eodem inungat: hoc modo inunctum membra frigefacta calefacit. Mulieres, quibus mammillæ intumeſcunt aut exulcerantur, hoc oleum cum oleo amygdalarum dulc. mixtum mammillis applicent, ad ulcera vero ad modum balſami uſurpent, ulnino etiam ipſas hernias pudendorum perbelle ſanat, mane & veſperi inunctum & ligatura applicata.

DE OLEO CASTORII.

Caſtorei ſubtiliſſime inciſi quantum vis in ſpiritum vini rectificatum infunde per duos vel tres dies (quanto enim diutius, tanto melius) digere: & vinum in B. evaporetur, hoc enim facto oleum remanet, ſi vero caſtoreum in copia haberi poteſt, poſt dictam deſtillationem relictum oleum lateribus ignitis poteſt affundi, & per retortam undique coopertam lente deſtillari.

DE OLEO AXUNGIÆ VEL SEVI CERVINI.

Eſt mitigativum Theophraſti contra Podagram. Axungia ſive ſevum cervinum quantum calidum haberi poteſt (quanto enim calidius, tanto melius) per retortam in cinere igne lento, usque dum phlegma exierit, deſtilletur, cum extillare ceſſat, ignis augeatur, alius recipiens adaptetur, alteraque aqua excipiatur, cum colorem mutare incipit, ab opera deſiſte, ut poſſit refrigerari, recipientem cum arena obducito, & igni fortiori deſtilla, cum nihil amplius extillat, recipientem amove, & fortiſſimo igne urge, ita enim proprium ejus ſal in quantitate non mediocri ſurſum reverberat, hoc refrigeratum collige, & in vitro mundo optime obturato ad neceſſitatem reſerva: membra enim podagrica, ſemel vel bis poſt balneum hoc oleo inuncta, emolliuntur, dolores reſolvuntur & materia per ſeceſſum evacuatur.

DE OLEO EX SANGUINE CERVINO.

Hoc oleum Podagram ipſam per alvum expellit.

Sanguinem vero cervi ita per ſe per retortam deſtilla, cum phlegma extillavit, & guttulæ incipiunt fieri fuſcæ, & oleum effluere, alium recipientem adapta: & quousque nihil amplius de oleo ſequitur, deſtilla: durante deſtillatione grumi ſalis retortæ adhærent, hoc igitur cum oleo abſterge, rectifica & utrumque ad uſum reſerva.

DE OLEO CONTRA PODAGRAM.

℞ *mell. lib. y. vitriol. calcin. lib. j. ſpirit. vini rectif.* ℔ß. *fragmentor. later.* ℔ j. in alembico deſtilletur, primo lente, quousque phlegma veniat, deinde, ut ſpiritus ſequatur, igni fortiore: alembicus autem debet habere roſtrum breve; ſiquidem ſpiritus ad 20. usque horas cum hoc oleo extillant, quo membra podagrica cum penna columbina alba debent inungi.

Maximum etiam præſtat auxilium aqua fungorum eſculentorum ad podagram & atrophiam membrorum, ſi eadem confricentur.

DE OLEO CAUSTICO. QUOD OMNIA TUBERCULA, SCROPHULAS, VERRUCAS ET ALIA HUJUSMODI SINE DOLORE APERIT.

℞ *Ol. philoſopher. opt.* ℔ß, *thur. alb. op. maſtic. gumm. arabic. terebinth. an.* ℥ iij, omnia ſimul contundantur & miſceantur, per alembicum deſtillentur, cum ℔ v. cineris quercini miſceantur, iterum per alembicum deſtillentur, ad uſum reſervetur, & locis affectis ſæpiſſime inungatur.

DE

DE OLEO FISTULAS MORTIFICANTE ET VERRUCAS ERADICANTE.

℞ calc. viv. ℥iij, Euphorb. ℥j optimè consusa cum ℔ß ol. philosophor. vel ol. benedicti commisce & per alembicum destilla, habebis oleum præstantissimum, quo admiranda efficere potes.

DE OLEO, SPIRITU ET SALE UNGULÆ ALCIS.

Ungulas alcis optime mundatas & pulchras in taleolas conscinde, & in retorta Waldburgica optima igne aperto destilla: prima hora exibit parū aquę flavę vel phlegma: cùm vero ignem fortificaveris, oleum subsequetur flavum; quo viso ignem adhuc magis urge, quousque retorta plane ignita fuerit, tunc enim effluet balsamus fuscus, qui in recipiente aquæ innatat, ut & sal volatilis, qui vitri parietibus interioribus adhæret. Destillatione finita, omnia ex recipiente exime, in minori alembico vitreo injice & per arenam destilla: exibit primo spiritus, posteà oleum, tandem vero sal in superiori parte alembici sublimatur; spiritum per tritorium ab oleo separa: habebis oleum ad epilepsiam commodatissimum: cujus sal & spiritus ad multa utilissime possunt usurpari.

DE EXPERIMENTO EX CRANIO HUMANO CONTRA MORBUM CADUCUM.

Calvariam hominis è patibulo suspensi, aut rotæ impositi contritam destilla, & aquam emanantem bis rectifica, hoc peracto ℞ *Essent. perlar. ʒß, rad. paeon. castor. an. ʒj. musci, meliss. anacard. an. ℈j. aq. prædict. ℥j, hæc invicem misce*, & ægro in principio paroxysmi cochlear j. hujus mixturæ exhibe, effectum admirandum videbis. Vel,

Calvariam hominis non sepulti, sed violenta morte deleti contere, in arena per retortam destilla, aquam rursus super fæces affunde, & secunda vice destilla, & aquam per B. rectifica.

℞ Hujus aquæ ℥iij. castor. ʒj. spec. diamosch. dulc. ʒij, mell. anacardin. ʒß hæc invicem mixta iterum destilla aq. huic succi perlar. ℈ij, ol. vitriol. gutt. v. & ol. anisi. gutt. x. adde, & de hac mixtura epilepsia laboranti cochlear j. per novem dies continuos jejuno exhibe.

DE OLEO SANGUINIS HUMANI CONTRA MORBUM CADUCUM.

Sanguinis humani per venæ sectionem emissi sufficienti quantitati spiritum vini affunde, ita simul per mensem integrum fimo equino ad putrificandum committe, posteà per cineres destilla: transcendet oleum cum aqua: spiritum vini cum phlegmate per balneum abstrahe, quod reliquum est, in retorta per cineres novem vicibus rectifica, habebis balsamum vel oleum perpulchrum coloris aurei: de quo epileptico quotidie ℈j cum aq. pæoniæ dies triginta continuos exhibe, idque præcipue in novilunio faciendum & per totum annum continuandum.

DE BALSAMO SANGUINIS HUMANI.

℞ Sang. humani sani ℥vj, *alcool. vini* ℥j: post digestionem his destilla, iterum pone in digestionem vent. eq. per medium mensem, donec aqua genuina appareat, superior alba, inferior aurea, quæ separata ab altera ad morbum caducum optima est. Auxiliatur etiam omnibus affectibus ex calore vel frigore exortis, quamcunque complexionum debilem restituit, morbos cerebri, memoriæ & spirituum emendat, venenum à corde propellit, pectus amplificat, morbos pulmonum abigit, omnes grossos humores absque ullo nocumento extrahit, sanguinem purificat, omnia alia medicamenta in hoc ipso superat; fluxus ventris quoscunque & colores renum sistit, bilem venenatam corrigit, sperma & sanguinem auget, venas nervosque aperit, eorúmque affectus sanat. Conducit etiam ad Apoplexiam, Epilepsiam, Vertiginem, & continuum dolorem capitis in electuario appropriato sumptus: amissam loquelam restituit, & si quis esset semimortuus & absque omni sermone, eum ocyssime revocat, in spiritu vini nempe sumptus: redit quamprimum ad seipsum & loquitur sine ulla hæsitatione & delirio, ut ipsemet in illustri quodam Comite sum expertus, qui cum esset quasi in agone, hoc balsamo fuit restitutus, loquelam amissam recepit & testamentum constituit.

Senes si de hoc quotidie paululum sumpserint cum admiratione quasi rejuvenescunt: cor enim eorundem ita exhilarat, ut sibi ipsis juvenes esse videantur, omnes vires restaurat, hominemque usque ad mortem in sanitate conservat. Qui morbum hunc vel illum timet, per integrum triduum de hac aqua bibat, morbum sine dubio avertet.

Si cui ligamenta cum duritie intenduntur & retro trahuntur, sanguinem humanum septies destillet & nervos vel ligamenta hac aq. confricet.

Vel sanguis humanus in vitro optime obturato in terram vel fimum equinum per dies novem vel diutius sepeliatur, ac postea per alembicum destilletur, extillabit primum aqua, deinde oleum, quo nervos in loco calido inunge.

DE SPIRITU SANGUINIS HUMANI.

Sanguinem hominis sani in vesica vitrea per arenam primum ig. lento, quousque serositas exierit, deinde usquequo nihil amplius de fumo conspiciatur fortiori destilla, quicquid effluxerit per chartam griseam filtretur, ut ol. nigrum ac fætidum separari possit: aq. flava duplicem materiam, aquosam nempe vel phlegmaticam & spirituosam cum sale volatilissimo in se continet, quæ per B. à se invicem sunt separandæ: nam sicut spir. vini, ita pars spirituosa alembico ascendit & portio phlegmatica relinquitur, spir. vero à phlegmate miro modo cognoscitur: si namque guttul. aliquot spir. vitr. salis vel aq. fortis huic sp. addideris, statim cum fragore bullulæ aliquot ascendunt, quæ in phlegmate non inveniuntur. Qui hoc spir. recte uti didicit, gloriari potest, se arcanum magnum contra Epilepsiam, Apoplexiam, Asthma & alios hujusmodi affectus habere.

DE AQUA SANITATIS.

℞ Sanguinis pueri sani à serositate repurgati ℔j, succor. fl. chelid. anthos, bugloss. borrag. mellis albi opt. an. ℔ß his commixtis adde *Zinzib. nuc. moschat. caryoph. cub. mast. galang. card. gran. parad. bacc. junsper. cinnam. an. ʒj. xyloal. ℥ß. mosc. ʒj, ambr. ℥ß hæc subtilissime pulverisentur & reliquis commisceantur, per octiduum in olla cooperta sub terram fodiantur, deinde destillentur, & elementum quodlibet, nempe aq. aer, ig. separatim excipiantur.* Aq. hæc confortat hominem, & ab omnibus morbis liberat, cujus virtutes non satis possunt commendari.

DE CURA EPILEPSIÆ REGI FERDINANDO A THEOPHRASTO PRÆSTITA.

Cæsarea Sua Majestas sumat sphæram microcosmi, eam ad carbones ardentes in retorta usque ad separationem serositatis destillet; hanc iterum affundat & per destillationem abstrahat, idque tertia vice repetat, aquam vero, quæ auro ipso pretiosior, asservet. Præterea ex radice & foliis Pæoniæ aquam destillet, terram ejus residuam in cineres comburat, & salem ipsius per aquam ejus propriam extrahat, habet hic sal virtutes maximè admirandas. Hoc facto, & si Sua Majestas homini, qui viginti, vel plures annos epilepsia laboravit, subvenire cupit, *prædictæ aquæ uncias sex, castor. rec. spec. diamosc.*

dulc. ana ʒj. mell. ℥ij, anacard. ʒß. immisceat, iterum per B. destillet, huic destillato adhuc *margarit. præparat.* gr. xx. *ol. vitr. gutt.* v. *ol. anisi gutt.* x. *adjiciat*, & hujus mixturæ homini jam epilepsia correpto cochlear unum infundat, idque ad novem dies continuet, semper jejuno stomacho & tres horas hoc sumpto à cibo abstineat: curabitur ex fundamento. Suam vero Majestatem submisse rogo, ne cuiquam revelet.

DE GENUINA ET OPTIMA PRÆPARATIONE OLEI EX SPIRITU VINI.

Spir. vini veteris fortissimi in cinere, uti scis, quousque pannum vel linteum incendat, destilla, deinde destillationem in B. quinquies repete, ab omnibus destillationibus quartam partem in vitro relinque, illa enim ad hoc opus est inutilis; & hoc modo spiritus vini ad summam perfectionem est paratus. Hunc igitur in pellicano in Balneum tandiu, usque dum oleum cæruleum in vitro compareat & se ab alio separet, quod 8. vel 9. hebdomadis circiter fieri consuevit, dimitte, hoc facto phlegma ab oleo lente effunde, oleum in cineribus per alembicum destilla; & ita erit rite paratum, habebitque jucundissimum saporem, qui in mundo reperiri potest.

DE AQUA VITÆ SEU AURO POTABILI.

Si quis cupit præparare aquam vitæ, quâ sanitatem hominis ad multos annos conservare morbosq; expellere possit, quod sanè est arcanum divinum arcanorum philosophorum omnium præstantissimum, cui nulla medicina, quantacunque fuerit, comparari potest: Ille hanc aquam vitæ rectificet, & à lapide rubro, qui perfectissimus est, separet, in hac etiam aqua lapidem igne lento solvat. Et sanè dico tibi, quod cum in aquam solvere potens sit, quæ aqua colore erit auro similis, pellucida & clara; & ità habebis pulchram & nunquam satis laudatam aquam vitæ, quam mastice obturatam diligenter reserva, & hæc aqua nominatur Aurum potabile, quod Chymici quærunt. Hoc aurum potabile Hermes, omnium Chymicorum primus invenit: conservat sanitatem, expellit omnes morbos, & etiam ipsam lepram, retardat senectutem & sperma augmentat. Cæteræ ejus virtutes, quæ sunt innumeræ, non possunt describi; eas ipsemet pro tua prudentia inquirere poteris.

NOTA:

Ex spiritu vini optimi destillati quintam essentiam, ùt nôsti, extrahe, mediam videlicet primò partem, quod relictum fuerit, adde, quod verò transit, secundò per alembicum abstrahe, ut tertia pars relinquatur. Essentia verò extillata in cinere calido per 24. horas continuò ascendet, hoc enim modo figitur, ùt cœlum. Si verò plures dies ità ascenderit, & cognoscere cupis, an ritè sit paratum, foramen, quod albumine ovi & charta fuit obstructum, aperi, per quod si odor nobilis & valde gratus juxta ejus nempe herbas & simplicia exierit, tunc præparatio erit perfecta. Si verò talem odorem non habuerit, scias, essentiam illam adhuc continere empyreuma, itaq; diutius erit circulanda quousquè nullam acredinem in ore exuscitet, omnem amaritudinem ad ignem amiserit, ejusque terra in fundo remanserit & se à subtilitate separaverit, hôc enim modô erit perfectè præparata. Multi tibi arcana hìc revelavi ad Gloriam Domini nostri Jesu Christi.

DE MODO OPTIMUM VINI SPIRITUM PRÆPARANDI.

Flores Spicæ nardi in fæcibus digeruntur, deinde fæces destillentur: habebis spiritum præstantissimum, jucundissimi saporis: His etiam lavendulam siccam immiscere potes.

DE AQUA, QUÆ OMNIUM HERBARUM ET RADICUM VIRES EXTRAHIT.

Rorem majalem destilla, hic subtiliùs & jucundiùs aquam extrahit, quàm aqua vitæ ipsa, & sanguinem etiam purgat.

DE OPTIMA AQUA ROSARUM.

℞ Galang. ʒj, caryophyll. ʒij, cinnam. ℥ß, mediocriter incidantur aqua rosar. optima, quartæ vini infundantur & in Sole circulentur. Aqua hæc confortat cor, abigit lipothymiam, acuit intellectum, & ideò quovis pretio major est habenda.

DE MODO EX OMNIBUS HERBIS EFFICACISSIMAS AQUAS DESTILLANDI: ET QUOMODO EX QUALIBET SINE OMNI ADDITAMENTO FORTISSIMUM ACETUM COMPARARI POSSIT.

Herba vel flores, utpote rosæ, primùm conscindantur, deinde in mortario contundantur, succus exprimatur, filtretur: & ad medium usque destilletur, quod extillaverit, bona erit & valde efficax aqua: quod in vase remansit, in vitrum peculiare filtretur, & bene obturatum per hebdomadas aliquot insoletur convertitur enim hôc modô in optimum acetum.

DE SPIRITU EPILEPTICO.

℞ Summitat. hyperic. anagallid. rutæ, rad. pæon. visc. querc. theriac. ana ℥ij, vel iiß: quart. vel ℔ iiß vini affunde, per dies aliquot in locum calidum colloca, per pannum colato essentiæ vitriol. ℔j. calvar. human. optimè pulverisata ʒij, opii optimè præpar. ʒß, camphor. ʒß, adde & cum per mensem integrum sub fimo equino steterit, spiritum per destillationem abstrahe. Habebis ad Epilepsiam spiritum accommodatissimum ad guttulas 20. 30. 40. 50. vel 60. cum *aqua cerasorum nigrorum, florum tiliæ* vel alia hujusmodi usurpandum.

AQUA EPILETICA LANGII.

℞ Flor. lil. conval. M. viij. superinfundatur Mens. vini Cretici vel muscatell. aut aliàs generosi, in eo stent per dies 8. deinde organis vitreis in B. repetitè destillentur. Mox ℞ Cinnam. ℥vj. nuc. mosc. ℥ß piper. long. ʒij. flor. lavend. ℥j. fl. rorismar. flor. Stœchad. an. ℥ß, cubebar. ʒij, visc. querc. rad. pæoniæ. rad. dictam. nostrat. ana ℥ß. omnia crassiuscule contrita rursus in vino superiori per octo dies locô apricô macerentur & posteà, ùt suprà, destillentur.

DE AQUA CONTRA VENENA LETHALIA ET PESTEM.

℞ Antid. Matthiol. contra venena lethalia syrup. de corticac. citri ana ℔j. aq. vitæ optimæ in vitreis organis destillatæ ℔ß, Misce in vitro optimè clauso per mensem, donec totum dissolvatur; bis tamen in hebdomade agitando. Exacto denique mense claram aquam aureo colore nitentem electuario supernatare invenies, & quæ jam omnem illius vim in se contraxerit. Tantâ hæc aqua virtute pollet, quod millies expertus sum, ut à quatuor drachmarum pondere pota vel per se vel cum pari odorati vini quantitate, vel cujuscunque aquæ cordialis, ubi quis ictus vel demorsus à quocunque venenato animali in tanto mortis discrimine versaretur, ut loquelam, visum & reliquos ferè sensus omnes amisisset, ægrum ingenti astantium admiratione à profundo veluti somno excitet. quin & vomitione plurimùm infectorum humorum copiam exhaurit. Valet etiam contra venena per os assumpta & pestem ipsam. Matthiolus.

DE AQUA VITÆ CONTRA COLICAM, SI CUI VENTRICULUS PREMITUR VEL ASCENDIT.

℞ Passular. ℥j. cinnam. ℥ß. caryophyllor. ʒij. Galang.

lang. ʒj *rhabarb.* ℈j. misce quartā partem mensuræ spiritus vini semel à fæcibus destillati, affunde & in loco aprico vel hypocausto calido per tres vel quatuor septimanas relinque hujus aquæ cochleare unum vel alterum usurpetur & stomachus pulvinari calido contegatur.

DE SPIRITU CONTRA COLICAM.

℞ Sem. anis. fænic. cumin. carui, ana ℥iiij. flor. chamom. Man. y. per aliquot dies in spiritu vini infundantur, postea per B. M. destillentur, destillato Maa. j. petroselini concisi injiciatur mixtura cum julepo rosato dulcoretur, & per chartam griseam filtretur: habebis aquam admodum jucundam contra flatus, colicam & ascensum stomachi.

DE AQUA VITÆ MULIERUM ADMODUM PRÆSTANTI ET EFFICACI.

℞ Cinnam. nuc. mosc. mac. Zinzib. grano. paradis. cubebar. card. ℥y, *pip. long.* ʒy, *galang.* ʒß, *omnia tenuissime incisa injiciantur in vitrum trib. mensuris optimi vini, per tres septimanas infundantur, quotidie agitentur, quo tempore elapso, vinum effundatur. aromata subtilissime contundantur, vinum rursus affundatur, salvia, mentha crispa & fœniculi tenuissime incisorum ana Mj. & totidem salis tosti adjiciatur, ita ulterius per diem infundantur, tandemq; destilletur.* Et si vinum hoc modo fuerit extillatum, tunc utere, ut sequitur. Si mulier habet uterum refrigeratum, vel in eo colluviem sanguinis vel massæ corruptæ, vel molem in dies crescentem, per aliquot menses quotidie mane & vesperi de eo bibat, uterum enim egregie et calefacit & corroborat: qui uterus hoc modo corroboratus omnem immunditiem ex seipso expellit, sterilitatem corrigit & robur conciliat.

DE SPIRITU SEU AQUA VITÆ STOMACHALI.

℞ Zinzib. alb. ʒiiij, *nuc. mosc. mac. zedoar. gal. caryophyl. ana* ℥j, *omnia mediocriter incisa trib. quartis spiritus vini aliquot diebus infundantur, deinde in B. M. destillentur, spiritus destillatus cum* ℥x *syr. cydon. &* ʒy. *santal. subtilissime incisi misceatur, & per chartam gris. filtretur.* Habebis sp. stomachalem egregium.

DE AQUA STOMACHALI.

℞ Fol. card. ben. meliss. rorismar. menth. salvia, bugloss. & borrag. putrefiant in vino albo, deinde destillentur, & cinnam. galang. caryophyll. nuc. mosch. ac mac. an. ʒj. *adjiciatur.*

DE ALIA AQUA STOMACHALI.

Vini mensuris sed ad remanentiam mensuræ unius & dimidiæ destillati adde salviæ ℥ß, *caryophyll. cinnam. mac. & granor. paradis. ana* ℥j. per dies 14. infundantur, & postea hujus vini mane & vesperi cochleare j. sumatur: stomacho enim valde est proficua hæc aqua & per omnia membra penetrat.

DE AQUIS DESTILLATIS, ET PRIMO DE AQUA FRAGORUM.

Fraga matura in vitrum injice, cum ibidem putruerint, destilla. Hæc aq. habet vim peculiarem & abditam etiam lepram ipsam sanandi cum essentia vini temperata, ventriculum corroborat, omnia venena à corpore expellit, obstructionem menstruorum referat, humores urentes corrigit, & maculas oleorum abstergit. Melancholici hac aqua se sæpius debent abluere.

DE AQUA PANIS.

Micas panis siliginei è fornace modo extracti & adhuc calidi in patinam injice, nuces moschatas 8. vel 9. minutissimas itidem antequam mica hat tepida, adde 4. mēsuras vini rubri affunde, cū alia patina optime contege, & postquam per 24. hor. ita steterit, per alemb. destilla, & ut aliam aq. in vini rubri affunde, cum alia patina optime contege, & postquam per 24. hor. ita steterit, & per alemb. destilla, & ut aliam aq. in vitro reserva. Hujus aquæ cochlearia duo contra dysenteriam cruentam & albam cum summa utilitate ante pastum exhibentur ut & contra evomitionem frequentem ætate constantium & puerorum; his vero non ultra cochlear unum; in ea etiam linteum licet imbuere & naribus admovere. Si cui mulieri menses nimium & longius fluunt, hujus aquæ mane & vesperi cochleare unum usurpet.

Aliqui huic aq. jam destillatæ ℥ß *sal. recentis*, colū n'tra hanc etiam *ruta, bacc. lauri ana* ʒj, *castor.* ʒj, *pomique citrini ad magnitudinem nucis adjiciunt.*

DE FLORE COELI.

Hic flos Mens. Majo circa Pentecosten temporeque nocturno instar mucoris narium in prata incidit: isque trepidanter & quasi in circulo, hæc aqua lente destilata, (aliàs enim nimis cito ascendit) est corrosivum dulce: omnes dolores cum admiratione sedat, ulcera quotcunque rebellia curat & sanationi obedientia reddit, cum emplastris ad puncturas mixta in cancro & fistulis est valde admirabilis cum pannis laneis applicata, vermemque interficit.

Helvetius quidam ex eo fecit pulverem album & cum ejus granis 2. vel 3. sistebat omnes dolores internos intensissimos, eoque ut exterius in ulceribus, ita etiam intra corpus summa felicitate utebatur.

AD PUTREFACTIONEM HEPATIS ET PULMONUM.

Anisum & pulmo vitulinus destilletur, hujusque aquæ per novem dies continuos quotidie bis, qualibet vice ℥j bibatur.

DE AQUA PURGANTE.

℞ Flor. persicor. scammon. turbeth. ana in B. destilleatur & aqua in vase vitreo asservetur: hæc modice admodum solvit.

DE AQUA VALDE CELEBRI AD OMNIS GENERIS LUMBRICOS EXPELLENDOS.

℞ Sem. sanct. ℥viij. *scob. cc.* ℥ij. *persic. exiccator.* ʒj. *aloës hepatis.* ʒß, *his omnibus mixtis grosso modo contusis, & vasi vitreo injectis affundatur aquar. tenacet. ruta, fol. persic. & absint ana quart. j.* ß *vel* ℥ *24. per triduum in B. putrefiant, deinde tribus vicibus destillentur, semperque aqua fæcibus iterum affundatur,* habebis aquam ad vermes enecandos & exturbandos valde proficuam & sæpissime probatam. Dosis ejus in homine adulto est ad ℥ij vel ℥ijß, junioribus ad ℥jß, in infantibus vero ad ℥j. vel ʒvj vel ℥ß juxta eorum ætatem.

DE AQUA CONTRA SUFFOCATIONEM UTERI.

℞ Fol. meliss. ℔ij. *ruta, salvia nobilis ana* ℥iiij, *fl. anthos* ℥jß, *caryophyll. cinnam. an.* ʒij, *nuc. mosc.* ʒß, *mac.* ʒj, *ol. lavendul.* ʒß, *hæc omnia grosso modo incisa in cantharo vino albo optimo pleno per 14. dies tempore æstivo insolentur, deinde destillentur.*

Si quis hac aqua uti cupit, prius fragmentum camphoræ ad magnitudinem pisi cum candela cerea incendit, in haustulum hujus aquæ immergat, & deinde ebibat, lentisque instar *zibethi* umbilico inungat.

DE AQUA CONTRA PHTHISIN.

Limaces, Nicotiana vinumque bonum, uti notum est, destillentur: hujus aquæ cochleare j. menses pellit.

DE ALIA AQUA CONTRA PHTHISIN.

Cordis vitelli nigri quantumvis minutissime conscindantur, & destilletur, de aqua hac phthisicus frequentissime bibat, restituetur sine dubio.

DE AQUA CONTRA CONTRACTURAS ET IMPOTENTIAM ARTUUM.

Si quis ex colica in cruribus brachiisque paralyticus factus fuerit, hac aqua auxilio divino potest restitui.

℞ Salviæ hortens. & sylvestr. diptamn. alb. bryon. fol. & flor. lavend. an. Mj. castor recent. ℥ iij, hæc omnia in mensur. jß vini boni in olla vitreata beneque occlusa ebulliant, & deinde destillentur.

Qui doloribus colicis sunt affecti hujus aq. mane cochlearia duo, duabus hor ante pastum, & totidem vesperi duabus horis post cœnam usurpent; sine omni dubio restituentur.

Si vero dolores fuerint immensi, dosin prædictam augeant, prout dolor requiret. Perutilis est etiam ad catarrhos & apoplexiam.

DE OLEO EXCRETIONEM ALVI PROMOVENTE.

Mirabile hoc oleum sine omni periculo purgat. ℞ *Aloës hepat. ℔ j. myrrh. ℥ v, utraque cribrata in alembico lento igne destillentur, & oleum reservetur.* Quo si uti voles ventriculum eo inungas eumque linteis calefactis contegas: vel si perfectiorem operationem desideras, loco linteorum spongiam in oleo intingas & applices. Est sane medicamentum Principe dignum.

EXPERIMENTUM AO CONFORTANDUM COITUM.

Hoc medicamentum illustris Julius Comes Solmensis Joanni Schenckio communicavit tanquam certissimum, ℞ *Fol. sabin. quantum vis, per alemb. destillentur, aq. facibus reaffundatur & altera vice destilletur*, vesperi cubitum iturus bibe. *Cast. tritum & testes vulpinos sume, fiantque inde cum ol. cinnam. & sacchar. tabula*, de quibus sumat vesperi: etiam emortua genitalia revocare dicitur.

DE AQUA CONTRA PESTEM.

Nuces juglandes circa festum Joannis collectas centum cum corticibus & omnibus contunde, fol. scabios. verb. solani & semper vivi ana Mj. adde, acetum affunde, ita commixta concoque, non tamen diutius, per noctem ita stare permitte & postea per alemb. destilla, de hac aqua æger cochleare unum ebibat & sudori se accommodet.

DE SPIRITU URINÆ.

Urina pueri sani bibentisque vinum in recipiente optime obturato per 2. menses putrificetur, deinde per chartam triplicem, quæ ol. sit imbuta, destilletur, postea rectificetur, fiet sp. ig. omnis fœtoris expers. Inservit hic sp. ad omnes obstructiones internorum membrorum, utpote hepatis, lienis, hypochondriorum, venularum, flavam & nigram icteritiam, & cachexiam.

DE OLEO EXLETO THEOPHRASTI.

Calculorum hominis & salis nitri æquale pondus igne aperto per 8. dies, quousque flavitiem acquirat, calcinetur, spir. vini usque dum tincturam nullam amplius receperit, affundatur, spir. hoc pacto rursus abstrahatur & pulvis in vase restans in vase puro in loco humido collocetur: ibi enim in oleum seu liquorem liquescit, quod maximum est secretum ad calculum & sabulum renibus & ureteribus impactum.

DE POTU CONTRA CALCULUM RENUM ET VESICÆ.

Oleum cantharidum in cochleari j. succi petroselini vel vini prunorum sylvestrium sumptum ad hunc affectum maxime conducit.

DE SPERNIOLA ET EIUS EFFICACIA.

Sperniola trib. dieb. ante novilunium vel mense Martio in signo aliquo balsamico colligi & primo exiccari, vel tandiu suspendi debet, ut aqua ejus omnis de ea fluat: hoc facto in cinere destilletur. Sanguinem egregie sistit ardoremque febrium & aliorum morborum mitigat, & crura œdematosa sanat.

Hæc aqua cum phlegmate vitrioli mixta multum confert ad ambusta, inflammationes arcet, doloresque compescit.

DE MODO EX AROMATIBUS HERBIS, FLORIBUS, SEMINIBUS, RADICIBUS, ET ALIIS HUJUSMODI SIMPLICIBUS ESSENTIAM EXTRAHENDI.

Primo sal tartari in crucibulo ad ignem tandiu incandescat, ut prope colorem cæruleum acquirat: hujus salis ℞ part. j. spiritus vini part. 4. impone balneo Mar. quousque spiritus vini ruborem acquirat; hoc facto materiam, cujus essentiam extrahere cupis, in fragmenta instar pisorum contunde, spirit. vini tartarisatum prius dictum affunde, & in cinere per octiduum relinque, hoc enim modo, quod optimum in ea est, extrahitur: hoc lente separatum filtretur, spiritus vini per destillationem abstrahatur, quousque materia in fundo relinquatur. Ita etiam ex omnibus seminibus, lignis, croco, & reliquis rebus similibus essentia extrahi potest: & ad hunc modum etiam gummi resina & alia, ut *mastiche, thus, pinguia* & arida cum spiritu vini tartarisato solvuntur, penè ad olea resolvuntur, extrahuntur & acuuntur vel extracta ex iisdem perficiuntur ad commodiorem nempe usum, quam omnia alia medicamenta.

Herbæ autem, flores, radices, semina & quæcunque alia, ex quibus essentiam extrahere cupis, prius in aëre sunt exiccanda, antequam spiritus vini tartarisatus affundatur, ubi spiritus vini etiam suam vim non amittit, sed etiam in posterum potest usurpari.

Licet etiam aquam ex illis herbis vel floribus per balneum abstrahere, posteà spiritum vini affundere & essentiam, ut dictum fuit, extrahere.

Quod si ea iisdem rebus, ex quibus essentia jam fuit extracta, etiam salem extrahere desideras, quod reliquum est, io cineres comburatur, & aqua affundatur, tunc enim sal extrahitur, quod prope ignem bene concoquatur, iterum solvatur, filtretur, & coaguletur, habebis salem pulcherrimum & candidissimum.

DE LIQUORE EX HERBIS.

Absinthium tenuissime incisum in vino vel aq. per 8. vel 14. dies infunde, hoc vino vel aqua effusa aliam affunde, iterum per 14. dies ita relinque; extractiones collige, & aquam in cinere destilla, ita enim liquor in fundo remanet, quem diligenter reserva.

DE EXTRACTIONE ALOES.

Fit hæc extractio cum spiritu vini, uti scis usque ad spissitudinem mellis, ea qua formantur pilulæ, quarum ℈j usque ad ℈iiij vel ʒjß cum nebula madida obvolutarum singulis sept. sumptæ stomachum & intestina ab omni pituita & bile abstergunt. Earundem scrupuli unius quarta pars vel ℈ß immediate ante cœnam sumptus, blande operantur, idque sine omni detrimento, ab earum usu frequentiore homines raræ texturæ & macilentiores debent abstinere.

DE LIQUORE ELLEBORI NIGRI EXTRACTO.

Radices Ellebori nigri optime exiccatæ ita integræ vel incisæ in vesica cuprea vino albo repleta infundantur; igne lento coquantur & extrahantur; cum frigefactæ fuerint, usque ad liquorem, tenuem vel spissum evaporentur.

Liquor hic catarrhos capitis mirabiliter evacuat, ad x. vel xij. guttulas cum vino vel jusculo prunorum dulcium sumptus, utilissimus autem est in febribus. hydrope, phthisi hepatica & constipationibus quibuscunq;, si quis per 8. vel etiam quatuordecim dies constipatus fuerit, hoc liquore utatur, & spe sua non frustrabitur.

De

DE ALIA EXTACTIONE ELLEBORI NIGRI.

Rad. Elleb. nigri ab immunditie probe purgentur, vino abluantur, contundantur in alembico vitreo luto optime obducto & occluso, & lebeti aq. pleno imposit{ę} cũ duab9 mensuris vini rubri per totum diem coquantur; deinde per linteum & præsertim postrema fortiter exprimatur: hoc peracto iterum man. rad. infusarum cum manip. rosf. rubr. & ℥j caryoph. in colatura materiarum affunde, diligenter misce, in alembico per 24. horas digere, quartam mensuræ partem vini rubri & tantundem spiritus vini affunde, iterum per octiduum digere, succum fortiter exprime & reserva: hujus tandem fæces calcinentur, & sal. ut nosti extrahatur.

Ex hac aqua destillata igne lento essentiam, ut cum vino fieri solet, per B. extrahe, ut quinta essentia odorem & acrimoniam acquirat, phlegma vero, quod primo egreditur, amove.

Hæc extractio omnes phlegmaticos in temperaturam restituit, sanguinem & vires naturales corroborat. Hæc enim herba & ejus radix omnia alia simplicia antecellit, hominisque sanitatem optime conservat. Hujus extracti vel salis ʒj cum ʒß quintæ essentiæ antea extractæ dissoluta & mane post primum somnum, aut vesperi ante cubitum usque ad annum sexagesimum ætatis, postea vero in quatuordecim diebus semel iterum usque ad 120. annum, usque elapsis usque ad finem vitæ quavis hebdomade usurpata, vitam mirum in modum producit. Senibus vigorem adeo restituit, ut juvenescere videantur; dentes ab erosione præservat; humorum destillantium abundantiam consumit. In summa eius vis & efficacia non satis potest commendari nec describi.

DE CURA HYDROPIS IN IUNIORIBUS ET ADULTIORIBUS.

Cum spiritu vini ex radice Ellebori albi fiat extractum, ejusque ægro mane & vesperi ℈j porrigatur, colocynthidem & sophiam Theophrasti (sunt radicis colchici) simul extrahe, ut & Sabinam: habebis curam certissimam hydropis personarum juniorum; si vero fuerint adulti, & ultra 50. annos, Elleborus niger pro albo eligatur.

DE EXTRACTO RHABARBARI.

℞ *Rhabarb. elect.* ℥iij *spirit. tartari lib. j.* quatriduum in B. infundantur. postea igni vehementi, quousque fere nihil de Rhabarbaro sequatur, concoquatur, hoc facto ab igne amoveatur, refrigeretur & exiccetur, huic expresso adde *syr. è florib. persicor.* ʒij, iterum ad convenientem spissitudinem ebulliant, & reserventur.

Spiritus autem tartari, antequam Rhabarbarum infunditur ita admiscetur: ℞ *cinnam. elect. & leviter contusi* ℥viij, *rosar. odoratiss.* ℥ß macerentur in cucurbita per diem & noctem in B. postea destillentur refrigerato subinde alembico.

Syrupus vero ex floribus persic. fiat ex 7. vel 9. infusionibus ut syrupus rosarum solutivus.

Inter cætera vero obstructiones hepatis & lienis hoc extractum in primis aperit, bilemque flavam evacuat: datur infantibus ad ʒijß, seniorib. ℥j, ætatis mediæ ʒvj.

DE EXTRACTO CATHOLICO PURGANTE.

℞ *Troc. aband.* ℥j, *turbeth. alb. & gumm. scammon. opt. rad. Elleb. nigr. spec. diarrhod. abbat. ana* ℥ß, *aloes hepat.* ℥j. *Misce, F. extractum*, ut artis est. Dosis per se à ℈j. ad ℈ij

In extrahendo vero hoc in primis est observandum, ut simplicia invicem & simul extrahantur: utpote in hac extractione trochisci alhandal, scammonea & aloë, turbethum vero, Elleborus & spec. diarrhod. abbat. quælibet per se.

DE CATHOLICO PARACELSI.

℞ *Troc. aband.* ʒvj, *agar. diagrid. Elleb. nigr. spec. diarrh. abbat. an.* ℥ß, *aloes Elect.* ʒj *Misc. F. extractio sec. art.* Dosis robustissimis ℈j, robustis gr. xvj. mediocribus gr. xij. infirmioribus gr. viij. pueris gr. vj. infantibus gr. ij vel ijß.

DE EXTRACTIONE NEPENTHES SIVE LAUDANI OPIATI VERA ET PERFECTA DESCRIPTIO.

Primo omnium bona quantitas radicis hyoscyami albi sole & luna in signo libræ concurentibus, quod fit in Septemb. in ipsa hora plenilunii colligatur, à sabulo adhærente mundetur, in aëre à superflua humiditate in loco umbroso exiccetur, cum radix flaccida fuerit, mediocriter incidatur vel contundatur, cucurbitæ spatiosæ immittatur, ad altitudinem manus transversæ aqua fontana affundatur, alembicus cæcus superponatur, rimæ cum farina & charta madida occludantur, in B. vel lebete per diem integrum ebulliant: cum refrigefacta fuerint, aqua effundatur, & si aliquid adhuc in radice persentis, iterum, ut antea, cum aqua coquatur, idque toties repetatur, usque dum radix omnibus viribus privetur, & aqua affusa non amplius coloretur: Aquas per vices effusas in vitrum unum collige, in B. ebulliente usque ad remanentiam succi spissi instar gummi extrahe. Et hujus succi ℥j cum spiritu vini de novo extrahe. Spiritus autem vini, quod notandum, succum primo non libenter admittit; eapropter in principio cum cochleari ligneo diligenter sunt commiscenda, quousque succus dissolvatur.

Hoc facto per aliquot dies, optime quousque succus fiat rubicundus cooperta in loco calido relinquantur: vitrum tamen quotidie commoveatur, hoc peracto spir. vini in aliud vas lente effundatur: bene occlusus asservetur. Materiæ relictæ spiritus vini, ut duos vel tres transversos digitos supereminceat, affundatur, similiter ut antea extrahatur, & quoad spiritus colore rubro vel flavo tingitur, repetatur: sp. huc usque effusus in vitrum unum colligatur, & ad necessitatem reservetur, relictæ autem fæces abjiciantur, porro ℞ opii optimi thebaici ℥j. hoc tenuissime confringe & incide, spiritum vini in vitro affunde, & ut cum succo hyoscyami fecisti, extrahe, extractionem priori affunde, separatim coopertam: hoc facto mumiæ veræ ℥ß eodem modo extrahe, & extractum priori affunde. Etiam hoc peracto croci orientalis optimi ʒiij in spiritu vini infunde, colorem ejus omnem hoc ipso spiritu extrahe, & reliquis tribus extractis affunde. Item cum ℥j specierum diambr. similiter procede, spiritum abstractum diligenter reserva, ne odorem amittat. ℞ *mosch.* gr. x. *ambræ* gr. iiij. cum spiritu vini extrahe, & extractum bene coopertum reserva. Ego vero moschum & ambram non semper extraxi, saltem in pulverem redegi.

Jam vero magaritar. oriental. grosso modo contus. ʒj, acetum destillatum ad aminentiam duorum vel trium digit. transversorum affunde, margaritas enim instar aquæ fortis in argento dissolvit, cum solutio nulla amplius conspicitur, acetum in aliud vas mundum effundatur, & aliud acetum recens super margaritas fundatur, ut perfectius solvantur, & hoc eo usque repetatur, quousque acetum in fundo nihil magis dissolvit, & solummodo cortices perlarum relinquantur: acetum hoc vero per chartam, ut omnis immundities relinquatur, filtretur & in pulverem album coaguletur; huic pulveri aqua pluvialis calida affundatur; hac enim pulvis ipse statim dissolvitur, & cum aliquandiu ita steterit, fæces turbidas in fundum dimittit, quæ interdum etiam solent innatare; tandem priori modo filtretur, ut fæces separentur, in pulverem album coaguletur, in aqua pulviali destillata iterum solvatur, filtretur & quarta vice coaguletur, hoc finito pulveri albo perlarum spiritus vini rectificatus affundatur, & quia hoc modo non tam facile solvitur, ut in aqua, optime commisceantur, postquam per diem integrum ita quieverit, spiritus vini per destillationem rursus abstrahatur, & hoc bis vel ter ita repetatur; habebis magisterium.

Similiter cum ʒj. corallor. pulcherrimorum rubrorum

rum procede; ut & cum margaritis, habebis magisterium corallorum, quod separatim reserva.

Præterea sit etiam in promptu oleum aureum vel aurum potabile, vel tinctura auri optima, quæ vario quidem modo potest præparari, ego autem cum aqua mellis præparo; Hujus tincturæ sumatur ʒß præterea ℞ *Boni olei macis, & cinnamomi ana ℈j, ol. caryophyllor. anis. & fœnic.* ℈ß. *ol. pellucid. succin.* ʒj, *corn. unic. veri* ℈ß. *oss. de cord. cervi* ℈j. *hæc tria postrema medic. cum margari. & corall. redigantur pulv. & optime misceantur.*

Cum omnia huc usque dicta in parato fuerint, sume extractiones de radic. hyosyami, opii, de mumia & croco: hæc omnia in cucurbitam vitream infunde, spiritum vini in B. usque ad remanentiam materiæ in spissitudine mellis abstrahe; hanc materiam phialæ impone, aut phiala paulatim amota fornaci accommoda, charta nempe coopertam, ne quid incidat. & jam pene arefacta fuerit, lapidi porphyrio impone, cum bona parte extractionis humecta, cum speciebus diambræ optime contere, iterum, ut antea, exicca, humecta, idque toties repete, quo omnis extractio sepecierum diambræ introierit. Quo autem id citius perficiatur, mediam partem harum specierum prius poteris abstrahere, si scilicet pondus earum forte foret nimium.

Cum vero (quod in primis est observandum) materiam primo vis humectare, adde porro pulverem *margaritarum, corallorum succini flavi, unicornu & ossis de corde cervi.* Cum autem ultimo madefeceris, tunc tandem oleum aureum vel aurum potabile & reliqua olea affunde: & cum mediocriter spissum factum fuerit, & tamen cum spatula lignea vel sub lapide commoveri potest, postremo etiam extractiones moschi & ambræ optime commixtas adde, & in vitro vel vase argenteo optime obturato ne quid expiret, reserva.

NOTA:

Si hæc extrahis, ad suffocationem uteri vel alios hujuscemodi affectus muliebres debet usurpari, *moschus & ambra* omittantur & dosis ejus qualibet cum gr. 4. castorii, ut odor moschi obtundatur, commisceatur.

Ut autem præparatio laudani citius perficiatur, ego hunc in modum procedo. Quamprimum extractiones hyoscyami, opii, croci & mumiæ commiscui & abstraxi, ac mediocriter exiccavi, extractionem specierum diambræ una vice omnem affundo, invicem commisceo, iterum, non tamen nimium, abstraho, ut nihilominus materia mediocriter spissa in fundo permaneat, tunc pulv. bene invicem mixtos immisceo, iterum ad spissitudinem abstraho, tandem olea, postremoque omnium extractionem moschi & ambræ, aut saltem pulverem eorundem adjicio: hoc enim modo odor moschi & ambræ vel pulveris eorundem evanescit, & simul etiam extractionis specierum diambræ.

NOTA.

Pro mulieribus hystericis & odorem moschi & ambræ non ferentibus omittenda sunt hæc aromata: itaque pars dimidia poterit præparari cum moscho & ambra, & altera sine his. Dosis à gr. ij ad vj, in omnibus doloribus vehementibus, ubi vires ita prosternuntur, ut periculum sit de vita: exhibetur autem vel in forma pilularum, vel in aquis morbo appropriatis dissolutum. In colicis & matricis doloribus sæpe sum usus felicissime; sequente autem die purgans plerumque exhibui. Est contra dysenteriam experimentum efficacissimum.

DE ALIA DESCRIPTIONE LAUDANI, OPIATI, SOLIS ET LUNÆ.

℞ *Opii opt.* ℥vj. extrahatur cum sp. vini habebis extracti ℥iiij. Item ℞ *Succi rad. hyosc. sole existente in libra vel tauro collecti, exiccati, in vitro, inspissati & cum spir. vini extr.* ℥iiij, *spec. diamb. & diamosc. etiam cum spir. vini quousque coloratur extract. ana* ℥jß, *hæ extractiones invicem commixtæ per mens. integr. digerantur, spir. vini in B. usque ad spissitudinem abstrahatur: hoc facto* ℞ *Mumiæ electa, salis perlar. & corallor. Essent. croci per spir. vini extracta an.* ʒvj, *terr. sig. ol. cor. cervi calcinati & ossis de corde cervi subtilissime pulv. an.* ʒij, *mosch. & ambr. an.* ℈j. (quæ duo, tamen, & præsertim moschus pro mulieribus possunt omitti) *ol. cinn. caryoph. sem. an. succin. major. & nuc. moscat. ana* gr. xij. *Cum cætera omnia in phiola vitrea bene & ad spissitudinem convenientem sunt commixta, tunc tandem olea antea vera cum spirit. vini agnata addantur, alias* enim solent i[…]tare.

Hujus extracti dantur gr. ij. in omnibus gravibus affectibus, ad febres pestiferas ardentes, ad colicam & dolores, ad menstruos & alios alvi fluxus sistendos, ad cohibendum sanguinem, ad somnum suavem & mitem inducendum, & ad epilep. cum spir. vitr. & tart. ad manias omnes.

DE EXTRACTIONE LIGNI ALOES.

℞ *Ligni Aloës opt. minutim. incisi ac bene combust.* ℥ij, *infunde in spir. vin. rectific. quant. sufficit; adde flor. rosar. rubr.* ʒij, *juncta in vase stent in infusione per aliquot dies. destilla, fortiter exprime & in vase vitreo reserva:* deinde iterum ℞ *Lign. Aloes* ℥ij, *fac, ut supra dictum,* & ita fiet tertia vice, in vase vitreo super arenam exicca, & fiat extractio sec. art. Hujus extractionis quantum vis cum sacchare albissimo in aqua dissolve & fiant ron:læ.

DE SUCCO RHABARBARI.

℞ *Pulv. colocynth. diagrid. ana* ℥ij, *agar. albiss. & leviss.* ℥j, *rhabarb. cortic. elleb. nigr. fol. sen. ana* ℥ß, *cinnam.* ʒij. *rof. rubr. mastic. lign. aloes, myrrh. rubr. cortic. rad. asar. spicanard. styrac. liquid. an.* ʒj, ℈ij, *pulverisanda pulverisentur, in cucurbita capaci spiritus vini infundantur, alembico cæco contegantur, in calore æquali per 14. dies conserventur, deinde fortiter exprimantur & essentia maxime extrahatur:* reliquum in pelvim vel sartaginem ex aurichalco funde, cum ℥iij aloës præparatæ ad spissitudinem coque, in vitro sacchari reserva: & cum nimis spissum fuerit, aliquid de abstracta essentia affunde. Erit Catholicum sive medicamentum universale, cujus dosis ʒß vel ℈ij ad summum.

SUCCUS RHABARBARI, SEU MASSA PILULARUM DE SUCCO RHABARBARI.

℞ *Pulv. colocynth. agaric. albissi. ana* ℥j, *rhabarb. fol. sen. turb. alb. & gumm. stæch. arab. cinnam. an.* ℥ß. *diagrid.* ʒvj, *rof. rubr. lign. aloes, myrrh. rubr. mastic. rad. asari, spica nard. styrac. liquid. ana* ʒij, *terenda terantur, omnia in cucurbita ampla cum aqua vitæ rectificata alembico cæco tecta in calore per 14. dies digerantur.* Rhabarbari etiam plus potes sumere secundùm tuum arbitrium, ut & aquæ vitæ: hoc facto optimè exprimantur: essentia maxima abstrahatur, quod reliquum est, in pelvi vel sartagine cum ʒvj aloës præparratæ ad justam spissitudinem coquatur, in vitro asservetur, & si nimiam spissitudinem acquisierit, cum aliquantulo essentiæ abstractæ misceatur.

DE EXTRACTIONE RHABARBARI.

℞ *Pulp. colocynth.* ʒvj, ℈ij, *turbeth. stæchad. an.* ʒx. *diagrid.* ʒv. *agaric.* ℥ß. *rhabarb.* ʒij, *cinnam. el. styrac. liquid. ana* ℈iij, *asar. spica nard. rof. rubr. mastic. lign. al. ana* ʒj, *aloes succotrin.* ℥jß, ʒij, *cortic. Elleb. nigr.* ℥j, *vini malvatici Mens. j. misc. F. infusio, digeratur, exprimatur & destilletur sicut quinta essen.* Hujus succi ʒß vel ℈j pro ratione ætatis cum nebula potest usurpari.

DE PRÆPARATIONE ALOES.

Ut Aloe de impuriore & grossa sua substantia repurgetur, ejus lib. j. ollæ vitreatæ injice: tantum aceti rosati & aquæ rosatæ, ut aloe per duos transversos digitos contegatur, affunde, (plus tamen aceti debet esse quam aquæ)

igne

igne lento ex carbonibus coque, cum spatula continuo usque dum aloe spissitudinem diacydonii acquirat, commove & agita, cum refrigerata fuerit, ollæ rursus immitte, acetum rosarum & aquam rosarum recentem affunde, ut suprà factum, procede, & cum formam electuarii penè acquisierit, patinæ infunde, calore mediocri exicca, & ut ad multa usurpandam reserva.

Etsi infusio jam ferè satis, & ut dictum fuit, est cocta; & adhuc humida, tunc ℥ iij aloes præparatæ adjice, cum spatula diligenter misce, & cum incipit ingrossari, ut in massam redigi possit, tunc indè exime: licet etiam ita humidam eximere, in patina ad ignem exiccare, in massam redigere, in pyxide stannea in loco frigido reservare, ex ejus ʒ j. ß pilulas, quotquot volucris, efformare, ejusque manè hura quarta usurpare: habent admirandam efficaciam ad omnia phlegmata, choleram & melancholiam evacuanda, & ad omnes fere morbos conducunt.

DE USU ET UTILITATE SALIS ABSINTHII.

1. Si quis peste aut febre maligna corripitur, ei salis hujus, si fuerit adultus ʒ j, si verò puer vel infans, ʒ ß cum vino vel aceto porrigatur & sudor in lecto urgeatur.

2. Cum isdem liquoribus sumptum certissimum est experimentum ad morbum gallicum. quo in morbo potest etiam usurpari cum syrupis & pilulis appropriatis.

3. Corrigit & mundificat etiam corruptum & inflammatum sanguinem & in multis est probatum.

4. Hydropicis & Ictericis ad grana tria cum ejus succo vel aqua porrectū, omnes malos humores expellit.

5. Est indubitata medicina, si qui veretur, se vel in potu, vel cibo hausisse venenum: adulto ʒ j, juniori ʒ ß exhibita: omne enim venenum per sudorem, vomitum vel secessum felicissimè educit.

6. Hoc eodem modo cum vino, aceto vel aquis destillatis ut centaurii &c. epotum certissimum est medicamentum contra febres tertianas & quartanas, tribus horis ante paroxysmum sumptum & tertiâ vice repetitum.

7. Si quis semel vel bis in mense intret balneum & hujus medicinæ ante ingressum ʒ ß, cum vino vel aceto utitur ei humores malos magnopere educit, exhilarat, & ab omni infectione tutum reddit.

8. Cui hepar, lien vel pulmo est corruptus vel obstructus, utatur hoc sale, cum admiratione liberabitur, idque sivè omni gravamine & læsione.

9. Contra acutas & repentinas lipothymias est præstantissimum medicamentum cum aqua liliorum convallium sumptum, ut & contra colicam cum vino.

10. Ultimo maximum etiam auxilium præstbit multis gravidis, angustiam & dolores hypochondriorum sentientibus; his enim dolores non modo sistit, sed etiam partum facilitat. Et hæc de utilitate salis dicta sunto.

Aqua convenientes

Hepati sunt Aqua	*acetosæ, cichorii, polygoni, fragorum.*
Doloribus colicis Aqua	*rutæ: malvæ, fungorum.*
Dysenteria Aqua	*plantaginis, fol. quercus, graminis manna, verbena.*
Affectibus oculorum Aqua	*consolida regalis, rosarum, fœniculi, ruta, Euphrasiæ, Chelidonia.*
Faciei Aqua	*Lilior. convallium, Florum fabarum, Stercoris bubuli, vel omnium florum, rosarum cum camphora.*
Lieni Aqua	*primula veris, Lingua cervina, Tamaricis.*
Contra pestem Aqua	*diptamni, valeriana, prunella, polygonati.*
Ad strangulatus uteri Aqua	*pulegii, liliorum alborum, chamomilla, sabina.*
Ad tumores præternaturales Aqua	*Levistici, solani, hyoscyami, sempervivi.*
Ad hydropem Aqua	*Calendula, Ebuli, Scordii.*
Ad sabulum & arenulas Renum Aqua	*raphani, anethi, plantaginis acuti, petroselini, saxifragia, Enonymi, valeriana.*

DE MEDICAMENTO CONTRA ULCERA CORRUPTA ET PRÆSERTIM IN COLLO.

℞ Fol. polygon. chelydon. scrophular. veronic. ana M. j. in aceto forti digerantur, postea exprimantur, & percolentur: ℞ Colatur. ℥ iij, mell. colat. ℥ vij, colcothart dulcorati & insipidi ʒ vj, tantundem de phlegmate vitr. flor. æris cum aceto destillat. extractor. & praeparator. ʒ ij, hæc ita mixta contemperentur & ad justam spissitudinem coquantur: quod si angusta & profunda adhuc foramina habuerit, ad majorem duritiem coaguletur, ex eaque magdaleones formentur, qui si in umbra calefiant, paulatim sese ipsos resolvunt, & effectum suum præstant.

DE PRÆPARATIONE FLORUM ÆRIS.

℞ Flor. æris ℥ j ß, subtilissimè pulverisatis ℥ ij ß aceti destillati superinfunde, per tres dies usque dum acetum colorem viridem acquisiverit, ita relinque, acetum hoc modo coloratum facibus relictis in alembicum vitreum effunde, hoc enim facto viride æris in funde remanet, coloremque viridem multo pulcheriorem, quàm antea, habebit.

DE CONFECTIONE SALIS CHRYSTALLINI ex omnis generis herbis.

Cineres herbæ combustæ & sulphur. æquali pondere in fornace reverberationis, fornaci figuli imposita, non tamen cooperta, comburantur, hoc facto sal cum aqua destillata extrahatur, filtretur & evaporet sive abstrahatur, non tamen omnino, sed tantum phlegmatis remaneat, quod granulationem impediat, ut vitriolo & sali nitri simile fiat, tum cellæ vinariæ impone, ut in radios quasi abeat.

Sal Absinthii (quod notandum) cum sulphure ita præparatum & ad ʒ ß cum ℥ iij aquæ absinthii epotum per vomitum purgat: sal verò imperatoriæ ad gr. iiij vel v. cum rob. baccarum Juniperi usurpatum omnes febres curat.

DE PRÆPARATIONE SPIRITUS URINÆ.

Urina pueri sani vinumque bibentis in recipiente luto, ut scis, optime occluso per duos menses putrefacta priùs per chartam triplicem oleo inunctum destilletur & deinde rectificetur, evadit spiritus ignitus.

Lumbi & alia loca quæcunque dolentia hoc spiritu inuncta illico curantur, ut & circa umbilicum. Conducit etiam ad membra refrigerata. Quicunque ergò membra refrigerata habuerit, ea oleo vini perfricet, & usque ad perfectam sanationem emplastro ad puncturas obvolvat. Quod si verò frigus ad cor penetraverit, theriacam cum spiritu vini epotet.

DE OLEO CAMPHORÆ.

A quo ego hanc descriptionem habeo, is Noribergæ ejus olei ℥ß pro 30. florenis pestis tempore vendidit, quotidie in multis probavit, sanctéque jurabat, se æternis vinei vitamque ipsam amittere velle, si quis peste correptus hujus olei gutt. 4. vel 5. usurpans non liberetur. Est etiam præservativum contra hunc ipsum morbum manè ad guttam unicam in quocunque liquore sumptum, inservit etiam contra lipothymias, dolores cordis, colicam, vertig. Epilepsiam puerorum. Et commendatur etiam contra inflammationes membr. membro illitum & ejus 4. gutt. epotæ & ultimo etiam vuln. insanab. & pustul. lividas feliciter curat, præparatur autem hoc modo.

℞ *Sal. ex cinere absinth.* ℥ ij ß, *camphora* ℥ j ß, *ol. amygdal. dulc.* ℥ iij, *hæc invicem diligenter misceantur, per biduum in calore mediocri relinquantur, optime occlusa per retortam destillantur, iterum* ℥ j ß, *sal. absinth. admisceatur, ut quantū de pondere amissum fuit, restituatur, oleum rursus affundatur, per triduum, antea, digeratur, & per retortam luto optime occlusam ut antea destilletur*: habebis oleum perfectum & multum efficax.

DE SOLE.

De Oleo Solis.

Aurum per antimonium funde, regulum contere, in sale circulato solve, & usque ad spissitudinem per spiritum vini extrahe & cohoba: tandem cum aqua destillata, vim corrodentem indulcorando separa, & spiritum vini sæpe sæpius abstrahe.

De Auro Vitæ.

Hoc medicamentum & vomitivum omnia alia superat, inservit enim ad quosvis ferè casus desperatos, contra pestem & omnia venena ut & philtra à mulieribus exhibita, ex quibus philtris homo ad mortem solet extabescere & ad coitum omnino impotens redditur.

℞ *Mercurii purgati* ℥ iiij ß, *vel* ℥ v, *fol. auri Hungarici subtilissimorum & auri in tenuissimum pulverem limat.* ℥ ß, *formetur ex his amalgama*, in cucurbitam separatoriam injice, aquam fortem affunde, Mercurius inde in loco calido omnino solvatur, ut aurum coloris fusci in fundo remaneat, hoc cum aqua aliqua regis ex tartaro facta solve, solutionem Mercurii affunde, aquam fortem per destillationem abstrahe, usque dum spiritus omnino expellantur; hoc facto desine, & vas refrigerari permitte, invenies pulverem rubicundum in fundo vitri residentem & instar massæ collectum, hanc confringe, in lapide porphyrio contere, testæ candenti hujus pulveris ℥ j ß vel ℥ ij cum cochleari ferro insperge, & cum spatula ferrea diligenter misce; varios videbis colores, quousque tandem nigrescat: hoc viso non cessa, sed quousque colorem rubrum acquirat, perge, in quo colore imposuisti, cum spatula exagita: & ita etiam cum reliquo pulveris procede, quousque omnes colores evanuerint, & color ruffus redierit: tunc enim omnes spiritus aquæ fortis per calcinationem sunt expulsi, & mixtura sine detrimento hominis usurpari potest. Hujus pulveris datur constantis ætatis hominibus ad pondus unius nummi, junioribus verò 12. vel 13. annorum medietas in nebula madefacta, ut ea involutus stomachum ingrediatur; nullo enim alio modo ad effectum reduci potest.

DE ALIO SOLE VITÆ VEL BALSAMO ARTIFICIALI.

Ex nummo Hungarico aureo & ℥ iij Mercurii fiat amalgama, injiciatur in vitrum angustum, in Athanore igni lento admoveatur, & cum Mercurius jam ascendit vel ascendere incipit, cum spatula lignea moveatur, & à vitro in fundum abstergatur, & per septimanas sex ità relinquatur. Et eum undique colorem cinericium acquisivit; vitrum effringe, & materiam carbonibus impone, ut Mercurius evaporet: quicquid verò cum auro est unitum, permanet & fit fuscum: hoc ceu maximum thesaurum & secretum infallibile asserva.

USUS.

Hic sal vitæ inservit contra Pestem & malignas Febres; omnes malignitatem per vomitum & secessum expellit; nullos malignos humores in corpore inmorari vel cumulari permittit, sed eos radicitus evellit: sumitur autem in magnitudine pisi; junioribus hujus ponderis medietas. Convenientius autem est junioribus 10. vel 12. annorum quàm infantulis, utpote qui præ imbecillitate virium vomitum non facilè possunt tolerare.

DE OLEO AUREO ET AURO POTABILI.

Sp. vel aq. salis est, quæ aurum in ol. solvit, & rursus ab eo extrahit: hoc ad summum præparatum fit aurum potabile omnium præstantissimum,

DE ALIO OLEO AUREO.

In vitriolo per alembicum destillato & oleo salis aurum solve, tunc oleo vitr. infunde, per alembicum duodecies, & ità tamen destilla, ut in fundo maneat humidum, vel madidum: hoc facto sp. vin. affunde, in cellam vinariam pone, ibidemque relinque, concrescent pulcherrimi crystalli, hoc exime, aq. per destillationem abstrahe, quousque nulli amplius crystalli compareant & nulla aqua sequatur: calculos seu lapillos in loco calido exicca, in pulverem redige, cum aqua calida ablue, in spiritu vini coagula & solve, iterum digere & per B. destilla, habebis oleum & tincturam auri.

DE ALIO MODO HOC IDEM PRÆPARANDI.

I. Aquam regis solve, postea aquam per B. rursum ità abstrahe, ut in fundo aliquid humiditatis permaneat, hoc facto refrigerari permitte, spiritum vini rectificatum superfunde & in B. lentissimè abinvicem destilla, donec additamentum nullum amplius habeat saporem, invenies butyrum auri in fundo, quo viso iterum spiritum vini affunde, per 14. dies purifica, tandemque destilla, habebis oleum aureum genuinum & omnium optimum.

De Aquila præcipitata Theoph.

℞ *Auri* ℥ j, *solvatur in aqua Regis*: ℞ *iterum reguli Antimonii* ℥ j, *separatim in aqua regis solve*: ℞ *Tertio Mercurii purgati* ℔ ß, *solvatur itidem*: has tres solutiones invicem misce: non tamen plus aquæ regis est sumendum, quàm ad solutiones requiritur: hoc peracto aquam abstrahe ut materia in massam rubram præcipitetur: hanc tenuissime contere, in aceto dissolve, iterum coagula, in testula ignitam reddito: & aliquoties rectificatam aquam de ea extrahe; habebis præcipitatum perfectum.

Ut aurum sonitum vel fragorem edat instar pulveris bombardici.

Aurum per Antim. transfusum laminetur & à salis Ammoniaci æquali pondere in aq. regis solvatur: hæc aq. vocatur aq. Cæsaris. Cum aurum est solutum, phlegma usque ad sp. abstrahatur & ol. tart. guttatim affundatur, incipiet statim fragorem edere, quo audito plus olei tamdiu affunde, quousque fragor ille & sonitus cessat, etiamsi plus olei affuderis, nihil peccabis: aqua enim

hoc

hoc modo recipit colorem sanguineum, aurum verò in fundum descendit: itaque per integrum diem ita quiescat, & quando omne in fundo resedit, tunc aquam lente de eo effunde & cum aqua destillata, donec omnem acrimoniam depoluerit, indulcora, quo perfecto in hypocausto calido & non in capella arena per seipsum exiccetur: nam nisi hoc ita fiat, omnia instar pulveris bombardici conquassabit. Hujus auri parum lapidi impositum & incensum, deorsum ceu tonitru & nunquam sursum verberat: In hoc auro volatili maximum latet secretum: & qui hoc novit, nemini facilè communicat.

DE TINCTURA AURI.

℞ Olei Antimonii part. iij, olei vitrioli, argenti vivi ana part. ij, stent per mensem in arena, postea per retortam in arena destillentur, idque tamdiu, quousque omnia transcendant, hoc facto adde calcis auri ℥ß, *iterum quousquè perfectè solvatur, stent in arena; iterum in eadem per retortam destillentur, donec transcendat,* posteà rursus in arena coaguletur, & porrò, ut nôsti, procedatur.

DE ALIA TINCTURA AURI.

Auri pars j. & argenti partes ij, simul liquefiant, fundantur & laminentur, per aquam fortem separentur & igne lento excandescant, tunc aurum erit paratum: hôc factô *℞ aq. fortis & salis liquefacti an.* ℥ viij, ab his aquam regiam destilla: hanc rursus super salem fusum seu liquatum funde & rectifica.

℞ Auri prædict. ʒ ij, *superfunde* ℥ß *aquæ regis*, ponatur in retorta in arenam, usque dum resolvatur, remanebit corpus album, donec nihil flavum exstillat, phlegma ab aqua flava destilla, hac à corpore albo edulcorata remanebit liquor rubeus; hunc adde primum sulphuri auri quod nondum per alembicum transcendit, vel aquam regis superfunde & per alembicum destilla.

Solutionis flavæ aliquid in vitro primùm lento igne destilla, exibit aqua alba, deinde flava cum guttulis rubris, quæ est sulphur auri, hanc, donec alembicus incipit clarescere, urge, alembicum cum candela diligenter observa, quando enim bullæ flavæ apparent, operi est satisfactum, quamprimùm itaque aqua erit refrigeranda, vitrum exime ac aperi, & aquam puram infunde; quæ aqua cum in totum est rubefacta, illico effundatur, alembicum diligēter absterge, aquam in B. per destillationē abstrahe remanebit liquor rubeus, quem ei, qui in alembico transcendit, additum, in B. usque ad consumptionem aquæ coagula. Hoc peracto liquoris partē unam in vitrum suum injice, & partem unum aquæ regis recentis affunde; ità enim aurum citius transcendit, quàm anteà: hoc destillando quinquies repete, gradabitur sulphur. auri in colorem sanguineum, & fit pinguedine butyro simile.

NOTANDUM.

Aurum autem sale naturæ erit destruendum, cum aqua indulcorandum, & ei auro salis Ammoniaci priùs per salem, tart. & sal fusum sublimati ℥jß adde: hoc enim salem ammoniacum ab immundo corpore repurgat; quô factô sal hic ammoniacus per aurum destructum sublimetur, ità ut vitr. per 2. vel 3. transversos dig. in arena supra materiam sit dimissum, in vitris nempe satis altis cum alembico contectis: hoc aliquoties repetatur, deinde per 8. hebdomadas in fimum equinum sepeliatur: hôc enim modô & tempore aurum & sal ammoniacum in ol. vel aq. resolvuntur, huic sp. vini in essentiam transvectus affundatur in fimo equino, per mensem circuletur, deinde in B. abstrahatur: ità enim sal ammoniacum erit solutum, ut transcendere possit, aurum verò relinquitur, it dulce & rubicundum oleum.

DE CALCINATIONE AURI.

℞ Arg. viv. part. iij, auri part. j, aurum tenuissimè incidatur crucibulo novo fervefacto aurum & argent. vivum infunde & aliquandiu diligenter commove: hoc enim modo arg. vivum aurum in se recipit: itaque in aq. puram injice: deinde exprime, crucibulo fervefacto impone, & tamdiu agita, quousquè omne argentum vivum per fumum evanuerit, ità enim fit pulcherrimus & subtilis pulvis, qui est calx auri.

DE AURO POTABILI.

Tartarus calcinatus in cella vinaria solvatur, posteà filtretur, & coaguletur; iterum solvatur, & hoc quousque clarus & pellucidus fiat, quinquies vel sexies repetatur, hoc facto vin. opt. in aliquot phial. vitr. infunde. Duas earum sibi invicem cum orificiis conjunge, infimam usque ad medium imple, cum superiore per liquationem diligentissimè occlude, & per menses 3. 4. vel 5. ità in fimum equinum dimitte, ità enim elementa separantur, & ol. in sublime elevatur: hoc per infundibulum separa & rectifica, reliquum verò destilla, invenies salem in fundo, quem per solutionem & coagulationem clarifica & asserva. Hôc factô de ol. rectificato aliquid prædicto tart. affunde, digerere permitte, & in B. iterum abstrahe: transcendet aq. itaque plus ol. affunde; iterum digere, abstrahe, & toties repete, donec tart. vel ejus sal dissolvatur: quô visô ig. fortifica, ut sal tart. aut per se totus vel cum ol. transcendat: & hoc est menstruum cœleste.

His omnibus ità absolutis aurum in aq. regis solve, cum sale in aq. soluto deprime, calcem edulcora, exicca, eique calcis auri part. j. flor. sulph. part. ij. adde, per 12. hor. fornaci reverberatorio impone, deinde refrigera, iterum 2. part. sulph. adde, ut anteà reverbera hoc 20. vicib. vel pluries repete, quousque calx auri fiat mollis & tumida: huic menstruum prædictum affunde, & digere: hoc enim planè & ità digeretur, ut & corpus velut flocci vel filam. goss. in eo innatare videantur, & est med. celebratissima in maximis morbis usurpanda. Et hoc menstr. omnia corpora metallica calcinata, ut & margar. & corallos dissolvit. Estque arcanum D. Tobiæ *Hessen.*

DE ARGENTO.

DE ARGENTO POTABILI AD CONFORTANDUM CEREBRUM.

℞ Argenti partem j, aquæ salis nitri part. ij, ad dulcedinem usque solvatur, & cum spiritu vini abstrahatur: vel cum amalgamate luo ità procedatur.

DE OLEO ARGENTI, THESAURO MAGNO.

Si quis in delirium vel amentiam inciderit, olei argenti gr. iij. cum aqua fœniculi sumat. Idem oleum per nares attrahat, & in sudatorio cerebrum eo inungat. Auxilium incredibile persentiet.

DE PRÆPARATIONE ARGENTI, UT PROSIT DEBILITATI CEREBRI, SPLENIS ET HEPATIS.

℞ Argenti limat. ʒ iij, *sal. gemm.* ʒ vj, *solvantur, per 24. horas, reverberentur, suum alkali hoc facto extrahatur*: de hoc spiritui vini infundatur, per dies aliquot digeratur, & tandem evaporetur: remanebit alcali, quod in vitro solvatur. Hujus dosis est à granis v. ad vj. & xij. usque.

DE DEPRESSIONE AD ARGENTUM.

Oleum sulphuris ex *sulphure, sale ammoniaco & calce viva* factum dissolve, hujus guttulas tres vel quatuor in aquam fortem, in qua argentum solutum fuit, dimitte: hoc enim modo argentum coloris fusci deprimetur.

DE MERCURIO.

DE QUINTA ESSENTIA MERCURII ET VITRIOLI.

Mercurium cum Vitriolo & sale aliquoties sublima, quousque nullæ ampliùs fæces compareant, huic ità defæcato acetum destillatum affunde & iterum extrahe: remanebit Mercurius in fundo, & essentia vitrioli in aceto.

DE SEPARATIONE.

Ex ferro vel chalybe extrahatur essentia hoc modo; ferrum in igne ad summum candefiat, extinguatur in aceto destillato, hocque aliquoties repetatur, cum hac essentia filtrata ferri essentiam extractam vitrioli ad fundum supprime, si ponatur per diem in B, invenies essentiam vitrioli pulcherrimam in fundo, quæ ad fistulas, cancrum & alia recentia & antiqua ulcera in primis est utilis.

DE ESSENTIA MERCURII.

Mercurii ad summum, uti scis, sublimati & salis ammoniaci an. partes æquales sub lapide contere, & in oleum resolve: Quæcunq; enim metalla in hoc oleum projiciuntur, ut margaritæ solvuntur, quod oleum ulceribus antiquis illitum, ea ex fundamento curat.

DE OLEO ARGENTI VIVI THEOPHRASTI.

Ex argento vivo purgato & stanno fiat amalgama, quod sale & aceto tamdiu purgetur, quousque nulla nigredo in eo conspiciatur: hoc facto exiccatur, in phiala argentea in acetum vini acerrimum ponatur, spir. vini à phlegmate suo purgatus infundatur, attamen priùs ℥ß camphoræ per 6. dies in eo solvatur: spiritus vini ad tres transversos digitos amalgama superemineat, incendatur posteà, ut spiritus absumatur: & quicquid hoc modo non fuerit solutum, de novo cum spir. vini incendatur, quousque totum fuerit solutum: hujus medicinæ detur gr. j. cum ʒ j theriacæ & cochl. iij. aquæ fumariæ, manè & vesperi: in morbis desperatis maxima miracula præstat.

DE ESSENTIA EX ARGENTO VIVO.

Olei sulphuris per campanam rectificati, uti scis, & salis nitri an. partes æquales iterum destillentur, & in hoc oleo argentum vivum purgatum resolvatur: remanebit pulv. coloris sanguinei, solutionem statim effunde & sulphur. argenti vivi edulcora: hoc etiam per se per alembicum potest sublimari.

DE MEDICAMENTO CORRODENTE SIVE CAUSTICO.

℞ Argenti vivi quantum vis; auripigmenti, alum. & olei olivarum ana quart. j. omnia in olla fictili per quadrantem horæ coquantur, deinde per retortam lento igne destillentur, habebis ol. causticum, cui nullum in universo mundo comparandum; & paucis hucusque notum: quod in omnis generis ulceribus incredibilia præstat, idque sinè omni detrimento: si nempe cum cautela usurpetur.

DE VIRTUTIBUS PRÆCIPITATI.

Hic pulvis ulceribus venenatis inspersus ea cum miraculo mundificat, malignas & fervidas pustulas pudendorum virilium sanat, variisque unguentis immiscetur.

DE TURPETHO MINERALI VEL AURO VITÆ EX MANUALI THEOPHRASTI.

Auri per Ammoniacum finiti ℥ß in aqua regis, quæ non cum sale ammoniaco, (utpote qui Mercurium fugitivum reddit) facta, solvatur, hoc facto etiam vitri antimonii hyacinthini coloris & pulchri, ℥ß in aqua regis solve, ut & ℥ij ß vel ʒ iij Mercur. in aqua forti optimè purgati: has tres solutiones confunde, & aquam regis aliquoties, (quò enim sæpiùs, eò meliùs) abstrahe, recentem affunde, iterum abstrahe, hocque, ut figatur, repete, postremò omnes spir. expelle: & quousque omnem saporem & acrimoniam aquæ regis & spirituum deposuerit, cum aqua calida edulcora, hôc factô, spiritum vini affunde, hunc iterum abstrahe & alium affunde, hoc sexies vel sæpius repete & semper cum aqua edulcora, donec saporem & colorem tibi gratum & acceptum acquisiverit, vel donec candefieri possit, & non effumet habebis aurum præcipitatum, arcanum maximum, etiam potest calcinari.

Ejus usus ad morbum gallicum, hydropem, epilepsiam, maniam, colicam, febrem quartanam, ictericiam, cancrum, fistulas, ulcera esthiomena & multa alia hujusmodi, est utilissimum præservans. Qui inscius venena hausit, aut incantamenta perpessus est, vel peste correptus fuerit sumat gr. iij. iiij. vel v. juniores ad summum gr. iij. infantes verò gr. j. aut tertiam grani partem. Sanguinem in venis medullaque ossium, & quicquid intra cutim & carnem & circa nervos inhæserit, mundificat. Et, ut quidam mihi revelavit, plus 80. hominem peste correptorum hôc ipsô præcipitatô ex vitro Antimonii & Mercurio absque additamento auri, liberati sunt.

DE OLEO MERCURII CUM JOVE.

Hoc cum spiritu vini usq; dum alembicum transcendat, debet destillari, ità enim essentiam acidam acquirit: hujus guttula una datur in morbo gallico; catarrhos capitis avertit, mundificat & repentè sanat.

DE OLEO VEL AQUA MERCURII PER SE IN TRIPLICI RETORTA RECTIFICATI.

Est hoc oleum maxima cura ad amissam loquelam linguæ illitum, & præterea etiam morbum gallicum expellit.

DE OLEO MERCURII PER SE, SICUT SCIS, IN BALNEO DIGESTO, DESTILLATO ET RECTIFICATO.

Hoc oleum ad Apoplexiam, Epilepsiam & alios morbos ex destillationibus provenientes, est omnium præstantissimum ad guttulas 10. sumptum, laudani oleum & argenti vivi candidi ad 10. guttulas bibitum, commendatur etiam ad epilepsiam.

DE OLEO MERCURII.

Mercurium ter tere, sublim. misceatur ad extrem. an. salis ammoniaci & rursus tere sublim. simul ter & quater & totum illud tere sublim. in oleo resolvitur, ex quo spiritus salis Ammoniaci eximendus est, omnia circulando cum spiritu vini, itaque tamdiu destillando, donec oleum fervorem & acrimoniam amittat & sal ammoniacum separetur.

Reducitur etiam per se in oleo lentissimo calore Athanoris longoque temporis intervallo.

DE TURPETHO MINERALI THEOPHRASTI.

1. *℞ Mercurii quantum vis, in aqua forti solve, à Mercurio extrahe, & in aqua per fixam solve.*

2. *℞ Colcothar part. iy, sal. nitri part. j destilletur, stet in alembico cæco, per tres dies digeratur, & phlegma lento igne abstrahatur.*

3. *℞ Præcipitati prædict. & aq. fixæ ana*, aquam bis de iis abstrahe.

4. Salem nitrum alium affunde, & iterum abstrahe.

5. Ex albuminibus ovorum ad duritiem coctorum lentissimô calore aquam destilla, iterum affunde & rursus abstrahe.

Ultimò spiritum vini affunde, eum rursus abstrahe, & illud toties repete, donec nulla ampliùs acrimonia persentiatur; tunc enim perfectè erit præparatum, & medicamentum nobilissimum: pilula enim unica ex eo formata & sumpta totum corpus mundificat.

Omnia ulcera & vulnera cum unguento rosaceo secundùm qualitatem morbi mixtum confestim sanat, præsertim ex Luc Venerea. Curat quinetiam pestem, si 2. 3. aut 4. gr. pro ratione personæ cum ℈ j vel ℈ß theriacæ aut mithridatii exhibentur, quod ter est repetendum. Ad Luem Veneream, in quartana *℞ turpethi* gr. iij. *theriacæ ℈ß, conserv. bugloss. ℥ß. specier. diaser.* ʒ ij. Ad colicam misce cum oleo diaphœn. & philonii an. ad omnia venena, si ignoratur, quale illud sit.

GARGARISMUS POST USUM TURPETHI.

℞ Flor. althea, bethon. prunell. sanicul. an. M ß, radic. pimpinel. sem. staphisagr. an. ℈j. coquantur in ℔ij aq. colentur; adde mell. scillit. rosat. an. ℥j ß, utere pro gargarisinate; si in os attrahatur.

DE BALSAMO MERCURII.

℞ Mercurium toties cum calce ovorum opt. præparat. donec omnino sit extinctus, huic mixturæ affunde acetum destillatum alcolisatum, ut 4. digitis supernatet, abstrahe acetum à fæcibus ter, quater vel plures, donec Mercurius in rubicundissimum pulverem evadat, quem in vini alcoli in pelicano circulabis per octo dies, separato spiritu vini per alembicum in fundo remanebit balsamus Mercurii dulcissim.

DE LAUDANO MERCURII PARACELSI.

℞ Mercurii purgati ℔j. vitriol. rubr. & sal. nitr. ana ℔ij, M. & cum aceto acerrimo, agitu cum pistillo ligneo, ut bene omnia incorporentur, & si mortificatus fuerit Mercurius, sublima, ut moris est, tertiâ vice, hunc sublima, misce cum alumine rocha calcin. & sale nitri aquali pondere, sublima aliquoties; hoc facto hunc Mercurium in arenam pone, ignem fortem per mensem integrum aut dimidium conserva, fiet pulcherrimus, rubicundus & subtilis.

Hunc Merc. subl. imbibe cum spiritu vini ad summum rectificato; stet in infusione per 14. dies vase bene obturato in loco calido, posteà cola vinum subtiliter à Merc. subl. & ign. lento in Baln. destilla: invenies in fundo oleum liquidum albissimi coloris & dulcis saporis, coagula lentô igne, tere, lapidi porphyrio in loco humido impone & per se solve, iterum in sole coagula, hocque tribus vicibus repete, tunc coagulatum in vitro bene clauso serva, &, ùt natura docet, utere.

DE TURPETHO MERCURII.

℞ Ol. vitriol. part. ij, argent. vivi part. j, Misce, in retortam immitte, & oleum extrahe: hoc iterum bis vel ter affunde & ultimò fortiter, ut planè incandescat, hoc enim fit lapis candidus, qui pulverisetur in phiolater vel quater, aqua calida affundatur, & hoc facto exiccetur habebis turpethum minerale flavum & aurei coloris pulcherrimum: hoc spiritu vini imbibatur, incendatur & exuratur: decies vel vigesies coquatur, quò enim hoc fit sæpius, eò erit melius: hoc turpethum minerale cum conserva rosarum vel alio modo, utcunque fieri potest, usurpatum & aliquandiu continuatum, morbum gallicum in unico octiduo ex fundamento curat, quando nimirum exteriùs nihil apparet, sed morbus adhuc latet interiùs.

Si quis verò hoc turpethum præscribere cupit, ægrum diligenter observet, ejusque curam habeat, morbum enim vehementer aggreditur, & ægrum valde debilitat, qui eapropter singulis binis vel tribus horis semel est cibandus, tribus nempe vel quatuor horis bonô jusculô, ut ejus cor confortetur, & vires conserventur, hoc enim modo morbum gallicum & omnes alios affectus ex destillationibus provenientes perfectè curat.

DE TURPETHO ARGENTI VIVI AD MORBUM GALLICUM, ET ALIOS ANTIQUATOS AFFECTUS.

℞ Argenti vivi lib. j. aq. fortis lib. ij. abstrahatur quinquies vel septies. edulcoretur decies vel duodecies, & in crucibulo candefiat: Hujus ℞ ℥ß. olei sulph. ℥ß in alemb. coaguletur, & tandem sexies vel septies edulcoretur.

USUS.

Ex hoc turpetho Merc. cum theriaca vel mithridatio & pulvere corallorum mixto formentur pilulæ, quarum 4. 5. 6. 7. vel ß. per tres vel quatuor dies continuos juxta conditionem personarum usurpatæ, per vomitum & secessum evacuant: potest etiam in forma pulveris cum jusculo calido vel spir. vini usurpari, hoc enim modo operatur citiùs: si verò dolor in ore exoritur, gargarismate corrigi potest.

Cum hoc Turpetho etiam sarsaparilla potest usurpari, quemadmodum aqua cocta Guajaci ordinari solet.

Hâc curâ ultra 100. homines à morbo gallico & aliis hujuscemodi affectibus sunt liberati, qui anteà per suffumigia fuerunt in pessimum statum deducti: imò etiam tineam capitis malamque scabiem ictericiam, paralysin & contracturas varias hoc medicamento feliciter curavi. Cum oleo sulphuris vel oleo vitrioli præparatum acquirit colorem album: illum cum aqua dulci edulcora; est maximè proficuum ad morbum gallicum, paralysin, condylomata, ficus ani, & alios hujus generis affectus.

DE CURA CONDYLOMATUM SEU FICUUM ANI, LUIS VENEREÆ ET PARALYSEOS.

His morbis affecti sumant *turpeth.* gr. iij. *cum* ʒj, *mithr. opt.* tribus diebus continuis, manè stomacho jejuno: si quis imbecillioris naturæ fuerit, sumat ejus gr. iij, robusti verò gr. v. posteà bibat aquam ligni per dies 14. semperque ad sudorem se componat. Si cui os intumuerit, gargarisetur decocto prunellæ in vino & aqua præparato, & cum melle rosato, vel oleo vitrioli aut oleo sulphuris mixto. Scabiosi utantur argento vivo vel aqua: Contra bubones inungantur unguentis cum turpetho præparatis.

Gargarismus.

Ad ulcera vel intumescentiam oris usurpet aquam edulcoratam de oleo sulphur. vel præcipitatum edulcoratum pro gargarismate.

DE TURPETHO ARGENTI VIVI.

℞ Aq. alumin, aq. vitriol. destillatur, ana lib. ß. album. ovor. ad duritiem coctorum, lib. iiij, misceantur, bis destillentur, phiala infusis, lib. iij. turp. arg. viv. adde, ad siccitatem usque destilla, idq; toties repete, donec turp. colorem florum liliorum convallium acquirat, hoc viso iterum spiritus vini affunde, sexies abstrahe, & ignem, quousque color florum calendula appareat, adauge.

USUS.

Ægro itaquè, qui per suffumigia vel inunctiones ad malum statum est deductus hujus turpethi præparati ℈j El. de succo rosar. vesperi ante cœnam exhibe, sequenti manè totidem: pro ratione verò ætatis granum unum vel alterum addere licet. Ad sanationem *℞ unguent. ovor. quart. j, turp. ʒ ij.* M. & ægrum in locis affectis inunge. Iterum *℞ Aloës hepatic. ʒ ij, croc. ferr. thuris an. ʒß, mumia ʒß, mellis, terebinth. & vitell. ovor. ana quantum suffic.* Misce & pro unguento utere.

DE OLEO FIXO DULCI MERCURII SUBLIMATI CRYSTALLINI.

℞ Aq. sal. nitri part. ij, sal. ammon. puriss. part. j. destilla, aquam extillatam Mercurio sublimato, qui ad crystallum, sine tamen arsenico, fit sublimatus, affunde, aliquoties abstrahe, idq; semper cum aqua recenti, donec in fundo omnia maneant fixa: hoc sublimatum fixum incende, alcool vini rectificatum affunde multoties abstrahe, donec in oleum vertatur, quod erit fixum & dulce. Semper autem spiritus vini recens est sumendus, & destillatio de oleo tandiu continuanda, donec omnem acrimoniam & saporem amiserit. Hoc oleum intùs & extra corpus potest usurpari.

DE OLEO MERCURII SUBLIMATI CUM ANTIMONIO AD PASSIONEM COLICAM.

℞ Mercurii sublimati & antimon. an. invicē conterantur, & in retorta vitrea destillentur; transibit ol. sive

pinguedo, huic aqua recens affundatur, acquirit saporem acidum veluti ol. vitr. ut ad passionem colicam ex calore gustui tuo gratum fiat, præpara, & cochlearia tria ejus exhibe; vino immixtum reddit ipsum subtile: fæces albas in aqua ad fundum descendentes, ùt scis, usurpa: hujus aq. gr. ij, ebibita Epilepsiam sinè mora curant.

DE MERCURIO PRÆCIPITATO PER OLEUM VITRIOLI.

Oleo Vitrioli rectificato adde flores sulphur. per tres hor. in arena ebulliant, ut cùm aliquid de Sulphure resolutum fuerit, ol. quod à sulph. rubed. extraxit, de eo effunde, & Mercurium purificatum adde, hoc facto ebulliant & Merc. resolvetur, petitq; fundum, & dat præcipitatum album, hoc sæpius abstrahe deinde candefiat, spiritus vini affundatur, & idem per destillationem aliquoties abstrahatur.

DE MERCURIO PER SPIRITUM SALIS NITRI IN OLEUM RESOLUTO.

Hoc oleum, cuicunque volueris, unguento mixtum, impetiginem perbelle curat; nisi species elephantiasis fuerit. In paralysi & ulceribus hoc oleum admodùm est proficuum: & quod omnibus aliis unguentis deest, hoc habet oleum hoc abundè & quò plùs morbus gallicus foraminibus inhæret, eò citius hôc oleô curatur.

DE PANACÆA ANWALDINA.

Cinnabaris, æs, quod pulchrum & nobile est, testæ vel conchæ sub carbonibus calcinatæ, & crocus orientalis, ut libuerit, misceantur, ejusque mixturæ pro dosi granum usurpetur.

DE AQUA MERCURII.

Mercurium crudum in retorta triplici in aq. destilla: quod ità fit: retorta collocetur in fornacem exhalationis, recipiẽs luto adaptetur, linteis madidis sæpius refrigeretur, cum retorta undique candefacta fuerit, ℥ß argenti vivi cum cochleari ferreo injiciatur, & foramen statim obstruatur, hoc facto argentum vivum maximum strepitum edet & effumabit, tunc aliam unciam semis argenti vivi injice, idque toties repete, donec libra integra injecta fuerit, hoc enim peracto, pars una Mercurii vivi crudi, pars verò aquæ & aliquid de nigro transierit, hæc invicem mixta in alemb. Baln. impone, exibit aq. Merc. pellucida, terra autem nigra cum Mercurio vivo remanebit in fundo, hanc per corium exprime, hoc enim modo Mercurius transit, terra autem nigra, quæ inutilis, in corio remanet, & Merc. opt. purgatur: aq. autem decies in Baln. rectifica.

DE TURPETHO MINERALI.

Mercurii purgati ℥ß ità calefiat, ne multum de eo exhalet. & pondus ducati unius sol. auri superponatur; hæc enim Mercurius in se trahit, itaque cum spatula lignea pura misceatur, ut fiat amalgama, hoc in phiala, usquequò fiat pulvis ruber, uti crocus, præcipitetur. Hoc enim optimum erit turpethum.

Qui grana duo vel tria sacchari rosati cum gran. j. vel duobus salis utitur, ab omnibus morbis venenosis, à peste ipsa, morbo gallico, febr. malignis, elephantiasi, paralysi & epilepsia liberatur, purgant enim universam naturam & totam massam sanguinis, & qui cum judicio usurpat, infallibilem habebit curam.

Merc. pulv. per aquam ovorum, quousque coaguletur, abstracti gr. 8. cum confectione convenienti sumpta sistunt destillationes: sæpius autem debet usurpari, & cum aqua recenti abstrahi, ut è venenato realgare purgetur, & præcipitatum indulcoretur.

DE MERCURIO SUBLIMATO, ut scis.

Vitrioli, ℔ij, & sal nitri in aqua forti destilla, & argentum in ea dissolve: ℞ argenti vivi soluti & libra illius cuilibet salis calcinati ℔iij adde, aquam de eo abstrahe, Mercurium vivum omnem sublima, ità enim Mercurius erit sublimatus & primâ vice perfectus.

Hujus aqua, ùt dictum, ℞ part. ij, salis puri calcinati part. j. ex his destilla aquam regis: hujus aqua ℞ part. ij. predicti Mercurii sublimati part. j. Antequam autem Mercurius sublimatus immittatur, salis tartari pars dimidia, aquæ lentè & successivè injiciatur, deinde aqua extrahatur, & Merc. per tartarum omnino sublimetur: hôc enim modô elevabitur, mirabiles acquirit colores, & omnem acrimoniam ei adhærentem deponet, nullamque immunditiem & acrimoiam retinebit.

DE AQUA ACUTA.

Si ignem super omnia vehementer urentem & omnibus operationibus ignis visibilis in modum interni resistentem habere desideras, hôc modô procede.

℞ Mercurii sublimati & sal. ammon. octo vel novem vicibus sublimati ana, vel essent. Mercur. diligenter invicem contere, lapidi vel lamina ferrea insperge, in cellam vinariam colloca vel aëri expone, resolvetur hoc modo in aquam: Si hujus aquæ minimum super cutem inciderit, statim transibit; quod etiam facit in ferro vel cupro. Si autem aurum, stannum vel plumbum immiseris, acquirunt formam perlarum.

Hæc aqua omnes affectus calidos; erysipelas, inflammationes & alios morbos corrodentes extinguit. Multi vocant illud salem ammoniacum, id est, salem amarum: in hoc autem valde errant.

De mercurio fixo.

℞ Mercurii quantum vis, impone in reverberatorium, vitrum in arenam colloca, oleum destillabit in vitrum & sublimatur: hoc facto vitrum inverte, & hoc toties repete, donec non ampliùs ascendat, in colorem sanguineum evadat & non ampliùs effumet: hôc factô *℞ hujus Merc. fixi sublimati & borracis* ℥j: pone in alembicum, affunde tantum spiritûs vini, ut transversos duos digitos superemineat & hunc quater abstrahe: hoc enim modo Mercurius sublimatus fixus erit, & omnia metalla, quibus jungitur, facilè intrabit.

AD PUSTULAS GALLICAS.

℞ Mercurii part. j. vitriol. part. ij, hæc invicem comburantur, in cella vinar. solvantur & usurpetur.

De oleo capitanei pischil.

℞ Ol. Mercurii ℥ij, ol. vitr. ʒß, croc. Mart. ʒß. M.

De aqua mercurii.

℞ Arg. vivi & stanni an. ℔. M. F. amalg. cum sale & aceto opt. lavetur, posteà exiccetur, in mortario cum Merc. subl. ℔ß diligenter misceatur, ut fiat pasta, interim aliquoties parum aq. salis ammon. affundatur, & massa lapidi imponatur, ibi enim in aq. resolvetur, hoc facto per alembic. destilletur, ùt anteà, terantur, & hoc tamdiu continuetur, donec omnia in aq. solvantur; hæc enim miracula præstat.

De calcinato.

Oleum Mercurii, aqua Mercurii & oleum Saturni certissima sunt medicamenta, quæ nullô modô Medicum fallunt.

De cura fistularum.

℞ Ol. Merc. ʒß, ol. Martis & ol. Saturn. ana ʒj. His permistis fistulæ circuitus inungatur, manè & vesperi per novem dies & curabitur.

Arcanum contra morbum gallicum.

Sunt oleum Mercurii dulce, & oleum ex ligno Guajaco.

Corrosivum anhaldinum.

℞ Antim. calc. ℥iiij, Mercurii sublimat. ℥ij. salis ammon. ℥jß. tart. calc. ℥j, destylletur & rectificetur.

Quin-

QUINTA ESSENTIA MERCURII.

℞ Mercurium septies cum vitriol. & sale, postremò autem per se sublimatum, affunde aq. salis ammon. cum calce fixi & soluti, destilla & s. a. procede, phlegma abstrahe, essentiam rectifica, Mercurium, qui ascendit, iterum ter sublimatum, essentiæ commisce. circula, destilla & usque ad perfectionem rectifica.

DULCEDO MERCURII.

Mercurio ad puritatem sublimato aquam fortem affunde & sublima, quod in fundo remansit, in cella vinaria solve: hoc est dulcedo Mercurii, quæ cum sp. vini potest circulari.

D OLEO MERCURII.

Mercurius sublimatus tenuissimè conteratur, cum oleo vitrioli correcto sexies vel sæpius imbuatur, semper rursus exiccetur & teratur, cum sextuplo ol. vitr. in vase luto opt. occluso secundùm gradus ig. destilletur: hoc facto tertia pars Mercurii sublimati cum oleo transcendit, reliqua verò pars manet in sublimatorio pulcherrima & instar margaritæ orientalis splendens, pulchrioré enim Mercurium sublimatum nunquam vidisti: hôc modô ad libitum semper procede, habebis oleum Mercurii super omnes aquas, hoc eum anima Solis fermenta, coagula, solve & fige, eâ, si Deus voluerit, tinget.

DE TURPETHO MERCURII.

℞ Oleum sulphuris per campanam vel vitreum alembicum destillatum, ac cum colchotare ter vel quater rectificatum ac Mercurium crudum optimè purgatum, & oleum aliquoties ab iis abstrahe; dabit hôc modô præstantissimum turpethum, quod in poste, pleurisi & aliis morbis periculosis cum summo fructu potest usurpari, estque secretum D. Tobiæ *Hessen*.

DE AQUILA COELESTI.

℞ Mercur. sublim. ℥viij, argent. viv. misce bene in mortario, donec Merc. vivus non appareat ampliùs, deinde subl. durum, album & dulcē sine omni corrosivo. Quod si aliqua pars adhuc restet non satis edulcorata; vel cum aq. vel cum eadem, quæ unà ascendit, misce & tertiò semper subl. medicamentum est purgans universaliter & electivè; summum secretum in medic. Dosis à 20. ad. 30. gr. sive ʒß cum conserva ros. viol. aut pomo cocto.

DE CUPRO.

DE ACETOSITATE ESURINA EX CUPRO ABSQUE CORROSIVO.

Scoriæ cupri calcinatæ affunde acetum ter destillatum, & cineribus calidis impone, hôc enim modô viriditas ejus extrahitur, ità quousque fiat aliquantulum spissum, dimitte, acetum lentè effunde, donec nullus sapor vel color alicujus vitr. persentiatur, & omnia mixta in alemb. loco frigido expone; dabit de se pulcherrimum vitr. coloris viridis & cærulei, quod in retorta eodem modo destilla, quo vitr. aliàs destillare soles, primò nempe phlegma, deinde spiritus & tertiò oleum abstrahendo, hoc à spiritu separa, habebis oleum valde præstans.

Hoc ad debilitatem stomachi est commodissimum, & si multum phlegmatis adhuc habuerit, vomitum excitat, omnem immunditiem expellit: & ità etiam in calculo renum. Ità quoque ex scoria ferri quæ à fabris abjicitur vitr. coloris cærulei rubicundi præparare potes.

DE CROCO VENERIS.

Lamina cupri cum vitriolo calcinato s. a. stratifica, & ùs oleum vitrioli, destilla: deinde laminas ablue, contere, contunde & reverbera. Erit crocus nobilis.

DE MARTE.

DE ESSENTIA MARTIS.

Limaturæ Martis acetum destillatum affunde, & per aliquot dies ità dimitte, extrahet dulcedinem, quæ partim erit pulchra & rubicunda, partim pallida, pro ratione chalybis. Tunc acetum abstrahe, aliud affunde, idque tamdiu repete, donec nihil amphùs extrahitur, quod duobus vel tribus mensibus fieri solet: hôc tempore elapsô omnes effusiones commisce & per B. destilla: remanentiæ spiritum vini affunde, & continuè digere: ità enim tincturam extrahit; tunc spiritum vini abstrahe, & alium affunde & s. a. ità procede: habebis tincturam verissimam Martis.

Hæc tinctura vel essentia ad obstructiones pertinacissimas hepatis, lienis, venarum mesaraicarum & matricis, ictertiam etiam & hydropem incipientem est efficacissima pondere unius drachmæ cum convenienti liquore in potu sumpta.

DE CROCO MARTIS.

Ferrum illud contunde, per cribum mitte, sub sartagine vel lebete salis quod clarum est, cum aqua fervente, ablue, habebis crocum Martis: in aqua hunc residere permitte, aquam effunde, aliam affunde, idque aliquoties repete; hoc facto, idem per duas horas reverberetur & erit perfectus; quod remansit, est nigrum & merum ferrum; cui si aquam salsam affuderis, & 6. vel 8. hebdomadas post fornacem vel alium locum calidum collocaveris, iterum potest ablui, & sicut cum primo procedi.

DE CURA HYDROPIS.

Hydrops reverâ curatur per ferrum in ol. redactum & suo ordine interiùs usurpatum: vel ut sub aheno salis relinquitur in cibo & potu sumptum; purgato interim corpore aliquoties cum Elleboro nigro extracto: non verò solùm radicitus expellit hydropem, sed etiam alios morbos. Usurpatur etiam bolus armeous ad sistendas destillationes & sanandas puncturas.

DE CROCO MARTIS.

Stricturæ ferri phialæ vitreæ inditæ acetum destillatum acerrimum affunde, locoque aprico expone, ut per se exiccentur: hoc octies per integrum mensem repete, deinde per biduum reverbera, deinde tabulæ humidæ ad crassitudinem unius digiti insperge, indè enim grossitiem trium digitorum acquirit, fitque subtile, veluti lana, & in colore purpureum.

Hujus sex vel septem gr. sumpta omnem hæmorrhagiam & etiam dysenteriam compescunt.

DE OLEO MARTIS.

Sal ammoniac. de croco Martis septies, octies, vel pluries debet sublimari; hoc enim si fit, transibit in oleum; huic alcool vini superinfunde, in cineribus per 24. horas, vel diutius digere, & alcool sæpius abstrahe, & solvetur in ol. Id verò, quod in fundo remanet, usurpetur in chirurgia.

ALIUD OLEUM.

Sal. ammon. quinquies vel sexies de croco Martis debet sublimari, deinde in aceto destillato solvi: quod non solutum fuerit, ùt anteà, subl. donec omnia in acetum solvantur, tandem per alembicum destillari: exibit oleum Martis.

ALIUD OLEUM MARTIS AD ULCERA VETUSTA.

Ferri calx pulverisetur, &c, uti scis, præparetur; ex hoc cum vitellis ovorum massa formetur, iterum exiccetur, in mortario contundatur, quartò malaxetur, contundatur & in cella vinaria super vitrum solvatur. Hoc oleum vitellorum per se suom habet usum.

DE PURGATIONE CROCI MARTIS ET FIXATIONE.

℞ croc. Martis ℥v. aq. Regis ℥xx. diligenter misceantur

antur, aq. tamen regis primò non unâ vice, sed lentè affundendo, & ad ignem fervescendo: hoc peracto, iterum affundatur, & alia recens affundatur, donec nihil ampliùs dissolvi videris, tunc verò filtretur, candefiat, & aliquoties edulcoretur, postea, usque dum spong osum fiat, & colorem purpureum acquirat, reverberetur.

Crocus Martis interiùs sumptus conducit ad ulcera vetusta & hydropem. Cum oleo sulph. calcin. effervefactus; aliquoties edulcoratus, & quousque fiat spongiosus & purpureus, reverberatus, acquirit suam perfectionem.

De oleo Martis.

℞ Antimon. lib. ij, fac ut fluat, adde laminar. chalybis candefactarum lib. j, cùm solutæ fuerint, cum spatula ferrea diligenter misce, lapidi infunde, contunde, contere & calcina, donec non ampliùs fumet, & pulvis fixus & fuscus fiat: hæc calcinatio conducit ad omnia metalla.

Hanc calcinationem vitro injice, cum aq. regia solve, & sicuti scis, filtra, tunc aquâ regis lentè abstrahe, ignem aliquantulum fort fica. Cum guttulæ rubræ incipiunt exsilire, alium recipientem appone, & ignem adhuc magis urge, sequetur oleum coloris sanguinei, quod verum & genuinum oleum Martis est.

USUS.

Conducit ad diarrhœam, lienteriam, dysenteriam, fluxum hepaticum, ad ventriculi corroborationem, & ad omnes hæmorrhagias internas & externas: est medicamentum præstantissimum, si cum conserva rosarum aut rad. symphyti misceatur.

De strictura ferri.

℞ Stricturæ ferri, pulcherrimorum nempe fragmentorum priùs lotorum Man. j, quartam j, mensur. ß vini per noctem affunde & utere.

Usus.

Inservit ad oppilationes hepatis, lienis, venularum matricis, menstruorum, paralysin & impotentiam membrorum; dolores ischiadicos, icteritiam, & hydropem, ejus nempe principium, cum hepar nondum planè est corruptum.

De tinctura Martis pulcherrima et instar rubini.

℞ Croci Mart. nobilissimi, subtilissimi & opt. praeparati part. j. huic adde sal. ammon. subl. part. dimid. hæc invicem contere, & cum ad colorem sanguineum sublim. fuerit, hanc ejus rubedinem cum spir. vini extrahe. Hæc tinctura præ cæteris medicamentis omnibus hydropem & dysenteriam curat.

De præparatione Martis in vetustate styptica.

℞ limat. Mart. lib. j. salis lib. ß, aq. fontan. q. s. per integrum mensem ità infundantur, deinde ùt dedicisti, reverberentur.

Hujus croci ℞ ℥ j; *boli adusti* ℥ iij, *terra sigillat.* ʒ ß *Misc. & in pulverem redige.* Inservit hic pulvis ad omnia vulnera & ulcera; quæ siccationem aut incarnationem requirunt. Sumitur etiam ejus ʒ j in potu.

De secreto ad fluxum ventris.

Si quis insanabilem fluxû ventris habuerit, sumat *Croci Martis cum aqua regis preparati* gr. iij. *conserv. rosar.* ℥ j, *facc. viol.* ℥ ß. hæc diligenter mixta per 24. horas ad minimum ità stent, & deinde jejuno stomacho usurpentur: & si hâc primâ vice nihil effecerit, biduum post rursus ità usurpa, juvabit sinè omni dubio.

De vitriolo Martis.

Chalybem cum sulphure calcinas, eò nempe modò, ut sulphur chalybi ad summum candefacto super aqua admoveas, hoc enim facto chalyba statim liquescit, & in aquam destillat: hunc itaque ex aqua exemptum exsicca, tenuissimè contere, oleum sulphuris acidum rectificatum affunde, aliquandiu digere & postremò in aquam destillatam infunde: consîdet hoc peracto vitriolum non contemnendum, à D. Tobia Hessio inventum.

DE MAGNETE.

DE DESCENSU VEL EXITU MATRICIS.

℞ Lapid. magnet. opt. ℔ j. *calc. viva* ℔ j, *cum acet. optimè conterantur & misceantur, deinde spiritus vini affundatur, ut fiat rubicundus: hoc ordine tamdiu procedatur, donec non ampliùs tingatur, quo viso spiritus vini exhalet*, & remanebit liquor, qui exsiccetur: ex materia relicta axungia ursi emplastrum formetur, quod dorso mulieris & lumbis applicetur: uterus enim hoc facto, statim retrahetur: oportet autem per aliquot dies continuari, ut uterus eò meliùs firmetur.

De præparatione magnetis.

℞ Succ. Aristol. rotund. & sabina an. ℥ iij, *serpentar.* ℥ ij, *spiritus vini libr. j. hac prius per 24. horas circulentur & deinde destillentur.*

℞ Hujus aqua lib. j. Magnetis elect. in pulverem redacti ℥ iiij, *circulentur simul, & a faecibus aqua destilletur: idq; reiteretur*, atque hoc pacto Magnetis præparationem assequeris.

De Jove.

DE OLEO STANNI.

Hoc oleum morbum gallicum, paralysin, vulnera, ulcera antiquata, fistulas, cancrum & omnes affectus venenatos, ùt & maculas & impetigines citissimè curat. Ejus guttæ tres cum vino sumptæ purgant ventrem: pannum etiam oculorum abstergit.

De oleo salis ammoniaci.

Hujus olei aliquot guttæ vino albo immixtæ & cum linteis oculorum ulceribus ex lachrymis involuntariis rubedinique applicatæ, ea perbelle curant & compescunt. In aqua vitæ usurpatum emendat puncturas laterum, cor, hepar & pulmones refrigerat, anginamque & ranulam sub lingua sanat: urinam obstructam promovet, vesicam mundificat & carnem immundam & superfluam in vulneribus absumit.

De oleo salis ammoniaci.

℞ Sal. ammon. part. j, aq. salis tartari, part. ij, stent aliquot dies in solutione, vel cineribus calidis bene cooperta, ut spiritus salis exhalet, quia admodùm est subtilis, imponantur; deinde per retortam destillentur, rectificentur, collo tamen retorta fragmentum charta grisea intrudatur, ut spiritus per eum transeat, ità enim aqua sal. tartari subtus remanebit: cùm nihil ampliùs destillat, tunc chartam exime, ignemq; urge, sequetur enim oleum non modicè acre & corrodens, quod separatim reserva.

De Saturno.

DE BALSAMO SATURNI.

Minium cum aceto solvatur, dulcedo destilletur, acetum effundatur & aliud affundatur, donec nihil ampliùs solvi potest; solutiones omnes confusæ filtrentur & ad liquorem coagulentur: hoc peracto in loco frigido in crystallum concrescant, cùm nihil ampliùs in crystallum verti videris, iterum evaporent & ùt anteà procedatur: crystallus autem hoc modo clarificetur: solvatur nempe iterum cum aceto destillato; & in omnibus, ùt anteà, procedatur. Crystallus pulchrior primò concrescit, candidus ad modum salis nitri cum residuo fac, ut priùs, donec crystallorum alborum satis habeas, hi primò exsiccentur, deinde in spiritu vini solvantur, iterum filtrentur & in liquorem coagulentur.

Hic

Hic balsamus ad gangrænam est probatissimus, ùt & ad omnia vulnera & ulcera insanabilia, ad rubedinem verò & alios affectus oculorum non habet simile.

QUOMODO OLEUM ET SAL SATURNI INDULCORENTUR ET AD SUMMAM PERFECTIONEM DEDUCANTUR.

Crystallis Saturni aqua pluvialis destillata affundatur: & donec spuma alba supernatet, ebulliant, hanc spumam sepone in vasculum proprium, ebullire sic finito, donec nulla ampliùs materia alba appareat, maneantque fæces purpureæ in fundo: hanc aqua forti purificata solve, eam rursus per B. separa, hocque ter repete, semper novam aquam fortem superfundendo; remanentiæ siccæ aquam pluvialem destillatam affunde, per B. abstrahe, hoc sexies nova aq. destillata repete, donec omnis acrimonia sit ablata: & habebis sal Saturni pellucidum & verum dulce.

VULNERUM ET ULCERUM INCARNATIVUM.

℞ Cerussa vel minii q. v. extrahe oleum, sicut scis, est incarnativum optimum promovens carnes sanas atque recentes. Hoc oleum Saturni valet etiam ad omnem scabiem & lenuginem, verrucas, inflammationes & omnem combustionem.

DE SULPHURE.

Oleum & fixatio sulphuris.

Sulphuris lib. j. lixivio ex cinere salicis & fagi subtilissimo coquatur, hujus excocti sulphur. & vitriol. ana lib. j. cum acete teratur, & quater cum recenti aq. vitrioli sublimetur: hoc enim facto sulphur. subtilius & purius coloris flavi & aliquantulum rufi superiùs adhæret, quod exime, tantumque olei terebinthinæ, ut quatuor dig. emineat, affunde, & vas apertum in locum modicè calidum colloca, ità enim sulphur. rubrum solvitur, quod in cinere destilla, usque dum sulphur. rubrum rubini instar transeat: hoc in digestione coaguletur, ut fiat fixum, pulchrum ac rubicundum.

DE OLEO TEREBINTHINÆ.

Terebinthinæ ℔. iij. cum camphoræ tenuissimè tritæ ℥vjß commisce mensuram j, vini affunde, igne lentissimo destilla, & oleum per Balneum separa.

OLEUM SULPHURIS ADMODUM FRAGRANS ET ODORIFERUM.

Hoc Oleum potum omnis generis affectus etiam gravissimos evellit.

℞ Sp. sulphur. per campanam destill. recipienti impone aliquid moschi cum aqua rosarum mixti.

USUS ET UTILITAS.

Præpara Julepum s. a. illumque cum oleo sulphuris misce, promovet sudorem & urinam, superfluas humiditates stomachi expellit, eradicat febres, quæ cum frigore incipiunt, ejicit calculum renum, sanat omni generis affectus externos. Qui hôc oleô abluuntur, brevi temporis spatio, & quasi in momento, liberantur: habet enim efficaciam recalefaciendi & exiccandi.

DE OLEO SULPHURIS

℞ Sulph. calc. viv. an. partes æquales: invicem mixta subtilissimè terantur, alembico injiciantur, tantumque aceti fortis, ut duos transversos digitos supernatet, affundatur, digerantur & s. a. extrahantur, extractio effundatur, cum farina laterum imbuatur, & per arenam in recipientem destilletur, sequetur ol. sulphur. rubei & pulcherrimi coloris, quod omnis generis affectus sanat.

NOTA.

Hoc oleum sulphuris cum oleo lini destillat. curat paralysin omnium membrorum, & contractas venas & nervos.

ALIUD OLEUM SULPH.

℞ Sulph. ℥iiij, calc. viva ℥ij. ceruss. ℥j. Misc. & per alembicum destilla, exibit oleum rubeum.

FLORES SULPH. ALBI.

Samuel *Schlegel* hoc pro secreto habet, quod Comiti ab Hohenloe 200. florenis vendidit.

℞ Fl. sulph. temm. præpar. ℥iiij, sal. ammon. ℥ij, calc. viva ℥vj. Misc. f. pulvis, hunc in retortam fictilem fortem, quæ igni resistere possit, injice: sitq; hæc retorta ad modum vitrorum exusta & non porosa, ne spiritus expirent, qualia Waldenburgensia vasa esse solent: involvatur insuper optimo luto: hanc ità paratam cum pulvere injecto in fornacem destillatorium colloca, recipientem capacem lutô etiam occlusum adapta, primò igne lentô destillationem incipe, posteà verò eo modo ignem adauge, qualiter in destillatione aquæ fortis fieri solet: ità enim extillabit liquor sive oleum rubrum, hujus cochleari unico affunde vinum acerbum sive acidum, ut quando commisces vinum fiat album & quasi lacteum: hoc lac vitro sacchari infunde; deinde cum hoc oleo & vino iterum tantum lactis præpara, priori affunde, & hoc toties repete, donec de oleo nihil ampliùs supersit: hoc acto omne lac in unum vel plura vitra sacchari destinata infusum vel distributum coopertum in eum locum expone, qui neque in frigore, nec in calore excedat. per dies quinque vel tandiu ibidem relinque, donec alba materia cretæ similis in fundo resideat; & vinum innatans clarificatum fuerit; vinum hoc lentè effunde, vel cum spongia exime, ne materia subsidens moveatur, ei aquam recentem affunde, eamque diligenter cum materia commisce, fiet enim modo iterum instar lactis; igitur quousque materia consederit, dimitte, aquam per spongiam abstrahe, aliam aquam recentem materiæ affunde, & tertiò residere permitte; ità enim per aquas affusas omnis acrimonia & fœtor extrahitur, quo facto, in loco à frigore & calore temperato exiccetur: habebis flores sulph. albos.

USUS ET UTILITAS.

Horum ℈j, diluatur cum cochleari vini, aquæ cinnamomi destillatæ aut alterius appropriatæ, & exhibeatur manè jejuno stomacho: præservat corpus ab omni putredine. In asthmate & phthisi cum aquis pectoralibus potest permisceri.

CRYSTALLI SULPH. RUBRI.

℞ Flor. sulph. ℔j spir. terebinth. ℔j. ß. in vase vitreo igne lento invicem ebulliant, & ne empyreuma concipiant, diligenter misceantur. Cùm jam sunt probè mixta & ab igne remota, faces spiritus vini adjiciatur, & tandiu destillentur, donec spiritus vini rubedinem ex sulphure extraxeris, hunc spiritum vini in B. usque ad tertiam partem circiter abstrahe, & reliquum in cellam vinariam pone: invenies in diebus quatuordecim crystallos perpulchros rubicundos (eorum tamen non adeo multum) & ad affectus pectoris utilissimos.

DE OLEO SULPHURIS.

℞ Sal. tartari vel tart. calcinat. part. j. sulph. pulchri & flavi part. ij. utrumque per se subtilissimè teratur, sulphur. in crucibulo vitree, non nimis fervidè sed lentè, ne incendatur, dissolve, quò facto tartarum super ignem tandiu immisce, donec spissum & lentum fiat instar picis: ità enim erit præparatus: *tunc in orbem prius madefactum affunde, ubi refrigeratum fuerit, sub lapide porphyrie in pulverem contere, vitro impositо spiritus vini tantum, ut tres digitos transversos superemineat, affunde*, acquirit hoc facto quasi in momento colorem flavum instar croci: cum resederit, crassescit veluti rubinus, quô visô in retortam vitream injice, ut minùs, quàm ad medium, repleatur, capellæ cineribus vel calce impletæ imponatur, recipiens capax luto obvolutus adaptetur, destillatio primò igne lentô urgeatur, cum calorem nimium esse perspexeris, aliquid de carbonibus extrahatur, & quando inceperit turbida rubedo extillari, non ultrò urgeatur, fornax refrigeretur, & recipiens amoveatur.

USUS.

Hoc Oleum exterius illitum omnia ulcera corrodentia, seu exedentia, ut fistulas, herpetes, scabiem, vermem, condylomata & alia hujusmodi ubicunque in corpore fuerint, tutissimè sanat: tineæ verò cum penna vel spongiola quotidie bis applicatum, & cum emplastro ex cera vel lamina plumbea contectum eam radicitus evellit. Ejus guttæ 2. vel 3. in vino vel aliquo liquore epotæ, omnia venena, lumbricos, & alias bestiolas è corpore expellunt, hoc ipso modo usurpatæ: etiam febres exterminant, ante nempe paroxysmum usurpatæ; ictericiam insuper emendat & pulmonibus præstantissimum est auxilium.

ESSENTIA SULPH. QUA THEOphrastus usus esse dicitur in externis incurabilibus corodentibus ulceribus & fistulis, vel morbi gallici cicatricibus: & dicitur esse secretum Theophrasti.

℞ *Sal. tart. part. j. sul. pulch. & flavi part. ij. subtilissimè trita in testa dissolvantur, fusis sal. tart. adjiciatur, cum spatula lignea optimè agitentur*, acquirit colorem sanguineum; *hoc facto lento igne per horam dimidiam, quousque fiat crassum & fuscum, instar hepatis, & bullas emittet, misceantur, & ne quid adurat, continuò agitentur.* Cùm enim ità fuerit densum & fuscum, erit perfectè paratum: tunc itaque ex testa in orbem ligneum madefactum effundatur, ne adhæreat, & cum cæruleum colorem contraxerit, subtilissimè tritum in alembicum vel poculum vitreum projice, spiritum vini optimè rectificatum affunde, ut pulverem supereminéat, ità enim confestim colorem flavum croceum & sanguineum acquirit: Spiritus autem vini colores & virtutes sulphuris sinè mora extrahit, absque ullo alio auxilio & igne. Quando hoc factum, vitrum optimè obturatum hypocaulto impone: Et cùm ibidem subsederit, extractio verò pellucida, rubra & rubino similis facta fuerit, tunc per inclinationem vasis in aliud speciale vitrum effunde, bene obtura & tanquam thesaurum incomparabilem reserva, quia est medicina excellentissima, trium primorum elementorum in sulphure extractorum calor, cura, per quam honorem & gratiam adipisci poteris. Et est balsamus pulmonum.

VIRTUTES.

Virtutes hujus essentiæ seu balsami sunt: primò, hæc extractio sulphur. est veluti ignis in microcosmo, quemadmodum ignis exterius in majori mundo. Sicuti enim tineæ & vermes in vestimentis latitantes nihil æquè timent & fugiunt, quàm ignem: Et sicuti affectus erodentes in homine, ùt microcosmo, ceu vermes in cute & carne; ità etiam nihil est, quod tantopere fugiunt, quàm ignis spiritualis occultus, qui est essentia sulph. Quæ si omnes fistulas, ulcera exedentia, impetigines, morbum gallicum, pustulas, vulnera ulceraque sordida cum penna illita, sanat, si videlicet cum hac ipsa essentia humectantur & abluuntur, & posteà cum emplastro vulgari conteguntur: abigit enim & interimit malam illorum & erodentem qualitatem, ne ulterius serpant, sive sint fistulæ, sive corrodens cancer, in quocunque loco corporis eaque, cum quovis unguento vel emplastro deinde facilè curari possunt. Optimum autem & accommodatissimum ad hujusmodi ulcera est emplastrum Theophrasti ad puncturas. Corrigit etiam hæc ipsa essentia morphæam, & guttam rosaceam curat, sanatque ulcera quævis; cum admiratione, & in brevissimo temporis spatio super omnia alia medicamenta. Ad interna Apostemata sumuntur ejus gutt. 1. 2. vel 3. cum spiritu vini. Est balsamus pulmonum Theophrasti, de quo ipse *in lib. de vita longa circa finem*, inquit: *In omnibus rebus tanta virtus non invenitur, quam in sulphure ad pulmonem, sicut ejus extracta essentia virtus est*: valet etiam in febr. tertiana & quartana, & in ictericia. Dosis gr. 4. in vino ante paroxysmum.

ALIUS MODUS ESSENTIÆ QUINTÆ SULPHURIS AD MEDICINAM, EST BALSAMUS SULPHURIS.

Sulphur ter per vitriol. sublimetur, tunc vitro injiciatur & spiritus terebinthinæ non tamen nimium, ut possit solvere, affundatur, itaquè per decem noctes sepouatur, ut sulphur lentè possit dissolvi: convertetur ità in liquorem sanguineum: vel oleum terebinthinæ separa, & remanebit oleum rubicundum, quod cum alcool spiritus vini circuletur; ità enim balsamum ex sulphure extrahet: Et quando loco moderatè calido exposueris, omnes colores ex sulphure emigrabunt in spir. vini, & ab oleo terebinthinæ separantur: Spiritum vini sanguineum effunde & spir. vini per Bal. forte per destillationem abstrahe: hoc enim modo subsequetur quinta Essentia coloris sanguinei, effectu præstantissima & omnis saporis expers.

USUS ET UTILITAS.

Hujus Essentiæ guttulæ 3. vel 4. cum aqua hyssopi epotæ, phthisicis sunt mirum in modum proficuæ.

SULPHUR ALBUM ET FIXUM: MEdicamentum expertissimum & saluberrimum contra Pestem & alios morbos infinitos.

Sulphur flavum & electum in pulverem redactum in alembicum luto obductum projice, tantum olei vitrioli optimi, ut 4. vel 5. digitos supernatet, affunde, diligenter misce, capellæ arenæ ad sufficientem profunditatem impone, capitellum accommoda, & lentè primò cum destillatione, usq; dum oleum transcendat, procede, deinde ignem in tantum adauge, ut vitrum öicandescat, tunc enim sulphur sublimabitur, hoc permitte refrigerari, alembicum confringe, sulphur ex illo in aliud vitrum recens projice; oleum & aquam extillatam cum modico olei vitrioli recentis rursus affunde, ùt anteà destilla, & hoc toties repete, donec sulphur non ampliùs in altum sublimatur, sed in fundo album & fixum remanet, quod citò fit, tunc enim sufficienter erit paratum & purgatum.

℞ *Hujus sulph.* ℥ *ij, conserv. ros.* ℥ *iiij. ol. vitriol.* ʒ *j. hæc optimè misceantur*, & habebis egregium medicamentum, cujus instar nucis avellanæ manè quotidie sumptum, hominem à peste toto die præservat: dolores etiam lateris punctorios compescit, putredines internas præcavet: Et omnes immundities in humano corpore etiam cum miraculo abstergit.

OLEUM SULPH. VITRIOLATUM.

℞ Sulp. vivi q. v. admisce ei tantundem vitrioli lento igne liquefacti, ut una indè fiat massa, hæc per descensum depellatur, & descendet oleum rubicundum in receptaculum.

OLEUM SULPH. AD IMPETIGINES ET MALIGNA ULCERA.

℞ *Sulph. citrin.* ℥ *vj. sal. ammon. calc. viva ana* ℔ *j ß. optimè cribrentur, alembico luto occluso immittantur & igne aperto destillentur*, egredietur oleum pellucidum, quod est probatum.

FLORES SULPHURIS.

Sulphur primò sublimetur sicut scis: Deinde ℞ *Flor.* ℥. *x. myrrh.* ℥ *j, aloes hepatic.* ℥ *ij, croci* ʒ *ß. pulverisata misceantur, & ùt anteà ter sublimentur.*

USUS ET UTILITAS.

Hi flores secundùm qualitatem morborum & ægrotantium usurpantur, ad ℈ ß. ℈ j. ℈ ij. vel ʒ j. circiter in vino, aquis destillatis pomo asso vel ovis ad promovendum sudorem. Ab omnibus febribus præservant, ut à morbo caduco, asthmati & omnibus affectibus pulmonum & pestilentiæ ipsi succurrunt, tussim recentem & antiquam mitigant, sudorem in Lue Venerea propellunt, impetiginemque abstergunt. Omnes præterea immundos humores & destillationes in toto corpore exhau-

exhauriunt, & præ cæteris omnibus Luem Veneream curant, si verò flores è sale nitri, sale gemmæ & alumine plumoso aliquoties elevantur, tunc ità subtiles redduntur, ut impetigines & vitiligines ex fundamento possint eradicare, quod maximum est secretum. Effumatio ab hoc sublimato sulphre præservat omni putredine membrorum internorum.

ALIUD OLEUM SULPHURIS.

℞ Flor. Sulph. & vitr. calc. an. spir. vini affunde ter vel quater lentè per destillationem abstrahe, hoc facto ol. baccarum junip. affunde. Et fiet oleum rubeum.

OLEUM SULPHURIS ACIDUM PER CAMPANAM.

Sulpur Polonicum vel aliud pulchrum in fragmenta mediocria confringe, de hoc unâ vice aliquid, (quò verò minùs, eò melius) in vas fictile angustum quod priùs sit candefactum impone, hoc enim modo sulph. incenditur; & nunquam, quandiu allud in vase remanet, extinguitur, quod tamen hand fieret, si vas priùs non esset candefactum: ità in med. phial. vitr. amplæ, angustæ tabellæ lig. quæ per obliquum sit accommodata, imponitur, ne fundum phialæ attingat; nec oleum lateribus campanæ effluens ei adhæreat. Huic altum & campanæ in modum efformatum vitrum superponitur, coperculum accommodantur, & omnia lutô optimâ occluduntur: ubi receptaculum debet esse amplum, ut spiritus satis habeant spatii & possint adhærere.

Cum his omnibus ità constitutis Sulphur penè est exustum, cum forcipe parvo semper de reliquis fragmentis plus impone, & tandiu ità perge, donec olei satis habueris: habebis oleum flavum pulcherrimum, & ad varios affectus utilissimum, quod rectiùs spiritus, quàm oleum posset nominari, quia de meris spiritibus ascendit.

Primò autem opus incendii, ùt anteà dictum, diligenter est notandum; siquidem penè maximum artificium in eo est situm, ut nimirum sulphur continuò ardeat, alias enim non rectè procedit, quia semper extinguitur.

Secundò, antequam vitra super sulphur incensum ponas, ad excipiendum spiritum, ea priùs sunt aquâ optimè eluenda, ut plurimùm madefiant, ità. o. spiritus lateribus humidis adhærent, & in momento in oleum vel sulphur resolvuntur, ac in laterib. defluunt: quod sanè non minimum est artificium, per quod tantò magis olei acquiritur, quàm aliâs: siquidem non tantùm de spiritibus abit, quàm si vitra essent sicca, & à spiritibus tandem humectantur: ad quod multum temporis requiritur: Et non opus est, ut in cellam vinariam ponatur, ut ibi in oleum fluant, quemadmodum aliâs est opus.

Putant aliqui, ex Sulphure Polonico hoc oleum non posse præparari: siquidem non possit incensum conservari; quod tamen falsum est. Si enim prædicto modo processeris, omnia felicissimè perficientur, & nulla differentia Sulphuris est advertenda.

Sulphur Islandicum; quod angustas habet cannullas, estque crassius & pollicis instar latum, colore sanguineum oleum de se dat, si dictô modô præparatur, quod centuplô est in virtutibus suis pretiosius, quàm vulgare, quod in colore flavum: quemadmodum Theophrastus in suis scriptis testatur, & hoc sit tibi communicatum pro secreto.

Prope Salisburgum in Bavaria præparatur Sulphur cum longis & angustis cannullis pollice paulò crassius, & de quo etiam oleum sanguinei coloris per campanam potest destillari.

Lintea in hoc oleo intincta & vermi in manibus applicata, eum quàm primùm enecant.

Hujus olei granum unicum sumptum dolores colicos mitigat, ùt & dolores punctorios calidè applicatum & ejus grana duo in vino sumpta.

Contra contabescentiam *℞ Axung. carnis human. ol. junniperin. & ol. Sulph. omnia misceantur, & in unguenti formam redigantur*, hoc fistulas corrodentes, ac ulcera interna oris sanat omnemque putredinem superfluam eorundem absumit recentem a. & sanam carnem non attingit, gossypio nempe exceptum & locis affectis illitum.

Hoc insuper ità usurpatum & dentibus affrictum, ac cum forcipe chirurgorum rasum dentes facit albos, post quod tamen totum os vino erit eluendum.

Ad extirpandas verrucas, eæ priùs evellantur, & foveæ hoc oleo impleantur, radicitus hoc modo extirpantur.

CURA FEBRIS TERTIANÆ ET QUART.

℞ Fl. Sulph. gr. vj. in vino vel aqua aliqua sudorifera manè ante paroxysmum ebibe, idque bis ita reitera & curabis febrem.

ADDITIO IN MAGNIS APOSTEMATIBUS.

℞ Fl. Sulph. ℥j, ol. nucista ʒj, aq. veronic. rectifica. ad pondus omnium. Misc. F. potus.

LIQUOR SULPHURIS.

Hujus processus & operatio est magnum mysterium, quod ego ex singulari Dei gratia & beneficio ex scriptis Theophrasti clare & rectè didici,

℞ Fl. Sulphur. ℔ß, subtilissimè triti injiciantur alembico luto obducto, infundatur optimus spiritus vini, in cineribus per octiduum digerantur, spiritus vini duos digitos transversos superemineat, qui alembico contecto lentâ destillatione usque ad siccitatem abstrahatur, remissa tamen aliquantula humiditate, hoc absoluto refrigeretur, quater cohobetur, ultimò ad siccitatem abstrahatur, deinde ol. juniperin. ℥jß affundatur: Et quia hoc statim imbibetur, itaque plus olei affundatur, donec materia eò humectatur, tunc quinquies lentè abstrahatur, & secundum gradus procedatur, hoc enim facto Sulphur omne in alembicum sublimatur, quicquid verò in alembicum extillavit, acquirit colorem album instar lactis; quod signum est perfectionis, recipientem itaque amove, & materiam exime, quæ est adeò fortis, ut ejus odor tolerari non possit, caput verò mortuum erit admodum leve, quod abjice: sulphur a. in alembico sublimatum prorsus est inutile. Cùm isthæc omnia prædictô modô sunt absoluta, necessum erit ea dulcorare. Itaque *℞ Theriac. opt. ℥jß, aloes hepatic. ℥j, croci ʒ ij. mixta subtilissimè conterantur*, licet etiam spiritum vini superfundere, & ità humectare, ut eò meliùs possint commisceri, ità parata in vitro mundo serventur: de prædicta medicina affunde, & in B. ità ebulliant, ne Empyreuma concipiant. Et quater alembicum transcendant, & quando hoc factum, non omnino extrahatur, sed humiditas aliqua relinquatur, quam ad inunctionem corporis reservare potes. Succus est medicina nobilissima ad Epilepsiam & omnes morbos pestilentiales.

DE USU ET VIRTUTIBUS HUJUS LIQUORIS, QUALITER A THEOPHRASTO SUNT DESCRIPTÆ.

Primò hic liquor præservat à peste, estque utilissimus in pleuritide, & ad omnes exulcerationes & putrefactiones corporis.

Manè sumptus, toto eo die omnes morbos malignos, quales sunt pestis, pleuritis pestilentialis, & hujusmodi exulcerationes aliâs tutissimè præcavet, ùt & quascunque febres. Tussim recentem & antiquatam plùs, quàm dici vel propalari potest, curat. Est etiam præservativum Epilepsiæ: & si quotidie usurpatur, custos sanitatis non immeritò dici potest. Est & rectificator vini, quia impossibile, noxam aliquam in vino remanere posse, cui

hic

hic liquor fuerit admixtus, omne enim malum ab eo separat, calculum etiam & sabulum, Apoplexiam, omnis generis ulcera, catharrhos, tussim, febres, putredines & quæcunque alia tale vinum facillimè præcavet: Et in his omnibus non habet, quod ei comparari possit. Contra colicam est non minùs medicina præstantissima, imò plura in eo invenies, quàm ego hic enarrare potui.

DE LACTE SULPHURIS, QUO PRINCEPS URANIÆ USUS FUIT, QUOD PRO SECRETO RESERVA.

℞ Sulph. opt. tenuissimè triti, vel fl. Sulph. qui Sulphure sunt præstantiores, ℥j, Sal. tart. ℥iiij, his vitro saccharo destinato, luto obducto injectis, tantum aquæ destillatæ affunde, ut sex digitos transversos supernatet, & vitri quatuor partes remaneant vacuæ, in capella arena optimè ebulliant, sæpius cum baculo ligneo agitando, & cum incipit exiccari, plus aqua destillata, attamen fervidè affunde idq; tandiu repete, donec per spatulam sentis sulphur in fundo vasis penè dissolutum, hoc percepto, ad tres digitos transversos ebulliendo consumantur, ut rubedinem acquirat, tunc ità calida patinæ fictili vitreatæ injice. vinum acerbum sufficienter calefactum, vel pauculum de solutione calida subitò affunde, hoc enim facto, incipit ebullire, & fit album, hoc in aliud vitrum debitæ altitudinis injice, de solutione calida in patinam infunde, & vinum calidum superfunde, hoc enim peracto Sulphur desuper resolvitur & transit in liquorem lacteum, quem priori affunde & ità procedendo perge, donec totus liquor hujusmodi colorem acquirat & in unum vitrum collectus fuerit. Necessum verò est, ut solutio Sulphuris in tartaro in continuo calore conservetur, cùm scilicet vinum infunditur, quia nisi hoc fiat, se invicem non aggrediuntur.

Cùm hucusque in labore tuo perveneris, vas cum materia sepone, ut Sulph. solutum in crassitudine lactis coagulati descendat in fundum: vinum a. quod in colore fuscum evasit, tandiu effundatur, donec materia in fundo in vinum sit collecta: quô visô sufficientem quantitatem aquæ destillatæ affunde, cùm resederit, aquam rursus effunde, aliam recenté infunde, cùm resederit; effunde, idque toties repete, donec aqua effusa non amplius fusca appareat, nullumque odorem habeat, Sulphur verò album fundum omnino petierit: hoc ab humiditatib. separatum in hypocausto exicca & in pulverem contere: vel, si mavis, antequam exiccetur, aquæ Cinnam. destillatæ tantum, ut lacti simile fiat; affunde, & quoties de eo sumere cupis, diligenter commove.

USUS ET UTILITAS.

Balsamus hic ad humidum radicale est accommodatus, confortat vires naturales, mundificat sanguinem ab omni impuritate, ex qua ulcera vetusta & alii hujusmodi affectus exoriri possunt, Et apoplexiam, paralysin, Epilepsiam, Elephantiasin & Luem Veneream antevertit.

Pulmonibus verò est maximè specificum, præcavet & curat phthisin, mitigat recentem & antiquam tussim, destillationes capitis exiccat & consumit, cerebrum corroborat, inflationi ventris, & doloribus colicis resistit, consumptis & extenuatis est amicissimus cum aqua cinnamomi, in lacteum colorem mixtus & epotus. Dosis ejus est cochleare unum manè & vesperi semper ante usum diligenter commixtus.

Si in forma pulveris usurpari debet, ad conditionem ægrotantis elt dirigenda, ut vinum vel aquam in albedinem lactis transmutet. Potest autem in omnis generis aquis, ùt in aqua Cinnamomi, Melissæ, Lavendulæ, aqua aliqua apoplectica, vel spiritu vini, usurpari.

In atrophia juvat visibiliter, operatur enim in humidum radicale. In doloribus articulorum, podagra, Ischiadica & aliis hujusmodi morbis externis maximum præstat auxilium. Est ignis consumens, qui omnes ægritudines imperceptibiliter, velut ignis lignum absumit.

DE OLEO SULPHURIS ET TARTARI, quod monetas quascunque parum adhuc argenti habentes in aurum tingit, quæ tamen tinctura non est fixa.

De tartaro crudo aquam & oleum conjunctim destilla, tartarum calci ita immisce, ut tartari sit pars dimidia respectu calcis, ità mixta iterum destilla; sequetur primò oleum album & posteà rubrum: *℞ Olei rubri ℥j, Sulph. ℥ß, misce*, fiet fuscum instar jecoris: hoc in Bal. per dies 16. vel plures, putrificetur. Deinde per retortam destilletur: habebis oleum flavum, in quo monetas vel lamellas argenteas ignitas extingue, acquirent colorem aureum intus & extra.

DE VITRIOLO.

Trochisci purgantes ex Sale vitrioli, si quis veneno infectus est.

℞ Sal. vitriol. part.j. Sacchari part.ij, hæc invicem subtilissimè conterantur & cum melle ad massam albam commisceantur: ex massa trochisci parvi ponderis granorum 15. formentur: horum unus cum cochleari aquæ veronicæ sumptus per superiora & inferiora purgat, & totum indè corpus ab omni immunditie & suspectis humoribus liberat, oportet autèm post illorum usum tres horas jejunare; & per totos tres dies proximè sequentes de diæta consueta in potu & cibo aliquid detrahere proque potu solam aquam veronicæ vel sequentem mixturam usurpare.

℞ Sal. vitriol. gr. iij, *vel v. Misc. cum Syr. aquilegia, restituetur sine dubio.*

DE VIRTUTIBUS OLEI VITRIOLI.

Membro alicui cuti integrâ obtecto illitum maximè penetrantem calorem excitat, qui tamen non excoriat. Serpigines omnemque malam scabiem illitum felicissimè abstergit: ùt & verrucas & excrescentias ex morbo gallico exortas. Et, ùt ego ipse expertus sum, hoc oleum suo interno igne & aere intus & extra corpus, absque omni detrimento cum incredibili utilitate potest usurpari. Interiùs quidem ad guttulas aliquot cum aqua vel vino mixtum iis saporem acidulatum inducit, ità potum Ventriculum corroborat, sitim extinguit & appetitum restituit.

Omnem insuper pituitam lentam & indigestibilem incidit & extenuat, malos humores expellit, hæc omnia penetrante suâ facultate perficit.

De Oleo Vitrioli Dulci.

℞ Calc. vitriol. ℔ iij: huic acetum destillatum affunde, in locum calidum sepone, deinde abstrahe, aliud adde & hoc quintâ vice per duos dies semper oleum in retorta cum Manipul. ij. arena grossa destilla.

De Colcothare Vitrioli.

Vitriolum fac colliquescere, in tartaro per tres horas optimè exure, cum aceto destillato contere, posteaque iterum calcina.

Secretum Alicuius Vratislaviensis.

℞ Vitriol. priùs usurpati, & indè flavi & rubicundi facti q.v. ex hoc per alembicum igni forti oleum extrahe, illud diligenter reserva: corpus mortuum relictum minutissimè contere, aquam fontanam destillatam affunde, sal ejus extrahe: huic extracto sali aquam rursus infunde, solve, filtra & coagula, hocque quater repete: hôc modô fit album instar nivis & est pretiosius auro.

His peractis ℞ Salis part. ij, olei part j. misce, ad ignem exicca: hocque tandiu repete, donec sal duplex pondus acquirat, quàm anteà habuit: hoc sal ità præparatum cum tanto pondere olei vitr. in vitrum injice, illud optimè sigillatum per octiduum ad putrefactionem sepone, deinde capellæ arenæ accommoda, hoc enim facto intrà dies

14. coagu-

14. coagulabitur, & pulvis perficitur. Hic sal vel pulvis est præstantissima ad omnis generis morbos eradicandos; ejus dosis est, quantum oummo unico imponi potest. Serva pro secreto & utere feliciter.

DE MODO OLEUM VITRIOLI ET Antimonii simul extrahendi ad medicinam optatissimam.

℞ Vitr. rubr. opt. libr. ij. antim. select. op. alcolati libr. j. destilla, aquæ stillatam semper in vase VValdburgensi reaffunde, hocq; toties reitera, donec antimonium & vitriol. omne phlegma in se imbiberint & absumserint; hoc facto semper & continuo nocte dieq; fortissime usque ad quartum diem destilla, tunc phlegma in Baln. separa, remanebit oleum coloris sanguinei, quod per retortam rectifica, & per spiritum vini novem vicibus abstractum circula: habebis oleum dulce, gustu gratum & maximè efficax.

FLORES ANTIMONII OMNIUM optimi purgantes.

Oleum Salis destilla, in eo Antimon. quantum fieri potest, solve, in alembico primò igne lento, in fine verò fortiore destilla: transcender oleum spissum. Hujus olei aliquid alembico impone, in cineribus iterum destilla, sequetur oleum rubrum, pulchrum & pellucidum, quod est oleum rubrum Antimonii & ex recipiente eximendum.

Vitro aquæ pleno hujus olei, quantum vis, iosunde; oleum in modum farinæ albæ statim petit fundum: hoc viso aq. effunde, & aliam affunde, hocque tandiu repete, donec nullam acrimoniam in lingua persenseris: itaq; dimitte, ut exiccetur, habebis enim flor. pulchros & albos.

USUS ET UTILITAS.

Horum gr. iij hydropicis per aliquot dies porrecta omnes serositates educunt, & leniter purgant. Licet etiam eorum gratiâ sumere in vino vel aliquo jusculo calido, & poodus pro re nata grano uno aut altero usque ad octo augere vel dosin diminuere, prout vires ægrotantis requirunt. Possunt non minùs in febribus usurpari, purgant enim non solùm per alvum, sed etiam per sudorem.

DE OLEO ANTIMONII AURIFICATO.

Ab oleo vitr. processu suo præparato phlegma in arena vel cineribus abstrahe: essentiam vini rectificatam optimam superfunde, per dies 14. ità stare permitte, tunc essentiam de ol. rursus abstrahe, & laminas auri candefactas in oleo extingue: ità enim de auro aliquid resolvitur & in oleo remanet.

DE OLEO VITRIOLI THEOPHRASTI SECRETO.

℞ Ol. vitrol. per se rectificati ℥ j, sui proprii salis à capite mortuo extracti & rectificati ℥ß, ponantur per dies 14. invicem mixta sub alembicum ad digestionem: ità enim sal resolvitur & fit oleum admodùm pulchrum, quod reserva, hoc facto *℞ folia auri, quibus pictores uti solent, cum gummi Arabico calcina, ut fiat subtilis pulvis, hujus part. j, & olei part. y, per dies 4. Balneo impone: hoc enim tempore aurum in oleum solvitur & fit medicina celeberrima* ad omois generis affectus.

Hoc oleum vel aurum potabile conservat hominem sanum, penetrat omnia ejus membra, & abigit omnes morbos, bis nempe quolibet mense usurpatum.

Theophrastus Senatorem quendam calculo laborantem quolibet manè posuit in sudatorium, vel stupham, eique indè exeunti hujus olei dedit gr. xv. cum vino, ità multos lapillos per urinam expulit hominemque intrà dies 14. sanitati integrè restituit.

Eradicat etiam omnes febres, præsertim verò quotidianam, tertianam & ipsam pestem. Sistit dolores colicos exteriùs illitum: curat paralysin, illitum & intùs sumptum: ùt & Ischiadicam, & liberat hydropicos à serositate, idque per sudorem.

DE PRÆPARATIONE OLEI VITRIOLI.

℞ Vitriol. calcin. lib. iij, in pulverem tenuissimum terantur, cum spiritu vini aspergantur, & per retortam vitream, sicut tibi notum, fortiter destilletur; rectificetur & ad usum asservetur.

USUS ET UTILITAS.

Hujus Olei tres vel quatuor gutt. manè jejuno stomacho vel vino malvat. vel aq. pimp. bibitæ, cor corroborant & exhilarant, sanguinem mundificant, elephantiasin præcavent, caloremque nativum nutriunt & conservant. Cum aqua sonchi potum caniciem capillorum corrigit, capillos restituit. Cum aq. melissæ vel buglossæ doloribus capitis à vertigine provenientibus, & delirio vel maniæ ipsi resistit: cum aq. lilior. alb. apostematibus, ubi tamen corpus priùs est purgandum. Cum aqua flor. vel rad. pæoniæ epilepsiæ: cum aq. altheæ, fœniculi vel anethi deperditæ memoriæ: cum aqua lactucæ vel papaveris albi insomniis: cū borraginis vel buglossæ, melancholiæ; cum floc. vel rad. nenupharis maniæ & fervidissimis ulceribus piæ matris. Cum menthæ aquaticæ paralysi; cum basiliconis potum & illitum tremori artuum: cum salviæ spasmo, potum & illitum, cum violarum vel saniculæ montanæ vel euphrasiæ debilitati visus; cum gladioli imuouditiei & humiditati cerebri, caputque purgat; cum salv. & hyssopi invicem mixtis apoplexiæ, cum morsus diaboli doloribus punctoriis spinæ dorsi & malignitati sanguinis; cum hyssopi & scabios. mixtis tussi vetustæ: cum plantag. pust. linguæ: cum majoranæ & basiliconis mixtis palpitationi cordis: cum rosacea inflammationi corporis: cum menthæ refrigerationi ventriculi: cum absinthii morsibus venenatis animalium: cum spinæ infectoriæ, doloribus matr. & cum mororum sylvest. anginæ.

DE COLCHOTARE DULCIFICATO ET CRETA VITRIOLI.

Colchotar si solvatur in calida, & rubor per ipsam diffusus separetur, & post exhaletur, remanebit colchotar subdulce, quod remanet abstracta omni rubedine, creta vitrioli dicitur.

ARCANUM CONTRA SCORBUTUM.

℞ Ol. vitr. ess. sulph. & mag. thlaspios viol. an. ℥ß. M.

Contra difficultatem anhelitus.

℞ Olei vitrioli dulcis & olei anisi ana.

Ad debilitatem stomachi.

Oleum vitrioli in vino potetur.

Ad anginam.

Olei vitr. guttæ quinque cum cochleari mellis rosacei vel succi rosar. mixtæ potentur, elevatur cum aq. prunellæ, in qua guttulæ 7. spiritus vitrioli infusæ sunt. Utere quoadiu opus fuerit.

DE SULPHURE VITR.

Vitriolum solvatur & filtretur, ùt artis est, huic oleum tartari affundatur, tunc enim sulph. ad fundum retruditur, hoc cum aq. edulcoretur.

QUOMODO SULPHUR VITRIOLI UT BUTYRUM DEPRIMATUR.

Vitriolo soluto & filtrato ol. salis ammon. fixi affunde; ità enim deprimitur, hoc edulcora & cum croco Martis ad quævis ulcera vetusta usurpa.

DE PROCESSU OLEI SULPH.

Vitr. cum sp. vini imbibatur, deinde s. a. destilletur. Hoc enim si ità fit, expertus sum hanc additionem res magnas & admirandas præstare. Si nempe sp. tart. correcti tertia pars respectu vitr. & quinta pars spir. aq. theriacalis camphoratæ respectu spir. vitr. adjungitur, & epileptico ante paroxysmum exhibetur. Sciendum enim est, hoc medicamentum tantam habere vim contra hunc morbum, ut major neque excogitari neq; optari possit: hoc enim medicamine naturæ quasi cor attingitur ejus vires mirum in modum eriguntur. Medetur autem

L non

non solum epilepsiæ, sed etiam aliis hujus generis affectibus, qualis sunt syncope, ecstasis, &c. ut & omnibus oppilationibus, internis apostematibus, suffocationi matricis, præcipitationi matricis & hujus generis aliis.

DE PRÆPARATIONE VITR. CONTRA species morbi caduci, scilicet analepsiam, catalepsiam & epilepsiam.

℞ Vitr. cuperosi ℔ iv, phlegma per destillationem abstrahe, idem corpori reaffunde, iterum ut antea abstrahe, hoc quinquies vel sexies repete, & usque ad quartum gradum urge. Dosis ejus ℈ß usque ad ʒß, ante & post paroxysmum. Si enim morbus ex vitr. gignitur, per eundem etiam debet extirpari. In sale autem vitr. est caducus, ideo de eo dandum, ut dixi in eo, quod habet operationem morbi.

Deinde *℞ Vitr. sic prepar. ʒ j, liquor. visc. querc. o-rizontis an. gr. xiiij,* sedes autem caduci est in principio nuchæ, itaque nucha erit inungenda: quæ si in infantibus inungitur pinguedine castorei, juvabit multùm.

DE SPIRITU ET OLEO VITRIOLI.

A Vitriolo communi sp. & ol. destilla & f. a. rectifica. *℞ spir. viol. & aq. vitæ opt. an. ℔ j. aq. rosc. cui gr. ij. moschi & ʒ j prædictis ol. sunt admixta, ℥ iij, diligenter misce.*

USUS.

Hujus mixturæ operatio non potest satis commendari. Ejus enim cochlear unicum in febribus ardentibus exhibitum mirificè refrigerat. Non parum etiam præstat in sputo sanguinis, ex rupturis venarum præsertim vero thoracis, quod ego in multis sum expertus.

DE OLEO VITRIOLI CORRODENTE.

℞ Vitriol. comm. ℔. vj. sal. comm. ℔ j ß. vitr. f. a. calc. deinde utraque commixta in retortam injice, vel per latus destilla.

VIRTUS ET FACULTAS.

Cum hoc oleo omnis generis apostemata & putrida ulcera possunt aperiri. Quæ enim saltem superficialiter eô lavantur, statim cum miraculo aperit, carnem putridam absumit, & multa alia administrat.

QUOMODO VITRIOLO SUUM EXTRAHATUR SULPHUR.

Vitr. lib. ij, coquantur in aqua usque dum solvatur, hôc factô filtretur, lebeti seu vitro injiciatur, ℥ ij ol. tart. guttatim tamen affundantur, & cum spatula lignea misceantur; tunc enim edet fragorem & sulphur ad fundum retundiur: hoc si subsederit, aq. per inclinationem vasis effunde, sulphurque exicca, ità enim erit flavum; candefactum verò rubrum colorem acquirit.

DE LIQUORE ET TINCTURA CORALLORUM.

Primò Coralli grossô modô contundantur, deinde in aceto destillato dissolvantur, cum satis soluti fuerint, acet. effundatur & aliud recens affundatur & iterum abstrahatur, hocque, donec coralli omnes soluti fuerint, repetatur: tunc coralli ità soluti per vesicam in arena integros dies 10. digerantur, donec color coral. appareat veluti vin. rub. hôc visô acet. priùs tamen filtratum, abstrahe, donec coralli in fundo permaneant sicci, aq. hôc factô destillatæ tantum affunde, ut in ea omnino possint solvi: hac aq. effumata aliam affunde, & quando etiam hæc evaporaverit & coralli sicci remanserint, iij in cella vinaria sub marmore plenissimè solvantur: effluet enim hoc modo oleum rubrum pulcherrimum, quod in medicina ad multos affectus cum summa utilitate potest usurpari. Cùm itaquè coralli sunt edulcorati & sicci facti, tantum sp. vini, ut 4. digitos transversos supereminet, affunde, hic enim sp. corallos adhuc magis solvet & colorem perfectè extrahet hoc extractum effunde, & alium spiritum vini affunde, ut magis extrahat, & hoc tandiu repete, donec spiritus vini novo ampliùs tingitur: nunc extractum in arena destilletur, usque dum omnis sp. vini sit abstractus, & materia in fundo remaneat sicca; huic rursus sp. vini affunde, & videbis in fundo terram albam: lotum ergò rursus abstrahe usque ad summum, & hoc quinquies, ità enim essentia corallorum remanebit in fundo coloris planè sanguinei, instar ol. spissi & à suo corpore perfectissimè separatum.

ALIA EXTRACTIO CORAL.

Sp. vitr. corallos tenuissimè pulverisatos injice, optimè perlutatum in circulatorio arenæ seu cineribus calidis impone: hôc enim modô rubor & tinctura in spir. vitr. extrahitur, quæ in morbo caduco cum sua additione & ordine secundùm prudentiam Medici potest usurpari.

ALIUS MODUS.

Corallis subtilissimè pulverif. ol. salis affundatur, cùm in eo soluti fuerint, ol. abstrahatur, aq. pluvia, destillata affundatur, & ità coralli edulcorentur, ut salsedo amoveatur: hôc peractô color per spirit. vini extrahatur, extractio effundatur, & spiritus vini toties per destillationem abstrahatur.

ALIUS MODUS.

Notandum.

℞ Corall. pulver. ℔ j. sal. comm. Man. igni vehementis destillentur: Exibit. ol. corallor, tinctura autem corallorum usurpatur cum aqua theriacali.

DE ANTIMONIO.

Oleum Antimonii Theophrasti.

Nemo hucusque fuit, nec erit etiam in posterum, qui vires & virtutes antimonii satis potuerit collaudare, in eo enim summum latet arcanum: & nihil etiam nobilius & præstantius contra elephantiasin reperiri potest: antimonio inest balsamus, quem per salem tartari extrahe, cum sale armoniaco exalta, cum aqua pluviali destillata edulcora, exicca, super marmore iterum solve, & hoc tandiu reitera, usque dum clarum & lucidum eum omni rubedine appareat: hæc rubedo omnes fistulas, cancrum & morbum gallicum perfectè curat.

Antimon. præparatum ad omnes morbos est utile: in primis verò ad Podagram, luem Veneream & omnes inflationes totius corporis: inhibet etiam defectiones: omne malum, quicquid illud sit, per purgationem expellit, & si nihil mali invenit, nihil etiam ampliùs aggreditur.

OLEUM ANTIMONII, PROCESSUS PROBATUS.

℞ Antim. subtilissimè triti, & salis soluti an. ℔ iij, vitr. calc. ℔. j. sulph. minutissimè triti ℔ j ß, hæc omnia invicem optimè conterantur, cum aceto destillato ità humectentur, ut manibus subigi possint, hoc factô in retorta luto obducta primò igni lento destillentur: cùm omnis aquositas extilla vit sp. candidissimi subsequentes, colore lento de gradu ad gradum urgeantur, quousque receptaculum incipit albescere, hoc visô refrigeretur: Habes enim oleum pulcherrimum omni pretiô pretiosius æstimandum.

SUBLIMATIO ANTIMONII.

℞ Antim. ℥ iiij, sal. ammon. ℥ j, pulverisentur & 5. vel 6. horis sublimentur, habebis flores rubros.

FLORUM ANTIMONII PRÆPARATIO.

Antimonium subtilissimè & in farinæ modum tritum in retorta vitrea luto obducta veluti vitriol. igne lento destilla, in receptaculum vitreum excipe, extillabit lento gressu album, flavum & rubrum, itaque die noctèque urge, donec nulli ampliùs spirit. sequantur; hoc visô vas refrigeretur, quicquid adhæret, deradatur, spiritui vini rectificato injiciatur, & in B. aliquoties abstrahatur; ità enim fiet pulcherrimum.

USUS

USUS.

Est præstantissimus pulvis purgans ad omnes morbos, cujus dosis grana 4. cum aceto vel aqua melissæ usurpanda.

FLORES ET TINCTURA ANTIMONII.

Ant. sulph. & sal. nitri partes æquales minutissimè terantur, invicem mixta ollæ fictili indantur, carbone candente adjecto optimè exurantur, ollæ exempta iterum subtilissimè terantur, cum aq. fontana coquantur, postea coagulentur, tertiò terantur, iterum tantum sulph. & salis nitri, ùt anteà, addatur, ut priùs coquantur & siccentur, hocque tertiâ etiam vice repetatur, post hæc denuo tritis ol. terebinth. affundatur, in arena digeratur, effundatur, & in B. de menstruo separetur: ità enim in fundo perfectam & genuinam habebis Antim. tincturam.

Antimonium pulverisatum in olla fictili lentè liquescat, & postquam ejus humiditas exhalavit alia olla super prædictam aptissimè accommodetur, & opus ign. vehementi urgeatur. Prospiciendum verò, ut duæ aliæ ollæ superiori in magnitudine omnino pares sint in promptu, ut si ex una flores colliguntur, alia interim adaptetur. Dosis horum florum est 3. 4. vel 5. grana intra corpus sumenda.

TURBITH ANTIMONII VEL MERCURIUS VITÆ.

Ant. soluti lib. iiij, injiciatur ferri ignit vel stricturæ chalybis lib. j, sufficienter liquefiant, & cum fluit clarum & lucidum, tunc adde salis nitri, Man. ij, alium tamen Manip. post alium immitte, cùm iterum clarum effluit, effunde in infundibulum, facque regulum, uti scis, hujus priùs tamen clarificati & sal. ter fusilis facti ℞ an. lib. j, invicem subtilissimà conterantur & in retorta destillentur. Quidquid de hoc in receptaculum descendit, in eo veluti glacies concrescit: in locum verò calidum repositum, in ol. mutatur.

℞ Hujus olei & vitrioli Ungarici vel Romani ad rubedinem calcinati ana partes æquales, primò oleum, deinde vitriol. desuper alembico vel retortæ impone, destilla, destillatum aquæ fontanæ destillatæ infunde: in hac enim veluti nix vel lac descendit: & hoc est turbith. antimonii, vel ejus Mercurius vitæ; aquam supernatantem, quæ est acris & acida, effunde, & peculiariter reserva: turpethum autem album exsicca, spiritum vini ter de eo abstrahe, ità erit ritè & perfectè præparatum.

EJUS USUS.

Hujus turpethi 2. 3. vel 4. gran. cum theriaca aut quocunque libuerit, usurpata aut per aliquot dies vino infusa vinumque epotum, hydropicos sinè ulla mora restituunt febres & morbum gallicum perfectè expellunt & epilepsiam certissimè eradicant.

COHOB. ANTIMON.

Aquàm verò acidam, quæ cohob. antimonii nuncupatur, per B. abstrahe, & cùm incipit acida effluere, recipientem amove, aquam sequentem separatim excipe; ultimò ignem fortifica: hoc enim facto subsequetur aqua flava, quam peculiariter asserva: vocatur hæc cohob. Antimonii, & ad Balsamum sulphuris usurpatur.

ESSENTIA ANTIMONII.

Antimonium subtilissimè pulverisatum, usquequo fiat pulvis cineritius, calcinetur, ità tamen, ne fluat; quod diligenter est providendum. Cùm ergò cineritium factum fuerit, igne vehementiori per 8. vel 10. dies reverberetur, hoc facto in gressu ultimo igne continuo & vehementi procedatur, usque dum pulvis fuscus fiat.

Hujus pulveris reverberati ℥ ij, tantum aquæ vitæ, ut sex digitos transversos supereminent, affunde, in B. per 12. dies destilla, & spiritum vini per destillationem abstrahe, invenies colorem in fundo, quem exicca & reserva.

EJUS USUS.

Hujus pulveris in aqua soluti quatuor guttæ sumptæ omnes febres, præsertim verò quartanam; hydropem quoquè, luem Veneream, & multos alios affectus curant.

VITRUM ANTIMONII.

Antimonio calcinato in testa liquato sal nitri ad magnitudinem avellanæ injiciatur, cum fluidum factum fuerit, iterum tantum injiciatur, ità tamen, ut quod primò injicitur, prius fluat, antequam posterius injiciatur. Et cùm jam lucidum factum fuerit, ùt rubinus; tunc taleolam radicis bryoniæ magnitudinis thaleri Imperialis & crassitudinis medii digiti stylo ferreo affixam super testã pone, hæc enim ità accommodata omnem venenositatem antimonii in se trahit, hoc facto effunde, & cùm fusum fuerit, cum aqua rosarum & corallis rubris in pulverem redige.

EJUS USUS ET VIRTUTES.

Hujus pulveris gr. vj, cum theriaca ad magnitudinem mediæ avellanæ & modico vini manè & vesperi sumpta, & aliquid de vino desuper epotum, per superna & infernà purgat; oportet autem hoc sumpto in loco calido manere & tres horas jejunare.

Quando Antimonium primâ vice est fusum, sed in colore non satis pulchrum, secundò & tertiò potest fundi donec tibi placuerit.

Hoc vitrum subtiliter contritum & affuso vino veteri in loco calido, usque dum vinum coloret, relinquatur, vino enim evaporato rubedo ceu oleum spissum in fundo remanet: huic spiritum vini affunde, ùt antea, donec spiritus coloretur, relinque, spiritum evaporare permitte, donec iterum oleum remaneat. Hujus olei quinque vel sex guttæ, pro ratione patientis & ægritudinis assumptæ omnem putridum sanguinem per alvum educunt, & destillationes corporis podagricas & crurum emendant, vitri tenuissimè pulverisati communiter dantur gr. ij vel iij, in theriaca vel conserva ros. in quantitate fabæ vel parvæ avellanæ manè jejuno stomacho, & statim superbibitur hausti jusculi pisorum aut alterius, & 3. vel 4. hor. à cibo potuque abstinetur. Licet etiam gr. 3. transcendere pro ratione personæ & morbi, & aliis etiam rebus, quam theriacæ & conservæ ros. immiscere.

Quicunque hoc medicamine utitur, per 8. vel 14. dies, bonam diætam observet. Inservit præcipuè ad inflammationes pulmonis & ventriculi, pestilentiam, melancholiam, febres chronicas, passionem colicam, ictericiam & hydropem: prodest etiam junioribus ad contracturas, & iis, qui forte venenum hauserunt, ad morbum gallicum & alios innumeros affectus.

TABULÆ STIBIATÆ.

℞ Vitri antimon. benè purgati ʒ ij, gumm. trac. ʒ j, sacchar. albiss. in aq. ros. dissol. ℥ iij, & in fine adde oleum anis. Misc. f. tabell. quarum dosis ʒ j pro robustioribus imbecillioribus verò ℈ ij vel ʒ ß.

ANTIMONIUM SALIS NITRI ET SULPHURIS.

℞ Antim. lib. ij, chalyb. vel clavor. longor. angust. lib. j. Sal. nitri lib. j ß; chalybs vel clavi candefiant, ut in crucibulo ferè fluant; hoc facto salem nitri in fragmentis unà vice injice, crucibulum contege; ità in fluxu per mediam horam stare permitto; Et hoc peracto Sal. nitri ℥ iij unà vice adjice, iterum per semihoram stare relinque, ubi crucibulum operculo & carbonibus sit objectum, tunc in patinam vel lavatorium effunde, superiorem scoriam abjice, ut regulus fiat veluti marcasita, hoc viso iterum in crucibulo fluat: Et cùm aliquandiu in fluxu steterit, rursus Sal nitri ℥ viij. adde, crucibulum operculo & carbonibus claudendo, denuo, ùt antea, evaporent; & cave, ne carbo incidat in crucibulum, ità per horam dimidiam, seu tres quadrantes in fluxu permaneant, ignem circa crucibulum vehemen-

ter urge, iterum ℥ß Sal. nitri adde, & in omnibus, ùt antea, procede, fortiore tamen igne: Cùm jam satis diu in fluxione permansit, rursus in lavatorium effunde, scorias, si pulchræ & flavæ non fuerint, abjice; ultimò hujus regulum denuo immitte, ut fluat, ùt ante, Sal. nitri ℥ iiij, *adjice & ignem adhuc magis fortifica; & lavatorio infunde, scorias pulchras & flavas excipe & reserva*, hoc enim facto super regulo stellam signatam videbis, & ejus non mediocriter miraberis. Quod si verò Sal & Sulphur antimonii habere desideras, cum regulo perge, donec nihil nisi scoriæ flavæ & pulchræ sequantur; & nullus ampliùs regulus appareat, sed totus in scorias sit transmutatus: Tunc omnes istas scorias flavas in mortario calido contunde, aquam calidam affunde, & salem tamdiu extrahe, donec aqua non ampliùs acuta fuerit, tunc, donec cuticulam acquirat, coagula, & gutt. j. vel ij. olei vitrioli affunde.

Materiam verò citrinam exiccatam residuam habebis, Sulph. antimonii præstantissimum remedium ad febres, pestes & alios morbos.

OLEUM ANTIMONII, QUOD MIRABILITER SANAT.

℞ Spir. vini ℥ *iij. ant. mast. thur. alb. myrr. rubra an.* ℥ *j. omnia subtilissimè pulverisentur, in spiritu vini vase sigillato putrefiant; postea primo igne lento, postremo verò fortiori destillentur*; hoc omnes affectus, aliàs insanabiles curari possunt.

ESSENTIA ANTIMONII.

℞ Tart. part. ij. antimon. part. j. lentè usque ad consumptionem humiditatis cæmentetur, postea per horas 10. vel 12. fortius procedatur, hoc facto rubedo extrahatur, hac rubedo effundatur, & aqua calida affundatur, tartarus de ea solvatur, donec nullam acrimoniam persentias. tunc spiritus vini affundatur, colore extrahatur, & usque ad oleum evaporetur. Ità enim erit perfecta, & præter quod refrigerat, etiam omnes affectus feliciter curat.

DE USU FLORUM ANTIMONII.

℞ Flor. antim. ℥ *ß. sacch. cand.* ℥ *j. camphor,* ʒ *j. his vitreo injectis spiritum vini affunde, & ità coagula*, invenies subtilem pulverem, cujus hydropico, & ad alios morbos primo die dare poteris gr. j. secundo duo, & ità in dosi ascendere, quousque satis esse putabis, & sudor sufficienter fuerit commotus; videbis miracula: morbo gallico infectis non opus est, ut pluries quàm ter hujusmodi remedium exhibeas, tunc enim suscipe curam, quæcunque tibi placuerit.

USUS FLORUM RUBRORUM ANTIMONII.

Hujus Antimonii detur parum contra pleuritin, obstructionem pectoris & morbum gallicum cum aquis appropriatis. Modo enim sequenti æger in tribus vel quatuor diebus potest restitui. Ægrum taliter in stupham, ut nil nisi caput exteriùs emineat, colloca, laminam ferream satis crassam & mediocriter candefactam sub scabellum, cui insidet, pone, prædictum pulverem ità laminæ insperge, ut evaporatio totum corpus pertingat, & sudorem ità per tres horas continuò urge: hoc enim modo in brevi tempore curabitur.

PRÆPARATIO OLEI ANTIMONII SULPH. vitrioli, absque omni corrosione.

℞ Antimon. sulphur. vel vitriol. quodquod vis, part. j. sacchar. albiss. part. ij. pulverisata optimè misceantur, in retorta (ejus tamen non nimium) *primo igne lento, deinde paulò fortiori destillentur*; habebis ad usum internum mirabilem mundificationem & sanationem, tribus nempe ejus olei guttulis in aquam dimissis & ità sumptis.

ALIUD OLEUM ANTIMONII.

℞ Antim. prap. libr. j. Sacch. cand. ℥ xij. *Mixta pulverisentur & per retortam in arena destillentur*: ità habebis oleum.

Vel,

℞ Antimon. calcinat. lib. ij. Sacch. lib. j. mixta destillentur: exibit primò phlegma; deinde pulchrum & fuscum oleum, quod ad sequentes morbos, & apostemata maximè inservit.

USUS ET UTILITAS.

Quicquid in humano corpore est immundum, sive sit calculus, sive aliud quidpiam, hoc oleum educit: Erisipelas, dolores ischiadicos, condylomata, angustiam, pestem, elephantiasin, quæ in secundo vel tertio gradu adhuc fuerit, (ulcerosa enim est omnino incurabilis) recentia & inveterata ulcera & vulnera; Epilepsiam & hydropem certissimè bis in die datum eodem modo curat. Ad passionem colicam, febrem quartanam & omne genus febrium dantur ejus guttæ quatuor in vino. Epilepsiam & hydropem etiam extra corpus usurpatum sanat: & ulcera valde exiccat.

Nonnulli illud ità præparant. *℞ antim. libr. j. Sacchar. alb. & cand. libr. ß destillentur per retortam, extillabis album*, rubrum & flavum simul; *in Balneo phlegma abstrahe, spiritum vini infunde, illudq; quartà & quintà vice iterum abstrahe*; fiet hoc modo dulce & perfectum.

QUOMODO CUM ANTIMONIO PRÆPARETUR VINUM.

Dolio viginti mensuris musti impleto infunde olei antimonii ℥ß, diligenter priùs commista fermentent, doliumque semper maneat apertum: De hoc vino quotidie bis, ante prandium nempe & cœnam bibatur.

DE VITRO FLAVO ET RUBRO.

Antimonii rubri subtilissimè triti lib. j. igne lento per horas quinque, donec colore fiat cineritium, calcinetur, postea in crucibulo solvatur, cùm fluit, carbones candentes injiciantur, crucibulum obtegatur, per horam integram in igne vehementi relinquatur, postea indè eximatur, refrigeretur, & crucibulum confringatur: hoc enim facto mel in fundo reperies, quod iterum in pulverem redige, &, ùt antea, donec sufficienter albescat, calcina, cum sale liquido sumendo scilicet ad ℥ xij. antimonii, ℥ß salis, dissolve, in fluxu per semihoram vel diutius relinque, hoc spatio elapso in pelvim ex aurichalco effunde; ità enim rectè & pulchrè cadet. Si verò non fuerit omnino mundum & purum, tunc iterum dissolvatur, ut pulchrius evadat. Quod si verò vitrum flavum adhuc rubicundius habere cupis: adde cuilibet libræ dimidiæ vitri unicam dimidiam sulphur. flavi & electi, fiet hoc modo rubino simile vel aliquantulum lucidius: vitrum autem fusum tantum primâ vice est sumendum; secundâ autem vice fundatur per se. Quidam pro sale fuso sumunt sal gemmæ & cum eo bis dissolvunt, tertio autem per se.

PURGATIO EX ANTIMONIO, QUÆ solùm per alvum, idque leniter, & non per vomitum, purgat.

℞ Vitr. Antim. ad modum hyacinthi præparati & in pulverem impalpabilem redacti ℥ *iij. Boracis Venet. etiam subtilissimè pulverif.* ℥ *ß, hæc invicem mixta fluida reddantur & fiet vitrum viride: hoc tenuissimè teratur, & spiritus vini mensura dimidia circiter affundatur, in vase benè obturato extrahatur.* Hujus extractionis, quàdo purgare libet, sume quantum cortex nucis juglandis capere potest: purgabit, ùt dictum, leniter per alvum & neutiquam per vomitum. Residuo materiæ iterum spiritum vini affunde, donec nihil ampliùs extrahat. NB. Ad purgandum autem vinum est sumendum, siquidem cum spiritu vini nil nisi sudorem movere solet.

ARCANUM EX ANTIMONIO.

Cum aceto aliquoties à sale extracto salem ex Antimonio calcinato extrahe: hoc enim floribus Antimonii est præstantius, & in multis casibus usurpari potest. Salem per acetum & argentum vivum invicem

unita

unita & per ſublimationem, coagulationem & ſolutionē in oleum reducta, in oleum reducto, & hoc ipſo modo, ùt dictum, edulcora. Vocatur hoc Mercurius vitæ expelliṫque elephanthiaſin & Luem Veneream, & ſumitur intra corpus ad guttulas duas cum aqua Cichorii.

Mercurius vitæ

PURGATIO ET FIXATIO ANTIMONII.

Antimonii ℥x. & Sal. nitri ℥v. minutiſſimè invicèm conterantur, in crucibulo magno vel fictili fortiſſimo carbonibus ignitis imponantur, primò lentè, poſteà verò fortiter, ut materiæ fiant ruffæ, incendantur: hoc enim modo fragmenta metallica apparebunt: Sal verò nitri interim ſucceſſivè effumat: & ſi hoc modo ſemel calcinveris, tunc ſalem nitri cum aqua calida ablue, alium recentem in ejus locum, ut antea, injice, & prædicto modo præpara: hoc etiam tertiâ vice repete. Et fiet Antimonium album & fixum, eritque uti diaphoreticum uſurpandum: graves expellit morbos per ſudorem, valetque in febribus & peſte. Doſis ejus eſt ℈ſ. ad ℈ij. Ego febricitanti tertiana adminiſtravi ℈ij. Et egregiè fuit curatus per ſudorem.

OLEUM ANTIMONII AD CALLUM ET FISTULAS.

℞ Antim. ʒij. Mercur. ſublimat. ℥ß, mellis ℥vj. mixta omnia, ut artis eſt, per retortam vitream mediocri igne deſtilla: Et exibit oleum ad calloſa & omnia maligna ulcera præſtantiſſimum.

ALIUD OLEUM ANTIMONII.

℞ Antim. & Sal. gemm. in calcem uſti an. lib. ij, trita ſimul & permixta in modum olei vitrioli deſtilla: emanebit oleum validiſſimum ad ulcera quævis atque putridam carnem & emortuam à viva ſeparandam abſque omni dolore: Eſtque ad ulcera ſummum remedium.

ALIUD EJUSDEM OLEUM.

℞ Anti. & tartari calcin. an. ℔j. mixta ſimul per alembicum tandiu deſtilla, donec reſoluta fuerint: Hujus deſtillationis. ʒj. Et alcoolis vini ℥ß paulatim exiccari ſinantur, & poſtmodum ſuper marmore in loco humido in oleum reſolvantur. Major & præſtantior cura ad vulnera vix unquam reperiri poteſt; exceptis vulneribus in capite.

DULCEDO, BALSAMUS ET MUMIA ANTIMONII.

Antimonium cum ſale armoniaco, reſolve, tunc demum pluviali aqua dulcorato, ac poſtea exiccatum ſuper marmore toties reſolvatur, colorem rubicundiſſimum & perſpicuum acquirat. Hoc medicamento fiſtulæ, cancroſaque ulcera a morbo Venereo orta peruncta ſanantur.

THEOPHRASTI LAUDANUM VERUM.

℞ Ol. Antim. aloës hepatic. præpar. ana ℥j. aq. roſar. ℥ß, croci ℥iy, ambræ ʒy. Miſc. formentur Magdalenot.

ALIUD LAUDANUM THEOPHRASTI.

℞ Ol. antim. aloes hepat. catr. ana. ℥j. pone maſſam hanc in vitrum ad cineres calidos, ſine parum ſtillare, & concreſcet in modum maſſæ, ex qua formentur pilulæ magnitudine grani hordei: Hæ valent pro roborando capite & pulmone: in febribus item, tremore cordis, Symptomatibus epilepticis & ſimilibus. Doſis pilulæ 2. vel 3. ad ſummum 4.

OLEUM ANTIMONII PURGANS.

Antimonium crudum tenuiſſimè teratur, cum oleo vitrioli calcinetur, poſtea per retortam deſtilletur, & aliquoties rectificetur: quo enim ſæpius, eò melius. Hoc oleum rectificatum tabulæ vitreæ infuſum in cella vinaria ſolvatur, & per alembicum deſtilletur: exibit primò oleum vitrioli, quod obſerva & ſeparatim excipe: ſecundum quod ſequitur, erit oleum antimonii rubrum & valde pulchrum, quod in vitro mundo diligenter reſerva.

USUS.

Hujus olei gutta unica in vino ſumpta omnes affectus ex deſtillationibus ortos & oriundos per vehementem ſudorem & vias urinæ mirabiliter expellit. Et eſt valde bonum.

ANTIMONII SUBLIMATIO.

℞ Antim. part. ij. Sal. ammon. part. j. ſubtiliſſimè pulveriſata in ſublimatorium injiciantur, & ignis ſecundum gradus regatur, aſcendet Sal ammoniacum, & colores antimonii ſecum rapit, quod viſu eſt admodum mirabile: hæc materia per reverberatorium graduetur, ut perfectam ſummamque rubedinem acquirat, vel ad rubediorem ſublimetur: hoc facto aliquoties ità mixta ſublimentur, donec fiat materia ſubtilis, quæ in cella vinaria ſolvatur, & tandem oleum à Sulphure ſeparetur, aqua, cui ineſt Sal ammoniacus, coaguletur: ità enim Salem ammoniacum recipies, qui denuo poteſt uſurpari.

DE SULPHURE ANTIMONII PULCHERRIMO.

℞ Sal. tart. part. j. antimon. part. ij, ſubtiliſſimè terantur. (Si verò regulum antimonii acceperis, erit melius) hæc diligenter mixta fluant, donec noo amplius effument, hoc facto effunde, & videbis Salem tartari antimonio vel ejus regulo rubedinem extraxiſſe, in qua verum Sulphur annmonii latet, hoc tenuiſſimè pulveriſa, & ſequenti modo procede.

Prædicto antimonio in vitrum injecto ſpiritum vini rectificatum & tartariſatum, vel acetum deſtillatum tartariſatum affunde, vitrum optimè obturatum, ut rubedo extrahatur, digeſtioni committe: & cum ſpiritus vini vel acetum rubicundum factum fuerit, illud effunde, aliudque affunde, & id tandiu repete, donec non ampliùs tingatur. Hanc rubedinem pellicano infuſam ad digerendum per octo ſeptimanas fimo equino vel cineribus calidis committe, & cùm jam ſufficienter putruerit, in cineribus per retortam vel alembicum deſtilla, habebis oleum antimon. dulce pulcherrimum perfectæ rubedinis, hoc in Baloeo tandiu ſepara, donec fuerit purum & nulli rei alienæ permixtum. Quod ſi verò vim corrodentem non omnino depoſuit, per ſpiritum vini opt. effuſum iterum usque ad oleoſitatem abſtrahe: ità enim verum habebis Antimonii oleum, quod erit dulce & omnis corroſionis expers: hoc lentè admodum in lapidem coagula, cui lapidi rubedinem ſuam per ſpiritum vini extrahe, & ſpiritum rurſus abſtrahe, videbis ejus eſſentiam io fundo reſidere, quam aquâ dulci ablue & iterum exicca, ità enim eſſentia quinta Antimonii perfectiſſimè erit paſata, quâ utere, ùt didiciſti.

DE OLEO RUBRO ANTIMONII.

℞ Reguli Antimonii part. j. Merc. ſubli. part. iij. minutiſſimè mixta conterantur & per triduum in loco humido exponantur, tandemque per retortam igne lento deſtillentur, exibit primò aqua alba. Cùm nihil ampliùs extillat, refrigeretur, aqua materiæ in retorta rurſus affundatur, deſtilletur, aqua ſucceſſivè fortificetur, tandemque fortiſſimè urgeatur, ità enim oleum coloris omnino ſanguinei extillare videbis.

SULPH. ANTIM. PULCHERRIMUM.

Fl. Antim. rubri cum ſale tartari præparati ſ. a. edulcorentur: horum ſulph. part. ij. & Sal. Ammou. part. j. invicem mixta bis vel ter ſublimentur, & edulcorentur, ità enim erit paratum: Hoc Sulphur leniter per alvum purgat, ità ut etiam infantes eò poſſint uti, ejusq; doſis à granis tribus usque ad ſex.

QUOMODO TURPETHUM DULCE MINERALE THEOPHRASTI PRÆPARARI POSSIT.

Cum tartaro & ſale regulum Antimonii præpara & hunc per fluxum ex ſelecto Sale & tartaro bis clariſica, hoc enim modo fit candidius ipſo argento, hunc ſubtiliſſimè contere in alembico parvo, ſed oblongo & luto ob-

obducto interdum ad profunditatem trium digitorum in arenam dispone, tantum olei vitrioli rectificati, ut tres digitos emineat, affunde, alembicum convenienti operculo contege; in tantum ignem urge, ut manu adhuc arenam contingere possis: hoc enim modo in oleo videbis venulas, & spiritum album in imum & altum migrare, hoc calore continuò per diem integrum procede, tandem destillatorium refrigerare permitte, vitrum cum annulo ad id parato quatuor digitos supra materiam abscinde, operculum conveniens cum brevi & amplo rostro adapta, & ità destilla, ut omnino nihil de oleo & spiritibus relinquatur. Residuum ex destillatorio exime, in lapide subtiliter contere, ponderatum & phialæ injectum arenæ impone: ità enim primò fiet flavum & ultimo sanguineum. Et hoc erit turpethum minerale dulce Anabaptistæ.

PRÆPARATIO OLEI ANTIMONII contra Morphæam, Lepram, Elephantiasin, Ulcera & Vulnera.

Antimonii ℔. j. cum tartaro albo & crudo ac aceto destillato digeratur, destilletur & rectificetur.

FIXATIO ANTIMONII, QUA CONVERTItur quasi in lapidem vel rubinum, perdurans in igne, sub lingua dulcis, uti saccharum, tingens vinum velut in sanguinem: Et est ad conservandum sanitatem hominis summum Arcanum.

Antimonii & tartari partes æquales in testa per horam integram cum vehementia fundantur, & fusa in lavatorium projiciantur. Hoc facto ℞ Reguli tenuissimè triti part. ij. Mercurii loti & purgati part. j. ol. vitrioli part. ij; hæc invicem mixta & contrita in alembico calori lento accommodentur, extillabit mixtura flava; quæ cum exiccata omnino fuerit, iterum subtilissimè pulverisetur, spiritus vini affundatur, usque dum rubedinem acquirat, tunc spiritus hic effundatur & alius recens affundatur, hoc toties repetatur, donec non amplius tingitur. Hanc extractionem per destillationem abstrahe, videbis materiam in fundo in modum ceræ fluere. Hæc tabellæ infusa convertitur in lapidem, instar rubini. Hoc antimonium curat omnes morbos & mitigat dolores cum spiritu scil. vini præparatum. Ejus nempe ℈ j libræ integræ spiritus vini commixtus, per hunc medicinam Fernelius in Gallia multa miracula præstitit. Spiritus vini, cum quo oleum antimonii cum Mercurio sublimato præparatur, apoplexiam, paralysin & luem Veneream pulcherrimè emendat.

Oleum Antimonii laudabile.

℞ Antimonii & Salis Hallensis ana ℔ iij. Sal tamen prius debet esse fusum, tenuissimè trita & mixta per latus tribus diebus destillentur: hoc enim modo ℥ iiij, ℥ iiij ß vel ℥ v extillabunt. Hac enim ratione ex vitriolo calcinato oleum rubrum potest præparari.

Flores Rubri Antimonii.

Antimonium & Sal tartari invicem conterantur: in fornace venti fundantur, cum sufficienter fluit, guttatim aquæ frigidæ infundatur, huic tamen fornaci non adeo approximabis, ne à guttulis saltantibus lædaris: hoc facto acetum infunde, ut flores eò commodius descendant: hos exiccatos sacculo infunde, ità enim aqua effluit & flores remanent, quibus cum aqua calida optimè edulcoratis, plus aceti aquæ affunde, ut flores descendant, quos edulcora & reserva.

DE SALE NITRI.

Salis nitri clarificatio.

Salis nitri quantum vis in cochleari fusorio soluto cochleare Sulphuris citrini non unâ vice, sed paulatim affunde, ità enim fiet clarum & durum veluti lapis.

EJUS VIRTUTES.

Hujus ad magnitudinem trium pisorum cum aqua fontana sumptum omnem calorem nimium in corpore extinguit: sanat etiam anginam, gingivarum putredinem, & fœtorem anhelitus emendat.

OLEUM SALIS NITRI.

Hujus olei gr. iij, omni manè sumpta mundificant ventriculum & vesicam & partes eas in sanitate conservant: cum vino in ore retentum putredinem oris corrigit & ipsam anginam curat.

Spiritus Salis Nitri.

Spiritus hic aurum resolvit; ut fiat potabile ad Elephantiasin & alios morbos expellendum: purificat etiam sanguinem, in utroque sexu multa miracula præstat, & ad guttulas tres vel quatuor in vini cochleari usurpatur.

LIQUOR SALIS NITRI AD CONfortandum cerebrum.

Sal nitri æquali mensurâ aquæ vitæ destilletur, hoc facto tandiu, donec fundum non amplius tangant, invicem destillentur: hujus ℈ ß cum oleo nucis moschatæ ebibitus cerebrum peroptimè corroborat & quoscunq; illius morbos expellit.

Fit eo modo, quo oleum Salis viride, & est ventriculi summa medicina: dosis guttæ iij. vesicam à superfluitate liberat & putrilaginem ejus aufert: linguam nigram & calidam mitificat, & ulceribus carnis convenit.

PRÆPARATIO SALIS NITRI IN PLEURITIDE.

℞ Salis nitri ℔ ß, tartari crudi ℔ j. destilla sexies per alembicum: ℈ ß usque ad ℈ j. in aqua fontana, manè, meridie, vesperi & media nocte: operatur autem per urinam, & non per secessum: quia apostemata non egent evacuatione per alvum, sed per urinam expelli.

OLEUM SALIS NITRI.

Salem nitri optime clarificatum cum pulvere laterum vel silicum permisce & ut vitriolum destilla, acquiris spiritum & oleum.

DE SALE.

Oleum Salis non sane est labor frustraneus: primo enim peroptime extinguit sitim: secundo resistit putredini, & tertio appetitum restituit: quicquid etiam vulneribus & ulceribus est putridum, hoc sale asperso in unica quasi hora, absque omni dolore abstergitur. Nonnulli hydropici hunc salem usurpârunt, & in decem diebus nulla siti sunt molestati: non autem est acre, ut cætera Salia, sed dulce & in sapore succo ex pomis sylvestribus expresso simile.

OLEUM SALIS.

Salis vulgaris & Salis nitri partes æquales commisceantur luto figulorum, ex hac massa formentur orbiculi hi postquam exiccati fuerint per retortam primò lentè, deinde fortissimo igne destillentur: liquoris indè destillati lib. j. cum ℥ iiij Salis fusi mixta per 24. horas dimittatur, deinde etiam per retortam destilletur: ità enim majorem acrimoniam acquirit, & simul etiam augmentatur: hoc autem repete aliquoties, donec spiritum satis acquisiveris, ab his phlegma per B. abstrahe, & in arena adhuc semel rectifica, fiet clarum & perfectum.

HUJUS OLEI USUS.

Hujus olei gutt. 6. vel 8. cum aqua fontana vel vino mixtæ & icterico manè & vesperi exhibitæ, morbum evellunt: purificat præter hoc etiam immundum sanguinem & omnia interna membra, ejus in septimana bis ad guttas 4. vel 5. sumptæ, præservant hominem ab omnibus

bus morbis, & Symptomatibus: conducit etiam ad hydropem, pleurisin & ventriculi immunditiem.

SECRETUM CONTRA HYDROPEM.

Oleum modo optimo ex Sale per retortam destilletur. Cum hoc Sulphur subtilissimè sublimatum immisce, ut fiat instar pultis, tunc iterum per retortam destilla. Extillabit liquor instar lactis, qui maximum est secretum adversus hydropem, quo præstantius vix reperiri potest, ut non minus contra omnia venena, & omnem immunditiem scabici à cute abstergit.

OLEUM SALIS.

Olei salis & aluminis æquales partes calore convenienti solvantur: Hoc oleum Salis per aliquot dies exhalatum aquam omnem hydropem omnem hydropicorum brevissimo temporis spatio educit. Epileptico dedi cum aqua vitæ, eumque auxilio Divino restitui: Febres ad tres guttas potum eradicat: Contra icteritiam usurpantur ejus tres vel quatuor guttæ cum aqua vitæ: omnia quin & decurtata membra extendit, & paralysin, sive apostemata, illitum emendat, quia nempe vehementer penetrat. Omnes fere ejus virtutes est impossibile enarrare.

℞ *Succ. viol. elect. Juniper. an. q. s. ol. Sal. Misce*, & de hac mixtura quovis mane jejuno stomacho grana tria sumantur; præservat toto eo die ab Apoplexia & ab omni aere contagioso: corroborat cor & totum corpus, restituit amissam loquelam: & à puerperis à gravidis decumbentibus tuto potest usurpari: partum enim facilitat, eique colorem naturalem conservat, hydropem etiam educit, quotidie usurpatum omnes febres eradicat. Elephantiasio, pestem, apoplexiam, & icteritiam cum oleo Salis & sacchare candi in formam Electuarii redactum mane sumptum curat.

ARCANUM SALIS.

Ol. Salis cum ℥ j ol. Absinthii mixta, ejusque omni mane grana tria sumpta in hydrope sunt probata. ℔ Ol. Terebinth. albiss. huic ʒ j aq. scabios. admisce & ejus cum pondere unius nummi de arcano Salis pesti affecto exhibe, eumque ut sudet, contege.

DE TARTARO.

SAL TARTARI VITRIOLATUM.

Oleum tartari guttatim in quartam partem spiritus vitrioli rectificati infunde, descendet in fundum Sal album, quod est dulce & ad usum nobilissimum.

EJUS USUS.

Hydropem, calculum & varios alios morbos emendat, & sudorem provocat. Miscetur autem cum melle rosato vel alio Syrupo. Estque ejus dosis à ℈ß ad ℈ j cum vino albo.

SPIRITUS TARTARI RECTIFICATUS.

Dosis hujus grana 7. 9. 15. in vino, aqua melissæ vel perforatæ. Sumpto verò hoc spiritu æger maneat in lecto, ut sudet: tollit omnes oppilationes membrorum.

QUOMODO OLEUM TARTARI reddatur dulce, ut interius & ad vulnera possit usurpari.

Oleum tartari in cella vinaria solutum in arena fortiter destilla, iterum solve, fortiterque coagula: huic pulveri spiritum vini affunde, in Baln. extrahe, effunde & alium spiritum affunde, ut tres transversos digitos emineat, hocque tandiu repete, donec spiritus non ampliùs fiat rubicundus, nunc spiritum vini ter vel quater destillando abstrahe. Quandò verò tartarus in spiritu vini solvitur, ab infu. & effusione erit abstinendum, sed solummodo spiritus vini sæpius affundendus, ità in locum calidum aliquandiu collocandus & per destillationem fortissimam abstrahendus, & hæc affusio & destillatio tandiu repetenda, quousque fiat adeo dulce, ut in vulneribus non ampliùs mordeat. Hoc peracto spiritum vini ad siccitatem usque abstrahe, pulverem lapidi solutionis impone, ibidemque solve. Et hoc est oleum tartari dulce vel aqua tartari: cujus dosis est ℈ j, ad pulmones nempe & vesicam exulceratam atque alios internos affectus.

SPIRITUS TARTARI.

Tartarum igne ligne libero & aperto destillata: exibit hoc modo spiritus unà cum liquore fœtente, crasso & nigro; hunc in destillatorio cum suo alembico per Baln. destillata, ità exibit spiritus lucidus & clarus cum oleo aurei coloris, quod per separatorium à spiritu erit sejungendum. Spiritum cum tartaro recenti per Balneum rectifica, hoc enim modo fiet adhuc elegantior & lucidior, quanto enim pluries eum rectificaveris, tanto subtiliorem, præstantiorem & penetrantiorem reddideris. Et ità erit ad usum optimè paratum.

MODUS CONFICIENDI LIQUOREM TARTARI.

Fæcibus nigris in retorta relictis aquam fervidam affunde, ejus salem extrahe, hoc facto coagula, reverbera & per duas vel tres horas calcina, ne tamen fluat: tunc iterum aquâ destillatâ solve, & per chartam filtra: sic enim fæces multæ & nigræ materiæ in charta remanent, his abjectis colatum iterum coagula, reverbera & solve, hocque solvendo, filtrando, coagulando, & reverberando, donec nullæ fæces conspiciantur, quater vel quinquies repete, & erit perfectè absolutum.

Hujus Salis tartari reverberati unciis octo spiritum vini optimum affunde, & in pellicano vel circulatorio Hermetis luto sigillato per 14. dies vel diutius in ventre equi digere, ità n. essentia colore rubra translucida instar rubini extrahitur: hoc vitrum confringe, essentiam in alembicum effunde, & spiritum vini abstrahe, remanebit liquor rubicundus colorem rubinum referens, odoris optimi & operationis validissimæ, qui vera & genuina essentia tartari nominari potest & debet: Spiritus vini fæcibus reaffundi & denuo abstrahi potest, donec extrahere aliquid valet, quod penes quemlibet esto.

VIRTUTES SPIRITUS TARTARI.

Hic sexies debet rectificari, & deinde cum spiritu vini circulari. Hujus guttæ x. cum aqua menthæ sumptæ præ cæteris omnibus conducunt paralysi, & totum corpus virtute suâ penetrant.

USUS LIQUORIS TARTARI.

Ex hoc prædicto liquore circulato & fermentato cum saccharo candi fac amalgama: & si in corpore malum persentis aliquod, hujus amalgamatis instar pisi cum haustu vini ebibe: avertit omne malum & dolores, qualescunque illi fuerint, & te usque ad finem vitæ sanum conservat.

VIRTUTES OLEI TARTARI.

Hoc oleum omnes maculas ex pannis laneis abstergit; ut & ex manibus, si hoc ipso oleo lavantur, carnem putridam ex ulceribus eradicat. Hujus ℈ j cum ℥ ij conservæ rosarum, & ℥ iij aq. rosarum haustus ventriculum ab omnibus morbis liberat, maculas quinetiam faciei abstergit, si ejus parum sumatur & cum aquis convenientibus misceatur.

Hujus olei tartari ℈ j cum vino optimo ante ingressum stuffæ haustus calculum renum & vesicæ infringit, sabulumque expellit, & stranguriam corrigit. Oleum tartari, in quo cerussa, & camphora dissolutæ sunt, omnes serpigines amovet, cutem mundificat & ulcera putrida, si ea lavantur, persanat. Contra pustulas oculorum ex lepra enatas, æger priùs balneum debet intrare, sequenti vespera iturus cubitum loca pustulis infecta hoc

oleo inungere; ea postea linteo diligenter contegere, ne ab aëre, antequam oleum exiccetur, contingantur. Hoc manè & vespere reitera: videbis eas evanescere. Hoc oleum etiam verrucas manuum & aliorum membrorum felicissimè eradicat.

REMEDIUM AD VULNERA,

Ad hujuscemodi medicamentum præparandum, quod vulnerum quorumcunque labra hiantia contrahit, & ea, veluti scrinarius cum suis tabulis ligneis facere solet, conglutinat, magna requiritur exiccatio & stypticitas, quæ carni solummodo conveniat. Ad talem itaque præparandam tartaro ad summam albedinem calcinato affunde spiritum vini circulatum, & usque ad caput mortuum vel extremam siccitatem, quantum potes, & ut vitrum intùs & extrà excandescat, destilla, hoc viso aliud infunde, & tandiu, ùt antea, procede, donec spiritus vini circulatus fiat omnino dulcis, qualis per se ipsum solet esse hunc ergò per se resolve, & quicquid resolutum fuerit, est remedium ad vulnera, & Balsamus vulnerum specificus potest nominari.

QUOMODO SAL TARTARI ALBUM per spiritum vini possit Crystallinum reddi,

Sal tartari album quater solutum, filtratum & coagulatum in amplo vase cæmentationis, usque dum fiat cœruleum, reverbera: hujus Salis tartari cœrulei part. j. & spiritus vini part. iij. Balneo impone, acquiris spatio 40. dierum pulcherrimam rubedinem: hoc viso effunde, alium spiritum affunde, & ut antea, procede, donec spiritus vini nullum ampliùs colorem extrahit, & Sal tartari perpulchrum lucidum & in duritie auri in fundo residet. Spiritum vini per intervalla effusum in phialam collige, & Balneo impone: rubedo enim hoc modo in phiala coagulatur, & in spiritu vini instar butyri flavi innatabit: Spiritum igitur vini de ea effunde, materiam verò flavam in cineres projice, vertetur enim ibi in pulcherrimum lucidumque oleum. Cum hoc oleo crocum Martis in oleum iplunet solvi. Salis tartari Crystallini part. j. & ol. vitriol. part. iij, in cineribus per integrum mensem digerantur, acquiret formam pultis: Hujus ego accepi partem unam, sequentis olei partes tres, his addidi partem unam præcipitati, ità mixta per mensem cineribus imposui, & cum hoc tempore elapso patinæ argenteæ candefactæ infunderem, fluebat ut argentum candidissimum, parumque de eo fuit amissum: oleum verò ità præparatur. *℞ Vitriol. crudi part. ij. vitriol. calcinat. part. j, antimon. part. ij, destilla*, ut fiat oleum.

SOLUTIO TARTARI.

Ex Sale tartari cœruleo per spiritum vini rubedinem extrahe, ut in præteritis fuit dictum, & remanebit rubedo in fundo instar olei.

SAL TARTARI CŒRULEUM.

Sal Tartari vulgaris in crucibulo tandiu candefiat, donec colorem cæruleum contraxeris.

SAL TARTARI RUBRUM.

Sal tartari album igne vehementi tandiu fac fluere vel colliquescere, donec fiat rubrum: tunc funde.

NOTA:

Sciendum sanè, Deum rerum omnium conditorem maximum, naturæ tot & tanta dedisse miracula, ut nulla sapientia id possit capere, nec lingua hominis satis celebrare.

Tartaro calcinato & rectificato vasi vitreato indito spiritum vini, non tamen fortissimum affunde, tartarum tamen invenies satis robustum; priori spiritu effuso, alium affunde, ut antea destilla, & hoc adhuc bis reitera: post quamlibet enim imbibitionem evadit efficacissimus. Si verò ejus vires ad centuplum augere cupis, tartarum solve, aquam cum sale ammoniaco in vitrum conjice, vitrumque, ne vires ejus exhalent, optimè occlude. Cum hac aqua omnia vulnera & quamcunque scabiem curare potes. Si adhuc fortiorem cupis, adde aquam vim igniteram habentem, &, de qua suprà dictum, adde; plus & fortius hoc modo operabitur, quàm ignis infernalis: Mercurius sublimatus huic aquæ injectus, in ea revivisc it: ab omnibus etiam corporibus calcem hæc aqua reducit.

MEDICAMENTUM EXICCANS.

Oleum tartari sulphuri, usque dum fiat rubrum, adjice; hoc oleo omnem scabiem & ulcerationes quascunque illitum sanat. Est etiam ad multa alia exiccationem requirentia, ut serpiginem impetiginem & cætera hujusmodi remedium optimum.

CONTRA DOLORES IMMENSOS CAPITIS.

Oleum Tartari cum magisterio radicis correcti est temperatissimum mixtumque medicamentum & præstantissimum arcanum: Danturque ejus robustis & constantis ætatis hominibus grana 15. mediæ ætat. 40. junioribus & sexui fœmineo infra viginti annos 12. vel circiter.

Si dolor fuerit ex causa calida, sumatur cum aqua florum sambuci, vel sua aqua propria, vel cum aq. rosarum, liliorum convallium vel acetosæ. Si ex frigore, cum vino, aqua plantag. Quo ad tempus, nihil interest, quandocunque usurpetur.

ARCANUM CONTRA DOLORES ARTHRITICOS.

℞ Spiritum tartari & spiritum salis.

AD HYDROPEM.

℞ Spiritus tart. spir. vitriol. an. ℥ß. aq. theriacal. ℥j, letur & destilletur. Ejus dosis est ʒj.

OLEUM TARTARI EX TARTARO CRUDO DESILLATUM.

Tartarum crudum pelle per retortam vitream, more stygiæ producit magnam copiam spirituum alborum, qui tandem in aquam & oleum crassissimum & fœtidum convertuntur: separatur autem oleum illud spissum ab aqua per infundibulum, quod ulceribus exiccandis & curandis confert. Aqua autem, si cum colchotare bis vel ter destilletur, ità putrificatur, ut fœtorem prorsus amittat: ad pellendas autẽ omnium viscerum obstructiones, lienis præsertim & hepatis atque ad omnes morbos tartareos valde conducit. Cui medicamento si vim & facultatem adaugere velis, illud circulabis cum vini spiritu in B. per 4. dies, deinde separato per Balneum menstruo, remanebit tibi spiritus tartari ad prædicta optimus.

BALSAMUS TARTARI.

℞ Tart. crud. libr. ij. sal. nitri, salis fuliginis & salis facum aceti an. ℥iij. calc. viva libr. ß omnia minutissimè contusa injiciantur in vas non vitreatum ac ritè obturatum calcinentur 12. horarum spatio. calcinata solvantur in aqua calida per filtrum destillentur, post coagulentur & deinceps calcinentur, ter denique calcinationes, solutiones & coagulationes repetantur: tum injiciantur omnia in alembicum, simulq; acetum destillatum infundatur, ut digitos quatuor supernatet. Destilletur acetum in Baln. ac liquor dulcis emanabit; tum infunde iterum acetum, ut destilletur, idq; tandiu, dum non ampliùs fit dulce, sed acidum fiat & quale priùs infudisti, per alembicum efferat, tunc omnia valido igne per retortam destillato & prodibit oleum fervidissimum, cujus utilitas vix satis prædicari potest. Hoc eodem modo, si volueris, totum salem tartari per alembicum pelles, ex quo præstantissimum ac saluberrimum oleum efficies.

PRÆPARATIO TARTARI CONTRA PHTHISIN.

Tartarum optimè circulatum cum aqua vitæ rectificata primo igne lento, deinde fortiori destilla: aquam primo egredientem separatim reserva, postea etiam sequens oleum: olei istius dabis guttam unam in jure ranarum optimè cocto phthisico aut aliis, qui ferè omnino sunt arefacti & exiccati, & Deo exitum committe.

SAL TARTARI VITRIOLATUM.

Spiritum Vitrioli optimè confectum guttatim cum sale tartari crystallino permisceto, (hunc autem salem expurgatum oportet esse diversis solutionibus & coagulationibus cum aqua agrimoniæ factis), mixtio tandiu continuanda, donec ℥j. sp. vitrioli super ʒß. salis prædicti superfuderis. Hæc in Baln. ponito per aliquot dies: & facies coagulatum, quod diligenter asservabis.

OLEUM TARTARI VULGARE.

Tartarum calcina, in cella vinaria solve, & solutionem reserva, cum illo ad emaculandas & ornandas facies mulierum volueris uti, ejus parum cum aliis aquis appropriatis, ut flor. fabarum, rof. polygonati &c. misce, & cum hac mixta faciem lavent: omnem enim immunditiem suâ corrosione aufert, cutemque puram & lucentem reddit. Evellit quinetiam maculas ex pannis, & manibus: ulceribus omnem carnem putridam exedit. Si ea laventur & ad multos alios affectus conducit, ejus nempe ℈j. cum ℥iij. melis rosati & ℥iij. aq. rosar. usurpatus.

CURA HYDROPIS.

Spiritus Vitrioli cum spiritu tartari ità misceatur, ut tertia pars sit spiritus vitrioli bene ab oleo separati. Detur quotidie mane & post meridiem ℈j. in aqua appropriata, curat. Est secretum D. Eucharii *Sulz.*, cui multum confidebat: ut & electuario de limatura chalybis.

AQUA TARTARI AD PESTEM.

A Tartari crudi ℔ij, spiritus destillando per retortam, usque ad siccitatem extrahantur. Deinde aquam, quantum ejus fuerit & tantum spiritus vini invicem mixta iterum per phialam vitream destilla, tandemque per arenam rectifica. habebis liquorem tartari. Hæc autem destillatio in principio commodiùs fieret cum spiritu vini; quarti autem vice addere potes *rad. dictamni, Enula, Valeriane, angelic. theriaca an. destillentur per vesicam vel Baln.* Et peste infecto cum aqua scabiosæ vel dictamni exhibeatur.

NOTA.

Si tartarus ille, à quo spiritus & oleum per destillationem sunt abstracta, cum sulphure calcinatur, fit crystallinus & pulcherrimus.

SPECIFICUM PURGATIVUM.

Magisterium tartari & magisterium vitrioli in unum simul commisce, æquales partes croci adde & ad digestionem in pellicano in arenam per mensis spatium mitte, deinde serva. Hoc purgat etiam excrescentias. Si plura de hujus medicamenti viribus scire desideras, vide Theophrastum *in sua archidoxa.*

SPIRITUS MASTICIS.

Libræ uni Masticis subtiliter pulverisati spiritum vini affunde, aquam extillatam per dies aliquot digere, deinde spiritum è Balneo abstrahe, in cineribus extrahe, post hoc fortiùs urge, sequetur oleum rubrum. Spiritus ad passionem colicam est efficacissimus, illam enim quamprimum sistit, saporem admodum jucundum habet & ultro etiam stomacho conducit.

SPIRITUS ANISI.

Semini anisi contuso vinum generosum affunde, per aliquot dies digere, spiritum abstrahe, præcedenti paucum fermenti injice, fermentare permitte, tandemque per vesicam destilla: accipies oleum.

CRYSTALLI CALCINATIO.

℞. Crystal. ℥j, sal. ammon. ℥iij, optimè pulverisata sublimentur, hæc sublimatio sexies repetatur & Crystalli semper amoveantur. ℞ Crystalli elevati ʒß. aq. destillat. ℥iij reducantur in alcool. Ejus dosis ʒß. Hæc præparatio peculiarem habet vim & efficaciam augendi lac, ubi illud in lactantibus deficit, & usurpatur ad ʒß. in oleo amygdalarum dulcium recenti.

NOTA.

Essentia crystalli cum aqua cardui ben. vel alia appropriata pota calculum vesicæ confringit & expellit. Cum vino verò rubro usurpata dysenteriam & fluxum album mulierum inhibere dicitur.

ALIA PRÆPARATIO.

Crystalli ex montibus subtiliter pulv. per 6. horas ita reverberentur, ut flammæ exeant, tantum aquæ urticæ, ut sex digitos supernatet, affundatur, per decem dies ità dimittantur, & postea destill. transcendet bona pars crystallorum, plus ergò aquæ urticæ affunde, ut antè, dimitte, hocque tertiò repete, transcendent crystalli omnes: tunc parum salis fluidi injice, hoc n. facto oleum ad fundum separabitur, aqua verò manebit superius: hanc ergò effunde & aliam recentem affunde, & tandiu solvetur sal, donec fiat dulce: ol. ʒß. vel ℈j. data, est expertissimum & probatissimum medicamentum ad renum calculum & vesicæ.

AQUA DE CALCE VIVA.

Hæc aq. secundùm artem præparata ad ulcera est admodum proficua: linteis nempe excepta & veluti emplastrum ulcerib. applicata; exiccat enim omnem purulentiam, mitigat dolores, carne replet, & inflammationes cum admiratione perquam breviter extinguit, & ad fervidas, & putridas pustulas & ipsam Luem Veneream plurimum confert.

OLEUM DE CALCE VIVA.

Calcem vivam cum duplo salis ammoniaci in porphyrio trita sublima; fœtet ut stercus, & liquefit armoniacus. Et si sublimatur, recedit & remanet calx, & durescit: posita verò in patellam æream, liquescit in humorem, quem oleum calcis vivæ nominant.

MAGISTERIUM ET EXTRACTIO GEMNARUM.

Gemmas pulverisatas & ad modum reverberationis calcinatas libr æque vini vulgarium nitrialium commixtas ad calcem sufficienter combure, calcem hanc cum spiritu vini tandiu ablue, donec materia reliqua inveniatur, hanc ulteriùs adure, & ut priùs procede, hoc enim modo cuncta intrabunt in spiritum vini: hunc ergò abstrahe & incoque, dabit tibi alcali, quod in aquam resolve & asserva.

USUS.

Ab hujus usu, propter ejus aliquantulam acrimoniam & immixtam calcem non est abstinendum: suam enim acrimoniam in id solummodo exerit, quod ei resistit; & ita est subtile, ut ejus unica guttula totum corpus peculiari virtute tingat.

ARCANUM PERLARUM.

Perlarum orientalium cum aqua Cinnamomi in marmore subtilissimè pulverisatarum ℥vj. alembico ventris spatiosi injice, spiritum ligni Guajaci affunde, alembicum cera undique occlude & in Baln. digere: ità enim menstruum quotidie essentiam rubicundam de perlis extrahet: ità ergò procede, donec tota essentia extrahatur: perlas deinde calcina, salem ex illis extrahe, & illum essentiæ admisce: habebis præstantissimum remedium ad omnes cordis affectus.

PROCES-

PROCESSUS PERLARUM.

Perlæ contusæ & minutissimè contritæ in aceto correcto per mensem digerantur: acetùm ab aqua indè effluente per Balneum separetur, perlæ denuo cum aqua destillata solvantur & coquantur: deinde filtrentur, tandemque quartâ vel quintâ vice in Balneo coagulentur, hoc facto spiritu vini tinctus effundatur, coaguletur, cum spiritu vini recenti iterum solvantur & in Baln. ad liquorem destillentur. Invenies in fundo margaritas resolutas, quæ magisterium perlarum reverâ sunt.

NOTANDUM.

Acetum cum expresso succo limonum corallos & margaritas peroptimè dicitur solvere posse.

PROCESSUS CORALLORUM.

Coralli autem primò cum nitralib. debent pulverisari & calcinari, deinde ut & vulgares præparari & resolvi. Ita enim habebis magisterium corallorum. Quorum virtutes præ cæteris admiror: quod scilicet tam admirandis virtutibus à Deo sunt dotati.

EXTRACTIO ESSENTIARUM EX lapidibus, Gemmis & Margaritis.

Gemmas vel Margaritas grosso modo contusas & non pulverisatas in vitrum injice, tantum aceti radicis, ut quinque digitos supernatet, affunde, per mensem in ventre equino digere: hoc enim tempore materia fit omnino liquida, huic denuo cum aceto radicis misce & ablue, ità enim acetum colore gemmæ tingetur, hujus in aliud vitrum plus affunde. Et hoc tandiu repete, donec nullus ampliùs color extrahitur: tunc enim Essentia est in colore, & corpus relinquitur: colores lentè ad siccitatem usque coquantur, deinde cum aqua destillata, ùt antea diximus, edulcorentur, quousque perfectam dulcedinem acquirant: hoc facto pulvis super marmore resolvatur & habebis quintam essentiam gemmarum & perlarum. Observandæ autem sunt margaritæ cum colore, dant enim lac spissum: corpus verò est arenosum & viscosum; & ex his præcipuà sunt dignoscenda: ità etiam se res habet in crystallis; Omnis enim eorum Essentia per lotionem transit, & nil nisi viscositas aliqua remanet, ex quo sufficientia extractionis cognosci potest. Quidam acetum destillatum baccis berberum affundunt, hoc per destillationem iterum abstrahunt, corallosque & margaritas cum eo solvunt.

Alii verò ex prunis sylvestribus acetum conficiunt, & corallos perlasque cum eo extrahunt: Et hæc extractio acquirit colorem omnino sanguineum. Alii spiritum vini ab oleo salis aliquoties abstrahunt, & cum hoc corallos solvunt: aliqui verò usque ad oleum abstrahunt.

EXTRACTIO CORALLORUM.

Hæc est purgatio sanguinis: ubi nec venæ sectio, nec scarificatio est necessaria, sistit fluxum sanguinis in viris, ut & sputum ejusdem, & superflua mulierum menstrua, atque omnes alias hæmorrhagias. Contra epilepsiam verò inprimis maximè commendatur.

Cum succo berberum coralli in unico triduo solvuntur: Et cum hac solutione lingua in angina mundificatur, cum aqua nempe prunellæ commixta & pro gargarismate usurpata: imò nihil refert, etiamsi etiam bibatur: anginæ peroptimè medetur & omnem calorem ac inflammationes internas extinguit.

LIQUOR ET SPIRITUS PERLARUM.

Hujus guttæ sex cum aqua borraginis potæ cor & universum corpus confortant: cum aqua cinnamomi ad guttulas octo non modo confortant, sed etiam ab apoplexia præservant: contra palpitationem cordis ejus guttæ 8. cum vino malvatico bibuntur, sericumque rubrum in eo intinctum regioni cordis applicatur: in lipothymiis est valde conveniens, ac dicto modo applicatus, pulsibusque & naribus affrictus.

Corroborat etiam & præservat infantes à frigore cum succo vel aqua sempervivi ad tres guttas exhibitus.

Cùm infantes planè sunt consumpti & arefacti; detur iis cum lacte muliebri, convalescunt illico. Ego ipse phthisin cum totius corporis consumptione cum oleo margaritarum curavi.

OLEUM ARSENICI.

Hoc oleum inservit ad fistulas & omnia antiqua ulcera & esthiomena; Luem Veneream, & cancrum, ut & ad vermem equorum; exteriùs applicatum. Ad hunc affectum ol. Arsen. cum melle & albumine ovi commisce & in forma emplastri appone; vermem enim enecat & affectum curat.

QUOMODO ARSENICO SUUM EXTRAHATUR VENENUM.

Arsenicum per salem urinæ fixum effice, hoc enim facto transit in oleum, quod ad omnia ulcera est efficacissimum.

BUTYRUM ARSENICI FIXUM.

Arsenicum Crystallinum priùs cum solo colchotare sublimatum (quod venenum ipsius retinet) cum æquali pondere salis tartari & salis nitri commisce, omnia inter duos urceolos imposita fixentur, subjiciendo ignem 24. horarum spatio primò lentissimum, tum summi gradus. Et invenies materiam albissimam: quæ perlarum referat colorem, quã in aqua calida solves, ut indè alcali extrahas; pulvis, qui subsederit, imbibatur oleo tartari, vel, quod melius, oleo talci, & ad ignem exicca, idq; ter facies, rursus materiam in calida dissolve & sal exime, remanebit pulvis candidissimus & fixus, qui in loco humido resolvitur in oleum pingue, butyri instar, anodynum.

USUS BALSAMI ARSENICI.

Hunc balsamum linteo obductum regioni cordis applica & emplastro ex resina contege: arsenicum enim destillationes partium extrahit, humores fluidos reddit: ergò ab emplastris ad puncturas summè est cavendum.

OLEUM BOLI ARMENI.

Boli Armeni quarta una in aqua salis nitri solvatur, per destillationem rursus abstrahatur, idque toties repetatur, donec bolus formam olei acquirat; tunc enim eum rursus in oleum redige, & huic *thuris ℥j. corneol. ℥ß. & mumiæ ʒij. admisce*: Erit pulvis glutinans locô futurarum usurpandus.

OLEUM, QUOD VULNERA IN 24. horis sanat, & est expertum.

℞ *Ol. hypericon. lumbricor. terebinth. mastic. an. ℥j. misce* & calidè cum pauco gossypio applica.

SAL EX URINA SUBLIMATUS.

Urinam hominis sani, jejuni & vinum bibentis per 24. dies sepone, postea purè & lentè effunde: postea tantum vitrioli in fornace ad albedinem usque torrefacti, quantum per urinam solvi potest, adde, hoc facto in alembicum arenæ impositum effunde, ad siccitatem usque destilla (hæc est optima aqua ophthalmica ad omnes dolores calidos oculorum, visumque conservat clarum & acutum, ejus aliquantum cum penna quotidie immissum & usque ad sanitatem continuatum) receptaculum cum aqua instillata amove, aliud accommoda & ignem, ac si Mercurium sublimare velis fortius urge, hoc enim modo sal album & pulcherrimum ascendit, cum quo spiritus vini acutior & fortior reddi potest, ad aurum & alia metalla calcinata resolvenda.

NOTA.

Ex tartaro urinæ cum duplo pondere sulphuris mixto & sublimato fiunt flores sulphuris acidi; & in peste multo sunt præstantiores floribus sulphuris vulgaribus: inserviunt etiam in pulmonia. Bathodius.

LAPIS MEDICINALIS AD OMNIA VULNERA.

℞ Vitrioli ℥iiij: sal. nitri, ceruss. alum. bol. armen. ana ʒj. sal ammoniac. ʒß singula subtiliter pulverisentur; cerussa & bolus in porphyrio in formam farinae conterantur, tunc omnia misceantur, olla vitreata satis magna, quia intumescit, injiciantur, aceti acris tantum, ut digitos duos emineat, superfundatur, & ad siccitatem lapidis lentè coquantur.

NOTANDUM.

Debet autem igne fortiori, usque dum nullus ampliùs fumus ab eo ascendat, calcinari. Ad ulcera intumescentia & calida hujus lapidis ʒj cum mensura dimidia aq. semel ebulliat, filtretur, linteum in hac immergatur, & loco affecto, quàm calidè tolerari potest, applicetur. Si ulcus fuerit apertum, sumatur residuus pulvis, exiccetur, & ulceri inspergatur, & hoc facto ulcus linteis obvolvatur. In vulneribus ulceribusque vetustis & recentibus hujus pulveris instar pisi unguento ad magnitudinem nucis immisceatur. Præter hæc omnia aqua ista hæc etiam destillationes seu catarrhos contrahit, exiccat & maturat. Scabiem, ictetitiam, maculas, impetigines, vitiligines, pustulas excedentes sanat, si priùs aperiantur, & ter in die hac aq. abluantur: omnia mala & immundiciem intra cutem & carnem latentem è corpore humano extrahit. Anginam & quævis vitia oris emendat, putridam carnem vel fœtidas gingivas corrigit: superfluum sanguinem ex quo dolores dentium exoriri possunt, absumit, si cum ea abluantur, ne quid tamen in collum incidat. Omnes externos affectus corporis vel cancrum, vermem, & omnia ulc. phagedenica mirificè mortificat, lintei in ea intincti, & quotidie ter applicati. Lumbr. omnes enecat & expellit. Omnibus affectibus oculorum succurrit, & visum acuit, ejus gutta j. vel duæ manè & vesperi oculis cum penna immissæ. Calorem præternaturalem crurum mitigat, lintei nempe in ea madefacti & applicati, colorem enim & superfluos humores quamprimùm extrahit, malumque indè exortum emendat. Conducit mulieribus, quibus mammillæ sunt tumefactæ & exulceratæ. Omnia ulcera humida & destillantia, quæ aliàs nullis emplastris, unguentis & oleis quicquam cedunt, ex fundamento sanat, ter in die cum linteis applicata.

LAPIS CONTRA ERYSIPELAS.

℞ Ceruss. alum. vitr. alb. ana ℥iiij, bol. armen. ℥ß, croci, ʒj. Misce, coquantur in mensura dimidia aquæ usque ad siccitatem; hujus materiæ parum in aq. ros. solvatur & loco inflammato applicetur. Juvabit illico.

LAPIS CAUSTICUS SEU CORROS.

℞ Lixivii saponis, vel matris lib. ij. calc. viv. lib. j. affunde aquam ferventem, bis invicem misceantur, cum clarescit, infunde sartagini, adde sal. ammon. ℥ß. & in aqua tandiu coque quousque fiat lapis: aperit omnes excrescentias & tumores.

CALCIS TESTARUM OVORUM CALCINATIO.

Testæ ovorum in fornace figuli optimè, quousque fiant albissimæ, calcinentur: hæc maximè conveniunt scribis, pictoribus & aurifabris; miscentur etiam cum glutine, & rediguntur in massam, ex qua imagines, lapides & manubria cultrorum efformari & cum variis coloribus, prout cuique placet, tingi possunt, quo facto in hypocausto, vel alio loco calido exiccantur, sic enim non solùm colorem suum retinent, sed etiam in lapidem concrescunt.

Vel,

Albumina ovi conquassata & cum spongia in aquam redacta in massam cum calce exagita: Quantum autem harum testarum calcinantur, tantum etiam concharum addere, & eodem modo, quo & cum calcinatis testis, procedendum.

AD SCABIEM ET PRURITUM.

℞ Sulphur. viv. optimè pulverisa. ℥j. zinzib. ʒij. misceantur cum butyr. recenti vel axungia recenti; adde Mercurii præcipitati ʒj. M. & f. ungu. quo inungantur juncturæ manuum & genuum. Penotus.

CREMOR TARTARI.

Tartarum vini albi lotum minutim contere, in aquam puram injice, fac ut in lebete bulliat, fiet bulliendo crusta seu pellicula, hanc exime & serva: Hujus accipe ʒj. diagridii præp. gr. viij. Misce, & in jusculo porrige; leviter purgat. Arcanum est ad lienis affectus.

Dicto cremori spiritum vini affunde, tincturam rubram extrahe, spiritum vini abstrahe, & terram relictam per retortam pelle, habebis oleum, & manebit terra in retorta; hanc calcina, & spiritum vini iterum affunde, digere & abstrahe, tandem terra hæc sublimetur, quam serva, est enim terra foliata.

OPTIMUS MODUS PRÆPARANDI cremorem tartari, vel Tartarum præparandi.

Tartari quantum vis, conteratur, & subtilissimè pulverisetur; aquæ fontanæ sufficiens quantitas calidè affundatur, cum baculo ligneo optimè moveatur, ad refrigerandum seponatur (nisi enim hoc fiat, aciditas ejus facilè evanescit) aqua cum materia viscosa lentè effundatur: hæc lotura ter, quater vel pluries, donec tartarus arenæ subtili fiat similis, repetatur, hæc arena in vasculum ligneum effundatur, sufficiens quantitas aquæ fontanæ fervidæ affundatur, & cum spatula lignea agitetur; hoc enim facto aliquid de tartaro colliquescit, & aquam acidam reddit. Itaque panni duo; tres vel plures, prout tartari plùs vel minùs præparari debet, ex lineo & lana duplici filo parati in promptu esse & super ollas novas vitreatas suspendi debent, per quos aqua fervens & acida absque ulla mora percolari possit: & si hæc in principio aliquantulum flava transit, statim denuo percoletur, & hoc tandiu repetatur, donec clara, in modum Crystalli, transeat, & transfusio continuetur. Et si una ex ollis fuerit repleta, seponatur ad refrigerandum, & alia supponatur. Et cùm omnis aqua acida fuerit affusa, alia aqua fervida (cujus in lebete semper aliquid in promptu esse debet) affundatur, diligenter moveatur, paululum quiescere permittatur, post unum ex sacculis in aliam aquam priùs percolatam transfundatur: Et labor hic tandiu continuatur, donec tartarus per aquam fervidam omnino est solutus & in vasculo ligneo nil præter arenam omnis aciditatis expertem nullumque ulteriorem vel in frigida, vel fervida aqua dissolutionem admittentem, & propterea tartarum arenosum dictum, remaneat. Hoc enim facto omnis tartarus acidus & genuinus ritè erit solutus & transfusus. Cùm igitur aquæ illæ tartareæ in ollis sufficienter sunt frigefactæ, non solùm pulcherrimum cremorem in illis innatare, sed etiam bonam partem materiæ pellucidæ instar nivis congelatæ in fundo residere videbis: Tunc itaque cremor innatans primò erit separandus, si videlicet eundem separatim habere cupis; sin minùs, cum spatula lentè potest amoveri, ut fundum petat & cum materia ibidem copuletur: hoc facto aqua clara per inclinationem vasis effundatur materia alba sacculo parvo linteo injiciatur, ut aqua in ea relicta effluere possit: invenies tartarum peroptimè purgatum; cujus hoc modo in 14. horis plùs quàm alii in 40. horis præparare poteris, nec minorem habebit efficaciam, quàm alius, multò majori labore paratus.

DE ANTIMONIO.

℞ Auri calcin. ℥ß. antimon. crudi benè triti ℔ß, sublima una forti igne per totum diem, deinde quod sublimatum fuerit, accipe, & cum auro, quod in fundo mansit, benè tere, ac iterum sublima, hoc sæpius repete, tan-

tandem invicem benè tere & serva. Hujus ʒj in vinum malvaticum vel aq. vitæ infunde, ejusque infusionis cochleare unum exhibe. Est vomitivum & purgativum, arcanum Dornæi, pro quo Muffetus ipsi 500. coronatos voluit numerare, sed non obtinuit.

AD FICUM ANI SEU MARISCAM.

℞ Ol. laurin. lini, rosac. nucum, ana ʒß. cum vitello ovi fiat unguentum: hoc cum gossypio applicatum, ficus sanat, quæ tamen priùs hoc ipso unguento debent inungi. Est Tobiæ Hess.

PRÆPARATIO CRYSTALLI AD GEMMAS FACTITIAS.

Salis tartari ℥ij. in aqua solvantur, hoc ℔ j. cineris fagi, ut cineri Capella fiat similis, humectetur: indè globuli in magnitudine pomorum formentur, exiccentur, & in olla operculo contecta in fornace figuli exurantur: ità enim globi aliquantulum colliquescent, sibique invicem adhærebunt: *hi itaque subtilissimè conterantur, & lixivium ex iis paretur: hoc in salem usque coaguletur: Et in hoc lixivio Crystalli toties & tamdiu extinguantur, donec intra digitos conterere possis: hoc peracto de Sale in vase relicto aliquid per solutionem, coagulationem & calcinationem toties repurgetur, donec nulla ampliùs faces in solutione compareant.*

Eodem modo etiam Salem tartari ex tartaro albo præparatum toties per solutionem, coagulationem & fusionem debes purgare, donec ab omnibus fæcibus fiat mundus, & in igne non ampliùs strepet: *Hujus Sal. tartari part. ij. Salis præcedentis præpar. part. j. hæc invicem fiant fluida:* habebis materiam, quæ omnes colores totius mundi recipit, & gemmis orientalis similis apparet.

PRÆPARATIO SMARAGDI.

℞ Anima lunæ, anima Solis, Crystalli reverberati, adde parum Salis ammoniac. per calcem vivam fixi: fluet enim in cucurbita arenæ imposita.

RUBINI.

℞ Anima Solis, anima Martis extracta, Crystalli reverberati, fluet cum parva parte Salis ammoniaci fixi.

HYACINTHI.

℞ Parum animæ Solis per Crystall. plures, & Sal. ammoniac. fixi & antea ratione coloris sumtæ animas, effluant cum Sale ammoniaco fixo per calcem vivam.

SAPPHIRUS.

℞ Sal. alcali ℥viij. Crystalli præpar. ℥iiij, Zafer vel magnesiæ plumbi ʒß: hæc omnia misceantur, & in fornace evaporationis fundatur, habebis Sapphiros pulcherrimos.

TOPASIUS.

℞ Ceruss. ℥ij. Crystall. præpar. ℥ß, Misce, & in crucibulo luto occluso fundantur.

SMARAGDUS.

℞ Minii ℥iiij. Crystall. præpar. ℥j. Solis ʒij, mixta fundantur.

HYACINTHUS.

℞ Ceruss. & Crystal. præpar. ana ℥j. mixta fundantur.

SAPPHIRUS CŒRULEUS.

℞ Vitr. Venet. color. croceus ana ℥ij, liquid. De tartaro & Sale nitri calcinatis mixta per 4. horas fundantur; exibit vitrum cœruleum obscurum: hujus ℞ß *Part.* 8. *minii part. ij. mixta per duas horas diffluant,* ità enim lucidum perficietur.

RUBEDO.

℞ Minii ℥iiij. vitri Veneti ℥ij vel Silicum ℥iiij, cum tartaro liquato per horas sex fluant, transeunt in vitrum fulvum.

VITRUM RUBRUM.

℞ Æris usti & vitri contriti an. invicem tres horas colliquescunt.

VITRORUM RUBEDO.

℞ Cineris plumbi ℥ß, silicatis ℥ij, scoriæ ferri ʒij, mixta colliquescant.

VITRORUM ALBEDO.

℞ Stanni ℔j. plumbi ℔iij. invicem calcinentur: hoc facto, ℞ Plumbi calcinati ℔iij. cineris plumb. & stan. an. ℔iiij. Sal, ℔j. mixta sibi invicem liquentur, ita fluida in aquam fundantur, postea que contundantur & pulverisentur.

VITRUM ALBUM.

℞ Plumbi ℔ vj. Silicum ℔iiij, Sal. ℔ ij. Stanni ℔ j. aluminis quart. j. imponantur fornaci figuli ad dissolutionem, posteà contundantur, & subtilissimè pulverisentur: ità enim vasis infusa colorem cœruleum, flavum, cineritium & quemcunque volueris, recipit.

COLOR CROCEUS.

℞ Color. saffrani part. iij. vitr. cœrul. fus. part. j. tartari calcinati part. iij. Misce, madida tenuissimè terantur.

ADAMAS.

Crystallum per noctem in fornacem figuli dimitte, exemptum in aqua extingue, tenuissimè contere, cum Sale tartari misce, indè cum aqua pilulas efforma, hæ per noctem in igne forti ità candefiant, ut non diffluant, indè exempta in vase satis forti per biduum in igne permaneant: hoc enim modo optimè præparantur.

SMARAGDUS

Æs optimum per triduum in igne permaneat, indè exemptum optimeque tritum in alio vase iterum in fornacem immittatur, ibidemque per quatriduum cum duplici pondere arenæ, ex qua conficiuntur vitra, in igne vehementiori permaneat, dehinc in vase satis duro per medium diem igni adhuc fortiori imponantur, invenies lapidem viridem.

SAPPHIRUS.

Vitrum pulverisatum cum dimidia parte Zaphari commisce, & per triduum fornaci impone.

RUBINUS.

Auripigmentum contusum in vase rotundo igni admove, invenies materiam in collo vasis.

Vel,

℞ Sal. alcali ℥ iiij. Crystall. pulverisat. ℥ iij. battitura æris ʒß. fol. aur. gr. vj. mixta colliquescant in crucibulo.

QUOMODO CONFICIATUR MARMOR VEL GYPSIUM.

℞ Gypsi calcinati part. ij. silicum alborum non calcinator. part. j. misceantur: hoc facto parum ossis sepiæ injice in aquam, & cum hac materiam in massam redige. Ità enim in modum Marmoris vel Jaspidis, ùt tibi non ignotum, tingere potes.

FORMÆ QUIBUS MATERIÆ INFUNDUNTUR.

℞ Luti madefacti, cineris cribrati & madefacti ana partes æquales, per horam dimidiam cum bombace optimè agitentur, & quodquod vis, in has formas fundatur.

MODUS OMNIS GENERIS GEMMAS EX silicibus conficiendi ex Osvvaldo Crollio.

Silices selecti & splendentes vel Crystalli optimi in fornace figulino per biduum vel octiduum urantur, indè exempti iterum candefiant, & in aqua frigida extinguantur, ita n. quasi terentur & dilabuntur, quantò sæpius a. hæc candefactio & extinctio repetitur, tantò erit meliùs: hoc absoluto exiccentur, & in marmore subtilissimè in formam pollinis terantur: hujus pulveris parti uni adde minii part. iij. mixta in marmore terantur: quantò autem subtilius teruntur, tantò lapides fiunt pulchriores & lucidiores: aliàs enim concipiunt vesiculas. Et hæc est materia, ex qua gemmæ conficiuntur.

SEQUUNTUR NUNC COLORES.

Tinctura auri dat rubinos, carbunculos & granatos: hos autem ego non curavi: argentum dat cæruleum & colorem Sapphiri, hujus loco ego ipse sumsi lapidem cæruleum vel Zapharum.

Mars dat hyacinthum & topasium, ad quem conficiendum crocus Martis est sumendus. Venus dat Smaragdum & Chrysolytum; sumitur autem crocus Veneris, vel lamina cupri sæpius candefit, & semper in aqua extinguitur, hoc enim modo squamæ cineritiæ à cupro decidunt, quæ sunt abluendæ, exiccandæ & pulverisandæ.

MODUS CONFICIENDI SMARAGDUM.

Si itaque Smaragdum conficere volueris. Sume prædictæ mixturæ ex silicibus, crystallis & minio optimè invicem contritæ, parum pulveris cupri admisce ità in ollam luto obturatam & operculo conclusam injice, ut media pars ollæ maneat vacua, per quatuor vel 5. horas fornaci evaporationis impone, propeque ignem fortem dissolve, hoc facto ignem amove & ollam confringe: invenies materiam spumâ plumbi contectam, & cum regulum confregi, apparebat Smaragdus pulcherrimus, quem curavi in fragmenta frangere & prout volebam conscindere. Non semper autem res benè cedit, sed requiritur serenitas cœli. Itaque consultum mihi visum fuit, materiam hanc in quadruplo præparare, in quatuor ollas distribuere & ità uno labore quatuor distinctos colores acquirere, unũ semper altiorem altero, ad primum sumebam pulveris cupri ℈j, ad secundum ℈ij, ad tertium ʒj & ad quartum ʒjß, & nihil amplius, alias enim fiunt grossi & non pellucidi. Idem est judicium de Hyacinthis & Topasiis, cum croco Martis, & sic de Sapphiro cum cœruleo.

MODUS ARGENTUM ALBIFICANDI.

℞ Sal. Ammon. alum. rocha alum. plumos. Sal. gemm. tartar. & rem. an. q. s. misceantur & coquantur.

MIXTURA AD PRÆPARANDAS FORMAS SEU MATRICES.

℞ Gumm. tragac. ℥vj. infundatur per triduum in aceto, contuso adde gypsum optimè contritum vel quoscunque colores volueris, redige in duram massam, injice matricibus excavatis antea inunctis, & permitte, ut *siccentur*; hoc enim modo quodcunque vis, efformare potes.

INDURATIO FERRI.

Ferrum succo raphani, & succo vel aqua expressorum lumbricorum terræ intinge: hoc enim modo ità induratur, ut etiam lapides & saxa eò incidi possint.

MODUS FERRUM DEAURANDI.

Ferrum ab omni ærugine politum cum vitriolo in vino trito tamdiu oblinito, donec colorem cupri acquirat: hoc facto etiam amalgamate de Sole & Mercurio eodem modo optimè obducito, quandoque poteris infrica: itaque obductum & frictum in ignem ponito, ut Mercurius exhalet. qualiter etiam cum argento fieri solet.

MODUS OMNIS GENERIS METALLA ARGENTO OBDUCENDI.

℞ Aq. fortis ʒß, Mercurii ℈j, tartari alb. Ol. Salis ana parum, in aliquo vase cineribus calidis impone, diligenter misce, & cuicunque metallo volueris, affrica; apparebit argento simile.

GLUTEN AD LIGNA ET LAPIDES.

℞ Calc. viva. ʒiij, tart. ʒj. contrita cum vernice misceantur.

LUTUM AD CRYSTALLUM, VITRA ET LAPIDES.

℞ Salis, minii & vernicis optimi an. q. s. contere & misce, cumq; reficcatum fuerit, ad commodum tuum utere.

1 Item *℞ Calcem vivam & albumina ovorum optimè conquassata. Misce* & pro glutine ollarum & vitrorum fractorum utere. Talia etiam præstat cinis cum albumine ovorum mixtus.

MODUS CONFICIENDI CRUCIBULOS VEL TESTAS AD TARTARUM.

Ad lutum pro Testis cum aluminis plumosi & cretæ an. partibus æqualibus commisce, cum albumine ovorũ in pulverem redige, testasque vel crucibulos intùs cum hac mixtura sæpius oblinito, ità tamen, ut, quoties oblinita fuerint, exiccentur: ità enim non modo durabilia fiunt, sed etiam nihil interiùs adhærescit.

LUTUM AD FRACTA VITRA.

℞ Partes ij, calc. viva, part. j spuma argenti part. dimid. hæc invicem terantur, tantum vernicis calidi, ut in formam pultis tenuis redigi possit, addatur; sub porphyrio tenuissimè teratur, ut fiat subtile, linteo obducatur, & rimis fractorum vitrorum applicetur; quamprimum enim exiccatum fuerit, omnia infusa ità continet, ut nec aqua fortis etiam penetrare possit.

ALIUD LUTUM VEL GLUTEN AD CONFRACTA VITRA.

Spumam argenti & vitrum Venetum contunde & in subtilissimum pulverem redige, hoc facto iterum cum vernice & paulo olei lini, qualiter pictores cum coloribus in porphyrio procedere solent, contere, & cum hac mixtura rimas fractorum vitrorum obline, & in Sole vel ad fornacem exicca, resistit igni & aquæ.

QUOMODO RIMÆ RECEPTACULORUM perlutentur; ne spiritus transeant.

℞ Strictura ferri subtilissima & minii ana part. æqual. invicem conterantur; cum glutine optimè misceantur, ut pulti fiat simile. & rimæ receptaculorum eò obducantur.

MODUS CUM VITRO VENETO VITRIANDI.

Cum vas vel olla jam ad urendum satis fuit exiccata, cum fæce vini undequaque obliniatur, hoc facto vitrum Venetum subtilissimè pulverisatum spuma argenti misceatur: (ubi tamen vitri Veneti major portio esse debet) & in modum figulorum procedatur.

LUTUM AD CONFRACTA VITRA.

Vitrum Venetum, minium, oleum lini, farina volatilis & albumina ovorum subtilissimè conterantur, & aliquantulum crassè rimis obliniatur.

SIGILLUM HERMETIS.

℞ Vitri Veneti contriti aliquoties candefacti, & rursus extincti par. 5. succini pulverisati part. ij. borac. part. j. mixta omnia & subtilissimè trita, cum spiritu vini in massam agitentur, opercula, ad crassitudinem medii digiti illinantur, & per fusionem sigilletur, ut sequitur.

Vel,

℞ Vitri pulverisati & borac. Venet. ana partes æquales cum modico succini, aqua & spiritu vini redigantur in massam, circa vitrum illinatur, hoc facto candelam accensam unam vel duas luto applica; canalem, qui in superiori parte sit amplior, in inferiore verò angustus cum parvo foramine ad crassitudinem acus, hoc lentè in candelam accensam dimisso lutum deorsum liquescit & occludit. Oportet autem cum candelis circumire, vel alteri cuidam, ut vitrum lentè in gyrum vertat, commendare.

LUTUM OPTIMUM AD CIRCULANDUM.

℞ Colophon. ℥vj, ceræ flavæ ʒij, bis in crucibulo colliquatis, cinnam. pulveris. ℥iiij vel tantundem farin. laterum subtilissimè adde, diligenter misce, cum spatula lignea vitris ubique applica, & cum ferro ignito adapta & æqua, utque refrigeretur, sepone. Necesse autem est, ut quotidie odoretur, an fortè transpiret, hoc enim si fiat, cum ferro candente iterum erit adaptandum & ulterius glutinandum.

DE CURATIONE ET DIÆTA PESTILENTIA INFECTORUM.

Quam primùm quis ſe Peſte infectum putaverit aut aliquid hujuſmodi ſenſerit, ſtatim cochlearia quatuor vel quinque *aceti bezoardici* ſumat plus vel minus, pro ratione virium & perſonæ, cum ℥ iiij *aqua Cardui benod.* vel *Pimpinella*, & quantum poteſt, in lecto ſudet.

Hoc facto juſculo aliquo convenienti rurſus erigatur & conforteтur, hora poſt hæc elapſa vena ſecetur, ſi ſcil. ultra octo horas patiens morbum non ſenſerit, aliàs enim venæ ſectio erit intermittenda. Ubi circa venæ ſectionem præterea hoc etiam eſt notandum, ne in perſonis infrà 15. & ultra 50. annos inſtituatur

Vena ſectio. Item ſi characteres, bubones ſeu anthraces ſupra regionem cordis appareant, etiam in partibus ſuperioris corporis & in eo ipſo latere vena erit ſecanda: ſi vero infra cor, in inferioribus lateris ejuſdem.

Potus quotidianus. Poſtquam vena eſt aperta & ſanguis emiſſus pro potu loco vini potus ſequens ordinetur, quem ſi egeni perſolvere nequeant, decoctum aliud, cujus titulus, Aqua potabilis, pro pauperioribus eligant.

POTIO QUOTIDIANA PRO ÆGRIS.

℞ *Sem. lactuc.* ℥ß,
papav. alb. ℥ iij,
Sem. 4. frig. major. ana ℥ß,
Sacchar. alb. ℥ iij. *Miſce.*

fiat omnium decoctio in ℔ viij. *aq. fontana ad duorum digitorum transverſorum conſumptionem:* poſtea adde *Syr. de cotoneis Ferdinandi* ℥ ij ß. *Miſce.*

Potio quotidiana potabilis pro pauperioribus.

℞ *Rad. tormentill.*
petaſit. minut. conciſar. ana ℥ j.
pimpinell. ℥ iij.
hord. mund. excort. M ij,
paſſular. ℥ ij,
coton. conciſor. & conquaſſ. M j. *Miſ.*

Fiat omnium decoctio in menſuris tribus aqua fontana ad trium digitorum transverſorum conſumptionem, percoletur, colatura parum ſacchare dulcoretur & panxillo aceto de fructibus rubi idæi acetoſetur.

Die ſequenti acetum Bezoardicum in prædicta doſi aut cochleare unicum minus uſurpet & ſudet, quod fieri debet, ſive bene ſive malè habeat æger: quo facto potus quotidianus adhuc erit continuandus.

Et quia interdum accidit, ut æger conſtipetur, aſtantes id non debent reticere, ſed Medico indicare.

Pro promovenda itaque evacuatione.

℞ *Rad. tormentill.*
petaſit. an. ʒ iij,
cichor. ℥ j,
polyp. querc. ʒ vj.
fl. cordial. p. ij ß,
prunor. damaſc. n. xij,
paſſul. ℥ j,
Sem. coriandr. prep. ʒ ij, *coquantur leniter in* ℔ j *aq. fontan. Colatura calida infunde per noctem fol. ſen. Elect.* ℥ j.
Rhab. Elect. ʒ iij.

Colatura adde Syr. roſ. Sol. ſimp. ℥ ij, *f. potio pro duab. doſib.* Si, ut ſæpe contingere ſolet, æger fuerit valde debilis, & lipothymiis frequentibus afficiatur, de Electuario Bezoardico ſequenti, quod alias venenum in corpore adhuc ſuperſtes expellere ſolet, caſtaneæ inſtar quotidie quinquies vel ſexies aſſumat. Et quia hæc lues etiam noſtra opinione curata ſæpius fomitem ſuum in corpore retinet, & ita cum ſummo hominis periculo revertitur, ab his Bezoardicis etiam in poſterum per aliquod tempus non erit abſtinendum: etiamſi quis putet ſe omne malum evaſiſſe, & hoſtem profligâſſe; itaque de aceto in primis Bezoardico quotidie ter, mane ſcilicet, jejuno ſtomacho, poſt meridiem, hora ante cœnam & immediate ante decubitum cochleare dimidium ſumendum.

Electuarium Bezoardicum reſtaurans.

℞ *Conſerv. roſar.*
borrag. ana ℥ iiij,
cortic. citr. condit. ℈ ij,
ſpec. diarrhod. abbat. ʒ j,
diamarg. frig. ʒ iiij,
bol. arm. orient.
terr. ſigill. ana ʒ iij,
Ther. Androm. ʒ j, *miſce cum Syr. de limon.*
f. Electuarium, acetoſetur modico olei vitrioli.

De hoc ægrotantes in ſudore debilitati, eo abſoluto aliquid aſſumant, inſervit enim ad præſervationem & curationem ſimul.

NOTA.

Hoc Electuario & mulieres gravidæ & pueruli ſinè noxa poſſunt uti.

Admonendi verò ſunt in primis omnes in genere his ægris cohabitantes & etiam ipſi ægri ut fœtorem linteolorum, in quibus ſudârunt, vel induti fuerunt, ſumma cura evitent. Siquidem ſcitum, hoc ipſo fœtore non raro totas domos cum omnibus inhabitantibus fuiſſe infectas, & maximam ſtragem ſubſecutam, quia tale venenum ex hujuſmodi linteis in corpore fuit per pòros retractum.

Quantum ad curationem externorum characterum, quivis prudens & expertus Chirurgus noverit illos maturare, veneno liberare, aperire, tandemque debite conſolidare. Cui hoc opus remittimus.

Si quæ forte mulier gravida hoc modo inficiatur, ſtatim hanc potionem ſudoriferam uſurpet, applicato tamen prius balſamo puerorum cum pane vel mica panis triticei, & modico aquæ roſaceæ, vel cum pane marcio ad umbilicum, quod etiam in ſudore ipſo non erit amovendum. Sudore abſoluto cum juſculo aliquo reficiatur, horaque dehinc elapſa vena juxta proceſſum prædictum aperiatur, niſi mulier fuerit admodum debilis, & non valde ſanguinea: in talibus enim venæ ſectio eſt potius intermittenda. Die ſequenti potionem ſudoriferam denuo ſumat & ſudet, & ſe in omnibus juxta præſcriptum ordinem gubernet, hoc uno excepto, ut loco aceti rutacei pro præſervatione reſtaurativo bezoardico utatur.

POTIO SUDORIFERA PRO PRÆGNANTIBUS.

℞ *Syr. de limon.* ℥ jß.
acet. bezoar. noſtri ℥ß.
aq. fœnic.
pimpinell.
card. ben. ana ℥ j.
ſpec. diamarg.
man. Chriſt. perlat. ʒ ij. *Miſce & f. potio.*

Infantes quod attinet, detur illis ad promovendum ſudorem de ſequenti aqua cochleare unum pro duabus vicibus, vel quantum fieri poteſt & vires eorum ferunt.

Qui verò ad annum ſeptimum vel octavum progreſſi ſunt, illis unâ vice erit dandum:

℞ *Aq. veronic.*
pimpinell.
Card. ben.
fumar.
fœnic. ana ʒ vj.
margar. prepar. ℈ j.
corn. cerv. prepar. ℈ß,
tabell. man. Chriſt. perlatar. ʒ iij. *miſceantur.*

exactè,

exactè, fiat potio, cujus, ut diximus, detur cochleare unum in duas portiunculas divisum.

Ad refrigerandum autem sanguinem & pro potione ordinaria, præparari debet Julepus ex æquis partibus *Syrup. viol. & cydonior.* & cum modico *aceti rubi idæi* acetosati.

ACETUM BEZOARDICUM NOSTRUM.

℞ *Rad. Angel.*
imperator.
pimpinell.
Valerian.
vincetox.
ndictam.
petasit.
zedoar.
tormentill.
gentian. ana ℥ j.
baccar. Juniper. M ij,
fol. rutæ M iij,
sem. citr.
acetos.
cortic. citri ana ʒ vj.
Theriac. Androm. ʒ j ß,
Antid. Matthiol. ℥ ß,
fl. sulphur. ʒ iij,
myrrh. ʒ iij.
oss. de cord. cerv. ʒ j,
Syr. de limonib. ℥ vj.

incisa aut contusa mixtaq; omnia infundantur in vitro cum ℔ *ij. spiritus vini ab omni phlegmate correcti, &* ℔ vj. *aceti destillati ac spiritus vitrioli* ʒ j. *digerantur in loco calido* & ad usum asserventur.

ELECTUARIUM BEZOARDICUM VULGARE.

℞ *Electuar. ex nucib. & ruta* ℥ vj,
bol. armen. ʒ ij,
terr. sigillat. ʒ ij.
Syr. acetosa ℥ ij. *M. fiat Electuarium.*

Et præservativum pro vulgo, ministrantibus & junioribus, castaneæ instar manè usurpandum:

ELECTUARIUM EX NUCIBUS.

℞ *Fol. rutæ* M. viij.
ficuum.
nuc. jugland. ana M iij.
baccar. Junip. M ij.

unumquodq; per pistillo ligneo fortiter contundatur minutissime in mortario & misceantur exactissime, addendo aceti & salis parum, ut in antidoti formam redigatur.

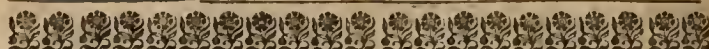
CERTISSIMUM EXPERIMENTUM CONTRA PESTEM.

℞ *Fol. absinth.*
salv. acut. ana ℥ j ß,
rutæ ℥ vj ß.

Herba in aqua fontana recenti laventur, deinde incidantur, in mortario contundantur, ut succus exeat, olla nova munda injiciantur, mensura dimidia aceti fortissimi affundatur, diligenter cooperta per 24. horas ità stare permittantur; hoc tempore elapso, percolentur, aceto colato turpeth in mortario pulverisati ℥ j, *admisceatur, iterum ità coopertum per 24. horas dimittatur. Deinde percoletur, & ad usum reservetur.* Hujus aceti per quatriduum continuum quotidie cochleare unicum theriacæ instar pisi mixtum ex vase non ligneo, sed argenteo, vel stanneo sumito. Hoc enim si feceris, Deo summo auxiliante per annum integrum à peste tutus eris. Si quis verò peste jam infectus fuerit, hujus aceti cochlearia quatuor cum theriaca ad pisorum quatuor magnitudinem sumere & quatuor horas agitando jejunare debet, ità enim sinè dubio salvabitur. Certum enim est, & in permultis sæpissimè probatum.

FINIS.

BASILICA ANTIMONII, IN QUA ANTIMONII NATURA EXPONITUR ET NOBILISSIMÆ REMEDIORUM FORMULÆ, QUÆ PYROTECHNICA ARTE EX EO ELABORANTUR, QUAM ACCURATE TRADUNTUR.

Manuali experientiâ comprobata & conscripta

AB

HAMERO POPPIO

Thallino Philochymico.

BASILICÆ ANTIMONII CAPUT I.

De Natura Antimonii.

DITISSIMA rerum procreatrix Terra, cùm plurima mineralia in gremio suo foveat, haud infimum inter ea dignitatis locum Stibium obtinet, quod licèt Veteribus minùs cognitum steriliorque apud eos ejus usus fuerit: hodie tamen pyrotechnicâ arte præstantissima entia Medica ex eo elaborantur. Ut autem ipsius Antimonii naturam rectè explicemus, ab ejus definitione exordiemur.

Antimonium autem dicimus esse corpus minerale, plumbei coloris, partim ex impuro bituminoso & arsenicali, partim purissimo sulphure, seu interna rubedine, Mercurio metallico indigesto & exiguo sale concretum, Spagyricâ præparatione in nobilissima medicamenta cedens.

A nominis itaque definiti impositione fili nostri principium trahimus: ubi statim gravissima disceptationum quæstio oboritur, quinam hominum primò hanc mineram invenerint, eique sua nomina indiderint. Theologis absolutiorem decisionem relinquo: Num primus hominum Paradisi incola Adam *Genes. c. 2.* Antimonio & reliquis mineralibus & metallis certa nomina imposuerit: cujus negativam sententiam maxima pars tuetur. Terræ enim mole mineralia obruta & occlusa, humano oculo imperscrutabilia extiterunt. Scripta etiam sacra, præterquam, quod longè pòst Auri & metallorum reliquorum mentio fiat, alio silentio hanc quæstionem transgrediuntur. Arabiæ autem gremium primò eam in lucem protulisse ex Gebero, Arabum Rege, manifestissimè datur, qui primus hujus mineræ mentionem sub Magnesiæ nomine facit, ejusque elevationis modum omnibus numeris absolutissimum docet: qui etiam in hodiernum usque diem in Chymicorum officinis excolitur, dum cacabis invicem superimpositis albi Antimonii flores elaborantur. Arabia autem in vicinas sibique confines regiones eam dispersit, unde Græcia, artibus jam pridem exculta, sibi quoque hujus mineræ notitiam comparavit, eamque tandem in totum terrarum orbem disseminavit.

Hebræis Zadadah. Chaldæis Zedidah.

Græcis στίμμι, στίβι, πλατυόφθαλμον, quia mulieres eô oculis decorem sibi conciliare solitæ fuerunt, unde apud *Ezech: c. 23. v. 40.* ἐστιβίζου τοὺς ὀφθαλμούς σου legitur, quo etiam sensu γυναικεῖον, quod mulieres eô maximè uterentur, nominârunt, λάρβασον & χαλκηδόνιον etiam appellant.

Latinis Alabastrum, Lapis candidæ nitentisque spumæ, Magnesia, Stimmi, Stibi: In officinis ex Avicennæ interprete indigitant nomine Antimonii: cujus originem rerum Chymicarum osores ἀπὸ τοῦ ἀντιμένον πρὸς τὸν βίον, vel ab ἀνθ' ἡμῶν conjecturaliter derivant: quod alii ex Gallorum lingua desumptum & Latinitate donatum esse volunt: alii ad Arabum atzmet deducunt, alii ad primitivorum classem, quorum sententiæ plerique astipulantur, reponunt.

Germanis est *Spiesglass* seu *Spiessigglass* vel *Spiessglantz*, quod cuspidum hastarum more scintillet, quo nomine Basilius Valentinus Monachus Benedictinus Cœnobii Erfurtensis bellicoso Marti sua natura id subjectum esse dicit.

Italis dicitur Stibio, Antimonio.

Hispanicis mulierculis ejus usus in ciliorum pulchritudine concilianda fuit usitatissimus: pulverem autem vocabant alcohol (quæ vox etiam adhuc in Hermeticorum laboratoriis sonat (unde Antimonium crudum & nondum contusum Piedra de alcohol nominârunt.

Variis insuper Naturæ scrutatores hoc minerale nominum ac characterum notis occultare solent: quorum nonnulla planè sunt barbara, ut quando Antistini, Othi, Alkofol; Alcosol &c. appellatur: pleraque metaphorica sunt, quibus quâdam similitudine vis & facultas ejus adumbratur, ut quando *Lupus* vocatur, quia ferociâ suâ omnia metalla, præter Leonem, h.e. aurum, absumit. *Arietis* quoque nomen & character ei attribuitur, quod sicut Sol cœlestis in Ariete constitutus fulgentissimis radiis nostrum clima ferit, ità etiam aurum, quod Solem terrestrem nuncupant, ab Antimonio purgatum fulgentissimo colore & ab omni sorditie purgatum splendet.

Basilius

Basilius Valentinus *circulo* comparat, quod ejus natura sit imperscrutabilis, sicut in circulo principium & finis.

Paracelsus in medicamento Antimoniato *Tyro* comparat.

Proteus quod omnes colores Vulcani beneficio induat, dicitur: & quod Chymiastri totis viribus ex eo aurum sibi pollicentur, *Chymicorum Idolum* nominatur, *Radix metallorum* dicitur, non qoòd ex eo metalla generentur, sed quòd omnibus metallis quasi adjaceat & adhæreat. Ex veteribus & recentioribus nonnulli magnâ affinitate hoc minerale Saturno conjunctum esse putârunt: unde id *Saturnum Philosophorum*, *Magnesiam Saturni*, *Filium atque nothum Saturni* appellârunt; quo verò sensu & rationibus, ingenii nostri captum superat. Diosc. lib. 5. c. 49. docet si carbonibus paulò magis cremetur, in plumbum abire: sed fortè oculorum testimonio nimium credulus, Regulum, qui post calcinationem Antimonii forti igne ab eo secernitur, plumbum esse sibi persuasit. In plumbum enim sola hac crematura & absque Saturni anima sive pinguedine nunquam transibit: neque à Saturno Antimonium generari quisquam affirmabit. Hæc tamen sententia, utpote quæ vetustior, ei quoquè signorum ac characterum formas imposuit, ex quorum numero magis in usu viget, quæ ceu inversum Veneris signum circulo cruce superimpositâ pingitur, quæ ex falcato Saturni circulo, falce ejus solummodo clausa promanavit; quæ plumbi cum Antimonio convenientiam aperiet. Antimonium autem mineram, corpusque minerale esse in propatulo est; ex terra enim eruitur & malleo, nisi in metallum exaltetur, extensibile non est, quam naturam metalla sibi solùm reservarunt. Contrariam sententiam hic aliquis statuere posset. Antimonium esse Metallum, quia in metalla transmutatur, quod metallis proprium est: in metalla vero posse transmutari experientia docet: metalla autem solum inter se in perfectiorem gradum exaltari possunt, cui responsionis loco subjungimus Antimonium esse Hermaphroditicæ naturæ, hoc est, partim metallicum, partim minerale. Habet enim in se mercurium metallicum, qui solum tincturam metallicam admittit & postea communia cum reliquis metallis munia obit. Neque quicquid metallicum mercurium habet erit metallum; requiruntur etiam adhuc sal & Sulphur metallica eaque cum mercurio perfecte digesta, quod utrumque in Antimonio desideratur: cum autem metallicam dispositionem habeat, metallum imperfectum vel semimetallum quidam nominant: atque ita hac solutione reliquæ proprietates metallicæ quæ in Antimonio reperiuntur facile dilui possunt.

Plumbeus, niger & ferreus Antimonii color à principiorum Salis, sulphuris & mercurii imperfecta mixtione ortus, in trito potissimum apparet. Rubens quidem Antimonium præsertim in minera adhuc contentum ex Transylvaniæ finibus aliquando adfertur: in pulverem tamen redactum, omnino à nigro coloro rubedo occultatur. Impurum, bituminosum & Arsenicale Sulphur ipsa Chymica discernit. Sulphur impurum crudum inflammabile sive φλογιστὸν, oculis, naribus & pulmonibus, infensissimum est, præsertim in ejus calcinatione & florum alborum elevatione percipitur, dum Sulphuratorum more cærulea flamma cum arsenicali nidore (qui quodammodo dulcis non tamen diu tolerabilis) consumitur.

Bituminosum esse ipsa flamma & odor indicat: propterea que Ceram Hispanicam, ut nigro colore eam inficiat, præ reliquis coloribus nigris, minori conglutinandi facultate præditis, ingreditur.

Vitriolatam ejus portiunculam liquor antimonii acidus præ cæteris signis maxime demonstrat, qui spiritus vitrioli saporem & vires quam proxime imitatur.

Internum & fixum ejus Sulphur maxime in lilio ejusque tinctura effulget.

Alterum principium est Mercurius, quem metallicum atque copiosum sed crudum & indigestum in Antimonio reperiri supra docuimus: ad recipiendum metallicas tincturas idoneus. Mercurius enim solum metallorum tincturas assumit: sal vero & sulphur tincturas transmutantes constituunt. Mercurium autem copiosiorem præ sale ei inesse saltem ejus sublimatio sive volatilitas (ut de ejus Regulo & salis & sulphuris separatione taceam) clare demonstrat. Paucitatem salis, præsertim metallici, ipsa extractio & friabilitas Antimonii docet. Fidem autem his omnibus dabit ipsa manualis elaboratio & experientia, quam ut propriis laboribus & sumptibus nactus, ita syncere me hic traditurum polliceor. Multis autem usibus Antimonium hodierna luce inservit, ut ad typorum, literarum, campanarum & tormentorum fusionem, ad auri purgationem, & medicamentorum tam internorum, quam externorum præparationem. Variis in regionibus eruitur. Matth. in comment. suis in Diosc. c. 49. Agrum Senensem & Comitatum S. Floræ ejus sodinis abundâsse tradit: præstantissimum autem erui ex solo Massano ac Suacensi docet. Nostra Germania mineralium & metallorum fertilissima ejus quoque ubertatem præbet: quod tam propriis venis, quàm metallorum permistum, ad Hercinias in Misnia, Westphalia aliisque Germaniæ locis effoditur. Maximè tamen laudatur Ungaricum: præsertim in Transylvania natum, utpote, quod sulphure puriori, aurique minerâ conteraneo quasi jure imbutum, striis splendidioribus & longioribus, obscuraque rubedine (quæ bonitatem eius in primis arguit ob sulphuris abundantiam) reperitur: cujus Paracelsus subrubentis Antimonii, & Basilius Valentinus Monachus Benedictini ordinis in curru Triumphali sub orientalis nomine meminit: & hoc maxime ad medicamentorum elaborationes eligimus & commendamus: Artifices experti hoc variis modis explorant, cùm oculorum testimonio non semper fides sit adhibenda & sola inspectio in clarioribus etiam expertissimis alias possit imponere. Quidam chartæ luteo colore in pharmacopoliis tinctæ & bene dente apri lævigatæ istud affricando explorant ejusque certitudinis notam, rubram lituram, quam in ductione post se relinquit, statuunt: alii fortissimo aceti Hispanici spiritu, drachmas aliquot, bene pulverisati imbibunt, & in lamella ferrea vel figulina ad lentum ignem, ne Antimonium fluat, evaporare sinunt: quod si post evaporationem pulvis Antimonii rubeus relinquatur, ulterius de ejus certitudine non dubitant.

Sed cum nobis animus non sit inani verborum sonitu longam orationem de hujus subjecti nominibus, speciebus, ejusque commendatione pertexere in quo Paracelsum, Suchtenium (qui interdum mysticum Antimonium intelligit) & alios, sua arcana quæsivisse, idque passim in suis scriptis summis laudibus prosecutos esse, constat, ad ea aditum apparemus, quæ magis necessaria ad ægrotantium morbos profligandos ex eo parantur. Veteribus quidem hujus mineræ notitia (ut ex Gebero dictum) non fuit adeo ignota, vires tamen plurimæ & excellentissimæ, quas successu temporis usus & experientia detexit, ipsos latuerunt, utpote quod in venenatorum classem relatum, ad externa potius quàm interna usurpabatur (nisi quod Nicol. Myrepsus in Antidoti sui quod Diacastorium vocat, crudum admittat: in cujus locum pyrethrum hodierni Medici substituerunt) vi adstringendi, exiccandi, meatus corporis obstruendi, refrigerandi, excrescentias carnis absumendi, cicatrices obducendi, oculorum ulcera & sordes mundificandi, sanguinem à cerebri membrana fluentem sistendi præditum esse dicebant: quibus etiam dejectoriam facultatē Diosc. l. 4. c. 155. adjungit. Præparationes etiam quasdam,

leviusculas tamen, scriptis ediderunt, quas videre licet apud Diosc. l. 5. c. 49. Oribasium collect. med. l. 14. 15. & de virib. ejusdem apud Galen. de simpl. medic. facult. 9. ubi inprimis ad collyria commendatur. Paulum Æginetam lib. 7. de re Medica & alios multos, quos omnes si longâ serie recenserem plus fortè tædii quàm gratiæ afferrent. Triplici autem usu Antimonium inservire diximus, nempe ad fusionem metallorum, ad tormenta bellica majora, ut & campanas, quæ magis concinunt, auribusque suaviorem sonum ex Antimonii permixtione nancisci dicuntur. Stannarii etiam expetitur & iis, qui specula metallica poliunt & literarios characteres & typos effingunt, & ad auri purgationem.

Ad duplicem autem scopum elaborationes Antimonii, quæ in sacrario Vulcani perficiuntur, collimant: Quædam enim spectant ad transmutationem, eamque vel sui ipsius, vel aliorum medianre Antimonio in præstantiora & perfectiora metalla: Quædam hominis sanitatem sartam conservant: afflictam verò in salubriorem statum reponunt. Nos missa transmutatoria (non quòd egregiam tingendi vim in Antimonio latitare planè negemus: plùs enim transmutatoriæ studio dediti in hoc minerali laboris consumunt, quàm in perfectissimo metallo, sed quod omnes semper labore suo frustrati, nunquam exoptatam tincturam indè elicere potuerint, tum quòd nimium volatile etiam sulphure & sale metallico, quorum proprium est metalla exaltare, destituatur;) utpote cujus nulla dum nobis sit manualis experientia, ad medicamentorum apparatum nos conferimus: & hæc de Antimonii definitione, quæ ejus essentiam & naturam explicare debebat, quàm brevissimè dicta sufficiant.

CAPUT II.

De

Minera Antimonii, ejusque fusione & purgatione sive Regulis.

Tripliciter porrò Antimonium ad Pyrotechnicos labores recipitur: nempe quà minera cruda, quà minera fusa, & quà Regulus.

Minera rudis sive cruda est ipsa vena, qualis ex terræ visceribus eruitur. Minera fusa est ipsum Antimonium peculiariter sic dictum; idque paratur fusione mineræ per descensum: Catinus in fundo pertusus & minerâ repletus, alteri terra obruto imponitur & ignis administratur: Sic enim vi coloris Antimonium eliquatum ae à terrestri & fabulosâ impuritate secretum, per foramen catini superioris in subjectum excipulum delabitur: idque remittente calore in massam coagulatur.

Regulus Antimonii est Antimonium à superflua sua nigredine & spurcitie magis depuratum, quàm per simplicem illam eliquationem fieri potest. Peculiari enim artificio impuritas firmiùs Antimonio admixta, in scorias est propellenda, ut subsidat syncerior & splendidior Antimonii portio, quæ *Regulus* appellatur. Ejus conficiendi modi plures reperiuntur, is tamen maximè laudatur, qui meliùs scorias secernit, adeoque ponderosiorem regulum exhibet, qualis est sequens. Capiatur Stibii ℔ß, pulveris carbonum ℥j. nitri puri, Tartari crudi an. ℥ iij. singula seorsim pulverisa & deinde omnia commista in crucibulum inter carbones vivos locatum, per vices injiciantur, ut inflammentur: semper autem operculum crucibulo post injectionem imponatur, & toties injectiones repetantur, donec omnis materia injecta sit: quo peracto fusioni ignis administretur, ut Regulus inferiora crucibuli occupet, (vel in conum pyramidalem effundatur) qui post refrigerationem à scoriis superstantibus separetur: scoriæ verò (quas vocant) asserventur, quarum usum c. 7. & ult. docebit.

Hinc simplici Regulo affinis est compositus cum Marte, quem vulgò Regulum Martis, itemque stellati (à corona sive stella artificiosâ, quam in fusione sub scoriis nancisci solet) nomine indigitant. Duo ejus elaboratio potissimùm requirit: tempus nimirum fusionis & materialia. Tempus fusionis commendatur Lunâ crescente præsertim in Leone constituto Sole atque insuper sereno cœlo. Experientia enim docuit tum majorem felicitatem in stellæ fusione vigere, quàm aliis temporibus. Materialia autem sint pura, nullis heterogeneis mista, suntque tria, Mars, Stibium & Nitrum, seu Sal petræ. Operatio sic instituitur. Tempore inprimis prædicto ♃ Ferri (nempe clavorum vel limaturæ puræ) ℥jß. in crucibulo in igne fusionis reneatur; donec intensè candeat & quasi liquescere incipiat, tum cochleari ferreo imponantur Antimonii pulverisati ℥ v. quibus optimè liquefactis & invicem mistis per vices injiciantur salis petræ pugilli aliquot, quo facto affundatur in conum pyramidalem calefactum & inunctum sevo vel cera labris ejus nonnihil concussis, ut Regulus à scoriis separatus ad fundum bene sedeat. Regulus remotis scoriis pulverisatus igni rursus in crucibulo committatur nitrique ut supra pugilli aliquot per vices injiciantur & in conum fundatur: hunc laborem si ter vel quater repetiveris, nec stella sese manifestet, certò statuas non ad amussim observatum esse legitimum processum: magis tamen iti prospera fortuna, quàm in artis præscripto stella locata videtur, ut etiam expertissimus quisque artifex labore suo quandoque in eo proferendo frustrari possit. Interim tamen etiam Reguli istius cum Marte parati nec coronati, suus est usus, isque varius, tam ad Medicinalia, quàm ad Alchymiam. Scoriæ quoque suo loco ad Sulphuris aurati Diaphoretici confectionem proderunt. Sufficiat illas duas Reguli simplicis & cum Marte compositi præparationes attulisse: longum enim foret omnes procedendi formulas persequi. Singuli enim ferè artifices hic sua nituntur experientia, & peculiare aliquod encheirema adhibere solent. Postquam igitur triplex Antimonium ita in Laboratorio præ manibus fuerit, duplex consequenter scopus in hoc medicinæ campo, quo ab Antimonio aufertur immaturum, fœtidum seu venenum, objicitur. Medicamenta enim ex Antimonio parata fiunt vel per modum fixionis: ut ipsum Antimonium, ablata cruditate, magis fixum evadat: vel per separationem (vocabulo strictiori significatione sumpto) quà in fundo relicta terrena impuritate, portio Medicamentosa propellendo vel extrahendo separatur. Fixionis autem quidam modi sunt Calcinatio & Vitrificatio. Calcinatio per quam mistum in calcem redigitur, instituitur vel per se vel cum aliis.

Calcinatio Antimonii per se fit ministerio ignis vel cœlestis vel Elementaris sive culinarii, carbonum, lignorumve fomite structi.

Calcinatio Antimonii cum aliis, fit siccarum vel humidarum rerum adminiculo, ceu elaborationum series demonstrabit.

CAPUT III.

De

Calcinatione Antimonii per ignem cœlestem, seu Radios solares.

Inquieta hominum cogitatio, curiositate suâ semper nova indagando eò pervenit, ut etiam colore quidem absque tamen prunarum flammarumque vi multa sanitatis præsidia præparare didicerit. Calorem illum è cœlo mutuatum & à Sole petitum ob ineffabilem suam potentiam Magicum sapientes dixerunt, per eum sequentibus encheirematibus Antimonium in præstantissimam calcem redigitur.

Sit ad manus speculum incensorium sive lenticulare, sive metallicum concavum, quod nempe radios Solares refringendo vel reflectendo concentret, ut objecta com-

combustilia inflammet: id Soli opponatur, ità ut pyramidis luminosæ apex ante Antimonii pulverisati & juxta in marmore in modum metæ vel coni in acumen fastigiati summitatem feriat, & brevi fastigium metæ Antimonii, cùm multi fumi profusione ad nivis albedinem calcinabitur, qua parte calcinata à corpore nigro cultello remota, ulteriùs relinquatur, donec ità per vices totus Antimonii conus ad albedinem sit redactus: & (quod mirabile) licèt copiosus fumus multum de Antimonio dissipari arguas, tamen Antimonii pondus post calnationem auctum potiùs quàm diminutum deprehenditur. Hæc est elegans & secreta calcinatio Antimonii, cujus vis est Diaphoretica, usus amplissimus in Hydrope, Lue pestifera & Gallica: in obstructionibus hepatis & lienis, ictero, lepra, ejusque speciebus omnibus in podagra. Exhibetur in infuso gr. vj. viij. ix, & ut mirabilis hæc est calcinatio, ità non inferiores ejus virtutes & effectus. Illud tamen monendum, Antimonium priùs in flores redactum faciliùs isto modo calcinari, quàm crudum, cum eo longè tenuius sit redditum.

CAPUT IV.

De

Calcinatione & Reverberatione Antimonii per ignem.

PEr domesticum sive culinarium ignem variis modis hoc minerale tractatur: quem aliæ præparationes breviorem, aliæ diuturniorem requirunt.

Apertum & unius diei ignem requirit Calcis Anomonii per se præparatio, cujus processus sic est: Antimoniū pulverisatur & super tegulam prunis impositam ferreâ spatulâ continenter movendo agitatur, donec post repetitas conglobationes & pulverisationes in griscam calcem redactum sit: ferroque ignito impositum, nullum ampliùs volatilitatis signum edat; nimirum neque ferrum indè inficiendo, neque fumum vel odorem de se spirando. Hisce notis apparentibus Calx Anomonii simplex habetur: quæ in crucibulo imposita, ulteriùs est ignienda, ut ex albescente colore fiat pulvis ad flavedinem inclinans. Laudabile ea est Calx Diaphoreticum & singulare Pestis præservativum, cujus viij gr. in vino generoso veteri infusa vel cum succi calendulæ ʒij propinantur.

Præstantiorum virium esse compositam cum auro calcem Antimonii ipsa experientia & ratio dictitat· qui modus cùm parùm discrepet à simplicis calcis præparatione, eum annecto. ℞ Auri Ungarici p. j. Annimonii, vel (quod melius) ejus Reguli simplicis p. ij. ea duo in crucibulo ante follem funde: colliquata mistura effundatur in caniculum, vel in mortarium æneum aut ferreum, ut refrigescat, ex ea massa paretur pulvis, quem in scutella figulina bacillo ferreo continuò movendo calcina, donec in griseam flavescentem calcem absque ulla fusione abeat. Calcem alcoolisatam post ignitionem asserva & in eosdem usus in quos simplex Antimonii calx convertitur: inprimis autem præ simplici calcinato Antimonio, ad Articulorum gravitatem à Podagra vel Lue Gallica relictam commendatur.

Cæterum ambæ calces in vitrum conflari possunt, sicut cap. 9. ostenditur.

Atque hæ Antimonii calcinationes celeriùs, uno nempe die absolvi possunt. Diuturnior ignis Reverberatione Antimonii adhibetur, quæ elegantissima in Lilio Antimonii demonstratur. ℞ Antimonium, vel, quod melius, ejus flores albos include globo fictili, cujus medium itidem argillaceus axis pertranseat & in clauso vulcani domicilio fove, donec quinquies vel sexies aurora transierit, quotidie paulatim revoluto aliquoties globo. tandem post æstatem circa axem rubicundum fixum & durum Antimonium reperies, quod Lilium Paracelsus nominat. Præstans est hoc Lilium ad Tincturam Antimonii indè extrahendam: maximè tamen etiam ipsius Lilii usus in vitiosa sanguificatione, in cachexia & lepra laudatur. Ejus grana 5. in Malvatico vino per noctem macerata & absumpta, Diaphoretici salubertimi officio fungutitur.

CAPUT V.

De

Croci & fixi Antimonii præparatione.

CAlcinatio Antimonii accessu aliarum (præter ignem) rerum, fit cum siccis vel humidis. Calcinationis siccarum accessu duæ sunt species, Detonatio & Cæmentatio. Detonatio est calcinatio rei cum Nitro permistæ & postea inflammatæ. Hujusmodi autem Antimonii detonatio est levis vel vehemens.

Levis detonatio est, quando Nitrum: Antimonium calcinandum, pondere nequaquam vel non multum superat, eaque potissimùm semel instituitur. Tali Antimonii detonatione paratur crocus Metallorum, cujus talis est processus. ℞ Antimonii & Nitri p. æ. pulverisa seorsim, commisceantur optimè & in ferreo mortario, ferreo bacillo ignito, vel etiam pruna sub dio vel sub camino accendatur, & cum tumultuoso fragore multam flammam fumumque & fœtorem sulphureum eructabit materia: restante finitâ detonatione massâ hepatis colorem referens, unde quoque Hepar Antimonii dicitur: post pulverisationem, elotionem & exiccationem croci colorem, unde Metallorum (quod Antimonium, ùt quidem putârunt, sit prima omnium metallorum radix) crocum nominant. Hepar igitur vel crocum nunc optimè pulverisatum, elotum & edulcoratum pro vomitivo servabis. Usus est, ut pro personæ ratione vj. vel vij. granorum infusum, homini ad vomitum composito, exhibeatur. Martinum Rulandum in Centuriis curationum Empiricarum Aquam suam benedictam ex hoc croco præparâsse multi pro certo statuunt. Quidam infusum hujus croci cum aqua Limonum pro vera aqua benedicta Rulandi propinant, & certè si non vera est, viribus tamen illam, si non superat, tamen æquat. Felicioris tamen operationis est hic Syrupus ex ejus infuso paratus. ℞ Infusi croci metallorum ℥vj. Cinnamomi conquassati ʒij, relinquantur in loco calido, cœloq; semel revoluto coletur, colaturæ addātur Sacchari albissimi ℥viij. fiatq; coctione Syrupus, qui dosi ʒj. vel etiam ʒij, in aqua centaurii minoris, vel alio convenientiore liquore assumptus, cum summo successu catarrhos cor & pulmones ferientes (servatis tamen methodi legibus) exhaurit omnibusque morbis vomitum requirentibus salubriter offertur.

Ex hoc croco benè edulcorato celeberrima aqua ophthalmica paratur: infundendo ejus ʒj, vel ʒij. cum appropriatis oculorum aquis: cujus infusi guttulæ aliquæ subinde in oculum affectum instillatæ, in primis ad nubeculas & suffusiones commmendatur.

Infusum etiam vel decoctum hujus croci ʒß vel ʒj, ad purgantia Enemata recipitur, cum bono & felici successu.

Ex hac levior detonatio Antimonii, fortiori ex Croco metallorū jam præparato fit Antimoniū fixum sive Diaphoreticum hoc modo. ℞ Croci metallorum, sive Antimonii semel detonati p. j. Nitri puri p. ij. injiciendo pulverisata & comista per vices in crucibulum ignitum sinantur detonare, ut nitrum totum benè conflagret, quo facto griseum evasit Antimonium, eique edulcorato & exiccato commisce triplum nitri, & procede, ùt priùs, detonando, nisi quòd cùm ægrius flammam concipiat in hac tertia elaboratione parvula pruna injecta detonatio juvari possit. Tandem hunc pulverem probè edulcoratum intenso igne candefac, ut regulus, quem secum

retinuit ad fundum secedat & removeri possit, quo peracto pulverem ex albo flavescentem serva. Ejus gr. vj. ad x. vel ℈ß. (præsertim, si cum succi calendulæ ℥ij, Bezoardici mineralis simplicis gr. iij. exhibeantur) per Diaphoresin curant, omnes obstructiones viscerum expediunt: a Quartana & Tertiana liberant, in qua in principio exhibitum etiam vomitum ciere solet: aperiunt Apostemata & simul suavem somnum inducunt. In primis autem ejus usus in Anasarca commendabilis existit.

CAPUT VI.

De Cæmentatione Antimonii.

CÆmentatio quædam est sequens secreta Antimonii cum cinere fruticis super calvariam crescentis calcinatio. Sumantur Antimonii crudi pulverisati & cinerum fruticis super calvariam crescentis partes æquales, vel horum plus quàm illius ad placitum: optimè permista per vices injiciantur in crucibulum ignitum, quandoque bacillo ferreo commiscendo & Antimonium sine fusione & detonatione, cum exhalatione tamen nidoris sulphurei, admodum cito nigredinem, rubedinem & flavedinem percurret & in pulverem candidissimum calcinabitur, qui ut magis figatur, per horam ulterius igne vehementi urgeri potest. Usus ejus idem est, qui Antimonii laboriose per detonationem cum nitro fixati, præ quo tamen majorem habet vim bezoardicum.

CAPUT VII.

De Præcipitatione Antimonii.

CAlcinatio quæ interventu humoris perficitur, vulgo Præcipitatio vocatur. Est enim Præcipitatio rei solutæ per separationem humoris in calcem reductio Ad omnem igitur præcipitationem requiritur primo corporis solutio & postea præcipitandi modus.

Antimonium vero præcipitandum in liquorem solvitur, vel per certum menstruum liquando, vel aliarum rerum admixtione destillando. Post solutionē autem vel menstrui solventis abstractione, vel tertii admixtione Antimonii calx ad fundum præcipitatur.

Præcipitatio Antimonii per abstractionem menstrui solventis ita instituitur. Sit in promptu Regulus Antimonii simplex, quem suprà cap. 2. descripsimus. cui affunde paulatim aspergendo aquam stygiam, aquila antè volante exacuatam, quam quod Regem devoret Regiam appellant, solutionem puram à terresti fæculenta, quæ in fundo vasis subsidet per inclinationem transfusam, in cineribus aquam abstrahendo præcipita, præcipitatum in fundo relictum, aqua pluviali tepida elue & edulcoratum in reverberio lege Artis per aliquot horas calcina, tunc invenies Antimonii pulverem rubrum fixum, qui pro diversitate corporum, diversos effectus solet prodere, in aliis enim per superiora & inferiora, in aliis per Diaphoresin morborum radices iij, vel iiij. granorum dosi, expellit.

Præcipitatio per tertii adjectionem in Gelatina Lupi, ex proprio ejus sanguine, in Olympico menstruo soluto hac via paratur: Duos minerales Hungariæ Lupos cum summi vegetabilis calculos intus extraque conspersos lapideo carcere, exigua relicta fenestra inclusos in locum Ætnæ vicinum ablega, bene combustos in thermas præcipita, ibique coctione ipsorum sanguinem extrahe, quem à sordibus transfusum per noctem in frigido relinque, manè lautum ferculum, Gelatim luporum, habebis, quam summi vegetabilis melancholico succo inspergendo præcipitabis & post calcinationem & diuturnam insolationem tandem exiccatam triturabis. Ex signaturæ judicio sanguinis est depurativum, Lepræ & Podagræ unicum præservativum. Ne verò cruditate sua ventriculum subvertat, in spiritu vini macerando ulterius maturetur & purgantium quodam extracto in pilulis vel oblatis iiij. vel v. gr. porrigantur, superbibendo brodio appropriato.

Simili præcipitationis modo insignis Diaphoreticus pulvis ex Reguli Antimonii simplicis scoriis paratur, qui Sulphur Auratum Diaphoreticum dici consuevit. ℞ Scorias Reguli Antimonii simplicis, quas c. 2. præparare docuimus, & in lixivio ex cineribus fagi & calce viva concinnato per ebullitionem solve donec lixivium illud aureum colorem acquirat & argentum immissum suâ flavedine inficiat, eòque à sedimento transfuso rotatim affunde aceti destillati pauxillum, & videbis sulphur auratum paulatim ad fundum dejici. Lixivium per filtrationem à Sulphure aufer, idque multis ablutionibus elotum & exiccatum pro singulari Diaphoretico asserva. Per sudorem omnem morborum mineram ad gr. x. exhibitum expellit. Similiter sulphur ex compositi sive stellati Reguli Antimonii scoriis extrahitur.

CAPUT VIII.

De Præcipitatis ex liquore Antimonii per destillationem parato, tam simplicibus quàm compositis.

ENumeratis Præcipitatis Resoluti Antimonii in alio menstruo, nunc ad ea, quæ ex destillato ejus liquore fiunt, pergimus. In primis autem commendabile Butyrū mediante Mercurio sublimato ad præcipitatos excellentissimos ex eo paratur. ℞ Ant. Ung. Merc. absq; Arsenico sublimati ana lbj. seorsim trita misceātur in concha vitrea & statim per retortam vitreā ampli colli ex arena igne per gradus aucto liquor instar Butyri destillatur, qui collo Retortæ adhærens cautè cū forcipe admota pruna in cu- in cucurbitulam excipuli locô apposita eliquandus est: qui postquam prodire desiit, repositâ aliâ cucurbitulâ infra supraque Retortam in copella arena tectam ignem (quem suppressionis vocant) subministra per aliquot horas & aliquantulum Mercurii currentis (qui per calcem vivam est rectificandus) in præfixo receptaculo invenietur. Infarctam verò reperies in collo Retortæ Cinnabarim, cujus usum cap. 1. docebimus. Butyraceus verò liquor priùs per se vel à proprio suæ radicis Regulo rectificetur destillando & ad ulterius ex eo elaboranda medicamenta servetur, quanquam per se etiam usum in Chirurgicis habeat: eo labra gangrænæ & Sphacali illiniuntur, ne ulteriùs malum proserpat, & ut commodiùs sectio necessaria absolvi possit. Carbunculus etiam pestilentialis hoc oleo circumscriptus paulatim excutitur, cujus caverna posteà sarcoticis & consolidantibus medicamentis expleri & persanari potest.

Cæterum hoc Butyrum Antimonii præcipitatur vel per se vel per tertii adjectionem descendendo in pulverem, qui Mercurius vitæ & Mercurius Emeticus vocatur: vel per affusi cujusdam acuti spiritus figentis abstractionem, unde existit Antimonium diaphoreticum, quod quidam Bezoardici Mineralis nomine indigitant.

Mercurii vitæ præparatio talis est. ℞ Butyrum Antimonii præparatum & rectificatum, affunde ei aquam pluvialem tepidam, & corrosivam Salis & Vitrioli substantia, quam Mercurius secum in sublimatione arripuerat in aqua solvetur & veluti nivei flores in imum vasis præcipitabuntur, qui optimè eloti & exiccati sunt Mercurius ille vitæ, sive pulvis Emeticus. Ejus grana tria vel quatuor in Peste & Febribus sursum & deorsum movendo purgant. In Hydrope verò tantùm per alvi de-

jectionem

jectionem Sal resolutum educunt. Optimè autem notandum induratum ejus usum sæpè incurabilem ferè ani procidentiam infligere, quare nimius ejus usus vitandus.

Jam est ut ad Præcipitatos, qui per abstractionem humoris figuntur & Diaphoretica evadunt accingamur: quæ Bezoardica mineralia nominari paulò antè diximus. Suntque simplicia vel composita. Simplicia, quæ præter Antimonium & Mercurium sublimatum nihil ingreditur: sunt vel album vel rubrum.

Antimonium præcipitatum fixum Diaphoreticum sive Bezoardicum simplex albi coloris fit, quando à Butyro Antimonii solus spiritus salis Balsamici ternâ cohobatione, subinde pauxilli recentis additione fortificatus, abstrahitur, ut in pulverem album fixum abeat, qui iiij, vel v. granorum Dosi exhibitus sudorem sufficienter pellit.

Rubicundo colore ut Bezoardicum minerale effingas, extrahēda est cum aceto destillato tinctura ex scoriis Reguli Antimonii simplicis, eaque butyro Antimonii affundenda, id posteà cum spiritu Salis centralis usitato more in præcipitatum rubrum, propriæ suæ radicis tinctura impregnatum figatur & non paulò præstantiorum erit virtutum quàm prius.

Composita Bezoardica fiunt cum singulis metallis, cum quibus post solutionem butyrum Antimonii unitur & per spiritum salis nitri figitur, eorumque septem numerabuntur, quorum primus sibi vendicat Antimonium præcipitatum aurificatum, quod Bezoardicum Solare in Chymicorum officinis nominare solent. Modus hic haud inutilis futurus, si aurum per Antimoniū purgatum cum aqua ex nitro & Sale armoniaco (quam aquā pugilum & Philosophicam ex Basilii Valentini Monachi clavibus nominant) concinnata, aliquoties cohobando per alembicum pellatur & postea cum Mercurio mundificato ad fundum præcipitetur, iterumque ab auro præcipitato Mercurius elevetur. Præcipitatus verò auri pulvis in martialis salis spiritu solutus cum decupla Butyri Antimonialis proportione figendo uniatur, ut tandem purpurascentem colorem pulvis induat. Hujus Medicinæ dosis à gr v. ad vj. vel vij, Diaphoreticum est utilissimum, quod vires conservando sudores movet, masculè articulorum dolores artuumque morbos, cum Hydrope & Lepra omnibusque ejus speciebus in appropriatis vehiculis expellit.

Simili modo ex Luna in aqua forti soluta & ad oleaginositatem per abstractionem aquæ solventis redacta, cum essentia Falerni tinctura elicitur, quæ priori artificio cum spiritu sulphurei salis in Bezoardicum Lunare cohobando redigitur ad capitis affectus sulphureos singulare, priori dosi exhibitum.

Ex Croco Martis per se facto cum butyraceo stibii liquore extrahitur tinctura, quæ tinctura postea cum priori spiritu fulminantis salis figitur in solatium eorum, qui fluxionibus, præsertim hepaticis affliguntur: priore exhibendi modo f. m. servato.

Ex batitura Veneris cum oleo Antimonii dicto tinctura elicitur, quod fixatum ad Venereos affectus commendatur.

Similiter ex Vitro Saturni, ex minio cum Silicibus parato, cum oleo Antimonii extrahitur tinctura, quod postea ad Splenis affectus cum trinunis salis spiritu figitur.

Paulo aliter ex Jove Bezoardicum paratur. ℞ Reguli Antimonii simplicis ℥iij. Jovis puri in Anglia nati ℥ij. seorsim fusa misceantur & postea pulverisentur, pulveri adde Mercurii sublimati purissimi, sine arsenico exaltati & prius subtiliter in marmore lævigati ℥v. omniaque commista subito in Retortam parum excalefactam ingere, & ultro butyraceum oleum videbis egredi, gradatim tamen ignem subministra, ut etiam post duas horas suppressorium ignem adhibeas; hoc butyrum cum spiritu salis fusilis ter cohobando in album præcipitatum fige, & postea ignitum in S. V. extingue. Dosis à gr. j. ad iij. vel iiij. potenter sudores pellit, propterea que icterum, Hydropem, lepram, luis Venereæ & Podagræ reliquias cum tota radice funditus per Diaphoresin evellit.

Bezoardicum Mercurii ita paratur. Ex Mercurio cum tinctura Smiridis vel Granatorum præcipitato & silicibus: vel ex Mercurio vitæ, seu Emetico supra descripto solo fundunt vitrum Mercurii, ex quo cum butyro Antimonii eliciunt tincturam ipsius vitri, quod postea more solito per spiritum salis Martialis in excellens Bezoardicum figunt: præsertim ad Luem Gallicam, sive Veneream commendabile. Dosis à gr. iij, ad vj.

Quidam ex omnibus metallis conjunctis & Regulo Antimonii absque metallis parato cum Mercurio exaltato seu meteorisato oleum butyraceum Heptastrum parant, idque postea operosiori labore figunt & in Bezoardicum Heptastrum redigunt, cujus tamen laudes & sumtus virtute ejus majores esse videntur, sciens itaque ejus præparationem omitto.

CAPUT IX.

De

Fusione vitri Antimonii.

SIc fuit calcinatio Antimonii, nunc ad fixationis alteram speciem, vitrificationem transimus. Vitrum Antimonii proprii paratur ex ejus calce per fusionem. Calx Antimonii simplex supra c. 4. parata præsertim Sole & Luna in Aquario vel Piscibus existente in crucibulum ignitum per vices injiciantur & coram folle igne intenso fundantur, donec bene sit eliquatum & maturum (quod paulatim immisso bacillo ferreo extrahendo explorari potest) tandem in pelvim parum excalefactam effundatur, & erit vitrum pellucidum Hyacinthinum. Ejus iij. iiij. vel 5. granorum infusum vehementer vomitus ciere solet: robustissimis itaque hominibus hæc fecula bilem ex corpore humano sursum ejicientia propinentur. Insaluberrimum verò porrecti in substantia hujus (vel etiam cujusvis alius) vitri usum, ut qui gravissima symptomata violentiâ suâ inducat, plat è agro medico exterminamus. Hoc vitrum aliâs ad salubriores usus transferri potest, quos cap. 12. docebimus.

Simplici vitro Antimonii palmam præripit compositum seu aurificatum. Calx Antimonii cum auro suprà cap. 4. parata, ut in simplici vitro Antimonii fit, quod ferreo bacillo immisso exploratur: quod si color placuerit in pelvim modicè excalefactam effundatur, & boni auri portio iterum recruduisse & vitro separata invenietur: Materiam omnem pulverisatam, ut priùs funde & liquatam in pelvim effunde, vitrum ab auro separatum serva. Aurum verò relictum cum recente Antimonii Regulo calcinatum & secundùm normam prioris elaborationis processum, tandem totam Auri substantiam cum Antimonio in transparens vitrum redigere poteris. Huic vitro pulverisato affunde spiritum vini dephlegmatum, quem vitro benè clauso tene in Balnei modico calore, aut retro fornacem vel ad radios Solis, quoad rubicundissimum colorem extraxerit. S. V. tinctum à sedimento separatum serva: residuo v. pulveri novo S. V. affuso extractionem repete, donec omnis tinctura extracta sit. Tincturas collectas tanquam pretiosissimum thesaurum repone. Hæc enim naturam confortando, sudores movendo, sanguinemque depurando, tantum bellum inimicissimis humanæ vitæ hostibus indixit, ut neque Hydrops, neque Podagra, Arthritis, Gallica Lues, Lepra & hisce affines morbi contra talem Medicinam, quæ Auri potabilis veri efficaciam & vires quàm proximè æmulatur, quicquid moliri ausint. Quidam verò artifex Regis mortem deplorans cum Saturnini filii cineribus immersum, pulvere lapillorum ex pretiosissimo latice collectorum, conspersit, & tamdiu sub alis Vulcani fovit, donec ille rursus grato balsamo resuscitatus

auream

auream rutilantemque suam coronam cuivis ostendere.

Vitrificationi Antimonii accenseri potest illud encheirema, quo levi opera ignium, vitri formam, absque tamen perspicuitate induit. Antimonio crucibulo liquato intinguntur ferrei bacilli bene politi & post eductionem quicquid eis adhæserit decutitur: sic per vices omne Antimonium extrahitur. Antimonium ita extractum & contusum denuo eliquatur, atque bacillis ferreis toties extractio repetitur, donec vitrum optimè pulverisatum, rubicundo purpureum colorem obtineat. Ejus Dosis & usus ferè cum simplici vitro Antimonii communis esse videtur: rectiùs tamen spiritu Sulphuris Vitrioli, vel proprio Aceto priùs aliquoties cohobatum, ut evanescente purpureo colore, albicantem prodat, exhibetur: valde enim ejus vis Emetica hâc correctione emendatur, ut solam per alvum deturbandi vim postea obtineat. Verum Febrium curativum Dosis à gr. iij. ad v. in aqua Centaurii minoris vel alio liquore convenientiore.

Ad vitrificationem etiam referri potest crocus ille metallorum, de quo suprà in detonatione, quà Antimonium in vitrum, licèt non pellucidum, redigitur.

Croci illius præparatio paulò alia ità habet. ℞ Antimonii, Salis petræ & Salis communis ana q. p. seorsim pulverisata commisceantur & in tigillum indantur, super lutato operculo in medio perspirabili & tigillum ponatur in ignem rotæ sive circularem, paulatim propiùs admovendo postea (si nullum ampliùs sulphureum & arsenicalem oidorem senseris) tigillo refrigerato & aperto, invenies sub salibus superstantibus cinnabrinum vitrum, quod crucibuli fundum instar Reguli occupavit; hoc lævigatum ejusdem cum superiori croco metallorum est usus, eodem exhibendi modo & dosi servato: nisi quòd deorsum colluviem vitiosorum humorum deturbare solet.

CAPUT X.

De

Florum Antimonii præparatione.

HActenus in igne quasi perseverantia Antimoniata descripsimus, nunc quæ per separationem (vocabulo strictiore significatione sumpto) parantur, subjungemus. Separatio autem fit vel propellando, vel extrahendo. Propulsione separantur vel sicca vel humida; quorum illa sublimatio, hæc destillatio dicitur. Propulsio autem instituitur, vel recta sursum, vel obliqua ad latus. Sursum propelluntur, ex Antimonio flores tam albi quàm lutei.

Alborum præparatio hæc est. Antimonium pulverisatum in igneam à tergo tubulatam bociam injice & ferro per tubulum immisso continuè movendo flores in septimum usque crystallinum cælum elevabuntur & melancholia Lupi exudabit, simul crystallinum cælum petens, indeque in infusam Thulen depluens. Flores autem collectos pro Vomitivo iiij. vel v. granorum dosi ægro robusto & ad Vomitum composito exhibe.

Lutei flores parantur ex Antimonio vulgari, vel etiam ex Regulo Antimonii sive simplici, sive stellato, ut & ex pulverisata Luporum Gelatina admisto contrito solari sale, ex arena in vitreum capitellum sublimando, qui flores postea aqua calida à salsedine eloti & exiccati duorum granorum pondere assumpti, per vomitum venenum recenter assumptum citissimè ejiciunt. In Febribus & Capitis doloribus à ventriculi impuritate ortis, utiliter exhibentur.

Huc referri potest Cinnabrium Antimonii c. 8. descriptum, quod pulverisatum ex pyxide cementatoria fictili lamella bene tecta sublimando in arena aliquoties rectificare poteris Hoc cinabrium mirificè ad sequentis Antepileptici confectionem commendatur. ℞ Cinabaris Antim. rectificati & pulverisati ℥ ʒ, Mumiæ no
humanæ pueri viventis primogeniti ℈iij, Salis vel Mag
sterii perlarum & Corall. an. ℈ij, Croci Orientalis ℈
Cranii humani subtilisati ℈ß, misceantur. Præmiss
purgatione bis in septimana adultioribus exhibetur, p
diaphoresin omnem istius mali fomitem excernit (in in
fantibus & pueris sola mumia jam dicta horribilem istu
affectum & hostem, vitæque humanæ tortorem omn
no expellit & eradicat) commendatur etiam hæc con
fectio in paralysi & capitis erisypelate. Exhibetur à g
vj. ad x. vel xij. in appropriatis morbo & parti affect
vehiculis.

Rubri & purpurei Antimonii flores sursum clevand
etiam elaborari possunt, aptiore tamen & meliore via p
cucurbitam lateraliter locatam: parantur hoc mod
℞ Antimonium vel ejus mineram tritam & inlateralite
in furnum nudi ignis locatam figulinam bociam, densi
tate anserinæ pennæ (quidam Antimonio arenæ du
partes admiscent, qua tamen minera non opus habet
impone, apposito postea bidepali eoque satis patente
apto figulino tubulo, cui luto annexus sit alius vitreus
insuper huic excipuli loco cucurbita vitrea, vel alemb
cus cum rostro terram spectante, aptetur: tum per dic
& noctem gradatim aucto igne urge & cum floribus ru
bris & purpureis (qui tamen nonnunquam etiam alb
hac laboris methodo prodeunt) in tubulos pulsis, in pra
fixa cucurbita vel receptaculo (si alembico usus fueris
acidum Antimonii liquorem collige. Flores spirit. ac
ti, sulphuris, vel vitrioli priùs cohobando, vel etiam ab
solutè leni calore à sulphure venenoso separando recti
ficati, omnem vitiosam colluviem per vomitum & alvu
expellunt. Dosis à granis iij. ad v. vel vj.

CAPUT XI.

De

Liquoribus ex Antimonio per destillatio nem protectis.

PRopulsio partium subtiliorum nempe aquæ & ol
ex Antimonio fit destillando. Aqua Antimo
vitriolata, quæ acetum, spiritus, melancholia Antimo
nii aliàs vocatur, eâdem operâ colligitur in sublimation
florum Antimonii alborum per alembicos, quam ru
brorum (ubi tamen copiosiùs colligitur, præsertim si va
sa sint de bono luto confecta & quasi vitrea) per tubulo
lateraliter locatos. Ea aqua cum propria minera dige
sta per alembicum, rectificari potest, jucundam acidita
tem nanciscitur, nec multum habet diversum usum à spi
ritu vitrioli. Nam Febres curat, à putredine præservat
ciborum appetentiam excitat, ventriculum constringen
do confortat, omnemque calorem præter naturam i
corpore humano ortum extinguit, Epilepsiam curat
menses & urinam movet: dolores etiam podagricos ex
trinsecus adhibita, mulcet, & multa alia tam in medicin
quàm in Chymia præstat. Ad suavem aciditatem tem
peratur cum appropriatis aquis, quæ postea in ore con
sentæ dentium dolorem citissimè sistunt.

Olea Antimonii varia parantur, ex quorum numer
est Butyrum Antimonii (rectiùs Butyrum Mercurii no
minaretur: cùm verò ità usu receptum sit, ut antimoni
butyrum dicatur, istud etiam hîc retinere volui) ex eo
dem cum additione Mercurii sublimati destillatum, d
quo cap. 8. satis dictum.

Sequens oleum Antimonii dulce, rubrum multum i
Medicina commendatur. ℞ quicquid de radice metal
lorum cum aquila alba in meteoron suprà fuit reda
ctum, cujus cruore salsas thermas per coctionem inficias
super quas, si postea spiritum vitriolatum summi vege
tabilis destillatum irroraveris, cruorem grumosum fun
dum petere videbis, quô exiccatô, sulphur Antimoni
rubrum

rubrum flammam concipiens paratum habebis: quod si in sulphurea Falerni aqua solutum, benigno fimi equini calore per menses in foveas, & deinde per cornutam vitream propellas, primò solvens menstruum, dehinc sanguineum oleaginosum dulcissimum prolicies, qui cen vendibile vinum suspensa hederâ non opus habet. Hoc oleum à guttis ij. ad v. in vino vel alio conveniente vehiculo exhibitum Balsamum vitæ instaurat, sanguinem purificat, obstructiones reserat: & saluberrimi diaphoretici officio fungitur.

Rubicundum Antimonii oleum etiam sequenti viâ paratur. ℞ Antimonii & glaciei paradisi an. ℔j, contritis & commistis affunde olei dulcissimi salis vegetabilis ℔ij stent in putrefactione per 10. auroras; postea ex arena pellantur per Retortam, primò exibit inutile phlegma, dein rubicundissimum oleum, cujus usus est tam internus quàm externus in fistulis, vulneribus & ulceribus. Oleum hoc cum essentia Falerni aliquoties in Balneo cohobatum, prioris dulcis olei vices supplere potest.

Oleum autem illud ex sale dulci vegetabili paratur per igneam aquam primæ ejusdem regni radici aliquoties à sale per deflagrationem abstrahendo, donec satis olei glutinosi colligeris: quod pro sua natura nunquam anhelosos & asthmaticos deserit.

CAPUT XII.

De

Tinctura, Sale & Liquoribus Antimonii per deliquium.

ENumeratis Medicamentis, quæ per propulsionem ex Antimonio separantur; ea, quæ extrahendo, sive dissolvendo à terrestri sua mole elibrantur, nunc adnectemus. Extractio autem est vel Sulphuris vel Salis.

Extractio Sulphuris sive Tincturæ Antimonii pro cujusvis artificis opinione & experientia instituitur: sequens tamen modus multùm commendatur. ℞ Lilii Antimonii suprà cap. 4. descripti q. p. ex eo trito cum V. S. de phlegm. rubentem colorem in leni calore extrahes, quam à sedimento transfusam ad justam olei formam destillando redige & tincturam remanentem pro summo sanguinis mundificativo asserva. In primis autem Lepræ, Morphææ & omnibus cutaneis ab impuro sanguine manantibus morbis opitulatur.

Quidam Lilio Antimonii acetum destillatum vel proprium spiritum radicatum affundunt, & menstruum tinctum M. B. separant, ut tinctura in fundo relinquatur, quam denuo in S. V. dissolvunt, atq; à subsidentia depuratam ad remanentiam tincturæ intensè rubentis abstrahunt. Hujusmodi tincturæ potissimùm corrigendo, non purgando, sanguinem mundificant. Dosis à guttis iij, ad vj. exhibentur in vino & hepati appropriatis vehiculis.

Salis Antimonii, cujus exiguam portionem habet, hæc est præparatio. ℞ Calcem Antimonii simplicem, vel relictam à floribus Antimonii terram pulverisatam & affusâ propriâ acetositate vel aceto radicato extrahe salsedinem. Limpidum à sedimento decantatum, in leni calore facui exhalet & in fundo relinquetur Sal Antimonii, quod per aquam nubium (per solutionem & coagulationem) aliquoties rectificatum, tandem clarum & splendens evadet. Commendatur in Podagra, Peste, calculo renum & vesicæ. Dosis à gr. iij. ad vij, urinam & sudores movet. Majorum virium Sal vitri Antimonii esse creditur: præparationis processus talis est. ℞ Vitrum Antimonii simplex, per sese calce præparatum, affunde fortem aceti destillati spiritum, & in calido digere; ut elegans fiat extractio intensæ flavedinis: menstruum tinctum cautè à reliquiis depletum ad consistentiam blandè abstrahe & testaceam pulverem aquâ cœlesti sæpius per destillationem elue, donec ab acrimonia aceti bene vacuatum, edulcoratum & liberum fit redditum: quod ad superioris salis usus etiam reserva.

Ad Salis extractionem pertinet dissolutio per deliquium in aere frigido humido, cum ea non nisi solis salibus & salium naturam habentibus competat.

Sic igitur ex Scoriis Reguli Antimonii tam simplicis quàm compositi sive stellati quippe, quibus admista sunt salia nitri & tartari, per deliquium fit liquor, cujus usus potissimùm in Chirurgia locum habet, præsertim in fistulis & ulceribus fœtidis.

Præterea liquor ex Sale vitri Antimonii præstantissimus per deliquium paratur, si in albuminibus ovorum ad duritiem coctorum raphano vel Bryonia excavata in cella resolvatur, qui liquor à ℈ß, ad ℈j intrò sumptus podagricas defluxiones & paroxysmos efficaciter compescit & avertit: absque mordacitate quoq; ulcera, fistulas & vulnera à putredine conservat & sanat. Et hæc potissima sunt medicamenta, quæ ex Antimonio, mineralium omnium celeberrimo, Pyrotechnicâ arte parantur, ad præsentem hominis sanitatem conservandam, labilem confirmandam & morbos expellendos & eradicandos. Innumeræ quidem descriptiones Antimoniatorum tam à veterib. quàm recentioribus luce donatæ circumferuntur, quas tamen omnes ad operationem ipsam revocare laboriosum satis est & sumptuosum: partim etiam quod satis intricatè conscriptæ & infida hominum turba depravatæ non ad veritatis scopum collimant. Præstat igitur paucis expertis fidem adhibere, quàm incertos processus, quorum plena sunt omnia, oleum & operam impendere. Hæc itaque de medicamentis ex Antimonio propriâ manu elaboratis consignâsse sufficiat.

LAUS DEO.

MAR-

MARCI CORNACCHINI,

Practicæ Medicinæ in Gymnasio Pisano Professoris Ordinarii

METHODUS,

QUA

Omnes humani corporis Affectiones ab humoribus copia vel qualitate peccantibus genitæ,

Tutò, citò, & jucundè, Chymicè & Galenicè curantur.

PRÆLECTIUNCULA IN ITERATAM METHODI IN PULVEREM EDITIONEM.

Ubi primùm hoc præsenti Anno M. DC. XIX. in Pisano Gymnasio magnæ studiorum omnium vacationes datæ fuerunt, & à publico legendi munere feriatum est; statim Pisis cessimus, & Florentiam nos contulimus, ut Methodum hanc in pulverem, quam typis ibi cudendam publicæ utilitatis gratiâ jam curavimus, exciperemus, exceptamque traderemus Serenissimis Principibus, Illustrissimo Comiti, cæterisque studia hæc non aspernantibus; sed præcipuè iis, qui artem exercent, ac profitentur; ad hoc, ut citius, & jucundius, quàm ad hanc usque diem fieri solebat, ægritudines humorales curare possent. Et profectò quàm tranquilla, quàm serena fronte Serenissimi Domini Illustrissimus Comes, & alii quamplures optimi viri has nostras commentationes receperint, non solum ex oratione, sed etiam (ut ajunt) ex vultu, & oculis perspicere unusquisque potuit. Quid plura? quotquot exemplaria in lucem data fuerunt (fuerunt autem non pauca) tot unius hebdomadæ spatio, Florentiæ, ac Pisis distributa fuerunt. Jam verò, quia innumeri, salutis humanæ percupidi, qui non solum Florentiam, vel Pisas, sed alias quoque Italiæ & extra Italiam, Urbes incolunt, istius lucubrationis (qualiscunque sit) cupiditate flagrant, & partim à nobis eam quotidie efflagitant, partim propriis manibus eandem exarare contendant; cumque non paucos fore animadverterim, qui quidem qua ægritudinis specie præcise ii laboraverint, qui pulveris hujus beneficio sanati sunt, tenere velint; & alii, qui novis quibusdam probabilibus rationibus permoti, pulveris istius usum adhuc recipere negligant, immo potius extra medicinæ campum prorsus rejiciendum, & vento projiciendum; his omnibus de causis equidem coactus temperare mihi non potui, quin Methodum istam iterum in lucem prodire, pateret; tribus tamen auctam appendicibus: Prima (quæ ad secundi capitis calcem adjecta erit) varias, atque diversas variorum, ac diversorum ægrotantium Historias continebit tali potissimum pulvere sanatorum: in Altera, (quam post Sextum caput apponemus) novæ difficultates à præstantissimis quibusdam Medicis Florentinis propositæ in medium afferentur: In Tertia tandem (quam ad operis finem conferemus) difficultates jam propositas superare pro viribus conabimur.

Iterata hujus Methodi editionis causa.

Appendices Tres. Prima.

Altera.

Tertia.

Cœptis faveat Deus, ac vota nostra secundet!

CANDIDO LECTORI OCCASIO SCRIBENDI, ET AUTHORIS INTENTIO APERITUR.

COMPLURES anni sunt, ex quo Illustriss. Viro Comiti ROBERTO de WARVICH, *Viro quidem omni laudum ac virtutum genere ornatissimo, non minori (opinor) cura fuit Mare nostrum à Barbaris paratis, nefarisque prædonibus, Nomini Christiano infestissimis hostibus, diligenter vindicare; quàm corpus humanum à molestis ægritudinibus, ac periculosis morbis frequenter ipsum oppugnantibus, & opprimentibus, studiosè liberare. Itaque cùm optimè videret, viros, ac mulieres omnium generum, ætatum, habituum, ordinum, omnis denique fortunæ, atque loci quolibet* 3. aphoris. 19. *anni tempore, variis corporis affectionibus corpori, ac nonnunquam etiam perdi, & extingui; iis potissimum, quæ ab humoribus ortum ducunt, vel copia, vel qualitate peccantibus: ad quos depellendos Medici accersiti, modò sanguinem mittere, non semel tantum, & bis, verùm etiam pluries: modò pharmaca subductoria nuncupata, infirmis exhibere coguntur, quæ malè se habentem illorum gustum, propter insuavitatem magis magisque afficiunt, stomachum evertunt, vomitum cient, torsiones pariunt, alvum præterea sæpenumero restrictam, corpusque non parùm debile reddunt, & neque pluries possunt (si occasio urgeat) continuatâ serie exhiberi: alia non pauca symptomata inferunt: in unum hoc opus, & dies, & noctes incumbere cœpit, ut ægri cujuscunque sortis ab humoralibus vocatis ægritudinibus,* tutò, citò, & jucundè *omni tempore sanari possent absque sanguinis missione, quam ipsi vel propter ætatem, vel propter anni tempus, vel propter alias contra-indicationes (de quibus* infra suo loco) *persæpe admittere non possunt; nec non absque medicamenti vel lenientis vocati, vel solventis potione, quæ ob insuavitatem, ac tetrum odorem, oculi fugiunt, aures horrent, os respuit, & animus reformidat, & nuper dicta incommoda solent afferre.*

Rationes, quibus Comes permotus pulverem composuerit

Morbi humorales, quibus curentur.

Medicamentorum subductoriorum affectus.

Sanguinis missionis contra-indicationes Medicamentorum subductoriorum insuavitas, & incommoda.

Tandem optimus iste Vir post longam considerationem, contemplationemq́, in eam sententiã devenit, ut, si pulvis aliquis insipidus, inodorus, & mole quidẽ parvus, sed virtute maximꝰ adinveniretur, quippe qui commodè hæc præstare posset, illum toto corpore libenter amplexari, & in manibus habere deberemus. Non paucos igitur secũ commentari, multos conficere, eos deniq; experiri, ac tentare cœpit. Postremò Deus Optimus Maximus ei occurrit, & in optatis & in votis; pulverem enim quendam excogitavit, qui (dummodo, veluti decet, paratus sit) non sapore, non odore præditus est: dum deglutitur, dumq́; in ventriculo moratur, nauseam non infert, vix ullum excitat tristem sensum, perquam rarò vomitum movet, alvum non adstringit, neque corpus admodum debilitat, sed (servatis, quæ in illius usu servari debent) blandè, placidè, sedateque peccantes humores per alvum educendo, ægritudines quoque ab eis factas simul tollit, & extirpat. Hoc igitur pulvere uti cœpit & semel atque iterum, ac sæpius, quolibet anni tempore, qualibet ætate, habitu, temperatione, nec ferè unquam frustrata est eum hæc sua spes: nam quatuor abhinc annis rem, quomodo se habebat, mihi narrare cœpit, pulveremque ex quibus, & qua ratione pararetur, indicavit, jurat usque dicebat sexcentos (adhuc sunt inter vivos) istius pulveris usu sanitati se restituisse. Ego verò inter alia omnia, immo audacter, liberè, & apertè respondebam, hoc suum commentum esse purum, ac verum figmentum, Veterum dicta, & scripta penitus evertens, humano generi perniciosum, neque ullam pestem in medicina reperiri majorem; quemadmodum rationes, & authoritates inferius afferendæ, quas ipsi objiciebam, luce clarius demonstrabunt: proinde ut à sententia desisteret, ipsum hortari, ac rogare etiam non desii. Quæ quidem ipse omnia non ingrato animo, sed obstinatione quadam sententiæ repudiabat.

Pulverem hunc in multis alia medicamenta vacuantia superare.

Pulvere cur Author antea usus non fuerit.

Cum ecce Illustrissimus Vir, in fine Veris proximè præteriti, dum Liburnio Pisas se conferret, in venere animi gratiâ vehementissimè in venando, & aucupando corpus exercuit; unde fluxia ad membranam succingentem circa mammam sinistram oborta, dolorem in ea, veluti 1. de cri. 3. & 5. *pungeretur, ac* 5. de loc. aff. 3. *tenderetur, cum febre* 4. de causis puls. 8. *acuta, spiratione exigua & frequenti, tussi cum* 4. de causis puls. 8. *sputo colorato, & cæteris.* 1. acut. 44. 2. acut. 15. 16. 17. *pleuritidem comitantibus symptomatis, excitavit. Quod ubi sensit, statim Pisas advolavit, palatiumque ingressus, decubuit, & mutatâ victus ratione,* 2. acut. 1. aph. 31. 9. de dec. Hip. & Plat. 6. *&*

Comitis pleuritide laborantis historia.

Curatio.

fotibus loco dolenti adhibitis, pulverem semel, bis, ac tertio assumsit, cujus ope, & auxilio sine s

Comitissæ gravida affectus.

guinis detractione, sive alterius medicamenti lenientis, vel purgantis potione ex morbo evasit. terim Illustrissima illius Conjux (quæ jam per duodecim dies conceperat, sed ignorabat) de tot i... poris gravitate, capitis, stomachi, ac renum quemadmodum facere solent prægnantes in primis gr... dationis mensibus) dolore conqueri cœpit.

Curatio.

Sed pulvere devorato, corporeque multis vitiosis hu... ribus exonerato, melius se habere apertè indicavit, & post Idus Ianuarii marem in lucem edidit c... ris rite consequutis, 3. in primum Epist. hist. 4.

Maria filia & Philippus obsonator pulveris usu curantur.

Dum hæc aguntur, Mariam filiolam simplex f... Philippum verò obsonatorem una cum epinyctidibus per universum corpus invasit; utrisque pulver... una vice tantum exhibuit, & utrosque ad pristinam suam valetudinem revocavit. Quæ qui... omnia ego præsens contemplatus; quin admirarer maxime, facere non potui; ac tot, tantisque exemp... doctus, & ductus; ad morbos pariter à materia excitatos, sive cum febre forent, sive minus profl... dos, eundem pulverem adhibere institui.

Occasio scribendi.

Cumque rem prospere semper evenire animadverti... illius vires non solum admodum efficaces, sed etiam tutas, admirabiles, incredibilesque palàm cum gloria prædicare non dubitavi. Hæc enim non pauci quoque oculati, & cordati non solum M... dici, verum etiam alii salutis humanæ studiosi conspexissent, admirati; multa ex me petierunt, quæ... commoditatis, & brevitatis gratia reduci posse videntur.

Intentio.

Ad septem hæc capita

- Primum. Qualisnam sit iste pulvis, ex quibus & quomodo paretur.
- Alterum. Pulverem hunc omnes humani corporis ægritudines (dummodo à ... teria, copia, vel qualitate peccante excitentur) generatim profliga... experimentis demonstratur.
- Tertium. Eundem pulverem easdem ægritudines generatim depellere, rati... bus comprobatur: simulque ostenditur, vacuationem per ipsam ... ctam, illam non parum superare, quæ vel per venæ sectionem, vel ... cætera medicamenta subductoria præstatur.
- Quartum. Febres putridas pulveris istius beneficio *spectatim* tolli non solum ... experimentis, verum etiam nec rationi, nec Galeni, nec aliorum ... rerum placitis repugnare demonstratur.
- Quintum. Quæ sint observanda pro recto pulveris usu.
- Sextum. Quibus argumentis nonnulli ad pulveris usum improbandum utant...
- Septimum. Quem finem, & exitum habeant argumenta proposita.

Quibus pro virili, & quantum per assiduum publicè legendi, disputandi, ac medendi munus ... cet, explicatis; & justa petentibus me satisfecisse; & de tuta, cita, & jucunda morborum humor... lium curatione bene meruisse arbitrabor. Votis igitur aspiret Deus Optimus Maximus, & à cap... ad calcem usque bene cœpta secundet.

QUI

QUALISNAM SIT ISTE PULVIS, EX QUIBUS ET QUOMODO PARETUR.

CAPUT I.

QUEMADMODUM fabulosi Poetæ Cerberum tricipitem fingebant, inferorum custodem, Cerberumque appellabant quasi κρεόβορον, id est, carnem vorantem: ita nos pulverem nostrum Cerberum quoquo pacto nuncupare poterimus; quandoquidem ex tribus constat, & humana corpora custodit, humotalesque illorum morbos depascitur, ac depopulatur. Constat igitur (sed quæso, ne ceu pueri voces, quæ ad timorem proponuntur, timent, ita viriles animi nominibus res, quibus pulvis conficitur; significantibus auditis, terreantur (*Scammonio*, seu *Scammonia*, ab omnibus sic dicta; necnon *Antimonio*, sic à nostris, Στίμμι *Dioscor. libr. 5. cap. 58. 9. simplic. 6. de valetud. tuen. 12.* à Græcis, Stibium à Latinis appellato, & denique *vini face*, Italice (*Gromma di botte*) præparata, quæ postmodum *cremor*, seu *sal Tartari* vocatur. Et quamvis tria hæc ad hujus pulveris compositionem concurrant; basis tamen in *Scammonio* & *Antimonio* posita est; Tartarum vero additur propter rationes, quas paulò infrà, ex Hippocrate, 2. *acut.* & Galeno ii. *de his, quos, quando, purgare oportet, in fine* afferemus. Jam verò quid sit Scammonia, quid Antimonium, quid Vini fæx, lippis atque Tonsoribus notissimum est, ea propter in re tam clara, atque aperta diutius immorari non est necesse: verum enim si dicere volumus, *Scammonia* jam indè ab Hippocratis *4. acut. 64.* tempore usque ad hæc nostra semper in frequentissimo fuit usu. *Antimonium* pariter Veteres non latuit: siquidem non modo à Dioscoride, & Galeno, & ab iis, qui post ipsos floruerunt, illius mentio fit, verum etiam à Spiritu Sancto in sacra pagina; *4. Regum cap. 9. Hierem. 4. Ezech. 23* eo enim potissimum mulieres utebantur ad venustatem sibi conciliandam, præcipue secundum oculos, aufert enim ex eis sordes, & supercilia denigrat. *Tartarum* similiter notissimum existit, præcipue mulieribus, quæ ad rutilandum capillum ea utuntur; & ad maculas delendas, gutta olei ex ipso extracti diluta ex aqua; efficacissimè enim abstergit faciem. Fullonibus quoque in aperto, & in propatulo existit, ut pote quòd ad præparandas varias colorum infectiones *Tartarum* hoc adhibeant.

At dicet quispiam; si hæc medicamenta usurpatissima semper fuerunt, ad quid igitur, pulverem hunc ex ipsis conflatum, tanquam novum aliquod pharmacum, tot tantisque laudibus ac plausu ad sydera usque celebrare, ac tollere? Certe negare non possumus, quæ pulveris compositionem ingrediuntur, unicuique nota non esse, & in Medicinæ usu jam diu posita; at diversus præparandi, & usurpandi modus est, qui non solum novitatem, præstantiam, ac nobilitatem, verum etiam mutationem secundum substantiam huic remedio affert.

Nam quod ad Scammoniam pertinet; ipsa ad hæc usque nostra tempora parata est per decoctionem in furno, ex cydonio, vel permixta cum ejus cydonii succo; & sic parata, non quidem substantiam, vel qualitatem calidam, sed duntaxat nomen mutat; dicitur enim à Græcis Διακρύδιον, à Latinis verò, modo Diacrydium, modo Diagrydiũ, modo verò Diadagrydium. Jam vero Scammonia, ex qua pulvis noster conficitur, sulphuris fumo accommodatur hunc in modum.

Accipitur Scammonii electissimi certa quadam quantitas, eaque crassiusculè trita; super chartam exugentem appellatam, extenditur: mox sulphure super ignitas prunas injecto, super fumum, qui ex sulphure attollitur, charta jam dicta tamque detinetur, quousque Scammonium liquari, & chartæ adhærere incipiat; tunc statim à fumo charta removenda est; aliàs si diutius ibi permaneret, vim ex toto amitteret.

Scammonii nostra præparatio, & ejus vires.

At, si, ut dictum est, paretur, medicamentum redditur sine odore; ac sapore efficacissimum quidem ad bilem, cæterosque calidos, ac tenues humores blande, placide & absque caliditate ac molestia (contra ac facit Scammonium communiter paratũ) educendos, quemadmodum in fine Veris proximè præteriti, tota hac Æstate, per Autumnum, & per Hyemem fœlicissime in sexcentis ferè ægrotantibus sum expertus.

Antimonium verò alia arte, & aliis ingeniis paratur, quam hucusque paratum fuerit; nam accipiuntur *Antimonii optimi pars una*, verbi gratia, *uncia una; salis veri nitri sic nuncupati partes duæ*, verbi gratia, *unciæ duæ; simul negligenter triturantur: mox in vase testaceo* (crucibulum vocant) *supra carbones ignitos collocato, ponuntur ad comburendum, seu, ut dicunt, ad calcinandum. Sed notandum, ut talis calcinatio fiat igne admodum vehementi. Hoc facto, iterum tantundem salis nitri, scilicet ad uncias duas ponitur; & denuo comburuntur. Tertio denique rursus tantundem salis nitri superadditur, videlicet, ad uncias duas, & comburuntur. Quoniam vero secunda, ac tertia vice difficulter admodum combustio, seu calcinatio sequitur; eapropter, ut vis ignis quoquo versus penetrare possit, ferro, seu carbone ignito continuo res ducta sunt versanda, donec ex æquo undequaque penitus combusta sint;* id, quod ex colore cognoscitur, nam vel subalbæ, vel subflavæ redduntur; *& quod si super ignitos carbones iterum ponantur, non amplius crepitum, vel fumum emittunt. Insuper idem Antimonii pondus, vel parum excedens quod ante calcinationem acceptum fuerat, post calcinationem remanere debet.*

Antimonii nostra præparatio & ejus vires.

Antimonii bene præparati signa.

Hoc pacto Antimonium paratum mutatur secundum substantiam; quia quæ uruntur, Galeno authore *3. simpl. 15. 3. de temperamentis.* secundum substantiam (quicquid nonnulli dicant, ut postea videbimus) mutantur, & (quemadmodum *infrà suo loco* demonstrabimus) nullam adipiscitur caliditatem; & *copiose* quidem, sed *jucunde*; non enim molestiam infert; *suaviter*, non enim pravo odore, non sapore præditum est, corpus nostrum à frigidis, & crassis humoribus (veluti decem mensium spatio sum expertus) purgat sine ulla ferè viriũ jactura, non aliter, ac aurum omni admixtione liberum, ac purum absque propriæ substantiæ imminutione ejusdem Antimonii beneficio redditur: id, quod metallici, aurifices, & alii omnes, qui aurum tractant, in eo defæcando, mundando, & depurando bene nôrunt. Antimonium vero quomodocunque aliter paratum, efficacius quidem (negari non potest) vacuat, at quanta cum molestia, & quanto cum periculo, miseri illi, qui tale medicamentum sumpserunt, quique hos miseros viderunt, referre possunt.

Ipsa secundum substantiam mutantur.

Aurum Antimonii ope sine sui diminutione defæcatur.

Antimonii aliter parati vires.

Quod vero ad Vini fæcem spectat hæc ut fiat cremor, seu sal, cum pulvere nostro permiscendus, hac arte uti debemus. *Accipiantur ex Tartaro albo crasso*

Vini seu quomodo fiat cremor: seu Tartari.

modo pulverizato, & multiplici aquarum ablutione repurgato, donec clarissimum evadat, libra quinque vel sex: indantur in patinam terream vitreatam; inde aquam effunde claram fontanam, ut quinque aut sex digitos materiam supernatet, & bulliant in vase per spatium duarum horarum: posito dein vase in loco frigido in superficie concrescet cremor crystallinus, quem separabis cum cochleare perforato: reiterata sapius eadem ebullitione, post materia refrigerationem semper cremor adimatur, qui in frigido coagulabitur, & fac, ut exiccetur in aere, & utere.

Cremoris seu salis Tartari vires.

Caret hoc quoque omni odore, ac ferè omni sapore, ita, ut medicamentum nulla ratione ingratum reddere valeat. Et quamvis eximia hujus celeberrimi pulveris vis, & potestas in duobus duntaxat primis medicamentis versetur; nihilo tamen minus, quia ex præcepto 2. *acut.* 11. viij. *catasep.* Hippocratis & Galeni 3. *de iis quos, quando purgare oportet in fine, non solum non malum sed maxime utile est, permiscere cum medicamentis purgantibus, aliquid eorum, qua boni odoris sunt, ne sola sinceraque ipsorum virtus os ventris tangat; quod maxime cum nervosum, tum sensibile existit, sed aliqua ex parte retundatur, vel ut attenuare, & incidere valeant, vel ut crassos humores secare, vel ut vias per quas educi debent, aperire, & patefacere possit,* hoc tertium medicamentum si non propter primam rationem, saltem propter alias huic pulveri addendum, ac permiscendum est. Et recentiores omnes qui de hujusmodi cremoris, seu salis Tartari viribus pertractant, tales illi præcisè tribuunt virtutes, nimirum incidendi humores crassos, & tartareos, meatusque obstructos aperiendi.

Cur purgantibus alia medicamenta sint per admiscenda

Pulverem hunc omnes humani corporis ægritudines (dummodo à materia, copia, vel qualitate peccante excitentur) generatim profligare experimentis demonstratur.

CAPUT II.

DUo sunt potissimùm organa, seu instrumenta judicandi; vel duo sunt ea, ex quibus judicandi materiam (ut ita dicam) petimus; vel duo sunt argumenta κριτήρια à Græcis dicta, ad quæ respicientes judicamus. Alterum est *sensus*, seu *experientia*, cui tantum tribuebat Epicurus, ut rationem omnem contemneret; & illa Medicorum secta, *de sectis 2. 3. de loc. aff. 2.* qui Empiricè medicinam faciebant, istius Viri vestigia sequebantur; quia sola experientia nitebantur, & causas, & rationes, ac naturas rerum contemnebant.

Κριτήρια duo sunt. Experientia & ratio. Epicurus & Empirici experientiâ utebantur.

Alterum est *Ratio*, cui tantum Academicorum Princeps tribuebat, ut sensum, & experientiam parvi faceret: quam opinionem Medici Methodici *de sectis 6.* appellati tenuissime videntur, qui solum communitatibus quibusdam utebantur, & reliqua omnia negligebant.

Plato & Methodici potius rationem admittebant.

At verò nunquam satis laudati Aristoteles, & Galenus, ut neque rationem despiciendam, sic neque sensum unquam dimittendum esse; existimârunt, immo Peripateticorum Princeps *Aristot. 8. Physic. part. 22. 26. & 3. de generation. animal. cap. 10. prs. posterior. 134.* eò devenit, ut scriptum reliquerit: relinquere sensum, & quærere rationem, imbecillitatem esse mentis. Quare utrumque accipiendum esse fatentur, *1. Method. 3.* & sensum ac rationem simul conferenda, comparandaque sic esse, ut quando alter alteri in judicanda alicujus rei veritate ad amussim, ad regulam, & examinate respondeat, & alter cum altera exæquetur, tunc veritatem, quæ ut Democrito aliquando placuit, in profundissimas tenebras demersa est, ex umbris longe quàm Cimmeriæ unquam fuerit densioribus, erutam, & in hanc splendidissimam lucem elatam, pro certo habendum sit. Quamobrem (ut ad pensum redeamus) pulverem de quo loquimur, sine venæ incisione, vel alterius medicamenti, sive lenientis, sive solventis usu, humorales vocatas, ægritudines, humores, qui illas excitât, blande per alvum educendo, & lenire, & finire, innumera, ac propemodum infinita testantur experimenta, partim ab Illustrissimo Comite, partim ab aliis præstantissimis Medicis Florentiæ, ac Pisis publice medicinam profitentibus, partim quoque à nobis ipsis experta atque perspecta.

Aristoteles & Galenus utrumque.

Veritatē tunc nos habere, tenendū est, quando experientia ratio cōsentit.

Veritas in tenebras demersa est, ex Democrito.

Pulverē ausferre ægritudines humorales absque ope alia, sed innumera experimenta probant.

Qui vero tali medicamento convaluerunt, adhuc sunt inter vivos; poterit unusquisq; ex proprio ipsorum ore, verane, an falsa sint, quæ diximus, accipere; vel ex eorundem chirographis, quæ tum apud Comitem ipsum, tum apud me fideliter servantur, manifeste, ac certo deprehendere. Præter modum enim, ne dicam, in infinitum cresceret opus, si unumquemque sigillatim attingere vellem, qui cum aliqua ex humoralibus affectionibus prius laborâsset, mox sine venæ sectione, aut alterius medicamenti subductorii ingestione, istius pulveris auxilio *cito, suaviter, ac tute* voti compos factus est. Illi vero quibus alicujus artificii suspicio dictorum testimoniorum fidem abrogat, accedant, & Perillustrem, atque admodum Reverendum Paulum Troncium Canonicum Pisanum, I. V. D. Protonotarium Apostolicum, Virum integerrimum interrogent & quodnam præsidii
genus hac proxime prætenta æstate ipsum a febre acuta
pravis comitata symptomatis integrum, & omnino libe- 1.
rum bidui spatio servaverit.

Experimenta particularia.

Rursus, & quodnam Elisabeth matrem, Matronam 2.
honestissimam per æstatem & autumnum ter in febre de-
lapsam, totidem ab iisdem sanaverit; Item, & quod con-
fratres Clavorum Domini Nostri JESU CHRISTI 3.
congregationis (cujus idem Canonicus clavum tenet)
toties à variis, & diversis ægritudinibus vindicaverit? &
quod Venerabilem, & egregium Jacobum Borrium 4.
humanarum Ecclesiæ Metropolitanæ literarum profes-
sorem; Et quod non paucos ejusdem Ecclesiæ Sacerdo- 5.
tes; Ingrediantur isti minus creduli D. Frigdiani Colle-
gium, religiosissimos illos regulares congregationis D. 6.
Pauli Clericos sciscitentur, quot ex eis liberaverit, aut
alios viderint in domibus privatis hujus ejusdem auxilii
auxilio liberatos; Adeant sacras D. Johannis, D. Pauli,
D. Laurentii, D. Bernardi, & D. Dominici Abbatissas? 7.
ab eis petant, utrumne hoc ipso anno per venæ sectio-
nem, vel per medicamenta subductoria, an potius per
vacuationem tali pulvere molitam ægritudines humora-
les, & ipsæ, & cæteræ sorores, ac virgunculæ, cum ipsis
institutæ, & educatæ à sese propulsârint? In Almum Pi-
sanum se conferant Gymnasium; Perillustres & Excel- 8.
lentissimos Julium Cæsarem Bulengerium artium humanarum, Petrum Accoltum Ordinarium Juris Pontificii, Thomam Dempsterum Ordinarium Pandectarum, Franciscum de Schipsis Institutionum Juris Civilis Professores alloquantur, nec non Clarissimos Angelum Michaëlem Saccum, & Fabricium Bartoletum Anatomicos Bononienses, qui hoc anno in Amphitheatro Pisano summa cum ipsorum gloria, tum Audientium utilitate vivam Anatomen Serenissimi Principis nostri nutu administrârunt; hi enim de pulveris præstantia certiores facti, admirati, pulverem unà cum præparationis, & usus methodo secum, quasi thesaurum quoddam aureum Bononiam perferre voluerunt; illos vero uno, eoq; pleno ore respondentes audient; istius admirandi præsidii vim, & efficaciam, & in semetipsis, & in domesticis suis esse pluries expertos, idque nunquam satis suspicere. Consulât vigilantissimos Collegii, & Ducalis, & Ferdinan-
di Moderatores, eos quæso rogent; & quo Medicamenti 9.
genere

genere CORNACHINUS (Ordinarius utriusque Collegii Medicus in alomnis suis eà facilitate, qua ipsi viderunt, vacuandis passim utatur? unanimes proculdubio respondentes percipient, nullo alio, quam suo pulvere.

Noo dico, ut Illustrissimum Comitem interrogent, quonam medicamento in fine Veris præteriti (quemadmodum initio monuimus) ad morbum lateralem depellendum usus fuerit, neque ut ab eodem petant, quodnam pariter auxilium hac Hyeme adhibuerit, ut se à fluxu dysenterico, & à febribus, quæ talem fluxum secutæ, liberaret, nam certo scio bonos hosce viros responsuros, Comitem ita fateri, quod res agitur sua, & honor ejus in discrimen adducitur: Quare transeat hoc. At quæso Viros Illustrissimos D. Stephani Equites, ac strenuos Duces Octavium Barbolanium ex Montis Acuti Comitibus, Petrum Capponium Equestris militiæ Pisani Præfectum, & Marcum Barbavarium Generalem Navalis Pisani Provisorem audiant: ipsi enim vivi, ac præsentes testes adfuerunt, & verane, an falsa hæc, quæ dicuntur, sunt, renuntiare possunt. Immo idem Provisor, cum æstate præterita tertiana febre graviter laboraret, hoc pulvere semel accepto, suo, Adstantium, ac Nobilium turbæ stupore, sanus factus est; & Comitem etiam, atque etiam rogavit, ut pulveris propria manu præparati sibi copiam faceret, & simul efflagitavit me, ut Methodum præscriberem pro recto illius usu: & hæc omnia Mediolanum transmisit ad Ludovicum Fratrem Ordinarium Metropolitanæ Mediolanensis Ecclesiæ Canonicum, nec non Cancellarium Archiepiscopalem quartanâ laborantem curandum: & Deus Optimus Maximus (quæ sua est benignitas, & clementia) suis votis atque optatis, ut spero, occurret. Sed missa isthæc faciamus, & causas potius perquiramus, propter quas pulverem exhibitum suo munere interdum fungi non videamus.

Pulvis cur semel exhibitus non semper munere suo fungatur.

Si igitur quandoque contingat, ut semel exhibitus pulvis non ea præstet, quæ dicta sunt, is ad memoriam renovare debet, quæ Galenus 2. *de rat. vict. in morb. acut. comment.* 11. obsignaverit, & nos *paulo infra* subjungemus. Neque ob id Medicus cordatus animo cadere debet, propterea, quod, vel pulvis plenè, & perfectè suo munere functus est (& tunc, nil aliud solicitè tentandum erit, nā *quæ judicantur, & judicata integre, neq. movere neque novare aliquid, sed sinere*) Hippocr. 1. *aphorism.* 20. vel diminute, & simul cum dolore, atque torminibus, & tunc vel clystere aliquo defectui supplendum est, vel iterum in majori Dosi eundem nobis exhibendum: quemadmodum cuidam acuta febre laboranti contigit, cui cum, nescio quis Medicus pulverem in minori quantitate dedisset, quàm natura illius exquireret, humores in illius corpore non sine molestia fuerunt agitati: unde febres adauctæ, sitis, inquietudo, vigiliæ, & hujusmodi alia symptomata: sed clystere injecto, & cum conferentia, ac tolerantia reddito, pulvereque iterum nostro consilio in majori quantitate assumto; cuncta (Deo favente Maximo) sedata fuerunt; vel quia cum in majori quantitate pulvis exhibitus fuerit, quam patientis natura postulet, vacuatio supra modum sequitur: ex quo, & lassitudo, sitis, diarrhœa, dysenteria, & febricula excitatur. Tunc Avicenna Authore *l. 4. f. 1. tr. 1. cap. 26.* confert refectio per ea, quæ multum nutriunt, ac facilè concoquuntur, quæ etiam refrigerent, adstringantque, somnus quoque injungendus, & quies; cor insuper, hepar, & ventriculus roborandus; & denique fluxus sistendus.

Vacuatio superflua ex medicamento symptomata.

Curatio.

Utcunque tamen sit; si *experientiæ* standum est, 1. *aphorismor.* 2. & 23. veluti *procul omni dubio standum*, præsertim verò in purgatione, quemadmodum Hippocrates 4. *aphorism.* 2. innuit, & potissimum in ea, quæ per medicamenta purgantia præstatur; hæc enim Galeno authore *Secundo acutorum* 11. & *in libris de symplic. medic. facult.* per experientiam inventa sunt, non demonstratione aliqua; postea igitur quam, qui pulvere servatis omnibus servandis usi fuerunt, omnes beneficium receperunt, nullus ferè noxam, constat medicamentum hoc ad quaslibet ægritudines à copia vel mala qualitate humorum factas profligandas saluberrimum esse.

Purgatio bene, vel male sit administrata, experientia cognoscendum.

Purgantia medicamenta per experientiam sunt inventa.

APPENDIX
AD
CAPUT ANTECEDENS.

Ubi particularibus nonnullis Historiis, quasi exemplis demonstratur, quas præcisè ægritudines humorales, & qua felicitate pulvis propositus assumptus, sanaverit.

QUANDO superioribus diebus Florentiæ morabar, nonnulli, ad quorum manus hæ nostræ lucubrationes pervenerant, cum antecedens caput perlegissent; in quo experimentis demonstratur, pulverem, de quo est sermo, omnes humani corporis ægritudines humorales generatim profligare; me convenerunt, simulque cupiditatem, quam mente, ac sensu conceperant, eam voce pura, & integra mihi aperte significarunt; præter generalia illa experimenta, peculiaria aliquot sese libenter visuros, in quibus tota ægritudinis, & curationis series sigillatim explicaretur, ad hoc, ut non modo quanta in hujusmodi præsidio vis insit, & potestas, ipsis innotescat, verum etiam utendi modus, tempus ad alia id genus.

Particulares ægrotantium hoc pulvere sanatorum historias cur Author addiderit.

Horum igitur authoritate, nutu, atque consilio varios ægritudinum humoralium casus subjungere non gravabor: qui verò propositas perpessi sunt affectiones, adhuc vivunt, & spirant, poterit unusquisque de iis quærere, verane, an falsa sint, quæ conscribemus. Si cui vero tempus, & spatium datum non est, quominus hæc perlegere possit: historiis prætermissis, ad caput Tertium pertanseat: quandoquidem experimenta generatim jam *suprà* allata, satis certum (ut opinor) integritatis, & fidei testimonium dederunt.

Opus absque historiis legi potest.

Ægrotus primus.

AUgustini Gymnasii Pisani Apparitoris filiæ virgini, annorum circiter decem septem, habitus mollis, & candidi, coloris ruffi, jam per decem menses purgationes ab utero defecerant: in ipso autem circuitus tempore sanguis è naribus fluebat: & ab utero fluxio muliebris assiduè manabat: Ex quo roseum amisit colorem, facies subtumida facta est, alvus intumuit cum duritiè, scalas ascendere non poterat, ac demum ex cachexia in hydropem præceps ruebat. A duobus medicis à principio variis, & diversis tam pharmaceuticis, quam chirurgicis præsidiis tractata fuit, at vani semper fuerunt ipsorum conatus. Quapropter sub præteriti Mensis Augusti finem parentis precibus permotus illius curationem suscepi: & convenienti victus ratione impetrata, leviter

Menstruorū suppressio. Alvi tumor, ac confusio, & inchoata hydrops tali pulvere tolluntur.

leviter præparantia, occasione bidui spatio arrepta: nonnulla illi exhibui: mox vero Comitis Pulverem. Certe dici non potest, quanta cum conferentia, ac tolerantia per superiora, & inferiora vitiosorum excrementorum omnis generis copia excreta fuerit. Inde aptis, & accommodatis syrupis humores parare, & vias paulatim aperire cœpimus. Vix primum assumpserat Syrupum, cum de alvi dolore conquesta est: demisso autem altero syrupo (quis crederet?) menstrua, sed varii coloris copiose, ac diu fluere cœperunt. Alvus interea paulatim detumescere, ac mollescere læti videbamus: vetus præterea forma, solita venustas, elegans gratia, & floridus, ac rosaceus faciei color, ad pristinum statum rediêre. Alvus sponte large fluere cœpit, & sana Deo dante ex toto facta est.

Ægrotus secundus, ac tertius.

DOmina Margarita Jachinia, quæ puellam jam decimestrem oblactabat, annorum supra triginta, habitus gracilis, temperationis ad Melancholiam, simplici tertiana ab initio correpta fuit: cumque nullum sibi præsidii genus adhibendum curaret, post tertiam accessionem, quinta scilicet ipsa die, ex unica tertiana duæ factæ fuerunt, filiolam vero simplex invasit tertiana. Mater de capitis conquerebatur dolore, sitiebat, lingua sicca, subnigra, aspera, anxiosa, nauseabunda, parum dormiebat, urinæ coloratæ. Septima ego vocatus in febris declinatione clysterem communem (Alvus enim styptica erat) injeci, convenientem victus rationem institui, jnscula alterata. Octava in febris accessione pulverem dedi, qui contulit, & facile tulit; febris namque, & cætera omnia mitiora reddita fuerunt. Nona, & Decima eadem præstabantur. Urinæ bonæ, & ipsa celebrata tertia per pulverem purgatione, filiola vero secunda, judicatæ fuerunt.

Tertiana duæ, & una tolluntur hoc pulvere.

Ægrotus quartus.

ADmodum Reverenda Mater Soror Victoria Monialium Divi Johannis Hierosolymitani Abbatissa, annorum quinquaginta septem, habitus boni, temperationis ad Sanguineum, jam elapso Septembri mense, acutissima (sic enim ab Alexandro *l. 7. c. 16.* vocatur) illa fuit affectione correpta, quam Græci, Gal. *2. meth.* 2. & Latini elegantiores Choleram dicunt; Barbari *ut Gradsus & alii*, vero cum Hippocrate, *7. epid.* 18. Cholericam, sive Choliricam passionem, non quidem aridam, seu siccam, *4. aut* 103. sed humida; postea quam per os, & per alvum acre excernebat materiam. *4. acut. 103. in introduct. seu medico. 13. 3. apho. 30. 3. de sympt. causis. c. 2. 3. de nat. fac. 13.* cum cardialgia, nausea, inappetentia, immo potius cujuslibet cibi abominatione; non dormiebat; erat anxia, sitibunda. Sexta die, (non prius, propterea quod sacræ illæ Virgines hujus Reverendæ morem optimè tenentes, quod nullum medicamenti genus assumere posset) me accersiri jubent. Ego statim illud curationis adhibui genus, quod Galenus *6. epid. comment. 5. 12. meth. in fine.* non semel perscripsit, & simul pulverem hunc exhibui, qui magnam humorum crudorum (hoc enim in Cholera partem quoque habere, Ætius, non ignobilis Author, testis est locupletissimus) & acidorum; qui proinde mordendi vi præditi sunt, copiam per vomitum eduxit; Sed multo majorem, & pituitosorum, ac biliosorum valde fœtidorum per inferiora. Ex quo septima die circa stomachum meliuscule se habere, aliquid assumere, ac retinere, & modicè, placideque dormire cœpit. Interim octava, nona, ac decima, illa præsidia intrinsecus, & extrinsecus adhibeantur, quæ ab Auctoribus præscribuntur, eaque nunc memorare non est necesse. Undecima eundem pulverem iterum exhibuimus, qui contulit, facile tulit. Judicata est.

Cholera, cardialgia, nausea, inappetentia, vigilia, sitis. & anxietas hoc pulvere sedantur.

Ægrotus quintus, ac sextus.

DOmina Camilla, Bartholomæi, quæ in Charitatis Domo degit, annorum circiter viginti septem, habitus gracilis, temperationis ad biliosam: continuo sine febre delirio correpta fuit, modo cum furore, modo cum timore, ac tristitia: nunquam dormiebat, verba multa, risus, fletus, cantus. Pulvis iste à principio datus, munere suo functus est, venam secavimus, sed quia sanguinem flavum, tenuem fluere vidimus, statim suppressus fuit. Capiti extrinsecus Oxirrhodinum, & Embrocationes soporiferæ. Intrinsecus vera soporifera itidem instituta fuerunt.

Deliria sine fe[bre]

Cumque fieri nullo modo posset, ut aliquod assumeret Pharmacum, iterum pulverem in ferculo (quemadmodum Galenus 13. *meth. 6. 11. 14. 15. 16. Hippocrat. l. de alimento*, sua quoque medicamenta exhibebat) dedimus: mox è vena frontis recta sanguinem hausimus, & post aures hyrudines applicavimus. Ipsa paulatim resipiscere cœpit.

Hanc eadem curationis normam præscripsimus cuidam juveni Butensi, Sebastiano nomine. Et curatio eundem optabilem habuit exitum.

Ægrotus septimus, octavus, ac nonus.

EXcellentissimi I. C. Pisani D. Francisci de Schipsis Sorores Virgines, habitus boni, temperationis sanguineæ, altera annos nata erat decem septem, altera vero decem octo, utraque eadem die decubuit ob febrem, cum capitis, ventriculi, ac renum dolore, inappetentia. Urinæ erant crassæ, & coloratæ. In diei quintæ fine vocatus Clysterem communem injiciendum curavi, convenientem victus rationem institui, pulveremque septimâ die in ipsomet paroxysmo dedi: Qui adeo belle munere suo functus est, ut sub illius diei vesperum, ambas consueto cultu ac vestitu exornatas recta obambulantes domi convenerim.

Tertia[n]a narum curatio per pulverem hunc.

Nuperrimè verò Domina Alexandra earum mater, fœmina lectissima, cum simplici laboraret tertiana, quinta irruente, & invadente accessione, pulvere devorato, corporeque blandè exonerato, febrem non amplius vidit.

Ægrotus decimus.

ROdulpho Rodulphio Aurifici, annorum viginti duorum, habitus boni, temperationis ad sanguineam, post itinera, & alios in sex rebus, non naturalibus appellatis, errores dexter testis intumuit cum dolore, & abscessus post aures apparuerunt; Ad summam decumbere coactus est, quotidie enim eum febris invadebat cum frigore, & horrore, erat sitibundus, cum capitis dolore, nares merum stillabant, Hypochondrii dextri tensio, ab alvo stercoracea multa sponte prodibant, urinæ coloratæ. Quinta die pulverem assumpsit, qui contulit, facilè tulit, dormivit, sudavit, urinæ meliores; cætera omnia mitiora facta fuerunt. Sexta sudor, diarrhœaque biliosa sequebatur; bene se ad somnum, & ad oblata habebat, urinæ quoque meliores, at depositæ conturbabantur. Septima dictis dejectionibus judicatus est.

Ægrotus undecimus, & duodecimus.

GEneva, & Raphael Baptistinius, hic annorum decem & octo; illa vero circiter quinquaginta, habitus boni, temperationis sanguineæ, ab Ischiadico dolore misere divexebantur, & vix se movere poterant; sed pulvere accepto, aliis non neglectis præsidiis, brevi ad consueta munera obeunda rediêre.

Ischiadici dolores pulvere hoc mitigantur.

Ægrotus decimus tertius.

ILlustris Annibal Primius Patritius Pisanus, annorum supra sexaginta, habitus pinguis, temperationis pituitosæ

Arthritici dolores sanantur.

tosæ ad sanguineam, doloribus arthriticis pluries præsenti anno excruciatus est. Sed mense Decembri in lecto jacebat, & vix se movere poterat, post multum autem temporis quadam die in Aurora pulverem nostrum assumpsit, & ea ipsa die è lecto surgere, & recta baculo innixus obambulare cœpit.

Febris acuta extinguitur hoc pulvere.

Hic idem nobilis, & optimus vir testari potest, quam graviter, & acute filiola ipsius unica, amores, & deliciæ ejus, quæ vix biennium excesserat, æstate præterita ruri ægrotaret, nil assumebat, non dormiebat, fastidiosa febris erat continua, vires omnes ferè deperditæ, ad summam adducta erat in maximum periculum, & extremum pene discrimen. Quis unquam veniam illi secasset? Quis unquam Pharmacum oblatum, ut deglutiret, ei persuadere posset? At bis clanculum pulvere devorato, suoque munere placide perfuncto, judicata est.

Ægrotus decimusquartus, decimusquintus, decimussextus, & decimus-septimus.

Quartana mal... sanatur.

PUlverem hunc tum aliis humoralibus febribus tum potissimū quartanis (quæ) quo magis medicamentis tractantur, eo magis exacerbari compertum est, *lib. de præcognitione ad Posthum. c. 2. & 3. 1. ad Glauc. 11.* finem imponere, quatuor sequentes historiæ testes, nuntiæ ac luces sempiternæ veritatis erunt.

14. Frater Paulus de Franchis Pistoriensis Capuccinus Concionator nō ignobilis, annorum circiter quadraginta quinque, habitus mediocris, temperationis sanguineæ ad Melancholicam; jam per tredecim Menses Quartanam pertulerat; ubi autem ad ipsius aures pervenit istius pulveris fama, me statim convenit, utque talis medicamenti schedulam, atque ordinem illi præscriberem, me vehementer etiam atque etiam rogare cœpit; pulverem in prima sequentis febris accessione devoravit: qui cum in minori, quam illius natura exigeret, quantitate exhibitus fuisset; ab alvo nihil quidem eduxit; non tamen ullam ipsi molestiam intulit. Verùm cum in alterius sequentis febris accessione eundum pulverem ea dosi, qua dicebat, accepisset, alvus cum conferentia, ac tolerantia, mota est; neque amplius Quartanam expertus est.

15. Johannes Baptista Accoltus, annorum decemnovem, habitus mediocris, temperationis ad melancholicam, in eandem incidit febrem: & parùm habitâ victus, & medicamentorum ratione, seu cura, ex unica, duæ factæ. Quapropter Excellentissimus illius patruus consilio quidem proprio, maxime (vires enim istius pulveris optime tenebat,) sed me authore pulverem nepoti in majoris febris accessione exhibuit. Ea die multa per alvum absque molestia, cum conferentia educta fuerunt. Sequenti die (qua minoris quartanæ accessio futura erat) pulverem iterato dare decreveramus; at quia præcedentis diei vacuatio adhuc perseverabat, à pulveris exhibitione abstinendum duximus, in futuram, quam expectabamus, majorem exacerbationem reservantes. Sed nunquam postea febris comparuit, & ipse convaluit, Pisisque cessit, Florentiamque se contulit, ubi cum nō paucos committeret errores; quas jam per mensem amiserat febres, iterum adinvenit. Quod ubi præstantissimus illius Patruus sensisset; pulveris præsidio denuo pluries usurpato, febrem exturbavit, & expulit.

16. Magistrum Sebastianum Xenodochii Pisani Chirurgum, annnorum circiter viginti duo, habitus gracilis, temperationis ad biliosam, eadem febris invasit, ac integro mense cum dimidio ipsum deturbavit. Cumque quodam die id mihi significasset; petii ab eo, cur pulvere nostro non uteretur; Respondit, se ignorare dosim, tempus, modum, & cætera in illius usu servanda. Hæc illi cum aperuissem; semel tantum illo hausto, sanus, Immortales Deo Optimo Maximo gratias egit.

17. Postremò circa hyemis proximè præteritæ finem, Reverendus Dominus Andreas Ringherius Sacerdotalis Divi Stephani Eques, nec non Sancti Ægidii Parochus, annorum supra quinquaginta, habitus gracilis, temperationis Melancholicæ; hac eadem febre affectus, post quartam accessionem pulvere nostro uti cœpit: ex cujus usu singula quaque febre; febres ipsas minus manifesto deprehendebat, quandoquidem minus perdurabant, & minus eum affligebant. Vix quinquies pulverem sumpsit, & ex toto febres discesserunt.

Ægrotus decimusoctavus, decimusnonus, vigesimus, vigesimusprimus, vigesimussecundus, & vigesimustertius.

HOc ipso anno Pisis per totam urbem Variolæ longe atque latè passim vagatæ sunt, & adhuc vagantur. Et profecto non pauci jugulati sunt, multi sua sponte sanati, plures auxiliis ab Authoribus pro tali affectu propulsando propositis, (quibus & nos nonnullos etiam servavimus) liberati. Verum enim vero cum quinque præ cæteris in maximum periculum, & in extremum pene vitæ discrimen adductos conspexissemus, quibus neque solita præsidia magnum quiddam afferebant, neque remediis magnis (nimirum sanguinis missioni, & propter ætatem, 11. *method. 4. 15. de curand. ration. per sang. b. 3. 4. de valet. tu. 42. catapot. 1. Avic. l. 1. tr. 4. c. 20.* & vomitum, 1. *ad Glauc.* 14. diarrhœam, & vermium copiam & humores crudos; & vitiatos in primis viis, 4. *de valet. tu. 5. de curand. ration. per sang.* locus daretur; neque pharmaci potione, quod propter ætatem, cum rationis sensu carerent, ad sumendum persuaderi non possint, tum propter vomitum, vel alvi fluxum, & alia hujus generis: nos pulvere dato, voti compotes facti sumus, & quemadmodum inter cætera exempla, quæ sequuntur perspicue demonstrant.

Variola hoc pulvere curata.

Ursulam Magistri Nicolai Aurificis filiolam quinquennem febris cum alvi fluxu, inappetentia, vomitu, siti; & aliis symptomatis invasit. Tertia pulverem assumsit, qui cum conferentia, ac tolerantia multa, eaque prava eduxit excrementa cum lumbricis pluribus. Ex quo Alvus ad statum naturalem redacta est, symptomata mitigata, & Variolæ postea feliciter, ac placide apparuerunt, & ad exitum salubrem deductæ. 18.

Domini Pompilii Tripallii Pharmacopolæ puellus biennis, febris cum delirio correptus est, inscius in lecto minxit, sitibundus; pessime, ad oblata, clysterulus eluens, ac dulcia inditus, contulit. Secunda pulverem accepit, ex cujus usu corpus à multis vitiatis humoribus non sine vermibus expurgatum fuit. Tertia variolæ erumpere cœperunt; cæteris ritè subsecutis. 19.

Dominici Frumentarii filiolus quinquennis in febrem cum vomitu assiduo incidit; ita, ut devorata omnia statim rejiceret unà cum excrementis quibusdam subnigris. Tertia pulvere sumpto, paulatim per inferiora tot vermes excrevit cum aliis vitiatis excrementis, ut matulæ dimidium caperent. Variolæ postea secutæ sunt cum salubritate. 20.

Domini Francisci Cannavoti Vallorum, & Fossarum (sic enim dicunt) Cancellarii filii tres febricitantes, ante quam variolæ efflorescerent, pulverem sumserunt, cujus ope vermes non pauci cum conferentia, ac tolerantia simul cum vitiatis humoribus excreti fuerunt. Cosmo vero nato minori, quod pessime omnium tractaretur, pulvis iterum datus alius insuper eduxit vermes, cumque fera supervenissent symptomata, & peticulæ etiam simul cum variolis apparerent, oleo Magni Ducis adversus venena devorato, novi vermes educti fuerunt; Ex quo symptomata mitiora, ipse vero meliuscule ita se habere cœpit, ut tandem præter spem convaluerit. 21.

Ægrotus vigesimus quartus.

Pleuritides pulvere hoc terminantur.

JAcobus Juliani Casteneoli viri optimi filiolus, annorum sex, habitus mollis, & candidi; in lateralem incidit morbum, vix respirare poterat, de continuo, eoque pungenti circa sinistrum latus dolores querebatur; tussis erat assidua, sic febris; pulsus parvus, debilis, durus & inæqualis, urinæ crudæ. Secunda clysterculum injeci; fotum loco dolenti adhibui; & convenientem victus rationem institui. Tertia lateris dolor circa jugulum erat ingens, maxime erat spirandi difficultas, febris etiam valde acuta: at cum tussi sputum facile reddidit coloratum, & urinæ non malæ; sudavit per totum, dormivit. Quarta pulvis datus, pauca eduxit at clysterculi ope multa, fœtidaq; reddita fuerunt. Sputum copiosè cum facili tussi rejiciebat. Quinta parũ dormivit, clyster fœdissima eduxit. Sexta omnia mitiora. & ab alvo sponte stercoracea prodibant. Septima copiosè sudavit per tutum. Judicatus est.

Ægrotus vigesimus quintus.

Tertiana notha duplex curatio per pulverē.

GInum Buonami cum Pratensem Collegii Ferdinandi Alumnum, annorum viginti, habitus gracilis, temperationis biliosæ ad sanguineam; duplex invasit Tertiana notha; urinæ erant admodum coloratæ, & crassæ. In tertia accessione pulverem accepit, qui quanta cum conferentia, ac tolerantia suo munere functus fuerit, æger ipse ore proprio confitebatur, & familiares omnes, quotidianique illius convictores una mecum viderunt; urinæ non adeo crassæ neq; adeo coloratæ, dormivit. Quarta vix febrem præcepit. Pulverem iterum assumsit; quipariter contulit, facile tulit. Quinta friguit, incaluit: pulvis tertio datus, eum perfectè judicavit.

Possem & innumeras alias referre historias: sed ös, qui oculis rectis res intuentur, quas in medium adduximus, satis esse poterunt; ij vero, qui oculis præditi sunt perversissimis, oon modo his contenti non erunt, sed neque eas videre aut audire apertis, atque integris & oculis, & auribus poterunt. At eas mittamus, ad memoriam revocantes illud Aristotelis dictum, 2. *periermen. cap. 6. circa medium, non propter nostrum affirmare, vel negare rem esse, vel non esse:* jam vero rem (quemadmodum dicimus (ita se habere, historiæ nuper allatæ palàm prædicant.

Eundem pulverem easdem ægritudines generatim depellere, rationibus comprobatur, simulque ostenditur, vacuationem per ipsum factam, illam non parùm superare, quæ, vel per venæ sectionem vel per cætera medicamenta subductoria præstatur.

CAPUT III.

Præcedentis capitis cum præsenti nexus.

ÆGritudines à copia, vel mala humorum qualitate factas, pulverem hunc sua tuta cita, & jucunda vacuatione tollere, satis superque (nisi ego fallor) experimentis demonstravimus in præcedenti capite. Age nunc videamus, utrum rationes quoque hoc idem confirment, necne. Sit igitur prima ratio.

Pulverē facere ad ægritudines humorales pellendas rationibus probatur. Prima ratio: Contraria contrariis curari.

Omnibus malis (hoc est, rebus, quæ nobis præter naturam insunt) objectu contrariorum occurrendum esse, apud omnes (etiamsi primis, ut dicitur, labiis medicinam gustaverint) est in confesso, & Medicorum omnium parens Hippocrates 2. *aphor.* 22. non modo id Jonice, verum etiam in *vestibulo secundo de natura humana.* Attice testatus est, & Galenus utrobique in Commentariis suis *præsertim secundo de natura human. in princip.* sententiam hanc pro axiomate recipit: ita, ut in re tam clara diutius morari turpe sit. Jam verò, quæ mala, quæ nobis accidunt, vel sunt causæ, vel morbi, vel symptomata: 10. *de differ. sympt. c. 2. & 7. 3. meth. 1. 10. meth. 1. 11. meth. 11. & 13. 12. meth. 1. & 2. de constit. art. med. 12. 1. ad Glau. 14.* causis primum, deinde ipsis 3. *meth. 1. 4. meth. 1. & 3.* morbis per se, & primo, nonnunquam etiam 3. *meth. 1. 3. de art. medic. 99. 1. ad Glau. 1. sect. 2.* symptomatis contraria sunt adhibenda.

Præter naturam tria sunt in nobis. Contraria quo ordine causis, morbis, & symptomatis adhibenda sint.

Verum curatio legitima à sublatione causæ incipere debet, nam Hippocrates 4. *epidemior.* scriptum reliquit: *ad causam devenire oportet, causaque principium.* Et Galen. *in allegatis* inquit *commentariis, sæpenumero unà cum ipsis & morbi, qui ab ipsis fiunt, destruuntur.* Cum igitur duæ sint ex toto internæ morborum causæ, repletio nimirum, & vacuatio, teste Hippoc. & Galen. *locis citatis*, & etiam *alibi*, ut quando in aphorismis scripsit: *si menstrua* 5. *aph.* 57. *plura fiant, morbi accidunt, & si non fiant, morbi ex utero contingunt:* & rursus, *convulsio fit.* 9. *aph.* 3. 9. 3. *de loc. affect. c. 16. vel à repletione, vel ab inanitione:* qui etiam videtur assentiri, quod *libro de arte*, medicinam definiens dixit. Hippocrates, *medicinam esse adjectionem & ablationem.*

Causa internæ morborū duæ. Medicina est adjectio & ablatio. Pulveris in morbis à vacuatione factis locū nō habet, sed bene tamen, qui à repletione. & quomodo Pulveris vacuatio superat vacuationē per venæ sectionem.

Nos dimissa vacuatione, utpote quæ à pulvere nostro auxilium non expectet, dicimus pro curandis morbis à repletione obortis, nullum posse nos salubrius, præstantius, & efficacius præsidium adhibere, & quod tuto, cito & jocunde id præstet, quod optamus, quam sit pulvis noster: etenim si aliquis venæ sectionem extollere velit, quòd cito vacuationem præstet, vere quidem, sed statim illi objiciam innumeras illas contra-indicationes, quas in *Præfatione* generatim innuimus, & in *fine quinti capitis* speciatim afferemus: quæ quidem sunt in causa, ut, vel hoc præsidium multoties adhiberi nequeat, vel oon ita tuto, ut mirandum non sit, si Galenus 4. *de valet. tuend. cap. 4.* propter timiditatem, vel ætatem, vel propter alias causas permittat, vel à venæ sectione abstineamus, & ejus loco purgatione utamur, tanquam præsidium salubre, quod vel illius usum supplere possit. Neque sit, qui dicat Hippocratem *locis citatis, nempe 2. aphorism. 12.* per repletionem intelligere plethoram, quæ (nullo non consentiente Authore) per venæ sectionem per se, & immediate tollitur, nam Græcè habetur πλησμονὴ, & Galenus in commento interpretatur, tali voce Hippocratem voluisse non solum plethoram, verùm etiam cacochymiam.

Pulveris vacuatio venæ sectionis vicem supplere potest. Plethora venæ sectionis tollitur. πλησμονὴ quid sit apud Hippocratem.

Et, si quis rursus instet, venæ sectionem magis è directo plethoram demere, quàm purgationem per pulverem. Ego statim huic objiciam ex Galeno 9. *Meth.* 11. 2. *aph.* 17. sanguinem bifariam peccare, & vitiari, vel scilicet, quia multitudine crevit: vel quia propriam qualitatem ad unguem non servet: & Galenus quidem affirmat, neque nos id negamus, pro tollendo primo sanguinis vitio venæ sectionem è directo, primo & per se convenire. Neque tamen quis ob id inferre debet: ergo in tali sanguinis vitio purgationem nullum habere posse locum: siquidem cum (Galeno autore *de plenitudine, cap. 10.*) *fieri nequaquam possit, ut adeo sincerus in venis reperiatur sanguis, quin illi aliquid, aut bilis, aut pituita aut serosi humoris permixtum sit*, consequenter quoque fatendum est, in hujusmodi etiam vitio dari locum iis medicamentis (in quorum censu pulvis noster existit, quæ tales humores educendi vim habent. Sed redeat illuc, unde nostra deflexerit, & aberravit oratio. Verum in altero sanguinis vitio (cacochymia nimirum dicto, venæ sectio non convenit è directo, nec primò nec per se, sed (uti dē Galen. inquit 9. *meth.* 11. *de curad. ratione per sanguinis mission.* 11.) revulsionis, vel derivationis gratia: quandoquidem teste Hippocrat. 2. *aphor.* 8. 6. *aphoris.* 31. 47. ad tale sanguinis vitium è directo, primò, & per se removendum, purgatio requiritur, & per pulverem præsertim nostrum, quemadmodum inferius) Deo dante, demon-

Sanguis bifariam vitiatur. Eius vitia quomodo curentur. Sanguis in venis nunquā sincerus. Pulverē habere locum in plethora, demonstratur. In Cacochymia quomodo purgatio conveniat.

In synochis Putridis Averroe excepto) sanguinem omnes usque ad animi deliquium.

demonstrabimus. Neque, si sangi is putredinem, veluti fit in synochis putridis, concipiat, in quibus Galenus, *11. meth, 14. 15.* & alii omnes (uno excepto Medicorum malleo Averrhoe *7. collig. c. 8.*) sanguinem detrahunt, & usque ad animi deliquium, *1. aphor. 23. 11. Meth. c. 4.* & cum fructu, & nos etiam non raro experti sumus: nihilo tamen minus non ob id pulveris usus improbandus, rejiciendus, detestandus: propterea quod, si vera est sententia Galen. quam pluribus in locis, *ut 2. de differ. febr. cap. 2. & 9. 2. de crisib. c. 6. 9. 12.* scriptum reliquit, *quando sanguis putrescit, pars ejus subtilior ac pinguior omnino in flavam convertitur bilem, crassior vero in atrā*: unde medicus ex necessitate cogitur medicamentum exhibere humores illos educendi vim habens, in quos ipse sanguis putrescens, conversus est; tale autem noster pulvis existit, utpote qui beneficio Scammonii humorem biliosum, Antimonii vero atribilarium educat.

Sanguis quando putrescit, in quos humores convertatur.

Pulvis quos educat humores.

Purgatio per pulverem superare vacuationem per venæ sectionem.

Huc accedit, quod quando sanguinem detrahimus, illius uncias decem plus minus exire permittimus. Hoc stante; dico ego, in illis decem sanguinis extracti unciis, quotnam erunt humorum pravorum unciæ? certe quatuor, aut quinque, vel septem, nam reliquæ sunt boni sanguinis. At vero, si pulverem exhibeamus, multas humorum duntaxat peccantium libras exhauriemus. Sed jam satis superque circa primam rationem digressi sumus.

Secunda ratio.

Altera, quam mox subjiciemus, nos vocat. Habet Galenus. 4 de valet. tuen. *c. 4. consimile 2. aphor.* 17. hæc verba, *Id quod omnino alienum est, nulla fieri ratione potest, ut natura sua gratiam recipiat, sed educere id quamprimum est tentandum.* At vitiati humores sunt alieni, quippe quia morbos in corpore nostro producunt, sive sint calidi, ac tenues, sive frigidi, crassi, & viscidi, pulveris autem ope, *tuto, cito, & jucunde*, foràs trahuntur. Ergo rationi quam-maxime consentaneum est, hoc pulvere uti.

Vitiati humores cum sint alieni, quam primum vacuandi.

Pulvis cur alia medicamenta vacuantia superet.

Non negamus, qui alia quoque medicamenta ab Hippocrate, Galeno, cæteris Græcis, Arabibus, & Latinis excogitata, & in usu posita id præstent: at vel multis indigent, ad hoc, ut ipsis tuto possimus uti; vel ex eorum usu alvus adeo stiptica persæpe redditur, ut non nisi post multos dies ad naturalem revertatur mollitiem, id quod iis, qui pulverem assumunt, non contingere videmus, vel usque adeo insuavia existunt, ut multi sint, qui nulla ratione adduci possint, ut ea deglutiant, vel non qualibet ætate, non quolibet anni tempore, neque in multis aliis casibus, de quibus *infra suo loco*. Quapropter possumus (venia mihi danda est) nos pulverem hunc super omnia alia pharmaca extollere.

Tertia ratio. Vacuandum cur in principio. In exitialibus nihil movendum. Coctiones fiunt in vigoribus.

Tertiam rationem colligimus ex iis quæ Hippocrates, & Galen. obsignârunt *2. aphorismorum 29. Cum morbi* (scilicet salutares, nam in exitialibus nunquam movere oportet, Galeno authore *in commentario*, & etiam nos circa *finem quinti capitis* narrabimus) *inchoant* (non in vigoribus, coctiones enim morborum tunc maxime fiunt) *si quid movendum videtur, move: cum vero consistunt, ac vigent, melius est quiescere*: & ratio est, quia (ut subjungit in *sequenti aphorismo*) *circa initia, & fines omnia, (id est, symptomata, accessiones nimirum febrium, & dolores, & fastidium, & sitis (interpretatur* Galenus *in commentario*) *imbecilliora, circa vigorem verò fortiora.* Huic progressui tanquam majori propositioni, ego subinfero minorem: *At in morbis ā materia* (copia, vel qualitate peccante) *adest id, quod movendum est*, nempe materia humoralis peccans: *Igitur in morbis ā materia excitatis, ea, quæ movent, adhibenda sunt.* Quærens autem in *commentario* Galenus, *quæ sint ista instrumenta medicinalia, quæ movendi vim habent, dicit esse debere remedia majora, quæ habentur in arte, venæ nimirum sectionem, & purgationem.* Utrum vero huic, vel illi primus locus sit tribuendus: *in commentario hujus aphorismi* videtur Galenus primas tribuere sanguinis missioni, nam, inquit, *sunt autem hæc* (supple majora remedia) *maxime quidem venæ sectio, nonnunquam verò, & purgatio*; ubi per particulam (*maxime*) venæ sectionem magis extollere videtur, per particulam verò (*nonnunquam*) purgationi detrahere videtur. Verùm enim verò Galenus alio in loco nempe *2. acutor.* aliud agens, cùm eadem de re disputationem instituisset, quæstionem hanc diremit hunc in modum; *venæ sectionem minus quidem auxilium esse, quàm purgationem securius tamen, contra vero purgationem majus quidem auxilium esse, minus securum.*

Venæ sectio & purgatio majora sunt artis remedia.

Cui prima laus tribuenda.

Quærens autem postmodum Galenus rationes, cur periculosa sit purgatio, unam duntaxat *eo in loco* affert, & est, *quod laborantis naturam expertus quis non est, utrum facilis vel difficilis ad purgationem sit*: alibi vero alias; videlicet, *1. aph. 24. quod medicamenta omnia purgantia potestate sint calida, febris vero*) ad quas depellendas Medici potissimum accersuntur, & in quibus profligandis, velut, *sequenti capite*, capite demonstrabimus, pulvis iste plurimum valet) *quatenus febris est, & sui ratione calefacientibus, neq. exiccantibus, sed maxime contrariis, hoc est, humectantibus & refrigerantibus egeat. Insuper quod ægrotus non erit ante purgationem preparatus. Ad hoc enim, ut æger ad purgationem idoneè se habeat, hæc requiruntur*:

Purgatio cur periculosa.

Febris quibus egeat.

Ad purgationem qui sint idonei.

Multa cruditate non laboret;
Tenaces, & crassos cibos non sumpserit:
Extenta, atque inflata hypochondria non habeat.
Neque supramodum calida, atque ignea,
Nec inflammata.

Hæ igitur sunt rationes, vel saltem ad has reduci possunt quæ purgationem periculosam reddunt. Itaut, si aliqua arte, vel ingenio ab hujusmodi periculis purgationem liberaremus, vel aliquod medicamentum purgans reperiremus, quippe quod à dictis periculis immune foret, præsidium in manibus haberemus, non solum venæ sectione efficacius (hoc enim Galenus jam ultro admittit) verùm etiam, vel ex æquo tutum, immo (liceat mihi dicere) tutius: quandoquidem multo plura sunt illa, quæ sanguinis detractionem contra-indicant, de quibus *infra*, quæ nullum purgationi per pulverem impedimentum afferunt. Jam vero existimamus nos purgationem per pulverem nostrum (si serventur ea, quæ id *quinto capite* servanda proponemus) esse tale præsidium, quod quæritur. Et prima ratio non efficit, neque pulveris nostri purgationem impedire potest, quemadmodum in primo scopo, seu animadversione, *capite quinto* ostendetur. Et Galenus ipse *2. acut. 11.* demonstrat, quomodo effugere possimus iis verbis.

Purgationem per hunc pulverem esse immunem à periculis quæ cætera pharmaca afferunt.

Quibus igitur dare quadrabit, his medicamenti tantum propina, quantum in plurimis mediocriter vacuari non novisti, tum sit expertus. Altera ratio nullam habet in pulvere nostro partem; quòd (ut in disputationibus circularibus probare conati sumus, & *inferius* demonstrabimus) non est potestate calidus, & tantum abest, ut febres putridas augeat, quod potius illas (veluti usu, & ratione *inferius* indicabimus) suffocet, cum frigidi & sicci sit temperamenti, est enim, *teste Galeno 4. simpl. 3. 8. simplic. de cinere*, veluti cinis quidam, à quo virginis fomes omnis igneus ablatus est: putredo vero in calido & humido consistit, *teste Arist. 4. Meteoror.* Omitto quod per Galenum *2. acut. 11. in de simplic. medicamentorum facult. medicamenta purgantia, non quia calida, vel frigida sint, purgant, sed quia per experientiam hujus naturæ existere inventa sunt.*

Purgantis medicamenti quantū exhibendum.

Pulverē istum nō esse calidi temperamenti, sed frigidi & sicci. Febres non augere, sed finire.

Purgantia cur purgent.

Objectio.

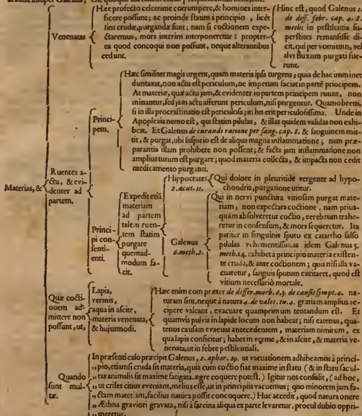
At quispiam posset hoc in loco Galenum reprehendere, quod sibi non constet: quandoquidem modo, ut *2. aphor. 19.* purgationem à venæ sectione superari statuit; modo vero ut 2. *acut.* 11. è contra venæ sectionem à pur-

Purgatio an venæ sectio sit præstantius auxilium. Solutio.

à purgatione. At repugnantia tollitur, si dicamus, Galenum, quando venæ sectionem extollit, tunc pericula, quæ purgationem sequi solent, respicere: quod si vice versa quandoque purgationem magis laudare videatur, id esse intelligendum, dummodo pericula, quæ à purgatione impendent, vitentur.

Quarta ratio. Purganda quando sunt cruda.

Rationibus huc usque allatis possumus & aliam ex Galeni officina *de totius morbi temporib. cap. 3. in fine.* depromptam subjungere. Concedit ipse cum Hippocrate *1. aphor. 22. 24.* cruda esse purganda in principio, quando turgent; id quod uno etiam ore fatentur omnes; at addit insuper Galenus, esse quoque illa eadem cruda purganda, nō modo quando turgent, verùm etiā quando urgent, inquit enim (*interim si res urgeat, etiam purgare* (supple tu) *oportet à principio.* Quęrunt interpretes, quādo res urgeat, quid scilicet sit Urgentia; Genitor meus cū doctissimis Capivaccio, Mercuriali, & aliis respondet, Urgentiā, seu materiā urgentē, esse illam, quippe quæ majus portendit periculum, quam materia turgens, seu furiosa, vel stimulans ab aliis vocata; quæ proinde porgationem magis exigit, quàm illa. Et, siquis quærat quænam sit speciatim & in particulari, ac præcise ista materia urgens, quæ purgationem magis, quam materia turgens indicet, respondent, & bene, esse.

Materias, &

- Venenatas
  - Hæc profecto celerrime corrumpere, & homines interficere possunt; ac proinde statim à principio, licèt sint crudæ, purgandæ sunt; nam si coctionem expectaremus, mors interim interponeretur: propterea quod concoqui non possunt, neque alterantibus cedunt.
    - Hinc est, quod Galenus *1. de diff. febr. cap. 4. 8. meth:* in pestilentia superstites remansisse dicit, qui per vomitum, vel alvi fluxum purgati fuerunt.
- Ruentes actu, & evidenter ad partem.
  - Principem.
    - Hæc similiter magis urgent, quam materia ipsa turgens; quia de hac imminet duntaxat, non actu est periculum, ne impetum faciat in partē principem. At materiæ, quæ actu jam, & evidenter in partem principem ruunt, non minantur, sed jam actu afferunt periculum, nisi purgentur. Quamobrem, si in illa procrastinatio est periculosa; in his erit periculosissima. Unde in Apoplexia nemo est, qui statim pilulas, & illas quidem validas non exhibeat. Et Galenus *de curandi ratione per sang. cap. 8.* & sanguinem mittit, & purgat, ubi suspicio est de aliqua magna inflammatione; nam præparantia illam prohibere non possent; & facta jam inflammatione non amplius tutum est purgare; quod materia collecta, & impacta non cedit medicamento purganti.
  - Principi consentienti.
    - Expedit etiā materiam ad partem talem ruentem statim purgare quemadmodum facit.
      - Hippocrates *2. acut. 11.*
        - Qui dolore in pleuritide vergente ad hypochondria, purgatione utitur.
      - Galenus *6. meth. 2.*
        - Qui in nervi punctura vitiosam purgat materiam, non expectata coctione, nam priusquàm absolveretur coctio, cerebrum traheretur in consensum, & mors sequeretur. Ita pariter in sanguinis sputo ex catarrho salso pilulas vehementissimas idem Galenus *5. meth.* 14. exhibet à principio materia existente cruda, & ante coctionem; quia nisi illa vacuaretur, sanguis sputum excitaret, quod est vitium necessariò mortale.
- Quæ coctionem admittere non possunt, ut,
  - Lapis, vermis, aqua in ascite, materia venenata, & hujusmodi.
    - Hæc enim com præter *de differ. morb. 6. 3. de causis sympt. 4.* naturam sint, neque à natura *4. de valet. tu. 4.* gratiam amplius recipere valeant, evacuare quamprimum tentandum est. Et quamvis pulvis in lapide locum non habeat; nisi eatenus, quatenus causam evacuat antecedentem, materiam nimirum, ex qua lapis conficitur; habet in verme, & in ascite, & materia venenata, ut in febre pestilentiali.
- Quando sunt multæ.
  - In præsenti caso præcipit Galenus, *2. aphor. 29.* ut vacuationem adhibeamus à principio, etiamsi cruda sit materia, quia cum coctio fiat maxime in statu (& in statu facultas animalis sit maxime fatigata, ægre coquere potest.) Igitur nos consulit, (ad hoc, ut crises citius eveniant, melius esse, ut in principiis vacuemus; quo minorem jam factam materiam, facilius natura possit concoquere.) Huc accedit, quod natura onere Æthna graviori gravata, nisi à sarcina aliqua ex parte levaretur, procul dubio opprimeretur.

Vrgentiæ & virtutis, cur non meminerit Hippocrates, quæ tamen in purgatione sunt consideranda.

Neque valet Hippocratem *1. aphor. 22. 24.* nullam de hujusmodi Urgentia mentionem fecisse; propterea quod neque 11. *meth. 10.* de Virtute ullum verbum facit; quæ tamen in qualibet vacuatione consideranda est; quia, si debilis fuerit, nullam feret vacuationem. Si igitur non meminit Urgentiæ; non meminit; quia communiter in administratione cujuslibet vacuationis, hæc simul cum virtute consideranda est.

Quinta ratio. Purgatio adhibenda quando major

Rationibus jam allatis hanc pro coronide addimus, quamve à Galen. *1. aph. 24.* accepimus, & est; quod *quando majorem expectamus ex noxiorum humorum evacuatione fieri utilitatem, quam id, quod necessario consequitur ex purgantibus medicamentis detrimentum (est autem utilitas major, si absque molestia omnis humor noxius, & infestans sit evacuatus) tunc adhibenda esse purgationem.* At vero per pulverem nostrum, pluries (si opus fuerit exhibitum, & servatis servandis, absque molestia (quemadmodum innumerata jam experimenta nos docuerunt) omnis humor noxius, & infestans evacuatur. Utcunque igitur à noxiis, & vitiosis humoribus corpus humanum infestatur, dummodo (ut dictum supra ex Galeno est) *1. aph. 8. 2. aph. 29. 11. meth. 9. 9. meth. 10. de opt. secta 22.* desperatus non sit casus, & vires non omnino prostratæ; ad purgationem cum pulvere nostro, tanquam ad sacram quandam anchoram confugere licebit; præsertim cum (ut retro diximus) insuavitate, qua cætera medicamenta sunt prædita, careat; neque (ut illa) corpus stypticum, vel debilitatum, vel excalefactum reddat; & contra indicationes, quæ alia medicamentorum genera præpediunt, huic pulveri nihil officiunt, veluti qui in *quinti capitis calce* copiose ostenditur.

... putridas pulveris istius beneficio speciatim ... non solum non exprimentis, verum etiam, ... rationi, nec Galeni, nec aliorum Veterum placitis repugnare demonstratur.

CAPUT IV.

QUoniam vero inter medendum quotidie passim videmus, ex convenienti hujus pulveris usu, non aliter ac ignis ex superinfusa extinguitur aqua, sic febres ipsas putridas finiri: ea propter magnum operæ pretium me facturum existimavi, si demonstravero, non modo non experientiæ (hoc enim sensu jam patet,) verum nec rationi, nec Galeni, nec aliorum Veterum placitis id repugnare; immo potius iis perquam maxime consentaneum existere. Utque reliqua prætermittam; accipio, tam resolutivam, quam compositivam curandi febres omnes putridas methodum à Galeno 11. *meth.* diligenter, & caute excogitatam, posteris obsignatam in libro 11. *sua method. medend. cap. secund.* 8. 9. 10. 13. 15. Docet ibi longo progressu Galenus, debere eum, qui febres putridas radicitus evellere in animo habet,

Febrium putridarum curandarum ratio juxta Galeni methodum.

Auferre
- Multitudinem { 11. meth. cap. 13.
- Crassitudinem { ibidem.
- Tenacitatem, seu viscositatem. { ibid. cap. 2. / ibid. cap. 13.
- Obstructionem { In qua est { Faciendum vel id, quod futurum est. { 11. meth. 2. / 10. 14. — Factum. 11. meth. 10.
- Prohibitam transpirationem, { ibid. c. 8. 10. In qua inhibitâ transpiratione est { retinendum. / retentum. { 11. meth. cap. 10.
- Putredinem in qua est { fiens, factum } 11. meth. 8.

Hæ autem quæ sunt ex toto causæ, quæ ad febrem putridam excitandam concurrunt, partim mediate, partim immediate, partim remote, partim proxime, & partim sunt antecedentes, partim continentes seu conjunctæ.

Postea igitur quam hæ omnes causæ rescindendæ, & auferendæ sunt (auferuntur autem per sua contraria) ergo à multitudine indicatur paucitas; à crassitudine attenuatio; à tenacitate detersio; ab obstructione apertio; à prohibita transpiratione, inhibitio, ne retineatur, à putredine inhibitio, ne fiat, & ut facta vacuetur.

Hi ergo sunt scopi, hæ sunt intentiones, hæc denique sunt opera præstanda per indicationem à causa febris putridæ à Galeno locis allegatis, ut 2. *meth.* 7. elicita. Nunc eodem *de marcore* 6. 6. *de valet. tuend.* præcipiente, materias, seu instrumenta reperire debemus, quæ jam dicta opera præstare valeant. Pro paucitate igitur præstanda; proponit Galenus 11. *meth.* 13. 15. 2. *aphor.* 17. 22. 29. 4. *aphorism.* 2. 1. *aph.* 22. 14. *meth.* 7. (& optime sane quidem) cui omnes Arabes, & Latini assentiuntur.

Multitudo ... obstructio ... ratio tollendi. Pulvis noster sufficit ... peroravel superatur ... medicamentis febres putridas causas tollentibus.

[Pro paucitate] præstandâ
- Sanguinis missionem { 11. meth. 13. 15. & 14. ejusdem 7. 2. aphorism. 22. & 4. aphorism. 2.
- Medicamenta subductoria, qualia sunt { lenientia seu minorantia 2. aphor. 29. / solventia 1. aphorism. 22. / clysteres 2. aphorism. 29.
- Inediam 2. aphorism. 17. 27. 4. aphorism. 2. 14. meth. 7.
- Exercitationem, frictiones, & balnea relaxantia. { locis nuper citatis.

Pro crassitudine, attenuationem, & dissectionem per alimenta & medicamenta 11. meth. 13.

Pro tenacitate, vel viscositate, incisionem, ac detersionem, per alimenta similiter, & medicamenta incidentia. 11. meth. 2.

Crassitudo quibus. Tenacitas quibus. Obstructio quibus.

[Pro] obstructionem, quod
- Faciendum, vel futurum est { Inhibitionem, ne fiat. (11. meth. 2. & 10.) nimirum, si compescatur affluxus humorum obstruentium per vacuationem adhibitam per venæ sectionem, medicamenta, & inediam. 11. meth. 14.
- Factum { Apertionem, vel reclusionem per incidentia non valde calida usurpanda, dempta prius multitudine, 11. meth. 10.
  - Obstructione, ut dictum est { vacuatione. / attenuatione, / incisione.

Pro prohibita transpiratione, id est, Quod est
- Retinendum. { Inhibitionem, ne retineatur 11. meth. 10. quod præstabitur amotâ. { Stipatione facta à cutis
  - astrictione { indicatur relaxatio per balneum aquæ dulcis calidæ, & moram in ambiente calidiore } non est utendum fundentibus, nec relaxantibus ante totius corporis vacuationem. 11. meth. cap. 8.
  - densitate { ab hac indicatur rarefactio per relaxantia, ut sunt frictiones ex ol. cam. & balneum aquæ dulcis.
- Retentum { Vacuationem tum per
  - Venæ sectionem
  - Medicamenta ducentia per { Dejectiones. / urinas, / sudores, / & in sensibilem transpirationem. } 11. meth. 8. 9. 10. 11.

Prohibita transpiratio quibus.

Pro putredine, in qua
- Fiens, id est, quod putrescit 11. meth. 8. à quo indicatur inhibitio, ne putrescat per
  - Confirmationem, & refectionem virium. 11. meth. cap. 10.
  - Spirituum refrigerantem per { pulsum, & respirationem } 11. meth. cap. 13.
  - Ventilationem per { Dejectiones, urinas, & vacuationes per aliter } 11. meth. 8. 9. 13. / Pulsum & respirationem.
- Factum, id est, quod jam putruit. 11. meth. 8. à quo, cum sit omnino alienum, indicat. vac. per
  - Sanguinis missionem medicamenta non valde calida ducentia, quo natura vergit, per loca conferentia. Vergit autem natura per { Vomitum, dejectionem, urinas, sudores. } 11. meth. 8. 9.

Putredo quibus.

Hæc

Verum superet quamvul. titudinē tollunt.

Hæc sunt ex toto præsidia a Galeno, & cæteris Medicis hujusque excogitata pro rescindendis sigillatim caussis excitantibus febrem putridam. Modo ad lancem, ac trutinam, quæso, pedententim ipsa cum pulvere nostro examinare incipiamus; ad hoc, ut perspicere valeamus, utrum pulvis iste hac eadem præstet, nec ne, & an efficacius. Igitur quod ad Venæ sectionem pertinet, negare non possumus, quod juxta 2. *aphorism.* 17. 22. 4. *aphorism.* 2. 14. *meth.* 7. tale præsidium non sit exquisita vacuativum, & statim etiam.

Venæ sectio exquisitè ac statim evacuat

Verùm ex altera parte, quod habet contra-indicationes illius usum impedientes; illas nunc omitto, quod proprio loco afferentur. Præterea quando sanguinem evacuamus, secta vena ad libram unam usque, permittimus exire. Quæro ego, cum ista sanguinis extracti libra, quot unciæ vitiatorum humorum detrahuntur? certe quinque vel sex, vel septem; nam reliquæ sunt sanguinis missio per Galenum ipsum 11. *method.* 14. non evacuat absolute id, quod putrefactum est, neque etiam obstructionem curat, non refrigerat, nisi per accidens, teste Galen. 11. *method.* vacuando scilicet succos excalefactos. At vero si ad pulverem propositum animum & oculos conjiciamus, proculdubio perspiciemus, illas contra-indicationes (quemadmodum *suo loco* demonstratur) pulveri nihil officere. Præterea (si justa dosi exhibeatur) non unciæ, sed libræ pravorum educuntur humorum. Ad hæc pulvis absolute vacuat, quod putrefactum est. Obstructionem insuper, & jam factam (quia beneficio *Tartari*, quod aperit, & recludit sua incisione) tollit, & faciendam (quia vacuando humores illorum affluxum compescit) inhibet & refrigerat per se, cum sit cinis quidam, ex quo fomites ignei ex toto ablati sunt, quemadmodum suo loco, ac tempore ostenditur.

A pulvere tamen multis nominibus superatur.

Quod verò ad medicamenta subductoria pertinet, ultro concedimus cum Galeno 2. *aphorism.* 29. 1. *aphorism.* 22. convenire, sed habent & ipsa suas contra-indicationes, sunt ingrata, insuavia, & si de solventibus sit sermo, sunt calida eodem Galeno authore, 1. *aphorism.* 24. non possunt quotidie exhiberi, alvum adstrictam relinquunt, magnam corpori molestiam inferunt, ex quo debile admodum reddunt: ita, ut antequam pristinas recuperet vires, longum tempus requiratur. Contra verò pulvis ab illis contra-indicationibus est immunis, quemadmodum *suo loco* demonstratur, non est ingratus, non insuavis, non est calidus, potest pluries (si necesse sit) assumi, alvum adstrictam non relinquit, corpus non debilitat: ita, ut vires cito reassumat. Quod vero ad inediam spectat, hæc per Galenum. 2. *aphorism.* 17. 22. 4. *aphoris.* 2. 14. *meth.* 7. cui omnes assentiunt evacuat per accidens, hic autem pulvis per se: jam vero efficacius, & præstantius esse agens, quod aliquem producit effectum, per se, & primo, quam id, quod per accidens, & secundario, nemo est, qui nesciat. Mitto exercitationes: non enim cum pulvere isto comparandæ sunt, propterea quod sua excalfactione majus afferunt febricitantibus nocumentum, quam sua vacuatione, juvamentum: ac proinde authores omnes uno ore fatentur, febre putrida laborantes in lecto decumbere debere, contra vero evacuationem in ea omnes (ut *supra* dictum est) tollunt.

Pulvis medicamenta subductoria in purganda febris putrida causa superat.

Superat & inediam. Inedia vacuat per accidens, Pulvis per se. Pulvis superat exercitationes in curandis febris putr.

Quod vero ad balnea & frictiones attinet jam Galenus, 11. *meth.* 9. & alii præcipiunt, & jure quidem optimo, ante totius corporis vacuationem non esse adhibendas, pulvis autem statim ab initio usurpandus est.

Superat & bal. & frictiones

Ecce igitur, quod jam patet, pulverem in paucitate (quæ erat primus scopus) præstanda, non solum æquare, verum etiam non parum alia superare præsidia huc usque administrari solita: ut minime mirandum sit, si (§) Galenus 2. *acut.* 11. (alias diximus) purgationem venæ sectioni proposuerit. Hactenus de multitudine demenda, quæ remotissima erat febris putridæ causa. Accedamus ad alteram nimirum ad crassitudinē. Ad hanc removendam Galenus 11. *meth.* 13. proponit attenuationem per ea, quæ dissecant, tum alimenta, tum medicamenta, & optime quidem: at pulverem nostrum maximam habere & dissecandi, & attenuandi vim, tam certum est, ut demonstratione haud quaquam indigeat.

Pulvis utrum superet quā crassitudinē auferens

Quod spectat ad tertiam febris putridæ causam, quæ erat tenacitas, seu viscositas. Pro hac tollenda incisionem, atque detersionem laudabat Galenum, 11. *meth.* 13. per alimenta & medicamenta. Hanc Galeni cogitationem non possumus & nos non libenter amplecti; & ob id Tartari usum recipimus, ut pote quod mirificè detergat, quemadmodum non solum qui de eo pertractant, verum etiam Fullones, ac Mulieres nos certissimos reddunt.

Pulvis viscositatem perbelle tollit.

Post viscositatem sequitur, obstructio, in qua (veluti *supra* diximus) Galenus 11. *meth.* 10. considerabat, & faciendum, & factum. Pro remotione illius faciendi, 11. *meth.* commendabat (& summa quidem cum ratione) inhibitionem, ne fieret, id, quod 11. *meth.* propriè ad prophylacticem, id est, provisionem pertinet. Inhibetur autem inquit 11. *meth.* 14. istud faciendum, si humorum obstruentium affluxus compescatur: compescitur autem per evacuationem adhibitam per sanguinis missionem, medicamenta & inediam. Jam verò pulverem nostrum in vacuatione præstanda primas obtinere, *supra* demonstravimus. Pro illius vero facti ablatione Galenus 11. *meth.* 10. apertionem, & merito, proponit, vel reclusionem per incidentia, non valde calida usurpanda, multitudine prius dempta. Verùm pulvis iste ratione Tartari, & Antimonii incidit, ac detergit, & ex consequenti apit: idque (ut sæpius inculcatum est) sine calore, & simul quoque multitudinem demit.

Pulvis obstructione tollenda quantum valeat. Inhibitione ad prophylacticam spectare.

Post obstructionem, est prohibita transpiratio, in qua dicit Galenus *loco proxime citato*, adesse & retinendum. A retinendo inhibitionem inquit *ibidem* indicari, ne retineatur; id, quod præstatur obstructione amota per vacuationem, attenuationem & apertionem: quæ quidē omnia pulveris auxilio perbelle simul præstantur. Remedia hucusque in usu posita, nonnulla solam moliuntur vacuationem, ut venæ sectio, medicamenta subductoria, clysteres, inedia, & similia: alia solam attenuationem, cujusmodi sunt dissecantia, quædam apertionem, ut incidentia.

Pulvis perfectè in auferenda prohibita transpiratione.

A retento autem, indicari dicit Galenus ibidem vacuationem per jam dicta instrumenta; quæ ab evacuatione per pulverem nostrum facta, longe superari, demonstratum est.

Post prohibitam denique transpirationem, sequitur putredo, quæ quidem ultima existit; & immediata, & revera continens ipsius febris putridæ causa: quamvis à Galeno 11. *meth.* 9. antecedens nominetur. Sed utcunque sit, in putredine dicebat idem Galenus 11. *meth.* 8. adesse & fiens, id est, quod putrescit, & factum, id est, quod jam putruit. Ab eo quod putrescit, indicari monet 11. *meth.* 10. inhibitionem, ne putrescat.

Putredo qualis sit febris putridarū causa. Quid indicet, & indicata & putredine a pul. præstari... ?

Per

Pulvis velut sal carnes, & pisces, ut à succo, à putred. tuetur.

Per hæc tria nimirum, per

- Confirmationem, & refectionẽ virium, ut ipsæ superantes putredinem succos concoquant.
  - Pro his duobus scopis obtinendis, faciunt pro primo quidem alimenta boni succi; pro altero vero mora in aere frigidiore, sive sit talis natura, sive arte. Pulvis autem iste, quoniam frigidus existit, refrigerare profecto & ipse poterit; cumque rursus sit etiam siccus, putredinem absumere, & prohibere, non aliter ac sal, carnes, & pisces à putredine, per multum tempus præservat. Quo fit, ut multoties, videamus pulverem hunc absque ulla vacuatione sensibili febres sustulisse putridas. Id, quod nulla alia ratione factum putamus, nisi, quod sua siccitate putredinem, vel absumpserit, vel succos à putredine immunes reddiderit.
- Spiritum refrigerantem per pulsum, & respirationem.
- Ventilationem.
  - Hanc præstant inquit Galenus, *11. meth. 8. & 13.* frictiones mediocres rarefacientes; ita ol. camom. aneth. vel amygd. relaxantia. Confert quoque vinum album, & cætera per urinas, aut aliter vacuantia: sic pulsus & respiratio. Quamobrem cum pulvis etiam vacuandi, & refrigerandi simul vim obtineat, ventilationem quoque satis afferre valebit.

Pulverẽ vacuare quod jam putruit.

Postremo ab eo, quod jam putruit, cum *juxta Galen. 4. de valet. tuend. 4. 2. aphorism. 17.* sit omnino alienum, indicatur ex eodem Galeno *11. method. 8.* vacuatio & per venæ sectionem, & per dejectiones, & per vomitum, & per urinas, & per sudores teste Galen. 11. *meth. 8. 9.* Nos autem *supra* indicavimus, quantum vacuatio per hunc pulverem dictas superet vacuationes: hac tamen consideratione habita, quod (si eo modo paretur, quo à principio diximus) sudores, & urinas eliciendi vim propriè non obtineat. Quare si forte natura per has vias criticè semetipsam exonerare tentet, à pulveris exhibitione desistendum erit, Hippocrate præsertim præcipiente, *1. aphorism. 40. quod quæ judicantur, & judicata sunt integre, &c.* At si sudoris, vel urinæ beneficio succi duntaxat tenues, ac serosi educerentur, crassi vero, ac viscidi intus remanerent, qui vel morbum præsentem producere, vel alium excitare, vel recidivam efficere possent; his omnibus malis pulvis iste sua vacuatione occurret.

Animadversiones pro recto Pulveris usu.

CAPUT V.

Instrumenta Medici bene, vel male usurpata quomodo dicantur

QUemadmodum instrumenta, *11. meth. 5. de sanit. tu. x. de marc. 6.* vel materiæ, *de art. medicin. cap. 95.* quibus Medici utuntur ad quamcunque ægritudinem, sive leniendam, sive depellendam: si in tempore, *6. epidem. 1. de medic. art. const. c. 14. 11. meth. cap. 14. &* veluti decet usurpentur, *2. meth. 1.* dicuntur auxilia, præsidia, remedia, & causæ salubres; si vero malè, vocantur causæ insalubres: ita pari ratione, si pulvis propositus veluti decet; & servatis, ut dicitur, servandis exhibeatur, auxilium, præsidium, remedium, & causa salubris verè dici poterit, & illa procul ab omni metu præstabit, quæ in proxime præcedentibus capitibus indicavimus, atque innuimus. Has igitur observationes, seu animadversiones, quas Galenus 11. *meth.* 14. tum scopos, tum capita vocat, reperire, ac perscrutari breviter, & quantum res, de qua agitur, expostulat est operæ pretium. Et quamvis authores multa proponant, videlicet, *An* agendum, *Quid, Quale, Quantum, Ubi, Quomodo. Qua materia, Quo ordine*, & similia, nos tamen in præsenti contenti erimus his.

Animadversiones seu scopi, quales.

& Quot.

Quinque
- In quibus ægritudinibus conveniat pulvis de quo est sermo.
- Quo tempore tum ægritudinis, tum anni, & qua diei vel noctis hora.
- Qua quantitate, & quoties.
- Quomodo, & qua ratione, &
- An aliquid ex iis, quæ contra-indicare solent aliorum medicamentorum, tam Chirurgicorum, quam pharmaceuticorum usum, quo minus ipse accipiatur, sit impedimento.

Animadversio Prima, scilicet in quibus affectibus conveniat.

Quantum pertinet ad primum Diximus, *supra*: idem quoque nunc repetimus; verisimile esse pulverem hunc, quia corpora humana ab humoribus copia, vel qualitate peccantibus, tanquam à fæce purgandi facultatem habet, tuto & cum certa (quantum tamen res humanæ patiuntur) spe usurpandum.

Et in
- Intemperiebus omnibus, dummodo cum materia illæ sint, sive
  - Simplices existant, sive compositæ; æquales, vel inæquales. Unde non mirum, si efficacissimum quotidie experiamur in omnibus febribus humoralibus vocatis finiendis; quemadmodum in præcedenti capite demonstravimus.
- Morbis in mala compositione penes
  - conformationem.
    - meatuum seu canalium & cavitatem
      - repletarum, vel obstructarum ab humoribus
        - tam cum flatu,
        - & vermibus,
        - quam sine.
      - In inanitione vero, vel coalescentia, & similibus pulvis non valet.
  - Magnitudinem non quidem imminutam, sed adauctam, ut in tumoribus præter naturam.
    - cum inflammatione, ut sunt calidi tumores
      - vel per se, ut
        - inflammatio,
        - erysipelas,
      - vel per accidens, scilicet ratione putredinis, ut
        - scirrhus phlegmonodes,
        - œdema phlegmonodes, & similia.
    - vel sine ut
      - scirrhus,
      - œdema,
      - cancer,
      - hydrops, & similes.
  - Numerum, & situm
    - In his pulvis partem non habet.
- Solutio continui, tam à causa externa, quam interna, Quæ solutio est
  - Sensibilis, ut est vulnus in corpore plethorico, vel cacochymo, & ulcus, non quidem cujuscunque sortis, sed quod fluxione tentatur.
  - Insensibilis, ut quando partes
    - tenduntur,
    - gravantur,
    - densantur,
    - rarefiunt
      - Ex humorum, tam simplicium, quam compositorum fluxione.

Ad summam, in omnibus us humani corporis morbis in quibus humores peccant, vel simplices, vel compositi, calidi, vel frigidi, tenues, vel crassi, vel soli, vel cum flatibus, ac vermibus, vel cum tumoribus, præter naturam, vel sine, hunc pulverem utilem esse, quotidie sæpius videmus.

Symptomata sequus morbos, velut umbra corpora.

Symptomatum tres differentia.

Quoniam verò quemadmodum authore Galeno *de differ. sympt. c. 1.* corpora sine umbris reperiri non possunt, ita nec morbi sine symptomatis: ea propter non erit à ratione alienum, existimare, quod ablatis pulveris hujus ope, & auxilio morbis, symptomata quoque ab ipsis nata finiri debere, sive talia symptomata *de differ. sympt. c. 2. 1. de causis sympt. c. 1. 12. meth. c. 1.* pertineant ad actiones læsas, sive ad excreta mutata, sive ad affectus, seu qualitates corporis mutatas.

Intemperies cum humoribus esse duorum generum.

Humores morbos excitantes esse duorũ generũ.

Pulvis quas intemperies, & quos humores respiciat.

Illud tamen haudquaquam silentio prætereundum est, quod cum ex intemperiebus, quæ cum humoribus conjunctæ sunt, aliæ ab illis ex toto pendeant, & foveantur: aliæ verò è contra non ab humoribus, sed potius, ut humores generentur, in causa sunt, cumque ex humoribus, qui morbos excitant, alii teste eodem *4. acut. 76. 1. aphorism. 24.* sint firmati, alii in fluxu, hoc est alii se habeant ut causa antecedens, alii vero ut causa continens, & conjuncta; pulvis hic noster intemperies quidem illas tollet, quæ ab humoribus pendent, quod ablata causa, *2. aphorism. 22. in libros de locis affectibus* sæpenumero & affectus ab illa genitus aufertur, reliquas vero minime, nisi forte humida foret intemperies, hanc enim siccitatis beneficio pulvis removere posset.

Quod si has quoque cordatus, & diligens Medicus auferre in animo habeat ex Galeni præcepto, *2. aph. 22. de art. medicin. c. 89.* humoribus primo pulveris auxilio eductis; contrariis postmodum alimentis, & medicamentis tum extrinsecus, tum intrinsecus adhibitis, adversus intemperiem pugnabit. Ita pariter de affectibus, qui ab humoribus nascuntur, usu venire credendum est.

Hum. firmati, qui sunt velut causa conjuncta, foventur ab iis qui sunt in fluxu veluti à causa antecedente.

Pulvis hic noster, non quidem firmatos, neque eos, qui se habent ut causa continens, & conjuncta, sed qui sunt in fluxu, seu in motu, quive se habent, ut causa antecedens potissimum purgat. Quoniam vero sæpe, ac sæpius fit, ut humores firmati; & qui se habent tanquam causa continens, & conjuncta, foveantur, & conserventur ab iis, qui sunt in fluxu, & sunt veluti causa antecedens, istis igitur pulveris vi extractis; ö, qui in parte relinquuntur, vel à natura, sarcina jam levata, vincuntur; vel arte per retrocessum, vel authore Gal. *13. meth. 9. 21. de art. medicin. 95. 3. 3. epid. 76.* reprimendo, vel avertendo, ac derivando, & per extractionem consumuntur. Et hæc de primo scopo, seu animadversione.

II. de tempore universali.

Quod spectat ad alterum, de tempore. Istud varie considerari potest, vel penes anni tempus, & universale, scilicet, an Vere, vel Æstate, vel Autumno, vel Hyeme: & particulare, nempe qua diei, vel noctis, vel Lunæ motus hora: vel penes ægritudinis tempora universalia pariter, & particularia. Igitur si de universali anni tempore sermo sit: quemadmodum teste Hipp. *6. aph. 47. 7. aph. 13. 1. aph. 15.* Veris tempus ad alia medicamenta exhibenda accommodatissimum existit, propter rationes, quas Galenus, *in comment.* & alii præstantissimi Hippocratis. Interpretes excogitârunt, quasve nunc memorare non est necesse, ita & ad hunc pulverem. Unde, si præservationis gratia exhibendus est, eo præcipuè tempore dandus: Sin præservationis, & curationis ratione, Æstivo etiam tempore eo uti licebit: etenim præterquam quod humores satis fluxiles tunc existunt, viæ sunt adapertæ, ac proinde suo munere fungi perbelle poterit.

Objectio.

Solutio.

Neque obstat, & quod vires Æstivo tempore cæteris partibus sint debiles, & quod in *aphor. 5. Sect. 4.* Hippocrates scriptum reliquit *sub Cane, & ante Canem difficiles sunt medicationes*, propterea quod medicamentum illud non ex iis, quæ vires prosternunt; quandoquidem & lactentes, & mulieres gravidas absque noxa pluries eo uti vidimus, neque caliditate præditus est, quod odore, (*4. simpl.*) ac fere sapore careat, quemadmodum *alibi* demonstravimus, Autumnali, & Hyberno, etiam tempore exhiberi potest, non aliter ac alia medicamenta, ubi necessitas urgeat.

Particulare.

Humores facilius educuntur, quando sunt in motu.

Qua die vel noctis hora pulvis exhibendus.

Humores ofsom motu in fluxionum, & accessionum initiis.

De tempore particulari certa regula assignari non potest: cum tamen certum, ratum ac firmum sit apud omnes, *1. aphor. 22. de totius morb. temp. 2. 1. decis. 9. 8. catatop. 3.* humores facilius, ac promptius educi, quando sunt in motu, quam quando sunt firmati, cumque qualiber diei, vel noctis hora sui motus principium habere possint: hac de causa qualibet diei, vel noctis hora poterit assumi, ea scilicet ipsa hora, qua humores moveri incipiunt: veluti, *de tumor. præter natur. c. 2. 10. meth. c. 6. 13. meth. 1. 3. 4. 14. method. 2. de inæquali int. 6. de art. medicin. 90.* fit in fluxionum, & *2 aphorism. 1. 2. de differ. febr. 11.* accessionum ipsarum febrium initiis, cæteris autem paribus hora matutina seligenda, tum quia ventriculus à cibo vacuus est, tum quia longe etiam distat à nova cibi oblatione, & habemus Hippocratem *2. acut. 12. 23.* monentem, *vel protinus ab accepto pharmaco sorbendum, non in media purgatione: ac ubi purgatio desierit tunc sorbitio detur.*

Pharmaco assumpto quando sorbitio danda.

In pulveris assumptione Luna spectanda.

Propter eandem quoque rationem fit, ut facilius munus suum pulvis absolvat, si in pleniluniis vel noviluniis, vel quartis porrigatur, quam si in interluniis, quia in istis humores potius quiescunt, in illis contra potius cientur.

Pulvis quonam tempore dandus.

Remedia majora esse vena sectionẽ & purgationẽ.

Hæc cum non in vigore, sed in principio exhibenda.

Idem quoque sentiendum esse videtur de ægritudinis tempore, tam universali, quam particulari: melius enim est circa initia pulvere uti, quam aliter Hippocrate præsertim authore *2. aphorism. 29. & 30.* ubi Galenus *in commentariis* pulcherrime digrediens hæc habet: *Circa initia morborum, in quibus speramus, ægrotum convaliturum, tentandum est majora afferre remedia, sunt autem hæc, maxime vero vena sectio, nonnunquam vero & purgatio, quorum neutrum oportet in vigoribus adhibere, coctiones enim morborum tunc maxime fiunt. Ut igitur hæ citius eveniant, melius est in principiis evacuare, quo minorem jam factam materiam, facilius natura possit concoquere.* Quæ si vera sunt, quemadmodum verissima, tunc erit ad pulverem dandum tempus oportunissimum, quando morbus humoralis incipit, principii nomine accepto, non solum de principio universali, verum etiam particulari.

In accessionibus abstinendum à cibo.

Neque obstant aphoristicæ Hippocratis sententiæ *1. aphorism. 11. & 19.* quibus præcipitur, *in accessionibus abstinere oportet.* Non obstant, inquam hujusmodi sententiæ, propterea quod (ut in explicando quarti argumenti exitu *inferius* fuse lateque demonstrabimus) de alimento, non autem de pharmaco enunciatæ sunt. Accedit, quod si quando materia turget, vel urget, tunc est (quemadmodum *supra pag. 46.* ostendimus) purganda. Jam vero in febrium accessionibus id fit: Eo igitur potissimum tempore pulverem exhibere debemus.

In accessionibus materia turgere, & urgere.

Quod autem in accessionum principiis materia turgeat, & urgeat, vel se habeat, ad modum turgentis, vel urgentis, illinc facile quis colligere poterit, quod (ut mox dictum est) materia tunc movetur, & in isto motu periculum imminet, ne in partem aliquam principem, vel principi consentientem ruat, immo non raro ruit: ut quando vel in cerebrum rapitur, ex quo delirium, cataphora, vel aliquid simile gignitur: vel in cor, unde pravæ pulsuum differentiæ, animi defectus, & similia: vel ad pectus, unde aliqua spirandi difficultas, tussis vel ad ventriculum, unde cardialgia, singultus, sitis, inappetentia, vomitus, & id genus, vel ad intestina, unde tormina, & aliquis pravus alui fluxus: Quod si accessiones istæ fuerint febrium intermittentium, præter turgentiam, & urgentiam: aderit & altera conditio ex iis, quæ purgationem statim exigere supra *suo loco* demonstravimus, nimirum *materia, quæ concoqui nequit.* Etenim cum in talibus febribus putrescant humores,

In febribus intermittentibus humores non concoqu. sed expelli. Tab. 1.

res in toto corporis habitu, & carnibus, ibi concoqui non possunt, sed vacuantur vel per sudorem, vel per vomitum, vel per dejectiones, vel urinas, id quod, præter Galeni testimonia, Parens meus luculenter sane definivit in *Tabulis de febribus* jam prælo commissis, & ob publicam utilitatem in lucē editis, & usus etiam & experientia quotidiana demonstrant. Mitto, quod materia, quæ facit accessiones, est etiam multa: quo in casu habemus Galeni præceptum *superius ex 2. aph. 29.* etiam insinuatum vacuationē in principio, cruda quantumvis existente materia, esse adhibendā. Quamobrem si salutis humanæ studiosi è certo sensu, & vero, nō malevolentia, & livore impediti, his de rebus rectum ferre voluerint judicium: certo scio, ipsos pro rato habituros, pulverem eo potissimum tempore ægrotantibus porrigendum esse. Rationes autem, propter quas vacuatio, non per alia medicamenta, quibus ad alvum subducendam passim utimur, eo tempore molienda sit, sed tali duntaxat pulvere inferius suis locis afferuntur *in principio capitis*, nimirum *sexto*, ubi *tuto, cito, & jucunde* pulverem hunc suo munere fungi declarabitur: nec non in *cap. 7.* quando quartum argumentum etiam, atque etiam prometur.

De quantitate, in qua pulvis exhibendus est, & quoties (quib. de reb. tertio loco disputandum ab initio proposuimus) illud in primis animadversione dignum existimamus, quod Galenus quoque *2. acut. 37.* & Hippocrat. annotârunt, nimirum *singulorum præsidiorum quantitatem artificiosa egere conjectura: artificiose autem conjicere Viri esse, qui vires omnium, quæ in arte sunt, didicerit, memoriæ mandaverit, atq; diligentia omni adhibita sese in operibus Artis exercuerit, paucos tamen tales existere inquiunt.* Unde non mirum, si religiosi admodum sint Medici in præscribenda potissimū medicamentorum purgantium quantitate, & ratio est, *quia vacuatio humorum peccantium, neq; ultra, neque 1. aphor. 3 infra modum facienda est: quia si ultra modum fiat, periculosa est, cum omnis immodica vacuatio non minus immoderata repletione sit periculosa: si infra agitantur magis, magisq; humores, & magna in morbis, præsertim acutis, nascuntur offensæ.* Quamobrem præcipit Galenus *2. acut. 11. ut respiciamus humorem superabundantem, & naturam, hoc est, & vires hominis, qui debet evacuari, & rursus an sit homo ex iis, qui difficulter purgantur, an ex iis, qui modico sumpto medicamēto purgantur copiosē? Denique, ut quam minimum errare contingat, consulit, ibidem, ut quibus medicamentum dare quadrabit, iis tantum propinetur, quantū in plerimis mediocriter tum vacuari novimus, tum experti sumus.* Unde, ut ad pulverem nostra se referat oratio, novimus, & experti sumus, Scammonii modo, quod dictum est, parati, & quod tenues, calidosque humores educere diximus, dosim esse à granis sex ad sexdecim usq;, vel decem & octo & viginti in iis, qui difficulter purgantur.

Scammonii Dosis.

Antimonii verò similiter, ut dictum est, parati, à granis quatuor ad duodecimusq; vel quatuordecim, & sexdecim in iis, qui difficulter purgantur. Ubi vero ex æquo uterq; abundet humor, tunc dimidia dicti Scammonii dosis, scilicet grana octo, vel decem, & dimidia pariter Antimonii, scil. grana sex vel octo simul accipienda est. Tandem ubi aliter alterum superat humorē, tunc pro ratione humoris superabundantis, medicamenti quoq; ipsum respicientis quantantitas augenda est; ut exempli gratia: Si bilis pituitam, vel succum melancholicum superet, dentur Scammonii grana quatuor, vel quinque.

Antimonii Dosis.

Illud tamen, quod unius anni spatio jam observavimus, haudquaquam silentio involvemus; & est; posse nos, ac debere præscriptam Antimonii, & Scammonii dosim ad tria usque grana excedere; ut verbi gratia exhibere ipsius Antimonii ad grana usq; viginti; Scammonii vero ad grana usque viginti duo; id, quod ea ratione fortasse factum est, quod Pharmacopolæ majori cum diligentia, & magis exacte nunc, quam prius pulverem hunc parent.

Quod verò ad Tartari dosim pertinet; hæc proportione respondere debet jam dictis, scilicet, à granis duobus, ad quatuor, vel quinque, vel sex.

Tartari Dosis.

Quoniam vero lactentibus, etiam dari potest, qua dosi ipsis iste pulvis exhibendus sit, referre non gravabor. Illustrissimus Comes puerulis trium mensium febre acuta correptis, Scammonii grana tria, & Antimonii duo simul dedit. Nos vero grandioribus, qui annum jam accesserunt, Scammonii grana quatuor, Antimonii tria, ac Tartari duo exhibuimus, & purgatio optime cessit.

Lactantibus qua Dosi Pulvis dandus. Grandioribus.

Erat alterum circa quantitatem explicandum: Quoties usurpari pulvis possit, an una vice tantum, vel pluribus. Sed breviter diximus, si affectus (si verbi gratia febris aliqua ex humoralibus) sumpto semel pulvere non cesset, quando iterum affectus repetet, & nos rursus pulverem secundo dabimus: si tertio adhuc affectus revertatur, & quarto, & quinto: pulverem exhibebimus pariter, tertio, quarto, & quinto, dosim semper singula quaque vice minuendo: propterea quod in primis diebus humores beneficio pulveris moventur, & agitantur, quo fit, ut à qualibet postea vel exigua ejusdem pulveris quantitate facile foras trahantur.

Pulvis quoties dandus.

Quod si forte pulvis prima vice exhibitus parum, vel nihil effatu dignum eduxerit, quando pulverem secundo exhibebimus, dosim tantum augere debemus, quantum necessarium sit ad alvum solvendam. Verum enim vero licet (si casus expostulet) toties tuto repeti possit: nos tamen ex eo tempore, quo pulvere uti cœpimus, nunquam contigit, ut ultra tertiam exhibitionem ad quartam, vel quintam, devenire coacti fuerimus; nam plurimi semel tantum accepto pulvere, alii bis, perpauci tertio convaluerunt.

Quoad modum. Si vera sunt quemadmodum verissima, quæ Magnus Hippocrates *in aphorism. 9. Sect. 2.* scripsit; *corpora nimirum, cum quispiam purgare voluerit, oportet fluida facere:* & quæ Galenus *in penultimo coment. aphorism. quod quando purgantibus medicamentis usuri sumus, occasionem arripiamus parandi humores ad fluxum, & aperire foramina, per quæ debet purgatio fieri;* & quis est, qui non videat, utile fore ante pulveris exhibitionem, hæc omnia respicere? & sumpto una vice pulvere, si affectus adhuc perseveraverit, interquiescere expedit, & interim humores majori studio, ac diligentiâ præparare, & victus ratione, & medicamentis appropriatis, syrupis nimirum (dummodo nauseam non afferant,) vel aquis, seu decoctis, apozematis, juribus, alteratis vocatis, & antidotis.

IV. de Modo. Preparatio ante Pulveris exhibitionem.

Quibus pro occasione peractis ad pulveris exhibitionem tali forma deveniendum est: puerulis trium mensium cum lacte propinetur, iis, qui pane in aqua decocto utuntur, in primo panatellæ, ut dicunt, cochleari: adultis cum jure: febricitantibus in accessione quidem cum aquæ hordeaceæ modico, extra accessionem vero cum ptisana (quemadmodum Veteres & præsertim Galen. *13. method. 15. Hippocrat. li. de alimento Elleborum, epythymum, polypodium*, & similia exhibebant,) sunt, qui cum aquis affectui destinatis, alii cum vino. iis, qui conservis vocatis delectantur, dari poterit cum *conserva ex acido citri*, vel *violarum*: iis, qui aliquo laborant alvi fluxu, cum succ. rosi. iis, quibus à capite vel artubus trahere in animo est, cum pil. affectui destinatis media portione, & dimidia istius pulveris: iis denique, quibus à renibus, jecore, utero, cum *cassiæ pulpa*: aliis, aliter utcunque. Qua in re cætera omnia pharmaca superare videtur, quæ usque adeo insuavia sunt, ut nec pueri, nec grandiores, præsertim qui delicati sunt, ea nedum deglutire verum neque recordari patiantur; contra vero pulverem nostrum absque ulla difficultate sorbent.

Pulveris exhibendi varii modi. Pulvere istum superare omnia alia medicamenta. Post pulveris assumptionem quid agendum.

Pharmaco autem assumpto per horam quiescendum, in qua si somnus obrepat, dormiendum, unde vigilandum: & si quis optet medicamentum facilius munere suo fungi, corpus juxta Hippocratis decreta *4. aphorism. 24. 15.* moveat. Cibum vero non nisi celebrata purgatione capiat, quod eodem authore *2. acut. 12. 13.* ab assumpto pharmaco, ut *supra* monuimus, & in media etiam purgatione, neque potandum, neque sorbendum. Quod si pulvis non eam excrementorum copiam eduxerit, quæ opus esset, altera die clyster aliquis injici poterit, velut fit de aliis medicinis, vel iterum pulvis accipi in majori dosi.

De contra-indicationibus, quæ pulveris nostri usum remorantur, nulla alia præter virium prostrationem, mihi sese offert, hæc enim Galeno teste *10. de opt. sect. 22.* cui omnes consentiunt, neutram fert vacuationem. Nec mirum, quandoquidem quibus vires deperditæ sunt, jam desperati sunt: & ubi salus desperata est *11. meth. 9. 1. aphorism. 8. 2. aph. 29.* agendum non est, ne infamentur præsidia, quæ multis fuerunt, & futura sunt saluti. Cætera vero, quæ aliorum remediorum vacuantium, tam Chirurgicorum, quam Pharmaceuticorum prohibent usum, huic pulveri handquaquam repugnant.

s De contra indicationibus. Vires prostratæ tum jam quæ contraindicant eam pulveri vero. Salute desperata non agendum. Contra indic. aliorum remediorum vacantium usum, pul. non esse impedimento. Purgationem vena sectionem superet concl. Pulv. esse medica. max. utile, tutum, nec insuave.

Contraind. remediorũ vacuantium usum quæ sint; eaque non impedire pul. exhibitio. demonstr.

Nam:

- (1) Ætas, quæ non admittit — Sanguinis missioné à 14. anno infra neq; ultra septuagesimũ. Nec (f) medicamenta solventia dum lac (l) fugitur. — Pulveri nostro locum dat. Neq; obstat locus Hip. (s) & Gal. quia loquuntur de elaterio, (s) tithymalo, (s) Scammonio veterum, quæ sunt validissima, pulvis autem noster mitis.
- Anni tempus, quod prohibet — Sanguinis (t. v. x.) missionem tum æstivum, tum (v) hyemale. Et pharmaci (y) assumptionem — Pulverem admittit, quia non excalfacit, & vias exse appetit, quemadmodum ex parte demonstratum jam est, & etiam demonstrabitur.
- (2. A.) Gravitas quæ non fert — (z) sanguinis missionem neque (A) pharmaceum — Pulverem vero primis mensibus facile tolerare vidimus.
- Alvi (v) fluxus, & vomitus in febribus utramque vacationem prohibent — Pulvis hic noster vacuans humores, vomitum, & fluxum concitantes, utrumque affectum supprimit: nec mirum, postea quam vomitus (x) vomitum, & fluxus (x) fluxum curat, quemadmodum rhabarbarum tostum, & aquæ thermales salsæ.
- Cruditas (a) quæ utramque vacuationem respuit, non pulverem ob Antimonium, quod humores crudos feliciter educit.
- Morbus (b) frigidus, qui neutram pariter ferre potest vacuationem — Pulvis autem noster ex Antimonio cum Tartaro (dummodo talis morbus ab humoribus pendeat) ipsum profligat.
- Viatici (c) humores in primis viis venæ sectioni repugnant. At commode per pulverem educuntur.
- Timiditas, (d) quæ non raro est in causa, quo minus vena tundatur, pulveris assumptionem non formidat.

r ex meth. 14. 13. curand. rat. per sang. 13. 4. de victu 4. 2. curat. pag. 1. 34. lex D. de vic. l. 1. 1. 4. com. s 5. 6. epid. 51. t 4. acut. 29. v 2. ad Glauc. 10. x 1 aphorism. 6. aphor. 47. y 6 aphorism. z 5. aph. 31. A 4. aph. 1. a de curand. ratione per sang. miss. 22. meth. 1. Aph. 22. 29. b 3. de loc. aff. c 4. de val. et de cur. rat. per sanguin. miss. d 4. de vict.

Quibus quidem hunc in modum se habentibus, non mirum si Galenus *2. acut. 11.* purgationem per medicamentum sanguinis missioni comparans, illam dixerit majorem certe utilitatem afferre, hanc vero securiorem esse, & rursus si loco sanguinis missionis substituerit largam alvi subductionem. Quamobrem si pericula, quæ à pharmaci sumptione impendent, auferantur, quæ auferuntur, si pulvis paretur eo modo, quo dictum est: & si servatis servandis exhibeatur, medicamentum perquam maxime utile, tutum, nec insuave in manibus habebimus.

Quibus argumentis nonnulli ad pulveris usum improbandum utantur.

CAPUT VI.

QUanquam non solum experimentis verùm etiam rationibus satis superque (nisi me fallit animus) demonstrabimus *superiori capite secundo, tertio, & quarto* pulverem hunc nostrum omnes humani corporis humorales ægritudines profligare; *tuto*, quia nullam vel perquam maxime exiguam infert molestiam, neque debilitat, neque alvum stypticam reddit, si servanda serventur; *cito* quia si non unicâ vice assumptus, saltem secunda, vel quarta; ad summum quinta voti compotes nos reddit; *jucunde*, quia non deformis colore, non fœtidus odore, non insuavis sapore existit: ac proinde inter præsidia saluberrima, præstantissima & efficacissima, quæ ve *attestante Gal. 1. de sanitate 11. 9. catatop. 2.* Pæoniorum, ac manuum Dei nomen jure. & illo quidem optimo, sibi vendicare possit: *6. catatop. 3.* nihilo tamen minus non defuerunt; nõ desunt; neque deerunt (non me latet) ingenia, quæ pulverem hunc parvi facere, contemnere, irridere, damnare, & non modo (ut ita dicam) sibilis; sed etiam convicio è Medicina explodere nunquam desinent.

Pulvis cur tuto, cito & jucunde suo munere fungi dicatur.

Pulveri esse medicamenta vere pæoniorum, & (ut dicũt) manuum Dei.

Et equidem (ut liberè fatear) horum cogitationes non accuso, sed libenti animo excuso, quod in hac fovea, in quam isti incidunt, & incisuri sunt, ego quoque obrutus eo usque jacui, quousque experientia, & usu quotidiano certior sum factus, pulverem hunc, ea, quæ dicta sunt extra ludum, & locum vere præstare. Sed, quod illis vitio dandum crediderim, est, quod postea quam nullus præterit dies, in quo varios, & diversos ægrotantes à variis, & diversis ægritudinibus, humoralibus tamen, pulveris istius auxilio amissam valetudinem recuperare vident, litigiosiores tamen ipsa lite, & pertinaciores ipsa pertinacia, nullo pacto adduci possunt, ut assentiri velint, & experimentis, & rationibus jam supra allatis; quinimo tenebras, & caliginem rebus clarissimis omni ope, & studio obducere nituntur, ut eos etiam, qui in hac re operam consumunt, quasi inutilia tentantes, reprehendant. Sed age ipsos jam loquentes audiamus.

Detrahentium excusatio.

Accusatio.

Dicunt nonnulli, se pulverem exhibuisse, nec tamen vidisse profligatos morbos. *Alii* dicunt, in nonullis ægrotantibus juvamentum quidem attulisse, in aliis vero tormina excitâsse. *Alii* morbos hoc anno suapte natura salubres fuisse, & qui sua sponte, quolibet etiam minimo auxilio soluti fuissent. *Alii* se hucusque sine pulvere medicinam fecisse, sic etiam in posterum facturos. *Alii* pulveris usu veterum præcepta, & universam medicinam hunc usque rite legitime & sancte usurpatam funditus everti; ut mirandum non sit, si in Xenodochio Florentiono, in quo ex Serenissimi Magn DUCIS mandato pulveris usus intromissus fuerat, nunc dimissus jam sit. Ad hoc autem, ut demonstrent pulverem hunc medicinam destruere, pluribus utuntur argumentis, longum esset singula persequi, quare nos, quæ majoris momenti esse videbuntur, saltem ad quæ cætera quoquo pacto reduci posse videntur, duntaxat afferemus.

Detrahentium objectiones. 1. 2. 3. 4.

Eorundem Argum.

¶ *Pri-*

Primum igitur argumentum, quod ab ipsis pro Achille habetur, ut in sequenti tabella pingitur, formari potest.

Primum Arg. Purgatio in quibus morbis, & quando conveniat.

- Morbi vel sunt
  - Acuti, qui vel sunt
    - sine inflammatione.
      - In istorum (h) principiis non esse purgatione (h) utendum (nisi materia (h) turgeat, rarò autem turget) quia materia (h) est cruda, quo tempore aliquid bene (h) evacuare est (i) impossibile, probant & Hipp. (h) & Gal. ut universus fere Medicorum chorus: siquidē oportet (i) coctionem præire, subsequi (i) vero discretionem, & postea (i) evacuationem, ut bona (i) sit crisis.
    - cum inflammatione.
      - (k) Viscerum generatim.
        - In his etiam haud quaquam (k) à principio purgationem esse adhibendam, aperte docent Hippocrates (k) & Galenus, & universa Medicorum schola tum propter rationes, quas (k Hippocrates in littera adduxit, tum vel maxime, quia materia collecta, & impacta in inflammatione non cedit medicamento.
      - Jecoris speciatim.
        - In hac etiam (l) Gal. & alii omnes Græci, Arabes & Latini monent, in principio nullo pacto pharmacum exhibendum, tum, propter jam dictas rationes: tum, quia magis, magisque irritaretur inflammatio.
  - Longi.
    - In his vero coctionem semper expectandam esse (m) Galenus *1. aphorism. 24.* expresse præcepit.

h 1. aphorism. 22. 24. 4. aph. 1. de crisibus, 6. de totius morbi temp. 2. 3. in pri. pro ει. 37. 2. acut 11. 4. acut. 21. 22. 38. i 4. aph. 22. k 4. acut. 21. 22. l 13. meth 11.

Quæ quidem omnia, si vera sunt, prout verissima esse, nemo inficias ire potest quando & rationibus, & authoritatibus confirmata sunt. Ergo necessario fatendum erit, in morbum principiis nunquam pulverem hunc habere posse locum, nisi quando materia turgeat, quod raro admodum fit.

2. Arg.

Alterum argumentum est. Si purgatio per talem pulverem in omnibus morbis humoralibus adhibenda esset: ergo nonnunquam Hippocratis & Galeni sententiæ locus in Medicina exercenda dabitur, quandoquidē, in dictis morbis fere semper materia vel turget, vel urget, & consequenter receptissimum illud oraculum vanum, & superfluum erit.

3. Arg. Medicus est Naturæ ministrator, & æmulus, non imitator.

Tertium argumentum. Medicus est naturæ minister, & æmulus, teste Galeno. *2. 1. epid. 45. 51. in præception. 28. de art. medici 87.* ipsamque bene operantem semper imitari debet. *1. aphor. 21.* At vero per Galenum, *4. aphorism. 22. quo in tempore a causis quidem morbum facientibus natura gravatur, adest autem cruditas humorum, tunc aliquid bene evacuare est impossibile: siquidem oportet coctionem præire, subsequi verò discretionem, ut bona sit crisis.* Ergo neque Medicus, dum non est cocta materia, nec discreta, quicquam moliri debet, quia non habet naturam adminiculantem, febres adaugeret, ægrotantis vires magis magisque debilitatas redderet, aliaque prava symptomata induceret.

Natura quando utiliter vacuet.

4. Arg. In accessionibus esse abstinendum.

Quartum argumentum est; *In accessionibus abstinere oportet.* Hipp. *1. aph. 11. & 10.* Galeno, & aliis authoribus consentientibus: At per vos, pulvis iste in accessionib. exhibendus est: Ergo receptissimum illud præceptum haudquaquam servabitur. Quintum. *Præsidium respiciens è directo primo, & per se plethoram est sanguinis missio* per Galenum *2. aphor. 8. 9. aphor. 31. & 47.* & sexcentis in locis: immo *11. meth. cap. 15.* dixit: *Saluberrimum est in febribus venam incidere, non continentibus modo, verum etiam aliis omnibus, quas putrescens humor concitat.* Addo etiam eundem Galenum *2. acut. 11.* comparando (quemadmodum retro dictum est) sanguinis missione cum purgatione per pharmacum; illam extulisse tanquam securius præsidium, hanc vero depressisse, tanquam minus tutum. Igitur purgatio dimittenda, & ejus loco venæ sectio substituenda.

5. Arg. Plethoræ & febrium putridarum remedium saluberrimum.

Purgatio an venæ sectio sit præferenda.

6. Arg. Lactentibus, & prægnantibus purgationem non convenire.

Sextum: Quia purgationem per hujusmodi pulverem diximus convenire etiam pueris lactentibus. Contra est Hippocrates *5. in 6. epid. text. 35.* quippe qui expressissimis verbis *elaterium* interdicit pueris: & Galenus, *in contrario* non solum *elaterium*; verum etiam *scammonium*, *tithymallum*, & *Elleborum*. Quamobrem infantulis non erit ullo pacto iste pulvis exhibendus. Huc accedit, quod iidem Authores *4. aphor. 1. 5. aphor. 29. 3. in 1. epid. 30.* prohibent, utero gerentibus purgationem per pharmacum infra quartum mensem, & ultra septimum: &, si eam admittunt, id faciunt duntaxat, si materia turgeat: nos autem diximus indiscriminatim, & indifferenter quolibet graviditatis mense pulverem posse tuto exhiberi.

Septimum nonnulli addunt. Medicamenta omnia purgantia esse calida, id quod Galenus apertissimis verbis indicavit, ut vel alibi, ita vel potissimum *primo aphorismorum Commentario 24. 2. de alimen. fac. 11.* & etiam acria. Quapropter si pulvis iste purgandi vi præditus sit, calidus ut sit necesse est. Et si calidus, qua fronte in morbis acutis usurpandus, qui calidi sunt, & a quib. febres *1. aph. 7. 7. aph. 19. 5. aph. 30.* inseparabiles existunt; quæ similiter quatenus febres, *1. aph. 24.* & sui ratione non calefacientibus, neque exiccantibus, sed maxime contrariis, hoc est, humectantibus, refrigerantibus egent?

7. Arg. Purgantia esse calida. Pulveris calidum. Febres à morbis acutis inseparabiles.

Ad octavi argumenti constructionem, nonnullis ansa nata est ex eo, quod viderint nos dejectum erigere animum eorum, qui pulverem nostrum formidantes, tanquam medicamentum nimis igneum, ipsis demonstrando pulverem hunc, nedum calidum, sed potius frigidum esse his rationibus, etenim si calida sunt illa per Galenum, *4. de simplic. medicamentorū facult.* quippe quæ, vel valde odorata sunt, vel amara, vel acria. Profecto cum pulvis iste & odore careat, neque sit dulcis, non salsus, non acer; ex necessitate sequitur, non calidum, sed frigidum esse. Huc accedit, quòd pulvis iste nihil aliud est, quam cinis quidem ex ustione Antimonii, Scammonii, & fæcis vini. Jam vero cineres omnes Galeno authore *4. simpl. 3. 8. simpl. c. de cinere 9. simpl. 1. (dummodo ab eis, aliquid veluti fomes quidam igneus, ἰμωύχομα Græci vocant; per exiguas part. dispersum, fuerit auferatur) terrenι sunt, ac frigidi.*

8. Arg.

Pulverē frigidum esse demonstratur.

Pulveris descriptio

Cinis calidus sit an frigidus extet.

Docens postmodum Galenus, quomodo fomes ille auferatur, dicit, *si cineres aqua macerentur, si enim aqua per quam corpora modice rata coletur, fit, ut calidæ acresque partes una auferantur, reliquumque quod est, non amplius calidum sit, nempe quod igneas suas particulas in aquam (lixivium postea dicitur) deposuerit.* At vero præter hunc modum auferendi ex cineribus calidas, acresque partes Chymici luis amolitionibus & alium machinati sunt, nimirum per ustionem cum sale nitro, vel fumo sulphuris.

Lixivium quomodo fiat.

Etenim quando à medicamento aliquo acrimoniam demere in animo habent, modo, quō dictum est, eò usque ipsum igne combunint, quo usque acrimoniam deponat. Voti autem compotes reddi docet rerum magistra experientia: si quidem gustu percipiunt medicamentum ex toto acrimoniam perdidisse, quod si acrimoniam adhuc retinuerit, signum est, medicamentum non recte paratum esse. Unde (quod obiter dictum sit) Gerardus Tanius Florentinus, Serenissimi nostri Pharmacopola, qui de illius mandato judicium ferre debe-

Acrimonia quomodo à medicamentis auferatur.

debebat, utrum pharmacopolæ, in pulverem paraverant, bene, an male id præstitissent, præter gustum ad hanc rem determinandam nulla alia regula usus est: in quo enim pulvere acrimoniam percipiebat, ipsum rejiciendum, in quo vero nullam, retinendum. Hæc tamen nihil officere, nihil obstare dicunt Adversarii, qui pulverem calidum esse putant. Utuntur autem ad hoc demonstrandum his Galeni verbis; *9. simp. 1. sane combustorum omnium nullum plane est frigidum: relinquitur enim in illis veluti ἐμπύρευμα, hoc est, igneum quadam, nam ita vocabat Aristoteles*, hæc Galenus.

Pulveri calidum esse. quod ostendere videatur

Sed possent hoc idem confirmare ex sententia Aristotelis, quippe *secundo de part. anim. cap. 2. in fine*, ita scriptum reliquit. Adusta fere omnia aliquid habent caliditatis, ut calx, cinis, sedimenta animalium, &c.

Nonum arg. Pulveres alii utrû affingi possint.

Nonum. Sunt etiam nonnulli, qui pulverem hunc contemnunt, ac despiciunt, hac ducti ratione. Sylvam, inquiunt, habemus medicamentorum, tam flavam, quam atram bilem, & pituitam, tam tenues, quam crassos, tam calidos, quam frigidos humores elective ducentium. Igitur si istis *Tartarum* quoque insuper addamus, sive pro correctivo (ut dicunt,) sive pro adjuvanvo, non deerunt medicamenta, quibus passim uti poterimus ad ægritudines humorales pariter tollendas, non aliter ac fit de pulvere proposito; etenim si *sena*, verbi gratia, vel *epythymo Tartarum* conjungamus, nonne medicamentum in manibus habebimus ad humorem melancholicum educendum? ita si *rhabarbaro*, vel *agarico* idem *Tartarum* addamus, nonne medicamentum effingemus ad bilem, & pituitam contrahendam?

Decimũ arg.

His novem argumentis ego decimum adnecto, quod ex pulcherrimo Aristotelis loco, *1. sect. Problem. 43.* quasi thesauro deprompsi. Disputans longo processu summus ille Philosophus (quem tanquam naturam ipsam loquentem admirari, & audire tenemur) de medicamentorum purgantium natura, & facultate; summa cum ratione demonstrat, ad hoc, ut medicamentum aliquod purgare dicatur, duas in ipso, ut simul conspirent, conditiones, operæ pretium esse: *altera* est, ut illud à calore nostro nulla ex parte concoquatur; *altera* verò, ut facile diffundi, ac dispergi per venas possit: ea enim, quæ nullo pacto à calore nativo vinci possunt, ubi à ventribus effunduntur, & per venas, & per semitas easdem feruntur, quibus permeat cibos; mox verò (inquit Aristoteles) cum nihilo concoqui potuerint, sed victrice præstiterint potentia, relabantur, & quæ sibi obsistunt (ob pulcherrimum dictum, & tanto Philosopho dignum,) secum detrahunt: quæ res purgatio vocitatur. Hoc posito infert Philosophus. *as vero & argentum, & cætera generis ejusdem*, hoc est (ex communi omnium sententia) metallica omnia medicamenta, quale est, nemine refragante nostrum Antimonium, & *si concoqui à calore animalium non possint, & consequenter altera ex duabus conditionibus prædita sint: tamen quòd resolvi à ventribus, & venas permeare nequeant* (& erat altera in cathracticis necessario requisita conditio) *purgandi vim non obtinent.* Cum itaque *Antimonium* nostrum in metallicorum Medicamentorum censum irrepserit, de Aristotelis sententia, forti ratione firmata è purgantium numero merito erit funditus delendum.

Purgantium natura ex Arist.

Metallica utrum purgativa sint.

Postremo, antequam propositorum argumentorum exitum explicare aggrediamur: scrupulum quendam tenuissimum, qui adhuc residere videtur, nullo pacto occultandum esse decrevimus: dicere enim aliquis posset. Si pulvis iste (quemadmodum retro demonstravimus) est quidam cinis: ergo siccandi vi non poterit non esse præditus. Jam vero si talem habet naturam, quanam ratione in febribus locum habere poterit, in quibus humida esse exhibenda, Hippocrates *1. aphorism. 16.* palam præcepit? Et rursus, qui fieri poterit, ut corporis nostri vires non evertat, ac depopuletur, si caloris nativi pabulum, quod est humidum radicale vocatum absumit? *4. aphorism. 37.* calidum autem innatum ex Hippocratis, *1. aphorism. 15. 4. aphor. 37.* & Galeni sententia dicitur nativus spiritus: quin potius per eosdem *5. in 6. epidem. 5.* natura, & anima nihil aliud est, quam calidum innatum, vel calor innatus, qui ab initio animal informat, *aphor. 15.* postea auget, atque ad mortem usque nutrit.

Undecimum argum.

Pulvis utrum siccandi vi præditus sit. Utrum febribus locũ habere possit. Utrum vires prosternat.

Hæc sunt, vel saltem ad hæc reduci possunt argumenta potiora, quæ pulveris usum calcitrare, ac respuere videntur, quæve nonnullos cogunt, ut ipsum pro nihilo habeant. Sed quam vana, commentitia, futiliaque sint, in *sequenti postremo capite* (Deo favente Maximo) demonstrabitur.

APPENDIX
AD
CAPUT SEXTUM ANTECEDENS.
In qua nova proponuntur Argumenta; quibus nonnulli hujus pulveris usum refellere conantur.

Nova adversariorũ argumenta. Primum argumentum.

PRÆTER argumenta, & rationes jam propositas, doctissimi quidam viri multas excogitârunt, quæ (ut ipsi arbitrantur) non modo probabili argumentatione, sed etiam necessaria Mathematicorum ratione concludere videntur, pulverem hunc, nedum retinendum, sed dimittendum, & in ultimas terras amandandum.

Utrum medicamenta subductoria usitata eosdẽ effectus, quos hic pulvis præstent.

Primum quidem, quod effectus mirandos, quos ex blanda pulveris hujus purgatione partim viderunt, partim audierunt, dicunt medicamenta quoque, sive lenientia, sive solventia, quibus passim utimur, præstare etiam posse.

2. Utrum hic pulvis aliquid de Medicinæ præstantia deroget.

Deinde verò, quod pulveris istius usus experientia, non ratione adinventus, Medicinæ dignitatem atque existimationem, qua ratione, ac methodo parata est, offendit, violat, ac perdit, unde Ars sordida, ac sine honore turpe redditur.

3. In Medicamẽtis utrũ fermentatio sit necessaria. Pulveres fermentationem recipere non possunt.

Tertio, quod constat apùd omnes medicamenta composita in usum non esse accipienda, nisi facta fermentatione: unde cum Galeno fatentur omnes, Theriaca non esse utendum, nisi ubi exacte cocta, ac perfecta fuerit. At pulvis iste componitur (ut *primo* statim *capite* dictum est) ex tribus vel saltem ex duobus. Igitur ad hoc, ut rite, & legitime tali medicamento uti valeamus, fermentationem, ut prius recipiat, expectare debemus. Jam verò pulveres aridi, ac sicci fermentationi subjici posse, intelligentiæ nostræ vim, ac notionem omnino fugit.

Quarto, quod pulvis iste componitur ex diversis, immo

4. Medicamenta ex contrariis composita, alterum se invicem impediunt.

...io contraria facultate prædius medicamentis, quorum alterius vires impedit, ac destruit.

5. Antimonio qui utuntur, syncope vitam finiunt.

Quinto, quod experimento constet: eos, qui pro expurgando corpore Antimonio utuntur, temporis progressu affatim syncope interceptus maximo cruciatu vitam perdidisse.

Sexto, quidam viri celebres, & clari sic syllogizantur: *Quod est omnium medicamentorum purgantium maxime iners & inefficax ad agendum, non purgat, aut curat cæteris jucundius citius, tutius: Sed ejusmodi est pulvis propositus: Ergo &c.*

6. Utrum alia medicamenta purgantia citius, tutius, & jucundius quàm pulvis agant. Inter quatuor qualitates quæ sint magis activæ.

Propositio ex se constat: Assumptio probatur.

Quodlibet aliud medicamentum purgans est calidum ex Galeno, *1. aphorism. 24. 2. de alim. fac. c. 11.* Pulvis vero est frigidus & siccus: Ergo quodlibet aliud activius & efficacius, cum calidum, & frigidum ita sint qualitates activæ, ut calidum, sit activius, quam frigidum: & quatenus humidum, ac siccum agunt, licet sint qualitates passivæ, humidum est activius, quàm siccum. Ergo omni ex parte pulvis medicamentum maxime iners, & inefficax ad agendum.

7. ad ejus probandum. Purgantia exigunt humores fluxiles & meatus apertos. Pulvis utrumque impediat.

Septimo sic arguunt; *quod curat, & purgat tutius, citius, & jucundius, fluere facit humores plus cæteris, Sed hoc non præstat pulvis: Ergo &c.*

Propositio probatur, propter hoc enim ante exhibitionem purgativi medicamenti conamur fluidos humores reddere, ut medicamenta citius, jucundius ac tutius purgent, & curent. Assumptio probatur: quia fluere facit humores, quod & vias aperit, quibus pelluntur, & humores ipsos fluidiores reddit. Pulvis autem, utpote frigidus, & siccus, sua frigiditate, & siccitate contrahit meatus, & obstruit, & humores ipsos constipat, densioresque reddit: & ideo ineptos ad fluxum.

8. Utrum Scammonium nostro modo præparatum sit cinis. Fumus quid. Cinis quomodo sit. Eius proprietates.

Postremo dicunt, *Scammonium præparatum modo proposito, non est cinis: Ergo falso supponitur, frigidum & siccum, ut cinis.* Antecedens probatur, cinis fit combustione ignis. At *Scammonium* sic præparatum non igne, sed fumo præparatur.

Nec dicas, fumum talis naturæ (id est sulphuris) comburere; tum quia fumus etiam sulphuris est evaporatio aquea, quæ excepta operculo abit in aquæ guttas, & rorem: unde non potest torrere, vel comburere, sed ad summum elixare, & per elixationem non fit cinis. Tum, quia cinis calefactus non colliquatur: non unitur in massam igni superpositus, non evaporat fumum: Utrumque vero præstat *Scammonium* dicto modo paratum, ut qui sic syllogizari dignitati sunt, periculum fecerunt.

Quem finem, & exitum habeant argumenta proposita.

CAPUT VII.

Occasio scribendi.

RAtiones, & argumenta, quibus nonnulli ad pulveris nostri usum improbandum utuntur, vel usi fuerunt, jam in *proximo præcedenti capite* adducta fuerunt. Reliquum nunc est, ut illorum exitu (quoad per nos fieri poterit) efficacius explicetur, ad hoc, ut non modo salutis humanæ studiosi, verum etiam & Auditores nostri, & ij, quorum authoritate, ac nutu hæc qualiacunque sint, scriptis obsignare coactus sui, agnoscant juréne, & veré, an injuria in Medicina locum habere possit. Eo autem ordine argumentorum solutio explicabitur, quo ipsa proposita fuerunt.

Verum antequam id præstemus, illud prius supponendum est, quod viam apertam, & directam nobis monstrabit & satis iter tutum ad difficultates omnes superandas præbebit: nimirum, ut, si pulveris hujus beneficia percipere velimus, necesse est, ut ea lege sit paratus, qua *supra* diximus; utque in illius exhibitione illa serventur, quæ servanda monuimus: alioquin, si eas utilitates, quas expectamus, non afferet, minime mirandum esset. Quibus quidem hunc in modum constitutis ad argumenta dissolvenda me converto.

Iis, qui dicunt, se pulverem exhibuisse, non tamen vidisse profligatos morbos, & rursus in nonnullis ægrotantibus juvamentum attulisse, in aliis verò tormina excitasse. Respondeo, si voti compotes isti facti non sunt, id non medicamenti vitio dandum est: sed, vel quia male paratum fuerit, vel quia æger ad purgationem non bene dispositus, vel quia non justa dosi exhibitum: vel non toties, quoties necessarium erat. *Objectionibus detractorũ satisfit. Responsio ad 1. & 2.*

Iis verò, qui asserunt, morbos hoc anno fuisse leves, nihil aliud dicam, nisi quod aliqui nihilominus periere, & posteaquam perierunt, pro certo habendum est, eorum morbos non fuisse leves, ut ipsi fingunt: immo (si dicere fas est) adhuc fortasse superstites essent, si nostro pulvere eis occursum ante fuisset, quemadmodum iis contigit, qui eo, veluti decet, usi fuerunt. *art. 3.*

Alii, quibus placet uti medicamentis hucusque usitatis, velim, ut recordentur Galenum præter Hippocratis medicamenta multa alia, & à seipso, & ab aliis post Hippocratem excogitata feliciter usurpâsse: Arabes rursus multo plura addidisse: & Latinos non paucis præsidiorum generibus medicinam ditasse: Medici a. cordati tantum abest, ut illa negligant, quin potius ea passim adhibeant. 4.

Iis, qui putant pulveris nostri usum medicinam evertere, sic respondendum est. Demonstrent, quæso, nobis unum, qui pulverem acceperit ea lege, qua accipiendus erat, qui perierit. Demonstrare non possunt: quis ergo medicinam destruit? Quod si in Xenodochio non amplius exhibetur, id fit, non quia illius usus perniciosus visus fuerit, minime vero: sed quia cum ad Serenissimi aures pervenissent innumera illa, ac propemodum infinita pulveris experimenta *capite secundo* jam proposita, ut illa magis certa, comprehensa, percepta, rata, atque firma fore cognosceret, mandatum illud dedit: Ubi verò coram perIllustri, ac Reverendissimo Domino Petro Strozzæ S. D. N. à Secret. epistol. Viro Amplissimo, & aliis primariis aulicis sibi renunciatum fuit, experimenta illa esse constantia, ac verissima, hoc Sereniss. Clementissimæque altitudini satis fuit: statimque præcepit, ut in Senensem oram maritimam magna pulveris ita parati quãtitas mitteretur, ad hoc, ut illius plagæ incolæ *tuto, cito, & jucunde* ab humoralibus ægritudinibus sanari possent. Nunc ipsorum argumenta degustare incipiamus. 5.

Ad primum. Validissimum est certe, negari non potest hujusmodi argumentum, si secundum corticem duntaxat consideretur, ut pote quod authoritatibus, & rationibus, fultum sit: verum, si ejus medullas penetrare voluerimus, quemadmodum ratio expostulare videtur, proculdubio luce clarius patebit allatas authoritates, & raotines, ne tantillum quidem detrahere salubritati, præstantiæ, & efficaciæ nostri pulveris. Nam præter *turgentiam*, quam Adversarii admittunt exigere purgationem à principio, licet materia sit cruda, adest etiam *urgentia*, quam nos ex Galeno *de totius morb. temporibus 2.* cum aliis præstantissimis Viris collegimus, quæve majorem purgationis celeritatem expostulat, quam turgentia, quemadmodum supra in *tertii capitis calce* demonstravimus; neque est, quod inutiliter nunc repetatur. Quæ quidem omnia si coegerunt Hippocratem & Galenum ad purgationem in principiis morborum adhibendam, cruda existente materia, cogere quoque & nos debent ad purgationem, maximè vero per pulverem hunc nostrum, quippe qui non est adeo vehemens medicamentum, veluti erant illa quæ ab Hippocrate, Galeno passim usurpabantur. *Primi argumẽti Resolutio. Urgentia quam Turgentia magis expostulat purgationem.*

Verum hic forte obstabit aliquis dicens ex Galeno *1. aphorism. 24. in longis morbis expectandam esse co-* *Objectio. Utrum in morbis diuturnis...*

In longis evacuat purga. à prin. Solutio.

ctionem. Itaque neque purgatio per nostrum pulverem neque per pilulas Galeni 1. *catatop. 2. lib. de remed. para. in facil. 6.* in alopecia laborantibus erit adhibenda à principio, quia sunt morbi longi. Est quidem profecto magna hæc dubitatio, & quæ jam diu multos torsit, torquetque. Cui tamen hac distinctione satis fieri posse arbitramur; nimirum ratione humorum firmatorum coctionem expectandam esse, at non firmatorum ratione, minime: Quæ res melius percipietur, si firmati humores causa continens, vel conjuncta, & non firmati causa antecedens nominentur. Nam in morbis longis ratione causæ conjunctæ (si enim eam appellant) concoctio est expectanda, sed ratione causæ antecedentis (ita enim dicitur) nequaquam expectandam esse credimus. Et propterea Galenus in morbo longo pilulas, & illas quidem validas ad purgandum adhibet: Et nos illius exemplo pulverem nostrum, quia scilicet ad causam antecedentem respicimus.

Coctio in quibus humoribus sit expectanda. Causa antecedens & conjuncta que.

2. arg. solut.

Pro alterius argumenti solutione dicimus aphoristica illa præcepta locum habere extra turgentiam, & urgentiam, ut in humoribus firmatis 4. *acut. 76.* Præterea vero esse de illis medicamentis, quibus passim Veteres illi utebantur *2. acut. 11. 4. aphor. 13. 14. 15. 5. aphor. 1.* quæ erant Elleborus, *elaterium 5. 6. epid. 35. euphorbium*, peplium, *2. acutor. 11. Avic. l. 3. f. 13. tr. 1. c. 36. scammonium* (sed non arte nostra paratum) *tithymalum*, & hujusmodi, quæ quidem omnia valde calida existunt *1. aphorism. 24. 2. de alim. fac. 11.* & sicca, & insuper venenata; *quæ ventrē, præsertimque os ipsi, quod maxime nervosum, tum sensile existat, affligant, lædantque.* Hæc autem omnia à pulvere nostro procul absunt, ut pote qui frigidus sit, neq; naturæ nostræ admodum inimicus, quandoquidē cum exigua molestia munere suo fungitur, quemadmodum quotidie videmus.

Concocta medicanda quomodo est intelligendum. Veter. Medic. quanta, eorū noxa.

Tertii argumenti Solutio. Naturā, quando est à magno morbo oppressa, non ordinate procedere. Probatur exemplis en historiis. Epidemicis. Crisis aliquando visa sine signis coctionis, morbo existente crudo. Obiectio. Solutio.

Ad tertium. Respondeo, sicut alii quoque præstantissimi Interpretes respondent. Natura, quando est à maximo morbo oppressa, ita ut non possit ordinate procedere, tunc non præcedente coctione ad expulsionem insurgit, ut in epilepsia, & apoplexia passim fieri videmus, & veluti in Metone *3. 1. epid. 24. in.* in muliere trimestri, *3. 1. epid. 30.* & in Pericle *33. epid. 77.* contigisse monet Galenus, qui omnes morbo existente crudo sine signis coctionis judicati fuerunt. Oh quid ad Galenum in *quarto illo aphorism. 10. comment. 22.* Dicunt nonnulli, Galeni sententiam esse veram *ut plurimum*. At (parcant nobis) talis responsio non placet. Quare dicendum Galeni sententiam esse intelligendam de perfecta vacuatione, & de perfecta crisi, quæ fieri non potest, nisi præcesserit naturæ victoria. Quod si illi Hippocratis ægroti judicati fuerunt, morbo existente crudo, crisis tamen in eis (si rectè animum & oculos conjiciamus) non fuit perfecta, ac proinde eorum, quæ remanserunt, maturatione, & expulsione indiguerunt. Verum, si hæc responsio non arridet; dicendum, Galenum *in quarto illo aphorismorum 10. commentario 22.* loqui de crisi, quam natura ex se molitur. Jam vero si Medicus naturæ auxiliator esse debet, quemadmodum debet? adhoc, ut felicius & clarius natura criticum suum opus perficere valeat, à principio manus suas auxiliares apponere debet, pulverem nostrum, vel aliquod aliud (veluti alii cordati Medici faciunt) blandum medicamentum exhibens, materiam minorare juxta illud Galeni, *2. aphoris. 29. ut crises citius eveniant, melius est in principio vacuare, quo minorem factam materiam facilius natura possit concoquere.*

Crisis vel est perfecta vel imperfecta. Crisis à natura, & à Medico. Medicus naturæ auxiliator. Minorato materia cur à principio ob veniat. Quarti argumēti Solutio. In accessi-

Ad quartum, in quo non paucis magna vis videtur esse, ad pulveris usum improbandum, accedo. Equidē (ingenue fateor) quotquot Hippocratis codices, quotquot ejusdem Interpretes habere potui: habui autē complures, & Græcos, & Latinos) omnes cum verbis, tum sententiis consentientes, conspirantesq; inveni in illis aphorismis *1. aphorismor. 11. & 19.* Sapientissimum Senem duntaxat de alimento verba facere, non de medicamento purgante; sonant enim verba, (*nam cibum dare nocuum est,*) non dicit medicamentum: Quare quod Hippocrates hic loquatur de medicamento purgante, istorum est purum, integrum, liquidumque, nullo referente, commentum. Oh, dicunt ipsi; si in accessionibus ab alimento abstinendū est ergo multo magis à medicamento purgante. Negatur similitudo, & consecutio: & ratio negationis inde petitur: quod, si videamus rationes, propter quas cum Galeno *in commentariis illorum aphorismorum*, cæteri omnes ex Hippocrate præcipiunt, in accessionib. à cibo esse abstinendum, proculdubio, si cæci non erimus, luce meridiana clarius perspiciemus, esse quidem à cibi oblatione tunc desistendum, at non à pulveris exhibitione. Dicit igitur, & bene Galenus cum cæteris illius loci Interpretibus, in accessionibus naturam ab humoribus gravari, ac pene suffocari: unde si cibum offeramus, magis magisque illam gravabimus, ac suffocabimus. Addunt etiam (& merito quidem) nonnulli, per cibi oblationem in accessione causam morbificam augeri. Accedit, quod Galenus *vena sectione adversus Erasistr. 4.* expresse monet, naturam haudquaquam impediendam, dum propria obit munera, sed juvandam. At in accessione, eodem Galeno authore, *1. aphorism. 7. 8.* natura est in pugna, & variis afficitur perturbationibus, totaque in coquendo morbo, & causa particularis accessionis proxima expellenda innititur. Jure igitur (& illo quidem optimo) concludere potest Galenus ibidem non esse (quemadmodum sapientissime præcipit Hippocrates) tunc distrahendam per cibi oblationem.

onibus utrum non solum à cibo, verum etiā à medicamentis sit abstinendum. Objectio.

In accessionibus cur à cibo sit abstinendum.

Pulveris exhibitio in accessionibus quot & quæ beneficia afferat.

Modo videamus quæso, utrum pulveris nostri exhibitio in accessionibus hujusmodi mala, & incommoda, immo etiam (ut dicunt Adversarii) multo majora afferat, nec ne. Si in accessionibus natura gravatur, ac pene suffocatur; & blanda per nostrum pulverem purgatio tunc administrata naturam à sarcina, & à suffocationis periculo vindicat, relaxat, & liberat: quinimo humores foras educendo est in causa, ne ferantur, vel ad partes principes, vel principibus consentientes: ex quo paroxysmi fit abbreviatio, nec non totius etiam febris (quemadmodum sexcentis jam experimentis factum vidimus,) vel ablatio, vel saltem non exigua lenitio. Præterea, si in accessione ex cibi oblatione materia morbifica augetur: contra ex purgatione per nostrum pulverem minuitur. Tandem, si natura non est impedienda à suo munere, sed juvanda, & purgatio per hunc pulverem non modo impedimentum naturæ non affert, immo potius juvamentum: & ratio est, quia si in accessione tota in causa particularis accessionis proxima expellenda innititur, quemadmodum innititur, postea quam in accessionibus judicationes fiunt; *1. de diebus decret. cap. 7.* & pulvis noster tunc datus hanc naturæ expulsionem juvat. Ob ergo id etiam præstare poterunt cætera medicamenta subductoria, quæ usque ad hanc diem usurpata fuerunt.

Objectio. Medicamenta alia subductoria utrū conveniant in accessionibus. Solutio. Medicamenta subductoria fundaorum generum.

Non valet similitudo; propterea quod medicamenta dicta, vel sunt lenientia, & hæc in accessione locum non habent, quoniam cum ex parte quadam constent, quæ in alimentum posset converti, illas noxas in accessione afferrent, quas & alimentum parere *supra* diximus. Si vero solventia, quæ apud Veteres erant in usu; quia nimis calida *2. de aliment. fac. cap. 11. 1. aph. 24.* existunt simulque acria, *2. acut. 11.* & magnam inferunt naturæ molestiam, ideo in accessione nullo pacto conveniunt. Quam quoque dictorum medicamentorum caliditatem, & molestiam respiciens fortasse Princeps eruditissimus Avicennas *l. 4. f. 1. tr. 2. c. 7. bis. & cap. 38.* mirandum non est, si prohibuerit à motione per hujus generis medicamenta in die paroxysmi seu periodi: tametsi, quando necessitas adsit, permittit, ut moveamus.

At audio sciolum aliquem dicentem, medicamentum subductorium exhibere in accessione refragari doctrinæ

Gale-

Galeni *lib. Quos, Quando purgare oportet. fol. 88. litteris F. G.* ratione confirmat. Verum demonstret, quæso, talem Galeni doctrinam sua ratione fulcitam. Respondet, esse *in libello. Quos purgare conveniat, quibus &c.* ubi hæc verba leguntur, *nam dum accessio infestabit, à superioribus educes, ubi vero destiterit, quod intermissionem dicimus, ab inferioribus trahes.* Subdens postmodum rationem, inquit: *multis enim per accessiones vomitus excitatur, & sanguis è naribus erumpit, non paucis intermissione facta lotium, & alvus fluit.*

Dubitatio. Utrum pulveris exhibitio in accessione sit contra Galeni doctrinam.

Solutio. Liber Quos, Quando, &c. utrum sit Galeni partus.

Verum amabo, ad meliorem mentem voluntatemque iste se convertat. Nam mitto libellum illum, (quemadmodum apud omnes est in confesso) non à Galeno, sed ab Oribasio fuisse conscriptum; ad quod credendum illud nos adducere potest, quod neque in ordine suorum librorum, neque in catalogo de libris propriis talis libelli mentio habetur: neque in libris qui verè germani ipsius Galeni existimantur, ullibi talem sententiam notatam, ni fallor inveniemus: Sed rationem considero. Hæc de illis, duntaxat, accessionibus præcise tenere videtur, in quibus vomitus excitatur, & sanguis è naribus erumpit, non enim est universalis, neque extenditur ad alias omnes. Jam vero aliæ quamplures reperiuntur accessiones, in quibus neque vomitus apparet, neque sanguis erumpit: Quare saltem in his pulveri nostro dabitur locus. Verum, neque si in illis etiam exhiberetur, in quibus vomitus adest, nocumentum adferret, minime vero propterea (quod veluti pluribus experimentis observatum est) pulvis iste datus, quando natura sui exonerationem per superiora tentat, ejusdem naturæ conatum, vomitum eliciendo juvat, & consequenter non modo non commodum, sed potius non mediocre adjuvamentum illi affert.

Pulveri datum in accessionibus in quibus adest vomitum juvamentum afferre.

Et quod ad accessiones in quibus sanguis è naribus erumpit, spectat, dicimus, talem sanguinis fluxum vel esse omnino criticum, & ægrotantem integre liberare id quod in febrium declinatione, coctionis signis præcedentibus, cum conferentia, & tolerantia, passim fieri videmus, & Veteres observatum reliquerunt: vel symptomatice in principio erumpere absque ulla ægrotantis conferentia, vel tolerantia. Si primo modo excernatur, nemo est, qui non videat, & ab evacuatione per hunc pulverem, & per aliud quodvis ingenium abstinendum esse: *quæ enim* (ut sæpe inculcavimus de sententia Hippocratis) *1. aphorism. 20. judicantur, & judicata sunt integre, nec movere, &c.* Quod si altero modo fiat: tunc, & quis est, qui non videat, esse ipsius multitudinem (pro quo quidem munere obeundo, non infimum, ne dicam, primum locum evacuationem per hunc pulverem sibi vendicare, jam demonstratum est) demendam: *levata namque* inquit Galenus *11. meth. 15. quæ corpus nostrum regit, natura exoneratáque eo, quo velut sarcina premitur, haud ægre, quod reliquum est, vincit.*

Sanguinem fluxu è naribus vel esse criticum, vel symptomaticum.

Pulvis in quo sanguinis fluxus à naribus dandus sit.

At hujus difficultatis, de qua pulveris detractores tantopere bacchantur, & acerrime furiunt, hic finis esto.

Quinti argumenti Solutio. Plethora duplex.

Ad quintum respondeo, distinguendo de plethora; altera enim est à sanguine non putrescente, altera verò à putrescente. In illa non negamus, (transeat,) licet in hac quoque pulvis locum habere possit sua vacuatione, asserere: Galeno *4. de valet. tuend. cap. 4.* ubi venæ sectionis adsunt impedimenta, dejiciendam largius alvum esse: & rursus, quia eodem authore *lib. de plenit. 10.* fieri nequaquam potest, ut sanguis sincerus unquam reperiatur in venis (veluti *supra capite tertio* dictum est) magis convenire sanguinis missionem: ac in altera asserimus magis purgationem per pulverem: & ratio est, quia per Galenum *2. de differ. febr. 2. & 9. 2. de crisib. 6. & 12.* ubi sanguis putrescit, vel supra modum assatur, secundum quidem partem subtiliorem omnino in flavam convertitur bilem, secundum vero crassiorem in atram. Jam vero iste pulvis ratione *Scammonii* flavam bilem evacuat, ratione vero *Antimonii* atram. Huc accedit, quod eodem Galeno authore, *5. simpl. 15. 3. de temperam.* res, quæ putrescunt, vel uruntur, mutantur secundum substantiam: Ergo, si sanguis putrefactus naturam suam mutavit, & aliam adeptus est, non amplius eo indiget præsidio, quod prior illius natura exigebat, sed alio, eo nimirum, quod expostulat altera natura, in quam sanguis conversus est.

Plethora in qua plethoræ magis, & in qua minus locum habeat.

Sanguis quando putrescit in quos humores convertatur.

Sanguis putrefactus, quibus egeat præsidiis.

Ad sextum. Distinguo de medicamentis subductoriis.

6. Arg. Solutio.

Medicamenta subductoria esse duorum generum.

- Calidissima, & in quibus, ut dicebant Arabes, est venenositas, cujusmodi erant illa, quibus Hippocrates, *2. acut. 11. 4. aph. 13. 14. 15. 6. aph. 1. 5. 6. epid. 55.* & Galenus, ut *supra* diximus, utebantur: talia autem sunt
  - *Elleborus,*
  - *Elaterium,*
  - *Peplium,*
  - *Euphorbium,*
  - *Scammonium,* sed aliter quam à nobis paratum.
- Alia enim sunt Minus calida vel saltem mitiora, & in quibus nihil est venene. ut
  - Quæ sunt simplicia.
    - *cassia,*
    - *manna,*
    - *myrobalani,*
    - *tamarindi, sena*
    - *Epithym.*
    - *rhabarbarum,*
    - *agaricus,* & id genus.
  - Quæ sunt composita.
    - *diaprunis,*
    - *diacathol.*
    - *diasena,*
    - *mel. ros. solut.*
    - *vel cum facc.*
    - *vel sine,*
    - *syr. viol. sol.*
    - & hujusmodi.
  - Hujusmodi medicamenta partim ad Arabibus, partim à Latinis excogitata fuerunt. De quibus censuram faciens eruditiss. Mercatus *in lib. de morb. Mulier.* dicit *mannam, senam, epithy. cum cassia & syr. ros. sol.* esse imbecillia: sed *rhabarbarum, agaricum, diacatholiconem, &c.* esse mediæ efficaciæ,

Lactentibus & Gravidis, quæ pharmaca tuto exhiberi possint.

Qua distinctione stante, ad argumentum respondemus. Medicamenta, quibus Hippocrates, & Galenus ad corpora expurganda utebantur, nec puerulis lactentibus, nec gravidis esse exhibenda, propter rationes, quas *in commentariis* Galenus ipse affert, & eas nunc repetere non est necesse; concedo. At ea, quæ ab Arabibus, & à Latinis proponuntur, & quorum usum securissimum esse experti sunt, & nos etiam quotidie experimur; tuto exhiberi possunt. Quamobrem cum Hippocratis, & Galeni venia & gravidis, & lactentibus medicamenta illa mitiora dare possumus: Ergo tanto magis pulverem nostrum; quippe qui (veluti ab initio diximus) non nauseam inducit, cum odore, & sapore careat; neque magnam etiam molestiam quia neque calidus est, nec venenatus

Pulverē & lactentibus & gravidis exhiberi tuto posse.

nenatus, neque vehementer corpus exagitat, vel debilitas, neque ullum aliud incommodum affert.

7. Arg. Solutio. Ad septimum respondemus. Vidit, & gustavit difficultatem hanc oculatissimus Galenus *1. aphor. 24.* modumque ad eam superandam nobis aperuit, dum inquit, *non ob igneam febris caliditatem* (addere etiam possumus nos, *non ob acutorum morborum fervorem*) *purgationem suis medicamentis* Galenum, & nos per pulverem nostrum adhibere, *sed propter humores illam igneam febris*, & acutorum morborum *caliditatem efficientes. Quare majorem oportet ex noxiorum humorum vacuatione fieri utilitatem, quod necessario consequitur ex purgantibus medicamentis detrimentum est autem utilitas major, si absque molestia omnis humor noxius, & infestans sit evacuatus.*

Purgantia quare adhibeantur in febribus & aliis morbis acutis.

Præterea pulveris Detractores animadvertant, pulverẽ hunc haudquaquam calidum esse, quemadmodum sæpe diximus, & *in octavi argumenti constructione* demõstravimus. Quod si Gal. *1. aph. 24.* dicit, medicamenta omnia purgandi vi prædita esse calida; ultro id concedimus de illis quibus ipse utebatur: at pulverem hunc alterius esse naturæ, jam demonstratum est.

Purgans omnia veterum esse calida, pulverem nostrum frigidum.

8. Arg. Solutio. Ad octavum afferre possem pro responsione receptam quandam à nonnullis de medicamentis calidis distinctionem; videlicet, quædam reperiri medicamenta calida, quippe quæ caliditate *volatili* (sic enim eam appellant) sunt prædita, quam ve, ubi primum à calore nostro tractari incipiunt, ut statim amittunt, neque corpus nostrum recalfacere apta nata sunt. Esse rursus alia medicamenta calida, quæ caliditate fixa (ita nuncupatur ab ipsis) donata sunt, à qua nunquam denudantur, ubi à calore nostro tractantur, eorum consopita, fixa caliditas in actum emigrat, atque adeo exit, ut nos abunde satis excalfaciant.

2. Medicamenta calida sunt duorum generum.

Jam vero pulvis, de quo est disputatio, non in istorum medicamentorum censu est habendus, quæ cum caliditate fixa prædita sunt, nunquam ea spoliantur, ac proinde vere excalefaciunt: sed ea eorum numero existit quorum caliditas volatilis fugiens evolat, neque excalfacere potest. Verum, si cui hæc responsio non placeat, dicimus, ultima illa Galeni verba ne tantillum quidem caliditatis pulveri nostro frigido afferre, propterea quod mitto Galenum ipsum *3. meth. 3. 6. simplic. de calcitide*, fateri, reperiri nonnulla, quæ tantum abest, ut per ustionem caliditatem adipiscantur, quin potius caliditatem, quam prius habeant, aliqua ex parte amittant, cujusmodi esse dicit *aruginem*, *misy*, *calcitim*, cujus etiam censiis *piper* existit, ex quo sal Chymice extractus multo temperatior pipere ipso existit: Sed consideremus, quæso, sales omnes artificiales, qui beneficio ignis conficiuntur, quos frigidos esse comperiemus, ut *sal ex omphacio*, *magaritis*, *corallis*, & similes. Et quod spectat ad Galeni locum *quinto simpl.* Dicimus, ibi loqui de una duntaxat, eaque simplici ustione: nos vero de multiplici, & ejusdem rei, & permixtæ cum aliis rebus: siquidem *Antimonium* & semel & bis, & tertio igne examinamus, & ferro insuper, seu carbone ignito illius pulverem quaque versus, dum uritur, indesinenter versamus: ad hoc ut ipsius ignis vis intus, & in cute fomites illos igneos, seu particulas illas calidas per cineres, dispersas penitus, & omnino detrahat, eripiat, auferat, *ignis enim* (ut bene inquit M. Tullius *2. de nat. Deorum 57.*) *quocunque invasit, cuncta disturbat, ac dissipat.* Et insuper *Antimonium*, quod arte nostra paratur, non per se solum, sed una cum sale nitro uritur.

Ipsa nonnulla caliditatem amittere alia esse quæ illam adipiscantur. Sales artificiales frigidi.

Antim. quod nostrum pulveri ingreditur, quâ diligentia parandum sit. Neq; caliditatem acquirere. Ignis cuncta dissipare.

Huc accedit *Antimonium* ipsum suapte (omnium consentiente authoritate) frigidi esse temperamenti: at vero talia per ustionem Galeno authore *nono simpl. cap. 1.* caliditatem acquirunt. Quare si forte fortuna *Antimonium* in primis duabus combustionibus caliditatem aliquam adeptum fuerit, in postrema totam amittet, postea quam, quæ calida jam sunt, igne tractata, caliditatem, deponunt.

Antimonium temperamentum.

Neque obstant ea, quæ ex Aristotele *cap. 2. in fine*, adducta fuerunt, propterea quod non loquitur Philosophus universaliter de omnibus adustis, verum de aliquibus tantum: nam non dixit *omnia simpliciter*, *sed fere omnia.* Præterea non dixit, Adusta esse penitus, & absolute calida, sed quod *habent aliquid caliditatis.*

Objectio. At illi rursus instant, dicentes; illud *quod primo; & immediate aliquid præstare natum est, semper illud efficiet. Si ergo ignis primo, & per se, & immediate calorem afferre natus est: semper ipsum generabit, & semel, bis, & ter, & quater.*

Solutio. Respondeo ego. Si patiens eodem modo semper se haberet in secunda, & in tertia ustione, quemadmodum in prima, illud, quod inducitur, in nuper allata objectione, sequeretur. At vero patiens non semper in casu nostro eodem modo se habet, *Antimonium* enim in secunda, vel saltem in tertia ustione non est amplius paratum ad recipiendam novam caliditatem, quandoquidem, *2. de Anima, text. 26.* receptio quælibet à recipiente recipitur per modum recipientis, & per consequens *Antimonium* in secunda, & tertia ustione novam caliditatem non adipiscetur.

Ratione à recipiente per modum recipientis.

9. Arg. Solutio. Ad nonum respondeo. Nos haudquaquam negare, quin alia insuper medicamenta ad ęgritudines humorales tollendas accommodata reperiri non possint; minime vero, quotidie enim nova emergunt igenia, quæ quidem & jam usitatis remediis rite, ac legitime uti, & nova quoque, si opus fuerit, excogitare valebunt. Interim vero ex iis, quæ hucusque inventa, & jam sunt in usu, nullum est, quod mirificam pulveris nostri vim assequatur, & exæquet. Nam insuavitatem, & fastidium ab aliis medicamentis inseparabile mittamus; consideremus ealiditatem, hæc profecto Galeno *1. aphor. 24.* non inficias eunte cunctis aliis pharmacis est adnexa, & à pulvere abesse demonstratum est. Respiciamus contra indicationes innumeras, & quæ aliorum medicamentorum usum præpediunt; hæ certe pulveri nihil sunt impedimento, quemadmodum *supra cap. 5. versus finem* innuimus.

Medicamenta nova quotidie reperiri posse.

Ad hæc aliis medicamentis subductoriis non possumus serie continuata, & bis, ter, quater, & quinquies, & sexies uti, quemadmodum hoc pulvere. Oh, dicent forsan Adversarii, etiam nos ex nostris pharmacis beneficio ignis, & fumi ex sulphure caliditatem, auferemus, atque ita æqualia illa reddemus pulveri. At, nonne vident, quod si his ingeniis sua medicamenta tractent, quod solvendæ alvi vim ab eis simul cum caliditate prorsus auferent? Proinde donec novum aliquod non effinxerint pharmacum, quod insuavitate, caliditate, contra-indicationibus, & cæteris noxis careat; pulvere nostro læta fronte interim utantur, vel ut nos illo utamur, veniam dent.

10. Arg. Solutio. Ad decimum. Optimè sane quidem concludit Philosophus, & re vera si Antimonium integrum, intactum, rude, & infractum, quemadmodum ex sua extrahitur minera, pulverem nostrum ingrederetur; procul dubio non solum, ut Aristoteles comprobaverat, non purgaret; sed suo etiam veneno necaret. Jam vero, quia tali arte paratũ istius pulveris compositionem ingreditur, ut & venenum amiserit, & superari quidem à calore nostro non possit, sed bene per venas diffundi; hinc est, quod purgationem efficere valeat.

11. Arg. Solutio. Ad ultimum respondeo, (& responsionem elicio ex iis, quæ Gal. *Comm. 24.* scripta reliquit primo aphorism.) pulverem hunc in febribus locum habere non quidem siccitatis ratione: sed quia humores, qui eas & producunt, & fovent, evacuat. Et etiam propter alias rationes, quas capite quarto in medium adduximus. Præterea vires haudquaquam debilitat, propterea quod veluti Aurum (ut

Pulvis habet sympathiam cum humido radicali, & antipathiam cum excrementitio.

(ut ab initio diximus) absque propriæ substantiæ diminutione, Antimonii auxilio, à recrementis omnibus depuratur: ita corpus humanum ab humoribus præter naturam ipsum infestantibus. Neque humidum tangit radicale: quandoquidem si cum humido excrementitio Antipathiam: ergo cum radicali Sympathiam habet: id quod saltem præstare innuere videtur Galenus xi. simplicium versus finem. Quod si fortefortuna aliqua resideat inductæ siccitatis suspicio, ad hoc, ut eam minuere, & ex toto extinguere valeamus, jus insalsum (quod celebrata purgatione post aliorum pharmacorum assumptionem propinare solemus) iis, qui pulverem devorârunt, exhibere poterimus.

Siccitatem à pharmaco relictam, jus insalsum tollit.

APPENDIX
AD
CAPUT SEPTIMUM.

In qua novis Argumentis satisfit; Quibus nonnulli ad pulveris usum refellendum movebantur.

Primum arg. novū. Resolutio. Medicinam semper esse decandidā. Pulvis ceteris trita pharmaca superet.

AD primū dicimus. Et quis est, qui neget aliorum pharmacorum tam leniētium, quam solventium usum, seuvim? Medicinam enim hucusq; remediis ac præsidis affluentibus opulentam, ditatamque repente avaram, mendicam, & pauperrimam reddere nunquam in mentem nobis venit. Verum quia talis pulvis *tutus*, *citus*, *& jucundus* (quemadmodum in *sexti cap. principio* diximus) quam reliqua usitata, ac trita pharmaca, munere suo fungitur; & rursus, quia (ut *in quinti cap. fine* ostendimus) quæ aliorum medicamentorum usum prohibent, ut hoc pulveris præsidium adhibeamus, permittunt: propter has omnes causas excellentius, ac præstantius hoc, quam cætera, auxilium esse, prædicere merito non desistimus.

2. Solutio.

Quod vero ad alteram difficultatem pertinet, quam Viri nonnulli doctissimi tam multis verbis, ac tantopere nobis opponunt. Equidem ab his desiderarem, non, ut viderent (viderunt enim millies, sed ut ad memoriam revocarent Galeni doctrinam, *1. meth. & 3. meth. 2. de curandi ratione per sang. miss. cap. 3. & alibi*, qua præcipit in Medicina *non omnia sola ratione reperiri posse, neque omnia sola experientia, ac partim ratione, partim experientia*. Quæro ego, quænam sint illa, quæ sola experientia comperiantur; mitto cætera, & solum accipio ipsius purgationis opus. Quanam arte inveniuntur purgantia? experientia ne, an ratione? Audiamus Galenum *2. acut. 11. in lib. de simplic. medicam. fac.* hanc litem dirimentem. *Quod medicamenta purgantia per experientiam inveniantur, & quemnam expurgent humorem, & si omnino purgeat, in libris de simplicium medicamentorum facultate didicisti*: & paulo *post circa finem ejusdem commentarii* inquit: *Quibus igitur dare quadrabit, his medicamenta tantum propinā, quantum in pluribus mediocriter vacuari*, audiamus quæso, non enim dixit *ratio docuit*, sed *tum novisti tum sis expertus*.

In Medicina, nec omnia sola experientia, nec omnia sola ratione reperiri.

Purgantia sola experientia reperiri.

Illam igitur Medicinæ partem, quæ ad medicamenta purgantia spectat, esse Empiricam, de Medicinæ præstantia, vel honestate nihil derogat. Verum, si cuncta, quæ in Medicina habentur, empirice inveniri quis asseveret, id proculdubio malum esset, turpe, inhonestum, indecorum, pravum. At vero nos id ne somniavimus quidem.

Medicinam, quo ad purgantia, Empiricam, non esse inhonestū.

Ad tertium respondeo, & responsionem quoq; video placuisse aliis viris sapientissimis; fermentationē esse quidē necessariam in medicamentis *compositis, quæ vel aliquo alio liquore excipiuntur*, cujusmodi sunt, *syrupi, conserva, antidoti, electuaria, confectiones, opiata, & non opiata, pilula, trochisci*, & alia id genus. Verum medicamenta, quæ ex tempore parari possunt, veluti species appellatæ, ac pulveres, nulla indigent fermentatione. Ex quo speciebus epithematum extrinsecus adhibendis, & item pulveribus innumeris tam purgativis, ut sunt *species hieræ pulvis ex hermodactylis Valerii Cordi, pulveres multi ex sena laxativi* à variis authoribus propositi, & cum *Diagrydio* & sine, pulveres alii ex Turbith, *pulvis laxativus magistralis*, quem inter cætera ingrediuntur *Turbith, diagrydium, sena*, quam non purgativis (quemadmodum sunt pulveres adversus lumbricos, adversus pestem, pro scabie: cardiaci, *diamargaritonis*, & alii sexcenti: quibus nemo est, qui passim non utatur, nullam in eis desiderans fermentationem: quam pariter in pulvere, de quo agimus, non est, quod expectemus.

3. Arg. solutio. Fermentatio in quibus medicamentis necessaria.

Pulveres & purgativorū & non purgantium genera multa.

Ad quartum dicimus, in Medicina non modo non esse inauditum, verum neque novum, neque inusitatum componi medicamenta variis, & etiam (si usus postulet) contrariis prædita facultatibus, pro varietate, ac diversitate ægritudinum, humorum, & partium affectarum: *Natura enim* (ut magnus ait Hippocrates *3.6. capit. 1.*) *morborum medicatrices: Natura est, qua* (ut idem scriptum reliquit *lib. de Alim.*) *abunde omnia omnibus præstat*: Natura est, quæ utitur medicamentis calidis adversus morbos frigidos, & è contra frigidis adversus calidos: Natura est, quæ medicamentis cholagogis, ad flavam bilem educendam, & phlegmagogis ad pituitam utitur. Quinetiam, si cum Galeno *4. meth. cap. 7. pag. 29. e.* tot debent esse indicata, quot indicantia: Ergo si plures, & contrarii affectus indicantes, indicatum quoque medicamentum, parandum erit ex pluribus, & contrariis viribus præditum. Neque sequitur, alterum ab altero impediri: quandoquidem *Natura est*, quæ (ut dicunt) *activa passivis applicat*.

4. Arg. Solutio. Medicamenta ex contrariis componi posse. Neq; sibi esse impedimento. Natura morborū medicatrices. Et abunde omnia omnibus præstare. Indicata tot esse debent quot indicantia. Natura est, quæ intrinsecus activa passivis applicat.

Ad quintum, Quod qui *Antimonio* aliis modis hoc usque parato, eoque solo utuntur, & in syncopen, & in cordis palpitationem, & in alia gravia, insanabilia, & mortifera symptomata incidere possint, equidem id ultro admitto: imo jam inde à *cap. 1.* principio quando artem, qua parandum est pro pulvere nostro *Antimonium* docuimus; salutem eorum, qui tale medicamentum aliter accommodatum ac per se assumunt, & in maximum vitæ discrimen adduci, monuimus. Nec mirum siquidem, tametsi multum laboris, ac diligentiæ in illius præparatione adhibeant; nihilo tamen minus non omne, quod in eo est sulphuris, vel auripigmenti, seu arsenici, vel alterius mortiferi, aufertur, id, quod vehementia illa symptomata satis demonstrant, quæ viri isti doctissimi dicunt (& summa quidem cum ratione) accidisse iis, qui eo usi sunt. Verum, si ea arte, quam à principio innuimus, paretur; nihil tale tredecim ab hinc mensibus, ex quo ipsum quotidie passim ter, & quater, ad duo-

6. Arg. Solutio. Antimonium aliter parati noxa.

Antimonium nostra præparationis per

quadriennium nocumentum non attulit.

ad duodecim usque vices adhibemus, vidimus afferre. Quinimo illustrissimus Comes, cum Uxore, liberis, & universa familia, cum jam per quadriennium hoc medicamentum usurpet, & quotidie Florentiæ multis illud exhibeat; attamen nihil tale unquam accidisse, observatum est.

Objectio. Antimonium uritur & calcinatur. Et utrum per ustionem convertatur in Plumbũ & Hydrargyrũ. Verumq; uruntur mutentur secundum substantiam. Ferrum dum uritur, utrũ substantiam mutet.

At audio, illos adhuc instare, fabulas, & nugas esse, *Antimonium* ea arte, quas nos diximus, paratum à periculis jam dictis vindicatum, ac liberum reddi. *Primum*: quia per talem præparationem, *Antimonium* re vera non uritur, neque calcinetur: ea enim, quæ vere comburuntur, & calcinantur, & secundum molem, & secundũ pondus minuuntur; *Antimoniũ* vero in proposita præparatione, & eandem molem, & eandem gravitatẽ servat. Accedit, quod quando *Antimoniũ* uritur, Dioscoride authore *l.5.c.58.* in plumbum, & in Hydrargyrum vertitur. Præterea subjungunt, non omnia, quæ uruntur, mutari: parcat, inquiunt, nobis Galenus *5. simpl. 15. 3. de temperam.* secundum substantiam; ferrum enim etiamsi diu in fornacibus detineatur, ubi extrahitur ac refrigescit, adhuc ferrum existit.

Quod si istis aliquis ex nostris objiciat, si nostra *Antimonii* parandi ars per triplicem combustionem, & continuam ferri, vel carbonis igniti versationem ipsius perniciem non coërcet, neque refrænat: cur est, quod in iis qui nostrum pulverem assumunt, magnas, & miras illas ruinas, & pericula non conspicimus, quæ *Antimonium* aliter paratum edere solet? Nobis respondent: non videri, quod *Antimonium cum Tartari cremore* mixtum exhibetis: jam vero *cremoris* istius beneficio fit, ut è corpore medicamentum ita celeriter educatur, ut maximas illas noxas, quas diu in corpore manens inferret, producere non valeat.

Solutio.

Porrò: quod ad instantias propositas pertinet (ut ingenue fatear) non inficior, me nisi tot, tantosque (quos ab initio proposui) vidissem effectus, & in dies viderim propter nuper allata argumenta rationibus confirmata, forsan ipsis assensurum. Verum, quia usus, & experientia, quibus in purgatione obeunda Hippocrates, *1. aphor. 2. & 23. 4. aphor. 2.* & Galenus *2. ncnd. 11. in lib. de simplic. medicament. facult.* standum esse præcipiunt (contrarium singula quaque die pluries omnino mihi ostendunt, hinc adducor, ut credam, prædictas rationes probabiles quidem videri, necessario tamen asserere non verentur, *Antimonium* non uri, neque calcinari, falluntur: siquidem quemadmodum Dioscorides *lib. 5. cap. 58.* ab ipsis allegatus, & Matthiolus *in Commentario*, & alii omnes, qui hac de re pertractant, uno ore fatentur) revera uritur. Ad rationem autem, quando inquiunt, *Antimonium* secundum molem, & secundum gravitatem, dum igne tractatur, non mutari. Pareant nobis, minuitur enim secundũ utrumq;: propterea quod omne id, quod in eo *sulphureï*, *Auripigmenti*, ac tetri reperitur, sensim ignis vi dissolvitur, evanescit, eripiturque: ac proinde quod reliquum est *Antimonii*, ut & secundum molem extenuetur, utque non adeo ponderet, necesse est, id, quod sensus etiam demonstrat. Quod pariter talis *Antimonii* cum *sale nitro* præparatio, calcinatio sit, & appelletur ab iis, qui hisce studiis delectantur: Hic locus nihil habeat dubitationis, qui hoc sibi persuadere nolunt, eorum commentarios putant.

In purgatione experientia standum.

Antimonium veri, & calcinari.

Quare ad alteram rationem ex Dioscoridis officina depromptam ora, & oculos convertentes, dicimus, Dioscoridem fateri quidem, quando *Antimonium* comburitur, verti in *plumbum* (concedo) at quod in *Hydrargyrum* converti dicat, hoc est, quod isti de suo addunt. At (inquit fortasse:) sat est, Dioscoridem dixisse *Antimonium* (dum uritur) verti in plumbum. Bene quidem. Verum animadvertant, Dioscoridem intelligere (quemadmodum Matthiolus optime notat) *Antimonium in plumbum*, converti, *nisi continue, & indefinenter versetur*: at in nostra *Antimonii* præparatione semper, & perpetuo tempore misceri debet, & agitari, sic enim fit, quo minus in plumbum convertatur. Accedit, quod Dioscorides intelligit de *Antimonio*, quod ex se tantùm comburitur non autem de *Antimonio* simul cum alia re permixto, nimirum cum *sale nitro*, veluti nos facimus, prohibentes pariter istam *Antimonii in plumbum* versionem. Sed quid plura? omne id, quod ex triplici nostra ipsius *Antimonii* ustione restat, oculi apertissime vident, non esse plumbum, sed materiam quandam subalbam, vel subflavam, quæ facili negotio in pulverem, & cinerem redigitur, ac dissolvitur.

Antimonium quomodo non fiat plumbum.

Ustio secundum substantiam mutat, &c.

Quod verò spectat ad illam Galeni propositionem, *5. simpl. 15. 3. de temperam.* qua ea, quæ uruntur, secundum substantiam mutari, firmiter asserit. Equidem mihi facile persuadeo oculatissimos nostros Adversarios optime nosse, prædictam propositionem non solum apud Medicos, verum etiam apud Philosophus esse receptissimam; ratio autem est, quia in iis, quæ uruntur, quemadmodum & in iis, quæ putrescunt, extinguitur calor nativus ab externo, in illis quidem consumptis humidis partibus, in his vero extractis. Unde differt ustio à putredine *per ebullitionem, & vaporationem*. Neque (quantum ego quidem existimo) adductum ferri experimentum, quod per ipsos, quando comburitur non mutatur secundũ substantiam, huic propositioni quicquã officit: propterea quod (veluti ex Aristotele *quarto Meteor. c. 3.* colligere possumus) ferrum ad hoc, ut elaborari possit, solvitur, at non nisi à maximo igne, nam licet idem Philosophus *inferius eodem capite*, dixerit, ferrum non solvi, hoc est intelligendum, non solvi à *parvo igne*, ut liquidum fiat: verum in ista ferri solutione subsidet fæx, & ipsum fit purum. Quod si sæpe id fit, magis magisque depuratur ferrum, fitque *stomoma*, quod non est simplex, nec proprie ferrum, sed diversæ naturæ, quemadmodum Matthiolus pluribus rationibus, & Galeni authoritatibus demonstrat. Insuper ferrum facile flectitur absque eo, quod disrumpatur, stomoma vero dirumpitur. Sed (ut ad ferrum, & ad Aristotelem nostra revertatur oratio) *si adhuc ferrum eodem igne tractaretur, multum ipsius substantia*, inquit Aristot. *periret* (ecce, quod ore proprio Philosophus fatetur, ferrum per combustionem penes substantiam mutari) & pondus minueretur. Ita, ut, si ad finem usque igne vehementi tractaretur, tota ipsius substantia tandem periret, solaque fæx remaneret (quam *scoriam* vocant) & squamulæ. Id, *quo fabri prudentes cum optime* (subjungit Aristoteles) *teneant, ad illud ultimum non perveniunt*.

Ustionis & Putredinis differentia.

Ferrum ab igne utrum solvatur.

Igne depuratum Ferri stomoma.

Stomoma diversa natura à ferro.

Verum ferrum ab igne minuatur & mutetur in substantia.

Objectio.

At de jam dicta Galeni propositione, nec non ferri experimento, hæc sint satis. Restat, ut *Antimonium* nostrum à postrema vindicemus Adversariorum objectione, asserentium non videri ex illius usu magna detrimẽta, atq; damna, quæ procul dubio produceret, nisi *Tartari cremor*, quẽ una cum ipso exhibemus; illud è corpore cito educeret. Verum commentum istud quod ipsi confingunt, & comminiscuntur, facile nos delemus: quandoquidem *Antimonium* nostrum dabimus: (si ipsis placet) etiam sine tali cremore & certi sumus, ea tamen certa cognitione, quam scilicet Medicina admittit, nihil incommodi allaturum. Neque exigua illa talis cremoris portiuncula, quam cum *Antimonio* nostro permiscemus, in eum finem, quem ipsi cogitant, huic Medicamento à nobis additur, sed propter rationes, quas in *primi capitis calce* attulimus. Et quanquam duplicem cremori huic vim tribuant, qui de eo pertractans, nimirum incidendi humores crassos, ac Tartareos, meatusque obstructos aperiendi; & insuper alvi benigne subducendæ: hæc tamen præstat diversa, prout varia dosi exhibetur: etenim si parva quantitate, nimirum ad septem usque vel octo grana porrigatur, ut nos facimus, humores duntaxat, & vias parat: si vero in magna ad drachmam scilicet usque & semis, etiam alvum placide movebit.

Tartari cremor cur Antimonio nostro permisceatur. Cremor Tartari vis duplex.

bit. At, quando pulverem nostrum exhibemus, non plenam hanc ipsius dosim præscribimus, sed illam minorem. Et de hoc satis. Nunc restat, ut ad refellenda tris postrema argumenta ab eruditissimis Viris pariter, & amicissimis mihi proposita, accedamus, quibus quidem ego utinam cumulare possem, voluntate certè respondebo.

VI. Arg. Solutio. Purgantia non omnino tutius, & jucundius, purgant, & curant.

Quod igitur ad sextum spectat; considero primùm majorem istius argumenti propositionem. Fateor equidem, medicamenta purgantia, ad hanc usque diem usurpata inertia, & inefficacia, non purgare, neque curare citius, quam validiora, & efficaciora, at, quod hæc vehementia purgent, & curent *tutius & jucundius*, hoc est, quod, ut admittam, ratio non patitur, propterea quod purgantia valida & efficacia, habent sine ulla controversia, nescio quid veneni, teste *Mesue l.2.* & præterea gustui admodum ingrata, & insuavia existunt: quo fit, ut minus *tute*, & minus *jucunde* suo munere fungantur, quam inertia, & minus efficacia. Et quamvis negare non possimus, quin citius id quod optamus, moliantur: tamen cum non semper id præstare videamus, multaque sæpe occurrant, quæ illorum usum contra indicent: neque possint sine metu quotidie, si affectus perseveret, exhiberi, duplicatis, triplicatis, quadruplicatis, & (si etiam opus sit) quintuplicatis vicibus, quemadmodum de nostro pulvere facimus, hinc est, quod non raro usu venit, ut pulvis noster, quamvis placate, & clementer munus suum absolvat, iners, & inefficax, alicui videri possit, voti tamen nos satis cito compotes reddit, cum securitate, & jucunditate. Utrumque tamen sit, hoc posito, ad assumptionis, sive minoris propositionis probationem descendendo.

Purgantia Galeni calida.

Quod medicamenta purgantia Galeni tempore usurpata essent calida, verissimum est, & ab ipso scriptis obsignatum, & à nobis supra *in 7. arg. solut. & obstruct.* insinuatum, non novit illa ætas, quemadmodum hæc nostra, medicamentum purgans frigidum, quamvis Aristot. *1. sect. probl. 43.* id admittere videatur.

Aristoteles negare non videtur frigida. Pulvis noster frigidus, & siccus. Purgantia, quæ per pulverem non tantum purgant, quanto temporum.

Quod insuper pulvis hic noster frigidus sit, ac siccus, ultro concedimus. At quando concludunt: *Ergo quodlibet aliud medicamentum purgans erit hoc pulvere proposito activius & efficacius.* Nego esse actuosius, & efficacius, ratione securitatis, & ratione jucunditatis. Ob. *erit saltem ratione celeritatis.* Respondeo non semper, sed rarò admodum, scilicet quando continget, ut unica vice universam è corpore materiam morbificam eduxerit cum conferentia, ac tolerantia, at multò sæpius fieri videmus, id non ex toto, sed ex parte præstare. Quod ubi fit, non possumus quotidie continuata quadam serie pluries tale medicamentum repetere omnium acclamatione, sunt enim hujusmodi medicamenta non solum calida vehementer, & acria, verum etiam naturę nostræ inimica, ut *retro* diximus.

Accedit etiam, quod licet reperiatur in corpore ægrotantis aliquid usum istius medicamenti purgantis indicans; complura tamen sunt, quæ illius usum prohibent, ut in *quinti capitis fine*. Ex altera vero parte pulvis noster vel unica duntaxat vice persæpe purgat, & curat, ac proinde tunc tantum est efficax, quantum sufficit; vel, si id non faciat, possumus ipsum unoquoque die tuto iterare: neque (ut *paulo ante* diximus) quæ alterius medicamenti usum præpediunt, pulverem non admittunt. Igitur jure, & illo quidem optimo possumus nos & ratione securitatis, & ratione jucunditatis absolute asserere, pulverem nostrum cætera purgantia, quæcunque illa sint, in activitate superare: & quoad celeritatem, si non semper, saltem ut plurimum, & majori ex parte.

Calida interdum sunt activiora frigidis.

Ob. *calida sunt activiora frigidis.* Respondeo ex Aristotele 1. *probl. 43.* purgantia purgare, non tantum, quia calidiora, vel frigidiora, vel sicciora, vel humidiora, vel amariora, cæterisque ejusmodi qualitatibus insigniora, sed propter alias rationes; quas ex eodem Philosopho *in decimi argumenti constructione, ac resolutione* adduximus, ita, ut (quantum est de purgantium medicamentorum præcise vi, & efficacia) hæc non minus in caliditate, quam in frigiditate consistit.

Purgantium vis in quo consistat.

Humida utrum sint activiora siccis. Sicca solvendo continuum, & alia mala difficilia & lethalia faciunt, quæ non humida.

Postremo quando inquiunt, humidum esse sicco activius; In Medicina hoc penitus falsum existit: quandoquidem multo plus tribuunt Medici siccitati, quam humiditati; nam sicca continuum (ut inquit Galenus) *3. de locis affect. 9.* solvendo faciunt dolorem, humida vero (eodem authore) *2. catatop. 1. 2. 3.* nequaquam. Præterea siccitas convulsionem, & singultum ex Hippocrate & Galeno *6. aphor. 39. 2. aphor. 26. 5. aphor. 1. 7. aphor. 18. 2. de loc. affect. cap. 7. circa medium. 3. de locis affect. 6. 3. in primum prorrhetic. 69. 9. simpl. cap. de castorio. 8. catatop. 3.* efficere potest, & utrumque affectum insanabilem: alii etiam affectus pariter sicci reperiuntur, qui remediis locum non dant, cujusmodi est absoluta ventriculi siccitas, *7. method. 5. Avicen. l. 3. f. 13. tr. 2.* marasmus *10. Method. 11. De macore 6.* & similes: humiditas vero, vel non adeo multos, vel non adeo ad curandum difficiles morbos producit.

Ex his ergo perspicuum est, argumenti propositi, quamvis maximi, & firmissimi cardinem (Deo favente) nos explicasse. Nunc ad aliud transeamus.

VII. Arg. Solutio. Purgans citius, tutius, & jucundius debet fluxiles reddere humores & meatus aperire.

Ad septimum Argumentum optimè quidem procedit. Sed ne concludat, Negamus minorem propositionem: Ad probationem, omnia concedimus. Imò ex ejusmodi probatione, talem erigimus rationem, quæ ad hujus pulveris vires, & efficacitatem patefaciendam, & detegendam maximopere facit.

Medicamentum, quod fluere facit humores, quod & vias aperit, quibus pelluntur, citius, jucundius, ac tutius purgat, & curat. Pulvis iste, quantumvis frigidus, & siccus, est talis. Ergo &c. Major est ipsamet Assumptionis Adversariorum probatio, Minor probatur. Hic pulvis ratione *cremoris Tartari*, humores crassos ac Tartareos incidendi, meatusque obstructos aperiendi vi præditus est: ratione *Antimonii* pariter, & incidit, & detergit, quemadmodum *supra* tum *capite primo*: tum *quarto* demonstratum est. Cum igitur hic pulvis, & fluere faciat humores, & vias insuper aperiat; merito & purgare, & curare *tuto, cito & jucunde* satis poterit.

Pulvis noster cur illa præstet.

Frigidi & sicci effectus.

Obj. *frigidi ac sicci est constipare meatus, & humores densare.* Respondeo, & responsionem elicio ex Galeno, *11. meth. 10.* ex quæ crassos succos extenuandi, & glutinosos detergendi, & excretiones promovendi vim habent, sunt in duplici differentia: Quædam enim calefaciendo id præstant, & hujusmodi (inquit Galenus ibidem) est *mulsa*: Quædam vero refrigerando, & hujusmodi est (dicit) *ptissana cremor*. Jam verò pulvis noster ex iis, quæ prædicta beneficia non excalfaciendo, sed potius refrigerando confert, ac tribuit.

Extenuantia, Detergentia, & excretiones promoventia, esse duorum generum. Objectio.

Frigidi, ut frigidi effectus.

Ac rursus quis objiciet. *Frigidum, ut frigidum semper, & ubique contrahere, constipare, & incrassare aptum est: Si ergo pulvis propositus est frigidus, igitur velimus, nolimus necessitate coacti fateri debemus, ipsum habere vim & incrassandi humores & vias claudendi.*

Solutio.

Respondeo. Frigidum *4. simpl.* cum partium crassitie, quemadmodum est *omphacium, mespila, sorba, cydonia*, concedo, at frigidum cum partium tenuitate, quemadmodum est *acetum, succus citri, limonis, aurantii, & granatorum acidorum*, nego.

Frigida duorum generum.

VIII. Arg.

Ad postremum. Quando asseruimus (id quod c. *3. in fine tertiæ Rationis, & c. 6. in constructione 8. arg.*

Solutio. Pulvis noster utrum sit cinis.

& ibidem in 11. argumento, ter, ni fallor, fecimus in toto hoc opere) pulverem hunc esse cinerem, semper diximus, esse cinerem non simpliciter, nec absolute, sed esse *veluti* cinerem, & esse *cinerem quendam*, hoc est, (significare voluimus) proportionem habere quandam cum cinere. Siquidem, quemadmodum id, quod reliquum est rerum, quæ penitus comburuntur, proprie ac vere cinis dicitur; ita illa, quæ *aliquo modo* ignem perpessa sunt, & ex *aliqua parte* aliquid propriæ substantiæ & illius, quod substantiam consequitur, amiserunt, ubi in pulverem postea redacta sunt, cineres, *analogia quadam* dici possunt. Unde, cum in hoc nostro pulvere *Antimonium* diu, multumque magis igne agitetur, quam reliqua ipsum pulverem ingredientia: hinc est, ut ipsius reliquiæ magis quoque cinis dici possint.

Cinis quid sit.

Antimonium nostrum esse proprie magis cinerem, quam scammonium nostrum.

Quod verò ad *Scammonium*, de quo est omnis lis, pertinet; cum igne admodum remisse, ac leniter tractetur, sed quid dico *igne? fumo* potius: proinde cineris nomen minus propriè meretur. Sat est tali arte quinque illa nocumenta à Mesue, *lib. 2. de simpl.* cæterisque in *Scammonio* reperta ex eo abstulisse, præcipue vero nimiam ejus acrimoniam, & caliditatem. Quamobrem, si Scammonium, quod pulverem nostrum ingreditur, & calefactum, colliquatur, & igni superpositum unitur in massam, & evaporat fumum, nil mirum, postea quam non est perfecte, & absolute cinis: etenim si ad hunc usque terminum, scilicet verum cinerem redigeretur, vim undiq; amitteret, sed est cinis *proportione quadam*, quoniam scilicet illius fumi *sulphureis* beneficio partes omnes noxiæ eripiuntur & evanescunt.

Scammonium nostrum semper; ut cineri esse Scammonium quinque nocumentis nostra præparatione tolli.

Cinerem proportione.

INDEX

INDEX

Rerum & materiarum in hoc Tomo Primo memorabilium locupletissimus.

(*Numerus paginam, litera a. b. paginarum columnas notant.*)

A.

anti-

calcis

E.

Le-

Q Med-

Venafectio

F I N I S.

P. S.

Recordor me mentionem fecisse unius vel alterius compositionis Spiritus volatilis oleosi Sylvii inter digestiva, cum autem interea genuina ejus descriptio ad manus pervenerit libenter & candide istam tecum communico, Amice lector ex M. S. S. Sylviano quod est hoc

Spiritus ✳ci alcalinus, unde ejusdem flores & sal dictum
Lesicut albicans Paracelsi

1.

Rec. Sal. armoniaci part. j. ♀ri ad albedinem calcinati part. iij. pulverisa & misce in eo, cum retortæ injicere vis, utnosum enim spirat odorem, affunde tantum aquæ, aut vini quantum ad solutionem sufficit, claude collum retortæ aut cerâ aut ficu, per noctem in cellâ positum postridie lento △. destilla, usque dum sal volatile se satis ad latera recipientis sublimaverit & liquescere incipit, dum cessa & destillatum spiritum seu sal volatile liquidum in vitro stricti orificii optime clauso, quod commode & tuto ficu fieri potest, ita tamen ne exterior hujus cuticula rumpatur, serva.

2.

Remanentem in retorta materiam affusione aq. simpl. purifica, filtra & lento △. evaporare fac ad siccitatem & habebis sal albissimum dictum

Lesicut albicans Paracelsi.

3.

Hujus salis dimidiam partem sublima in cucurbita terrea vitreata vel aliquo sublimatorio alio, imposito alembico vitreo, usque dum iterum inclarescere videatur, collige flores caute, ita ut non recidant in cucurbitam, itidem in convenienti vase probe munito serventur; & S. *Flores salis ✳ci alcalini*

4.

Ex hoc capite mortuo rursus extrahe sal, l. a. calcina, & recuperabis licet non eadem quantitate, sal ♀ri ad varios usus.

5.

℞. Spiritus ✳iaci superiori modo destillati ℥ij. ♀~ ʒj. ∇. summe rectificati ℥jß. ol. calam. aromat. majoran. caryophyll. aromat. ana gr. vj. Misc. & per retortam vitream lento △. destilla bis cohobando, tertia vice adde spir. Cardamom. ʒiv. iterum destilla lento △. ne empyreuma contrahant & sapiant, servetur in vitro quam accuratissime. S. Sal volatile aromaticum nostrum.

Balsamus sive spiritus noster vitalis oleosus

℞. Rad. calami aromat ʒij. imperatoriæ, zedoariæ ana ℥j. Herb. fumariæ, cochleariæ, rorismarin. chelidon. min. (vel si haberi non possit sumatur nasturt. aquat. vel sedi min.) ana mij. sem. fœnic. carvi ana ʒij. cubebar. cardamom. excort. coriandri ppt. ana ʒj. incisis contusis grosso modo radicibus & herbis, seminibus & aromatibus illis non contusis

 in pe-

in petia ligatis affundantur 🜄. Francici vel Rhenani cum ℥j. ⊖lis 🜍ri, canthari a ℥. aq. simpl. ℔j. ponantur in digestionem per aliquot ♂♀. in loco calido, postea tundantur minutissime semina & aromata. Misce ac per cucurbitam ex arena destilletur spiritus aromaticus, cujus tertia fere pars tingatur inter destillandum Croco ℨß. exsiccato prius & in petia ligato rostroque alembici indito. 2. Rec. prioris spiritus non tincti ℔iij. Lesicut albicant paracelsi ℥j. destilla per retortam ter cohobando, ultimo & quarta vice adde spir. ✳ci ℥ij. flor. ejusd. ℥ij. ol. Caryophyllor. aromat. ℈ij. majoran. lavendulæ ana ℨß. vel spir. ✳ci cum dictis oleis seorsim destilla, aut cum ejusdem floribus in phiola digere aliquandiu, & tunc cum priori spiritu quarta vice destilla. Rec. hujus spiritus volatilis aromat. partem aliquam, tinge illam cum seorsim illo tincto & destillato spiritu q. s. pone in digestione, serva usui, S. *Balsamus vitalis Oleosus.*

Porro purgantibus addas hoc ab amico communicatum, quo gratius in tota re medica non vidi. ℞. Resinam Jalappæ gran. vj. vel vij. solve cum aliquot guttis vitelli ovorum post adde aq. cinnamomi ℥j. & fiet haustulus lactescens pro una dosi pauxillo sacchari aut. julap. rosar. edulcorandus.

